

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ

שלשלת האור

שער
ארבעה עשר

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י הי"ם תשס"ט

היכל
שלישי

מאמרי אדמו"ר הזקן

תקס"ה

כרך א: בראשית – ויקרא

מכ"ק אדמו"ר הזקן

הרב רבי שניאור זלמן מליאדי

(בעל התניא והשו"ע)

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"י

על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ. י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות וארבעים ואחת לבריאה

MAAMOREI ADMUR HAZOKEN

5565 VOL. I

Published and Copyrighted, 1980, by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway

•

Brooklyn, N. Y. 11213

Tel.: HY 3-9250-1

Printed in the U. S. A.

Library of Congress Catalog No.: A59-1948

ISBN 0-8266—5565-3 Set

ISBN 0-8266—5465-7 Vol. I

נסדר בדפוס, עמפייער פרעסס
ע"י צבי הירש בן דאבא ומרדכי ליב בן פיגא

EMPIRE PRESS

550 EMPIRE BLVD. • BROOKLYN, N. Y. • (212) 756-1473

פתח דבר

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א מדפיסים אנו בפעם הראשונה מכתב-יד כרך שמיני ממאמרי כ"ק אדמו"ר הזקן — כרך-א על בראשית שמות ויקרא — מאמרים משנת תקס"ה (כרך ב יופיע בקרוב בע"ה).

המאמרים נעתקו מו' ביכלאך כתי"א (א) בוך 1194 גוכתי"ק כ"ק אדמו"ר האמצעי. (ב) בוך 1030. ג) בוך 1149. ד) בוך 1052. ה) בוך 1001. ו) בוך 1042.

כיטוד — בחרנו בהכיכלאך (א) הנחות מכ"ק אדמו"ר האמצעי. (ב) שבהם הגהות או תיקונים בגוכתי"ק כ"ק אדמו"ר הצ"צ. המאמרים שהם ב' הכתי"ה הדפסנו שניהם².

הערות והגהות מכ"ק אדמו"ר הצ"צ נדפסו באותיות איטלקיות.

הכתיב (האויסלייג) בכמה מהביכלאך שונה מהרגיל, וכן הרבה מהתיבות נסמנו * וכן נדפסו כאן.

בסוף הספר הוספנו מראה מקומות (נערכו ע"י הרה"ת אלכסנדר זיסקינד שי" פיקארסקי).

תיאור מהכתי"ה וכן מפתח מפורט מהמאמרים יודפס בע"ה בסוף כרך ב.

מערכת „אוצר החסידים“

י"ד כסלו, ה'תשמ"א. ברוקלין, נ.י.

---

1) כרך הראשון, הנחות הר"פ זיל"ה והשני, אתהלך — לאזני"א — יצאו לאור בשנת ה' תשח"י. כרך שלישי — סה"מ, תקס"ב (בשנת תשכ"ד). רביעי — סה"מ, תקס"ח (תשל"ב). חמישי — סה"מ, תקס"ו (תשל"ט). שישי — סה"מ, תקס"ז (תשמ"ג). כרך שביעי — סה"מ, תקס"ד (תשמ"א).

2) כידוע שהיו כמה מניחים מאמרי אדמו"ר הזקן, ומהם: כ"ק אדמו"ר האמצעי, כ"ק אדמו"ר הצ"צ, מהרי"ל (אחי אדה"ז), ר' משה (בנו של כ"ק אדה"ז), ר' פנחס רייזעס.

ספרי" — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ארבעה עשר

היכל
שלישי

מאמרי אדמו"ר הזקן

תקס"ה

כרך א: בראשית — ויקרא

•

והוא ליקוט אמרים, מאמרים יקרים, מעוררים הלבבות לעבודת ה'
מפי קדוש עליון אדונינו ומורינו ורבינו הרב הגאון הגדול
החסיד והעניו אור עולם מופת הדור איש אלקים
קדוש וטהור כ"ק שם תפארתו

מוהר"ר שניאור זלמן נבג"מ

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"י

על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ. י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות וארבעים ואחת לבריאה

מפתח מאמרים — תקס"ה

א	באדרז'ק תאנא בשעתא דעתיקא .....
ד	ונשב בגיא .....
ט	בוהר (פ' וירא) ר' יצחק . . והוא מסובו' .....
יא	להבין ענין הצמצום .....
טו	בוה"ק . . ר"א שאיל .....
יז	ראה ריח בני .....
יז	וירח את ריח .....
מג	להבין כל הנהגה מסעודת חתן .....
מו	קול מצהלות חתנים .....
מז	ובהעטיף הצאן .....
נ	ה' יחתו מריביו .....
נו	מזמור שיר חנוכת .....
ס	ויקח מן הבא בידו .....
ס	ויקח מן הבא בידו .....
פב	וישלח יעקב .....
פב	וישלח יעקב .....
צט	ויחלום יוסף חלום .....
צט	והנה אנחנו מאלמים .....
קכד	רני ושמחי .....
קל	להבין שרשי הדברי' .....
קלב	מזמור שיר חנוכת .....
קמב	קורות בתינו ארזים .....
קמב	ויגש אליו יהודא .....
קנ	אכלו רעים .....
קנז	להבין . . צדוק ובייתוס .....
קנז	להבין . . קליפות של הצדוקים .....
קסב	כי הוא יברך הזבח .....
קסז	חכלילי עינים מיין .....
קעב	להבין שרשי הדברי' .....

קעח	.....	ויאמר משה . . לא איש דברים
קפד	.....	להבין . . ולא ידע איש את קבורתו
קפד	.....	שיר המעלות . . כחולמים
קפח	.....	ויאמר . . תנו לכם מופת
קצב	.....	להבין . . באחיו של יוסף שהם לא הכירוהו
קצט	.....	ויאסר יוסף מרכבתו
ר	.....	כי אם זכרתני
רא	.....	כל הדברים יגיעים
רב	.....	כי טובים דודיך מיין
רד	.....	אי' סופר
רו	.....	בעצם היום הזה
רי	.....	זה שמי לעלם
ריב	.....	ה' יחתו מריביו
ריד	.....	אז תשמח בתולה במחול
רכב	.....	המגיד מראשית אחרית
רכו	.....	להבין שורשן של הדברים
רלו	.....	אז ישיר משה
רמא	.....	להבין שרש הדברים
רמז	.....	ואלה המשפטים
רמז	.....	ואלה המשפטים ¹
רסב	.....	להבין שרש הדברים
רסב	.....	להבין שרשי הדברים ¹
רפז	.....	ולתוספת ביאור
רצד	.....	להבין . . וכי דולטור אני ¹
רצה	.....	שיניך כעדר הרחלים ¹
שא	.....	להבין . . אני הוי' לא שניתי ¹
שג	.....	אין קדוש כהוי' ¹
דש	.....	ועשית בגדי קדש ¹
שיב	.....	להבין שרשי הדברים ¹
שיט	.....	סדין עשתה ותמכור ¹
שיט	.....	[חסר בתחלתו] בחי' תחתונה
שלט	.....	ויקהל משה ¹

(1) הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי.

להבין שרש הדברים ¹	שדמ
להבין מאמר הזהר . . רזא דרזין ¹	שנב
בוהר . . בהאי רזא	שנב
להבין מאמר הזהר . . ר"א פתח ²	שסח
בוהר . . ר' אלעזר פתח	שסח
זכור את אשר עשה לך עמלק ²	שפא
להבין שרשי הדברים ²	שפז
להבין הטעם שלא נזכר שם הוי"ו ²	שצז
ובבואה לפני המלך ²	שצח
להבין שרשי הדברים ²	תה
ושרש ענין שית אלפי שני ²	תיא
בהפטורה . . ויאמר שמואל אל שאול ²	תיד
בוהר . . וכה תעשה לטהרם	תכג
בהגדה כנגד ארבעה בנים	תלה
בוהר . . ויסע מלאך האלקים	תמה
להבין שרש הדברים	תנז
בוהר . . פתח ר' אלעזר	תסט
בר"מ . . והניף הכהן את העומר	תעד
ולתוספת ביאור	תפג
מי יתנך כאח ³	תפז
להבין שרשי הדברים ¹	תצז
בוהר . . דומה דודי לצבי	תקיב

---

(2) הנחת כ"ק אדמור"ר האמצעי גוכי"ק.
(3) הנחת כ"ק אדמור"ר האמצעי חלק בגוכי"ק.

מאמרי אדמו"ר הזקן

תקס"ה

באדרז"ק תאנא בשעתא דעתיקא קדישא כו' בעא לאתקנא כולא. אתקין כעין דו"ג. והאי חכמה כללא דכלא כד נפקא ואתנהיר מע"ק לא אתנהיר אלא בדו"ג. חכמה אב. בינה אס. חו"ב בחד מתקל"א אתקלו דו"ג. ובגינייהו כלא אתקיים בדו"ג. שירותא דא אב לכלא. אב לכלהו אבהו אתחברו דא בדא. חכמ' אב בינה אס. כד אתחברו דא בדא אולידו ואתפשט' מהימנותא כו' בתיקונייהו אשתכח שלימותא דכלא.

הנה גו' בע"ח שעד בחי' חכמה הראשית של הנאצלים לא היה נמצא ענין הזווגים דו"ג ואף שבע"ק ימצא בחי' נוק' כו' אך שם הזווג מני' ובי' שאין הנוק' בנין פרצוף בפ"ע כמשנית במ"א. והיינו שעד בחי' חכמה דאצי' לא נתחלק עדיין לבחי' קוין כ"א רק נמשך חוט וקו אחד ביושר מעצמו' אור א"ס ב"ה מבלי התחלקות כלל וכיון שהגיע לחכמה דאצי' נתפצל הקו לשלשה קוין ימין ושמאל ואמצע להיותם מפורדים זמ"ז בהתחלקות ממש שקו ימין הוא חח"ן וקו שמאל בג"ה כו' כנוודע ואז הוא התחלת מציאו' דו"ג. פי' ענין דו"ג הוא כשהחסדים הם מפורדים מן הגבור' להיות החסדי' מהות בפ"ע והגבו' מהות בפ"ע והחסדים הם למעלה מהגבו' שהם בחי' דכר המשפיע והגבו' הם בחי' נוק' המקבל השפע (ועפ"י שמות הקבלה הם בחי' מ"ה ובי' שמה"ה הוא הדכר ובי' הנוק'. ובלשון הפלסופי' נק' עילה ועלול כנוודע) וז"ש בשעתא דע"ק כו' אתקין כעין דו"ג כו' פי' שע"ק אין לו נוק' להיותה בבנין פרצוף בפ"ע כ"א שם הזווג מניה ובינה כנ"ל. והתחלת התחלקות הפרצופי' דדו"ג הוא מחו"ב דאצי' שמתחלקי' לשני קוין ימין ושמאל. חכמ' היא הדכר מקו ימין (חח"ן) ובינה הנוק' מקו שמאל (בג"ה) כו' כנ"ל. וזהו ענין התיקון דאצי' שהוא שלימותא דכלא כנוודע שהשבירה בתה"ז הי' מחמת רבוי האור ומיעוט הכלי' שלא יכלו הכלי' לסבול רוב האור ונשתברו כו' כמ"ש בע"ח ע"ש ע"ז הי' אח"כ התיקון דאצי' לעשות כלים מרובי' מן האורו' בכדי שיוכלו להגביל ולצמצם האורות המלובשי' בתוכן ואז היה באפשרי להתהוות מן אצי' עולמו' ב"ע הבעלי גבול ותכלית. ולכן נק' בשם תיקון שכל הכלי' המרובים דתיקון הם נעשו לתועלת גדול לצורך המקבלים עולמו' ב"ע שיוכלו לקבל השפע דאצי' ע"י הגבלת הכלים והלבושי' המסתירים את השפע ואור דאצי' להיותו מצומצם בהם בהגבלה וצמצום כו'. וכמשל באדם הלובש מלבושי' רבים בכדי שלא יראה ערום וכסיתו הלובשי' ששובש על גופו כו' וזהו נק' בחי' תיקונין שהלבושי' פועלי' תיקון ותועלת גדול אל האדם שמכסי' על בשרו שלא יראה ערום כו' [אז כמו אדם הצופה ומביט ע"י כלי הבטה למרחוק יותר שהכלי הבטה פועלת

תועלת גדול שיראה למרחוק יותר לכן נק' הכלי בשם תיקון וכה'ג טובא כמ"ש במ"א]. כמ"כ עד"מ למעלה שכל הכלי ולבושי' נק' בש' תיקונין [כמאמ' אליהו ואתקריא' בתקונא דא חסד כו'] שפועלי' תיקון ותועלת גדול אל המקבלי' שיוכלו לקבל השפע דאצי' שמצמצמי' השפע בצמצומים רבי' עד שמגיע אל המקבל ההוא שיוכל לקבלו. וכערך מדרגת המקבל כן ערך רבוי הצמצומי' וההסתר' כו' שלצורך התהוות השמים גשמי' מצטרך בערך ושיעור כך וכך צמצומי' ותיקונין כו' שמתצמצם בהן האור והשפע ועובר דרך הצמצומי' ההם עד שמגיע למטה לפעול את השמים גשמי'. ולצורך התהוות הדומם כדומה מצטרך צמצומי' ותיקונים רבי' יותר בערך שפלות מדרגת הדומם כו' וד"ל. ולכן נק' אצי' עולם התיקון שנעשו הכלי' מרובי' מן האורו' ונתחלקו לג' קוין עד שיוכלו הכלי' להגביל ולהסתר האורו' המלובשי' בתוכן ואז נסתעף מזה תועלת גדול אל הנבראי' בע"ג שנתהוו מהם וד"ל.

ח"ב בחד מתקלא אתקלו דו"ג. הנה ידוע שכוצינא דקרדוניתא היינו בחי' גבורה דעתיק הוא נק' קו המדה פי' שהוא המודד כל השפע הנשפע מלמעלה למטה אל נשמות ישראל שלמטה כל השפעו' רוחניים וגשמיים בני חיי ומזוני במדה וגבוליי כמה שנים יחיה שבעים שנה או שמונים כו' ומי יתעשר וכמה שיעור עושרו אם יהי' לו מאה דינר זהב או שני מאות דינר זהב הכל במשקל ופלס בשעור ומדה גבוליי. והיינו שהוא מודד מכל הע"ס מכל או"א חלק פרטיי בשעור ומדה כמו מחד חלק פרטיי בכך וכך כו' וממדת הגבורה ההפכי המנגדת אל החסד כמו כן בערך ושיעור המדידה שהיה מודד חלק פרטיי מהחסד בשעור ומדה זו ממש נמדד מן מדת הגבורה ההפכיי ומנגדת אליה. וכן מנצח שהוא ענף החסד מודד בשעור וערך כו' ובערך זו במשקל ופלס א' מודד מן הוד שמענף הגבורה ההפכיי ומנגדת אליה ג"כ במדה ומשקל זו ומתערבי' יחד ומתמוזגים לעמוד על המזג השוה לירד השפע הממוזגת במזג השוה שנתערבה מכל הי"ס מכל מין ומין (כמו ממדת החסד והגבו' המנגדת אליה כו') כו' אל הנשמה ההיא שיחיה במדה ושעור שבעים שנה כדומה ולא יותר מפני שבהשפעת חסד זה נמדד ג"כ מחלק מדת הגבו' המנגדת אליה במשקל זו ג"כ וכן שיתעשר מערך מאה דינר זהב ולא שני מאות כו' שכך מדד הקו המדה מכל הע"ס אשר נמצא בהן הפכיים ומנגדי' זל"ז מכולם במדה אחת להיות מעמיד על מזג השוה להיות נחתך לו חיים בשעור גבוליי וכן עשירות כו' וכמשל הרוכל (אפטיקער בלי"א) כשמודד במשקל סם הרפואה המחמם בטבעו מוכרח לשקול כנגדו במשקל ופלס ההוא סם המקרר כו' ויערבם ביחד עד שיעמדו על מזג השוה. כמ"כ עד"מ למעלה הקו המדה מודד המשכת השפע למטה במשקל ופלס מכל הע"ס להיותה נכללת ונמוזגת מכולם במדה אחת לעמוד על מזג השוה עד שמגיע אל האדם שלמטה שיחיה כדומה שבעים שנה ולא יותר. וכן בעשירות לזה ימדדו מאה דינר זהב ולהשני ב' מאות דינר זהב כו' וכן

לוה ימדדו כך וכך בשעור הנחיר והעונג שיהי' לו בעה"ז ולוה בכך וכך שיעור הנחיר שיהי' לו הכל תלוי באופן שנמדדו מחלקי העיס כולם ביחד וכאופן שנתמזגו וזה עושה הכל הקו המדה וד"ל. וכנודע שבנעילה דיו"כ הוא זמן החתימה לחתום בספר חיים כו' ובספר פרנסה כו' שנמשכי' ה"ג דעתיק לחתום כל זאת, והיינו בחי' קו המדה הנ"ל שמודד וחותך החיים בשעור גבוליי מחמת שמתערבים החו"ג שני הפכיי' ביחד ומתמזגים במזג השוה וכן כולם וד"ל (וזהו החותם דה"ג דעתיק שהוא קו המדה לחתום בספר חיים כו' דלכאור' הי' נראה שהמשכ' החיים הוא מבחי' חסדי' שלמעלה כו' אך במה שנ"ל יובן היטב).

והנה ידוע שזהו עיקר המכוון דתיקון דאצי' לערב את הספי' זב"ז ולכוללם יחד שישתף מדת הגבורה עם החסד ההפכיי' ומנגדת אליה ולהתמזגם יחד שאז יעמוד על מזג השוה כנ"ל משא"כ בתוה"ז הי' מפורדים ותחזו כו' כנודע וד"ל.

והנה כ"ז נק' בחי' תיקליא. פי' זה שמודד קו המדה את השפע דאצי' אל הנבראי' שלמטה מי יחיה ומי יתעשר וכמה יחי' כו'. ששוקל במשקל ופלס מכל חלקי העיס דאצי' וכוללם יחד להתמזג במזג השוה לירד למטה אל הנברא ההוא כנ"ל. כ"ז נק' בחי' תיקלא. אבל מיתקליא הוא מקור התיקליא מי שעושה את התיקלא הזה והיינו כאשר מצטרך ליאצל הייס דנאצלים באופן ושעור זה כמה בשעור יאצל מדת החסד מן המאציל ית' וכמה בשעור יאצל מדת הגבורה כו' וכן כולם הנה זהו בחי' מיתקליא שעושה את התיקליא הזה שאח"כ ישקלו בפלס ומשקל איך ירדו מן הנאצלי' למטה לבי"ע שמוכרח להאצל כ"ז מן המאציל ית' ג"כ עד"ז אופן המדה כנ"ל וד"ל.

ו"ש חו"ב בחד מתקליא אתקלו פי' שכאופן שנאצל ספי' חכמה בשעור ומדה זו ממש נאצלה הבינה ההפכיי' ומנגדת אליה בכדי שיעמדו על מזג השוה כמשל הרוכל הנ"ל שמודד המין ההפכיי' לנגדו כו' וזהו ענין התיקון דאצי' שיתמזגו הספי' הפכיים זב"ז ע"כ מצטרך לאצל הבינה ההפכיי' ומנגדת אל החכמ' באופן מדה זו ממש שנאצלה החכמה ממש במדה אחת יומדדו וד"ל וכאופן המיתקלא היינו באיכו' מדידות הנאצלי' מן המאציל ית' כך אופן התיקלא היינו מדידו' הנאצלים לנבראים כו' כנ"ל וד"ל.

אב לכלהו אבהו. היינו שחכמה דאצי' היא מקור כל החכמ' ומוחי' דבי"ע וכן מקור כל החסדים כו' כי החכמה היא מקור התסד המסתעף הימנו (מקו א' דימין שהוא חח"ז) וע"ש זה נק' חכמה סתם בשת" אב כנודע ולכן החכמה דאצי' שהיא מקור כל החכמו' ומוחי' דבי"ע נקראת אב לכלהו אבהו וד"ל.

בעזרה"י, ליל ש"ק פ' לך לך, תקס"ה לפ"ק.

ונשב בגיא מול בית פעור וגו'. להבין המקרא זה היטב מהו פעור והגיא מול פעור. גם להבין ענין אורות וכלים שלמעלה ולהבין כ"ז היטב צריך להקדים מהות ושורש עבודת האלקית. הנה עיקר ושורש העבודה הוא ליגע א"ע בהעמקת דעתו בגדולת א"ס ב"ה והיינו שבחי' עצמותו ית' לית מחשבה תפיסא ב"י כלל ואין שייך בזה שום השגה ותפיס' השכל כ"א במציאות הנפעלים מן אור אין סוף ב"ה מה רבו מעשיו הנפלאי' שברא כמה עולמות והיכולות אין קצה להן (כמ"ש בזה' פ' פקודי ע"ש) כו'. והנה מאחר שעיקר העבודה הוא אליו דייקא אל בחי' עצמותו ית' ולא למדותיו. רק ההתבוננות בגדולתו הוא בהנפעלים כו'. לכן אין חובה לידע מהות איכות הנפעלי' להשיגן כמהותן ואיכותן ממש, כ"א אף שאינו משיג מהותן רק מציאותן בלבד די בזה. מאחר שעיקר המכוון הוא להיות נולד מתבונה היא בחי' אהבה וחפץ לה' לבדו לבחי' עצמותו ית' ואף לא למדותיו, מעתה אין מהצורך והחיוב לידע פרטי מהות הנפעלי' שאינו מעכב לעבודה ואף כשישיג מציאות הנפעלי' דרך כללי יוכל להתפעל באהבה לה' לבדו ית' כגון ענין לימוד מרכבת יחזקאל שאף כשאינו משיג מהו' האופנים כו' והאופן בתוך האופן כו' אעפ"כ יתפעל לבבו מהשגתו מציאו' הנפעלי' הרבי' שיודע שנמצא למעלה בחי' אופנים וחיות הקדש ואין מספר לגדודיו כו' אף שאינו יודע מהות האופנים מהו' האופנים כו'. וכן כענין מארז"ל רגלי החיו' כנגד כולן שוקי החיו' כו' אף שאינו משיג מהו' החיות ושוקיהן ורגליהן כו' אעפ"כ יתפעל לבבו כשרואה דרך כלל שכלא נחשב עה"ז לגבי למעלה שרגלי החיו' כנגד כולן אף שאינו יודע מהו' רגליהן. והטעם כנ"ל מאחר שעיקר העבודה היא צורך גבוה אל בחי' עצמותו ית' אינו מעכב חסרון ידיע' פרטי' מהו' הנפעלים. ועד"ז הוא מצות לימוד הקבלה. ובהמשך הזמן כשירבה הדעת יזכה להבין פנימ' החכמה האמיתית וד"ל. והנה התועלת של העמקת הדעת ברוממות האל ית' הוא בכדי שיוקבע בנפשו בחי' גדולת ה' ית' וערך ביטול העולמו' הנפעלי' נגדו שע"י הרגל ההתבוננות בעומק הדעת בתמידי' יהי' אצלו בחי' טבע ממש שיוקבע בנפשו זאת להיות כמו טבע ממש כנודע שהרגל נעשה טבע שני וד"ל. ואף שבלא"ה ישראל מאמינים בני מאמינים הנה האמונה נקראת בחי' עטרה (בספרי המקובלי' קדמונים) כמשל העטרה שמקיף על הראש מלמעלה כך האמונה היא למעלה מן השכל ודעת שחופפת על השכל בבחי' מקיף ויכול להיות שיאמין בה' אחד ואעפ"כ יעשה כל העבירו' חמורות (כענין מארז"ל גנבא אפום מחתרתא כו' כמ"ש במ"א) אי לזאת הוא תועלת ההתבוננות להיות נקבע בתוך נפשו המשכלת ממש גדולתו ית' אזי לא יסור הימנו ימין ושמאל וד"ל ובהמשך הזמן מעט מעט יוכל ליכנס בתוכו וליקלט בתוך נפשו המשכלת ממש כמשל שנאמ' באבו' דר' נתן ע"פ אבנים שחקו מים כו' שאף דלף היורד על האבן טפין טפין במשך זמן

רב יעשה חסרון וחלל בהאבן כמ"כ הרגל התכונה באלקו' אף מי שלבו כלב האבן המס ימס בהמשך הזמן וד"ל.

ועתה ית' היטב הכתוב ונשב בגיא וגו' הנז"ל. הנה העיז של פעור הי' שהי' מתרזין לבעל פעור כמארז"ל כו'. וזה אומר הכתוב ונשב בגיא מול ונגד לבית פעור ממש וסמוך לקרא זה נאמר ועתה ישראל שמע אל החקים ואל המשפטים וגו'. וצ"ל ענין הסמיכות דשני מקראות זל"ז כו'. הנה כתיב ברכי נפשי את ה' וכל קרבי את שם קדשו דוד המלך ע"ה אמר להאי קרא ברכי נפשי דא נפש דדוד שהוא בחי' מלכו' דאצי' שהיא נפשו של דוד כנודע ועי' אמר ברכי נפשי כו' פי' שיתברך ויומשך בחי' השפע דאצי' לתוך הנפש דדוד היינו בחי' מלכו' דאצי' שהיא מקור לעולמות בי"ע כנודע שעד מלכו' דאצי' בתוך כל עולם האצי' יורד השפע מחכמה דאצי' שהיא ראשי' הנאצלי' משאי"כ ממלכו' דאצי' ואילך יורד השפע הכל מבחי' מל' דאצי' לבי"ע דהיינו שמל' מתלבשת במל' דבריאה ומל' דברי' במלכו' דיצירה ומלכו' דיצירה במלכו' דעשי' וד"ל.

וכל קרבי את שם קדשו. הנה כמו עדי"מ למטה בנפש האדם המלובשת בגוף ימצא בחי' קרביים ובני מעים אשר עיקר פעולתן הוא לברר המזון שבמעיו להיות נבדל חלקי האוכל מן חלקי הפסולת שהאוכל מתהפך לדם הנפש והפסולת נדחה לחוץ והנה עיקר המברר את המאכל הוא האצטומכא שהמאכל מתבשל בתוכו ועי' הבישול מתפרדי' חלקי הטוב שבאוכל מן חלקי הפסולת שבו להיות כאוי"א נפרד בפ"ע שהפסולת נדחה לחוץ והטוב שבמאכל מתהפך לדם הנפש אך טרם שהגיע המאכל להתבשל באצטומכא הי' הטו"ר שבו מעורבבים כאחד ולא היה ניכר בחתיכת פת ההוא כדומה שיש בו תערובת חלק פסולת יציאת האדם כו' ובהגיע המאכל לתוך האצטומכא אזי מתברר בתוכו להיות נבדל חלקי הטוב שבמאכל מן הפסולת והוא מפני שהאצטומכא הוא כלי המברר ויש בו כח כזה לברר ברורי הטוב מן הרע כפסולת להפרידן זמ"ז שלא יהיו מעורבי' כא' וכנראה בחוש שאם ינסה אדם לשים חתיכת פת באש להתחמם כנגד המדורה לא יתפרדו ממנו חלקי הפסולת כלל כ"א יתחרך בלבד נמצא אין הטעם מה שמתברר בהאצטומכא הוא מחמת חומו של האצטומכא המבשל כו' כ"א מחמת שהוא כלי המברר' שדוקא בחום האצטומכא מתברר ולא בחום האש (ואלו הי' הטעם מחמת חום המבשל בלבד הי' צריך להתברר אף בחום האש כו' ע"כ נרא' מזה שמה שמתברר בחום האצטומכא הוא מפני שהוא כלי הראוי לכך לברר ולא מצד עצם החום בלבד וד"ל) — אך אעפ"י כן מוכרח מזה שאף טרם שהגיע המאכל באצטומכא הי' בו הפסולת והצואה שמתפרד אחי"כ בהעלם מעורב בו ולא שזה דבר חדש שעושה האצטומכא בעכולו לעשות הפסולת והצואה כנראה שאם ישליך אבן לתוך פיו ויכנס באצטומכא לא יתהוה ממנו שום פסולת וצואה כ"א יהי' מונח בו כמו שהוא בלי שינוי כלל

והיינו מפני שאין האבן דבר מאכל ואין נמצא בחי' פסולת וצואה לכך אין באפשרי שיעשהו האצטומכא לפסולת שאין האצטומכא עושה חדשות רק מה שהיה תחלה מעורב פסולת עם הטוב באחדו' אמיתי ע"ז הוא מבררן ומפרידן זמ"ז שיהי' כאו"א נפרד בפ"ע והיינו בכל המאכלים שמעורב הפסולת עם הטוב באחדות אמיתי ע"ז כשנכנס המאכל באצטומכא מתפרדי' חלקי הטוב מן הפסולת וזה וזה גורם פי' דוקא המאכליים כשמתבשלי' באצטומכ"א דוקא אז יתפרדו הפסולת ויתבררו מן הטוב מפני שבמאכלי' יש בחי' פסולת בהעלם ובהאצטומכא יש בו כח לברר משאי"כ מאכליים בלא אצטומכא כו' (או אצטומכא בלא מאכלי' כו') כנוזל ודיל'.

והנה הטעם מה שנמצא במאכלי' טו"ר מעורבים כאחד הוא מפני ששרשן הוא מעולם התהיו שלפני מלך מלך כו' ונפלו דרך שבירה לביע' לכך טו"ר מעורב בהן שזהו בחי' עה"ד המעורב טו"ר כו' כמיש בע"ח שבתהיו הי' מ"ה וכו"ן מעורבי' כאחד ובתיקון הם מפורדים זמ"ז כמו שהוא למעלה בנמשל כך הוא למטה במשל המאכלי' שמעורבי' טו"ר יחד ובכל אכילתו של האדם מתבררים המאכלי' כו' כנודע שזהו ענין ברורי רפ"ח ניצוצין כו' ודיל'—.

כמ"כ עדי"מ למעלה דכתיב וכל קרבי את שם קדשו. פי' שנמצא למעלה בחי' מלאכים שנקראו בחי' קרביים ובני מעים אשר פעולתן הוא לברר השפע היורד ונשפע מלמעלה להפריד חלקי הטוב שבה בחי' החיים רוחניי' מן חלקי הפסולת שבה ויורד ונדחה הפסולת של השפע לחוץ אל הע' שרים דעשיה והן הן כל השפע' גשמיי' של תענוגי עה"ז כמו טעמים שבמאכלי' גשמיים כמו המתיקות המלובש בתפוחי' ושקדים כו' שאין לך עשב מלמטה כו' שאין לו מזלו כו' והן המזלות דעשי' שמשפיעי' בחי' טעמי' אלו בתפוחי' ושקדים וגבוה מעל גבוה שומר שהמזלו' מקבלים שפע זו מן המלאכי' עליונים שנקראו בחי' קרביי"ם שהם מבררים השפע עליונה הנשפע בתוכם להבדיל חלק הטוב שבשפע להשאר למעלה שזהו בחי' תענוג עליון שבג"ע שהנשמות נהנין הימנו וחלקי הפסולת שבהשפע ידחה לחוץ הוא בחי' תענוגי עה"ז גשמיים כנ"ל שהם נחשבים לגבי תענוג עליון שבגן עדן לבחי' פסולת ורע ממש וכמארז"ל ע"פ פס"ל לך וגו' מפסולת של הלוחות נתעשר משה כו' פי' שהטוב שבהלוחות הוא בחי' התענוג עליון של חכמת התורה עצמה שזה נשאר למעלה בג"ע עליון שנשמו' הצדיקים נהנין הימנו ופסולת של הלוחות הוא מה שנבדל הימנה להיות בחי' השפעות גשמיי' עושר וכבוד כסף וזהב גשמיי' שגם בהם ימצא בחי' תענוג רק הוא גשמיי' ונחשב לפסולת וצואה לגבי תענוג עליון של התורה המתגלה בג"ע עליון כמשל הפסולת וצואה שנתפרד מן המאכל ע"י עכולו בהאצטומכא שהוא כח המברר כו' כנ"ל כמי"כ הוא בחי' פסולת של הלוחות שנפרד ונתברר מן הטוב שבהן ע"י הקרביים עליונים המבררים כנ"ל. וזשארז"ל מפסולת של הלוחות נתעשר

משה דייקא מן הפסולת נתעשר דהיינו כמ"ש אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד וגו' שבחי' הפסולת של התורה הוא בחי' השפע' תענוגי עה"ז גשמי' כסף וזהב כו' אבל הטוב שבה הוא בחי' תענוג עליון שבג"ע שהי' מרעיה נהנה הימנו ורק מה שנתעשר משה (בכסף וזהב גשמי') הי' מן הפסולת שלה שאין לה ערך אל הטוב הפנימי' שבה כערך חשיבות הפסולת וצואה של המאכל לגבי הטוב שבמאכל כו' כנ"ל וד"ל.

והנה האויה שהיו בימים ההם ידעו מזה שכל תענוגי עה"ז הם בחי' פסולת וצואה של תענוג עליון של התורה המלוּבש בג"ע אך לא רצו לקבל את התורה להיות נכנעי' לפני ה' ית' ולהשיג נועם ה' המלוּבש בתורה שלא רצו בביטול זה ולתענוגי עה"ז אותה נפשם לכך היו מתריזין לפני בעל פעור היינו שהיו ממשיכי' אליהם בחי' תענוגי עה"ז הפסולת של תענוג עליון (מן המזלו' וע' שרי' כנ"ל) ע"י העבודה לשמש ולירח ולכל צבא השמים שהם המזלות שעל ידם נשפע שפע הפסולת זו כל תענוגי עה"ז כסף וזהב וכל המאכלי' הטובים וכמ"ש ממגד תבוא' שמש וממגד גרש ירחים וגו' שיש כמה מיני השפע' עה"ז שנשפע ע"י השמש כמו התבואה כו' ויש כמה מיני השפע' עה"ז שנשפע' ע"י הירח כו' וע"ז עבדו אויה לשמש ולירח להמשיך אליהם הפסולת של תענוג עליון שהם תענוגי עה"ז שזה רצו ובזאת בחרו בלבד ולא רצו בבחי' הביטול להיות נכנעי' לפני ה' ולקבל את התורה להשיג נועם ה' תענוג עליון כו' מחמת גסות רוחם וחוצפא שלהם כו'. אי לזאת נאמר לישראל ונשב בגי'א מול בית פעור שגי'א הוא בקעה מקום מדרון ושפל שהוא ההיפוך ומנגד אל ההר הגבוה למעלה. כמ"כ אנחנו בני ישראל ישבנו בגי'א מקום מדרון ושפל הוא בחי' שפלות וביטול אמיתי שהוא מו"ל והמנגד אל הפעור ממש שעובדי פעור הוא מחמת גסות רוחם שאינם רוצי' להכניע לפני ה' ית' ע"ז ממשיכי' להם הפסולת וצואה תענוגי עה"ז מן המזלו' כו' כנ"ל שלכך הי' מתריזין לבעל פעור. משאי"כ ישראל הם המו"ל והמנגד אל הפעור שהם בטילי' ונכנעי' לפני ה' ית' וקבלו התורה עצמה שהיא הפנימי' עונג עליון כנ"ל. וע"ז נאמ' להלן ועתה ישראל שמע אל החקיים ואל המשפטים וגו' שיש לשני כתובי' אלו שייכו' זל"ז לכך נסמכו אהדדי וד"ל.

אך צ"ל מאין נמצא בחי' פסולת בשפע שלמעלה. הענין הוא דהנה כתיב אלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך וגו' פי' שהם הי' מלכין קדמאין דעולם התה"ז שנפלו ומתו בבחי' שבירה, כנודע שבתה"ז הי' מ"ה ובין מעורבים כאחד וע"ז היה כונת המאציל ית' שימתו ויפלו דרך שבירה ואזי יתפרדו מ"ה ובין להיות כאוי' בפ"ע אז יוכל להתברר הטוב המובחר מן הפסולת שהי' מעורב בהו דהיינו בחי' חלק השפע דתענוגי עה"ז שהי' מעורב בהו בהעלם (כמו המאכל קודם עכולו באצטומכא כנ"ל) נק' זאת בחי' פסולת ורע ממש נגד הטוב והמובחר בחי' תענוג עליון המתגלה בג"ע בחי' נועם ה' ית' וע"י השבירה נתפרדו זמ"ז אז בנקל להתברר הטוב

מן הרע כמ"ש במ"א. ולזאת ה' המכוון של השבירה בכדי שיתברר הטוב מן הרע ויתקון בתיקון יפה מאד להיות הטוב בנקיו בלי תערובת פסולת ורע כלל שהרע מתפרד ונדחה לחוץ וכמ"ש בכאריז"ל שכונת המאציל ית' בהשבירה ה' בכדי שיתקון אח"כ בתיקון יפה כו' והיינו כענין סותר ע"מ לבנות כו' ע"ש וכמ"ש במ"א ע"ש. והנה החובה מוטל על כל אדם שיש לו מוח בקדקדו לידע שכל התהות עולמות ב"ע הוא רק מן הכלים דתהיו שנפלו דרך שבירה בלבד לבי"ע וע"כ כל מה שהאדם אוכל ושותה ולובש בגדים הוא הכל בחי' ברורין שמברר רפ"ח ניצוצין שנפלו בשבירה לבי"ע וד"ל (עתה ית' ענין אורו' וכלי').

הנה ידוע שכל השתלשלות העולמות מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין הוא הכל ע"פ המשכת אורות בכלים כו'. והנה נו' בע"ח שלפעמים מתחלפי' האורות שאור החסד נכנס ומתלבש בכלי הגבורה ואור הגבורה בכלי החסד כו' וצריך להבין זה איך ישרה אור החסד שהוא מעין כלי החסד בכלי הגבורה ההפכיי' ומנגדת אליה ממש וכן איך ישרה אור הגבורה בכלי החסד כו' (איך נופל הלשון כלל על מדת גבורה' שיהי' חסד כו' וכן להיפך). אך הענין הוא שבאמת עצם האורות אינן מעין הכלי' כלל כ"א הם רק בחי' כח והתפשטו' החיות מן אור א"ס ב"ה הפשוט בתכלית הפשיטות ומופשט בתכלית מכל התוארי' האלו של הי"ס כמ"כ האור המתפשט הימנו הוא עצם פשוט ואינו עולה בשם כלל שיקרא חסד או חכמה כ"א הוא עצם פשוט בחי' כח המתפשט מן אור א"ס ב"ה שהוא כח היוליי' (הנק' בלשון הפלסופי') שהיוליי' הוא עצם הדבר מה שאינו עולה בשם כלל. ורק בהגיע האור להתלבש בהכלי אז יכונה בשם כשם הכלי שמתלבש בו שאם יתלבש בחכמה יקרא בחי' אור החכמה ע"ש הכלי החכמה שמלובש בה ואם יתלבש בכלי החסד יקרא אור החסד והיינו מפני שהאור עצמו הוא היוליי' עצם פשוט המופשט מכל התוארים אלו רק הוא משתנה לפי תכונת הכלים שמתלבש בהן. ולכך יכולים האורות להתחלף להיות שורה אור החסד בכלי הגבור' מאחר שהם עצם פשוט ואינן מערך הכלי' כלל רק כפי איכות ושינויי' התלבשותן כך תשתנה מהותן שכאשר יתלבש בחסד יהי' נק' חסד אבל כאשר יהי' מתלבש בכלי הגבורה ישתנה לפי אופן הכלי להיות נק' אור הגבורה מאחר שהוא בעצמו מופשט מכל התוארים אלו שאין בו לא מחסד ולא מגבורה כ"א הוא היוליי' עצם פשוט לכך יכולי' לעשות ממנו כל דבר, שאם ימשיכו אותו לחסד יהי' חסד ואם לגבורה גבורה כו' [כמ"ש במ"א כמשל המים שאין להן גוין מצד עצמם ורק הם משתנים לפי גווני הכלי' שאם יעמדו המים בכלי אדום יהי' נראה גוון המים אדום ואם בכלי ירוקה יהי' ירוקים כו' ועד"ז יובן למעלה ענין האורו' כו' וד"ל]

באור הענין הוא דהנה הרמב"ם ז"ל כתב בספרו (במורה נבוכים) שא"ס ב"ה הוא פשוט בתכלית הפשיטות ומופשט מגדר התוארים האלו,

שאינן שייך לקרותו בשם חכם או חסדן כו' שזהו רבוי ודבר נוסף על עצמותו ואין לך דבר שחוץ ממנו כו' כ"א על צד השלילה (שמושלל מן ההיפוך אל החכמ' כו'), כו' (מפני שבאחד אמת אין שייך בחי' תוארי' שהוא רבוי כו') ע"ש בארוכה. הנה צדקו דבריו מאד בזה, אך באמת עוד נוסף לזה טעם אחר. והוא שלא זו בלבד שאין שייך אליו לכנותו בא' מהתוארי' אלו מצד רבוי, כ"א אף בלא"ה כל התוארים הם כלא נחשב קמיה ואינן ערוך אליו כלל (שיתפאר בשבחיו' אלו כי הוא אדרבה שפלות גדול קמיו') כי אף מעלת החכמה העילוי שבתוארי' היא כלא נחשב קמיה ונחשבת כעשיה גשמיית קמיו' כמ"ש כולם בחכמה עשיית וגו' ויתר על כן שאינה נחשבת אף בערך חשיבו' העשי' לגבי החכמה כ"א אינה ערוך עליו כלל וכנודע מלת ער"ך במספרים. שכמו שיש ערך למספר שלשה לגבי מספר ששה שהוא חלק מחצה מן ששה כך הוא ממש ערך מספר ששה לגבי מספר י"ב שהוא ג"כ חלק מחצה שלו כו' — משא"כ הנאצלי' לגבי המאציל ית' אין להם ערך כלל אף לא כערך העשי' לגבי החכמה (ולכא למימר כמו ערך העשי' לגבי החכמה כך ערך הנאצלי' לגבי המאציל ית' כי אין להם ערך כלל וד"ל) כי העשיה לגבי החכמה יש לה ערך ושייכות שעפ"י רבוי ההשתלשלו'.

(חסר בהכת"י)

בזוהר (פ' וירא דף ק"ט ע"א) ר' יצחק פתח. והוא מסובבו' מתהפך בתחבולותיו לפעלם וגו'. קב"ה מסבב סבובין ואייתי עובדין לאתקיימא ולבתר דחשיבו בני נשא דיתקיימון אינון עובדין קב"ה מהפך לון לאינון עובדין מכמה דהוה בקדמיתא. בתחבולותיו. בתחבולותו כתיב. כהאי אומנא דעביד מאנין דחרסא בעוד דההיא טיקלא אסתחרת קמיה חשיב למעבד כגוונא דא עביד חשיב למעבד כגוונא אחרא עביד מהפך מאנא דא למאנא דא בגין דההוא טיקלא אסתחרת קמיה. כך קב"ה מהפך עובדיו דאיהו עביד בתחבולתו חסר יוד. ומאי איהו דא ב"ד דלתתא דאיהו טיקלא דאסתחרת קמיו' וע"ד מהפך מאנא דא למאנא אחרא וכ"ד כפי פעלים דב"נ אי מטיבין עובדיהון ההיא טיקלא אסחר' לימינא כו' ע"ש.

הנה הנוק' דז"א היא בחי' מ"ל דאצ"י מקור דבי"ע נקראת בחי' טיקלא דאסתחר' קמיו' כו' וקב"ה הוא בחי' אור א"ס ב"ה המלוכב בז"א דאצ"י. ותוכן כוונת המאמר בא לפרש שמפי עליון לא תצא הרעות ח"ו כלל כי לא יגורך רע כתיב וכמארז"ל אין רע יורד מלמעלה כ"א הוא ית' מקור הטוב והמטיב לכל ורק באתערותא דלתתא מעורר"י וממשיכ"י עליהם בחי' דינין וגבור' מלמעלה עד שברבוי ההשתלשלות נעשה בחי' רע גמור למטה

[רצועה לאלקאה כו' כמ"ש במ"א] וע"ז בא לפרש שעיקר ושו"רש העלא' מ"ן שלמטה עד היכן הוא מגיע ואומר שמגיע רק עד בחי' נוק' דז"א שהוא בחי' מ"ל דאצי' מקור הנבראי' שעד שם מגיעה העלא' מ"ן שלמטה ולא יותר הגבה למעלה. והוא הטעם מפני שמ"ל דאצי' היא מקור הנבראי' שנפעלו הימנה לכך יגיע אלי' בחי' העלא' מ"ן של הנבראי' להיותה מתהפך לפעלים דב"ג כו' כמשנת בזה"ק משא"כ למעלה הימנה אינו מגיע האתערותא דלתתא של הנבראי' כו' כנ"ל ודו"ק.

וז"ש כהאי אומנא דעביד מאנין דחרסא כו' שהוא כמשל החומר ביד היוצר שיש לו גלגל ובתוכו מניח החומר וברצותו מרחיב הכלי חרס וברצותו מקצרו דהיינו בזמן ההיא בעוד החומר מונח בגלגל והוא מניע אותו יכול לעשות עם החומר כמו שירצה דהיינו כאשר עשה הכלי ונגמרה ואח"כ לא נתישר בעיניו החומר של כלי ההוא אזי יכול להפך הדבר ולהניע הגלגל באופן אחר לעשות כלי אחרת מן החומר ההוא כמ"כ עדי"מ למעלה הגלגל המתגלגל לפני היוצר הוא עדי"מ למעלה ענין בחי' מ"ל דאצי' מקור דבי"ע שנקראת טיקלא פ"י כנ"ל שעד מ"ל דאצי' מגיע ההעלא' מ"ן ואתערותא דלתתא. שימצא בחי' השנויים במ"ל דאצי' כפי השנויי' במעשה התחתוני' שאם התחתוני' מטיבין עובדיהון אזי אסחרו הטיקלא לימינא פ"י אז מקבלת ויונקת מ"ל דאצי' מן קו ימין דאצי' שהוא חח"ן כו' וכאשר התחתוני' אין עושי' רש"מ אזי במעשיהם הרעי' שלמטה מעוררי' למעלה את בחי' קו שמאל שהוא בגי' דאצי' שתקבל הנוק' דז"א היא מ"ל דאצי' ממנו [וממשיכ' עליהם דינין וגבו' מקו שמאל עד שלמטה ברבוי ההשתלשלו' נעש' מזה רע גמור רצועה לאלקאה כו'] שכפי פעלים דב"ג שלמטה כך מתגלגלת הטיקלא הוא בחי' מ"ל דאצי' מקורם שמשנת' לפי שינוי עובדיהון שלמטה פעמים מקבלת מקו ימין ולפעמי' מקו שמאל הכל תלוי במעשה התחתונים משא"כ בחי' קב"ה שהוא אור א"ס ב"ה המלוכש בז"א דאצי' כתיב ב' אני הו"י לא שנית וגו' ואין בו שינויים והתפעלו' כלל שהוא רק טוב וחסד ואין רע יורד מלמעלה כלל כ"א עיקר הרע נסתעף ממעשה התחתוני' במעשיהם הרעי' שמעוררי' לעילא במקורם מ"ל דאצי' שתתגלגל' תחת הקו שמאל דאצי' לינק הימנו ולהשפיע למטה בחי' גבור' ודינין וד"ל. וזהו כמשל החומר שביד היוצר שבעוד דהיא טיקלא אסתחרת קמי' והחומר הוא בתוכו אזי יכול להפך תנועת הגלגל לעשות כלי אחרת באופן אחר מהטיט וחומר כאשר לא הוכשר בעיניו הטיט וחומר ההוא לכלי הראשון. כמ"כ עדי"מ למעלה כד קב"ה מסבב סבובין ואייתי עובדין לאתקיימא שהוא מקור הטוב וחפץ להיטיב לברואיו להשפיע להם חסדי' טובי' וחשיבו ב"ג דיתקיימון אינון עובדין טבין קב"ה מהפך לאינון עובדין כו' דהיינו כאשר הגיע מעשה התחתוני' הרעי' באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא לעורר את בחי' מ"ל דאצי' הוא הטיקלא שתתהפך תנועת הגלגל שלה שהי' מתגלגלת תחת קו ימין להיטיב להם להיותה מתגלגלת תחת קו שמאל להרע להם (וכנ"ל בהטיט בעוד שהוא

תחת הגלגל ולא הוכשר לכלי הראשון אזי מהפך היוצר את תנועת הגלגל לעשות כלי אחר ממנו וד"ל). אך עיקר המניע את הטיקליא הוא הגלגל בחי' מל' דאצי' ומסבב סיבוב הגלגל להיותה מתהפך בתנועתה כפי פעלם דב"נ כו' הוא בחי' קו המדה (גבורה דע"י המתלבש במ"ס דאריך כמ"ש במ"א) שהוא המניע את הגלגל ומהפך תנועתו כפי פעלם דב"נ כנ"ל. וז"ש בתחבולתיו חסר יו"ד כו' היינו בחי' קו המדה שלמעלה שהוא הבעל תחבולה לאיכות מסיבוב הגלגל שיתהפך כפי פעלם דב"נ כו' וכמו עד"מ היוצ"ר הוא המניע את הגלגל והוא החושב תחבולת לאיכו' מסיבוב הגלגל איך שיהי' ואעפ"כ כל תחבולותיו הוא הכל כפי אופן מהו' החומר והטיט שאם הוכשר החומר למלאכת כלי טובה אזי מסבב היוצר את הגלגל בתנועה כזאת לעשו' ממנו כלי טובה וכאשר לא הוכשר החומר למלאכת כלי טובה אזי מהפך היוצ"ר סבוב הגלגל לצד האחר לעשו' ממנו כלי גרוע כו' כמ"כ עד"מ למעלה עיקר המניע ומסבב את הגלג"ל (הוא בחי' מל' דאצי' מקור דבי"ע) הוא בחי' קו המדה שלמעלה אך כל אופן הסיבוב להתנועה שלו הוא כפי פעלם דב"נ כו' ורק הוא המסבב אותה כאופן מעשה התחתוני' שמגיע אליה דייקא לעשו' בה שנוי' באופן סיבובה כנ"ל וע"ז נאמ' והוא מסיבוב מתהפך בתחבולותיו חסר יו"ד הוא בחי' קו המדה מקור המניע ומסבב אותה אך כ"ז לפי פעלם דב"נ דוקא וכנ"ל וד"ל.

להבין ענין הצמצום שהיה באור אין סוף ב"ה כמ"ש בע"ח ע"ש. הנה ידוע שעצמות המאציל ית' הוא פשוט בתכלית הפשיטות מגדר תוארים ולכן כאשר הוצרך להאציל י"ס הנאצלי' אשר אינן ערוך אליו ית' כלל לא היה אפשר להתמשך זאת מעצמות המאציל ית' שהוא המאור עצמו, כ"א מבחי' אור א"ס ב"ה בלבד נמשכו כל העולמות אבי"ע שהאור הוא רק בחי' זיו והתפשטו' מן עצם המאור כנודע, וגילוי אור זה של אור א"ס ית' נק' בשם מלכות דא"ס ב"ה שהוא בחי' התפשטות שם כבוד מלכו' דא"ס ית' בלבד ממנה נהוו כל העולמות כולן, וכמו עד"מ במלך ב"ו המולך על כמה מדינות רבות. דהנה בחי' מדת המלוכה אינו נוגע לעצמות מהו' הנפש ממש כשאר המדות אשר הם עצם מעצמותו ממש ופועלי' התפעלו' גדולה בעצמו' מהו' נפשו, כמו עד"מ כשהוא בכעס וחימה אזי תתפעל עצמו' הנפש מאד להיות מתננע' כל אבריו והדם טובב והולך בתנועה גדולה עד שיאדימו פניו וישתנה פניו מאד מגודל עוצם שינוי וההתפעלו' שנעשה במהו' נפשו ממש, וכן להיפך במדת האהבה וחסד יעשה התפעלו' בעצמו' מהו' הנפש, וכן בנצח כו' וכן בכל המדו' כולן, והוא מפני שכל המדות אלו לבד מבחי' מדת מלכות הם בחי' עצם מעצמותו ומהותו ממש לכך יעשה רושם

והתפעלו' במהו' הנפש מאחר שהם מעצמותה ומהותה ממש כנ"ל משא"כ מדת המלוכה היא רק בחי' התפשטו' לזולתו להיות מתנשא למלוך על העם כו' שיהי' מלך שמו נקרא עליהם שאין זה מעצמו' מהו' הנפש כ"א רק הארה בעלמא הימנה להתפשט שמו ברכים להיותו נקרא בשם מלך לכך אין זה נוגע למהו' ועצמו' הנפש לעשו' התפעלו' במהותה ממש כמו שאר המדות וכנ"ל וד"ל. כמ"כ עד"מ למעלה שמבחי' עצמות המאציל ית' הוא המאור עצמו הי' בלתי אפשר להתהוות עולמו' כלל כנ"ל כ"א רק מהודו בחי' אור א"ס ית' שהוא ההתפשטו' לזולתו להיות מלך שמו נקרא על כל העולמות מזה נתהוו כולן והוא הנק' בחי' מלכות דא"ס ית' כנ"ל אך אף גם זאת לא הי' אפשר להתמשך הי"ס דנאצלי' עד שהוצרך להתצמצם האור א"ס ב"ה ולעשות חלל ומקום פנוי ויתמשך רק קו אחד ביושר וממנו נאצלו הי"ס כו'.

ביאור הדבר הוא דהנה עצם המאור הוא המאציל ית' בעצמו הוא סתימו דכל סתימיו ומלא כל הארץ כבודו שקמיה כחשיכה כאורה שוין כלא חשיבי לכך הוא נמצא למטה בעשיה כמו שנמצא למעלה מעלה שכמו שלמעלה מעלה שרוי בארץ סתים כמ"כ למטה מטה ממש שקמיה אין סדר. מעלה ומטה כלל שכולן חשיבי בערך הביטול קמיה בשוה כנ"ל ואף תנוקת ונשים שגור בפיהם ש"ש ית' שמזכירי' אותו תמיד והיינו את בחי' עצמותו ית' שדר בתחתונים כמו בעליונים בשוה ממש הכל בארץ סתים שלפניו אין חילוק בין אצ"י לבי"ע כמ"ש (בתפלת ר"ה) לפניך נגלו כל תעלומות כו', אך בבחי' גילוי אורו ית' יש חלוקים רבים שבאצ"י מתגלה בגילוי יותר מכבי"ע כו' כנודע. והנה בתחלה כאשר עלה ברצון המאציל ית' להאציל הי"ס ולהתהוות עולמות כו' נתגלה כבודו הוא בחי' אור א"ס ית' בגילוי גדול מאד, ראה שא"א להתהוות העולמו' ממנו כשהוא שורה בגילוי גדול כ"כ לכן צמצם את אורו ית' פי' שנכלל האור שנתגלה בעצם המאור עצמו הסתום ולכך נשאר חלל ומקום פנוי פי' שמקום ההוא נעשה פנוי וריקני מבחי' גילוי אור א"ס ית' שנעדר האור והגילוי ליכלל במאור עצמו הנעלם וטמיר כו' אבל לא שנעשה איזה צמצום ומיעוט באור א"ס ח"ו כ"א החלל ומקום פנוי הוא באיכו' העדר אור והגילוי שהי' נגלה ממש ואח"כ נעדר האור והגילוי ממקום ההוא ונכלל בעצם המאור הנעלם ושלאי' כל המקומות אף בחלל ההוא רק באורח סתים כנ"ל, לכך נק' מקום ההוא פנוי וריקני שהוא הכונה על העדר האור והגילוי במקום ההוא אשר בתחלה הי' מלא מקום ההוא בגילוי אור א"ס ית' ואח"כ נעדר אור ההוא שנכלל במאור עצמו אבל המאור עצמו ית' נמצא אף במקום פנוי ההוא כי לית אתר פנוי מיני' רק הוא באורח סתים כנ"ל. וכמו עד"מ בנפש האדם שכח הראי' נמשך מן המוח ומתפשט בהעין שהיא כלי הראות לראות כל מראה כו' והנה כאשר סימא את

עינו אז לא יוכל כח הראי' לפעול פעולתו לשרות בהכלי העין בבחי' גילוי מחמת קלקול הכלי אבל איא' לומר שנחסר כח הראי' ממש כ"א הוא בשלימותו שורה במקומו ממש רק השראתו שם הוא בהעלם ולא בגלוי כמקדם שנתקלקל הכלי כו', כמ"כ עדימ' למעלה ענין צמצום אור א"ס ית' הוא שנסתלק האור ונכלל בהמאור הנעלם ונשאר מקום ההוא פנוי וריקני מגילוי האור כ"א מלא בעצם המאור הסתום אשר הוא מלא כל המקומות ולית אתר פנוי מינ' כו' כנ"ל (ואין זה מיעוט וחסרון בצמצום האור ח"ו כ"א רק שנכלל במאור הנעלם כו') רק קו וחוט א' של גילוי אור א"ס ית' נמשך ביותר למטה להתגלות בבחי' גילוי ממש וממנו נאצלו י"ס הנאצלים כו' וד"ל.

והנה ידוע שבאצי' הוא עולם התיקון מתלבשי' האורו' בכלי' שלימים ממש ולכך הכלי' בטילי' לגבי האורו' בתכלית הביטול כמאמ' אלי' דאיהו וגרמוהי חד כו' משאיכ' בנייע' שהם עולמו' הנפרדי' שנתהוו מבחי' הכלי' שנשברו בתהיו ונפלו למטה מה שלא הי' אפשר בלא"ה להתהוות הנבראי' בעיג' ותכלי' ונפרדי' ממש כמ"ש ומשם יפרד וגו'.

באור' הדבר הוא דהנה הכלים הם האותיות כידוע שיש ג' מיני כלי' פנימיים ואמצעיים וחיצוניים והן הן הג' מיני אותיו' של מחשביה דבור' ומעשיה שהאותיו' של המחשבה הם הכלי' אל אור השכל המתלבש בתוכן והם מגבילין אותו והוא מתלבש בתוכן ממש והן בחי' אחוריי' של השכל בחי' השפעת השכל כשבא לידי מחשבה בצרופי אותיו' כו' ולכן נק' בשם אותיו' מלשון את"א בוקר וגו' ע"ש המשכת השפע שנמשכת ובא כך האותיו' הם בחי' המשכת שפע השכל שאתא ובא הנה להתגלות בבחי' המחשבה ולכן כל בחי' השפעה הנמשך מלמעלה למטה נק' בשם אותיו' ע"ש משיכתה מלמעלה ובא' למטה כנ"ל אך מ"ש את"א כלשון תרגום הוא ידוע שהתרגום הוא האחוריי' של לה"ק (שהוא המגלה ומפרש את לה"ק כמ"ש במ"א) והיינו שהאותיו' המחשבה שהן הכלי' הם האחוריי' של השכל כי פנימית החכמה איא' לה להתגלות בצרופי אותיות המחשבה כו' זולת חיצוני' ואחוריי' של החכמה נמשכ' ובאה לידי גילוי בצרופי אותיו' המחשבה ולכך נק' בשם אותיו' מלשון את"א וגם הוא נאמ' בלשון תרגום כו' כנ"ל. אך ענין שבירת הכלים הוא התפרדו' האותיות זמ"ז פ"י שכאשר האותיות הם מצורפי' זע"ז אז מלובש בהן אור השכל והכוונה בשלימות אבל אם נתפרדו זמ"ז אז נסתלק אור השכל והכוונה היא מהם כמו עדימ' בתיבת ברוך מלובש הכונה והשכל שהוא ברוך כו' אבל כשיפרידו אף אות' א' מתיבה זו אזי לא ימצא שום כוונה ושכל בהאותיו' הנשאר' (כמו שיפריד הכ' אז לא ימצא כונת הברכה בג' אותיו' בר"ו) ומכ"ש כשיתפרדו כולם אך אעפ"כ ישאר

ת"ח ירושלים וכל ארעא דישראל אתכפל תחותה כו'. פי' שהשדה היא בחי' מלכות דאצי' שמתלבש בגי'ע עליון דבריאה ולכך כל עולמו בי'ע אתכפל תחותה שהיא מקור לבי'ע וד"ל. כגוונא דא ירושלים דלעילא אחידא בתרין סטרין לעילא ותתא ירושלים דלתתא אחידת בתרין סטרין לעילא ותתא. פי' ירושלים דלעילא הוא בחי' לאה שהיא מלכות דתבונה שנעש' מוחי' לז"א שהם המדו' דאצי' כמיש אם הבנים שמחה וגו' והיינו בחי' המחשבי' שבה מתלבש אור השכל והיא מחשבת את השכל בצירופי אותיותיה שהיא בחי' תחתונה שבשכל כאשר מתלבש בצרופי אותיו' המחשבה כו' כנודע זאת נק' פרצוף לאה שהיא מל' דתבונה מקור לז"א דאצי' שהמדו' דאצי' נולדי' הימנה כנודע. ועי' אמר דאחידת בתרין סטרין היינו מצד האחד היא קשורה ודבוקה בחכמה דאצי' שהיא אחורי' דילי' כו' כנ"ל וזהו הצד דלעילא וסטרא דלתתא הוא מה שאחידת בוי'א דאצי' שהיא המקור להן כמיש אם הבנים שמחה וגו' וזהו הסטרא דלתתא דאחידת ב' וד"ל. ירושלים דלתתא אחידת בתרין סטרין לעילא ותתא פי' ירושלים דלתתא הוא בחי' מלכו' דז"א דאצי' דאחידת בתרין סטרין המה נז"ה דאצי' לעילא ותתא היינו שהנצח הוא המעלה לגבי הוד שנק' מטה נגדו כנודע בכונו' הנענועי' דלולב שהמעלה הוא נגד נצח והמטה נגד הוד כו' ולכן התרין בחי' ערבות שבלולב האחת גבוה מחברתה וז"ש בדניאל ואשא עיני ואראה והנה איל אחד כו' ולו קרנים כו' והאחת גבוה' מן השנית וגו' דהיינו בחי' נז"ה שנצח הוא גבוה למעלה מן הוד שלמטה הימנו והוא מפני שנצח הוא מקו ימין חח"ן והו"ד הוא מקו שמאל בגי'ה לכך הוא למעלה מן הו"ד מפני שקו ימין הוא לעולם למעלה מקו שמאל שקו ימין הוא המשפיע וקו שמאל הוא המקבל כנודע כך הנז"ה דאצי' נצח הוא המשפיע שגבה למעלה והוד הוא המקבל שלמטה מן המשפיע. באור הענין הוא כמו עד"מ ברב המשפיע איזה שכל לתלמידו שבשעת ההשפעה צריך לצמצם ולהסתיר כמה דברי' שלא לומר ולגלות כמה דברי' לאומרם בכדי שיוכל התלמיד לקבל השפע ואם הי' משפיע כל ההשכלה הי' מתבלבל מוח התלמיד לכך צריך להעלים כמה דברי' ולגלות איזה דבורים עד שיוכל ליקלט השפע במוח התלמיד הנה זהו בחי' נז"ה שהם כליות יועצות איך יוכל ליקלט השפע במוח התלמיד שעצת הנצח הוא להשפיע השפע אליו ועצת הוד להעלים השפע למנוע ממנו עד שמשניהם יצא הממוצע השפע שנתצמצמה ע"י העצות דנז"ה בהן ולא כנ"ל (שההן שישיפיע בא מנצח והלאו מניע' השפע בא מן הוד). נמצא מזה שנצח הוא המשפיע דייקא והו"ד הוא היפך אל המשפיע שהוא מעצור השפע מפני שהוא מבחי' קו שמאל שהוא בחי' גבורי' כו' לכך הנצח עליון לנגדו והוא התחתון הימנו, וז"ש דאחידת בתרין סטרין המה נז"ה דאצי' לעילא הוא בנצח ולתתא הוא בהו"ד כנ"ל ודלא כמק"מ שפי' לעילא בז"א ולתתא להשפיע לבי'ע כו' דלשון הזוהר שכתב תרין סטרין לא משמע הכי כ"א כמשנת"ל שנו"ה הם תרין סטרין ב' קוין ימין ושמאל כו' וד"ל. וז"ש המכפלה ה' מכפלה דלא הוי בשמא קדישא את אחר' כפילה בר איהי כו' וע'

בל"ת מה שמפ' ע"ז דהיינו המילוי דה"א הוא הה' שני'. וזהו ה' כפילה בבין
שהוא ירושלי' דלתתא שנק' ה' תתא' שהיא רחל עלמ' דאתגליי' וכן בירושלי'
דלעילא בש' ס"ג שהוא עלמא דאתכטיא ה' עלאה יוצא כפיליה והוא המילוי
דה' עלא' וד"ל. (והטעם מה שה' נק' בינה מפני שהיא התפשטו' רחובו' הנהר שלכן
יש בה ג' קוין מחוברות וחדא כרעי' קטיעה כו').

בעזרה, ליל ש"ק פ' תולדות, תקס"ה

ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה' וגו'. להבין זה גם להבין מפני מה
אהב יצחק את עשו שרצה לברך אותו דוקא בכל הברכות האלו ולא
את יעקב והלא ידע שאין ש"ש שגור בפיו כדרשו רז"ל ע"פ הקול קול
יעקב כיון ששמע הזכיר ש"ש כי הקרה ה' אלוקיך לפני אמר אין זו דרכו של
עשו שאין ש"ש שגור בפיו כו'. ומעתה מפני מה אהב אותו וטעם המפרש
בקרא איננו מובן דמפרש הטעם שאהב יצחק עשוי' כי ציד בפיו ודרשו רז"ל
ע"ז ששאלו עשוי' איך מעשריין את התבן כו' וכאן אמר שאין ש"ש שגור
בפיו נמצא הם תרתי דסתרי אהדדי. גם לפי כוונת יצחק שחושב שזה עשו
מה אמר ראה ריח בני וגו' מהו הריח הנמצא בו. הנה ארז"ל במעשה
הקטורת ואחד עשר סממנים היו בה ואלו הן הצרי והצפורן החלבנה

עשוי': בכרך 560, 620: את עשו.

עשו: בכרך 560, 620 ליתא.

וגו': בכרך 560, 620: כריח וגו'.

נוסחא שניה

בעזרה ליל שבת פ' תולדות

וירח את ריח בגדיו כו' ויאמר ראה ריח בני כריח השדה אשר ברכו ה'
יתן לך וכו'. הנה י"ל דהלא יצחק ה" סבור שעשו הוא ה" המתברך,
ואיכ' איך שבחו כ"כ ריח בני כו' וגם באמת יש להפלא לכאורה דפעמים
המשמעות מן הכתוב שהי' עשו חשוב באמת בעיני יצחק כי ציד בפיו ואמרו
שהי' מרמהו בשאלות האיך מעשריין את התבן כו' ולפעמים משמעות הכתוב
שלא הי' חשוב בעיניו כלל והוא מ"ש הקול קול יעקב כו' שהוא מפני
שהזכיר שם שמים כי הקרה ה' אלקיך כו' ויודע הי' שאין שם שמים שגור
בפי עשו כלל כו'.

והלבוניה כו' ונו' בכ' האריו"ל שהיא סממנין הם נגד י"א ספי' המלוכשי' בסט"א שהחיצונים יונקי' מהם וע"י התלבשות היא ספי' שהן מתבררין הניצוצין דקדושה שנפלו בשבירה לשם כמ"ש חיל בלע ויקיאנו. וז"ש את אשר שלט האדם באדם לרע לו לרע לו ממש וד"ל. ולהבין זאת מדוע בקדושה נאמ' בס"י עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר ובסט"א נמצא"י אחד עשר בפ"י והם היא סממני הקטורת כו' כנ"ל. אך הענין הוא שעשר ספי' מתלבשים בהן ונבלעין בתוכם בבחי' א"פ ממש אך אינם מקבלי' חיות ממש מהם כי אם היו מקבלי' החיות מעשר כתרין אלו הי' בטלים לגביהם בתכלית כמו ע"ס המהווים מלאכי' דקדושה שמאחר שמכירים את בוראם ופועלי' מאין ליש ממש לכך הם בטלים נגדו בתכלית הביטול כמ"ש וצבא השמים לך משתחווים וכו'. אך באמת אין השראת הע"ס אלו בתוכן להחיותן ממש כ"א הני' [שיהי' הם מושלים עליהם והם בטלים נגדם כו'] כ"א הם שרוים בתוכם בבחי' גלות ממש ולכך יכולים להעזו פניהם בחוצפא והתנשאות כלפי שמיא כמ"ש אם תגביה א"ע' כנשר וגו' דקרו לי' אלהא דאלהא ואעפ"כ מתנשאי' בעזות וחוצפא כו' מאחר שהע"ס המלוכשי' בתוכן בבחי' א"פ הם שרויים ביניהם בסוד גלות ממש ואין החיצונים מקבלי' החיות מהם כלל לכך

פ"י: בבוך 620,560 ספי'

כ"א הו: בבוך 620,560 ליתא.

א"ע: בבוך 620,560 ליתא.

החיות מהס: בבוך 620,560 מהם חיות.

נוסחא שניה

א) אך כ"ז יובן עפ"י הקדמה אחת להבין המאמר רישא דעשו בעטפוי דיצחק כו' שעשו הי' בחי' פסולת הגבורו' דיצחק ונק' סוסיפתא דדהבא כו'. דהנה י"א סממני הקטורת הצרי והציפורן וכו' הן כנגד יו"ד כתרין דמסאבותא כידוע, אך הנה י"ל דהלא את זה לעו"ז עשה כו' ובקדושה י"ס הן עשר ולא תשע ולא י"א כו' וידוע דאין יניקות החיצונים רק מחיות ושפע אחורי' ד"ס דקדושה א"כ איך ימצא י"א מדריגות בקליפות שהוא ענין י"א סממני הקטורת לנגד י"א ארורים כו'. אך הענין הוא להיות ידוע דשפע האלקי' הנמשכת בקליפות היא מתלבשת ונעלמת בהם מאד מאד עד שהיא בבחי' גלות בהם שהוא ענין גלות השכינה כמו גלו לאדום כו'. וביאור הדברים הנה ידוע שבקדושה השפע הנמשכת למלאכים וחיו' הקדש כו' הוא בבחי' גילוי אור עד שהן מתבטלים ממציאותם כבוא עליהם האור והשפע כמ"ש וצבא השמים לך משתחווים פי' שמשתחווים ומתבטלים מחמת שמשגיגים האור והחיות האלקי' השופע אליהם וא"כ הי' מהראוי שגם כבוא השפע אלקי' לחיצונים שישתחוו ויתבטלו ממציאותם ואנו רואים שאינו כן אלא אדרבה הם בבחי' יש ודבר נפרד בפ"ע בבחי' הפירוד לגמרי עד שיוכל לומר לי יאורי כו' וכמ"ש בשרו של עשו אם תגביה כנשר כו' דהיינו שיש בו מבחי' החוצפא וההתנשאו' בהגכה א"ע כנשר כו'.

יתנשאו בחוצפא והתנשאות ממש רק דקראו ל' אלהא פ' שמאחר שהע"ס אלו המתלבשין בתוכן בבחי' או"פ ממש הם אינם החיות והקיום של החיצוני' שיקבלו מהם חיותם ממש כ"א אדרבה הם שרויים בתוכן בסוד גלות ממש ונבלע' בתוכם בהבלעה והעלמה בתוכם ממש עד שיכולי' להתנשא כנשר בחוצפא אע"פ כ' כנ"ל לכך מצטרכים ל"א ספ' להיות הספ' הי"א בחי' מקיף עליהם מלמעלה והיא הממוצע בין קדושה ובניהם עד שכל השפע וחיות היורד מקדושה אליהם לחיותם ולקיימם יורד דרך אותו מקיף שלהם שמאחר שהוא מקיף עליהם מלמעלה ואינו נבלע בתוכם ממש כמו שאר הע"ס הנ"ל לכך שולט ומושל עליהם להיותם מקבלי' כל החיות שלהם ממנו שהוא ממוצע בין קדושה ובניהם כנ"ל. אך מאחר שהוא חופף עליהם מלמעלה בבחי' מקיף (ואינו מלוכש בתוכם בבחי' א"פ) לכך יתנשאו כנשר בחוצפא כלפי שמי' (רק דקרו ל' אלהא דאלהא כנ"ל) ואף שהם מקבלי' חיותם מן הקדושה הנה מאחר שקבלתם החיות מקדושה הוא דרך המקיף שלהם הממוצע והוא מקיף עליהם מלמעלה שאינם משיגים אותם ששורה בהעלם עליהם מלמעלה לכך לא ירגישו פועלם ובוראם ליבטל נגדו ממש כאותן המלאכי' דקדושה, כ"א הם בחי' יש גמור בהתנשאו' וחוצפא אף כלפי שמיא כנ"ל, וזהו ענין הי"א סממני הקטורת שהם נגד י"א ספ' המלוכשי' בסט"א שעשר כתרין הם מלוכשי' בתוכן בבחי' א"פ בסוד גלות ממש ובהבלעה בתוכן ממש כנ"ל והספ' הי"א הוא סם הלבונה' שבסממני הקטורת הוא בחי' המקיף עליהם מלמעלה הממוצע בין קדושה ובניהם שממנו יורד

נוסחא שניה

אך הטעם הוא לפי שהחיות ושפע אור האלקי הבא אליהם הוא נבלע בהם פ' שנתעלם ונתלבש מאד בהם בתכלית עד שנבלע ונעלם בהם כאלו אינו במציאות בהם כו' ולכך יוכלו להיות בבחי' יש מפני עוצם ההעלם שנתעלם ונבלע ונכסה בו האור האלקי אמנם א"כ י"ל איך יהי' קיום ומעמד מציאותם מאין ליש אחר אשר נעלם בהם האור האלקי בתכלית דאין לך דבר חי וקיים בלתי אור ושפע האלקי כידוע ע"פ ומלכותו בכל משלה אלא הענין הוא דיש ב' מדריגות בשפע לחיצוני' הא' בחי' אור פנימי דהיינו שנמשך ממותרי שפע הקדושה מכל ספ' דקדושה ניצוצי אורו' פנימי' להיות יניקות חיות ושפע ל' כתרין דקליפה להיות בהם חיותם וקיומם ממש והיינו בבחי' א"פ כידוע וזהו אור שנבלע ונתעלם בהם כנ"ל אבל מדריגה השנית הוא המשכות בחי' או"מ עליהם מלמעלה מ"ס דקדושה דהיינו שאין האור נמשך בהם בבחי' גילוי השגה בדעת ומוחין שלהם אלא הוא מאיר על כלי השגת דעתם והוא אצלם בבחי' אור שלמעלה מן הדעת שאינם משיגים אותו כלל בבחי' פנימי' תוכם וזה המקיף שלא נכנס בהם בבחי' פנימי' לא נבלע ולא נעלם ומתלבש כלל אלא הוא בקדושתו כמו שנמשך מ"ס דקדושה והיינו בחי' לבונה הנמנה ב"א סממנים דהיינו י' סממנים הן כנגד י' אורות פנימי' הנמשך אליהם מ"ס דקדושה והאור הי"א הוא בחי' המקיף הוא הלבונה

השפע והחיות אליהם לקיימם וזהו כונת המאציל ית' שרוצה בקיומם כמו שהן בחי' יש ודבר בהתנשאות כו' רק דקרו לי' אלהא דאלהא לכך בלתי אפשר באופן אחר זולת שיהי' העשר כתרין נבלעי' בתוכן בבחי' גלות ועיקר חיותם יקבלו מן המקיף דווקא ודיל' (שמקיף עליהם מלמעלה ואינם מרגישי' פועלם להבטל נגדו כנ"ל והכוונה בזה ית' לקמן).

(נ"ל לכן הלבישה רבקה ליעקב עורו' גדיי עוים כי הנה בזהר תרומה קס"ה ורייג ורליג נז' ענין עשתי עשרה ידעו' עזי' שהיו ג"כ על המשכן ואעפ"כ הם מבחי' י"א כתרי מקליפו' וזהו כענין י"א סממני הקטרת וכמ"ש בפע"ח לכן הלבישם ליעקב להתדמו' רק שהי' מהם ריח טוב כי נתבררו כדלקמן בפ"י ריח בגדיו בוגדיו כו' מ"מ*)

והנה כ"ז הוא נסתעף מבחי' ומדריגת עש"ו שלמעלה שהוא מקור הסט"א וחיצוני' כנודע שהחיצוני' מקבלי' מקו שמאל הם הדינין וגבורות קשו' שע"י ההשתלשלות רבו' נעש' מזה רע גמור ומזה הוא שרש יניקת החיצוני' ועשו הוא מקו שמאלי מקור הרע והסט"א כמ"ש בזהר שעשו הוא סוספיתא דדהבא כי רישא דעשו בעטפ"י דיצחק כו' פי' בחי' יצחק אע"ה הוא הקו שמאלי דקדושה שלמעלה באצ"י שנק' בחי' זהב שבשרשו הוא למעלה

מ"מ: כ"ק אדמו"ר הצי"צ.

נוסחא שניה

ודיל' ובזה יובן הטעם שבקליפה את זלעו"ז עשה האלקי' ואעפ"כ הם י"א בחי' והיינו מפני שצ"ל בחי' אור המקיף עליהם שיהי' קרוב מאד לקדושה העליונה ובקדושתו יהי' עומד כנ"ל וע"כ הוא בחי' הממוצע המחבר אור שפע י"ס דקדושה להאיר לי' כתרין דקליפה כו' והיינו הטעם ג"כ שהן חיינ' וקיימים אעפ"י שהן בבחי' חוצפא והתנשאו' כנ"ל כי החוצפא באה מסיבת שהאור פנימי שבהם שנבלע כו' אבל בחי' א"מ הנק' לבונה שאינו נבלע ממנו עיקר סיבת חיות וקיום מעמדם מאין ליש ודיל'. וזהו פי' רישא דעשו בעטפוהי דיצחק להיות ידוע בחי' שרש יצחק הוא מבחי' ספירת הגבורה עליונה דקו השמאל דז"א ובחי' המקיף דקליפת עשו הוא היוצא ונמשך מבחי' מותרי שפע הגבורות דקדושה להיות בבחי' ממוצע דאוי"מ כנ"ל והיינו בעטפוהי דיצחק כו' ובזה יובן ג"כ מ"ש אין שם שמים שגור בפיו שהוא מצד בחי' א"פ שבו מטעם הנ"ל שהוא נבלע בהם כו' ומ"ש כי ציד בפיו שהי' מרמהו בשאלות לעשר את התבן כו' שהוא מצד בחי' א"מ הנק' לבונה כנ"ל שבקדושה עליונה עומד ויצחק ראה והשיג את קדושת אור זה השורה על עשו לכך הי' חשוב בעיניו ואמר ג"כ ראה ריח בני כו' וכמשי"ת בעזרי"ה ודיל'.

אף מקו ימין דאצי' כנודע ששרש הגבו' הוא למעלה מהחסדי' כמשארזיל ע"פ כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וגו' שלע"ל יאמרו ישראל ליצחק כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו כו' ע"ש והיינו כנ"ל ששרש הגבורות למעלה מן החסדי' וזהו בחי' יצחק שנק' זה"ב שגבוה למעלה מהחסדי' שנק' כסף כמעלות הזהב על הכסף כו' כנודע ועשו בנו הגדול הוא סוספיתא דדהבא כמשל הפסולת של הזהב כך הוא בחי' עשו שמסתעף ג"כ מקו שמאלי שהוא בחי' גבורות קשות מקור הרע וסט"א ממש שהוא הפסולת של הגבורו' דקדושה דיצחק שלמעלה וז"ש רישי' דעשו בעטפי' דיצחק כו' פי' רישי' דעשו הוא בחי' המקיף של החצוני' שהוא מקור החיות והקיום שלהם והוא הממוצע בין אלקות לסי' כו' (מאחר שמקיף מלמעלה עליהם ואינו מתלבש בתוכם כנ"ל) שהוא בחי' לבוניה שבקטורת כנ"ל זהו נק' רישי' דעשו שהוא בעטפי' דיצחק שמקבל המקיף הזה שלהם מבחי' גבורו' דקדושה דיצחק הקו שמאלי שלמעלה בקדושה וד"ל.

ובזה יתכנו שני כתובי' המכחישינן זא"ז הנ"ל שמצד המקיף דעשו הוא רישי' שבעטפי' דיצחק שאל אצל אביו האיך מעשרין את התבן כו' מפני שמקיף שלו הוא מקבל מן הקדושה מעטפי' דיצחק שכל הטוב שבו הוא מצד המקיף שלו וע"ז נאמר כי ציד בפיו וד"ל, ומצד הא"פ שלו אמר יצחק אין ש"ש שגור בפיו שבא"פ שלו אין נמצא בחי' טוב כלל רק רע ואלו העשר

ואל: בבזך 560, 620: ואף.

נוסחא שניה

ב) והנה ידוע ע"פ חיל בלע ויקיאנו כו' דהענין הוא דאותה ההשפעה האלקי' שמקבלין החיצוני' נק' חיל בלע שנבלע ונעלם בתוכו כנ"ל יקיאנו ויוציא את בלעו מפיו כו' והיינו ענין הבריור' כאשר יתברר הטוב שבהם מרפ"ח ניצוצין שנפלו בהם בשבירה הן מבחי' ז' מלכין קדמאין שנפלו מתחלת הבריאה ותחלת סדר ההשתלשלו' שהוא בבחי' שבה"כ כמ"ש וימת וימלוך כו' והן מבחי' הרע שנפל ע"י סיבת חטא אדה"ר בבחי' עה"ד ט"ר שנעשה אח"כ כמ"ש בס' הגלגולים וד"ל. והנה ע"ז כתיב עת אשר שלט האדם באדם לרע לו כלומר שכאשר יתברר מהם הטוב ויקיאו את האור הטוב הגנוז ונעלם בהם בדרך הלבשה בבחי' גלות השכינה כנ"ל אז ממילא ישארו בלא חיות כלל וימותו ויאבדו כי לא נשאר בהם רק חלק הרע שלא יוכל להתברר עוד והיינו לרע לו וכתוב תמותת רשע רעה כו' וכמ"ש במ"א ואמנם לזאת היתה דוקא עיקר הכונה מתחלה להמשיך בהם תוס' חיות ושפע גם שיהי' בדרך העלם והסתר בסוד גלות כנ"ל רק בשביל שיבורר מהם אח"כ הטוב שנפל בהם דרך שבירה כו' והיינו מארז"ל לא גלו ישראל אלא להוסיף עליהם גרים כו' כי ענין הגלות דכנ"י הוא כמו המשכות השפע הנ"ל בדרך העלם ובזאת יוצאו מהאומות ניצוצות הקדושות שנפלו בהם כידוע וד"ל.

כתרין המתלבשי' בתוכו בבחי' א"פ הם שרונים בתוכו בבחי' גלות ממש עד שמתנשא נגדם בעזות וחוצפא ומגביה א"ע כנשר כו' כנ"ל וד"ל. והנה עיקר כוונת המאציל ית' בזה שרוצה בקיומם שמשפיע להם חיות דרך המקיף שלהם דווקא כנ"ל (וחפץ שיקיימו במהותן שלא ירגישו פועלם להבטל ממש כנ"ל) הוא בהיות דכתיב חיל בלע ויקיאנו פי' שבהם נבלע ניצוצין דקדושה הן אותן הניצוצות שנפלו בהם במיתת הז' מלכין קדמאין שהוא בחי' שבירות הכלי' דתהי' דכתי' אלה המלכ' וגר' וימת כו' וימלוך כו' וימת כו' והן הניצוצין שנפלו בהם מתמת חטא עה"ד שחטא אדה"ר כו' ע"ז צריכין לברר הניצוצין הללו שנבלעו בחיצוני' וסט"א ולזאת ה"י כוונת המאציל במה שנתלבשו העשר כתרין בתוכן ממש בבחי' או"פ ובסוד גלות ממש שהכונה בזה בכדי שילקטו הניצוצין דקדושה ויבחרו מהם ולזאת נתלבשו בתוכן ממש בבחי' גלות ממש כמארז"ל לא גלו ישראל אלא כדי להוסיף עליהם גרים כו' פי' הגרים שנתגיירו מאו"ה הם הניצוצין דקדושה שנבלעו בתוכן ואח"כ מתבררי' ויוצאין מהם להתעלות לקדושה. וזהו כל הגרים שנתגיירו מעשו כמו אונקלס הגר עובדיה שמעי' ואבטליון ור"מ כו' הם בכלי' בחי' ניצוצי דקדושה שהיו מובלעי' בתוכו שנתבררו הימנו ולזאת הכוונה גלו

וגי': כבוד 560: אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני וגר.

ויבחרו: בבוך 560: ויבררו.

וזהו: בבוך 560, 620: והם.

בכל: בבוך 560, 620: הכל.

נוסחא שניה

ובכל זאת יובן גי' עדי' מ"ש על עשוי כי ציד בפיו פי' שראה יצחק נשמות הגבוהות שנפלו בחלק עשו בדרך השבירה כנ"ל והן כמו נשמת ר"מ ואונקלס הגר ושמעי' ואבטליון ור"ע וכן נשמת עובדי' הנביא וכדומה ע"כ חפץ יצחק להוציא את בלעו מפיו ולברר ממנו אך רק זה ה"י טעות יצחק שרצה לברר ממנו שלא ע"י יעקב דהיינו שלא ע"י בחי' ז"א דאצי' הנק' יעקב כידוע והוא אשר מתלבש ויורד גם היום בוי"מ המעשה הנק' יומין דחול והיינו בעולם היצי' ואז נק' מט"ט עבדו זקן ביתו כו' כדי לברר בירורי' דרפ"ח ניצוצי' כו' וכמ"ש במ"א שאין כירור זולת כח המברר דשם מ"ה דז"א והוא בחי' יעקב ביומין דחול והיינו לפי שכל אורות המאציל העצמי' לא ירדו ולא יומשכו למטה כ"א ע"י ז"א דאצי' דוקא מפני שהוא בחי' הממוצע והמחבר בין עצמו המאציל לאורות השפע הנמשכים למטה בעולמות בהיות שכל האורות עליונים שבמאציל כלולים בו ולכך נק' אדם אדמה לעליון כמ"ש במ"א. ולהיות כן בזאת טעה יצחק במה שרצה לברר מעשו שלא ע"י יעקב אלא רצה שיהי' התגלות אורות עליונים שבמאציל בעשו עצמו שלא ע"י ממוצע כו' והיינו שאמר ויתן לך האלקי' מטל השמים כו' הוא בחי' טלא דנטיף מעתיקא לשמים הוא בחי' ז"א דאצי' כידוע ומשמני הארץ שמון הוא

ישראל בתוך האומות בכדי לברר בירורין מהם הוא הניצוצין דקדושה המובלעים בתוכן כנ"ל והיינו להוסיף עליהם גרים כנ"ל וד"ל. וכמ"כ עד"מ למעלה מתלבשי' העשר כתרין דמסאבות' ממש בבחי' א"פ בסוד גלותי ממש בכדי לברר מהו בירורי' הניצוצין דקדושה שנבלעו בתוכם וכמ"ש חיל בלע ויקאנו וכנ"ל ובזאת ה' כוונת המאציל ית' וד"ל.

והנה בזאת ה' כוונת יצחק אע"ה שרצה לברך את עשו בנו הגדול שע"ז יברר ממנו הניצוצין דקדושה שנפלו בו המה הגרים שנתגיירו ממנו אח"כ עובדי' ואנקלוס הגר כו' ורצה יצחק לברר כל הניצוצין האלו ממנו שלא ע"י יעקב אחיו שעתה יעקב הוא המברר כל הבירורי' מעשו אחיו כו' אבל יצחק רצה לבררו בעצמו שלא ע"י יעקב אחיו דהיינו שרצה לבררו ע"י הברכות שיברכו הוא דוקא ויתן לך האלקי' מטל השמים ומשמני הארץ וגו' פי' כי שרשו של יצחק הוא גבוה מאד נעלה דהיינו שהוא בחי' גבורה דעתיק שנק' בזה"ק בוצינא דקרדניתא שהוא שרש ומקור כל הגבורות המשתלשלי' הימנו שהוא בחי' קו המדה כנודע ולכן רצה הוא לברר את עשו בנו המסתעף מקו שמאל שלו בריבוי ההשתלשלות כי ריש' דעשו בעטפי' דיצחק כנ"ל ע"י שיברך אותו בהמשכת אורו' עליונים גבוהי' מאד נעלה

בתוך: בכוך 560: לבין.

גלות: בכוך 620 גוסף השכינה.

נוסחא שניה

בחי' חכ' כידוע דהיינו מהארת המוחין דא"א שנק' שמני הארץ כי אבא יסד ברתא כו' וכל אלה האורות עליונים דבחי' טל ושמן שבמאציל רצה להמשיך בעשו עצמו וכוונתו ה' שבזאת ההמשכה הגדולה בבחי' תוס' וריבוי כ"כ שלמעלה מעלה מסדר ההשתלשלות יבורר ממנו הטוב כי לפי סדר ההשתלשלו' לא יוכל עשו לקבל אלה האורות עליונים כי אינו כדאי וראוי לכך אך ע"י הברכה שבירכו שהוא ענין תוס' וריבוי אור השפע למעלה מסדר ההשתלשלות או גם עשו יוכל לקבל האור וזה ואברכך לפני הוי' פי' למעלה מבחי' הוי' שהוא עפ"י סדר השתלשלו' כידוע וד"ל. ויובן זה עד"מ כשאר השמש זורח בארץ כחום היום בתגבורת החמימות הנה אז ישאוב כח זה המחומם דאור השמש גם הלחלוחי' שבארץ ויוציאנו לחוץ והוא האידים העולין מן הארץ מחמת כח זריחת השמש בתגבורת החום דוקא והוא הטל כמ"ש במ"א והיינו לפי שכל כח גדול יאסוף ויכלול בו את כח הקטן ממנו כענין התכללות הנר הקטן בפני האבוקה והמדורה הגדולה כו' וד"ל. וכמ"כ יובן למשכיל למעלה שבהיות הריבוי והתוס' אור ושפע המאציל למעלה מן המדה הקצובה בראשי' ההשתלשלו' אזי מחמת זה ישאוב ויכלול בו גם בחי' האורות והניצוצות הקטנים שבו שנפלו בשבירה כו' ויהפכו לקדושה אלקית

לתוכו ואזי ממילא יתעלו הניצוצין דקדושה שבו ליכלל וליבטל בריבוי אורו' עליונים שיתגלו בו ועי"ז יתבררו ממנו ועי"ז אמר ויתן לך האלוקי' מטל השמים ומשמני הארץ כו' פי' טל השמים הוא טלא דנטיף מעתיקא לזעיר אנפיו כו' שהוא בחי' גילוי האורו' דעתיק שלמעלה מחכמה וכתר דאצי' וזהו הנק' טל השמים פי' שמים הוא ז"א דאצי' וטל השמים הוא האור הנמשך מעתיק לז"א (שהוא טלא דנטיף מעי' לז"א דאצי' כנ"ל) דאצי' ומשמני הארץ פי' שמן הוא חכמה ואר"ץ עליונה הוא בחי' מל' דאצי' וז"ש ומשמני הארץ דהיינו בחי' חכמה דאצי' וז"ש ומשמני הארץ שרצה להשפיע לתוך עשו בנו אור החכמה שבמל' דאצי' וכי"ז הי' כוונתו בכדי שיתבררו הניצוצין דקדושה מעשו בנו ע"י התגלות אורו' עליונים דאז"א דאצי' בתוס' גילוי רב מאד כנודע שברכה הוא בחי' המשכה תוס' גילוי האור שלמעלה כו' ועי"ז רצה יצחק לברכו לעשו בנו טל השמים ומשמני הארץ בתוספו' גילוי עד שממילא יתבטלו הניצוצין דקדושה המובלעים בתוכו ויתבררו הימנו ליכלל באור א"ס ית' וכמשל השמש שזורח על הארץ הנה ע"י זריחתה תוצא הארץ אידי' שהוא הטל כו' (שהשמש שואבת אליה כל לחלוחי' שבארץ כו' והיינו מאחר שהשמש יצא על הארץ אזי מתבטלי' מפניה כל האידי' שנתקשרו בהארץ ולכך האד יעלה מן הארץ ליכלל ולבטל בהשמש כו' וד"ל או כמשל ביטול הנר בפני האבוקה שמסתלקת אור הנר מפתילה ליבטל במדורה ואבוקה שהאבוקה שואבת את אור הקטן של הנר אליה כך עדי"מ למעלה זה הי' כוונת יצחק שרצה לברך את עשו בט"ל השמים ומשמני הארץ בכדי שע"י

נוסחא שניה

גם ניצוצי קדושה שנפלו בעשו ונשקעו בו כו' כי יקלוטו ממנו ויצאו כדוגמת בקיעת ויציא' אידי הארץ מחמת חום השמש בתגבורת כנ"ל וד"ל. אך סיבת טעותו דיצחק בזה הוא דהגם שבאמת לא יועיל לעשו גם ריבוי האור ותוס' השפע מפני שנבלע בו החיות אלקי ונעלם כו' ואין ביכולתו כלל לקבל בבחי' א"פ כו' אבל מפני בחי' אור המקיף שעליו הנק' לבונה כנ"ל על ידו יוכל גם עשו לקבל רוב טוב העליון להיותו קרוב מאד לקדושה העליונה ורצה להמשיך על ידו בבחי' גילוי אור המקיף וזה הי' סיבת הרצון והחפץ ביצחק לברך את עשו ולבררו שלא ע"י יעקב אך מ"מ טעה להיות שהי' עשו בטל במציאות לגמרי בהיות עליו גילוי אור המקיף ביותר או שהי' השפע נבלע ונעלם בו ולא הי' מתיישב בו האור כלל ולא הי' נמלט מב' אופנים הללו אבל שיבורר ממנו הטוב ושמי"מ ישאר עשו במציאות קצת ולא יתבטל ממהות לגמרי דהיינו שהרע שבו ישאר ולא יוכלל למעלה בטוב זה בלתי אפשר אם היתה ההמשכה עליונ' נמשכת לו שלא ע"י יעקב מצד גריעת א"פ של עשו שאינו יכול לקבל לתוכו אורו' עליוני' שלא ע"י אמצעות יעקב ואם הי' מקבל הי' מתבטל לגמרי והי' כלא הי' ממש (דהיינו שגם הרע שבו הי' נכלל בטוב וקדושת האורו' הללו וזה אין מצטרך להיות כי הרע צריך שיודחי

יתגלו גילוי רב בתוס' אורו' עליונים דא"א דאצי' יתבטלו הניצוצין דקדושה המובלעי' בעשו ויסתלקו למקורן כביטול הנר בפני האבוקה או כביטול אד העולה מן הארץ נגד השמש כנ"ל ובזאת יתבררו מן עשו כנ"ל וד"ל.

אך באמת א"א שיברר יצחק את עשו בלתי יעקב אחיו פי' שמצטרך לירד השפעי' מיצחק שהוא גבורות דעתיק תחלה ליעקב שהוא ת"ת דז"א דאצי' ואח"כ ירד מיעקב לעשו לברר הניצוצין הנ"ל כי יעקב הוא עיקר המברר כל הביורוין והוא מפני שיצחק לא הכיר את עשו כ"א מצד המקיף שלו בלבד שהציץ עליו מלמעלה למטה וראה אותו דרך המקיף שהוא ריש' דעשו שבעטפי' כו"י בלבד אבל לא הכיר בחי' הא"פ שלו ומצד המקיף שלו נמצא בו בחי' טוב כנ"ל (שהמקיף הוא ממוצע בין אלקו' כו') לכך רצה לבררו בעצמו שלא ע"י יעקב אחיו דהיינו שרצה להשפיע בתוכו האורו' גבוהי' מאד נעלה דא"א ועתיק יומין כנ"ל בכדי שיסתלקו ויתבררו הניצוצין דקדושה ליבטל נגד האורו' עליונים כביטול הנר בפני האבוקה כנ"ל אבל באמת עשו מצד הא"פ שלו א"א לו לקבל השפעי' אורו' עליונים שהי' מתבטל לגמרי והי' כלא הי' ממש בביטול גמור או שלא הי' אפשר להתגלות בו אורות עליונים כלל להיות נשפלי' במורד כ"כ בצמצומים גדולי' ורבים

לירד השפעי': בכרך 560: השפעי' לירד.
כו': בכרך 620: יצחק.

נוסחא שניה

ולכן צריך להיות שלא יתבטלו החיצוני' לגמרי עד שיבורר מהם כל ניצוצי קדושה דרך בירור ואז ממילא יאבד הרע כמ"ש לע"ל ואת רוח הטומא' אעביר כו'), לכך סיבב המאציל ית' הסיבה הזאת שיקח יעקב תחלה את הברכות ואח"כ יברר הוא את עשו אחיו פי' שלפי שנמשכ' השפע תחלה מן המאציל ית' לבחי' ז"א דאצילות שהוא בחי' ומדרגת יעקב אזי יכולה השפע לירד אח"כ ממנו לעשו לברר הניצוצים שבו ואז לא יתבטל עשו ממציאותו לגמרי לפי שאז אין השפע בבחי' גילוי אור גדול כ"כ כמו שהיתה מאירה אילו לא נמשכ' ע"י יעקב בחי' ז"א שאזי הי' עשו מתבטל לגמרי משא"כ עכשיו שנמשכ' ע"י בחי' יעקב שכבר נתצמצמ' השפע להתלבש תחלה בבחי' יעקב וממנו תרד לעשו לכך לא יתבטל לגמרי כי אם יתברר בלבד (דהיינו שהטוב וניצוצי קדושה שבו יוכלו בהאר' והשפע' שנמשכ' מיעקב והרע הגמור ישאר עד עת קץ הימין שהוא כשיוגמרו להתברר כל הניצוצי קדושה שנבלעו בו שאזי יתבטל הרע ויכלה לגמרי וכמ"ש ואת רוח הטומא' אעביר מן הארץ) וכנודע שבחול בששת ימי המעשה מתלבש ז"א דאצילות שהוא יעקב כז"א דבריאי' ויצ"ו והיינו בבחי' מט"ט שנק' עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו ועי"ז מברר בירורי' הן הניצוצי' שנבלעו בהקליפות כנ"ל (יום

מאד אבל שיתגלה בו אורות עליונים ואעפ"כ לא יתבטל ממהות לגמרי כ"א יתברר הטוב שבו בלבד כמו שהי' כוונת יצחק זה א"א בשום אופן מצד גריעת א"פ שלו שאינו יכול לקבל לתוכו אורו' עליונים ואם הי' מקבל הי' מתבטל לגמרי והי' כלא הי' ממש ומזה לא ידע יצחק שלא הכירו רק מצד המקיף שלו בלבד ומצד המקיף הי' יכול לקבל האורות עליונים אבל לא מצד הא"פ לכך טובב המאציל ית' הסיבה הזאת שיקח יעקב תחלה את הברכות במרמה ואח"כ יברר הוא עשוי אחיו פי' שכאשר הורק השפע תחלה מן המאציל ית' לתוך ז"א דאצי' שנק' יעקב אוי יוכל לירד השפע ממנו לעשו לברר הניצוצין שבו ואז לא יתבטל לגמרי מאחר שנחצממה השפע להתלבש תחלה בבחי' יעקב שהוא ז"א דאצי' וממנו תרד למטה לעשו לכך לא יתבטל לגמרי כ"א יתברר בלבד וכנודע שבחול בו' ימי המעשה מתלבש ז"א דאצי' שהוא יעקב בוי"א דק"י בבחי' עבד מט"ט דיצירה שנק' עבדו זק"ן ביתו המושל בכל אשר לו וכו' כנודע כנ"ל ומברר בירורו' מעשו' הניצוצין שנבלעו בו וכנ"ל. וז"ש יצחק לעשו אחר שברכו ליעקב ואמר עשו לאביו ברכני נאי גם אני הברכה אחת לך וכו' הנה משמני הארץ יהי' מושביך ומטל השמים מעל משמני' הארץ כתיב ולא ומשמני' הארץ כו' כמו שאמ' קודם וכן ומטל השמים בוי"ו מעל ולא מטל השמים סתם דהיינו שראה יצחק

עשו: בבוך 560: את עשיו.

דק"י: בבוך 560, 620: דבי.

נא: בבוך 560, 620: ליחא.

נוסחא שניה

ראשון מתלבש בחי' ספי' החסד דז"א יום ב' בחי' הגבורה (כו'). וזהו שאמר יצחק לעשו אחר שבירך את יעקב ואמר עשו לאביו ברכני גם אני אבי כו' הברכה אחת היא לך אבי כו', ויען יצחק ויאמר לעשו הנה משמני הארץ יהי' מושבך ומטל השמים מעל, דקדק לומר משמני הארץ ולא ומשמני הארץ כמו שאמר תחלה (בברכה שבירך את יעקב) וכן ומטל השמים בוי"ו ולא כמ"ש תחלה מטל השמים וגם אמר ומטל השמים מעל, ולא נו' תחלה לשון מעל, והיינו לפי שראה יצחק שיעקב לקח הברכות והיינו מטעם הנ"ל שכך צ"ל דוקא, על כן אמר לעשו משמני הארץ יהי' מושבך פי' לי משמני היינו הקצת משמני הארץ טול ולא כל שמני הארץ והענין שאמר לו שהוא מוכרח לקבל בחי' השפע עליונו' באמצעות יעקב והנה פי' שמני הארץ היינו בחי' חכמה שבמלי' דאצילות וכל עיקר שפע החכמ' שנמשכ' מלמעלה הנק' שמני הארץ היא נמשכת בבחי' יעקב ובאמצעותו יקבל גם עשו התמצית של זה השמן וזהו משמני הארץ ולא כל שמני כו'. ומטל השמ" מעל פי' הטל הוא ענין הידוע בזהר בחי' טלא דנטיף מעתיקא לז"א והוא הנק' טל השמ" שמאיר בבחי' ז"א הנק' שמים ונמשך מבחי' עתיקא ולפי שעשו צריך לקבל הארה זו באמצעות יעקב ע"כ אמר לו ומטל בוי"ו (משא"כ תחלה אמר מטל בלא וי"ו

שיעקב לקח הברכות מטעם הנ"ל ע"כ אמר לו משמני הארץ יהי מושביך פי' אתה מוכרח לקבל בחי' השפע' משמני הארץ דהיינו בחי' חכמה שבמל' דאצי' מיעקב אחיך דייקא וז"ש ואת אחיך תעבוד שהוא יברר אותך ותחלה יגיע השפע ליעקב אחיך וממנו ירד אליך וז"ש משמני הארץ יהי מושביך וד"ל פי' התמצוי' של השמן שלמעלה היגיעי' אליך אבל לא כל שמני וד"ל. ומטל השמים מעל פי' מבחי' הטל שיורד תחלה לשמים שהוא ז"א דאצי' בחי' יעקב אחיך יגיע אליך אח"כ וז"ש ומטל בו"ו מע"ל שהוא למעלה ממך הגבה למעלה וא"א לך לקבל השפע מן המקור עצמו שלא ע"י יעקב אחיך וכנ"ל וד"ל.

ועתה צריך להבין היטב הכתוב ראה ריח בני וגו' לפי מחשבת יצחק שחישב שזה עשו בנו הגדול מה הריח של בנו עשו שאמר ראה ריח בני וגו' הענין הוא דהנה יש ב' בחי' העלאת מ"ן שלמעלה האחת הוא בחי' העלאת מ"ן דא"פ להמשיך מ"ד כיוצא בו לפי אופן המ"ן מבחי' א"פ שלמעלה והשנית היא בחי' העלאת מ"ן דאור מקיף שממשיך מ"ד כיוצא בו כאופן המ"ן מבחי' המקיפים שלמעלה כו'.

באור הדבר הוא דהנה בחי' עצמות המאציל ית' רם ומתנשא מכל העולמו' בבחי' אין ערוך אליו כלל כנודע והוא נשגב לבדו וכמ"ש אני הו"י

היגיע: בנוד 560: יגיע.

נוסחא שניה

כי ויו זה מורה על שנתלכש תחלה בבחי' ז"א הנק' וי"ו, או שהו"ו הוא המשכ' שנמשך לעשו קצת מטל השמי' דיעקב), וגם הוסיף לומר ומטל השמי' מעל, מעל דייקא, שאמר לו ששפע בחי' העתיקא הוא הגבה מאד נעלה וא"א להיות נמשך להאיר לך מן המקור ההוא עצמו מטעם שנת"ל אא"כ ע"י יעקב אחיך וזהו מעל שבחי' טל השמי' עצמו הוא נעלה מעלה מעלה ממך רק ע"י יעקב יאיר לך קצת (וגם אפשר לפי שההארה היא בבחי' מקיף וע"ד הנ"ל בענין הלבונה וגם כל האורו' שנמשכ"י לעשו ע"י יעקב נמשכ"י ג"כ דרך מקיף זה ע"כ אמר מע"ל שהוא בחי' מקיף מלמעלה) וכנ"ל וד"ל.

ג) ועתה יש להבין הכתוב ראה ריח בני כו', לפי מחשבתו ודעתו של יצחק אצ"ה שחישב שזה המתברך ה"י עשו בנו הגדול אי"כ מניין לו ריח כריח שדה אשר ברכו ה'. והענין יובן בהקדים ענין א', והוא שיש ב' בחי' העלאת מ"ן, האחד הוא בחי' העלאת מ"ן דא"פ להמשיך מ"ד כיוצא בו לפי אופן המ"ן מבחי' א"פ שלמעלה, והב' הוא בחי' העלאת מ"ן דאור מקיף שממשיך מ"ד כיוצא בו מבחי' המקיפים שלמעלה, וביאור ענין המשכת א"פ

לא שניתי כו' דהיינו שאין בו שום שינוי והתפעלות בין קודם שנבראו העולמות ובין אחר כך כו' שאינם תופסי מקום בעיניו שכלא נחשבו וכמשל חשיבות טפה אחת מן הים אקיינוס נגד כללות הים אוקינו' עצמו שנמצא רבבות טפין אין מספר שכלא נחשבי' הטפה א' ההיא נגד הים אקיינוס עצמו כמ"כ ויתר על כן הוא ערך ביטול כל העולמות נגד עצמות המאציל ית' שאינם תופסי מקום בעיניו לעשות שינוי והתפעלות בין קודם שנבראו ובין לאח"כ כנ"ל וד"ל. ולכן בהיות מצטרך להעפילי. כל העולמות כולן לא הי' אפשר להתמשך מעצמו' המאציל ית' הרם ומתנשא לבדו ואף מבחי' שמו ית' שהוא בחי' אא"ס כנ"ל לא הי' אפשר להתמשך בלתי שיהי' צמצום בו לצמצום האור והשפע לעשות חלל ומ"פ ויומשך בצמצום רק קו אחד ביושר אא"ס. כנ"ל למטה וממנו נתהוו כל העולמות כולן. והנה נז' בע"ח שכל האורו' פנימי' נמשכין מן הקו וחוט שנמשך ביושר מן עצמו' אא"ס כנ"ל וכל האורו' מקיפי' נמשכין מן הגדול והסובב את החלל ומקיפ' סובב זה הוא מקור כל המקיפי' שהוא המקיף לכולם (אף למקום פנוי והקו הנמתח בתוכו) מכל צד כנ"ל וד"ל.

והנה כאשר מצטרך להמשיך בחי' א"פ מן הקו שהוא המקור לכל הא"פ כנ"ל מוכרח להעלות מ"ן כנגדו ג"כ באופן הלזה בכחי' א"פ בכדי

להעפיל: בבוך 560, 620: להאציל.

אא"ס: בבוך 560, 620: מאוא"ס.

מ: בבוך מקום פנוי.

נוסחא שניה

או א"מ, הוא כי בהיות ידוע שעצמות המאציל ית' רם ומתנשא מכל העולמות, ונשגב לבדו, וכמ"ש אני ה' לא שניתי, שאין בו שום שינוי והתפעלות בין מקודם שנבראו העולמות ואשר בהם לאח"כ, לפי שאינן תופסים מקום כלל בעיניו וכלא ממש חשיבי' קמי' ית', וכמו טפה אחת מן הים נגד כללות הים אוקיינוס עצמו, שנמצא בו ריבוא רבבות טפין לאין שיעור, שלכן כלא נחשבת הטפה א' ההיא נגד הים אוקיינוס עצמו, כמ"כ הוא ביטול כל העולמות וערכם לגבי המאציל העליון ב"ה, ויותר מכן עד אין קץ כמ"ש במ"א עד שאין ערוך ממש כלל וכלל, ולכן אין תופסים מקום בעיניו להיות גורמי' שינוי והתפעלות ח"ו בין קודם שנבראו לאחר כך, אלא כמאמ' אתה הוא עד שלא נברא העולם כו' ומשנברא כו' בשוה ממש, ולכן כשהאציל ית' העולמות לא היו אפשר להיות נמשך להם ההארה מעצמותו ית' ואף מבחי' שמו ית' שהוא ג"כ בחי' אין סוף לא היו יכולי' לקבל כלל, ולכן הי' בחי' צמצום עצום והוא הנק' חלל ומקיפ' בע"ח לצמצם ולהעלים מהם האור עד שיומשך להם אח"כ רק הארה מועטת (לגבי הארת הא"ס שלפני הצמצום) והוא הנק' קו וחוט בע"ח שממנו נתהוו כל העולמו' כולן ואשר בהם, והנה מבואר בע"ח שכל האורות פנימי' נמשכים מן הקו וחוט

שהמין ימשיך מ"ד מבחי' האו"פ שלמעלה וכאשר מצטרך להמשיך מ"ד בחי' מקיף ממקור כל המקיפי' הוא הגדול הסובב את הקו והחלל כו' צריך להעלות מין כנגדו מבחי' או"מ בכדי שימשיך דוגמתו המ"ד ג"כ בחי' או"מ ממקור כל המקיפי' כנ"ל וד"ל. והנה נת"ל שעשו עיקר יניקתו החיים והשפע שלמעלה הוא דרך המקיף שלו שהוא בחי' לבונה שבסממני הקטורת כו' כי המקיף שלו ממוצע' בין אלו' ובין הסט"א ונמצא בו עדיין בחי' טוב דקדושה משא"כ בא"פ שלו אין טוב דקדושה נמצא כלל רק רע ואף העיס המלובשי' בתוכו בבחי' א"פ הם בבחי' גלות ממש כנ"ל ולכן אין נמצא בו בחי' העלאת מין דא"פ דקדושה להמשיך מ"ד מבחי' א"פ שלמעלה כנגדו כ"א בחי' העלאת מין דאור מקיף שלו שנמצא בו בחי' טוב דקדושה כנ"ל שע"י העלא' מין זה דא"מ שלו ימשיך כנגדו מ"ד מבחי' מקור המקיפי' הסובב והעגול הגדול המקיף את כולם כנ"ל בחי' או"מ אליו וד"ל משא"כ ביעקב ימצאו כל הב' בחי' העלאת מין הנ"ל אף בחי' העלאת מין באו"פ וד"ל. ולכן לפי מחשבת יצחק שחישב שזה עשו דייקא אמר ראה רי"ח בני כרי"ח שד"ה וכו' פי' כשהרי"ח בבגדיו המה הלבושי' המקיפי' דעשו כמ"ש וירח את ריח בגדיו וכו' אמר ראה רי"ח בני וגו' שהרי"ח הוא בחי' העלא' מין דאור מקיף ולא דא"פ וע"כ המשיך מ"ד כנגדו בחי' מקיף ג"כ ממקור כל המקיפי'.

מ"ד : בבזך 560, 620 בחי' מ"ד.
 ממוצט: בבזך 620 הוא בחי' ממוצע.

נוסחא שניה

הנ"ל הנמשך מהא"ס ב"ה, והאורות מקיפים שרשם מן העיגול הגדול שלפני הקו והוא הסובב את המקו"פ והקו, שבחי' סובב זה הוא המקור והשרש לכל המקיפי' (שנמשכו אח"כ בהעולמו' ע"י אמצעות הקו), והנה כאשר מצטרך להמשיך בחי' א"פ מן הקו שהוא המקור לכל א"פ כנ"ל צ"ל ההעלאת מין לשם ג"כ בבחי' א"פ בכדי שיומשך עי"ז מ"ד כיוצא בו מבחי' א"פ שלמעלה, וכאשר מצטרך להמשיך מ"ד בבחי' מקיף ששרשו ממקור כל המקיפים הוא העיגול הגדול שלפני הקו והמקו"פ צ"ל העלאת מין בבחי' מקיף כדי שיומשך עי"ז דוגמתו ג"כ בחי' או"מ ממקור כל המקיפי' (כי המ"ד וההמשכה שלמעלה הוא מעין ודוגמת המין וההעלא' שמלמטה הגם שמצד עצם מהותו אין ערוך זה לזה וכמ"ש במ"א). והנה כבר נתבאר למעלה שעשו עיקר יניקתו החיות והשפע מלמעלה הוא דרך המקיף שלו שהוא בחי' לבונה שבי"א סממני הקטרת כי בחי' מקיף זה הוא אור שאינו נבלע בסוד גלות בתוכם והוא ממוצע ביניהם לבין הקדושה, ונמצא שבמקיף זה יש בחי' טוב ואור דקדושה בגלוי משא"כ בא"פ דעשו שהם ע"כ מסאבותא שהם בחי' רע גמור ואף שבתוכן יש יניקה וחיות מע"ס דקדושה הרי הוא בסוד גלות בתוכן ומתעלם ונבלע בהם כנ"ל. ולכן הנה בענין העלאת מין אין לעשו

באור הענין הוא דהנה מבשרי אחזה אלוה דכמו עד"מ כנפש האדם שנמצא בה חוש הריח להריח בחוטמו כל בוסם הטוב המעלה ריח ערב להשיב נפשו ולפקח לבבו שנראה בעליל שאין הריח נודף מדבר המתוק לחיך כמו תפוחים מתוקי' אין ריח נודף מהם כ"א מדברים החריפי' וחמוצים (כמו תפוחי' חמוצי' יתנו ריחם) דוקא יעלה הריח באפיו להשיב נפשו ולפקח לבבו. (בל"א דערקויקט דיא הארץ). והטעם בזה בהיות עיקר הריח העולה מלמטה למעלה לחוטם המריח ועולה מעלה מעלה עד ששיב את הנפש ממש הוא מבחי' גבורות דוקא ולא מחסדי' כמ"ש במ"א ולכן עולה הריח מלמטה למעלה שכך טבע הגבורו' לעלות מלמטה למעלה שהוא בחי' א"ח העולה מלמטה למעלה (והוא מבחי' מקיף כמ"ש במ"א וראי' לדבר זה שאין מצטרך לפררו להוציא מתוכו הריח כי הוא חופף ומקיף מלמעלה על הבושם כו' ע"ש בארוכה) כמ"כ עד"מ למעלה ממש שבחי' ריח שלמעלה הוא בחי' העלאת מ"ן דאור מקיף שעולה בבחי' גבורו' מלמטה למעלה מעלה עד שמגיע לבחי' עונג עליון שנק' בשם עתיק יומין ע"ש שנעתק ומתנשא מימות עולם שאין ערוך אליו כלל ואינו כגדר השתלשלות כלל וממשיך משם בחי' אור מקיף (מפני שהוא מקור כל המקיפי' בחי' הסובב והעגול הגדול הנ"ל) למטה וכנודע שהא"פ נמשכי' ביושר מן הקו בסדר והדרגות ההשתלשלות משא"כ האו"מ נמשכי' שלא עפ"י גדר וסדר ההשתלשלות כלל כ"א הם

לבבו: בכוד 560, 620: כל לבבו.

נוסחא שניה

בחי' העלא' מ"ן דא"פ דקדושה עד שיומשך עי"ז מ"ד מא"פ דקדושה מאחר שהא"פ של עשו הוא רע (ואינו בבחי' ביטול כלל כי אם בחי' יש ונפרד שזהו היפוך ענין העלא' מ"ן כנודע) אך ימצא בו בחי' העלאת מ"ן דאור מקיף שלו שהוא מבחי' הקדושה עדיין וע"י העלאת מ"ן דא"מ יומשך מ"ד כנגדו בבחי' מקיף ג"כ ושרשו ממקור המקיפים כנ"ל, משא"כ ביעקב ימצא בחי' העלאת מ"ן דא"פ, ואף גם העלא' מ"ן דא"מ וכמשי"ת לקמן פ"ה בעזרה"י.

ועפ"י"ז יובן מאמר יצחק ראה ריח בני כו' לפי דעתו שהמתברך הוא עשו, כי ריח זה הוא מבגדי עשו החמודות כמ"ש וירח את ריח בגדיו כו' ויאמר ראה ריח בני כו', ופי' בגדיו הם בחי' לבושי' ובחי' מקיפים והמקיף דעשו כבר נת' שממנו יש בחי' העלא' מ"ן וזהו ענין הריח בגדיו כי הריח הוא בחי' העלאת מ"ן, העולה ממטה למעלה להמשיך עי"ז מ"ד מלמעלה, ולכן אנו רואים בגשמיות שעיקר הריח נמצא ביותר בדברים החריפים והחמוצים כמו תפוח מתוק אין ריחו נודף כ"כ כתפוח חמוצי שיעלה הריח מהתמוץ להשיב נפש ולפקח הלב יותר הרבה ממה שיהי' הריח מן המתוק וכ"ש בשאר שרשי' החריפים שבהם יש בחי' הריח ביותר (וכמ"ש ביורה דעה סי' ק"ח לענין אם ריחא מילתא היא ע"ש) והטעם בזה הוא כי בהיות שעיקר

נמשכי' מהמקיף וסובב הגדול שאין ערוך אליו כלל למטה שלא עפ"י סדר והדרגת ההשתלשלו' כלל כנ"ל וד"ל.

וְז"ש ראה ריח בני וגו' שאמ' יצחק לפי מחשבתו שאזי עש"ו שהריח הוא בחי' ההעלא' מ"ן של בגדיו הוא בחי' המקיף שלו הוא דומה לריח השדה שלמעלה היינו בחי' חקל תפוחין קדישין שהוא בחי' מל' דאצי' שיש בה ג"כ הב' בחי' ההעלא' מ"ן דא"פ וא"מ שלה וע"ז אמר כריח שדה וגו' שדומה ההעלאת מ"ן דא"מ דעשו שזהו ריח בגדי"ו כו' כנ"ל לבחי' ההעלא' מ"ן דאור מקיף שבמל' דאצי' זהו הריח העולה בבחי' העלאת מ"ן מבחי' השד"ה שלמעלה שהוא בחי' אר"מ שבמל' דאצי' כי במלכו' דאצי' שלמעלה ימצא ג"כ ב' בחי' שונות בהעלא' מ"ן שלה הא' העלאת מ"ן דא"פ שלה להמשיך מ"ד כנגדו באופן זה ממש מבחי' א"פ שלמעלה והשנית בחי' העלאת מ"ן דאור מקיף שלה להמשיך כנגדו בחי' מקיף ממקור כל המקיפים. וזהו בחי' ריח שדה שלמעלה כנ"ל שהרי"ח הוא בחי' גבורות והעלאת מ"ן העולה מלמטה למעלה כנראה בחוש גשמי שאין הריח נמצא כ"א בדברי' חריפ"י וחמוצי' שמהם עולה ריח חזק למעלה והיינו כמ"ש את קרבני לחמי ריחי' ניוחוח וגו' פ"י שהקרבנו' הוא בחי' בירורי' שמתבררים רפ"ח ניוצוין

שאו: בכרך 560: שהוא, ובכרך 620: שהי'.

ריח: בכרך 560: לאשי ריח.

נוסחא שניה

ענין הריח הוא בחי' העלאה ממטה למעלה לחוטם המריח ועולה מעלה מעלה עד שמישב את הנפש וכל בחי' העלאה הוא ע"י בחי' הגבורות דיקא שכך טבע הגבו' לעלות ממטה למעלה שזהו בחי' איח שעולה ממטה למעלה ולכן נמצא הריח ביותר בדברים החריפ"י והחמוצים שהכח והחיות שבהם הוא מבחי' הגבורו' וע"כ יהי' בהם הריח שהוא בחי' העלאה ממטה למעלה, וכמו כן יובן הנמשל למעלה ענין בחי' ריח למעלה הוא בחי' העלאת מ"ן שעולה בבחי' גבורות ממטה למעלה עד שמגיע לבחי' עונג העליון שנק' עתיק יומין ע"ש שנעתק ומתנשא מימות עולם שאין ערוך אליו כלל ואינו בגדר השתלשלות כלל וממשיך משם בחי' הארה והמשכה מלמעלה למטה ונק' מ"ד (והנה הריח הוא בחי' העלאת מ"ן דאור מקיף ואינו דומה לאכילה שהוא העלאת הטעם והממש של המאכל שהוא בחי' פנימיותו משאי"כ ריחו הוא בחי' מקיף שהרי לא יחסר מחלקיו וממהותו וכמותו כלל ממה שמריחים בו ונמצא הריח הוא בחי' מקיף בו ולכן אין מצטרכים כ"כ לחתכו ולפררו להוציא מתוכו הריח כי גם על הבושם מבחוץ הוא חוסף ומקיף כו' וכמ"ש במ"א ולכן אמר יצחק ראה ריח בני כו' ריח דוקא כי העלא' מ"ן דעשו הוא מבחי' אר"מ דייקא כנ"ל ושבוה הי' רצונו של יצחק להמשיך לו מבחי' מקיפי' עליוני' שלמעלה מהשתלשלו' וכמשי"ת). ועד"ז בקרבנות נאמר לחמי לאשי

שנפלו בשבירה לנוג'ה דבי'ע ע"י שריפת הפרה על המזבח שנעשה מהבירורים בחי' העלאת מ'ן בנוק' דז"א דאצ"י ומוזה יעלה הריח ניחוח כנ"ל וד"ל.

והנה מבשרי אחזה דכאשר יריח האדם איזה ריח ערב ממיני בושם הטוב בעת התגברות השינה והתרדמה נופלת עליו אזי יתעורר משנתו ויסר התנומה מעפעפיו בהיות ע"י ריח הערב שעלה באפו נפקחו עיניו וצילל דעתו פי' שכאשר התרדמה נופלת על האדם אזי מסתלק אור השכלי המאיר במוחו למעלה להיות שורה למעלה בבחי' העלם (ולכך לא יוכל להשכיל איזה השכלה בעת שגברה השינה מפני שאור השכל נסתלק למעלה מלהאיר בבחי' גילוי זהו כו') וכאשר יעלה הריח באפו אזי יומשך אור השכל להאיר במוחו בבחי' גילוי ולכן יפקחו עיניו וצילל דעתו כנ"ל והיינו שבחי' הרייח הוא אור חוזר העולה מלמטה למעלה מעלה עד בחי' התענוג שבנפשו שלמעלה מהחכמה ומשם ממשיך את אור החכמה שישב לשרות בכלי החכמה הוא המוח כו' כמ"כ עד"מ למעלה שהרייח בגדיו דעש"ן הוא בחי' העלאת מ'ן דמא"א שלו עולה מלמטה למעלה מעלה עד בחי' עתיק שהוא הסובב הגדול מקור המקיפי וממשיך משם את בחי' אור החכמה שישרה בכלי החכמה. וז"ש יצחק כשהריח ריח בגדיו וחישב שזה עשו כנ"ל ויתן לך

זה: בכרך 560 ליתא.

נוסחא שניה

ריח ניחוחי כו' כי הקרבנות ענינם הוא בחי' בירורים שמתבררים מרפ"ח ניצוצים שנפלו בשבירה לנוג'ה דבי'ע ע"י שריפת הפרה על המזבח שנעשה מהבירורים בחי' העלאת מ'ן וזהו ענין הריח ניחוח פי' הריח הוא העלא' מ'ן שיומשך ע"י מ"ד וזהו ניחוח ל' נייחא והמשכה או נחית דרגא והמשכה כו'. ולהבין ענין המ"ד שנמשך ע"י המ"ן הנק' ריח הוא מבשרי אחזה דכאשר יריח האדם איזה ריח ערב ממיני בושם הטוב בעת התגברות השינה כשמתנמנם אזי יתעורר משנתו ויסור התנומה מעפעפיו בהיות כי על ידי ריח הערב שעלה באפו נפקחו עיניו וצילל דעתו, פי' שכאשר השינה נופלת על האדם אזי מסתלק האור השכלי המאיר בכלי המוח למעלה להיות שורה בבחי' מקיף והעלם על המוחי' (ולכך לא יוכל להשכיל בכי טוב כשמתנמנם מפני שאז כח השכל הוא מסתלק מלהאיר בבחי' גילוי כו') וכאשר יעלה הריח באפיו אזי יומשך אור השכל להאיר במוחו בבחי' גילוי ולכן יפקחו עיניו ויצלל דעתו, והיינו לפי שהריח שהוא אור החוזר ועולה למעלה עד בחי' התענוג שבנפשו שלמעלה מהחכמה וממשיך משם את אור החכמה שישב ויתגלה בכלי המוחי'. ועד"ז יוכן למעלה ענין בחי' ריח בגדיו הוא העלאת מ'ן דמקיף הנ"ל שעולה ממטה למעלה עד בחי' עתיקא שהוא למעלה מהשתלשלו' ובחי' מקיף וממשיך הארה משם ונמשך ומאיר במוחי'

האלוקי' מטל השמים וגו' פי' טלא דנטיף מעתיקא לז"א נק' טל השמים דהיינו לפי ההעלאת מ"ן דא"מ שלך כך יומשך המ"ד ממקור כל המקיפי' מבחי' ע"ק בחי' אור החכמה כמשל הריח גשמי שמישיב את הנפש וממשיך אור השכל להאיר במוחו בבחי' גילוי כנ"ל (ולכן הוצרך להמשיך לו א"מ ממקור כל המקיפי' ע"י ריח בגדיו שהוא העלא' דא"מ שלו כנ"ל בהיות אין לעשו' א"פ כלל ומה גם שמבחי' א"פ שלמעלה לא הי' אפשר להתמשך אליו כלל כי הא"פ יורד בהדרגה וסדר ההשתלשלות ועפ"י סדר ההשתלשלות אינו מחייב שיומשך לו אורו' גבוהי' מאד נעלה כאלו לכן המשיך לו ממקור המקיפי' ע"י העלא' דא"מ שלו שיש לו א"מ כנ"ל שלא עפ"י הדרגת ההשתלשלות כו' כנ"ל וד"ל) וד"ל.

כריח שדה אשר ברכו הוי'. הנה נת"ל שיש שני בחי' העלאת מ"ן במל' דאצילו' שנק' חקל תפוחין קדישין הא' העלאת מ"ן דא"פ שלה והשנית העלאת מ"ן דא"מ שלה כו' כנ"ל והנה יש חילוק והפרש גדול בניהם שהעלאת מ"ן דא"פ שלה אינו מצטרך לסיוע שלמעלה כ"א מנפשו סליק בבחי' העלא' מ"ן מלמטה למעלה בגבור' רשפי אש והיינו דכתיב אלקי' אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט כו' שזהו בחי' העלאת מ"ן דא"פ שבמל'

המקיפי': בבוך 560, 620: כל המקיפים.

וד"ל: בבוך 560, 620 ליתא.

נוסחא שניה

דאצי' וזהו שאמר יצחק אחר כך ויתן לך האלקי' מטל השמים הוא ענין הברכה וההמשכה שבירך והמשיך אחר ההעלא' מ"ן והריח הנ"ל וברכה והמשכה זו הוא בחי' טלא דנטיף מעתיקא שעתיקא הוא בחי' מקיפי' כנ"ל ומשם נמשך להאיר בבחי' שמים שהוא ז"א דאצי' וכנ"ל במשל חיזוק וצחצוח המוחי' ע"י הריח כו' (ולפי שהעלא' מ"ן דעשו א"א להיו' כ"א מבחי' א"מ לכך גם ההמשכה היא מבחי' מקיפי' וגם באמת מבחי' א"פ שלמעלה לא הי' אפשר להתמשך אליו כלל כי הא"פ יורד בהדרגה וסדר ההשתלשלו' ועפ"י סדר ההשתלשלו' אינו ראוי שיומשך לו אורות גבוהי' כאלו לכן המשיך לו ממקור המקיפים ע"י העלא' דא"מ שלו שלא עפ"י הדרגת ההשתלשלות כנ"ל).

ד) ומעתה יש לבאר מה שדימה יצחק ריח בגדיו דעשו הנ"ל לריח שדה אשר ברכו ה' ואמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'. הענין כי שדה זו הוא בחי' חקל תפוחין קדישין שהוא בחי' מל' דאצי' והנה במדת מל' יש ג"כ ב' בחי' שונות בהעלאת מ"ן שלה הא' העלאת מ"ן דא"פ שלה להמשיך מ"ד כנגדו באופן זה ממש מבחי' א"פ שלמעלה והב' בחי' העלאת מ"ן דא"מ שלה להמשיך מ"ד מבחי' א"מ מקיף ששרשו ממקור

דאצי' שמעלי' מ'ן מעצמה לעלות למעלה בגבורו' רשפי אש כו' ולא נמשך אליה קודם בחי' סיוע מלמעלה לעוררה בהעלאת מ'ן כו' וזהו ג'כ בחי' בארה דמרים שהוא בחי' א'פ שבמל' דאצי' שנובעת תמיד מיין נוקבין להעלות מלמטה למעלה כמ'ש אלקי' אל דמי' וגו' שלא נזכ' בתורה כריי' בארה דמרים מי שחפר את הבאר הזה כו' כי היא נעשה מעצמה וממילא להביעי' מיין נוקבין תמיד מלמטה למעלה בלתי סיעתא דילי' לעוררה בזה כלל כנ'ל, משא"כ בחי' העלאת מ'ן דאו"מ שבמל' דאצי' א"א לה להתעורר מעצמה בלתי שיומשך אליה השפע תחלה מן הדכר לעוררה בהעלי' מ'ן ולסייע אותה שאין בה הכח הזה להעלו' מ'ן מבחי' א"מ שלה לבדה זולתי סיעתא דלעילא שמוכרח להתמשך אליה תחלה לסייעה ולעוררה בזה. והטעם בזה בהיות הא"פ שבמל' דאצי' כך דרכו וטבעו ממש להעלות מ'ן מלמטה למעלה ולכך א"צ לסיוע דלעילא בזה כלל (כנודע שטבע האו"פ לעלות אל הא"מ והוא בהשתוקקו' תמיד לעלות אל א"מ כו' ע' בע"ח) משא"כ האור מקיף אין דרכו בכך להעלות מ'ן מלמטה למעלה לכך מצטרך לסיוע דלעילא לסייעו ולעוררו בזה כנ'ל. וזהו ענין הנארות שחפרו עבדי יצחק דהנה יצחק הוא בחי' שרש ומקור הגבורו' שהוא בחי' בוצינא דקרדוניתא בחי' גבורה דעתיק כנ'ל ועבדי יצחק הוא בחי' האורו' הנמשכי'

דחי: בבוך 560, 620 נוסף: לך.

להביע: בבוך 560, 620: להנביע.

נוסחא שניה

כל המקיפים כנ'ל, ולכן אמר יצחק שריח בגדיו דעשו שהוא בחי' העלא' מ'ן דאו"מ דומ' לריח שדיה שהוא העלא' מ'ן דאו"מ שבמל' דאצי', ואמר עוד אשר ברכו ה', פי' שנתן סימן על העלא' מ'ן דאו"מ שבמל' והיינו אשר ברכו ה' כי העלא' מ'ן זה הוא ע"י ברכת ה' תחלה, והענין שיש חילוק והפרש גדול בין ב' מיני המין דמל' הנ'ל בענין ההעלאה, שהעלאת מ'ן דא"פ שלה אינו מצטרך לסיוע שלמעלה כ"א מנפשי' ומגרמי' סליק בבחינת העלאת מ'ן מלמטה למעלה בגבורות ורשפי אש והיינו דכתי' אלקי' אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט כו' (וכידוע בזהר פי' זה נהורא תתאה קרי תדיר ולא שכ"ך לנהורא עילא' כו' תדיר ממש מפני שזהו העלא' מ'ן דא"פ שבמל' שאינו מצטרך להמשכה מלמעלה בתחלה לעוררו בכחי' מ'ן כ"א מגרמי' סליק ע"כ אל דמי כו' אל תחרש כו'). והנה דוגמת זה מצינו בתורה והוא בחי' בארה של מרים שלא נזכר בתורה כריית בארה דמרים ולא נז' כלל א' שחפר את הבאר הזה, כמו בבארות דאברהם ויצחק שנז' בתורה שהם חפרו הבארות כמשיית משא"כ בבארה של מרים, והיינו כי בארה דמרים הוא בחי' העלא' מ'ן דא"פ שבמל' דאצילות שנובעת תמיד מיין נוקבין להעלות מלמטה למעלה כמ'ש אלקי' אל דמי כו' ולא נמשך אלי' קודם בחי' סיוע מלמעלה לעוררה בהעלא' מ'ן זה, כי העלא' מ'ן זה נעשה מעצמה וממילא

מבחי' יצחק מקור כל הגבו' חפרו הבארו' היינו לעורר בחי' נביעת מיין נוקבין שבמקיף שבמל' דאצי' שמצטרך לעזר וסיוע שלמעלה להיות נמשך תחלה מבחי' יצחק מקור הגבורו' לעורר במקיף שבמל' דאצי' בחי' העלאת מ'ן והם הם הבארות שחפרו עבדי יצחק שלא נעשו ממילא מעצמן כ'א ע'י חפירות עבדי יצחק כנ'ל מאחר שהבארו' אלו הם נביעת מיין דמקיף שבמל' והמקיף אין דרכו בכך להיות מתעורר מצד עצמו כ'א ע'י סיוע דלעילא שיחפרו עבדי יצחק אותם לעורר ההעלאת מ'ן באור מקיף שבמל' כנ'ל. וז'ש ויחפרו עבדי יצחק וכו' ויריבו רועי גרר עם רועי יצחק לאמור לנו המים ויקרא שם הבאר עשק כי התעשקו עמו וגו' פ' בהיות ענין חפירת הבאר הזה ה' לעורר העלאת מ'ן בבחי' א'מ (ולא בא'פ שאינו צריך לסיוע דלעילא כמו בארה של מרים שלא חפרוהו כלל כנ'ל) ובבחי' א'מ יש מקום לחיצוני' לאחוז בו ג'כ מפני שכל החיות והשפע שלהם הוא ע'י הא'מ שלהם שמשם מקבלי' השפע דווקא ולא מא'פ כנ'ל ולכן רבו עליה לאמור לנו המי'ם פ' גם אלינו ראוי המים הוא השפע הלזה לעורר בחי' העלא' מ'ן באו'מ שלנו שגם בהם נמצא בחי' או'מ הממוצע בין קדושה ובניהם כנ'ל (משא'כ בהעלאת מ'ן דא'פ אין להם מקום ואחיה כלל שאין להם א'פ כנ'ל וד'ל) וד'לי. וז'ש כריח שדה אשר ברכו הוי' וגו' פ' רי'ח שדה הוא ההעלאת מ'ן דאור מקיף שבמל' דאצי' כנ'ל שא'א לו להעלות מ'ן מצד

וד'ל: בנך 620, 560 ליתא.

נוסחא שניה

ואינו מצטרך לסיוע תחלה ע'כ לא נז' בבארה של מרים כרי'י שענין הכרי'י הוא ההמשכ' מלמעלה המעורר את המ'ן וזה לא נצרך כלל בבחי' באר זה, משא'כ בבחי' העלאת מ'ן דאור מקיף שבמלכות דאצילות א'א לה להתעורר מעצמה להעלות מ'ן בבחי' זו בלתי שיומשך אליה שפע תחלה מלמעלה לעוררה בהעלאת מ'ן ולסייע אותה שאין בה הכח הזה להעלות מ'ן מבחי' א'מ שלה לבדה זולתי סייעתא דלעילא שמוכרח להיות נמשך אלי' שפע תחלה לסייעה ולעוררה בזה (והטעם בזה בהיות הא'פ שבמל' דאצילות כך דרכו וטבעו ממש להעלות מ'ן מלמטה למעלה ולכך א'צ לסיוע דלעילא בזה כלל וכנודע שטבע האו'פ לעלות אל האו'מ ותשוקתו תמיד לעלות אל האו'מ כו' כח'ש בע'ח משא'כ האור מקיף אין דרכו בכך להיות בבחי' העלאה ממטה למעלה לכך מצטרך לסיוע דלעילא לסייעו ולעוזרו בזה כנ'ל). וזהו ענין הבארות שחפרו עבדי יצחק, דהנה יצחק הוא בחי' שרש ומקור הגבורות שהוא בחי' בוצינא דקרדוניתא הוא בחי' גבורה דעתיק ועבדי יצחק הוא בחי' האורות הנמשכי' מבחי' יצחק מקור כל הגבורות והם חפרו הבארות היינו לעורר בחי' נביעת מיין נוקבין במקיף שבמל' דאצילות שההעלאת מ'ן הוא בבחי' גבורות ורשפי אש כמו שנו' למעלה בענין רי'ח כו'. ולפי שבארות אלו המה בחי' העלאת מ'ן דמקיף שבמל' על כן לא נעשו

עצמו בלתי שיומשך תחלה סיוע ועזר מלמעלה לעוררו בזה וז"ש אשר ברכו הוי' שנתברך תחלה מבחי' הוי' לעזר ולסייע אותו שיוכל להתעורר בהעלאת מ"ן הוא הרי"ח הנ"ל וד"ל.

והנה כ"ז הוא לפי כוונת יצחק שכיון לברך את בנו עש"ו דוקא וחישוב בשעה שבירך ליעקב שזה עשו בנו כמ"ש ויאמר יצחק וגו' האתה זה בני עשו גו' ולא היכירו כו' ולכן אמר ראה ריח בני' וגו' שכיון על עשו בנו שאיני או"פ זולתי או"מ וזהו הריח בגדיו ולכן ברך אותו בט"ל השמים להמשיך לו ע"י הריח בגדיו שהוא העלא' מ"ן דא"מ בחי' מ"ד ממקור המקיפי' כנ"ל מפני שע"פ גדר וסדר ההשתלשלות לא הי' כדאי לברכו' אלו לכן המשיך לו מן המקיפי' שלמעלה מגדר ההשתלשלות שלא ע"פ סדר ההשתלשלות כו' וז"ש יצחק לעשו בנו הביאה לי ציד וגו' ואברכה לפני הוי' וגו' הוי' הוא מורה על סדר והדרגת ההשתלשלות יו"ד צמצום ה"א התפשטות כו' כמ"ש במ"א ואברכה לפני הוי' הוא מה שרצה להמשיך לו ממקור המקיפי' שלמעלה מהשתלשלו' שלא עפ"י גדר ההשתלשלות כו' כנ"ל וכל כוונתו הי' לברך את עש"ו להמשיך אליו אורות גבוהי' מאד נעלה מטל השמים ומשמנ"י הארץ וגו' בכדי שיתבררו הניצוצין דקדושה שמובלעי' בו הם הגר"י שנתגיירו מאדום אח"כ כמו עובדי ר"מ ושמעי' ואבטליון ואונקלס

שאינו: בבור 560, 620: שאינו לו.

נוסחא שניה

ממילא כבארה של מרים, אלא ע"י חפירה דוקא הוא בחי' ההמשכה מלמעלה ע"י עבדי יצחק לעורר העלא' מ"ן זה, וז"ש ויחפרו עבדי יצחק בנחל וימצאו שם באר מים חיים, ויריבו רועי גרר עם רועי יצחק לאמר לנו המים כו', והיינו מפני שענין חפירת הכאר הזה הוא לעורר העלאת מ"ן בכחי' א"מ (ולא בכחי' א"פ דאילו לא"פ א"צ לעורר ולחפור ובארה של מרים יוכיח) וכיון שכן יש מקום לחיצונים לאחוז בו ג"כ, מפני שכל החיות והשפע שלהם הוא ע"י הא"מ שלהם שמשם מקבלים השפע דוקא ולא מא"פ כנ"ל. ולכן רבו עליה לאמר לנו המים, ור"ל שטענתם היה שהארה זו הנמשכת לעורר בחי' העלא' מ"ן נוקבין דא"מ ראוי ומתייחס אליהם כי גם בהם נמצא בחי' א"מ כנ"ל בענין בחי' לבונה כו' וא"כ הארה זו רצונם שיומשך להם לעורר בחי' מ"ן בא"מ שלהם (משא"כ בהעלא' מ"ן דא"פ אין להם מקום ואחיהו שא"א כלל להיות בחי' העלא' מ"ן בא"פ שלהם וכמשנת"ל פ"ג). וזהו ענין כריח שדה אשר ברכו ה', פי' ריח שדה הוא ההעלאת מ"ן דאור מקיף שבמל' דאצילות כנ"ל שא"א להיות ריח והעלא' מ"ן מבחי' המקיף מבלי שיהי' תחלה המשכה מלמעלה לעורר המ"ן וזהו אשר ברכו הוי' שנתברך תחלה מבחי' הוי' לעזר ולסייע אותו שיוכל להתעורר בהעלאת מ"ן הוא הריח, ולפי כוונת יצחק שהמתברך הי' עשו וא"כ המ"ן שלו הוא בחי' ריח

כו' שע"י גילוי תוס' אורו' הגבוה' האלו יתבטלו הניצוצין מפניהם כביטול הנר בפני אבוקה וישתאבו מהם כמו שמשתאב הנר בהאבוקה וכנ"ל וד"ל.

אך צריך להבין לפי האמת שהי' יעקב באי' במרמה ולקח הברכו' איך יתכן בו מ"ש וירח את ריח בגדיו וגו' הענין הוא שבאמת יתכן מאמ' זה אף על יעקב וכדאי' במדרש ע"פ וירח את ריח בגדי'ו. אלו בע"ת כו' פי' כנ"ל שביעקב ימצא בחי' העלאת מ"ן דא"מ ג"כ (ורק עוד נוסף לזה שימצא בו מ"ן דא"פ כו') דהיינו בחי' ההעלאת מ"ן דבע"ת שארז"ל במקום שבע"ת עומדין צדיקי' גמורי' אין יכולי' לעמוד ומפרש הזוהר ע"ז הטעם שמעלה יתירה נודעת בבע"ת יותר מבצדיקי' גמורי' דמשכי לי' בחילא דתיאובתאי יתיר משאי"כ צדיקי' הוא הולך. מדרגא לדרגא כמ"ש ואברהם זקן בא בימים באינון יומין כו' ע"ש.

באור הדבר שלכן גדלה מעלת בע"ת על הצדיקי' בהיות עיקר התשובה אשר שב מן ההיפוך הוא בכח גדול וחזק מאד בבחי' מאד"ך

שהי' . . בא: בכוך 560, 620: שבא יעקב.

בגדיו: בכוך 560: בוגדיו.

דתיאובתאי: בכוך 560, 620: ליתא.

הוא הולך: בכוך 560, 620: הולכים.

נוסחא שניה

בגדיו מבחי' המקיף שלו דייקא כי זולת זה אין לו מ"ן אי"כ הרי בחי' מ"ן שלו דומה ממש לריח שדה שהוא בחי' מ"ן דא"מ דמל' שהוא עולה ע"י אשר ברכו ה' תחלה בחי' המשכה עליונה לעוררו, ולכן ברך אותו בטל השמים להמשיך לו ע"י הריח בגדיו שהוא העלא' מ"ן דא"מ בחי' מ"ד ממקור המקיפים כנ"ל מפני שעפ"י גדר וסדר ההשתלשלות לא הי' כדאי לברכות אלו לכן המשיך לו מהמקיפים שלמעלה מגדר ההשתלשלות שלא עפ"י סדר ההשתלשלות כו' וזהו שאמר יצחק לעשו הביאה לי ציד כו' ואברככה לפני הוי' וגו' פי' כי שם הוי' מורה על סדר והדרגת ההשתלשלות יוד צמצום הא התפשטות כו' כמ"ש במ"א ואברככה לפני הוי' הוא מה שרצה להמשיך לו ממקור המקיפי' שלמעלה מבחי' ההשתלשלות שלא עפ"י סדר וגדר ההשתלשלות כו' וכנ"ל, וכל כוונתו בברכתו לעשו הוא שע"י המשכת אורות אלו דקדושה מטל השמים ומשמני הארץ כו' יתבררו הניצוצי' דקדושה שמובלעים בו (וכמש"ל פא"ב) והן הן ג"כ הנשמות הגבוה' שהיו באדום כמו עובדי' הנביא ושמע"י ואבטליון ואונקלס כו' שע"י גילוי תוספת אורו' הגבוה' מאד נעלה בחי' טלא דנטיף מעתיקא וכו' יתבטלו הניצוצי' ויוכללו בהם כביטול והתכללות הנר בפני האבוקה שמשתאב הנר ונכלל בהאבוקה וכנ"ל.

שלמעלה מהכלי עד שאין הכלי שלו יכולה לסבול ולקבל רוב אור האהבה והתשוקה להתקשר בו ית' עד שתצא נפשו ממש כמו שמצינו בגמר' במעשה דר' אליעזר בן דורדיא שגעה בבכיה עד שיצאתה נשמתו ממש והוא הטעם שמאחר שהצעקה שלו בא מן ההיפו"ך דוקא לכך היא בכח גדול מא"ד להעלו' מ"ן במס"נ שלמעלה מהכלי שלו שהעלא' מ"ן זה הוא בבחי' אור מקיף ולא בבחי' א"פ שאין האור האהבה יכולה להתלבש בכלי הלב שלו כלל ולכך יצא נפשו ממש כמו שהי' בתשובת ר' אליעז' הנ"ל משא"כ בבחי' הצדיקי' שעבודתן הוא בהדרגה וסדר מדרגא לדרגא כו' והאהבה היא מלובשת בכלי הלב בבחי' א"פ ממש וז"ש ואברהם זק"ן בא בימי' בבחי' כלי' ולבושי' כמ"ש בזהר ע"ש וזהו בחי' העלא' מ"ן דאוי"מ שביעקב היינו בחי' בעי'ת שמעלי' מ"ן בבחי' מאד"ך שלמעלה מהכלי בבחי' מקיף כניל וז"ש נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני שע"י ביטול רצון דבעי'ת לאכפיי' לסט"א יעלה ריח ניחוח להיות נח"ר לפניו כו' שהתשובה היא מן ההיפו"ך דוקא לאהפכא מחשוכא לנהורא וממיררו למיתקא לבטל כל רצונות מפני רצון עליון ב"ה הנה בזה יתנו ריחם להיות נודף למעלה מעלה בבחי' העלא' מ"ן עד בחי' עונג העליון להמשיך ממקור כל המקיפי' טל השמי' כו' ובוה יתכן המאמ' של יצחק שאמר כשהרי"ח ריח בגדי"ו דיעקב' ראה ריח בני כו' הוא ריח בגדי"ו כו' ויתן לך האלוקי' מטל השמים וגו' פי' אלקי' הוא מדת

בגדיו: בכרך 560: בוגדיו.

נוסחא שניה

ה) אך הנה צ"ל לפי האמת שיעקב הי' המתברך (וכמשנתיל פ"ב שכן צ"ל בדוקא שעשו יתברר ע"י יעקב), אי"כ איך יתכן בו מ"ש וירח את ריח בגדיו כו' (שהוא בחי' העלאת מ"ן דאי"מ ולכאורה מניין זה ליעקב שהוא בחי' י' עקב בחי' אור המתצמצם להתלבש בתוך הכלי' בבחי' א"פ דקדושה וכמ"ש לקמן ע"פ וישלח יעקב מלאכים כו'). הענין הוא שבאמת יתכן מאמר זה אף על יעקב, והיינו עפ"י מ"ש במדרש על פסוק זה דריח בגדיו הן בעלי תשובה ודרש בגדיו כמו בוגדיו וכוונתם ז"ל שביעקב ימצא בחי' העלאת מ"ן דאי"מ ג"כ דהיינו בחי' בעלי תשובה שארו"ל במקום שבעי'ת עומדים אין צדיקי' גמורים יכולי' לעמוד (כי צדיקי' גמורי' העלא' מ"ן שלהם בבחי' א"פ כמשי"ת) ומבואר הטעם בזהר במעלת הבעי'ת על הצ"ג שהוא משום דמשכי' לי' בחילא דתיובתא יתיר כו' משא"כ צדיקי' שהצדיק הולך מדרגא לדרגא כמ"ש ואברהם זקן בא בימים באינון יומיו כו' ע"ש. וכיאור הדברים שלכן נדלה מעלת הבעי'ת על הצדיקי' בהיות עיקר התשובה אשר שב מן ההיפו"ך הוא בכח גדול וחזק מאד בבחי' מאד"ך שלמעלה מהכלי עד שאין הכלי שלו יכולה לסבול ולקבל עוצם אור האהבה רבה והתשוקה להתקשר בו ית' עד שיוכל להיות שמעוצם תגבורת האהבה תצא הנפש ממש מהגוף וכמו שמצינו

הצמצום שהוא מדת מל' דאצי' שאליה נמשכי' כל ההשפעות דאצי' והיא משפעת לבי"ע כנודע.

אך להבין מה הי' יעקב מצטרך שיברכו יצחק אביו בכל הברכות האל' הלא בלא"ה הי' נמשך אליו האורו' עליוני' דאו"א וא"א וע"י כו' (דבשלמא עשו הי' צריך להברכו' שיתוסף בו ריבוי אורו' עליונים ויתלקטו ע"ז הניצוצין המובלעי' בו ועפ"י דרך ההשתלשלו' לא הי' ראוי וכדאי לאורות עליוני' לכך נצטרך לברכו' אביו להמשיך לו ממקור כל המקיפי' שלא כדרך ההשתלשלות כו' כנ"ל אבל יעקב מה הי' צריך לזאת).

הענין הוא כדאיתא במדרש ויתן לך האלקי' מטל השמים זו מקרא ומשמני הארץ זו משנה ורוב דגן ותירוש זו הלכות ואגדות כו' פי' שגם יעקב נצטרך אל הברכו' האלו שיברכו יצחק אביו דוקא דהנה ענין הברכה הוא המשכה להמשיך תוס' גילוי אורות עליונים שלא כדרך ההשתלשלות כו' כנ"ל שזהו ענין הברכה להרבות תוס' אורו' מה שלא הי' נמשכי' עפ"י דרך וסדר ההשתלשלות כו' אי לזאת הוצרך יעקב ליקח הברכו' מיצחק אביו בכדי להמשיך לו ממקור המקיפי' תוס' וריבוי אורות שלא כדרך ההשתלשלות והיינו שעפ"י דרך וסדר ההשתלשלות לא הי' התורה ומצות מתלבשי' כ"כ בעניני' גשמי' דעוה"ז שכל חכמת התורה משתעי במילין דהדיוטא בסיפורי מעשיות (מעשה דלבן ועשו ומעשה דיוסף ואחיו כו' ומעשה דבלק ובלעם

נוסחא שניה

בגמרא במעשה דר' אליעזר בן דרודייא שגעה בבכייה עד שיצתה נשמתו ממש, והטעם הוא שמפני שהצעקה שלו בא מן ההיפוך דוקא לכך היא בכח גדול מאד להעלות מ"ן במס"נ ולמעלה מעלה מהגבלת הכלי וזה הוא בחי' העלאת מ"ן דאור מקיף דהיינו שהאהב' והתשוקה אינה יכולה להיות נגבלת בהלב מעוצם תוקף האור האהבה רבה זו עד שתהי' בבחי' מקיף כו' ולפעמי' תצא הנפש לגמרי מהגוף כמעשה דר"א בן דורדייא. משאי"כ בחי' צדיקי' שמעולם לא נטה מדרכי הצדק, עבודתו הוא בהדרגה וסדר מדרגא לדרגא והאהבה היא מלובשת ומתיישבת בכלי הלב וזהו בחי' העלאת מ"ן דא"פ, והיינו מ"ש בזה ע"פ ואברהם זקן בא בימ" באינון יומי' עילאין שהן בחי' לבושי' וכלים וכנודע והנה על בחי' העלא' מ"ן דבעית הנ"ל שבישראל נאמר לפי האמת פסוק זה דוירח את ריח בגדיו כו' שע"י התשוב' בבחי' אתכפיי' וביטול רצון לבטל כל רצונותיו מפני רצון העליון ב"ה ובבחי' אתהפכא מחשוכא לנהורא ומרירו למיתקא הנה בזה יתנו ריח"ם ונק' ריח בוגדין שהוא ג"כ ריח בגדיו בחי' העלא' מ"ן דא"מ ומעורר למעלה מעלה המשכת מ"ד ממקור כל המקיפי' הוא בחי' עונג העליון ונק' טל השמים דנטיף מעתיקא כו' וכמאמז"ל נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני שע"י ביטול

כו') וכן בנביאי' בשופטי' מעשה דשמשון ודפלגש בגבעה כו' וכן במלכי' הכל בסיפורי מעשיות במילין דהדיוט' וכן בגמרא' משתעי ג"כ בסיפורי מעשיו' כמו כל המעשה דרבב"ח ודומיהו שמלוכש בהן סודות התורה רזין עילאין ונתלבשו בלבושי' גשמי' מאד וכו'. כל המצות מעשיות קלף גשמי' דעור בהמה לתפילין וצמר גשמי' לציצית וסוכה וכו' הכל עניני' גשמי' של עוה"ז ואיך ישרה בהם אור א"ס ב"ה שעי' מעשה המצוה גשמי' שינענע הלולב כדומה ימשיך אור א"ס ב"ה לשרות למטה זהו פלאי מאד שאין סדר והדרג' ההשתלשלות מחייב זאת שיומשך אור א"ס למטה בעשי' גשמי' ע"י אתערותא דלתתא במעשה המצות גשמי' (דמה בכך אם יתעורר למטה במעשה גשמי' להיות נוגע לאור א"ס ב"ה לעוררו ולהמשיכו למטה) אך הענין הוא שבאמת אלו לא הי' לוקח יעקב ברכת אביו יצחק כו' לא הייתה התורה יורדת במורד כ"כ למטה להתלבש בענינים גשמי' כ"כ, שאין סדר והדרגת ההשתלשלות מחייב זאת כ"א הייתה נשארה למעלה ברוחניות, אי לזאת לקח יעקב הברכות מיצחק אביו, בכדי שיומשך תוספות וריבוי אורות שלא כדרך ההשתלשלות למטה מטה להיות אור א"ס ב"ה מתלבש בעשי' בתורה ומצות מעשיו' דעוה"ז שעי' המצות מעשיות ימשיכו את אור א"ס למטה שלמעלה מגדר ההשתלשלות שלא כדרך וסדר ההשתלשלות שלא הי' מחייב כן כנ"ל וזה גרם הברכות שברכו יצחק ליעקב בנו דהנה יצחק הוא

וכו: מכאן נעתק מבוך 1052.

נוסחא שניה

רצון דבע"ת יעלה להיות נח"ר לפניו בחי' המשכת העונג עליון כו' והיינו מ"ש יצחק אח"כ ליעקב לפי האמת שהוא הי' המתברך ויתן לך אלקי' מטל השמי' כו' וכנ"ל ופי' ויתן לך אלקי' פי' אלקי' הוא מדת הצמצום שהוא מדת מל' דאצילות שאליה נמשכים כל ההשפעות דאצילות והיא משפעת לבי"ע כנודע.

ועדיין יש להבין בזה, מה הי' יעקב נצרך שיברכו יצחק אביו בברכות והמשכות הנ"ל הלא בלאו הכי נמי היו נמשכים אליו האורות עליוני' דא"א וא"א וע"י כו' (דבשלמא עשו הי' צריך להברכות שיתוסף בו רבוי המשכו' אורות עליונים ויתלקטו עי"ז הניצוצי' המובלעי' בו ועפ"י דרך וסדר ההשתלשלות לא הי' הוא כדאי וראוי להמשכו' אורו' אלו לכך נצרך לברכת אביו להמשיך לו שלא כדרך השתלשלות כו' אבל יעקב מה הי' צריך לזאת שהרי יעקב הוא מרכבה לבחי' אצילות ששם בלאה"נ נמשכי' האורו' עליוני' כנודע). אך הענין הוא כדאיתא במדרש ויתן לך האלקי' מטל השמים זה מקרא ומשמני הארץ זו משנה דגן זה תלמוד תירוש זה אגדה. פי' שהצטרכות יעקב אל הברכות של אביו הוא כך, כי הנה ענין הברכה הוא

שרש ומקור כל הגבורות בחי' בוצינא דקרדוניתא שהוא גבורה דעתי"ק והוא נק' קו המדה, פי' הוא הוא שרש הדין והצמצום לצמצם השפע בגבולי' ומודד לכל השפע להיות נמשכה בשיעור גבולי' כמו כשנתמשך שפע החכ' אזי מודד קו המדה כמה בשיעור 'ומשך שפע החכ' בשיעור ומדה גבולי' ולא יותר וכן לעולם כמ"ש במ"א. ולכן בי' תלי' הדבר הזה להיותו מודד השפע אור א"ס ב"ה להיות יורד בגבולין וצמצומי' רבי' מאד עד שיתלבש בעשי' גשמי' בתורה ומצות מעשיות שעי' המצות דעשי' ימשיכו אור א"ס ית' שיתלבש בעשי' ממש בתורה ומצות מעשיות שעי' המצות דעשי' ימשיכו אור א"ס ב"ה שזהו שלא כדרך ההשתלשלות כו', וז"ש ויתן לך האלקים מקור הצמצומים כנ"ל מט"ל השמיים זו מקרא ומשמני הארץ זו משנה ורוב דגן ותירוש זו הלכות ואגדות שיתלבשו בענינים גשמי' דעוה"ז ואעפ"י כן יתלבש בהן אור א"ס ב"ה ית' כנ"ל וד"ל.

והנה לכך לקח יעקב את הברכות במרמה דוקא שלא ידע יצחק אביו שהוא יעקב כי חישב שהוא עשו כמ"ש האתה זה בני עשו וגו' ולא הכירו כו'. הענין הוא כנ"ל שמאחר שעפ"י דרך וסדר ההשתלשלות לא הי' מחייב זאת שיומשך אור א"ס ב"ה להתלבש בתורה ומצות מעשיות דעשי' ע"כ הי' צריך יעקב ליקח הברכות בערמה שלא ידע יצחק ממנו שהוא יעקב ויברך אותו בלי דעת אותו כלל, דהיינו שהדבר הזה הוא כענין מארו"ל בבני חיי

נוסחא שניה

להרבות תוספת אורות מה שלא היו נמשכים עפ"י דרך וסדר השתלשלות, וכמ"כ יעקב הוצרך ליקח הברכות כדי להמשיך לו ממקור המקיפי' שלא כדרך ההשתלשלות, כדי שיתלבשו התורה ומצות בעשי' כמו שהם עתה לפנינו, כי עפ"י סדר ההשתלשלות לא הי' התורה ומצות מתלבשי' כ"כ למטה בענינים גשמיים דעוה"ז, שהרי כל התורה ירדה להתלבש בבחי' סיפורי מעשיות מעשה דלבן ועשו ומעשה דיוסף ואחיו ומעשה דבלק ובלעם וכן נביאי' שופטי' מעשה דשמשון ופילגש בגבעה וכן כל מעשה המלכים וכן בגמרא כגון סיפורי מעשיות דרכבי"ח ודומיהן הכל מרומז בהן סודות התורה ורזין עילאין ונתלבשו בלבושי' גשמיים מאד, ועד"ז מעשה המצות שעי' סוכה גשמיות ולולב וציצית ותפילין גשמיים יהיה המשכת אור א"ס ב"ה שלמעלה מעלה, מה שלפי ערך וסדר ההשתלשלות הרי החיות שבדברים הגשמי' שבהן נעשה המצוה הוא מצומצם מאד, וכדי שיאיר בהן אור רב מא"ס ב"ה בכבודו ובעצמו הוא ע"י יצחק דוקא שהוא שרש הגבורות בוצינא דקרדוניתא שהוא קו המדה שמודד להיות כמה יהי' המשכת האור כו' ומשם נמשך תוס' אור וגלוי גם בעשי' הגשמי' וזהו ויתן לך האלקי' גם בבחי' צמצום 'ומשך ויתגלה האור' עליוני' וקאי ויתן על בחי' הוי' שלמעלה

ומזוני דלאו בזכותא תלי' מלתא אלא במזלא תלי' מלתא, פי' שעפ"י זכותא דידי' לא הי' ראוי וכדאי לזאת שאם הי' נשפט בדעת היכל הזכות אם ראוי או אינו ראוי לכך הי' פסק הדין שאינו ראוי לכך, רק הדבר ניתן לו מבחי' מזלא דלעילא שהוא למעלה מן הדעת והחכמה ולכך נשפע לו שיהי' לו בני"ם כדומה אעפ"י שאינו ראוי לכך עפ"י דין היכל הזכות מפני שהשפע יורד אליו מן הדעת והחכ' שהוא בחי' מזלא דא"א כו' כנודע כמ"כ כאן יעקב לא הי' זוכה בדין ומשפט השכל שיומשך אור א"ס ית' למטה בעשי' כניל שאין השכל מחייב כן לכן הוצרך להמשיך מבחי' מזלא דא"א שלמעלה מן הדעת והחכ' כו' אי לזאת לקח הברכו' במרמה שברכו אביו יצחק בלי דעת אותו כלל שהדבר שלמעלה מהדעת הוא בחי' מזלא דא"א נתלבש בבחי' שלמטה מן הדעת שברכו יצחק בבלי דעת אותו כניל שלא הי' באפשרי שיתלבש הדבר בדעת דיצחק מטעם הנ"ל דלאו בזכותא תלי' מלתא כו' כניל וד"ל. וכנודע שזה הי' התיקון דחטא עה"ד שפיתה הנחש את חוה בערמה וגרם להיות נתגשמו העולמות שנתערב ר"ע בטו"ב כו' גשמיות ברוחניות, ע"ז הי' התיקון דחטא זה לעשות מהיפך אל ההיפך להיות יעקב בא במרמה ויקח את הברכות שבזאת גרם שיומשך הרוחניו' בחי' אא"ס בגשמיות להתלבש למטה בעשי' שלא כדרך ההשתלשלות דלאו בזכותא תלי' כו' כניל ואלמלא לא לקח יעקב הברכות היתה נשארה התורה למעלה ברוחניות להיות כמ"ש וכדה על שכמה כו' וד"ל.

נוסחא שניה

בפסוק אשר ברכו הוי', וזהו ענין הברכו' של יצחק להמשיך ליעקב מבחי' שלמעלה מהדרגת ההשתלשלות, ולכן היתה בלי דעתו של יצחק רק בא אחיך במרמה כו' מפני שא"א להתלבש בבחי' דעת וכענין שאמרו בני חיי ומזוני לאו בזכותא תלי' מילתא אלא במזלא תלי' מילתא כי ענין בזכותא הוא לפי ערך ההשתלשלות שכך ראוי לו משא"כ מזלא הוא למעלה מלפי הערך אף למי שאינו ראוי כו' והי' צריך לזה לתקן חטא אדה"ר שהי' ג"כ במרמה פיתוי של נחש שע"י נתגשמו העולמות ועירב גשמיות ברוחניות ולתקן זה עשה מהיפך אל היפך (ועירב רוחני' בגשמי' וג"כ במרמ' למעלה מהדעת) והמשיך רוחניות יתירה אורות עליוני' שיהיו נמשכי' לגשמי' וז"ש מטל השמי' זה מקרא כו' משא"כ אילו לא קיבל יעקב הברכות הי' נמשך מן התורה רק ברוחניות לבד כמו שהיא למעלה וכדה על שכמה כו' וד"ל.

אבלי ע"י הברכות נמשך מלמעלה מהשתלשלות להיות התלבשות התורה בעשי' ולשם יהי' גילוי אור א"ס ב"ה:

• אב"ל: נכתב בצד הימין של העמוד מלמטלמ"ע ולא נסמן איפה שייך ואולי שייך אחרי תיבת שכמה.

בעזרי' ליל ב' פ' ויצא. בסעודת חתן כו'

להבין מארוז'ל כל הנהנה מסעודת חתן ואינו משמחו עובר בה' קולות כו', ואם משמחו זוכה לתורה שנתנה בה' קולות כו'. להבין זה מהו ענין מצות השמחה לשמח החתן, ולמה הופרשה מצוה זו דפרו ורבו מכל המצות שבתורה שלא נצטוו לשמוח כ"כ זולתי במצוה זו, גדלה אזהרת השמחה לשמח חתן כו', לשמחה זו מה זה עושה. והענין הוא דהנה ידוע ההפרש שבין נשמו' למלאכי' שהמלאכי' הן בשרשן למטה במדריג' מן הנשמות והיינו שהמלאכי' נמשכו מדבר ה' ורוח פיו ית' כמ"ש וברוח פיו כל צבאם וגו' משא"כ נשמות ישראל נמשכו ממחשבה עילאה כמארוז'ל ישראל עלו במח' לפניו ית' ומעתה צריך להבין מדוע הנשמו' הגבוהו' בשרשן מאד נעלה מן המלאכי' יכולי' לירד למטה בעוה"ז להתלבש בגוף החומרי, והמלאכים שלמטה מהם במדריגה אינן יכולים להתלבש בגוף החומרי בעוה"ז ואף שיש להם גופי' הם הכלים שבהן מתלבש החיות של המלאך ההוא. הנה הגופי' שלהם הם הכלים, הם רוחני' וזכים מאד שמורכבי' גופותיה' רק מב' יסודות הרוחניים והמעולים (מן הב' יסודות שניים) המה יסוד האש ויסוד הרוח שמב' יסודו' אלו הרוחניי' מורכבי' גופותיהם כמ"ש עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט וגו' ואף המלאכי' דעשי' שמתלבשי' בגופי' דעשי' המה רוחני' וזכי' מאד עד שהם רואי' ואינם ניראי' מחמת זכות ודקות גופותיהם כו' כנ"ל וכמארוז'ל מיכאל באחת גבריאל בשתים כו', אדרבה איפכא מסתברא שהמלאכי' יהי' מתלבשי' בגוף ולא הנשמות כו'. אך הענין הוא שלכן הנשמו' יכולים לירד כ"כ למטה ולהתלבש בגופי' גשמיי' מצד מעלת מדרגתן שנמשכו ממח' עילאה כמ"ש אתה בראת אתה יצרת ואתה נפחת בי ואתה משמרה בקרבי כו' וכדכתי' ויפח באפיו נשמת חי' והקב"ה הוא השומר אותה להיותה מתקיים בגוף משא"כ המלאכי' שנמשכו מרוח פיו ית' שלמטה מהמח' לכך אין באפשרי להן להתלבש בגופי' גשמיי'.

ביאור הדבר הוא בהיות הנשמו' נמשכי' ממח' עילאה הוא החכ' שמאין תמצא כידוע לייח שהחכ' דוקא נמשכה מאין המוחלט שאין לה ערך כלל אל מקורה האין האמיתי שהוא בחי' יש הנמשך מהאין שאין להם ערך ושייכו' זל"ז בהדרגת ההשתלשלות כלל שלא הי' באפשרי להתמשך היש מהאין ע"פ הדרגת ההשתלשלות מאחר שאין ערך ויחס ביניהם כלל כ"א המשכתה מהאין הואי' שלא כדרך ההשתלשלות כו' משא"כ מחכמה ואילך הוא סדר ההשתלשלו' עילה ועלול בהדרגה וסדר דהיינו שכינה נמשכה מחכ' והמדו' מביני' והמח' מן המדו' והדיבור מן המחשבה כו' שזהו נק' בחי' המשכ' יש מיש שיש להן ערך ושייכות זל"ז (שכמו שיש ערך המדות אל הבינה כך הוא ממש ערך הבינה אל החכ' כמ"ש במ"א) משא"כ המשכת החכ'

מלמעלה מן החכ' הוא שלא כדרך ההשתלשלות וכמ"ש והחכ' מאין תמצא ולכן הנשמו' שעלו במח' עילאה שנמשכה מאין כנ"ל יורד' למטה להתלבש בגופי' גשמי' ולהוליד בנים ובני בני' כו' שכח המוליד שנמצא באדם הוא שמהוה אדם אחר מאין ליש ממש הוא מצד שרש נשמתו שנמשכה ממח' עילאה שמאין תמצא לכך יש בו כח כזה להוליד ולהתהוות נשמה אחרת מאין ליש ממש שהוא בחי' התחדשות גמורה, וזהו נמצא בהנשמו' מצד שרשם הגבוה מאד נעלה שעלו במח' שלפניו שהחכ' מאין תמצא שזהו כח אור א"ס ית' בעצמו שכשמו כן הוא לחדש חדשות אין קץ בבחי' א"ס ממש וזה הכח ניתן בהנשמו' ג"כ שיהי' נמצא בהן כח המוליד להוליד חדשות ממש מאין ליש ממש, משא"כ המלאכי' שנמשכו מדבר ה' ורוח פיו ית' שהדיבור הוא בחי' יש ממש, לכך אין באפשרי להן להוליד מאין ליש מלאכי' אחרים כו' כ"א כמו שנתהוו מדבר ה' ית' כך יעמדו לעולם במעמד ומצב א' להיות כל אורא נפרד בפ"ע כו' (כמ"ש במ"א ע"פ וכןפיהם פרודות וגו' ע"ש) כמו עד"מ בנפש האדם כשהדיבור יוצא מפיו בהתחלקות ופירוד אותיות הדיבור זמ"ז אין להשיבם עוד וא"א שיתהווה מדיבור א' שיצא מפיו עוד דיבור אחר כו', שכיון שיצא הדיבור מפיו ונעשה נפרד כך יהי' כמו שהוא ואינו יכול לחדש עוד כלל משא"כ המחשבה נובע תמיד מן השכל חדשות כו' כמ"כ עד"מ למעלה המלאכי' שנמשכו מדבר ה' ית' אינם יכולים לחדש ולהוליד מלאכי' אחרים כ"א כמו שנמשכו כאורא לפי מזגו ותכונתה מצירופי אותיו' הדיבור כך יעמוד לעולם נפרד בפ"ע ואין לו התחברות עם השני כמו שאין התחברו' לדיבור אחד אל חבירו וד"ל

וזהו ענין מצות השמחה לשמח החתן כו'. דהנה ידוע שהשמחה היא באה על דבר הנעלם שנתגלה מהעלמו לידי גילוי ממש דייקא כמ"ש במ"א לכן כשרואה האדם שנמצא למטה ג"כ בחי' כח המוליד להוליד חדשות מאין ליש שזה הכח נמשך מן אור א"ס ב"ה אשר הוא כל יכל לחדש חדשות אין קץ להפעיל מאין המוחלט ליש ממש כמ"ש והחכ' מאין תמצא וגו' ע"כ ישמח לב האדם מזה וזהו המצוה לשמח החתן כו' כנ"ל וד"ל. וזשארז"ל ואם משמחו זוכה לתורה שנתנה בה' קולות וכו' פי' כי התורה נמשכה ג"כ מאין ליש ממש מהעלם לגילוי, כי אוריית' מחכ' נפק' והחכ' מאין תמצא לכן כאשר ישמח האדם מבחי' כח המוליד מאין ליש הנמצא בהאדם שזהו המצוה לשמח החתן כו' יזכה לתורה שנמשכה ג"כ משרש ומקור זה מאין ליש דאוריית' מחכ' נפקא והחכמה מאין תמצא כנ"ל וד"ל.

אך להבין ענין ה' קולות שנתנה בהן התורה כמ"ש ויהי' קול השופר וגו' משה ידבר והאלקי' יעננו בקול וגו' ששם נאמר במתן תורה ה' קולות כו' הענין הוא דהנה כתי' אז ראה ויספרה הכיני'ה וגם חקרה'ה ויאמר לאדם וגו', פי' שזהו ה' בחי' ומדרגות שנמשכי' בסדר ההשתלשלו' מחכמה עד

הדיבור, ראה הוא בחי' ומדרגת החכ' שהיא בחי' ראי' כנודע ויספר"ה הוא בחי' בינה כו' כמו שנת' במ"א ע"ש וכמ"כ עד"מ למעלה נמצאי' ה' מדריגות המשתלשלי' מחכ' דאצי' ואילך עד מל' דאצי' היא דבר ה' ית' דהיינו מהחכ' נמשכ' הבינה דאצי' שנקראת בחי' זה כמ"ש והחכ' מאין תמצא ואי זה מקום בינה וגו'. ומהבינה נמשכי' המדו' ומן המדות המחש' ומן המח' הדיבור, הרי הם ה' מדריגות המשתלשלי' מחכ' עד הדיבור כנ"ל והן הן הה' קולו' שנתנה בהן התורה פי' דאוריית' מחכ' נפקא וכאשר נצטרך להמשיכה מן החכמה למטה הוצרכה לירד ולהתמשך דרך המדריגו' המשתלשלי' מחכ' ואילך כנ"ל והן הן הה' קולות שקול הוא לשון המשכה שנמשך בחי' התורה למטה דרך ה' בחי' ומדריגו' ההשתלשלו' הנ"ל וד"ל.

וְז"ש קול ה' על המים וגו'. פי' זהו המשכה ראשונה של התורה שהוא נגד קול הראשון דמ"ת. דהנה מים הוא בחי' חכ' שמאין תמצא כנודע וע"ז נא' קול ה' על המים שהוא ההמשכה מלמעלה מן החכ' אל י"ם החכ' שלמעלה וז"ש על המים וד"ל. ואח"כ נמשכה עוד למטה במורד אל המדות דאצי' וז"ש אח"כ קול ה' בהדר וגו' עד סוף כל החמשה קולות הוא שיומשכה כ"כ למטה עד סוף כל דרגין הוא בחי' דבר ה' ית' דכתי' ויאמר לאדם הן יראת ה' היא חכ' וגו' כמו שנת"ל שהיא מדריג' החמישי' סופא דכל דרגין בחי' יראת ה'. אך כ"ז בסי' שנעוץ תחלתו בסופן וסופן בתחלתו לכך כתי' הן יראת ה' היא חכ' שבסופא דכל דרגין הוא היראת ה' שהיא מדריגה החמישית כנ"ל נעוץ התחלה הוא החכ' הראשית לכל ונעוץ סופן בתחלתו שבחכ' ריש כל דרגין נעוץ היראה שהיא סופא דכל דרגין וכמארז"ל אם אין יראה אין חכמ"ה ואם אין חכמה אין יראה וכנ"ל וד"ל וזהו כונת רז"ל זוכה לתורה שנתנה בה' קולות כו' ע"י שמשמח את החתן דייקא במצוה זו דכולא חדא מילתא היא (וכאשר אינו משמחו עובר בה' קולות) שגם בחתן ימצא ה' קולות כו' כנ"ל וד"ל.

והטעם לזה שהתורה נתנה בקולות ורע"ש גדו"ל דוקא, הוא שע"י הקול והרעש יתמשך שפע החכ' למטה עיקר שהקו"ל והרעש הוא הממשיכה דייקא משא"כ בלא"ה לא יתמשך החכ' למטה כ"א יהי' נשאר' למעלה ולכן עיקר מצות לימוד התורה לשמ"ה (לשם ה"א דהיינו המשכת התורה דרך ה' קולות הנ"ל) הוא בקו"ל דוקא כמ"ש בגמ' בתלמיד א' שגרס תלמודי בחשאי ושכח תלמודו כו' ע"ש והיינו מפני שקריאת והמשכת התורה הנמשך מח"ע הוא ע"י הקול דוקא כמ"ש קרוב ה' לכל קוראיו אשר יקראוהו באמ"ת ואין אמת אלא תורה שממשיכי' אותו אל האמת הוא התורה וז"ש באמת בתוך האמ"ת כו' שכ"ז הקריאה וההמשכ' הוא ע"י הקול דוקא ולכן אותו תלמיד שגריס בחשאי שכח תלמודו כנודע שהשכח"ה היא היפך החכ'

כמ"ש לא תשכיח זהו בחי' החכ' והזכרון וההיפך לזה הוא תשכיח שהשכחה היא מאחורי"י של החכ' כנודע ולכן כאשר למד בחשאי שלא המשיכה למטה שכח תלמודו ודיל. אך אעפ"כ מצוה לעסוק בתורה בעיון השכלי אף בלא קול ודיבור ג"כ שזהו מ"ש קול ה' על המים דהיינו שממשיך את אור א"ס ב"ה לתוך החכ' של התורה המלובשת בשכלו שמקשר חכ"ד שלו בחכ"ד של אור א"ס ב"ה כמ"ש בלקיא וז"ש על המים לתוך עיון השכלי כנ"ל ודיל.

קול מזהלות חתנים מחופתם ונערים ממשתה נגינתם וגו'. הנה כתי' ונתתי נערים שריהם וגו' פי' שבזמן הגלות השכינה מתלבשת בתוך הנערי"ם להשפיע כל שפע וחיות למטה שהנערים המה מט"ט דיצי' וסנד"ל דעשי' שנקראו נערי"ם ע"ש בחי' הקטנות שלהם שמצמצמי" את אלקות הנשפע בתוכם להתעלם ולהסתתר בהם בהעלם והסתר גדול עד שלא יראה בעולם בחי' גילוי אלקות שמתנהג העולם עפ"י דרך הטבע, ואל מסתתר מאתנו אותותינו לא ראינו כו'. משא"כ בזמן בהמ"ק וכן כשעלו ישראל ממצרים לארץ היה נגלה כבוד ה' ית' על כל הארץ ע"י היפך הטבע באותות ומופתים שהפך מים ליבשה וכה"ג כל הניסי' ונפלאו' המופתי' אשר עשה ה' לנוי בצאתם ממצרים הראנו נפלאות כו' ומוזה נגלה כבודו ית' על כל הארץ משא"כ עתה בזמן הגלות בעו"ה אל מסתתר מאתנו בלבושי' דנערים הנ"ל להיות השכינה מתלבשת בהם והם מסתירין ומלבישים שלא יהי' נגלה כבודו ית' בבחי' גילוי כ"א בבחי' הסתר והעלם עד שיראה העולם יש ודברי' בפ"ע מתנהג עפ"י דרך הטבע שמנהיג' בוראה דרך צמצומי' ולבושי' דנערים שמתלבשת השכינה ב"ה בהם ועל ידם תעבור השפע למטה ודיל. וז"ש ונתתי נערי"ם שריהם היינו בזמן הגלות דוקא אבל לע"ל יהי' נגלה כבוד ה' ית' אשר עין בעין יראו גו' וראו כל בשר יחדיו וגו', ולא יסתתר עוד בלבושים דנערים הנ"ל כ"א יתגלה מהות כבודו ית' בעצמו לעיני כל בשר וכו'. ולז"א ונערי"ם ממשתה נגינתם שהכונה על לע"ל שאז גם הם יתעלו מלמטה למדריגה נעלה דה"א שהם ישתארו כך למטה כמו שהם עתה והעולם יתעלה למעלה לקבל השפע מן הקב"ה בכבודו ובעצמו, ע"ז קמשל"ן שאף הם יתעלו למעלה מעלה מאחר שבשעת הגלות יורד השפע על ידם שבהם מתלבשת השכינה ית' לכן כאשר יהי' עליות העולמות לע"ל יתעלו גם הם למעלה מעלה. וע"ז א' ונערי"ם ממשתה נגינתם זוהי עלייתן ממשתה נגינתן כמ"ש במ"א ודיל.

והנה כתיב והוא כחתן יוצא מחופתו וגו', וכאן בברכת חתנים נא' קול מצהלות חתניים מחופתים לשון רבי' ליק' כאן שנאמ' והוא והוא כחתן יוצא מחופתו לשון יחיד בזמן שבהמ"ק קים, שאז לא הי' אלא חתן א' למעלה וכאן שנא' חתנים לשון רבי' הוא בזמן הגלות שיש ב' חתנים למעלה, פי' כי חת'ן מלשון חות דרגא בחי' ירידת השפע של הדכר דאצי' המשפיע למטה הוא נק' חת'ן כנודע אך בזמן בהמ"ק לא הי' רק בחי' חתן א' היינו בחי' יסוד של המשפיע אחד המשפיע השפע מבחי' אין ערוך לך הוא עצמו המאציל ית' הנשגב לבדו אל הנאצלים כו' משא"כ עתה בזמן הגלות צריכי' לב' מיני השפעות האחת מן המאציל לנאצלים והשני' מן הנאצלים אל הכע"ג ותכלית (להתצמצם בגבולי' בבחי' הנערים הנ"ל) ועי' נא' על זמן הגלות חתנים לשון רבי' וכן חופתם לשון רבי' וד"ל (וענין החופה נת' במ"א ע"פ כי על כבוד חופה ע"ש) ולע"ל כתי' אז תשמח בתולה במחול בחוריים וקנים יחדיו המה הנערים הנ"ל שיתעלו למעלה גי'כ והפכתי אכלם לשון כו' וד"ל.

בעזרהי'ת, ביום השבת פ' יוצא תקס"ה לפ"ק

ובהעטיפה הצאן לא ישים והיה העטופי' ללבן והקשורים ליעקב וגו'. הנה ידוע גדולת ורוממו' האל ית' אשר לגדולתו אין חקר לכן בהיות מצטרך להתהוות הקליפות וסט"א ממש מוכרח להתצמצם האורות עליונים דקדושה בכלים מכלים שונים בצמצומי' ולבושים רבי' אין קץ שיתלבשו האורות עליונים דקדושה בצמצומים והסתרים רבי' עד שיוכלו להתהוות הקליפה וסט"א ממש שהם ההפכיי' ומנגד אל הקדושה להיות בחי' יש ודבר בפ"ע כו' אף בחי' הטוב שבקליפת נוגה א"א להתהוות מן הקדושה מן האורות הגדולים והנעלים דקדושה אשר אין ערך ויחס ביניהם כלל בלתי שיתלבשו ויתצמצמו האורות הגדולי' דקדושה בלבושי' ומסכי' רבי' עד שיסתירו ויעלימו את האורות הגדולים דקדושה בכדי שיתמשכו ויתהוו הקליפות אף הטוב דקליפת נוגה כנ"ל והיינו שאין הטוב דקליפת נוגה יוכל להתמשך מן הקדושה עצמו בלתי ע"י ממוצעי' שיתמצעו ביניהם. והענין הוא דהנה כאשר מצטרך להתהוות הממוצעי' אלו בין טוב דנוגה לקדושה מוכרח תחלה להתצמצם האורות הגדולים דקדושה בכלים מכלים שונים פי' שמתצמצמים האורות בכלים קטנים מאד להקטין האור המלוּבש בו וכי"כ מתצמצמי' האורות בכלים קטנים מאד כאלו עד שאין הכלים יכולים לקבל האור והשפע לתוכן ממש להיותם אחי"כ משפיעים האור והשפע שקבלו עוד למטה מהם כי הם קטן מהכיל לקבל את האור והשפע לתוכן ממש רק

בהגיע השפע והאור שלמעלה אליהם הם מתבטלים לגמרי מפניו ונופלים ממדרגתן לגמרי להיותן מתעטפי' בהאור והשפע ההיא והאור והשפע ההיא מעטיף אותם ומקיפם מכל צד ולא נשאר בהם עוד רוח להשפיע השפע הלזו לזולתם מאחר שלא יוכלו לקבלו אותו בתוכם ממש כלל מחמת קטנות הכלי' שלהם כ"א מעוטפי' הם בהאור והשפע ההיא והם מתבטלים לגמרי בבחי' נפילה ממדרגתן ממש (כמשל התלמיד הקטן בדעת מאד כששמע דעת הרב הגדול הוא מתבטל לגמרי ונופל ממדרגתו ומהותו בשמיעת הדרשה אבל איננו מבין ומשיג הדרשה ההיא לקבל אותה לתוכו שיוכל אח"כ להשפיע לזולתו שאף לעצמו לא קיבלה ולא הבינה כלל רק שנתבטל ממהותו ונפל ממדרגתו בלבד ודוק הטיב) וזהו בחי' העוטפי' ללבן שהם הכלים הקטנים במאד מאד עד שלא יוכלו לקבל השפע שלמעלה לתוכן כ"א הם נופלין ממדרגתן לגמרי בהגיע השפע אליה ומתעטפי' בה בבחי' עיטוף ומקיף בלבד וכמ"ש תפלה לעני כי יעטוף וגו' וד"ל. והנה אלו העוטפי' הכלים הקטני"ם שלמעלה הם הממוצעי' בין קדושה לטוב שבנוגה שמהם יומשך ויתהווה הטוב שבנוגה שמאחר שהם אינם יכולים לקבל השפע והאור דקדושה לתוכן ממש כ"א מתעטפי' עמה בלבד כ"ש וק"ו שאינם יכולים להשפיע השפע הזאת לזולתם מאחר שלא קבלו אותה לעצמם איך ישפיעו אותה לזולתם כ"א רק נתעטפו עמה ונשארה השפע למעלה בהעלם והסתר מבלי תת לה מקום לצאת ולעבור בתוכו להתגלות למטה מאחר שהם קטן מהכיל אותה להיותה עובר בתוכן ולהתגלות למטה (כמו כל ההשתלשלות שלמעלה שהורק השפע מכלי לכלי כו') לכן ניסתעף מזה להיות נתהווה הטוב שבנוגה"ה שהוא יש גמור וזה גרמו העוטפי' הממוצעי' הנ"ל להיות נעצר השפע בצמצום והסתר למעלה כו' לכן נסתעף מהעוטפי' האלו הטוב שבנוגה מאחר שהם נפלו רק ממדרגתן בלבד אבל לא קיבלו השפע דקדושה לתוכן שזהו בחי' נפילת אפים כנודע לכך יוכל להסתעף מהם הטוב שבנוגה כנ"ל וד"ל. משא"כ בחי' קשורים שלמעלה הוא בחי' הכלי' הגדולים דקדושה שמתקשרי"ם בהשפע עליונה הנשפע בתוך תוכם ממש שהם מקבלי' אותה לתוכם ממש ואינם נופלים לגמרי ממדרגתן רק שמתקשרים בה בקשר אמיץ לקבל אותה לתוכם ואח"כ משפיעי' אותה למטה מהם לזולתם. ולכן נק' קשורים ע"ש שמתקשרים בה ומקבלים אותה לתוכה והיא עוברת בתוכם אל למטה מהם שהם משפיעי' אותה אח"כ לזולתם כנ"ל מפני שהם כלים גדולים ורחבי' וכנ"ל וד"ל והנה זהו דרך כלל בכלים מכלים שונים שלמעלה וכמ"כ ימצא בדרך פרט בפרטי' הנשמות של ישראל יש נשמות הגבוהות במעלת מדרגתן שנקראו בחי' קשורי"ם שהם כלים גדולים ורחבי' וראויי' לקבל השפע שלמעלה מעלה בתוך תוכם ממש ואעפ"כ לא יפלו ממדרגתן לגמרי בבחי' נפילה כ"א יתקשרו בה בקשר אמיץ לקבל אותה לתוכן ממש ויוכלו להשפיע אותה אח"כ לזולתם ויש נשמות נמוכות שנק' בחי' עטופי' שהם כלים קטנים מאד עד שאינם יכולים לקבל השפע שלמעלה מערכם בתוכם ממש ויפלו ממדרגתן לגמרי בראותם האור והשפע שלמעלה בערך תכונתם כ"א כאשר

יתצמצם האור לפי ערכם אז יוכל לכנס וליקלט לתוכם ממש לאט לאט כו' וכמשארז"ל לע"ל יעשה חופות לצדיקים כו' וכאז"א יהי' נכוה מחופתו של חברו כו'. הנה זהו בחי' העטופי' הנ"ל שכאשר יראה אור נעלה שלא לפי ערכו בחופתו של חברו הגבוה למעלה ממנו במדרגתו אזי יהי' נכו"ה ממש בבחי' נפילה לגמרי וד"ל ולכן בירר יעקב לעצמו את הקשורים והעטופי"ם הפריד יעקב ללבן להיות יעקב רצה לייחד יחודי' עליונים לכך בירר המקושרות שהם כלים גדולים הראויים לקבל השפע לתוכן ולהשפיעם לזולתם שבזאת יתקיימו היחודי' וזווגים עליונים להיות המקבל מקבל השפע מן המשפיע ומשפיעה אל למטה הימנו וכן המקבל שני משפיע לשלישי כו' ובזאת יתקשרו כל ההשתלשלות ביחוד אמיתי כמ"ש והי' בכל יחס הצאן המקושרות ושם יעקב את המקלות לעיני הצאן וגו' ליחמינה במקלות שזוהו עיקר היחוד והזווג שלמעלה שנעשה ע"י המקושרות דייקא שהם כלים גדולים וראויים לכך כנ"ל משא"כ בהעטיפה הצאן לא ישים כו' שאינו ראויים לכך כ"א הם שייכי' ללבן להיות מסתעף מהם הטוב דנוגה כנ"ל ולכך כתי' והי' העטופי' ללבן והקשורים דייקא ליעקב כנ"ל וד"ל.

והנה עיקר עבודתו של יעקב הי' לברר הצאן המנוקדים ומטולאי' המורכבי' מג' גוונים ביחד משא"כ המין הכולל מגוון א' כולו לבן או כולו אדום הפריד יעקב ולא לקחם לעצמו ואף המין שכולו לבן הפריד יעקב כ"א דייקא המינים המורכבי' מג' גוונים יחד אותם ביררם בשבילו והם העקודי' הנקודי' וטלואי"ם כו'. והיינו כנודע שבחי' יעקב הוא כללא דאבהן שכולל כל הג' גוונים עילאין ביחד שהוא בחי' מדת התפארת שלמעלה שנכללי' בה ג' גוונים גוון לבן הוא מדת החסד של אברהם וגוון אדום הוא מדת הגבורה ופחד דיצחק כמ"ש ופחד יצחק הי' לי וגו' וגוון השלישי הוא המדה הממוצעת בין שניהם בחי' מדת הרחמים מדתו של יעקב שהיא ממוצעת בין שני גוונים לבן ואדום הנ"ל ובה הם נכללי' ונמזגי' יחד כנודע ולכן נק' מדת הרחמי' המורכבת מב' מדות חו"ג שנמזגו בה יחד מדת התפארת כנודע שעיקר הנוי והתפארת הוא מן הרכבת ג' גוונים ביחד משא"כ מגוון א' לא נמצא הנוי והתפארת כ"כ לכן במדת הרחמים שנכללו הג' גוונים ביחד נמצא עיקר התפארת ולכך נקראת מדת הת"ת ולזאת בירר יעקב לעצמו הצאן הנקודי' וטלואי' שיהיו מורכבי' מג' גוונים יחד שיהי' נמצא בהן מדת התפארת כו' כבחי' שרש מדרגתו למעלה כך הי' עבודתו למטה בצאן ובמקלות כמ"ש בזהר ע"פ ויקח לו מקל לבנה וגו' ויפצל בהם וגו' ע"ש משא"כ המין הכולל מגוון א' אף שהוא לבן כולו הפריד יעקב כו' וכנ"ל וד"ל.

בעזרהי"ת, ביום השבת הנ"ל

ה' יחתיו מריביו וגו' פי' מריביו הם שלוחי הדין לאענשא לחייביא שמסתעפי' מקו שמאלי שלמעלה כנ"ל שרישי' דעשו בעטפי' דיצחק כו' ולכן החיצוניים המזיקים עלמא לאענשא לחייביא להרע להם הם נקראו מריביו שהמ"ם מורה על הפעולה שהוא פועל יוצא שהם עושים ופועלים הריב והדין לאחרים כנ"ל גם פשוט ג"כ אמת שהם מריביו דהוי' ממש המנגדי' אליו ממש כי הנה ידוע שהוי"ה הוא בחי' רחמים וחסד שמקו ימין דקדושה והוא המחי' את המלאכי' דקדושה היינו ד' מחנה שכינה מחנה מיכאל מחנה גבריאל כו' שכללותן הוא מדת החסד דאצי' שהוא המחי' אותן בדרך כלל ואף שנמצא בהן תערובו' מבחי' מדת הגבורה דאצי' ג"כ שמחנה גבריאל הוא בחי' גבורה ופחד כו' כנודע. הענין הוא שזהו עיקר החסד האמיתי שיתערב בהחסד ממדת הגבורה ג"כ אז יהי' החסד אמיתי פי' שעיקר אמיתת מדת החסד הוא להשפיע השפע הטוב אל המקבלי' והנה כאשר יהי' החסד שלמעלה פשוט בתכלית בלי תערובות ממדת הגבורה כלל אזי לא יתקיים מדת החסד האמיתי להיות יורד השפע החיים והטוב אל המקבלים בהיות חסד לבדו הוא בחי' קרירות לגמרי ויתקרר השפע בבחי' קר"ח לעצור השפע ולמנוע אותה מלירד למטה להתגלות למטה אל המקבלים כמ"ש בזוהר ע"פ ועל ראשיהם נטוי כעין הקרח כו' דאגלידו מ"א פי' שנתקררה השפע שלמעלה בבחי' קרירות כ"כ עד שנעשה בחי' קר"ח ממש שאז נעצרי"ם המים הוא השפע מלירד למטה מחמת עוצם הקרירות עד שנעשו קר"ח (כמו עד"מ למטה כשהמים לא נתקררו כ"כ יורדין במרוצת הנהר כדרך אבל כשנתקררו מאד אזי נקרשי' להיות בחי' קרח ותעצר מרוצת המים כו') ממש והגורם לזה הוא מה שאין החסד שלמעלה נשתתף במדת הגבורה שהחסד לבדו הוא בחי' קרירות כו' נמצא מוכרח מזה שהחסי"ד הוא לבדו בלי תערובות ממדת הגבורה בחי' מניעת ירידת השפע שלמעלה שלא תגיע אל המקבלים דאגלידא מ"א כנ"ל אבל כשמשתתף מדת הגבורה בחסד ונמוגי' יחד במגז השוה אז יתקיים עיקר החסד אמיתי להיות מגיע השפע הטוב אל המקבלים בהיות הגבורות מחממים את הדכר המשפיע להיות משפיע החסד בחמימות כו' ואזי תגיע השפע למטה אל המקבלים בהכרח וכמ"ש ביעקב שפיצל את המקלות ליחמינה הצאן אל המקלות וגו' פי' הצאן הם המקבלים השפע שלמעלה יחמנה בבחי' גבורות וחמימות בבואן לשתות ולקבל השפע שלמעלה ואזי ישפיעו גם השפע למטה בחמימות וגבורה כנ"ל וז"ש ויצג את המקלות אשר פיצל ברהטי"ם בשקתות המים אשר תבאן לשתות לנוכח הצאן ויחמנה בבואן לשתות פי' שקתות המים הוא בחי' מקור השפע היורד מלמעלה למטה לכן עשה יעקב המקלות ליחמינה הצאן כו' בכדי שישתתף בהן מדת הגבורה אז יולדו וישפיעו ג"כ כיוצא בזה בחמימות כו' וכנ"ל שבזאת יתקיים אמיתית החסד להיות מגיע השפע למטה וד"ל.

הנה כ"ז הוא בחי' הוי' שהוא מקו ימין דקדושה להטיב לברואיו ולהשפיע להם כל טוב ואף שמשנתף בו מקו שמאלי שלמעלה לא בשביל מניעת השפע הוא משנתף כ"א אדרבה בא להוסיף חמימות בהדכר המשפיע בכדי שתרד השפע ותגיע למטה אל המקבלים ולא תתקררה בדרך ירידתה להעצר ולעמוד להיות בחי' קרח כנ"ל, כי הגבורות האלו שמשנתפ"י בו הם גבורו' דקדושה שמקו שמאלי שלמעלה שהוא הגורם עיקר ירידת השפע החיים והטוב למטה כי לא יגורך רע כתי' משא"כ החיצונים אלו שמתעפ"י מעטפ"י דיצחק בחי' הפסולת דגבורות שלמעלה שנק' בזהר היתוכה דדהבה (סוספיתא דדהבא) כו' ולהיותם פועלים רע גמור להרע ולא להטיב וזהו עיקר חיותם כשפועלים הדין הקשה בחייביא לאענשא לון כו' והם המקטרגי' שלמעלה אלו הם המריבי' והמנגדי' אל בחי' הוי' דקדושה המטיב לכל ממש וכמו שנמצא' בעשי' אנשי' בליע"ל אנשי דמים שכאשר יראה ברעת חברו ישמח לכו ויחי' מזה ממש (שמקבל חיות מזה ממש) וכאשר יראה בטובת חברו ירע לבבו מאד מזה בקנאה גדולה תבער בו מדוע הוטב לאי"ש הזה ויהי' לו מזה דאגה ומ"ש ממש הנה אנשים כאלו הם בטבען רע ממש שמקבלי' מהחיצונים שלמעלה שנקרא' מריבי'ו שעיקר קבלת חיותם הוא מן פעולת הדין הקשה והרע כנ"ל.

אי לזאת כתי' הוי' יחתו מריביו שהנגינה של הוי' הוא גרשיי"ם להורות שנמשך השפע מבחי' חסד דא"א שנק' רב חסד לבחי' חסד דז"א שנק' חסד עולם כמו שנת"ל להשפיל המריביו אלו החיצונים המקטרגי' על ישראל ללמד חובה עליהם כו' כמו שעשה בלעם הרשע שרצה לקטרג על ישראל ללמד חובה עליהם וחפש בחפש מחופש מאיזה צד יוכל לקלל את ישראל ולקטרג עליהם כו' שהוא הי' מבחי' המריבי'ו דהוי' הנ"ל שהם המקטרגי' על ישראל ללמד חובה עליהם כו' (שרוצי' לפעול רע ודין קשה וזהו עיקר חיותן כנ"ל) וכמ"ש ותאהב קללה וגו' ולזאת הנגינה של הוי' זה הוא גרשיי"ם תרין טעמי' ב' קוין והתנועה בניגון הוא ב' קולות זה למעלה מזה כו' להורות שנמשך השפע מבחי' רב חסד דא"א להתלבש בחסד דז"א שנק' חסד עולם להשפיל מריביו ולהכניעם בהיות ההעלאת מ"ן של המצות מגיע רק עד בחי' חסד עולם (וכמ"ש ובחסד עולם רחמתיך וכמ"ש בזהר ע"ז ע"ש) חסד דז"א כמ"ש במ"א ששם מקור השכר והעונש להשפיע חסד וטוב לעושי הטוב ומקיימי המצות ולענוש לרשעי' לעושי הרעה כרעתם שממשיכי' אליהם מקו שמאלי דז"א בחי' דין וגבורה עד שבהשתלשלות הרבות יסתעפו מפסולת הגבורות שלמעלה החיצוני' אלו המקטרגי' על הע"ע שיש להם מקום לקיטרוג לקטרג מדוע עבר זה עבירה נגד רצון העליון ית' וע"ז טוען המקטרג הזה לענוש אותו בדין אמת כו'.

הנה כ"ז הוא בחסד עולם בחסד דז"א הנ"ל שלשם מגיע ההעלא' מ"ן של המצות ליתן שכר לצדיקים כו' ולהיפוך לענוש לרשעי' הע"ע שיש מקום לבעל הדין לקטרג כו' כנ"ל אבל למעלה בחסד דא"א שנק' רב חסד

אין מגיע לשם בחי' העלא' מ"ן של המצות לשלם שכר טוב למקיימי המצות מצד שעשו הטוב והישר שאין תופס מקום כלל בעיני עצמותו ית' הנשגב לבדו ואין ערוך אליו כלל וכמ"ש אם צדקת מה תתן לו וגו' וכן להיפך לענוש לרשעי' שע"ע כו' כי אין תופס מקום כלל בעיני עצמותו ית' כמ"ש ורבו פשעיך מה תעשה לו וגו' כ"א החסד יורד משם בתמידות מצד עצמו שהוא מקור הטוב שהוא טוב ומטיב לכל לרעי' ולטובי' בשוה מצד עצמו ית' (ולא מצד ההעלא' מ"ן של הטובי' הצדיקים כו') כנ"ל ולכן בשם אין מקום לבעלי הדינין המקטרגי' הנ"ל לקטרג וללמד חובה מאחר שאין מגיע לש"ם העלא' מ"ן של המצות כו' כלל כמ"ש אם צדקת וגו' ורבו פשעיך וגו' כ"א הוא טוב ומטיב לכל מצד עצמו ולא מצד העלא' מ"ן של תחתונים לכן כאשר יתמשך השפע מבחי' חסד דא"א למטה יושפלו כל המקטרגי' ובעלי דינים אלו (שאינו להם מקום לקטרג כלל) אך הנה החסד דא"א הלזה א"א לו בעצמו להתמשך למטה ולהתגלות בבחי' גילוי בהיות הוא בלי גבולי' וא"א לו להתלבש בשום כלי גבולי' כלל. אי לזאת מוכרח הוא להתלבש במדת החסד דז"א שנק' חסד עולם דאצי' והחסד דז"א דאצי' יוכל להתגלות ולהתמשך למטה כנ"ל וזהו הנגינה שעל הוי' שהוא גרשיים תרין טעמי' ב' קוין שהניגון והתנועה של הגרשיים הוא ב' תנועות זו למעלה מזו כו' להורות שיש בזה ב' מיני המשכות זו למעלה מזו דהיינו שהמשכה ראשונה הוא מבחי' חסד דא"א לאו"א דאצי' והשני' הוא מחויב דאצי' לז"א דאצי' להתלבש בחסד דז"א בהיות א"א לו בעצמו להתגלות למטה מטעם שנתל' וד"ל ואזי כשימשך השפע מחסד דא"א לז"א שזהו נגינה גרשיים שעל הוי' זה או יחת"ו מריביו כנ"ל וד"ל.

ביאור הענין הוא דכתי' ויעבור הוי' על פניו ויקרא הוי' הוי' וגו' שזה הי' לאחר מעשה העגל שחטאו ישראל והי' מצטרך להמשיך בחי' סליחה ומחילה מא"א כו' שאין מגיע לשם העלא' מ"ן של התחתונים אם יטיבו מעשיהם או לא שאין תופס מקום בעיניו כלל כנ"ל דכתי' אם צדקת וגו' ורבו פשעיך וגו' כ"א רב חסדו שהוא מקור הטוב להטיב לרעי' ולטובי' יומשך למטה למחול ולסלוח על כל פשעיהם אף שאינם כדאי וראויי' לכך מצד הדין כמ"ש וחנותי את אשר אחון ודרשו רז"ל אעפ"י שאינו הגון ורחמתי את אשר ארחם אעפ"י שאינו הגון כו'. והנה המשכת י"ג מדות הרחמי' האלו הי' ע"י עבודת משה רע"ה שהוא המשיכן שיתגלו למטה ע"י עבודתו שעבד ויגע בזאת להמשיכן כמ"ש וימהר משה ויקוד ארצה וישתחו וגו' והוא ביקש זאת בתפילתו קודם לכן וא' אם אין פניך הולכי' אל תעלינ"ו מזה דלא אפשר להעלות אותנ"ו מזה באופן אחר כשלא הי' פניך הולכי' כנ"ל שעפ"י דין לא הי' ראויי' לכך שחטאו במעשה העגל רק כשפניך הולכי' היינו שיומשכו הי"ג מדות הרחמי' אז יכופר להם העון הזה כי שם אין תופס מקום כלל ההעלא' מ"ן של המצות דתחתונים כו' וכן להיפך כמ"ש וחנותי את אשר אחון אעפ"י שאינו הגון כו' כנ"ל וד"ל.

וְזַשׁ ויעבור ה' על פניו ויקרא הוי' הוי' דאפסיק טעמא בגווייהו להורות שהוי' הראשון הוא בחי' חסד דא"א והשני הוא בחי' חסד דז"א שנק' חסד עולם כנ"ל וכאשר מצטרך להתמשך השפע מחסד דא"א להתלבש בחסד דז"א מוכרח לעבור על פניו לשון רבי' שהן תרין אנפין אנפין דאויא דאצי' שעובר עליהן השפע דאריך לזעיר דאצי' וכנודע שחכ' נק' בחי' פניים כמ"ש חכמת אדם תאיר פניו וגו' שאדם הוא בחי' ת"ת דז"א דאצי' כמ"ש כתפארת אדם לשבת בית וגו' והחכ' של האדם תאיר פניו המה או"א דאצי' שהם תרין אנפין ולכן בהיות מצטרך להתמשך השפע דאריך לזעיר מוכרח לעבור על פניו דז"א המה או"א דאצי' כנ"ל וד"ל. וז"ש ויקרא הוי' הוי' ואפסיק טעמא בגווייהו היינו שקרא להוי' דאריך שהוא טמיר וגנוז בבחי' העלם מאד להיותו עובר על פניו המה או"א דאצי' להתגלות בבחי' גילוי ממש בז"א דאצי' וזהו בחי' הוי' שני' שהוא מורה על התגלות י"ג מדה"ר בז"א. ולכן אפסיק טעמא בגווייהו להבדיל הענין שזה הוי' דאריך וזה הוי' דז"א כנ"ל וכמשל ראובן כשרוצה שיפנה אליו שמעון פניו לדבר עמו אזי נקרא שמעון בשם ועי"ז הקריאה שקראו ראובן לשמעון המשיכו אליו שיחזור אליו פניו לדבר פא"א ממש כמ"כ עד"מ למעלה דכתי' ויקרא הוי' הוי' שקרא והמשיך הוי' דא"א להוי' דז"א שיתגלו הי"ג מדות הרחמי' בז"א בבחי' גילוי ועי"ז הוכרח לעבור על פניו ממש וד"ל (וכמשנ"ת במ"א במשל האדם שעובר על אסקופת הבית חדר הפנימי אל החצר החיצונה כו' ע"ש).

והנה כאשר נמשכו הי"ג מדה"ר ונתגלו בז"א דאצי' או אמר ה' סלחתי כדברך ונסלח לכל עדת בני ישראל את אשר חטאו במעשה העגל בהיות הוא נושא עון ועובר על פשע שהוא בחי' רב חסד דא"א אשר אין תופס מקום בעיניו המעשה דתחתונים להתפעל ממעשיהם ולכן נמשך משם סליחה ומחילה שהוא טוב ומטיב לכל לרעי' ולטובי' ואין פ"פ לבעלי הדינין ומקטרגי' הנ"ל לקטרג נגד התגלות רב מאחר שנתגלה רב חסדו ית' (שלמעלה משכ"ר ועונ"ש) כנ"ל אך בהיות א"א שיתגלה רב חסדו ית' בעצמו למטה מאחר שהוא בלי גבוליי וא"א לו להתלבש בשום גבוליי כנ"ל לכך מוכרח הוא להתלבש בחסד דז"א דאצי' שנק' חסד עולם כנ"ל וזהו ש' ה' יחתו מריביו שהנגינה שעל ה' הוא גרשיים תרין טעמי' ותנועתם בניגון זו למעלה מזו דהיינו ב' מיני המשכות זו למטה מזו ההמשכה ראשונה הוא מא"א לאבא דאצי' והשני' מאבא לאימא עד שמגיע השפע דא"א לז"א להיות מתלבש החסד דא"א בחסד דז"א שזהו מ"ש ויעבור הוי' על פניו תרין אנפין דאויא כנ"ל ואז יחתו מריביו שיפלו ממילא שאין להם פ"פ לקטרג נגד החסד דא"א שנושא ועובר על פשע כו' כנ"ל וד"ל.

עליו בשמים ירעם פי' בהיות החסד דא"א א"א לו להתגלות למטה בעצמו זולתי ע"י הלבוש שיתלבש בחסד דז"א שנק' חסד עולם כנ"ל ובהיות שכאשר אינו מתגלה רק החסד עולם שבו מלובש החסד דאריך כנ"ל אזי יש

מקום לבעלי הדין ומריביו הנ"ל לקטרג בהיות עפ"י הדין תורה ראוי לענוש לע"ע שעברו על רצונו ית' ולא יגין ע"ז החסד דז"א דאצ"י שמטיב רק לטובי' שקיימו המצות ולא לרעים כנ"ל אי לזאת כתי' עליזו בשמים ירעם פי' שהקב"ה בכבודו ובעצמו ירעם על בעלי הדיניו ומריביו הנ"ל בשמים למעלה בבחי' א"א שאין מגיע לשם ההעלא' מ"ן דתחתונים ואין להם שם מקום לקטרג נגדו כנ"ל ומשם ישפילם ויורידם למטה מבלי תת להם מקום לקטרג כלל (אף) שהחסד דאריך מתלבש בחסד דז"א אעפ"כ משפילם מלמעלה מעלה שירעם בשמים עליהם ושם אין להם פ"פ לקטרג כלל וד"ל וז"ש בשירת דוד המלך ע"ה עליו בשמים ירעם ובעליון יתן קולו וישלח חיציים ופיצם ברק ויהומים וגו' פי' שדוד המלך ע"ה מספר רוב חסדו וטובו ית' אשר גמל עמדו ביום הציל ה' אותו מכף כל אויביו הקמים עליו כו' שדוד ה' ענוותן ולא החזיק טיבותא לנפשו לומר שראוי וכדי ה' לכל החסדי' האלו להכניע אויביו כו' כ"א הוא מצד השפעת רב חסדו ית' הנשפע מא"א שאין מגיע לשם ההעלא' מ"ן דתחתונים והוא טוב ומטיב לכל לרעים ולטובי' כמ"ש וחנותי את אשר אחון וגו' אעפ"י שאינו הגון כו' כנ"ל ומשם נמשך החסד אליו להושיעו מכף כל אויביו ולהכניע האויבים המקטרגי' להשפילם מבלי תת להם מקום לקטרג כו' וז"ש בשמים ירעם ובעליון יתן קולו כנ"ל שבעליון למעלה כשרש החסד דאריך משם דוקא יוריד המקטרגי' וישפילם כו' וישלח חיצוי' ופיצם ברק ויהומם היינו בחי' התעוררות הגבורה שלמעלה באף וחימה על המקטרגים לעמוד נגד השפע דחסד דא"א לגרום מניעת השפע כנ"ל לזאת ישפעו גבורו' עליונים הם החיצים וברד וגחלי אש עליהם יחיל להשפילם ולהורידם למטה לכל אלו המקטרגי' למנוע השפע שלמעלה כנ"ל שהגבורו' אלו הם קדושה לקיום אמיתית החסד לעמוד נגד כל מונע השפע להכניעו ולהשפילו למטה בבחי' גבו' ודין בכדי שיושפע השפע והחסד דאריך למטה כנ"ל וד"ל.

יתן] עוז למלכו עוז הוא בחי' גבורות הקו שמאלי שלמעלה יהי' נמשך רק בקדושה בלבד בבחי' מל' הוא מל' דאצ"י ולא לסט"א ח"ו שלא ינקו החיצונים ממנו להחיות הבעלי דין קשה ומקטרגי' הנ"ל שמסתעפי' מעטפי' דיצחק פסולת הגבור' שלמעלה כנ"ל לז"א יתן עוז למלכיו דוקא שהמריבי' ומקטרגי' האלו יורידם למטה מבלי תת להם מקום לינק ולקבל חיות כלל רק מה שמצטרך להיות בחי' גבורות הוא מקו שמאלי הנ"ל יומשכו הכל לבחי' קדושה להיות העוה"ז נמשך למלכות מל' דאצ"י כמ"ש ה' עוז לעמו יתן לעמו דייקא. ביאור הדבר הוא להיות נמצא ב' בחי' ומדרגות בקו שמאלי שלמעלה האחת הוא כמ"ש שמאלו תחת לראשי וגו' שפעולת הקו שמאלי שלמעלה הוא להגביה את התחתונים למעלה לקרבם אל יחודו ית' ע"י ההעלאת מ"ן של התחתונים בגבורת רשפי אש שזה גורם ההגבהה שלהם

והתקרבותם אליו ית' וכן בהדכר שלמעלה המשפיע פועל הגבו' לחממו שישפיע השפע בחיבה וריעות אל המקבלים וירד השפע בגבורה למטה לנצח נגד כל מונע השפע כנ"ל ולא תתקרה השפע באמצע הדרך ירידתה כנ"ל נמצא הגבור' אלו הם מוסיפי' כח בהשפע' החדס להיות מתקיים אמיתית להגביה התחתונים למעלה ולקרבתם יחד בחיובק והתקרבות ממש (ולנצח נגד כל מונע השפע כנ"ל) וז"ש שמאלו תחת לראשי' שהשמאל עליון מגביה את הראש דנוק' דז"א למעלה אל הדכר ואח"כ ימינו תחבקיני' כנ"ל וזהו בחי' גבורות דקדושה וד"ל ויש עוד בחי' ומדריגה בקו שמאלי שלמעלה כענין מארז"ל שמאל דוחה וימין מקרבת כו' להיות השמאל עליון דוחה ומרחיק בבחי' גבורות ודין הקשה כו'. ובזה הוא שרש יניקת החיצונים המקטרגי' הנ"ל שמקטרגי' להיות הכל בחי' שמאל דוחה ח"ו (שמסתעפים מבחי' זו כנ"ל) אי לזאת כתי' ה' יחתו מריביו שמשפילם עד לעפר מבלי תת להם מקום לקטרג עליו בשמים ירעם וכנ"ל אך מה שמצטרך להתקיים בחי' גבורות הקו שמאלי לא בשביל ליתן להם חיות ויניקה לקטרג שיהי' שמאל דוחה ח"ו כ"א הקו שמאלי שלמעלה מצטרך לאכללא בימינא שיוסיף כח אומץ בהשפעת החדס שיהי' בחמימות ויגביה המקבל בהגבהה והתקרבות למעלה כמ"ש שמאלי תחת לראשי וגו' ולזאת מצטרך הקו שמאלי שלמעלה (ולא בשביל ההיפך לדחות ח"ו) ואדרבה מצטרך לעמוד נגד כל מונע השפע כמ"ש וישלח חיציים ויפיצם וגו' כנ"ל וז"ש ה' עוז לעמו יתן דייקא לעמו בלבד להיות מתכללת השמאלא בימינא להיות כמ"ש שמאלו תחת לראשי וגו' וז"ש יתן עוז למלכו למלכו דייקא ובשביל שיר"ם קרן משיחו היינו כמ"ש שמאלו תחת לראשי שיהי' הפעוליה של השמאל להגביה ולהרים קרן משיחו למעלה מעלה וכנ"ל וז"ש ויר"ם קרן משיחו וד"ל.

והנה זה ההמשכה שיתמשך החדס דא"א הנ"ל אי"א להתמשך ולהתגלות למטה מצד עצמו שאינו כדרך הטבע של סדרי ההשתלשלות רק הצדיקים הגבוהים מאד נעלה יכולים להמשיך אותו בתפילתו שיומשך להתגלות למטה שלא כדרך הטבע של סדרי ההשתלשלות כו' כמו שהמשיכו מרע"ה בתפלתו כו' כנ"ל וכן אי"א להתגלות למעלה בג"ע העליון זולתי לצדיקים הגבוהי' מאד במעלתן מדרגתן דירחין ת' עלמין דכסופי' כו' הנמשכי' מא"א כו' כנודע וד"ל.

בעוה"י אור ליום ב' פ' וישלח

מזמור שיר חנוכת הבית לדוד, ארוממך הוי' כי דילתנאי ולא שמחת אויבי לי וגו'. להבין זאת הלא דוד הע"ה לא בנה את בית המקדש ולא חנכו כ"א שלמה בנו בנאו וחנכו מהו שאומר דוד המלך ע"ה מזמור שיר חנוכת הבית לדוד כו"י וגו'. ועוד מהו שאומר ארוממך הוי' (כי דליתנאי שהוא מלשון הגבהה כמו דל עיניי כו' הל"ל כי רוממתני) כו' ויובן כל זאת בהקד' מארו"ל כשהראה הקב"ה לאדם דור ודור ודורשיו כו' הראה לו את דוד המלך ע"ה שהוא בר נפלי כו' נתן לו אדם הראשון חיים ע' שנין משלו כו'. הענין הוא דהנה ידוע שדוד המלך ע"ה הי' מרכבה למדת מלכות דאצי' שהיא בחי' עולם הדיבור שלמעלה בחי' דבר ה' ית' ולכן הי' עוסק כל ימיו בשירות ותושבחות לרנן ולשבח את הקב"ה בדיבור דוקא כפי אשר יסד ס' תהלים בכמה מיני שירות ותושבחו' דלכאורה אינו מובן מהצורך לו להאריך בסיפורי שבחו וגדולתו ית' בבחי' דיבור דוקא הלא ידוע לכל שלגדולתו אין חקר וכלא כלא חשיבי קמי' וכולם יודעי' את גדולת ורוממו' האל ית' בלבבם ומה צורך לפרש הדבר בדיבור דוקא כמ"ש בספרי ס' תהלים גדול ה' ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר וגו' מאי קמ"לן בזה לפרט הדבר בדבור דוקא הוא האמת כך וכמו שהוא הואי והכל יודעי' זאת ודי במחשבת לבבם בלבד (וכן כשהוא אומר אשרי האיש אשר לא הלך וגו' מה צורך לפרש הדבר בדיבורי הכל יודעי' ומבינים זאת שמסתמא אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעי' כו'). אך הענין הוא כנ"ל שהי' מבחי' עולם הדיבור שלמעלה בחי' דבר ה' ית' שנק' בחי' עלמא דאתגליי' כמשל דיבור האדם שלמטה שמגלה דבר הנעלם וצפון במחשבתו ולבו שאין הדיבור מחדש דבר כלום רק שמגלה הנעלם, שכאשר הי' ההשכלה נעלמה במוחו בלבד הי' מסותרת בבחי' הסתר והעלם מכולם וכאשר מפרש את ההשכלה ההיא בבחי' הדיבור אזי נתגלה השכל לזולתו בבחי' גילוי ממש שאותו השכל ממש שהי' בהעלם במוחו נתפרש בקול הברת הדיבור בבחי' גילוי כו' כמ"כ עד"מ למעלה בחי' דבר ה' ית' הוא בחי' מל' דאצי' נקראת בשם עלמא דאתגליא ע"ש שמגלה את השפע שלמעלה להיותה נגלית בבחי' גילוי כמשל הנ"ל, ולכן דוד המלך ע"ה שהי' מרכבה למדת מל' דאצי' היא דבר ה' ית' הי' עוסק בשירי' ותושבחות בדיבור דוקא אף שהדבר ידוע ואין כל חדש השמיעניו רק בא לפרש הדבר בבחי' גילוי והרחבה להאריך בסיפור שבחו איך שלגדולתו אין חקר ומה רבו מעשיו הנפלאי' כו', כפי אשר הוא מספר נפלאותיו בהרחבה ואריכות גדול בספר תהלים שמגלה הדבר הנעלם בדיבור דוקא להיותו מפורש היטב בבחי' גילוי כו' וד"ל (ולכן אמר אשרי האיש אשרי וגו' אף

כו': בבוך 1149 ליתא.

עיני: בבוך 620 נוסי: למרום. ובבוך 1149 נוסי: ואביטה.

הוא . . הוא: בבוך 1149 ליתא.

דוקא . . בדיבור: בבוך 620 ליתא.

אשר: בבוך 620, 1149 ליתא.

שממילא מובן כו' כי הוא צריך לפרש הדבר בבחי' גילוי בדיבור דוקא כו') ולכן הי' דוד המלך ע"ה בר נפלי עד שאדם הראשון נתן לו חיים ע' שנין מדילי' כו', פי' שהדיבור עליון דאצי' הוא בטל בימא רבא שלמעלה שהוא ים החכמה בבחי' עיבור והעלם, ואד"ם קדמאה הוא בחי' ימא רבה ים החכ' שלמעלה שלכן נק' אד"ם הראשו'ן כי יש עוד אדם שני שהוא בחי' ת"ת דז"א דאצי' כמ"ש כתפארת אדם לשבת בית וגו'. וזה האדם הראשון הוא בחי' חכמה דאצי' שהוא הראשית לנאצלים כו' כנודע ווהו שארוז"ל שדוד הי' בר נפלי, פי' שהי' בבחי' עיבור והעל"ם בים החכ' שהוא אדם הראשון שלמעלה כי דוד הוא בחי' הדיבור עליון שנעלם בבחי' עיבור בים החכ' כו', כמו עד"מ בנפש האדם שלמטה כשטרוד בשכלו באיזה השכלה נפלאה בעיון גדול, אזי אינו יכול לדבר בעת ההוא שום דיבור כלל כ"א הוא שותק בבחי' שתיקה כו' מפני שהדיבור בטל בעת ההיא בהשכל וחכמה ההיא כו' עד שאין נרגשים צירופי אותיות הדיבור כלל מחמת גילוי עצם ההשכלה שבטילים הצירופי' דאותיו' הדיבור לגביו בביטול אמיתי עד שאין נרגשים לי"ש ודבר בפ"ע כלל, ולכך אינו יכול לדבר בעת ההיא כ"א הוא שותק וטרוד בהשכלה ההיא שהצירופים דאותיו' הדיבור נכללי' ונבלעי' בהשכל בבחי' ביטול אמיתי' והעלם גדול עד שאין נרגשים כלל כנ"ל כמ"כ עד"מ למעלה ממש שהדיבור עליון דאצי' בחי' ומדרגת דוד המלך ע"ה בטל ונעלם בים החכ' שלמעלה שהוא בחי' אדם קדמאה כנ"ל בבחי' עיבור והעל"ם. גדול עד שאין נרגש למהו' ודבר בפ"ע כלל ולכן תיקנו לומר בשכמליו' בחשאי' שבחי' מלי' דאצי' בטילה בים החכ' בבחי' עיבור והעלם כו' וכמשל הול"ד העוברי' במעי אמו שאז הוא נעלם מעין כל שהוא בבחי' עיבור בבטן אמו ואוכל מה שאמו אוכלת ושותה מה שאמו שותה כו' שהוא מיוחד בתכלית אז עם אמו להיותו אוכל מה שאמו אוכלת כו', כמ"כ עד"מ למעלה דוד עילאה הוא הדיבור עליון דאצי' בטל בתכלית בח"ע דאצי' בבחי' עיבור והעלם בימ"א רב"א שלמעלה ומיוחד בתכלית אז עמו עד שאין נרגש הדיבור למהות דבר בפ"ע כלל כ"א הוא נכלל ובטל בים העליון בתכלית היחוד (כמשל ביטול הדיבור בהשכ"ל כנ"ל) וזשארז"ל עליו שהוא בר נפלי, פי' שהוא כעובר במעי אמו בבחי' עיבור והעלם ולא הי' לו חיים מצד עצמו שיצא מבטן אימא בבחי' לידה להיותו מהות דבר בפ"ע פי' שהי' נרגשים צירופי אותיו' הדיבור עליון בבחי' הרגשה ממש זולתי אדם קדמאה נתן לו חיים ע' שנין מדילי' כו' וז"ש דוד ארוממך הוי' כי דליתני', פי' כמו עד"מ בנפש האדם שלמטה כשטרוד במחשבת שכל לפי מדת שכלו הראוי לקבל השכלות כו' אזי ישתוק מלדבר כנ"ל להיות הדיבור בטל במחשבת השכל ההוא בבחי' עיבור והעלם, אבל כאשר יביע שכלו השכלות רבו' מאד יתר על מדת שכלו עד שלא יוכל שכלו שאת כל ההשכלות הרבי' ההם אזי בהכרח יודחקו כמה וכמה תיבות

מהשכלה ההיא להתגלות בדיבור שלו בבחי' גילוי שאין מעצור לרוחו (להיות מעציר כל ההשכלות הרבי' ההם במוחו ושכלו מלהתגלות בדיבורו מחמת תוס' וריבוי ההשכלות שנתקבצו במוחו ושכלו עד שלא יוכל שאת לסבול אותם ומוכרח לגלותם בדיבור בהכרח מעט מזעיר מהשכלה ההיא כמו שמצינו ברשב"י דאמר לא יכילנא למסבל דלא לגלאה כו' כמו שנת"ל במ"א בארוכה) ומוכרח לגלות מקצת השכל בדיבור ממש, כמ"כ עד"מ למעלה כשיביע השפע והאורו' מלמעלה מהחכ' הוא הכתר אל החכ' בריבוי מאד שנובע השפע' רבות חדשות בחכ' עד שלא יוכל כלי החכ' שאת אותם ולהעצירם מלהתגלות בדיבור אזי בוקע' האורות' את כלי החכ' להיות מתגלה בדיבור עליון בבחי' גילוי בהכרח כנ"ל, וזשארז"ל שנתן אדם קדמאה חיים לדוד ע' שנין משלו, היינו כשנתרבה השפע ממקור החכ' אל החכ' שנק' אדם קדמאה בריבוי ותוס' חדשים הרבה מאד עד שלא תוכל כלי החכ' שאת אותם אזי מתגלה השפע בדיבור עליון בבחי' גילוי בהכרח וזהו בחי' לידת' הדיבור עליון שיוצא מהעלמו שהי' נכלל ובטל בים החכ' שלמעלה בבחי' עיבור לידי גילוי בבחי' לידה ממש להיות נרגשים צירופי אותיו' הדיבור עליון בהדגשה' ממש להיות מהו' נפרד בפ"ע כמשל הולד כשיוצא מבטן אמו לאויר העולם אזי הוא נראה לעין כל למהו' ודבר בפ"ע להיות אוכל בפ"ע ולא מה שאמו אוכלת כו' וזהו ענין החיין ע' שנין שנתן אדם קדמאה לדוד מלכא פי' ע' שנין הי' הז' מדות שבדיבור עליון (שכאו"א כלולה מע"ס עולה לחשבון ע' שנין) שנמשכו' מח"ע להתגלות בבחי' גילוי להיות מהות בפ"ע ע"י תוס' וריבוי אורו' שנמשכו לחכמה עד שלא תוכל שאת מלהתגלות אותם בבחי' גילוי כנ"ל וד"ל.

ו"ז"ש ארוממך הוי' כי דליתני' דליתני הוא מלשון דלה דל"ה וגו' פי' שכאשר יביע' השפע ממקור החכ' הוא הכתר לחכמה בריבוי ותוס' גדול עד שלא תוכל כלי החכ' שאת אותם, אזי ידלה את הדיבור עליון שמעובר' בהעלם בחכ' להיות מתגלה בבחי' גילוי והרגשה להיות נרגש למהות דבר בפ"ע, וכמשל הדולה מים בדל"י מן הים הגדול שקודם לכן הי' המים הזה שדלה אותם' נכללים ובטלים בהים הגדול' בבחי' ביטול והי' לאחדי' עמו עד שלא הי' נרגשי' למהות דבר בפ"ע כלל וכאשר דלה אותם בדל"י אזי הם נעשו נפרדי' להיות נרגשי' ליש ודבר בפ"ע כו'. כמ"כ למעלה כאשר נתרבה השפע ממקור החכ' לחכמה אזי נדלה הדיבור מים החכ' שלמעלה להיות מתגלה בבחי' גילוי והרגשה להיות נרגש ליש ודבר בפ"ע וז"ש ארוממך הוי' כי דליתני', פי' ר"ם הוא בחי' כתר כמ"ש רם ונשא וגו' והיינו כאשר נשפע ריבוי השפע תוס' חדשי' מכת"ר לחכמה שיוכל לחדש

האורות: בבוך 620, 1149 נוסף: הרבים.

בהדגשה: בבוך 1149: בהרגשה.

ה': בבוך 620, 1149: הם.

יביע: בבוך 1149: יגיע.

חדשות אין קץ וכמ"ש ובטובו מחדש בכל יום מעשה בראשית פי' במעשה בראשית הוא החכ' שנקראת ראשית דוקא יוכל להתחדש תמיד ממקורה הכתר המחדש לה שפע חדשות אין קץ משא"כ למטה מהחכ' כתי' אין כל חדש תחת השמש תחת השמש דוקא אבל למעלה מהשמש יש חדשות הרבה (כי שמש נק' חכ' כנודע) לכך א' דוד ארוממך הוי' שאמשיך בהוי' שהוא בחי' חכמ' את בחי' השפע מבחי' הכתיר שנק' ר"ם בכדי שידלה אותו מן ים החכ' להיות מהו' נפרד בפ"ע בהרגשת צירופי אותיו' הדיבור עליון ממש (שזהו בחי' דוד עילאה) וז"ש ותמהר ותער כדה מן השוקת ותשאב וגו' שהוא כ"ד ספרי' דאוריית' דתשבע"פ בחי' מלכות פ"ה שלמעלה שנשאב הכ"ד ספרים דאוריית' מי"ם הגדול' שלמעלה להיות נגלה בבחי' גילוי והרגשה למהות דבר בפ"ע כנ"ל וזהו בחי' לידת מל' דאצי' הוא הדיבור עליון שהוא בחי' גילוי ממש להיות מהות ודבר בפ"ע כנ"ל וד"ל, והנה בזה יתכן גם הפי' השני של דליתנ"י שהוא לשון הגבהה שהגבתני כמו שנא' דל עיני וגו', דהנה ע"י הלידה שיצא הדיבור עליון מים החכ' לידי גילוי להיות מהות ודבר נרגש בפ"ע נגבהה מדת מל' דאצי' במעלה יתירה מכמקדם כנודע. שהלידה הוא למעלה מבחי' העיבור כו' ושני הפירושים עולים בקנה א' וד"ל.

וְזָשׁ מְזֹמֹר שִׁיר חֲנוּכַת הַבַּיִת לְדוֹד בְּהִיּוֹת נֹא' בְּסִי שְׁתֵּי אַבְנִים בּוֹנו' שְׁתֵּי בָתִּים ג' אַבְנִים בּוֹנו' שֶׁשֶׁה בָּתִּים כּו' פִּי' שְׁאוֹתִיו דְּמַל' דְּאָצִי הֵם הַבָּתִּים שֶׁלְּמַעַלָּה שֶׁלְּכוֹן נֶקֶד עִיר אֲלֵקִינֵינוּ בְּצִירוֹף כְּמָה בְּתִי יָחַד כּו' כְּמִשׁ בְּמִא' וְכֹאשֶׁר נִמְשְׁכִי הַצִּירוֹפִי' אוֹתִיו דְּמַל' דְּאָצִי מֵהַעֲלָמָן שְׁהִי מְעוֹבְרִין בֵּים הַחֲכִי' שֶׁלְּמַעַלָּה לִידֵי גִילוֹי שֶׁהוּא בְּחִי' הַלִּידָה הַנִּלְאוֹי אוֹי נִבְנָה הַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ לְהִיּוֹתוֹ הַצִּירוֹפִי' דְּמַל' דְּאָצִי שֶׁהֵם הַבְּתִי' שֶׁלְּמַעַלָּה נִפְרָדִי לְהִיּוֹת נִרְגָּשׁ לְמַהוּת דְּבַר בְּפִעַ כְּנִלְ וְכְּמִשׁ מִכּוֹן לְשִׁבְתְּךָ פַּעֲלַת ה' מְקֻדָּשׁ הוֹי כּוֹנְנֵנוּ יִדְּךָ וְגו' שֶׁמְקֻדָּשׁ דִּלְתַתָּא הוּא נִגְדַּ מְקֻדָּשׁ דְּלַעֲיֵלָא, פִּי' מְקֻדָּשׁ דְּלַעֲיֵלָא הוּא בְּחִי' צִירוֹפִי אוֹתִיו דְּמַל' דְּאָצִי שֶׁמְעוֹבְרִין בֵּים הַעֲלִיוֹן כְּנִלְ וּמְקֻדָּשׁ דִּלְתַתָּא הֵם הַצִּירוֹפִים דְּמַל' שֶׁיִּצְאוּ בְּבַחֲיוֹ לִידָה לְהִיּוֹת נִרְגָּשִׁים בְּחִי' מֵהוֹ בְּפִעַ כְּנִלְ וְזֶהוּ שֶׁא' דוֹד כְּשִׁיצָא בְּבַחֲיוֹ לִידָה מִים הַחֲכִי' שֶׁלְּמַעַלָּה מְזֹמֹר שִׁיר חֲנוּכַת הַבֵּית לְדוֹד דּוּקָא שֶׁהוּא חִינוּכּוֹ דּוּקָא שֶׁמְפָרֵשׁ לְהֵלֵן אֲרוֹמֵמְךָ הוֹי כִּי דִלִּיתְנִי שְׁעֵי הַדְּלִי' שִׁיצָא בְּבַחֲיוֹ לִידָה נַעֲשֶׂה חֲנוּכַת הַבֵּית כְּנִלְ וְד"ל.

וְלֹא שִׁמְחַת אוֹיְבֵי לִי, פִּי' הָאוֹיְבִים דְּדוֹד שֶׁלְּמַעַלָּה לֹא רָצוּ בְּבַחֲיוֹ לִידָתוֹ הוּא לִידַת הַמַּל' דְּאָצִי שֶׁלְּמַעַלָּה שִׁתְּגַלֶּה זֵיו הַשְּׁכִינָה יֵת' בְּבַחֲיוֹ גִילוֹי מִמֶּשׁ עֵי הַלִּידָה לְהִיּוֹתָהּ נִרְגָּשׁ לְמַהוּת דְּבַר בְּפִעַ כְּנִלְ הֵם רָצוּ שִׁישָׂאָרָה מַל' דְּאָצִי בְּהַעֲלֵם וְעַבּוֹר בְּבִטָּן אֵימָא כּו' וְכְּמִשׁ בְּדוֹר הַפְּלָגָה שֶׁאֲמָרוּ וְנַעֲשֶׂה לְנוֹ

ש"ם פי' ש"ם הגילוי של מל' דאצי' שמתגלה בכי"ע נעשה לנו לעצמנו להפריד העולמות להיותם יש נפרד בפ"ע דקרו ל'י' אלהא דאלהא וכמ"ש כי רם על כל גוים ה' וגו' עדי' ע"ז א' דוד ולא שמחת אויבי ע"י הלידה דמל' דאצי' שנתגלה זיו השכינה ית' בבחי' גילוי שלא כרצונם כנ"ל וד"ל.

ש"ם: בבוך 620, 1149 נוסף: הוא.

ע"ד: בבוך 620, 1149 ליתא.

בעזרה"ש, ליל ש"ק פ' וישלח

ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו עזים מאתים וגו'. הנה כל הקרבנות שבתורה נקראו דרך כלל מנחות כמ"ש בהבל וישע ה' אל הבל ואל מנחתו וכו'. ודרך פרט יש מנחה בקרבנות שנקראת היא מנחה בפרט כמ"ש סולת מנחה בלולה בשמן וגו', וכן בתפילה שכנגד תמידין תיקנום שהם במקום קרבנות נקרא כל הג' תפילות דרך כלל בחי' מנחה ובפרט הוא תפלת המנחה שהיא נק' מנחה בפרט כו'. באור הענין, בהיות ידוע שעצמות המאציל ית' רם ונשא וגבה מאד ונשגב לבדו שאין ערוך אליו כלל, ולא הי' באפשרי להתמשך מעצמותו ית' סדרי השתלשלות שכלא נחשבו קמ"י כטפה מן ים אוקיינוס ויתר על כן כו'. זולתי מבחי' שמו הגדול ית' שהוא בחי' מל' דא"ס ב"ה ממנו נתמשך סדרי השתלשלות העולמות כולן ואף גם זאת לא ממנו בעצמו נמשכו כ"א ע"י ריבוי הצימצומי אין קץ כמ"ש בלק"א ענין ההשתלשלות מהארה והארה דהארה כו' (וכמ"ש בכאריז"ל שכל עליות נ' אלפים יובלות הוא הכל בבחי' שמו הגדול ית' שהוא הודו בלבד) ואף בתחז"מ שיהי' באלף השישי ובאלף השביעי שיהי' כולו שבת יהי' הכל בבחי'

נוסחא שניה

בעזרה"ה ליל שבת פ' וישלח

ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו עזים מאתיים כו'.

א) הנה כדי להבין ענין המנחה ששלח לעשו יש להקדים תחלה את הידוע דכל הקרבנות נק' מנחה כמו דכתיב וישע ה' אל הבל ואל מנחתו אעפ"י שהביא מבכורות צאנו כו' אך מנחת סולת היא נק' מנחה בדרך פרט בלבד וכמ"כ תפלה שתיקנו במקום קרבן כלל כל התפילות כולן נקראו בשם מנחה ותפלת המנחה נק' מנחה בדרך פרט כו' והטעם יובן עפ"י הקדמה בתחלה ענין הידוע ע"פ אני הוי' לא שניתי פי' בעצמו א"ס ב"ה אין שום שינוי בין קודם שנאצל כו' כי כל השתלשלו' האצי' וכו' אינו רק מבחי' זיו והוד המאציל ב"ה בלבד דהיינו מבחי' שם בלבד כידוע אבל במהות ועצמות

שמו ית' בלבד אבל עצמותו רם ונשא ונשגב לבדו שא"א להתגלות כלל כי הוא טמירא דכל טמירין ולית מחשתפ"ב כלל כו'. והנה כתיב פני אר"י אל הימין וגו' ופני שור מהשמאל וגו' וצ"ל זה מדוע בחי' השור' שהוא בהמה טהורה הוא מהשמאל כו' והאר"י שהוא חיה טמאה הוא אל הימין אדרבה איפכא מסתברא שהשור' שהוא בהמה טהורה ימצא בו מעלה יתירה שיהי' אל הימין והאר"י שהוא חיה טמאה יהי' מן השמאל מאחר שלמטה בעשי' השור' גשמי' הוא הגבוה למעלה במדריגה מן האר"י גשמי', שהשור הוא בהמה טהורה בבחי' הקדושה והאר"י הוא חיה טמאה מצד הקליפה וסט"א הי' מצטרך להיות כן במקורו ושרשן כשהן בבחי' מרכבה למעלה שהשור יהי' אל הימין והאר"י מהשמאל כו'.

אך הענין הוא, דהנה למעלה נמצא ב' בחי' השפעת הנשפע מן המאציל ית' האחת הוא שכאשר נשפע השפע והאור שלמעלה אזי מתצמצם השפע עד שנתפסת בכלי המקבל ומתלבשת בתוכו בבחי' א"פ ממש, והשנית הוא השפע והאור הגדול הנשפע מלמעלה מעלה שאינו יכול להתלבש בכלי המקבל ולתתפס בו בבחי' א"פ ממש מחמת שאורו גדול ורב מאד אשר הכלי קטן מהכיל אותו לקבלו בתוכו בבחי' א"פ ממש כ"א הוא חופף עליו בבחי' אור מקיף מלמעלה והיינו בחי' השפע היורד מעצמות אוא"ס ב"ה הנשגב לבדו (וכמ"ש אני הוי' לא שניתי כו' כמ"ש במ"א וכמשנת"ל) אשר כולא כלא חשיבי קמי' ואין ערוך אליו כלל, לכן בלתי אפשר לה להתלבש בתוך הכלי כלל כ"א חופפת עליו בבחי' מקיף וזהו בעולם הנקודי' שהי' הכלים מועטים והאורות מרובי' וגבוהים מאד נעלה שנשפעו מעצמו' אור א"ס ית' ולכן לא הי' יכולין להתלבש בתוך הכלי' בבחי' א"פ ממש שהכלי' היו קטנים מהכיל אותם להיותם מתלבשים בהם בבחי' א"פ ממש, כ"א נשאר למעלה עליהם

נוסחא שניה

אור א"ס לית מח' תפיס' בי' כלל כו' אפי' מח' דא"ק כו' ואעפ"כ ממך הכל כתיב דאין לך דבר חוץ ממנו ית' דהיינו עפ"י ההשתלשלו' מאותו בחי' היוו של אור א"ס וענין ההשתלשלו' ידוע עדימ' השלשלת הגשמי' שכל א' אחוזה וקשורה בשל מעלה הימנה כמ"כ עדימ' נשתלשל ההארה מאור א"ס מעילה לעילה כנ"ל בבחי' הארה דהארה כו' וכידוע ומכואר בלק"א והכל הוא רק בחי' זיו והוד בלבד וד"ל. והנה הגם שיש כמה מדריגות זו למעלה מזו דהיינו תחה"מ שבאלף הששי עדיין וגם באלף השביעי שכולו שבת והוא ענין מנוחה לחיי העולמים כמ"ש במ"א שלמעלה מעוה"ב ועוד כמה עליות עליו אחר עליוי' כידוע בענין נ' אלפים יובלות כו' הכל הוא רק בבחי' זיו והוד שמאור א"ס בלבד ולא במהותו ועצמותו כמ"ש במ"א וד"ל. והנה להבין שרש ענין יעקב ועשו יש להקדי' שיש ב' מיני השתלשלות כידוע הא' אשר האור והשפע האלקי' דאוא"ס ב"ה יכולה להתצמצם בבחי' כלי להאיר בה בבחי' או"פ דהיינו בבחי' גילוי ממש מן ההעלם כו' והב' שפע גבוה ונעלה מאד

בבחי' מקיף ולא הי' הכלים הקטנים יכולין לסבול רוב אורן ולכן נשברו לגמרי ונפלו למטה כמ"ש אלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך כו' וימלוך כו' וימת כו', שמתו המלכים דתוה"ז שלפני האצ"י שהוא בחי' עולם הנקודי' מחמת שלא יכלו לסבול רוב האורות הנעלמים כו' כנ"ל (ולכך מתו ונפלו למטה לקליפות כו'), משא"כ עולם התיקון שנק' ברודי"ם השפע מתלבש בתוך הכלים בבחי' א"פ ממש מפני שהכלים מרובים והאורות מועטים עד שמתצמצמי' האורות במיעוט אחר מיעוט בכדי שיוכל להתלבש בתוך הכלים ממש בבחי' א"פ ממש (וזהו בחי' השפע המתלבשים בבחי' א"פ בתוך הכלי' הנ"ל שלא נמשכו ממקום גבוה כ"כ, משא"כ האורות דתוהו נמשכים ממקום גבוה יותר לכך נשאר ע"ל הכלים בבחי' מקיף כנ"ל) וד"ל. ולכן כתיב פני אר"י אל הימין וכו' פי' ששרשו של אר"י הוא מאד נעלה מבחי' עולם התוה"ז שלפני האצ"י ששם האורות מרובי' מי' לכן אינן יכולין להתלבש בתוך הכלי' בבחי' א"פ ממש שהכלים קטנים מהכיל אותם להיותם נכנסים בתוכם בבחי' א"פ ממש כ"א חופפי' עליהם בבחי' מקיף כנ"ל ומפני זה שלא יוכלו הכלים לסבול רוב אורן נשברו לגמרי ונפלו למטה בבחי' הקליפות וסט"א. ממש עד שנתהווה מהם חיות טמאים כמו אר"י כו' ופי' שמאחר שהאורות דתוה"ז הם גדולי' ונעלמים מאד לכך לא ימצא להם בחי' כלי"ם בקדושה שיוכלו לקבלו את רוב אורן לתוכן זולת כאשר נשברו הכלים מסיבה זו ונפלו למטה אל הקליפות וסט"א ממש שם דייקא יוכל להמציא להם בחי' כלי' שיוכלו לקבל אותן לתוכן בבחי' א"פ ממש כמו האר"י שהוא חיה טמאה מסט"א וג' קליפו' הטמאות לגמרי בו דייקא יתגלה וישרה האור הגדול דתה"ז שהוא אור גדול מאד נעלה והוא כענין מארז"ל

מרובי' ח': בנך 620: מרובים.

נוסחא שניה

מבחי' אור המקיפים דאוא"ס שאיננה יכולה להתצמצם ולהתלבש בשום כלי כלל מפני שמבחי' ריבוי ותגבורת השפע שבאה מבחי' המקיפים לא תוכל שום כלי להגבילו ולסובלו בתוכו כו' וכידוע זה ע"ד דוגמא בעבודת ה' דהיינו כאשר יתפעל האדם ברשפי אש ההתלהבות בבחי' רצוא כו' עד שאין כלי הלב מכיל את ההתפעלות ויצעק בצעקה פתאום כו' וכמ"ש במ"א וד"ל. ולהיות שאור שפע זו שבאה מבחי' המקיפי' ואין שום כלי יכיל אותה ע"כ בעולם הנקודים שנמשכו אורות אלו להתלבש בכלים והיו האורות מרובים והכלים מועטים ע"כ נפלו הכלים ונשברו ונסתלק האור למעלה כידוע בענין שבה"כ שמפני ריבוי האור שבא מבחי' המקיפי' לא יכול הכלי לסבול ונפל ונשבר כו' משא"כ עולם התיקון שנק' ברודים האור מתלבש בתוך הכלים ומתקיימן בתוכן מפני שהכלים מרובים והאורות מועטים שנתצמצמו עד שיוכלו להתלבש בתוך הכלים בבחי' א"פ ממש. והנה מפני שבעולם התוהו לא יכלו הכלים לסבול האור נשברו לגמרי ונפלו למטה בנוגה דבי"ע ומשם

הוי גיבור כאר"י שבארי ימצא בחי' גבורו' הלב מאד שהוא תוס' וריבוי החיות וכח גדול וחזק מאד והיינו מצד שרשו בתוהו שהאורו' הם מרובי' בריבוי ותוס' גדול כו' שמתלבש בו דייקא האור והכח הגדול והחזק משא"כ בקדושה לא ימצא שום כלי כלל שיכילנו האור הגדול הזה והיינו כמש"ש במ"א שכל דבר הגבוה בשרשו הגבה למעלה מאד נעל"ה א"א לו להתגלות כ"א למטה מטה במדריגה פחותה מאד שמאחר שהוא דבר גבוה מאד נעלה לכך לא ימצא לו שום כלי שיתלבש ויתגלה בו זולת הכלי הפחותה בערך מאד שם דייקא יתגלה בבחי' גילוי (ולפי ערך מעלת האור כך ערך שפלו') הכלי שיתגלה בו שאם האור מאד נעלה מוכרח להיות הכלי מאד פחותה בערכה ותכונתה (כו') ממש ולכן האורו' דתוהו שהם מאד נעלה לכך לא ימצא להם שום כלי בקדושה שיקבלם אותם לתוכו ויתגלה בו בבחי' גילוי, כ"א בסט"א ממש ההיפך אל הקדושה שם יתלבשו ויתגלו והיינו מחמת שהכלי' דתוהו' הי' קטני' מהכיל אותם נשברו ונפלו למטה אל הסט"א וקליפו' הטמאות לגמרי ושם נמצאו להם כליים שיקבלו אותם ממש כמו החיות הטמאות והיינו האר"י שהוא גבור מאד בגבורת הלב שימצא בו ריבוי החיות וכח חזק מאד מן האורו' המרובים דתוהו כו' ולכך כתיב פני' אר"י אל הימין, שדוקא פני האר"י שהוא חיה טמאה שרשו גבוה' למעלה מבחי' הימין שלמעלה כנ"ל משא"כ השור שהוא בהמה טהורה הוא למטה במדריגה בשרשו ולזה כתיב ופני שור מהשמאל (מאחר שימצא כלי בקדושה שיכילנו את האור והשפע מוכרח להיות שהשפע היא לא נמשכה ממקום גבוה כ"כ דהיינו בחי' השפע דתיקון שמתלבשים בתוך הכלי דקדושה בבחי' א"פ ממש כנ"ל) וד"ל.

כאר"י: בבוך 620: כארי.

גבוה: בבוך 620 נוסף: מאד נעלה.

נוסחא שניה

שרש התהוות בע"ח הטהורים והמותרי' ובחי' דומם וצומח המותר וכשר כמש"ש בלק"א ואמנם נפלו עוד למטה בבחי' ג' קליפות הטמאות לגמרי וסט"א ממש עד שנתהו מהם ג"כ בע"ח טמאים כמו אר"י כו' והענין כי מפני שהאורות דתוהו גדולים ונעלים מאד לכך לא ימצא להם בחי' כלים דקדושה שיוכלו לקבל את רוב אורם לתוכן זולתי כאשר נשברו הכלים מסיבה זו ונפלו למטה אל הקליפות וסט"א ממש שם דייקא יוכל להמציא להם בחי' כלים שיוכלו לקבל אותם לתוכן בבחי' או"פ ממש, והראי' לזה הוא ממה שמצינו שהאר"י הוא חי' טמאה ומצאנו שבמרכבת יחזקאל כתיב פני אר"י אל הימין ופני שור מהשמאל, וצ"ל מדוע בחי' השור שהוא בהמה טהורה יהי' מהשמאל והאר"י אל הימין מאחר שלמטה בעשי' השור גבוה במדריגה מהאר"י בהיותו טהור והאר"י טמא הי' מצטרך להיות כן בשרש שרשן ג"כ שיהי' השור גבוה מהאר"י ואנו רואים שלא כן הדבר אלא שהאר"י גבוה יותר ופני אר"י אל הימין כו' דוקא. אך הענין הוא דמפני ששרש האר"י למעלה מעלה בעולם

ובזה יובן היטב ענין שרשו של יעקב ועשו אחיו כו'. הנה שרשו של עשו הוא מעולם התוהו שנק' עולם הנקודי' מקור ושרש הז' מלכין קדמאין דתוהו שלפני האצ' עולם התיקון שנק' ברודים כו' כי עשו הוא אבי אדם כו' וכמשנתל' שהאורות דתוהו הי' מרובי' מאד עד שלא הי' הכלים יכולי' לסובלם להיותם מתלבשי' בהם בבחי' א"פ ממש כי הם קטנים מהכיל את האורות הגדולי' והמרובי' כו' לכך נשאר חופפי' עליהם בבחי' מקיף מלמעלה ומסיבה זו נשברו הכלים דתוהו שהוא ענין מיתת הז' מלכין קדמאין דאדם דכתיב וימת כו' וימלוך כו' וימלוך כו' ונפלו למטה מטה אל הקליפות וסט"א ממש בהיות אין נמצא אל האורו' דתוהו בקדושה שום כלי שיוכלו לסובלם להיות נכנסים בתוכם בבחי' א"פ ממש כו' ולא הי' להם תרופה זולתי באופן זה שישברו הכלי' ויפלו למטה אל הקליפות וסט"א יתלבשו' דוקא כנ"ל ומוזה נסתעף עשו הגשמי שלמטה שהיי' רשע וגשמי כו' מצד שרשי' מאד נעלה מבחי' המקיפי' דתוהו פי' האורות דתוהו שהי' מקיפי' על הכלי' ולא יכלו להתלבש בתוכם בבחי' א"פ ממש ומסבה זו נשתברו הכלי' ונפלו למטה אל קליפו' וסט"א ממש שלא הי' אפשר באופן אחר כו' כנ"ל נמצא שרשו דעשו הוא מן המקיפי' דתוהו אשר א"א להם להתלבש בכלי' דקדושה בבחי' א"פ שמסבה זו נשתברו הכלי' ונפלו לקליפות הטמאות לגמרי ונתהוה מהם עשו הגשמי שלמטה הרשע כו'. וכמשנתל' שהחיות של החיצוני' הוא מבחי' המקיף דווקא שהוא סם לבונה שבסממני הקטורת כו' ע"ש והיינו כנ"ל שמסבה זו שהי' האורו' דתוהו בחי' מקיפי' על

יתלבשו: בבוך 620: ושם יתלבשו.

שהי': בבוך 620: שהוא.

ששרשו: בבוך 620: ששרשו.

נוסחא שניה

התוהו שהוא אור גדול מאד נעלה והיינו כענין מארז"ל הוי גיבור כארי שבארי ימצא בחי' גבורת הלב מאד שהוא תוס' וריבוי החיות וכח גדול וחזק מאד והיינו מצד שרשו בתוהו שהאורות הם מרובים בריבוי ותוס' גדול, ולכך לא ימצא לו בחי' כלי בקדושה שיגבילנו ויכילנו בקרבו כ"א כשנפל בשבה"כ אזי נופל להתלבש למטה מטה בקליפות וסט"א דוקא, והיינו בג' קליפות הטמאות לגמרי לכן למטה הוא בהמה טמאה משא"כ השור שאין שרשו בתוהו גבוה כ"כ לכן לא נפל למטה כ"כ ונתלבש בבחי' נוגה ע"כ הוא בהמה טהורה, וכמ"ש ג"כ קרוב לזה בס' אוה"ח יעו"ש. והטעם בכ"ז ידוע שכל מדריגה גבוה יכולה להתלבש דוקא בדבר השפל לפי שכל שיותר גבוה יותר יוכל להשפיל א"ע כו' ועד"ז יובן ממש בשרשו של עשו דהנה באמת עשו הי' הבכור ושרשו למעלה הנה הוא בחי' בכור העליון דהיינו בחי' ז' מלכין קדמאין שמלכו בהר שער בארץ אדם שהוא בחי' מדריגת עשו כו' לפני מלוך מלך לבני' כו' והן שמלכו בארץ עשו הרי הוא הי' מקור להם כו'

הכלי' דתוה"ו שהי' קטנים מהכיל אותם כו' נתהווה הקליפות וסט"א שלמטה דהיינו שמסכה זו נשתברו הכלים ונפלו למטה אליהם כו' וד"ל. משא"כ שרשו של יעקב אע"ה הוא מבחי' עולם התיקון שהוא בחי' עולם האצילות שנקי' עולם הברודים שהוא בחי' ש' מ"ה דתיקון שלא היה בשבירה מעולם, והיינו כמ"ש בע"ח שבעולם התיקון האורות מועטים והכלי' מרובי' ומתצמצמי' האורות במיעוט אחר מיעוט בצמצום וקטנות עד שיוכלו להתלבש בתוך הכלי' המרובי' וגדולי' בבחי' א"פ ממש והכלים יכולי' לסובלן מאחר שהם גדולי' ורחבים מאד והאורות המלובשי' בתוכן הם קטנים ומועטי' כו' וזהו בחי' יעקב י' עקב שהאורות דתיקון מתצמצמי' במיעוט אחר מיעוט עד שיוכלו להתלבש בהכלי' בבחי' א"פ ממש וזהו י' עקב שהי' הוא בחי' צמצום שמתלבש בבחי' עקביים (והיינו ע"י שמתצמצם בצמצומי' רבים להיות יוכל להתלבש בעקב וד"ל) וד"ל. והנה לכך רם על כל גוים ה' וגומ' לא מצד שפלות מדריגתם של הגוים גשמי' שלמטה. דקרו ל' אלהא דאלהא כו' כ"א אף מצד שורש שרשם למעלה בעולם התוה"ו שמקבלי' מן המקיפי' דתוה"ו האורו' הגדולי' והנעלמי' מה שא"א להם להתגלות בתוך הכלי' דתוה"ו בבחי' א"פ כ"א חופפים עליהם בבחי' מקיף ומשם מקור חיותם (כנ"ל שמקבלי' מן המקיפי' דוקא) לכך אף הגויים שלמטה מנשאים את ה' ית' הגבה למעלה לומר כי רם ה' מאיתנו ונשא וגבה מאד ואין לו שייכות אתנו כו' שזהו מצד שרשם בתה"ו שמקבלי' מן המקיפי' אשר א"א להם להתלבש בתוך הכלי' בבחי' א"פ ממש ולכך כתיב רם על כל גוים דוקא, אבל בבני ישראל ששרש"ם מעולם התיקון אשר האורות מתצמצמי' במיעוט אחר מיעוט להתלבש בתוך הכלי' ממש בבחי' א"פ ממש שזהו בחי' יעקב י'

שלמטה; בבוך 620 נוסף; לכד.

נוסחא שניה

וכתיב בהם וימלוך וימת שהן בחי' הנפילה והשבירה כידוע והיינו לפי שרשם עשו הוא מבחי' אורות המקיפים דבחי' התוהו שלפני התיקון כידוע ולא יכול להתלבש ולהתצמצם לכא בבחי' א"פ בקדושה אלא נפלו הכלים בשבירה ונעשה עשו גשמי כו' והיינו שלא יכלל לקבל האור מקיף ונפלו למטה ונתלבשו בלבושים התחתונים דוקא והוא בבחי' ג' קליפות הטמאות כדוגמת ענין האר"י הנ"ל וכמ"ש במ"א בענין י"א סממני הקטורת כו' שזהו בחי' הלבונה שהוא בחי' אור המקיף שרשם הקליפות כו' וד"ל. ובזה יובן מ"ש רם על כל גוים ה' כו' ולמה דוקא אצל הגוים הוא רם כו' שאין זה מפני שפלות מדריגתם למטה בלבד כמה שאינם יכולים לקבל בעצמם מפני חומריות נה"ב כו' אלא גם מפני שרשם דהיינו מפני שגם בשרשם שרשם בראשי' ההשתלשלו' הם באים מבחי' המקיפים שאינם יכולים להתלבש בכלי' כלל כנ"ל וסימן לדבר למטה הוא בחי' השליא שהולד מונח בו שהוא בחי' מקיף לולד כו' וד"ל ולכך רם על כל גוים דוקא שהגוים מצד שרשם למעלה

עקב כנ"ל, לכך אומר' הוי' אלקינו ממש שממשיכי' אותו לתוכם ממש להיותו שוכן ומתלבש בתוך תוכם בבחי' א"פ ממש והגם שהאמת כך שאת בחי' עצמותו ית' לית מחשבה תפיסא בי' כלל והוא רם ונשא וגבה מאד עד שאין ערוך עליו כלל אעפ"כ את בחי' האור והודו ית' יכולי' להמשיך ע"י צימצומי' רבים בריבוי ההשתלשלות עלה ועלול הארה והארה דהארה כו' (כמשל השלשלת גשמי שראשה של זה קשורה בשל זה ושל זה בשל למעלה הימנו כו') להיותו מתלבש בתוך כנ"י בבחי' א"פ ממש עד שירגישו את פועלם ממש לבטל נגדו ממש וע"ז כתיב ואהבת את הוי' אלוקיך אלקיך ממש שנתפס ונתלבש בתוכך ממש ולכן או' ישראל הוי' אלקינו אלוקינו ממש והכל הוא מצד שרשם כו' כנ"ל וד"ל. ובוה יובן היטב ששרשו של עשו הוא הגבהה למעלה משרשו של יעקב שעשו הוא הבכור העליון שנמשך מבחי' עולם הנקודי' שלפני אצי' שנק' ברודי' ושרשו מבחי' המקיפי' דנקודי' (ולכך העשו שלמטה הי' גשמי ורשע כו' שהכלי' דתוהו נשברו ונפלו למטה אל הקליפות וסטי"א מה שלא הי' באפשרי באופן אחר כנ"ל) ושרשו של יעקב הוא מבחי' ש' מ"ה התיקון דאצי' שהאורו' מלובש' בתוך הכלי' בבחי' א"פ ממש בבחי' צימצום והלכשה ממש [לכך הי' יעקב איש תם וצדיק הכל מטעם שנת"ל וד"ל] שלא הי' בשבירה מעולם וד"ל. וכמו עדי"מ השליא המקפת את הולד ומשמרו מבחוץ שעיקר קיום הולד הוא ע"י השליא המונח בה ואח"כ כשיוצא הולד לאויר העולם נקרע' השליא ולא יצלח לשום דבר כלל וכנודע שבהשלי' ימצא בחי' פסולת' הדמים כו' כמ"כ עדי"מ למעלה שרשו של עשו אבי אדום הוא מבחי' עולם התוהו היינו מבחי' המקיפי' דתוהו' שלפני האצי' שהוא בכור העליון כנ"ל והיינו כמשל השליא שמקפת על הולד ויוצא ראשונה כו' אך מחמת שבהשלי' נמצא בחי' פסולת' לכך הי' השבירה בכדי שיתוקן אח"כ במעלה יתירה שיתבררו ויצרפו

נוסחא שניה

גם למטה הוא רם עליהם בחי' אלקות בבחי' מקיף ולא בבחי' גילוי אור וד"ל. אבל בחי' יעקב הוא היפך זה ממש דהנה יעקב הוא יוד עקב פי' יוד הוא ענין הצמצום כידוע ועקב הוא בחי' הכלי לסבול האור ולהגבילו בתוכו דוקא והיינו שע"י היוד שהוא הצמצום בא האור מן ההעלם לידי גילוי בבחי' כלי דוקא והיינו ענין כל התורה והמצות כי רמ"ח אברים רמ"ח פיקודין כידוע וגם באבו' היו המצות ברוחניות כמו בארות ומקלות כו' וכ"ז הוא רק בחי' שפע המשכות האורות בכלים דוקא כידוע וגם הלא עיקר העבודה בכלל הוא ג"כ להביא האור בכלי והוא מצות אהבה והדביקות כמ"ש ואהבת את ה' כו' והרי ידוע שהוא ענין גילוי אלקות במוח ולב ע"י רשפי אש האהבה בנפש האלקי' בתוכה דוקא כמאמר ה' אלקינו אלקינו דוקא כמ"ש במ"א והגם שאין ערוך כלל בין בחי' אלקות כמו שהוא באמת שהוא בבחי' א"ס ובין כמו שנתלבש בכלי השגת הנפש האלקי' הנבראת יש מאין כו' עכ"ז ע"י צמצום האור אלקי נתלבש ונתפשט בנה"א ממש כמ"ש נודע בשערים

הסיגיים והפסולת להוציא הטובי בנקי' כו' (ויעקב הוא בחי' הולד המונח בשלי' כו') וכמ"ש בכ' אריזל שענין השבירה הוא בחי' סותר ע"מ לבנות כו' כנ"ל וד"ל.

ועתה צ"ל ענין הקרבנות שנקראו דרך כלל מנחה וכן המנחה ששלח יעקב לעשו אחיו כו'. הנה הקרבנות הם בחי' העלא' מיין נוקבי' כו' בבדי' להמשיך מיין דוכרין מלמעלה מעלה ולכך נקראו דרך כלל בשם מנחה, שהמנחה ודורין הוא ג"כ בחי' העלאת מ"ן כמו ששולחין מנחה ודורין אל המלך ב"ו כמו שהי' נוהגים כן לפנים בישראל לשלוח מנחה אל המלך כמו במעשה דאהוד שהביא מנחה לעגלון כו' שהמנחה היא דבר חידוש אף שהוא באמת דבר קטן לגבי המלך שיש לו כל הון כו', והיינו ששולחי' מנחה פרי חדש אל המלך או שאר דבר נפלא וחדש כמו הציפור שלמדו אותה לדבר כלשון בני אדם שזהו פלאי ודבר חידוש כו' זאת וכיוצא בזה שולחין אל המלך וענין שלוח המנחה למלך הוא כשצריכי' לבקש ממנו איזה בקשה והמלך הוא בעצמו טרוד בגדלות מאד וצריכי' להמשיכו שיפנה מחשבתו בבקשה היא שהיא מחשבה קטנה מאד בערך מחשבתו אשר הוא טרוד בענייני' הגדלות שלו כו', והוא ירידה גדולה לירד מגדולתו לחשוב מחשבה קטנה של בקשת העבד ההוא, אי לזאות מביאין מנחה לפניו, איזה דבר פלאי וחדוש אשר אף שהדבר קטן הוא לגבינו רק מאחר שהוא דבר חידוש נפלא כמו הציפור המדבר בבני' אדם שזה פלאי וחדוש גדול כו' שימשיך לבו ושכלו להרהר במחשבו' קטנו' במילין דהדיוטא ויוכל לשמוע בקשת העבד

הטוב: בכוך 620 נוסף: בעיניו.

בבדי': בכוך 620: בכדי.

המדבר בבני' בכוך 620: המדברת בבני'.

נוסחא שניה

בעלה בכל לפום מה דמשער כו' והוא בחי' יעקב י' עקב ע"י צמצום בחי' היו"ד נתלבש ונתפשט האור אלקי בבחי' גילוי אור ממש בכללות נשי' שנק' בית יעקב כו' וא"כ ה"ז בחי' התלבשות האור בכלי יהי' איך שיהי' גם שהוא ע"י צמצום היו"ד בבחי' ההארה המועטת מאד מ"מ נכנס האור בבחי' א"פ כו' משא"כ אוה"ע שאצלם רם ונישא עליהם בבחי' מקיף כנ"ל הרי לא נכנס בהם האור כלל בבחי' הגילוי אלא הם יש ודבר בפ"ע כאלו אין להם שום שייכות קירוב ודיבוק לאלקים חיים הגם דקרו לי' אלהא דאלהיי' כו' ונמצא בחי' יעקב הוא היפך בחי' עשו רק בדבר הזה דהיינו שבחי' עשו הוא מבחי' המקיף שאיננו מתלבש בכלי כלל. ובחי' יעקב הוא אשר האור יומשך ויתלבש בכלי דוקא והן ב' מדריגות ההשתלשלו' הנ"ל וד"ל.

ב) והנה הקרבנות הם בחי' העלאת מ"ן ופי' מ"ן מיין נוקבי' כו' יובן עד"מ מן המלך שכאשר הוא בבחי' הרוממות וההתנשאות במאד לא הי'

הוא שהביא המנחה כו' שהמנחה והדורן הוא בחי' העלא' מ'ן של העבד שהמשיך מ'ד עי"ז שיחשוב המלך בקשתו כו' כמ"כ ממש הוא עד"מ למעלה, דהנה א"ס ב"ה הוא רם ונשא ונשגב לבדו וכולא כלא חשיבי קמ"י בלי תפיסו מקום כלל מעשה התחתוני כו' ולכן כאשר מצטרכים להמשיכו למטה שיפנה אל תפלת עבדיו התחתוני מוכרחי' להעלות מ'ן אליו בדבר חידוש ונפלא אף שהדבר קטן בערך המעלה רק מאחר שהוא בחי' התחדשות נפלא יעורר למעלה מעלה להמשיך בחי' מ'ד למטה, וזהו בחי' הקרבנות שהם בחי' העלא' מ'ן מדבר חידוש נפלא, דהיינו שיקריבו הבהמה גשמיות על המזבח להיותה נשרפת באש שלמעלה ונכללת בקדושה הנה זהו חידוש נפלא מאד שמהבהמה גשמי' יעשה בחי' קרבן על המזבח ונעשה הימנה בחי' העלאת מ'ן בגבו' רשפי אש למעלה כו' ולכן מאחר שהוא דבר פלאי וחידוש ימשיכו עי"ז מלמעלה מעלה מבחי' עונג העליון את החכמה עילאה וז"ש את קרבני לחמי רי"ח ניחוח וכו' כמשל ריח גשמי שמשיב הנפש ממש וממשיך את המוח שיתחזק ויתגלה בבחי' גילוי כמ"ש במ"א כמ"כ ע"י הקרבת הקרבנו' את הבהמה גשמי' דבי"ע יעלה לריח ניחוח לפניו שיעלה המ"ן עד למעלה מעלה אל בחי' עונג העליון להמשיך משם החכמה עילאה כו' שזה גורם ההעלא' מ'ן של הקרבנו' שהקריבו בהמו' וכבש' דבי"ע על המזבח שזהו חדוש נפלא כמו החידוש שמלמדי' את הציפור לדבר שמביאי' זאת מנחה למלך ואף שאין הציפור יקר הערך במעלת עצמה אדרבה היא הנותנת שמאחר שהיא ציפור ואעפ"כ יכולה לדבר זהו חידוש גדול ויעלה לנח"ר גדול לפני המלך (כי אין חידוש שהאדם ידבר כו') כמ"כ עד"מ למעלה זהו עיקר החידוש שהקריבו הבהמות על המזבח כו' לכן מההעלאת מ'ן הז"ה

בחי': בבוך 620 נוסף: התחדשות נפלא.

נוסחא שניה

פונה א"ע כלל לאיזה דבר בקשה קטנה המבקשי' אותו כי לא הי' יכול כלל לצמצם מחשבתו לדבר קטן כזה מפי עוצם הרוממו' והגדלות כו' אך כשמביאי' לפניו מנחה קטנה ימשיכו לבו בה עד שיהי' נפנה למבקש כו' כמו שמצינו בדורות הראשונים שהמנהג הי' להביא דורון ומנחה לפני המלכים גם דברי' קטנים כמו במנחה ששלח יעקב ליוסף ע"י בניו הביאו לאיש מנחה כו' מעט צרי בטנים ושקידים כו' וכן במנחה דאהוד שהביא לפני עגלון וכו' וזה פלאי איך יתכן שימשיכו לב המלך במנחה קטנה. אך הענין הוא ידוע דלא מפני עצם דבר המנחה יתפעל המלך אלא כשהדבר המובא הוא דבר חדש דוקא שאין במינו נמצא כיוצא בו בעולם כמו פירות חדשים שאינם נמצאים ומכ"ש כשמביא דבר מחודש ונפלא בעיני ההמון כמו הציפור המלומדת לדבר וכיוצא שעיקר ההתפעלות אינו אלא מבחי' ההתחדשות שרואה המלך דבר חדש מאד ומחמת הפליאה הבאה למלך מן ההתחדשות יפנה מחשבתו ויומשך לבו קצת מעוצם הרוממות עד שיוכל להשיב למבקש

ימשיכו מ"ד את הח"ע מלמעלה וז"ש לריח ניחוח וכו' כמשל ריח גשמי שמשיב את הנפש ומחזק את המוח כו' כנ"ל. ולכן נק' הקרבנו' דרך כלל מנח"ה שהוא נוטריקון מ"ג מיין נוקבין ח"ית ה"י פי' המ"ג דמנחה מורה על בחי' ההעלאת מ"ן של הקרבנות שעולה לריח ניחוח לפני ה' כו'. ואותיות ח' ה' שבתית מנח"ה מורה על השפעת מ"ד שאח"כ נשפע המ"ד ממזל השמיני דא"א שהוא מזל נוצר לה"א הוא בחי' כנ"י שנק' ה' כמשארז"ל בה"א נברא העוה"ז כמ"ש בה"א בראם כו' והיינו כנודע דאבא אחיד במזל השמיני שהוא מזל נוצר ותל"י ב"י שמזל הח' הוא מקור החכמה לכך מרמזים הב' אותיות ח' ה' שבתית מנח"ה להורות על בחי' שפע המ"ד שיורד ממזל השמיני מקור החכמה שפע החכמה לה"א היינו בחי' כנ"י מל' דאצ"י כמ"ש בה' ברא"ם כו' וזה גרם בחי' ההעלא' מ"ן של הקרבנו' שהוא דבר חידוש נפלא כו' כנ"ל ולזה מרמזים ב' אותיות מ' נ' דתיבת מנחה כו' והיינו דכתיב את קרבני לחמי כו' ריח ניחוח כו' כמשל הריח שמשיב את הנפש ומחזק את המוח כו' כך הקרבנות מעלי' מ"ן למעלה מעלה ואמשיכ"י מ"ד שפע החכמה ממקורה מזל הח' דא"א כו' כנ"ל וד"ל. והנה התפלה שכנגד תמידין תיקנום נקרא ג"כ דרך כלל בחי' מנח"ה והיינו שבתפלה ימצא ג"כ בחי' העלאת מ"ן מדבר חדש היינו כאשר האדם שלמטה מתפלל באהבה וחפץ לה' ית' יעלה לגח"ר לפניו ית' יותר משירת המלאכי' שעומדים ברומו של עולם ואומרי' קדוש אף שהמלאכי' או' שירה בדעת גדול מ"ן ישראל שלמטה ומה גם שאו' שירה בתמידו' בלי הפסק משא"כ בישראל שלמטה אין לו קיום כי"כ כ"א רק בשעת התפלה הוא מתעורר באהבה ותשוקה לה' ית' ותיכף אחר התפלה חולפת ועוברת כו' גם בשעת התפלה נופלי' לו מ"ז כו' אך אדרבה מזה גופא

ואמשיכ"י: בכוך 620: וממשיכים.

נוסחא שניה

ולמלאות משאלותיו הקטנים כו' וכמ"ש במ"א וד"ל. והנמשל יובן למעלה שזהו כל עיקר ענין העלאת מ"ג שלא הקרבן הגשמי מצד עצמו יעשה התפעלו' והתעוררו' למעלה הנק' מ"ד כו' אלא מצד בחי' ההתחדשות מפני שהוא ענין חדש ופלאי מאד והיינו כשהבהמה ששרשה מעולם העשי' השפל שנפל בשביו"ה כו' נשרפת ע"ג מזבח ונכללת ומתבררת באש שלמעלה כו' וע"כ נעשה מזה ריח ניחוח להו"י נייחא דרוחא לשון נחות דרגא כו' דהיינו התעוררו' בחי' הירידה וההמשכה מלמעלה מעלה למטה מטה וע"ד המנחה חדשה שממשכת לב המלך מעוצם רוממתו כנ"ל ולכך כללות כל הקרבנות נקראו בשם מנחה כנ"ל לפי שעיקר הענין שלהם הוא מצד ההתחדשות כנ"ל במשל והיינו כמו המנחה שמביאי' לפני המלכים כנ"ל ומה שנק' בשם ריח ידוע הטעם עד"מ הריח החזק שמחזק את השכל עד שיתפשט למטה ובלעדו ה' הסתלקות השכל והתכללותו בלמעלה מן השכל כו' ונמצא הריח כשמשיב את הנפש וממשיכה לאברי הגוף כן עד"מ בחי' הריח של הקרבנות שיעשה

יעלה הנח"ר לפניו יותר מאחר שהם קטני הדעת והגוף מחשיך עליהם להיות לא יוכל להתפלל כשיתענה-ג' ימים (וכן כשיהי' קר לוי יהי' מניעה כו') כו' ואעפ"כ הוא יתפלל. באהבה לה' ית' שהאהבה נלקחת מדברי' התחתונים מכח האכילה שאכל כו' דבר זה יקר בעיני ה' ית' מאד מאד כמשל הצפור שמדבר כלשון בני אדם שזהו חידוש נפלא שהצפור יוכל לדבר (משא"כ האדם המדבר אין חידוש ועיקר החדוש הוא מן הצפור שהוא קטן במעלה ואעפ"כ יוכל לדבר כו') ויעלה זה למנחה גדולה לפני המלך כו' כנ"ל כך עדי"מ למעלה עיקר המנח"ה העולה לנח"ר לפניו ית' הוא מן תפלת של ישראל למטה שאף שהוא מלוכש בגוף החומרי ועיקר חיותו הוא מן הנפש הבהמית החיונית שיחיה מן מאכלי' גשמי' וכה"ג של עוה"ז ואעפ"כ הוא מתפלל זהו חידוש נפלא מאד יקר מאד יותר מן המלאכי' העומדי' ברומו של עולם ואו' שירה בתמידות בלי הפסק כו' כנ"ל ולכן ההעלא' מ"ן של תפלתן של ישראל דוקא שהוא בחי' העלאת מ"ן מהתחדשות ממש יעלה למנחה לפניו ית' להמשיך מ"ד בחי' שפע החכמה ממקורה מזל השמיני דאריך שזהו מרמזי תיבת מנח"ה מ"נ היינו העלא' מ"ן של התפלה ואח"כ המשכ' המ"ד מ"ח. הוא מזל הח' לה' דכ"ה. ברא"ם כו' כנ"ל וד"ל. ולכך נקרא' התפלה ג"כ בחי' מנח"ה כנ"ל וד"ל. והנה סדר הקרבנות מפורשת בתורה כמשפטן מדי שבת בשבתו ומדי חדש בחדשו ובמועדי' ורגלי' כמשפטן הכל לפי אופן המשכת המ"ד שצריכים להמשיך כך צריך להיות ההעלא' מ"ן באופן הלזו ממש, כמו בפסח צריכי' להמשיך מדת החסד דאצי' לכן צריך להיות ההעלא'

קר לו: בבוך 620: לו קר.

יתפלל: בבוך 620: מתפלל.

מ"ח: בבוך 620: וח'.

דכ"ה: בבוך 620: דבה"א.

נוסחא שניה

ענין נח"ר למעלה ונק' ריח ניחוח להוי' וכמ"ש במ"א וד"ל. ובזה יובן ג"כ מה שעיקר העלאת מ"נ תלוי' בישראל למטה דוקא ולא במלאכי' העליונים הגם שאו' קדוש כו' בלתי הפסק כלל ובתכלית הקדושה ותכלית הביטול ובהשגות נפלאו' כו' ולא כן בישראל שנשמותיהם קשורו' בחומריות נפשו' הבהמיו' כו' עד שיש מ"ז ושאריו תערובות טו"ר וגם הנה חולפת ועוברת דביקותם כמעט רגע כו' אך היא הנותנת דמפני שחומריות גופם מחשיך מאד מפני שבא מכח המאכל שאכל שהרי אם לא יאכל יתחלש ולא יוכל להתפלל כלל ונמצא כח התפלה בכוונה האלקי' שבנפשו האלקי' אינה אלא מפני כח המאכל ה"ז כמו שעלה ונכלל המאכל עצמו באלקות בהתפללו בכונה וה"ז ממש כדוגמת הקרבן של בהמה הגשמי' ע"ג המזבח כו' והוא בחי' התחדשות גדולה יותר כמשל הציפור שמדברת וכיוצא לכך עיקר ההעלאת מ"ן מישראל למטה דוקא ולא ממלאכים עליונים שאין בהם בחי' התחדשות כ"כ וד"ל וזהו עיקר הטעם שנק' כללות כל הקרבנות בשם מנחה והיינו אותיות

מ'ז ג"כ באופן הלזו ממש והיינו דמפרש קרא סדר הקרבת הקרבנות דפסח כו' ובסוכות צריכי' להמשיך המ'ד באופן אחר לכך גם ההעלא' מ'ז של הקרבת הקרבנות דסוכות הוא באופן אחר כפי שנתפרש בתורה והיינו שכפי ערך ריבוי האורות של המ'ד שצריכי' להמשיך בערך זו ממש צ"ל ההעלאת מ'ז במספר הקרבנות כמו שנאמ' פרים שבעה אלים שניים כו' שכמ"כ הוא ערך וריבוי אורות של המשכת המ'ד אח"כ במספר זו ממש ועד"ז כולן וד"ל.

ובזה יובן ענין המנח"ה ששלח יעקב לעשו אחיו עזים מאתים וכו' גמלי' מניקות כו'. דהנה נת"ל ששרשו של עשו הוא בבחי' המקיפי' דתוהו שלפני עולם אצי' התיקון כו', רק שמתו הו' מלכים דתוה"ו ונשברו ונפלו למטה לש' ב"ן דאצי' מקור דבי"ע (ומשם לקליפות הטמאות ממש דבי"ע כנ"ל) ומשם נמשכו החיצוני' ממש ששרש שרשם מהמקיף דתוה"ו שהוא בחי' מקיף לבונה שבי"א סממני הקטורת כו' כנ"ל והנה לע"ל באלף השביעי כשיבולע המות לנצח ואת רוח הטומאה יעביר מן הארץ לגמרי כו' שיהי' אז תכלית הביורור של הניצוצין דתוה"ו שנפלו בשבירה שיתבררו לגמרי ויתעלו למקורם ושרשם הנעלה עולם התוהו שלפני אצי', כתיב אשת חיל עטרת בעלה כו', פי' שב"ן נק' אשת חיל שתתעלה למעלה לשרשה ש' ס"ג דתוהו שלמעלה ממ"ה התקון דאצי' וזהו עטרת בעליה שמ"ה הוא בעליה דש' ב"ן שהוא המברר כנודע, אבל לע"ל כשיתברר ש' ב"ן לגמרי יתעלה לשרשו ש' ס"ג שלמעלה ממ"ה התיקון כנ"ל והנה ארז"ל מעשה אבות סימן לבנים, פי' המעשה של האבות הוא הוא"י הוראה על הסוף מה שיהי' לבנים באלף השביעי בסוף כל מעשה הביורור' שיבררו לגמרי את הניצוצין דתוה"ו

הוא: בבוך 620 ליתא.

נוסחא שניה

מנחה שהוא מיין נוקבי' חיית דחכ' והא דבהבראם כו' והענין הוא דגופי הקרבנות עולין בבחי' מיין נוקבי' דהיינו מבחי' ההתחדשות שלמטה בהתהפך חשובא לנהורא דוקא כנ"ל ואח"כ יורד בחי' המשכת המ'ד דהיינו מבחי' התיקון הי"ח דמזל ונוצר שממנו מסתעף החכ' מאין ליש כו' והוא החיית שבמנחה וחיית זה יורד להשפיע במל' הנק' היא כידוע שבה"א נברא העוה"ז בה"א בראם כו' וסדר התיבה זו מנחה בתחלה מ"ז דמיין נוקבי' ואח"כ חיית היא דהמשכת מ"ד כו' מפני שנכללו המ"ז עם המ"ד ונעשים תיבה א' וגם מנחה מלשון ניחוח כנ"ל וד"ל. ועתה יתבאר ענין המנחה ששלח יעקב לעשו כו', דהנה מבואר למעלה ששרש יעקב מבחי' א"פ ענין עולם התיקון ושרש עשו מבחי' עולם התוהו לפני מלוך מלוך כו'. והנה לע"ל יתברר עשו שלמטה וכמ"ש אז אהפוך אל העמים שפה ברורה כו' והיינו שאמר דוד הבו לה' משפחות עמים וכן הודיעו בעמים כו' דלכאורה יפלא מה לו להזכיר עבודת השתחוואת העמים כו' אך מפני ששרשם הוא בחי' המקיפי' דתוהו והוא ענין

ויתעלו למקורם כנ"ל שעל אותו העת נאמר אש"ת חיל עטרת בעל"ה וגו' שאז יתאחדו הב' בחי' יעקב ועשו באחדות אמיתי להיות אחיים ממש מאחר שעש"ו יתברר לגמרי ויתעלה לשרשו ש' ס"ג כו' ע"כ יתאחדו שניהם (יעקב ועש"ו) באחדות אמיתי להיות יעקב הוא מש' מ"ה התיקון דאצי' מבחי' א"פ המתלבשי' בכלי' דתיקון, ועשו יתעלה למקורו לבחי' המקיפי' דתוהו כו' ע"ז יתחברו או ביחד להיות מתקרבים ומתיחדים יחד האו"מ עם האו"פ כו' כנ"ל, כמ"כ הי' מעשה האבות לפי שעה להורות על מה שיהי' לבנים באלף השביעי, וזהו ענין המנחה ששלח יעקב לעש"ו בהיות נת"ל ענין הקרבנות שנקרא דרך כלל מנח"ה שהוא בחי' העלאת מ"ן כו' אך כל ענין מעשה הקרבנות הוא בחי' ההעלא' מ"ן דתיקון דאצי' בכדי להמשיך מ"ד כיוצא בו ממש מבחי' האו"פ שבועלם התיקון כי כל מה שנא' בתורה הוא הכל בבחי' עולם התיקון שהוא עולם האצי' ששם מקור התורה (ולכך משתעי במעשה הקרבנות שהוא העלאת מ"ן דתיקון להמשיך מ"ד דתיקון ג"כ) כו' שזאת מפורש בתורה איך שיהי' המ"ן ומ"ד דתיקון באיזה אופן שיהי' המ"ן ובאיזה אופן יומשך המ"ד שכ"ז נתפרש בתורה איך יהי' מעשה הקרבנות כולן (ואיזה מינים ראוי' לקרבן ואיזה מינים הפסולין בו) כו' אבל ענין העלאת מ"ן דתוה"ו להמשיך מ"ד כיוצא בו מבחי' המקיפי' דתוה"ו זה אינו מפורש בתורה כלל איך יהי' ההעלאת מ"ן לשם כו' מפני שעולם התוהו הוא לפני אצי' התיקון כו' שהוא למעלה מבחי' התורה (שרשם מעולם התיקון כנ"ל) רק יעקב אע"ה ידע ענין אופן המ"ן ומ"ד דתוהו אעפ"י שלא כתובה בתורה וע"ז שלח מנחה לעש"ו אחיו עזים מאתיים כו' שהמנחה זו הוא בחי' ההעלאת מ"ן של יעקב אל המקיפים דתוהו שרשו של עשו אחיו כו'

שעש"ו יתברר: בנז"כ 620: שיתבררו.

נוסחא שניה

הלבונה שבי"א סממני' כו' כמ"ש למעלה וידוע שהוא בחי' שם ס"ג שבו הי' השבירה שלמעלה משם מה והיינו א"ח ע"כ כי שם ב"ן בנוגה כאשר תתברר תבא במדריגת שם ס"ג כו' וכמ"ש במ"א ולהיות כן ראה יעקב להקריב מנחה לפני עשו דתוהו וענין המנחה הי' להיות כדוגמא שתהי' לע"ל כי האבות סימן לבנים כידוע והוא שביקש יעקב לעורר שרשו של עשו כמו שהוא למעלה קודם שנפל בשבירה והוא בחי' המקיפי' דתוהו ע"י העלאת מ"ן דמנחה שהקריב אליו ויעקב הוא י' עקב בחי' א"פ כנ"ל וכאשר יתחברו יחדיו ע"י העלאת מ"ן דמנחה זו הרי יתחבר בחי' אור המקיף בבחי' או"פ דהיינו שימשיך יעקב גם האור מקיף הנ"ל ג"כ ונמצא יהי' ליעקב ב' הבחי' וה"ע את בכורתי לקח כו' כי יעקב אע"פ שמדרגתו הי' מבחי' א"פ מ"מ אח"כ המשיך ע"י עובדות שלו ג"כ את המקיפי' ג"כ לו והיינו ענין חיבור עקודי' נקודים עם ברודים כו' מה שלא הי' כן גם בהיות ראשית ההשתלשלו' שהרי נסתלקו האורות דתוהו כו' וד"ל. וביאור הדברים הנה כתיב ויקם עדות ביעקב ותורה

שצ"ל ההעלאת מ"ן הוא המנחה זה באופן אחר דלא כמעשה הקרבנות המפורשים בתורה שהם המנחה הוא ההעלאת מ"ן דתיקון כנ"ל והיינו שאופן ההעלאת מ"ן אל המקיפים דתוהו שרשו של עש"ו צ"ל באופן זו המנחה ששלח יעקב עיזים מאתיים ותיישים עשריים הכל כמספר (שהוא שיעור ומספר אחר שלא כמספר הקרבנות המפורשי בתורה וגם מינים אחרים גמלים מניקות כו') כפי אופן המשכת מ"ד של המקיפים דתוהו שיומשך אח"כ כו' וד"ל. והענין הוא בהיות יעקב ראה שעש"ו שלמטה הולך לקראתו עם ד' מאות איש כו' ע"ז שלח לו מנחה כו' היינו שהעלה מ"ן אל שרשו של עש"ו בחי' המקיפי' דתוה"ו בכדי להמשיך מ"ד ושרש המקיפיים דתוה"ו למטה ואזי ממילא יתבטל העש"ו הגשמי' שלמטה מפני גילוי המקיף שרש שרשו וד"ל (כי עש"ו שלמטה הגשמי הי' בקליפה בשבירה שהלך עם ד' מאות אי"ש כמיית' לקמן בע"ה לכך המשיך לו משרשו המקיף דתוהו שאזי נתבטל' ממילא מפני שרשו וד"ל).

באור הענין הוא, דהנה כתיב ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל וגו', פי' שמקום משכן התורה כולה הוא בבחי' יעקב וישראל הוא שם מ"ה התיקון דאצ"י, וזהו ענין הקרבנות המפורשי בתורה כמשפטן כו' שהוא בחי' העלא' מ"ן דתיקון להמשיך מ"ד כיוצא בו מאו"פ דתיקון כנ"ל, אבל ענין ההעלא' מ"ן לתה"ו זה לא נתפרש בתורה שהוא למעלה מבחי' התורה (כמ"ש ושם תורה בישראל כנ"ל), כ"א יעקב ידע הסדר של ההעלא' מ"ן

כמיית' בבוך 620: כמיית'.
 שאזי נתבטל: בבוך 620: שאזי יתבטל.
 ושם תורה: בבוך 620: ותורה שם.

נוסחא שניה

שם בישראל, פי' עיקר התורה והמצות שהם רק בחי' כלים מכלים שונים חסד דרוע' ימינא סדר זרעים כו' הוא רק בבחי' יעקב ובבחי' ישראל דוקא להיותם מבחי' שם מ"ה דהיינו בחי' אדם עולם התיקון והוא שבא הדבר בבחי' גבולים כך ולא כך כו' וצריך להיות בבחי' כלי דוקא והוא בחי' שוב שהוא ענין המשכות אלקות כידוע אבל בחי' רצוא הוא היפך זה דהיינו שאיננו נגבל בבחי' כלי כלל לפי שבחי' שוב הוא ענין ההמשכה מלמעלה למטה בבחי' ביטול דשם מ"ה כו' אבל בחי' הרצוא הוא ענין העלי' מלמטה למעלה ברשפי אש התשוקה והולך ואור למעלה מעלה עד שאין כלי הלב מכיל כלל והוא בחי' בכל מאדך והוא בבעית דוקא כמ"ש במ"א וד"ל וכדוגמא זו למעלה ההעלאת מ"ן לגבי בחי' המקיפי' דתוהו צ"ל ע"י בחי' הרצוא דוקא שאיננו נגבל בכלי כלל והוא היפך מדת יעקב י' עקב ובזאת ימשיך בחי' שרשו של עשו שלמעלה בתוהו אליו להתחבר ולהתאחד עמו יחדיו ישכנו כו' וד"ל והיינו עיקר ענין המנחה ששלח יעקב לעשו ואזי

לתוהו כו' וזהו ענין המנחה ששלח לעש"י אחיו כנ"ל, ולהבין היטיב ענין ההפרש בין העלאת מ"ן דתוה"ו להעלאת מ"ן דתיקון כו' יובן מבחי' עבודה האלוקי' של האדם שלמטה שכאשר מתלהב באהבה רבה בגבורו' רשפי שלמעלה מהדעת ושכל שאין השכל יוכל להכיל רוב האהבה של הלב כו' עד שהאהבה מקפת את השכל מכל צד כו' זהו עד"מ בחי' ההעלא' מ"ן דתוהו שרשו של עש"י שהוא בחי' רצוא מלמטה למעלה בתגבורת אור האהבה כ"כ עד שיוצא מגדר הכלי להיות מקיף את השכל כו' (וכנ"ל שבתוה"ו האורו' מרובים שאינם יכולים להתיישב בתוך הכלי' בבחי' א"פ כ"א חופפי' עליהם בבחי' מקיף כו' וד"ל), ובחי' העלאת מ"ן דתיקון הוא עד"מ למטה בחי' הרגשת הבטול בכח חכמתו להיותו מרגיש הביטול בראיית שכלו וליבטל לגמרי בבחי' מ"ה שזהו בחי' יעקב שנמשך מש' מ"ה התיקון דאצ"י [שהאור מתלבש בכלי החכמה להרגיש הביטול במוח השגתו ולבטל בבחי' מ"ה כו'] וזהו עד"מ בחי' העלאת מ"ן דתיקון דאצ"י ועד"ז יובן למעלה ההפרש ביניהם היטב וד"ל.

ויחץ את העם אשר אתו וכו' לשני מחנות וגו'. פי' שעיקר כונתו של יעקב הי' להעלות מ"ן אל המקיף דתוה"ו שרשו של עש"י, לכך כתיב ויחץ את העם כו'. לשני מחנות דוגמת עולם התוהו שהי' הספירה מפורדי' זתח"ז שנק' רה"ר עלמא דפרודא שאין נמצא שם רק ב' קווין ימין ושמאל בלתי קו שלישי ממוצע המחברן יחד מפני שהוא עלמא דפרודא שהמדות חו"ג שהם ב' קוין ימין ושמאל הם מפורדים זמ"ז ואין להם

לעשו: בבוך 620: יעקב לעשו.

כו': בבוך 620: אשר כו'.

נוסחא שניה

ממילא יבוטל כח הקליפה דעשו שלמטה וכמ"ש לע"ל אז אהפוך אל עמים שפה ברורה כו' כי מעשה אבות סימן לבנים כידוע וד"ל.

ג) וזהו ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו עזים מאתים כו'. ולהבין למה הקריב עזים ורחלים וגמלים כו' שלא כמשפט התורה בקרבן מנחה לא בכלל ולא בפרט הענין הוא עפ"י המבואר למעלה דאנחנו בני' הם מבחי' התיקון דשם מ"ה לכך לנו ניתנה התורה דוקא כו' כי הנה כל התורה כולה הוסדה רק בבחי' התיקון דוקא דהיינו שכל העלאת מ"ן והמשכת מ"ד במעשה המצות יהי' במדה וגבול לפי העת והזמן כמו ענין מצות הקרבנות שאינו דומה קרבן הפסח לקרבן חג הסוכות וכמ"ש פרים בני בקר שנים כו' ובקרבן חג הסוכו' כך וכך כו' ושל ר"ח כך וכך שהכל במדה וקצבה לפי העת והזמן דהיינו בפסח שצריך להיות למעלה המשכת מ"ד מבחי' אור חסד צ"ל ההעלאת מ"ן בקרבנות מלמטה למעלה ג"כ באופן זה ולזאת

התחברות זע"ז כלל משא"כ בעולם התיקון שהוא עולם האחדות שנק' רה"י, נמצא ג' מחנות שהם ג' קוין ימין ושמאל ואמצע שהקו שלישי הממוצע ביניהם הוא המחבר את הב' קוין ההפכ"י ומנגדים זל"ז יחד להיותם נכללים זכ"ז וממוזגיים זע"ז במז"ג השהו כו' כנודע, ולכן או' ישראל ג"פ קדוש ג"פ דוקא כמ"ש והייתם לי סגול"ה וגו' עם סגולתיו כו' בחי' סגו"ל שהוא ג' נקודת כו' (כמ"ש במ"א ע"ש) וד"ל. ומאחר שהי' צריך יעקב להעלות מ"ן אל עולם התוהו' להמשיך ממ"ד המקיף תוהו' שרשו של עש"ו למטה בכדי שיתבטל עש"ו שלמטה נגדו כנ"ל לכן הוצרך ליחץ את העם ואת הצאן והבקר כו' כולם לשני מחנות להיות דוגמת עולם התוהו' שנק' עלמא דפרודא שהספי' היה בתח"י שאין נמצא שם רק ב' מחנות כנ"ל וד"ל.

והוא עבר לפניהם וישתחו ארצה ז"פ עד גשתו עד אחיו וגו', פ"י שיעקב הוא ש' מ"ה התיקון והי' צריך לברר את עש"ו אחיו שלמטה מן הקליפות שנפל בשבירה אליהם כנ"ל ע"ז בחי' הוא (שהוא בחי' בינה כמ"ש ועבד הלוי הוא וגו' כמ"ש במ"א) עבר לפניהם כו' כמ"ש במ"א, ואח"כ השתחוה יעקב ז"פ עד גשתו עד אחיו. הענין הוא כנודע שכל השתחוה הוא בחי' ירידה והשפלה למטה [ואף ההשתחואות דש"ע הוא בחי' השפלה וירידה למטה שממשיך ע"ז אלוקו' למטה כמ"ש במ"א ע"ש] שהוא בחי' נפילה וירידה שמשפיל א"ע למטה (כמו בגשמיות המשתחוה כורע ראשו בהשפלה למטה כו') וכמו ענין נפ"א שהוא בחי' נפילה שמשפיל א"ע למטה מטה לברר הרפ"ח ניצוצין שנפלו בשבירה וללקט אותם להגביהם למעלה ולזאת מצטרך להשפיל א"ע ולירד לשם למקום שהם בכדי שילקט אותם

בתח"י: בבוך 620: זתח"ז.

נוסחא שניה

מספר הקרבנות כך וכך דוקא ובשבעות צ"ל המ"ד מבחי' הת"ת כו' ובסוכו' מבחי' המקיפים וכדומה לזה בשארי הקרבנות שכל שינויי דיניהם הוא רק להיות השתורה ניתנה בשביל המשכת התיקון לכך צ"ל ההעלאת מ"נ ג"ב לעולם התיקון לפי אופן זה כו' וכדוגמא זו בשאר כל המצות כולן וד"ל. אבל בשביל המשכת המ"ד מעולם התוהו' לא איתנו יודע עד מה איך שיהי' בחי' ההעלאת מ"נ לזה כי לא נתפרש כלל בתורה כו' רק יעקב הי' יודע האיך שיהי' בחי' ההעלאת מ"נ לעולם התוהו' וזהו ששלח המנחה לעשו בשיעור אחר שלא נמצא רמז לזה כלל בתורה כמו מספר מאתיים וגם שלח גמלים בהמות טמאות שאינן ראויין לקרבן כלל עפ"י התורה כו' מפני ששרש עשו בתוהו' הוא למעלה הרבה מבחי' התיקון שבתורה שהרי אינו יכול האור להתמצם בכלי כלל כנ"ל ואיך שימצא בחי' כלי בהעלאת מ"נ לעורר בחי' המקיפי' תוהו' לא ידע רק יעקב מזה במנחה זו ששלח אליו וכענין עובדא דחפירות בארות ועובדא דמקלות כו' שלא נודע ונמשך ענינים עפ"י התורה

ויגביהם למעלה ולכן נופל על פניו שהוא בחי' השפלה וירידה שמשפיל א"ע ויורד לשם ללקט הניצוצין משם כו' (כמשנת במ"א ע"ש) כמ"כ הי' ביעקב כשנצטרך לברר את בחי' הטוב שבעש"ו שלמטה המלוכב בקליפות בבחי' שבירה הי' מצטרך להשפיל א"ע מאד מאד ממדריגתו הנעלה למטה מטה כאשר הוא שם (שהי' קליפותי' וסט"א ממש בתכלית השפלו') לברר משם הטוב שבו מה שנק' אחיו ממש דהיינו מה שהוא אחיו בשרשו שהוא מבחי' המקיפי' דתוה"ו ויעקב מא"פ"י דתיקון כנ"ל הטוב הזה שבו דהיינו מה שנק' אחיו (ולא מה שנק' עשו דהיינו איך שהוא נפל בשבירה בסט"א ורע ממש כנ"ל) דוקא ע"ז הי' מצטרך להשתחות ארצה ז"פ עד גשתו עד אחיו כו', פי' ע"י השפלו' וירידות הרבים ועצומים האלו שהשתחוה ז"פ (שהוא ז' מיני ירדות ונפילות כו') כ"ז הגיעי' לשם אל המקום שהטוב שבעשו מובלע שם וביררו משם להיותו עולה למעלה, שמאחר שעשו נפל בשבירה מאד למטה לכך נצטרך יעקב להשפיל א"ע כ"כ בכמה ירידות והשפלות עד גשתו' עד אחיו דהיינו עד גשתו אל הטוב שבעשו המובלע ברע לברר אותו משם ולהעלותו למעלה כנ"ל וד"ל.

וירץ עשו לקראתו' ויחבקהו וכו', פי' תיכף כשבא יעקב לשם שנגש אל אחיו היינו אל בחי' הטוב שבעש"ו ע"י ההשתחואו' המה הירידות ונפילות ז"פ כנ"ל אזי כשראה הניצוץ הטוב שבעש"ו את גילוי אור הגדול של יעקב. אזי נכלל ונתבטל בו לגמרי כביטול הנר בפני האבוקה ששואבת

שהי' קליפות: בבוך 620: שהם הקליפות.

מא"פ: בבוך 620: הי' מא"פ.

הגיע: בבוך 620: עשה בבחי' הגיע.

יעקב: בבוך 620: בחי' יעקב.

נוסחא שניה

הנגלית לנו כי הרי גם שיעשה האדם היום פצלות במקלות כו' אין זו מצוה כלל ולא עשה כלום כו' וד"ל. אך מעשה אבות בעובדות הנ"ל היו סימן לבנים איך שיהי' לע"ל דהיינו בהתהפכות חשוכא לנהורא לגמרי ויבוער הרע מכל וכל ולא יהי' או בחי' הפירודי' שמחמת השבירה דס"ג והוא מפני שיתברר בחי' עשו כמו שהי' בשרשו לפני השבירה בבחי' המקיפי' כו' ויתחבר עם יעקב בחי' א"פ כנ"ל שזהו למעלה ממדריגת המצות שבתורה ומ"ש היום לעשותם היום דוקא ניתנה התורה לנו בבחי' התיקון משא"כ לע"ל דכתיב אז אהפוך על עמים שפה ברורה כו' וכנ"ל וד"ל.

ובכל הנ"ל יובן מ"ש וירץ עשו לקראתו' ויחבקהו כו' שעשו הוא המחבק ליעקב בבחי' מקיף כמ"ש מימינו תחבקני כו'. כי הנה בכל מקום המשפיע מחבק את המקבל כידוע והטעם הוא לפי שאין בכח המקבל להיות לו חשק ותשוקה להתעלות מפני שפלות מדריגתו למטה מאד וצריך המשפיע

האבוקה את אור הנר אליה עד שמסתלק אור הנר מן הפתילה ונכלל במאור הגדול של האבוקה, כך עדימ כשנתגלה אור הגדול של בחי' יעקב אזי נכלל הניצוץ הטוב שבעשו ונתעלה אליו ונכלל בו לגמרי (ועיי' גופא הי' הבירור שלו שנתעלה מן הרע שהי' מעורב בו ונכלל באור הגדול של יעקב) ודל' או כמו עדימ כשמקרבין שני נרות זליז האחת דלוקה והא' כבויה רק עשן הפתילה שהובהבה עולה בנר השני' הדולקת אזי ממשיך העשן העולה מן הכויה' אל הדלוקה את אור הנר הדלוקה לכבויה ומדלקת אותה כמי' עדימ למעלה כשהגיע יעקב ונגש אל בחי' הטוב שבעשיו אזי נתעלה הטוב ונכלל באור הגדול של יעקב כו' וז"ש וירץ עשו לקראתו שריץ הטוב שבעשו לקראת אור הגדול של יעקב ליכלל בו ונתאחד עמו ביחוד אמיתי ונתברר מן הרע שהי' מעורב בו כניל ודל'.

ויחבקהו. פי' לאחר שנתברר הטוב שבעשו מן השבירה וחזר לשרשו הנעלה אל בחי' המקיף דתוהיו אזי חיבק עשיו ליעקב, כניל ששרשו של עשיו הוא למעלה משרשו של יעקב רק שנפל דרך שבירה למטה אבל אח"כ כשנתברר מן השבירה אזי חזרי' לשרשו הנעלה משרשו של יעקב כמי' שאת חיל עטרת בעלה כו' שכמי' יהי' לעיל לאחר גמר כל הבירורין שיתעלה ש' ב"ן לשרשו ש' ס"ג שלמעלה ממ"ה המברר אותו כו' וכמי' הי' במעשה האבות (אשר הוא סימן לבנים כניל) שלאחר שנתברר עשיו אזי חיביק הוא ליעקב מפני שנתעלה לשרשו הנעלה משרשו של יעקב להיות אין בה כח כי' לעלות מעצמה זולת עיי' סיוע של הדכר עיי' החיבוק

הכויה: בבוך 620: הכבויה.

חזר: בבוך 620: חזור.

נוסחא שניה

לעורר אותו מלמעלה בבחי' התעוררו' אהבה בבחי' המקיפים וזהו עדימ זכר המחבק את הנקבה לעורר בה האהבה אליו כו' וחיבוק זה הוא בבחי' מקיף מבחוץ כו' כמי' עד רום המעלות בכל ההשתלשלו' עוי' צריך המשפיע להמשיך בחי' מקיף בתחלה לחבק את המקבל בכדי להעלותו אליו כו' וכמי' שמאלו תחת לראשו וימינו תחבקני כו' כמי' במיא ודל', ולפי שעשו בשרשו הוא בחי' מקיף דתוהו כניל ע"כ בהתחבר אליו יעקב במנחה זו שהעלה מי' אליו כניל רץ ונמשך אותו המקיף אליו מלמעלה למטה לחבק את יעקב בתחלה בכדי להגביהו ולהעלותו אליו מטעם הניל ודל' ואמנם כדי שיגיע לעורר בחי' המקיף ויוכל להיות חיבוק זה הוצרך בתחלה להשתחוות ז' פעמי' עד גשתו עד אחיו פי' כי עשו הגשמי הי' מסט"א לכך הי' צריך יעקב לברר הניצוצי קדושה שבו כדי שעיז יעורר אח"כ את המקיף שהוא שרש ניצוצי אלו ובירור זה עשה עיי' ההשתחוואה ז' פעמי' ע"ד ענין נפילת אפים ללקט ניצוצי' שנפלו בנוגה שציל עיי' ירידה עצומה כו' בז' מדריגות בכל ז'

שמחבק אותה שעיזו נותן בה כח לעלות אליו כו' וכמ"ש שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני וכו' וימינו דוקא של הדכר עליון יחבק את הנוק' להעלותה אליו עיזו כנ"ל כמ"כ הי' להבדיל בעשיו כשנתברר ונתעלה לשרשו חיבק הוא את בחי' יעקב מלמעלה למטה בכדי להעלותו אליו לשרשו הנעלה כנ"ל ומעשה אבו' סימן לבנים שכמ"כ יהי' באלף השביעי בגמר כל הבירורין אשר יבולע המות לנצח ואת רוח הטומאה יעביר מן הארץ שיהי' אשת ח"ל עטרת בעלה כו' כנ"ל וד"ל.

וישקהו. הנה זהו בחי' אתדבקות רוחא ברוחא שניתחד יעקב ועשו אחיו ביחוד אמיתי מאחר שעשו כבר נתברר ונתעלה לשרשו בחי' עולם התווה שהוא עולם הנקודי' ע"כ ניחדוי' אז שניהם יעקב ועשיו דהיינו שניתחד בחי' המקיף דתוה"ו דעשיו עם בחי' או"פ דתיקון דיעקב ונתאחדו ביחוד אמיתי וזהו בחי' הנשיקין שהוא אתדבקות רוחא ברוחא ביחוד אמיתי וזהו בחי' הנשיקין שהוא אתדבקות רוחא ברוחא ביחוד אמיתי ממש כנ"ל וד"ל. אך מה שנקוד על וישקהו, הענין הוא דהנה נת"ל ששרשו של עשו הוא מבחי' עולם הנקודי' רק כשנפל בשבירה למטה אזי נסתלקו אורות הנקודי' למעלה ועתה כשנתברר עשיו וחזר לשרשו הנעלה אזי נתגלו אורות הנקודי' להאיר כבתחילה כמקדם השבירה לכך נקוד על וישקהו דהיינו כאשר נתברר עשו ונתחבר עם יעקב ביחוד אמיתי בבחי' נשיקין אזי נתגלה אליהם מבחי' שרשו של עשיו האורות דנקודי' להאיר עליהם בבחי' גילוי

ניחדו: בבוך 620: נתיחדו.

זהו . . . אמיתי: בבוך 620 ליתא.

נוסחא שניה

מדות שהי' מהם השבירה כו' עד שיוכל למצוא ברע דנוגה בחי' הטוב דרפ"ח ניצוצין כו' ולכך נק' נפילת אפים ע"ש עוצם הירידה כידוע כמ"כ כאן ירד יעקב בתכלית הירידה בו' השתחוואו' בבחי' נוגה דבי"ע עד מדריגת עשו הגשמי שנפל בשבירה כו' כדי ללקט ממנו הטוב שנפל בו והוא הנק' אחיו של יעקב וזהו עד גשתו פי' עד שהי' יכול למצוא הבירור של הטוב ולמששו להפרידו מן הרע כו' והוא בחי' אחיו וד"ל והוא בחי' לבונה שבסממני הקטורת שרש עשו מבחי' המקיפי' עליונים וזהו שמצא יעקב ונק' אחיו של יעקב מפני שהמקיף עם הפנימי משרש אחד נמשכו מלמעלה כו' וד"ל ומ"ש וירץ עשו לקראתו כו' הענין הוא עדי"מ ביטול אור הנר בפני האבוקה הגדולה או כמו בהתקרב ב' נרות יתכללו זב"ז והיו לאחדי' כו' כמ"כ יובן למעלה שבהיות יעקב בבחי' א"פ דקדושה האלקית ירד לברר את עשו שלמטה יצאו כל בחי' האורו' הטובי' שנפלו בעשו ורצו לקראת יעקב כמשל ביטול הנר בפני האבוקה כו' ואחר שבירר ממנו הטוב והעלהו הרי עיזו נתעורר שרש עשו במקיפי' לכך ויחבקהו מטעם הנ"ל עד שנכנס האוי"מ

ולכן נתגלה הנקודו' להיות נקוד על וישקהו וד"ל (וכנודע שטעמי' הוא בחכמה וכשהי' השבירה בנקודי' אזי נסתלקו אורות דנקודי' היינו שנסתלק אור החכמה מלהאיר בבחי' גילוי ועתה חזרה אור החכמה להאיר עליהם בבחי' גילוי והיינו הנקודו' שעל וישקהו וד"ל).

ויבכ"ו. הנה ידוע שכאשר מתחברו' משפיע ומקבל שלמעלה דו"ג להודווג יחד מוכרח להתגלות עליהם אור גדול ונעלה שלמעלה משניהם מן המשפיע ומקבל יחד כו' כמ"כ כאן כאשר נתברר עשו לחזור לשרשו הנעלה משרשו של יעקב ונתאחד עם יעקב אחי'ו דהיינו שנתחברו הא"מ והא"פ שהוא בחי' משפיע ומקבל ביחד כנ"ל אזי נתגלה עליהם מלמעלה אור גדול ונעלה משניהם, והיינו שנמשך עליהם בחי' אור הכתר ששרשו מעקודי' שלמעלה מן החכמה ששרשה מנקודי' כו' וכאשר נתגלה זאת עליהם לכן בכו שניהם, כי ענין הבכי' הוא בהתגלות אור הכתר שלמעלה מן החכמה דוקא כמו עד"מ למטה בנפש האדם כשנתבשר איזה בשורה טובה פתאום אשר לא יוכל כלי השכל שלו לקבלו לתוכו מרוב אור השמחה והתענוג הגדול עד שמקיף את השכל מלמעלה אזי יבכה בדמעות מרוב השמחה (כמו שמצינו בר"ע כששמע חידושי התורה מתיקות התורה כמ"ש בזה שיר השירי' כו' שאמר לא יכילנא למסבל וזלגו עיניו דמעות כו') משא"כ כשהשמחה היא לפי ערך מדת השכל והלב שיכולים לקבל אותה לתוכה אזי תתפשט השמחה בו ויפשט את כל אבריו כמ"ש ושמועה טובה תדשן עצם במעשה דאספסיאנוס הגו' בגמ' כו' ועושה שינוי גדול בהילוך הדם ורוח החיוני

ולכן . . . וד"ל: בבוך 620 ליתא.

נוסחא שניה

דעשו והאיר ביעקב בבחי' א"פ כו' ונמצא הרויח יעקב הכל שנמשך לו גם המקיפי' הנ"ל ונכלל הכל בו דייקא וכנ"ל בענין את בכורתי לקח כו'. וזהו וישקיהו אחר שחיבקו דוקא כו'. כי הנה נקוד על וישקיהו כידוע והענין הוא דעי' השבירה הרי הי' בחי' הסתלקות האורות דבחי' נקודים כידוע מפני ריבוי האור כו' אך לאחר שחיבק עשו ליעקב ונדבקו הא"מ והא"פ והוא בחי' הנשיקין דוישקיהו ממש דהיינו בחי' אתדבקות רוחא ברוחא ממש שאחרי החיבוק כידוע אז דוקא נעשה ונגלה בחי' אורות הנקודי' למעלה כי הרי היה התגלות בחי' חכ' בבחי' א"פ שהוא עולם הנקודי' לאחר הברור והיינו בחי' הנקודות שנקוד על וישקיהו כו' משא"כ קודם הברור שנסתלקו בחי' הנקודות ע"י סיבת השבירה כידוע וד"ל. ואח"כ ויבכו, פי' ענין בכי' זו הנה יש ב' מיני בכיות א' מחמת מרירות כידוע והוא מפני דחיקת המוח ע"י הצער עד שדוחה ממנו הפסולת והן הדמעות שהן בחי' ליחות המותרות שבמוח כמבואר בס' הרפואה כו'. והב' הבכיי' שבאה מחמת השמחה כמ"ש בזה שר"ע זלגו עיניו דמעות כו' שהוא ג"כ מפני דחיקת המוח אך

שהולך בתנועה גדולה ונתרבה החיות בו כו' ומתגדלי' כל אבריו בהגדלה וריבוי ואף הגידים והעורקים של המוח מתרחבים בהתפשטו' והרחבה (שכל הג' בחי' עיבור יניקה ומוחין שבאדם מתרחבי' ומתגדלי' כו' כמ"ש בע"ח שעייז השמחה מתרחב המוח ואיבריו כו' ועורקי' כו' כנ"ל) גדולה כנ"ל כיז כשהכלי שלו מקבל השמחה לתוכו, אבל כשאין הכלי יכולה לקבל גודל אור השמחה אזי הוא להיפך שמחמת שאין כלי המוח יכולה לקבל האור לתוכו אזי הוא מכווץ את כלי המוח ודוחה ממנו מותרו' הליחות שהם הדמעות היורדי' ממנו [שהדמעות הם פסולת הגבורות כו' כמ"ש במ"א] כמעשה דר"ע שמגודל המתיקות אמר לא יכילנא למסבל וזלגזו עינו דמעות כו' (וכמ"כ להיפוך מחמת גודל אנחת לב עד שאין הכלי יכולה לקבל זולגזי' מעיניו דמעות כו' כנ"ל) וד"ל. כמ"כ עדימ' הי' הבכי' של יעקב ועשיו כשנתברר עשו' מן השבירה וחזר לשרשו הנעלה ונתייחד עם יעקב אחיו בכו שניהם מגודל השמחה שלא נתראו יחד בקרוב אמיתי מזמן שנשברו הכלי' דתוהו שנתרחקו עשו מיעקב אחיו' ונפל למטה בשבירה ועתה כשנתברר וחזר לשרשו הנעלה ונתאחד עם יעקב בכו מרוב השמחה עד שנתגלה אליהם בחי' אור הכתר שלמעלה מהחכמה שמוזה נסתעף הבכי' כנ"ל (כמשל ב' אוהבי' שלא נתראו פניים זמן כביר שהיו מרוחקים זמ"ו ואח"כ כשנתקרבו בכו בדמעות מרוב השמחה שלמעלה מן הכלי כמ"כ עדימ' למעלה יעקב ועשו הי' מרוחקי' זמן כביר מזמן שנשברו הכלי' דתוהי' לכן עתה כשנתקרבו יחד ביחוד אמיתי בכיז בדמעות מרוב השמחה שלמעלה מן הכלי' דהיינו בחי' התגלו' אור הכת"ר דעקודי' עליהם כנ"ל וד"ל ומעשה אבות סימן לבנים שכמ"כ הי' לע"ל לאחר גמר כל הביורו' דכתיב בבכ"י יבואו ובתחנוני' אויבילם וכו' וד"ל (והנה כתיב הודו לה' וכו' הודיע בעמים עלילותיו כו' וכן

נוסחא שניה

לא מפני צער אלא אדרבא מפני שלא יכול לכלי המוח לקבל התפעלו' השמחה הרבה מפני שהיא בתגבורת גדולה למעלה מבחי' הכלי לכך יצא וידחה מן המוח ליחות המותרות כו' והן הדמעות כו' כי הנה יש שמחה שיכול להתפשט דוקא בכלי ואז היא מרחבת הכלי ע"י התפשטותה ומשפעת בה תוס' וריבוי החיות במאד כמ"ש ריב"ז על אספיינוס כידוע וכמ"ש שמועה טובה תדשן עצם פי' תדשן עד שתרחיב העצם והבשר בגידול האבר והוא שניתוסף כח החיות בעורקים וכן בגידי הדם וגם ברוח החיים שבהם וגם בבחי' המשכות מוחין חדשים כו' שהן ג' בחי' עיבור יניקה מוחין כו' שמחמתם מתגדלים האברים כו' וד"ל והיינו כשיש כלי שמתרחב ותקבל האורה והשמחה הנפלאה אבל כשכלי המוח קצר מהכיל רוב השמחה מתכווץ ודוחה ליחות המותרות לחוץ כו' וכמ"כ הנה בבחי' יחוד יעקב ועשו כשנתגלה בחי' הנקודי' כנ"ל אח"כ נתגלה מבחי' היותר גבוה מאד נעלה והוא מבחי' העקודי' שהוא בחי' הכתר בכלל כו' לפי שבכל יחוד משפיע

כתיב הבו לה' משפחות עמים וגו' דלכאורה תמוהו מהצורך להזכיר להעמים אויה כלל (וזהו שדוד המלך מזכירם כמה פעמי' רבות בס' תהילי') ולפי משנת'ל אתי שפיר ששרשן של אויה הוא מעולם הנקודי' שלפני האצי' רק שנפלו דרך שבירה למטה לג' קליפות הטמאות לגמרי אבל כשיתבררו הניצוצין דקדושה דתוהו היינו בחי' הטוב שבהן ויחזור לשרשו הנעלה בבחי' א"ח והעלאת מ"ן אז יהי' מזה עיקר המנחה' והנח"ר לפניו כמשל הציפור שמדבר שזהו דבר חידוש נפלא כך הוא החידוש נפלא שיתבררו הניצוצין דקדושה המובלע בקליפות הטמאות לגמרי ויחזרו לשרשן בבחי' העלאת מ"ן שזהו הפלא ופלא גדול ולזאת אמר דוד המלך ע"ה הבו לה' משפחות עמים שאו מנחה ובואו לפניו כו' שעיקר המנחה יהי' מן העמים דייקא כנ"ל והיינו לע"ל בגמר כל הכירורי' ויכולע המות לנצח אז יבואו העמ"ם המנחה' לפניו וד"ל) [וממילא יובן שהמנחה הזאת היא גדלה במעלה מן הקרבת הקרבנות שנק' מנחה שהי' מקריבין בהמות טהורי' שהוא בחי' התבררו' הטוב שבנגויה בלבד וזהו ההתבררו' של ג' קליפות הטמאות לגמרי שהוא חידוש גדול יותר הפלא ופלא יותר וד"ל].

 נוסחא שניה

ומקבל יתגלה ממדריגה שלמעלה משניהם כענין ג' שותפים באדם כו' וכמ"ש במ"א וד"ל וע"כ ויבכו מרוב השמחה מפני שלא יכלו לקבל כלל גם בכלי שניהם כו' וד"ל וגם מפני שנתרחקו זמ"ז בתכלית שעשו ירד למטה מאד מסיבת השבירה כו' ונתרחק הא"פ מא"מ מאד מאד ולא ראו זא"ז כלל זה כמה כו' משעת השבירה עד התיקון כו' ע"כ בהתחברות שניהם יחדיו לא יכלו כלי שניהם לקבל רוב השמחה ונדחק ויצא מהם בחי' המותרות והן הדמעות כו' וזהו שארז"ל שבכו על בהמ"ק ראשון ושני כו' וד"ל ולע"ל כתיב בבכי יבואו כו' דהיינו בבכי' זו כשיתעלו שניהם ויתחברו יחדיו כנ"ל כי מעשה האבות סימן לע"ל דוקא כנ"ל וזהו שמסיים על נחלי מים כידוע לי"ח וד"ל.

ביום השבת הנ"ל

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו כו'. ויצו אותם לאמר כה תאמרו לאדוני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה ואשלחה להגיד לאדוני למצואו חן בעיניך וגו'. הנה ידוע שיעקב שרשו הוא מבחי' ש' מ"ה התיקון דאצי' ושרשו של עשו אחיו הוא מבחי' המקיפי' דתוה"ו כמשנת"ל לכך שלח יעקב לפניו ממש אל למעלה משרשו אל עשו אחיו שעיר"ה דהיינו ששלח אל שרשו של עשו שהם המלכין קדמאין דתוה"ו שלפני האצי' אל בחי' הא"מ דתוהו להמשיך אותו אליו למטה לשרש מדרגתו הוא בחי' הא"פ המלוכבשי' בכלי' דתיקון דאצי' וע"ז נאמר וישלח יעקב הוא ש' מ"ה התיקון דאצי' לפניו ממש דהיינו אל למעלה משרשו אל שרשו של עשו אחיו ארצה שעיר' שדה אדו"ם הוא בחי' עולם התוה"ו שנקרא עולם הנקודי' שלמעלה מאצילו' שנק' ברודי' כנ"ל וד"ל. ויצו אותם לאמר כה תאמרו וגו' עם לבן גרתי כו' ויהי לי שור וחמור וגו' ואשלחה להגיד לאדוני למצואו חן בעיניך כו'. פי' שיעקב שלח המלאכי' אל עשו אחיו להודיע לו שנגמר ונשלם כל סדר התיקון דאצי' בתכלית השלימות לא יחסר כל בו כל הבחי' ומדריגות שבעולם האצי' בחי' צאן ועבד ושפחה כו' כולם נתתקנו בבחי' ש'

לפניו: בבוך 560: מו.

עשו: בבוך 424: שרשו של עשו.

נוסחא שניה

בעזרי"ה יום שבת הנ"ל

וישלח יעקב מלאכים לפניו כו' יש לדקדק מהו לשון לפניו כו'. וגם להבין ענין ד' מאות איש שהיו לעשו וכל ענין הפ' כסדרה כו'.

א) הנה ידוע בשה"ק דאותן ד' מאות שקל כסף שנתן אברהם לעפרון החיתי הן בחי' ד' מאות עלמין דכיסופין דגהרין לעלמא דאתי לצדקיי' כו' והענין הוא שהן בחי' הארות השפע עונג העליון מבחי' עתיקא הממוצע בין עצמו' הא"ס לאורות הנאצלים כו' ולהיות שהארות הללו הן באים ונמשכין מבחי' העצמות שבעתיקא נק' עובר לסוחר פי' למעלה מעלה מבחי' סוחר עד שעובר עליו בבחי' מקיף בלבד כו' והענין הוא דבחי' עתיק נק' סוחר לשון סחור סחור כנ"ל לפי שהוא בחי' המקיף לכל ההשתלשלות וגם אליו עובר השפע ת' עלמין הנ"ל בבחי' מקיף בלבד מפני שד' מאות שקל כסף הללו הן באין ונמשכים מבחי' העצמו' דאור א"ס וד"ל.

מ"ה התיקון דאצי' שרשו של יעקב, ונשלמה מלאכת התיקון לגמרי בתכלית השלימות כו' כנ"ל וכי' לא הי' באפשרי להתקן זאתי ע"י סיוע של לובן העליון וז"ש עם לבין גרתי וגו'. ואשלחה להגיד לאדוני למצוא ח"ן בעיניך. פי' שלכן שלח לו יעקב להודיעו שכבר נשלים ונגמר כל התיקון שלו דאצי' בתכלית השלימות בכדי למצוא ח"ן בעיניו שימשיך משרשו בחי' המקיף דתוהי' מאחר שכבר נשלמה מעשה התיקון דיעקב בתכלית השלימות לכך ראוי שימצא ח"ן בעיניו עשיו אחיו שישיע לו בחי' המקיף דתוהי' והא בהא תלי' שדוקא כאשר נמצא השלימות בהתיקון דיעקב שלא יחסר לו מאומה כמ"ש ויהי לי שור וחמור צאן וגו' כנ"ל אזי ראוי שיומשך אליו בחי' החן של עשו אחיו היינו בחי' המקיף דתוהי' אבל אם לא הי' נמצא השלימות בהתיקון של יעקב דאצי' לא הי' באפשרי להתמשך אליו בחי' ח"ן עשיו אחיו היינו בחי' המקיף דתוהי', כמ"ש בזוהר דלית ברכתא שרי' באתר פגימא כו' שמאחר שלא נגמר שלימות התיקון דאצי' איך יומשך לשם הברכה מעולם התוהי' שלפני האצי' כו' ולז"א ויהי לי שור וחמור כו' שסיפר לו יעקב והודיעו לעשיו אחיו שכבר נשלמה מעשה התיקון שלו בתכלית השלימו' לא יחסר כל בו ומעתה ראוי מאד שישיע לו משרשו בחי'

זאת: בכרך 424, 560, 620 זולת.

מעשה: בכרך 424 מלאכתו.

בעיניו: בכרך 620, 560 בעיני.

אליו: בכרך 424 עליו.

עשו: בכרך 620, 560 דעשיו.

נוסחא שניה

וענין הנתינה לעפרון הי' בדרך ענין ירידת הברורי' כדי להוציאם אח"כ ממנו בתוס' ברכה כו' ובאמת עתידים לע"ל להתעלות ולהתברר מעפרון ולבא אל שרשם להיות ת' עלמין דכיסופין לצדקיי' כו' אך בניי לביני הן הן שירדו כ"כ למטה מטה ונעשו בחי' ד' מאות איש לעשו והוא בחי' שק דקליפה כמאמרם ז"ל התורה חוגרת שק פי' כמ"ש בדוגמתו אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם דהיינו בחי' המקיף דשמים העליונים יהי' מבחי' השק דהוא בחי' ת' עלמין דכיסופין כו' כאשר ירדו ונתצמצמו בבחי' הגבורות בצמצום אחר צמצום עד שמאירים בד' מאה בחי' דינין קשין דמשתכחין כמ"ש כאד"ר דאחידין בשערות דז"א ומהם מסתעפי' בחי' גבורות קשו' שמשתלשלים בבחי' עשו ונק' ד' מאות איש כו' וד"ל (ומ"ש התורה חוגרת שק דוקא כי עיקר שרש יניקתם מבחי' אחוריי' דחכ' דקדוש' כידוע וד"ל). והנה בחי' עשו הרי מבואר למעלה שהי' מבחי' המקיפי' דתוהו ויעקב הוא מבחי' הא"פ כו' ולהיות כי בחי' המקיפים הגבה מאד נעלה מבחי' הא"פ ע"כ שלח יעקב מלאכים לפניו פי' לפניו למעלה הימנו במדריגה והוא אל בחי' עשו דתוהו כו' וד"ל וענין השילוח מפרש והולך עם לבן גרתי כו' ויהי

המקיף דתוה"ו, וז"ש ואשלחה להגיד לאדוני למצוא ח"ן בעיניך, פי' ששלחתי את המלאכי' להגיד לך כל זאת שנגמר ונשלם מעשה התיקון שלי בתכלית השלימות לא יחסר כל בו שור וחמור צאן כו' כולם נתתקנו בשלימו' התיקון בכדי שע"י הידיעה הזאת שתדע שנמצא השלימות בתיקון שלי כו' אמצא ח"ן בעיניך היינו שלפ"ז דוקא ראוי מאד שתשפיע לי משרשך בחי' המקיף דתוה"ו וזהו דיקדוק לשון הכתוב ואשלחה להגיד לאדוני למצא ח"ן בעיניך כנ"ל וד"ל.

וישבו המלאכים אל יעקב לאמר, באנו אל אחיך וכו' וגם הולך לקראתך וד' מאות איש עמו וכו'. פי' תשובת המלאכי' הוא שבאמת מחמתך ה' ראוי ונכון מאד שיומשך אליך מבחי' המקיף דתוה"ו שרשו של עשו אחיך מאחר שנמצא בך השלימות של התיקון שלך כמו שהודעת לעשו אחיך כ"ז. כנ"ל, אבל מה לעשות שהמניעה הוא מצד עשיו אחיך שהוא עדיין למטה בבחי' שבירה שנפל אל הקליפות ולא נתברר עדיין ואיך ישפיע לך מלמעלה משרשו המקיף דתוה"ו מאחר שהוא בעצמו עדיין למטה בבחי' השבירה שנפל בקליפות ממש כנ"ל ולא נתברר עדיין כלל ולא שהמניעה מחמתך ח"ו שלך יאתה מאד המקיף דתוה"ו מאחר שגמרת כל שלימות התיקון שלך רק המניעה הוא מצד עשו אחיך שהוא עדיין למטה שהולך עם

כ"ז: בבוקר 424, 560: כו', ובבוקר 620 ליחא.

בעצמו עדיין: בבוקר 560: עדיין בעצמו.

נוסחא שניה

לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה כו' פי' יעקב הודיע לעשו שבבחי' תוה"ו שלמעלה מעלה ממנו כו' שבא יבא אליו לשרות המקיף באו"פ כו' מפני שכבר יש בו בחי' השלימות שעפ"י התיקון דבחי' אתברירו והיינו בכל ה' הבחי' שור וחמור צאן ועבד שפחה כידוע שבבחי' התיקון הוא ענין היחודי' וההתכללות מכמה בחי' יחד ועי"ז מתברר בכלל כל ה' בחי' הללו שור וחמור כו' שבאים מסט' דקליפה עד שגם בחי' השפחה אשר אחר הרחיים כו' נתבררה ג"כ ונכללה בקדושה עליונה וזהו ויהי לי דוקא כידוע דיעקב הוא בעל עולם התיקון שבבחי' ברודים דאצי' כו' ופי' לי היינו שנכללו כל ה' בחי' הנ"ל בבחי' הפנימי' דיעקב הנק' לי וד"ל וכי"ז בא לי מפני שעם לבן גרתי פי' בחי' לובן העליון שהוא בחי' הארת הלבנוני' שבע"י הנק' י"ג חיוורתי כו' שמשם ה' עיקר כח השפע ליעקב בעל עולם האצי' לברר ולתקן הכל בבחי' נקודי' וברודי' כמ"ש במ"א ע"פ מכל אשר לאבינו עשה יעקב כו' וד"ל ועיקר ענין הידיעה שהודיע לו יעקב ע"י מלאכיו הוא רק שיש בחי' השלימות ע"י בירורי' הללו וכאשר יש שלימות בדבר אזי יוכל להיות שורה עליו מבחי' המקיפי' העליונים שלמעלה מגדר כלים כו' וכענין המאמר

ד' מאות אי"ש (שהם ד' בתי דינין כו') שהם בחי' הדינין קש"י של החצונים כו' שלמטה ועש"ו הוא עדיין למטה מעורב בין הקליפות שהולך לקראתך עם הד' מאות איש דקליפות כו'. וכנודע ששרש שרשן של ד' מאות איש הוא בחי' ד' מאו' שקל כסף שנתן אאע"ה לעפרון שהד' מאות שקל כסף עובר לסוחר [שלמעלה מבחי' סוחר' הם המקיפי' כמ"ש במ"א] הם בחי' ת' עלמין דכסופין דירתון צדיקיא לעלמא דאתי א"ך כאשר נתן אברהם הד' מאות שקל כסף מה שעובר' לסוחר' כו' אל עפרון מזה נשתלשלו ונמשכו לחיצוני' עד שנתהווה הד' מאות אי"ש דעשו שהם דינין תקיפין וז"ש אלביש שמי"ם קדרות וש"ק אשים כסותם וכן ארז"ל התורה חוגרת ש"ק דהיינו בחי' לבוש ש"ק שהחיצוני' יונקי' הימנו והיינו הד' מאות איש דעש"ו שש"ק עולה בגי' ד' מאות כו' וד"ל, ששרשם של הד' מאות איש דקליפה הם הד' מאות שקל כסף שלקח עפרון מאברהם והמשיכן לסטי"א עד שבריבוי ההשתלשלות נתהוו מהם הד' מאות איש כנ"ל. והנה לעיל בגמר ותכלית כל הבריורין כשיבולע המות לנצח ואת רוח הטומאה יעביר וגו' אז יחזיר עפרוין הד' מאות שקל כסף לשרשם אל הקדושה בחזרה בשלימות וד"ל.

וירא יעקב מאד ויצר לו וכו'. פי' שיעקב לא ידע מזה שעש"ו אחיו עדיין למטה בשבירה שהולך עם ד' מאות אי"ש כו' שלא נתברר עדיין כ"א יעקב. חשב אשר כבר נתברר עשו אחיו וחזר לשרשו הנעלה בחי' המקיפי'

בחזרה: בבוך 560, 620: בתורה.
יעקב: בבוך 560 ליתא.

נוסחא שניה

הידוע דהאי ברכתא לא שרי' באתר פגים ולא באתר ריקני' כו' פי' ברכתא הוא בחי' אור המקיף שלמעלה מהשפעה בבחי' צמצום גדר הכלי כו' והוא לא שרי' על בחי' אוי"פ שבכלי כשהכלי פגום בבלתי ענין השלימת והוא דוקא כאשר יבורר ויהופך חשוכא לנהורא כו' שזהו עיקר בחי' השלימות והתיקון כענין המבואר במ"א שאין שמו שלם עד כו' שעיקר השלימות הוא בהיות בחי' התיקון דוקא לתקן ולברר את מה שנתקלקל ולא השלימות מצד עצמו בלבד כו' וד"ל וזהו שאמר ואשלחה להגיד לאדוני למצוא חן בעיניך פי' עתה אחר שנבררו כל ה' בחי' הנ"ל הוא העת להודיע לאדוני שהוא בחי' המקיפי' דתוהו שרש עשו הנ"ל כדי למצוא חן בעיניך פי' שתוריד ממך האור המקיף שלך וישרה וישכון בבחי' אוי"פ דיעקב והוא ענין החן שהוא בחי' הארת המקיף הנק' חן כידוע והוא הי' ענין בקשה אמיתי' ביעקב שירד האו"מ וישכון בו מפני שראוי לברכה דא"מ אחר שיש בו בחי' השלימות וזה ואשלחה כו' עתה דוקא שהוא עת דודי' מטעם הנ"ל ולא מקודם לכן וד"ל. וישבו המלאכים וכו' פי' תשובתם כך הוא אמת הדבר שעשו בא לקראתך כו' דהיינו שרש עשו של מעלה שהוא בחי' המקיפי' דתוהו כמו שהן לפני

דתוה"ז שלפני האצ"י, לכך שלח יעקב אליו המלאכי' להודיעו שכבר נגמר מעשה התיקון שלו בתכלית השלימות ע"כ ימצא ח"ן בעיניו שישיפע לו משרשו בחי' המקיף דתה"ז כו' כנ"ל, אבל כיון ששמע יעקב תשובת המלאכי' אשר עשו אחיו עדיין למטה ולא נתברר עדיין שהולך לקראתו עם ד' מאות אי"ש ע"ז וירא יעקב מאד ממנוי [כי כאשר הוא עדיין למטה בקליפ' שהולך עם הד' מאות איש שהם דינין תקיפין של החצוני' הרי הוא המנגד אליו ושונאו כו' אבל לפ"ד יעקב שנתברר כבר וחזר לשרשו הנעלה אזי הוא אחיו ממש כנ"ל וד"ל] ויצר לו ע"ז שעשו אחיו עדיין למטה בשבירה מלובש ומעורב בין הקליפות ולא נתברר עדיין שהיצר לו זאת מאד. ומעתה אי"א שישיפע לו עשו אחיו המקיף דתוה"ז משרשו מאחר שהוא בעצמו למטה ואין לו תרופה כ"א שימשיך יעקב בעצמו בחי' המקיף דתה"ז משרש שרשו של עשו אחיו למטה שנמתקו' הדינין דעשו בשרשו שנתגלה כו' ואזי כשיתגלה המקיף דתוה"ז שרש שרשו של עשו למטה ממילא יתבטל העשו שלמטה הגשמי המעורב בקליפ' שהולך בד' מאות איש כו' מפני אור המקיף דתוה"ז שרש שרשו שנתגלה למטה ולא יוכל עשו הגשמי שלמטה לעשות לו מאומה שיתבטל מפני מקורו המקיף דתוה"ז שיתגלה כי אין הדינין נמתקין אלא בשרשן כו' כנודע. אי לזאת כשנצטרך יעקב להמשיך בעצמו המקיף דתוה"ז

מחנו: בבוך 620 ליתא.

שנמתקו: בבוך 560: שיומתקו.

בד': בבוך 560: עם ד'.

נוסחא שניה

השבירה כו' כי ראוי אתה להם מצד שלימותך וכבר נתעוררו למעלה בחי' המקיפי' לצאת לקראתך להאיר בך כו' אך עדיין ד' מאות איש עמו פי' עדיין עשו שלמטה לא ניתקן עדיין יש עמו ד' מאות איש דלבוש שק הנ"ל והן בחי' הגבורות דעשו שנאחזים מד' עלמין דכיסופי' הנ"ל ע"י סיבת הנתינה לעפרון כנ"ל כי עדיין לא נתברר עשו שלמטה והוא בתקפו וחזקו כו' ולכך ויגר יעקב מאד כו' והתפלל אלקי אבי אברהם כו' פי' המשיך כחות או"מ לעזרו מבחי' המקיפי' דקדושה שהן מגן אברהם ויצחק כו' וד"ל.

ב) ויחץ את העם כו' לשני מחנות כו'. הגה הטעם שחלק לב' מחנות דוקא יובן עפ"י הקדמה הידוע שיעקר ההפרש בין עולם התוה"ז לעולם התיקון הוא שעולם התוה"ז הוא רק בב' קוין בלבד ולכך הוא עלמא דפרודא זת"ז וממנו מסתעף עלמא דפרודא ממש כבי"ע שממש שרש עשו הגשמי כמ"ש ומשם יפרד משם דוקא כו' אבל בחי' התיקון הוא דוקא בבחי' ג' קוין בבחי' ת"ת שנק' סגול כמ"ש ישראל לסגולתו כו' וכתוב ביום ההוא יהי ישראל שלשיי' כו' ישראל דוקא הן בחי' שלשי"ה שהוא בחי' הת"ת כלול מג'

שרשו של עשו שיתגלה למטה הוצרך להעלות מ"ן כנודע באופן הלזו של המ"ד שיומשך אח"כ וכנודע שמ"ן ומ"ד דתה"ו הוא באופן אחר מן המ"ן ומ"ד דתיקון דאצ"י כנ"ל ולזאת שלח לו המנחה עזים מאתיים ותיישי עשרים וגו' כמשנת"ל שהמנחה הוא בחי' העלא' מ"ן שלכך נקראו הקרבנות דרך כלל בשם מנחה כו', אך יש הפרש גדול בין הקרבנות שהי' במקדש שנק' בשם מנחה ובין המנחה הזאת ששלח יעקב לעשו אחיו כו' בהיות מעשה הקרבנות הוא מבהמות טהורי' דוקא ושחוטין דוקא אך השחיטה כשרה בור כו' ואינו מקריב רק החלב ודם שלהם והמנחה הזאת ששלח יעקב לעשו הי' בהמות טמאי' ג"כ כמ"ש גמלים מניקות וכניהם שלשים כו' וגם שלהי' חייני ממש ולא שחוטין (שאינו כמעשה הקרבנו' שהי' שחוטין טהורין דוקא) כו'. והענין הוא כנ"ל שהמ"ן ומ"ד דתה"ו הוא משונה באופן אחר מן המ"ן ומ"ד דתיקון בהיות בתיקון האורות מלובשי' בתוך הכלי' בבחי' א"פ ממש שמתצמצמי' האורות דתיקון במיעוט אחר מיעוט בכלי' מכלי' שוני' המרובי' עד שיכולי' להתיישב בתוכן בבחי' א"פ ממש כנ"ל. ושרש התורה הוא ג"כ בבחי' דתיקון דאצ"י שהאורות מתלבשי' בתוך הכלי' בבחי' א"פ ולכך מפורש בתורה סדר ההעלא' מ"ן דתיקון דאצ"י להמשיך המ"ד כיוצא בו מבחי' הא"פ המלובשי' בבחי' צמצום הכלים דתיקון כו' היינו מעשה הקרבנות שהוא הכל בדקדוקי' וצמצומים גדולי' דהיינו שהי' הקרבנות מבהמו' טהורין דוקא ושיהי' שחוטין דוקא ואיך יקריבו ע"ג

שלהן: בבוך 424, 560: שלחן.

נוסחא שניה

גוונין אדום וירוק ולבן כו' והוא מדת יעקב כידוע אבל בחי' עשו אינו אלא ב' קוין בלבד והן בתכלית הפירוד שבמקום החסד אין גבורה כלל כו' וביאור הדברי' ידוע עדי"מ מי ששכלו קטן לא יכיל ב' הפכי' כלל אלא אם יטה שכלו לזכות לא ימצא כלל שום שכל לחוב ולא יוכל לסכול שום נטיי' לחוב בלבו אלא רק טוב וחסד בלבד ובהיפוך כאשר יטה לחוב לא יסבול כלל שכנגדו לזכות ונמצא אינו אלא בקו א' תמיד או בקו הימין לזכות או בקו השמאל לחוב והרי פירוד גדול יש בין קו הימין לקו השמאל שבעודו בקו הימין יתרחק מאד בתכלית הריחוק מקו השמאל עד שלא יוכל להעלותו במוחו ולבו כלל כו' וזוהי משל לבחי' התוהו אשר אין במקום זו החסד שום הארה מן הקו של הגבורות כו' ולכך הן זת"ז כו' ונק' עלמא דפרודא מפני שהמה מפורדי' זה מזה כו' משא"כ מי ששכלו רחב יוכל לסכול ב' הפכים יחדיו ישכנו במוחו ולבו כו' והוא שעל אופן זה יהי' נטייתו לזכות בלב שלם ועל אופן אחר נטייתו לחוב כו' וכדומה וה"ז ענין ההכרעה שידוע דגדול כח המכריע מדעת ב' המנגדיי' להיותו סובל דעת שניהם ויכריע בניהם כו' מוכרח שדעתו גבוה מדעת שניהם ולכך כוללם יחד והם בו בכלתי פירוד

המזבח מה שפוסל בהן כו' מפני שהתורה נמשכה מהא"פ דאצי' שהוא עולם התיקון שהאורות מתצמצמי' להתלבש בתוך הכלי' ממש והכלי' מגבילי' את האורו' המלובשי' בתוכן שי"ה כו' לכך ניתנה התורה לשעורין וגבולין היינו כל פרטי דקדוקי המצות שהם הכל מיני צימצומי' שיהי' הקרבן מבהמה טהורה דוקא ולא טמאה כו' שזהו בחי' דקדוק וצימצום כו' והיינו מצד שהאורות דתיקון מלובשים בתוך הכלי' ממש שהכלי' מגבילי' אותם ומצמצמי' אותם ושרש התורה נמשכה משם ג"כ לכך היא מדקדקת בכמה מיני צמצומי' ודקדוקים כו' כנ"ל אבל יעקב העלה מ"ן אל שרשו של עשו בחי' עולם התהיו שלמעלה מבחי' התורה שבתקון דאצי' ששם אין האורות יכולין להתלבש בתוך הכלי' בבחי' א"פ שלא יכלו הכלי' לסובלן כ"א חופפים עליהם מלמעלה בלי הלבשה והגבלת הכלי' כלל, לכך שלח המנחה (שהוא ההעלא' מ"ן) לש"ם אף בהמו' טמאי' גמלי' מניקות כו' וכולו הי' חיון ולא שחוטין כו' שמאחר שהאורות דתהיו חופפים על הכלי' מלמעלה ואין שום דבר שיגבילן ויצמצם אותן כ"א הם בחי' אין סוף ממש ולא כגדר גבוליי לכך אין נמצא שם הדקדוק להיות הקרבן מבהמה טהורה דוקא מרצה ולא מטמאה שמאחר שהוא בחי' אין סוף בלי גדר וגבול וצימצום כלל הוא כל יכול לסבול הכל אף טמאין ואף שיהי' חיון ולא שחוטין שאין נמצא שם הדקדוקי' וצימצומי' האלו כו"י (כי כל הדקדוקי' האלו הם מצד הגבלת

שי"ה: בבוך 560, 620 ליתא.

כו': בבוך 560, 620: כלל.

נוסחא שניה

כלל שהרי ישכנו בו ב' הסברות ההפכיי' יחדיו והיו לאחדי' ממש כו' והי' כדמיון עירוב הגוונים ירוק ואדום ולבן יחדיו בצירוף א' משא"כ לבן בלבד או אדום בלבד כו' ועיקר הענין הוא שבחי' המכריע הוא שלוקח מזיגה נכונה מב' ההפכיי' מזה קצת ומזה קצת אך עיקר הדבר הוא שיהי' המזיגה במזג הטוב והנכון לא מזה יותר מדאי כו' וזהו דוקא עפ"י החכ' הנכונה נמזגו וכן עירוב הגוונים עיקר התפארת הוא כשמצויירי' במדה הנכונה מן המראו' ההפכיי' כו' וכן מזיגת המשקין יין במים וכדומה עיקר התיקון להטיב את המשקה הוא בתערובו' המים ביין איך וכמה יהי' כי היין חזק יותר מדאי והמים חלש יותר מדאי וכאשר יומזג במדה נכונה מן החלישות והחיוק יהי' ערב לשותה כו'. וכיוצא בכל אלה יובן הנמשל למעלה כו' בבחי' עולם התיקון שעיקר ענינו הוא שהקוין דחויג ממוזגים בו במדה הנכונה מאד והוא הנק' ת"ת כידוע שהוא כענין המכריע הנ"ל וכענין מזיגת המראות או מזיגת המשקין הנ"ל וזהו שנק' בשם סגול דוקא והוא מדת יעקב וישראל שנק' שלשיה דוקא וכמא' הידוע בזוהר ע"פ ויבוא לו יין וישת שפיר אמר מט"ט דארמי מיא לגו חמרא כו' פי' דבחי' היין הוא מבחי' הגבורות דאימא

וצמצומי הכלי כנ"ל אבל מאחר שאין הכלי מגבילין שם את האורות שהם חופפים עליהם בבחי' מקיף מלמעלה מאין ימצא שם הצמצומי' והדקדוקי' האלו כי הוא אין סוף וכל יכול לסכול הכל אף טמאין ואף חייזר בלי דקדוק וצמצום כלל) וכמארז"ל על החזיר למה נק' שמה חזיר שעתידי לחזור להתירה כו' שלע"ל יותר לאכול חזיר והיינו כשיבולע המות לנצח ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ שיתגלה עצמות אור אין סוף שלמעלה מגדר הכלי אז יותר אכילת חזיר. שזה האיסור לאכול חזיר שעתה הוא מחמת צימצום והגבלת הכלים שמגבילים את האורות המלוכשי' בתוכן שיהי' בדקדוק כו' אבל כשיתגלה עצמות אא"ס ב"ה לא יהי' הדקדוקי' והצמצומים אלו שהוא סובל הכל. כמ"כ עתה בבחי' עולם התהו שלמעלה מבחי' התורה שהאורות דתהי' חופפי' על הכלי בבחי' מקיף ואין דבר שיגביל ויצמצם אותן סובל הכל אף טמאין ואף חייזר שאין נמצאי' הצמצומי' ודקדוקי התורה שם וזהו מחמת התגלות בחי' עצמו' אור א"ס שהוא אחד ומיוחד הסובל הכל כנ"ל אבל למטה שנמצא הדקדוקי' אלו להבדיל מן הטמא אין נמצא התגלות עצמו' אחדותו ית' ולא נקרא אח"ד כמ"ש מי יתן טהור מטמא לא אח"ד, פי' שכאשר נבדל הטהור מן הטמא אז לא אחד כ"א עיקר התגלות אמיתי' האחד הוא במקום אשר הטמא והטהור שוין יחדיו במעלה א' דהיינו בבחי' המקיפי' דתהי' שסובלי' הכלי' אף גמלי' מניקות הטמאות כו' ואין נמצא שם הדקדוקים האלו להבדיל הטהור מן הטמא כלל כו' שם מתגלה אמיתית

נמצא: בכרך 560 ליתא.

נוסחא שניה

מקו השמאל ובחי' המים מקו החסד דאבא כו' ויעקב שהוא מדת הת"ת כידוע ידע בכי טוב ענין המזג הנכון בהם וזהו שיש תריין טעמי על ויבא לו יין כו' משום דארמי מיא כו' וד"ל. וביאור הדברי' ידוע גם בעבודת ה' שיש בחי' רצוא ובחי' שוב והן ב' הפכיי' ממש שבחי' הרצוא הוא תגבורת ההתפעלו' להתכלל למעלה מעלה באחדות ה' כו' עד שלא יכול לעמוד בכלי גופו וחפץ לצאת מנרתק חומר הגוף בכלות הנפש כו' והוא מפני שלא יכיל כלי לבבו להכיל ההתפעלו' העצומה כו' והוא מבחי' הגבורו' דקו השמאל העולה מעלה מעלה כו', אבל בחי' השוב הוא היפך זה שההתפעלו' תתישב בכלי הלב ויכול להכילה ועיקר ענינו הוא בחי' המשכות אלקות מלמעלה למטה דוקא והוא שירד האור האלקי וישכון בבחי' כלי דוקא ובריבוי הכלים מכלים שונים במצות מעשיות כו' וד"ל והנה זה ההפרש הגדול הי' בין בן עזאי ובין ר"ע שעל בן עזאי אמרו הציץ ומת ועל ר"ע אמרו נכנס בשלום ויצא בשלום כו'. דהנה ארז"ל במדרש על בן עזאי שהי' יושב ושונה ואש מלהטת סביבותיו כו' פי' שנפשו חשקה בתורה כ"כ בבחי' הרצוא הנ"ל בכלות הנפש כו' עד שלא חפץ כלל בבחי' הירידות אור וההמשכה בבחי'

דאח"ד שלמעלה מבחי' התורה דתיקון דאצי' כנ"ל וד"ל. ולכך כשרצה יעקב להמשיך מ"ד בחי' המקיף דתוה"ו שרשו של עש"ו אליו למטה שיתבטל עש"ו הגשמי שלמט' ממנו כנ"ל הוצרך לשלוח מנח"ה שהוא בחי' העלא' מ"ן לשם כאופן המ"ד דתוה"ו שמשונה באופן אחר מן המ"ן ומ"ד דתיקון כנ"ל ולכך שלח אף גמלי' מניקות' כי אדרבה שרשן של גמלי' הוא מאד נעלה כמיש באליעז"ר עבד אברהם שלקח עשרה גמלי' מגמלי' אדוניו וכל טוב אדוניו בידו כמשנ"ת במ"א והוא כמיש כי גמלי' עלי אמו כו' וד"ל. ולכך שלח חיון דווקא ולא שחוטין (כאופן מהו' האי"ס דתוה"ו כו' כנ"ל) וד"ל.

ויאמר* יעקב אלקי אבי אברהם וגו'. פי' יעקב התפלל שיומשך אליו המקיפי' דקדושה של האבות לעזור לו שיוכל להמשיך המקיף דתוה"ו שרשו של עש"ו למעלה למטה שיתגלה למטה עד שיתבטל עש"ו הגשמי לגמרי וע"ז אמר אלוקי אבי אברהם וגו' שהמשיך בחי' המקיפי' של אבות ושיעזרו לו בהמשכת המקיף דתוה"ו שרשו של עש"ו כנ"ל וד"ל.

ויקם בלילה ההוא ויקח את שתי נשיו וגו' ויעבר את מעבר יב"ק ויקחם ויעבירם את הנחל ויעבר את אשר לו, ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו כו' ויגע בכף יריכו כו'. הנה כתיב בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם

כי גמ"ל: בבוך 560: כגמול.

האי"ס: בבוך 424: האדם, ובבוך 560, 620: האי"מ.

ויאמר: בבוך 560 מאמר חדש.

נוסחא שניה

כלים מכלים שונים כמו במעשה המצות לישא אשה וכדומה כו' והוא מפני גודל תשוקתו ודביקותו למעלה מעלה באור א"ס שבתורה כו' וזהו שהאש מלהטת סביבותיו כו' בחי' רשפי אש הרצוא הנ"ל וע"כ הציץ ומת בבחי' ביטול המציאות לגמרי כו' אבל ר"ע נכנס בשלום כו'. פי' ענין השלום הוא מדת הת"ת המכריע הנ"ל כי בחי' שלום הוא המכריע המחבר ב' הפכיי' מנגדיי' כו' שישכנו יחדיו במזיגה ובמדה המלוקטת מב' ההפכיי' יחדיו כנ"ל והיינו שר"ע הי' יודע טוב המזיגה מב' ההפכיי' דרו"ש הנ"ל וקיבץ משניהם יחדיו כו' והוא שהי' לו בחי' הרצוא הנ"ל במזג נכון ולא יותר מדאי כמו בכ"ן עזאי כו' וגם בחר בבחי' שוב הנ"ל בהמשכות אלקות בבחי' כלי שבא מצד קו הימין כידוע. וגם זאת הי' אצלו במזג נכון וצירפם יחד ג"כ במזג ומדה נכונה וזהו נכנס בשלום ויצא בשלום וד"ל ופי' היציאה והכניסה הענין יודע דבחי' העלאת מ"נ נק' כניסה ובחי' המשכת המ"ד נק' יציאה להיות כי בחי' העלאת מ"נ הוא העולה ונכנס ונכלל למעלה בבחי' הרצוא כנ"ל וירידת שפע המ"ד הנה הוא בא למטה בבחי' כלי והי"ז בחי' היציאה ממקומו לבא למטה כו' וכל אלה הכניסות והיציאות במ"נ ומ"ד הי' אצל ר"ע במדה נכונה

וגו'. פי' שרשן של האבות הוא מבחי' עבר הנהר העליון דאצי' כמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וגו' שזהו בחי' הנהיר דאצי' שנמשכת מעדן (שהוא חכמה דאצי') להשקות את הגן אך בא הכתוב להודיענו ששרשן של האבות הוא למעלה מן הנהיר הזה דאצי', כי שרשן הוא מבחי' הכת"ר הוא המקיף דאצי' שהוא למעלה מן הנהר היוצא מעדן כו' רק שנשפלו האבות למטה לז"א דאצי' אבל שרשן הוא בעבר הנהיר הידוע הנ"ל. וז"ש בעבר הנהר ישבו אבותיכם וגו' וד"ל. והנה כאשר נצטרך יעקב להמשיך לו בחי' המקיף דתוהו שלפני אצי' הנ"ל הוצרך לעבור את הנהר הזה היוצא מעדן כו' שזהו בחי' המשכת סדר ההשתלשלות דעולם האצי' שהוא התיקון כנודע. וכאשר נצטרך יעקב להמשיך המקיף דתה"ו שלמעלה מסדר ההשתלשלות דאצי' הוצרך לעבור את הנהר הידוע הנ"ל להגיע לשורש שרשן של האבות אשר ישבו בעבר הנהר הנ"ל ששם לא רחוק הוא מן בחי' המקיף דתוה"ו הנ"ל וז"ש ויעבר את מעבר יב"ק, ויעבירם את הנחל וגו' פי' יב"ק הוא ר"ת יחוד ברכה קדושה שזהו בחי' המשכת"י הנהיר הנובע ויוצא מעדן ולהשקות את הג"ן שהיא נקראת מעבר יב"ק (יחוד ברכה קדושה כו') והוא הוא בחי' הנח"ל שהיינו הך וכאשר נצטרך יעקב להגיע אל המקיף דתהו הוצרך להעביר כל אשר לו פי' כל האורות דתיקון שלו דאצי' הנשים והשפחות והילדי' וכל אשר לו בתיקון דאצי' את מעבר יב"ק להגיע לעברי' הנהר

המשכת: בכרך 560 ליתא.
לעבר: בכרך 560: אל עבר.

נוסחא שניה

לא מזה יותר מדאי כו' כי המה ב' הפכיי' וזהו שאמרו עליו דוקא שנכנס בשלום בהעלאת מ"נ במדה נכונה ויצא בשלום בבחי' מ"ד במדה נכונה כו' והוא מדת הת"ת דיעקב משא"כ בן עזאי הציץ ומת מפני שנסתלק האור מן הכלי ע"י בחי' הרצוא יותר מדאי וכמ"ש הסיבי עיניך מנגדי שהמה הרהיבוני כו' וכמ"ש במ"א וד"ל ובכ"ז יובן הטעם דר"ע ה"י מקור כל התורה שבע"פ שהרי כולוהו סתימאה אליבא דר"ע וכל ספרא וספרי כו' מר"ע כידוע והוא לפי שהתורה הוא בחי' התיקון ג"כ כמ"ש מימינו אש דת למו כו' יש כאן ב' הפכיי' יחדיו אש דגבורות וימין דחסד כו' וכמ"ש במ"א וע"כ כל המצות שנתפרשו בתורה הן בבחי' מדה ומזג דוקא מן החו"ג כו' בבחי' הת"ת כמו ד' פרשיות בתפילין וח' חוטין בציצית וכדומה לזה במצות ל"ת ארבעי' יכנו במספר כו' וכדומה לזה בכל המ"ע ול"ת הן רק במדידה וקצבה נכונה מפני שהוא עפ"י בחי' התיקון דהיינו במזג נכון בענין המ"ג והמ"ד שע"י המצות כו' וכמ"ש במ"א וד"ל ואחכ"ז יובן מ"ש ויחץ העם כו' לבי' מחנות דוקא כו'. דהנה מבואר למעלה דבחי' יעקב ה"י רק מבחי' המכריע שהוא מבחי' הת"ת הנ"ל וזהו מה שה"י עיקר עבודתו במקלות אשר פיצל פצלות לבנות כו' והיו

היוצא מעדן אל שרש האבות אשר ישבו מעולם בעבר הנהר הנ"ל למעלה הימנו וכאשר העביר את כל אשר לו את מעבר יב"ק אז איננו רחוק מבחי' המקיף דתה"ו שרשו של עש"ו אחיו שלפני האצ"י, אך הוא בעצמו נשאר למטה מבחי' הנהר הנ"ל כמ"ש ויותר יעקב לבדו וגו' שנשאר בעבר הזה של הנהר הנ"ל בהיות נת"ל שעש"ו אחיו הוא עדיין למטה בשבירה שהולך עם ד' מאות איש כו' ולא נתברר עדיין כנ"ל לכך נשאר הוא לבדו למטה בעבר הזה של הנהר הנ"ל בכדי לברר את עש"ו אחיו שלמטה בשבירה שלא נתברר עדיין (וכל אשר לו האורות דתיקון דאצ"י שלו העביר את מעבר יב"ק להיותם קרובי' אל המקיף דתה"ו רק הוא לבדו נשאר למטה לברר את עש"ו אחיו שלמטה בשבירה כו') וזה ה"י המעשה מה שאבק איש עמו כל הלילה וירא כי לא יכול לו ויגע בכף יריכו כו' כמ"ש במ"א בארוכה וד"ל. אך להבין כל זה המעשה שעשה יעקב שהמשיך האור מקיף דתה"ו אליו כו' כנ"ל הוא בהיות כך דרכו ומדתו של יעקב לחבר ב' הפכי' ביחד ויתמוגו זב"ז בהתכללו' ואחדות אמיתי' כנודע שיעקב הוא בחי' שם מ"ה התיקון דאצ"י שהוא בחי' מדת התפארת דז"א דאצ"י אשר היא כוללת ב' מדו' חו"ג ביחד שמחברת אותם להיותם נכללים זב"ז ויתמוגו זב"ז הטיב כו' וכז"י ה"י העובדא של יעקב במקלות אשר פיצל ברהטים (כשנ"ת במ"א שעיקר התפארת הוא כשמורכבי' ב' גוונים ביחד כו' לכך ויקח מקל לבנה כו' ויפצל כו' ע"ש). וכמ"כ רצה להמשיך אליו המקיף דתה"ו שיתחבר ויתייחד עם בחי' הא"פ

נשאר: בבוך 560, 620 ליתא.

נוסחא שניה

המקלות בעצם ג"כ מתערבות חו"ג כו' שהרי נאמר לח ולונו וערמון כו' שכ"ז הוא רק ענין תערובות הגוונים אדום וירק ולבן במזג נכון מאד מדת הת"ת דוקא ולכך ה"י שלימו דאבהו ובחיר שבאבות כידוע מאמרם ז"ל לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל ולא כיצחק שיצא ממנו עשו כו' פ"י מאברהם איש החסד יצא מותרות השפע מקו של הימין כו' שהוא ישמעאל לפי שהוא בבחי' פירוד קו א' בלבד דחסד וכן מקו השמאל דיצחק יצא עשו מטעם זה עד שכ"כ נדבק בו פסולת הגבורות דעשו כמ"ש ויאהב יצחק כו' עד שלא רצה לברך כלל את יעקב כו' אבל יעקב שהוא עפ"י בחי' התיקון דמדת הת"ת שאינו בבחי' פירוד כלל אדרבא סובל כל ההפכי' יחדיו כנ"ל לכך ה"י שלימו דאבהו וד"ל. והנה כשרצה יעקב להביא מנחה לפני עשו כנ"ל ה"ו ה"י בחי' העלאת מ"נ אל בחי' דתה"ו שלפני התיקון כנ"ל והרי בבחי' דתה"ו אין בו רק ב' קוין בלבד כנ"ל ע"כ חלק את כל העם לב' מחנות להיות כמו בבחי' עשו מבחי' דתה"ו ולא מבחי' התיקון לג' קוין כי ה"י צריך להתקשר אז בבחי' עשו דוקא וד"ל. ומזה הטעם עצמו יובן מה שהקריב המנחה עזים מאתיים שלא כמשפט התורה כו' וגם הנה מצות הקרבנות דוקא ע"י שחיטה

שלו דתיקון שהם שני הפכ"י ממש לכך רצה לחברם יחד שיתאחדו ויתמזגו זב"ז באחדות אמיתי שכך דרכו ומדתו של יעקב כנ"ל וד"ל.

ביאור הענין הוא עד"מ בנפש האלקי שבאדם ימצא ב' בחי' ומדריגות שונות בעבודת ה' ית', האחת הוא כאשר יתבונן המשכיל איך שלגדולתו אין חקר כו' אזי יתלהב לבכו באהבה רבה בגבור' רשפי אש ושלהבת עזה לצאת מנרתק הגוף בכלות הנפש ממש לכלל באחדות ית' שהאהבה זו היא למעלה מן הדעת והשכל עד שלא תוכל נפשו שאת ולסבול רוב אור האהבה בתגבורות רשפי אש עד שתחפוץ לצאת מנרתק הגוף בכלות הנפש ממש. הנה זהו בחי' שרשו של עשו בחי' המקיף דתוה"ו מה שא"א להתלבש בכלי השכל והלב כלל כ"א אור האהבה עזה הזאת מקפת את השכל מלמעלה כנ"ל. והבחי' השנית היא בחי' השגת הביטול בבחי' מ"ה בקרירות כו' שמתיישב האור האהבה בכלי הלב ומוח לבטל בבחי' מ"ה שהוא בבחי' קרירות כו' (שזהו מבחי' התיקון שיוכל להתקיים לנצח ולא יהי' בו שום שבירה ונפילה וד"ל) כמ"ש במ"א וזהו בחי' ומדריגות יעקב שהוא שם מ"ה התיקון שהאור מתלבש בתוך הכלי בבחי' א"פ ממש כנ"ל וד"ל.

והנה כתיב והחיות רצו' ושוב וכו', פי' שבחי' הרצוא שבנפש האלקי לחפוץ לצאת מנרתק הגוף בכלות הנפש ממש מחמת תגבורת האהבה רבה ברשפי אש ושלהבת עזה אשר עזה כמות אהבה כו' (שאינו בלב גבול ומדה אחת שפעם תתעורר האהבה רבה עד שתחפוץ לצאת מן הכלי ממש ופעמי' יפול מזה לצד האחר כו' זהו מבחי' התוהו שרשו של עשו כו' משא"כ

נוסחא שניה

וזריקה כו' והוא הקריבם חיים ושלימים שלא מצינו קרבן בתורה בחי' לגמרי כ"א בשעיר דעזאזל כו' והכל ענין א' הוא לפי שהתורה הוא בבחי' התיקון שצריך האור לשכון בכלי ואינו אלא ע"י צמצומי' כו' כידוע ולכך לא כשר לקרבן רק בהמות טהורות ולא טמאות וגם הטהורים צריכים שחיטה וגם תורים ובני יונה ע"י מליקה דוקא כו' ולא חיים כו' כי כל התורה הוסדה בדרך הזה בצמצומים ומדידות דוקא כנ"ל מפני שהוא מבחי' הת"ת כנ"ל המכרר כו' וזהו מי יתן טהור מטמא לא אחד פי' מה שיש הפרש בקרבנות בין טמא לטהור שהטמא לא יעלה לקרבן לה' כו' מפני שעדיין לא אחד הוא פי' דהיינו בחי' התיקון שהוא בבחי' האו"פ המתצמצם בכלים מכלים שונים כנ"ל אבל בבחי' המקיפי' שלמעלה מן ההשתלשלו' בכלים כנ"ל כתיב ב"י גם חושך לא יחשיך כו' משהו קטן וגדול ממש כי כלא חשיבי המשפיע ומקבל כו' מאחר שהוא בבחי' טובב דכולא קמי' כלא חשיבי כו' וא"כ גם הבהמות הטמאות ראויי' לקרבן להעלות מ"נ אל המקיפים וכמארז"ל גבי חזיר שעתיד לחזור להתירו הראשון ואף גמל כן לכך הקריב יעקב גמלים כו' וכמ"ש באליעזר מגמלי אדוניו וכל טוב אדוניו כו' דהרי אנו רואים שנק' בחי'

בחי' הביטול שהוא כו') זהו בחי' ומדריגות שרשו של עשו בחי' המקיף דתוהו שלפני האצי' ובחי' השוב שבנפש האלוקי' דהיינו כמ"ש בס"י שוב לאחד, שהוא תכלית הביטול בקרירות בבחי' מ"ה זהו בחי' יעקב שהוא ש"ם מ"ה התיקון דאצי'. והנה נת"ל ששרש ומקור התורה הוא בבחי' התיקון דאצי' ולכן בחי' הרצוא הזה להתלהב בגבורו' רשפי ושלהבת עזה כמות לצאת מנרתק הגוף בכלות הנפש שהוא בחי' שרשו של עשו הנ"ל הוא למעלה מבחי' התורה המלובשת בתיקון דאצי' שאין זה עפ"י דרכה של תורה שיצא מנרתק הגוף בכלות הנפש ממש (עד שתצא נפשו מזה וימות ממש כי דרכה של תורה להיות ח"י בהם ויתקיים דוקא כו') כ"א זהו מבחי' עולם התהו שלפני האצי' שלמעלה מבחי' התורה שהכלי' קטנים והאורות מרובי' ואין שם מיצוע או שמתלבשי' האורות הגדולי' בהכלי' או שנשברו' הכלי' עי"ז בבחי' שבירה מחמת שאינם יכולי' לסבול רוב האור כו' ומסתלקי' האורו' לגמרי כו' אבל בתיקון ששם מלובשת הוא מתנהג הכל ע"י מיצוע שיהי' האורות מועטי' והכלי' מרובי' עד שמעט מעט מן האורות בצמצום אחר צמצום יוכל ליכנס בתוך הכלים בבחי' א"פ ואעפ"כ יתקיימו הכלי' כנ"ל וד"ל. כמ"כ בחי' הרצוא בהסתלקות הנפש עד שתצא נפשו זהו מבחי' עולם התוהו שלפני האצי' שלמעלה מבחי' התורה, משא"כ עפ"י הנהגת התורה דתיקון צ"ל חי בהם ולא שימות ממש (שבתיקון מתנהג ע"פ מזיגה ומיצוע כנ"ל וד"ל) וד"ל. והנה בזאת יובן מארז"ל על בן עזאי כשהי' עוסק בתורה

וד"ל: בנז"ך 560 ליתא.

נוסחא שניה

הגמלים כל טוב אדוניו כו' ואין זה אלא מפני שרש הגמלים דבחי' כתרין דמסאבותא כו' שהוא בבחי' המקיפי' דתוהו כנ"ל וכמ"ש כגמול עלי אמו כו' שהוא ענין המקיפי' כידוע וד"ל ומזה הטעם יובן ג"כ מה שהקריב יעקב מנחתו חיים ולא שחוטטים כו' הגם שעפ"י משפט התורה היו צריכים להקרבת חלב ודם בתחלה וגם זאת בטעמים דוקא כו' כי המנחה הזאת דיעקב הרי הייתה לבחי' המקיפי' דתוהו כנ"ל וד"ל וזהו מי יתן טהור מטמא לא אחד לפי שבאחדו' האמיתי דבחי' המקיפי' גם טמא כטהור יחשב כמ"ש כחשיכה כאורה כו' ולא אחד קרי וכתיב יש בו מטעם שבבחי' התיקון ג"כ יש מבחי' האחדות מצד השלימות כידוע וע"כ יש לפרש בהיפוך מי הפריש בין טמא לטהור כו' וד"ל.

ג) ויעבור את מעבר יבוק, ויקחם ויעבירם את הנחל ויעבור את אשר לו ויותר יעקב לבדו כו' פי' יב"ק ידוע בטה"ק שהוא ר"ת יחוד ברכה וקדושה כו'. וגם להבין למה העביר את אשר לו ולמה הוא נותר לבדו כו'. הנה כתיב בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם כו' וידוע פי' הוהר ע"ז

הי' אשי מלהטת סביבותיו כו' מפני שנשמתו הי' מבחי' המקיפי' דתוה"ז ע"כ הי' נמצא בו בחי' הרצוא בגבו' רשפי אש שלמעלה מן הכלי עד בחי' כלות הנפש ממש שזהו למעלה מבחי' התורה דתיקון דאצי' ולכך הי' אש מלהטת סביבותיו (שהוא בחי' גבור' רשפי אש הנ"ל) וכדאי' בגמ' על בן עזאי שלא רצה לישא אשה ואמר מה אעשה שנפשי חשקה בתורה אפשר להתקיים ע"י אחרים כו' שזהו אינו ע"פ דרך התורה שלא רצה לעסוק בענייני עוה"ז כלל כ"א חשקה נפשו' בתורה (יותר מן המדה והדרך של תורה) בבחי' רצוא והסתלקות למעלה לדבק בה' ית' והיינו כנ"ל שנשמתו הי' מן בחי' המקיפי' דתה"ז שלמעלה מבחי' התיקון ששם מקור התורה כנ"ל. ולכך ארז"ל בד' שנכנסו לפרדס כו' בן עזאי הציץ ומת כו' דהיינו בחי' הרצוא שבו הי' בכלות הנפש ממש כי עזה כמות אהבה כו', שהוא מפני ששרש נשמתו הי' מן המקיפי' דתוה"ז ולכן לא הי' גבול ומדה בהעלאו' מ"ן שלו עד שמת כנ"ל אבל ר"ע נכנס בשלום ויצא בשלום כו', פי' נשמת ר"ע הי' מבחי' התיקון דאצי' ששם הוא הכל במזיגה לפי אופן ההעלא' מ"ן כך אופן המשכת המ"ד במזיגה זו ממש לכך נכנס בשלום ויצא בשלום שהי' המ"ן ומ"ד שלו שקולין כא' במזיגה ושיעור א' כאופן המ"ן כך אופן המ"ד (לכך נכנס בשלום הוא המ"ן ויצא הוא המ"ד בשלום וד"ל) לכך נכנס ויצא בשלום וד"ל.

אש: בבוך 560, 620 נוסף: שלהבת.

חשקה נפשו: בבוך 560:נפשו חשקה.

ויצא בשלו"ם: בבוך 560: בשלום ויצא בשלום כו'.

נוסחא שניה

דהיינו מ"ש ונהר יוצא מעדן כו' פי' עבר הנהר הוא בחי' הכתר דא"א ויש למטה הימנו נהר המפסיק והוא בחי' הפרסא כמ"ש במ"א ע"פ עד הגל הזה כו' ומעבר לנהר הזה היינו בבחי' הכתר דא"א שישבו שם האבות בשרשן בתחלה בבחי' התוהו שלפני התיקון כו' וזהו בעבר הנהר כו' והיינו הנהר היוצא מעדן כו' להפסיק כמ"ש ומשם יפרד והי' לד' ראשי' פי' שמנהר זה בחי' בינה משם יפרד כל ההשתלשלו' בבחי' הקוין דתיקון בנאצלים אבל למעלה מנהר זה עדיין אין התחלקות קוין כלל וזהו ויעבר את מעבר יב"ק פי' הנהר הזה המפסיק נק' מעבר יב"ק לפי שממנו שרש התיקון בבחי' הקוין כנ"ל כידוע ע"פ יקוו המים פי' יקוו המים עליוני' דנהר זה היוצא מעדן בבחי' הקוין דתיקון בבחי' מכריע הנ"ל וידוע דעיקר בחי' התיקון הוא ע"י בחי' היחודי' והזיווגים דהיינו ענין ההתכללות של האורות עליונים זב"ז ועי"ז בא מלמעלה המשכות השפע בתוס' ברכה וקדושה וכעובדות דיעקב במקלות אשר פצל כו' כנ"ל שהצליח עי"ז ונתברך מאד כמ"ש ויפרוץ האיש מאד כו' וזהו ענין שבעולם התיקון דוקא הם והיינו דוקא ע"י היחודים בא בחי' הברכה והקדושה כו' ולכך נק' יב"ק ר"ת ייחוד ב"רכה וק"דושה וד"ל

ביאור הענין הוא כנודע שבתיקון ימצא ג' קוין ימין ושמאל ואמצע שהאמצעי מחבר את הב' קוין ימין ושמאל ההפכיים ומנגדים זל"ז שיתמזגו ויתכללו זב"ז באחדות אמיתי שהוא העושה שלום בניהם והיינו מדת הת' דאצי' מדתו של יעקב כו' הוא המחבר ב' מדות חו"ג ההפכיים זל"ז שיתמזגו ויתכללו זב"ז והוא העושה שלום בניהם כמ"ש במ"א ע"פ עושה שלום במרומיו כו' ע"ש וז"ש רז"ל בר"ע שנכנס בשלום ויצא בשלום, פ"י בחי' ההעלא' מ"ן שלו מה שנכנס בפרד"ס והמשכת מ"ד שלו מה שיצא ה"י הכל בבחי' השלום שהוא בחי' קו האמצעי דתיקון המחבר ב' מדות הפכיים להיותם מתמזגים במזג השוה ועושה השלום בניהם מפני שנשמתו ה"י התיקון דאצי' ששם הכל הן המ"ן הן המ"ד הכל במזיגה א' ע"י הקו האמצעי הממזגן ועושה השלום בניהם לכך נכנס ויצא בשלום כנ"ל וד"ל. משא"כ בן עזאי שהי' נשמתו מן עולם התוהו"ו ששם אין נמצא רק ב' קוין ימין ושמאל כמ"ש ויחץ את העם לשני מחנות כמשנת"ל שאין נמצא שם קו האמצעי הממזג את ב' מדותי חו"ג במזג השוה ואין שיעור לבחי' ההעלא' מ"ן כו' לכך הציץ ומת ממש בכלות הנפש ממש שאין נמזג ההעלא' מ"ן שלו

ב' מדות: בבוך 560: כל המדות.

נוסחא שניה

ופ"י מעבר יב"ק היינו מעבר לנהר זה שממנו שרש התיקון בבחי' יחוד ברכה וקדושה וזהו ויעבור את מעבר יב"ק ויקחם ויעבירם את הנחל כו' דהיינו שהעלה אותם למעלה מעלה מבחי' הנהר היוצא מהעדן והוא ככח"י העקודי' שלפני התיקון כו' וד"ל והטעם שהעבירם לשם היינו מפני ענין הנ"ל שכל חפצו של יעקב ה"י למצוא חן בעיני עשו להמשיך לו את בחי' אור מקיף שלו מבחי' התוהו כנ"ל אך תשובת המלאכים ה"י שעדיין עשו לא נמתק למטה מבחי' הדינין הקשין שנאחזין בו והן ד' מאות איש כו' כנ"ל וע"כ רצה יעקב להמתיק הדינין של ד' מאות איש הללו אמנם הנה ידוע דאין מיתוק הדין אלא בשרשו דוקא דהיינו שאם ימתיק הדין ע"י בחי' הגבורו' עליונות שרש שרשו שממנו נמצא מציאת הדין הקשה למטה יומתק בעצם ויתהפך לחסד ואם לא ימתיקו בשרשו בבחי' הגבורות שנחצב משם רק שימתיקנו ע"י עירוב ומזיגת טוב החסדים בו עדיין לא נמתק הדין במהותו ועצמותו (שהרי ע"מ מיתוק המים הרעים ביפים הגם שערבים לשתי' מפני ריבוי המים היפים אבל אין שינוי כלל בעצמו' המים הרעים שהרי הן רעים במציאותם גם עתה רק שלא ניכר כו' אבל כשימתיקם בשרשם דהיינו להוציא מהם הפסולת ע"י בישול באש וכדומה הרי נמתקו ע"ז במהותם ממש והנמשל מוכן למעלה שכדי להמתיק הגבורו' הקשות בעצמם ומהותם צריך לעורר עליהם את שרש שרשם בקדושה כו' ומשם יתוקנו בעצם ויבדל

במזג השוה (מפני שלא נכנס במדת השלום לכך לא יצא בשלום ודיל כו' ודיל).

והנה זה הי' עבודתו של יעקב שהוא בחי' שם מ"ה התיקון דאצי' להיות מחבר שני מדות חו"ג ההפכיים ולעשות שלום בניהם שיתמזגו ויתכללו זבי' במזג השוה ולכך פיצל את המקלות כו' וכן במה שהמשיך אליו המקיפי' דתוהו של עשו אחיו שיתחברו הא"מ דתוה"ו והא"פ דתיקון ביחד דהיינו שהי' תמיד רצוא ושוב רצוא ושוב. במזיגה אחת לפי ערך הרצוא כך ערך השוב כו' כנ"ל ודיל. ודלא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל כו' מפני שהי' מדת החסד הפשוט בלי מזיגה כו' לכך נתפשט יותר מדאי שאמר לו ישמעאל יחי' כו' ודלא כיצחק שהוא מדת הגבורה פשוט בלי מזיגה כו' ונתפשט יותר מדאי עד שלא רצה לברך את יעקב כו' כ"א יעקב הוא שלימותא דכולא כללא דאבהו שנמזגי' חו"ג ביחד במזג השוה והיינו בחי' יעקב כנ"ל ודיל. ויש' ביעקב ויבא לו יין וישת כו' כמ"ש בזה ע"ז שפיר אמר חנוך מט"ט

ודיל כו' ודיל: בכרך 560, 620: כנ"ל (כו' ודיל).

המקיף: בכרך 560: א"מ.

רצוא ושוב: בכרך 560, 620: ליחא.

נוסחא שניה

מהם הסיג והפסולת שהוא בא מצד עוצם נפילתם (כו' ודיל וגם כאן כשרצה יעקב להמתיק הדינין הקשין דד' מאות איש דעשו של מטה הי' צריך להמתיקם בשרש שרשם בקדושה דוקא ממקום שנחצבו בתחלה כמו שהיו לפני השבירה דתוהו כו' והרי היו בחי' ת' עלמין דכיסופין מבחי' הגבורי' דעי' בבחי' הנימין אך בעי' המה רק חסדי' הטובי' ונקראו ד' מאות שקל כסף עובר לסוחר כנ"ל והן בירידתן בבחי' השבירה נפלו מאד למטה ונעשים גבורות ממש כו' וע"כ העביר יעקב את אשר לו את הנחל הוא הנהר הנ"ל היוצא מעדן כדי להעלות הדינין בשרשן בחי' מקיפי' דתוהו הנק' שם עובר לסוחר כנ"ל וגם כדי להגיע ע"ז למחוז חפצו ורצונו אשר בתחלה למצוא חן בעיני עשו כנ"ל להמשיך מבחי' א"מ דעשו לפי כשיהי' בעבר הנהר הנ"ל כבר לא רחוק הוא גם מבחי' המקיפי' דתוהו כו' כמבואר בסה"ק שבעבר הנהר היוצא מעדן שמה בנקל להתקרב אל א"מ בתוהו כו' ודיל. אך מה שהעביר יעקב את כל אשר לו והוא נותר לבדו בעבר הנהר למטה בצדו השני כו' הענין הוא לפי שהי' צריך ללחום מלחמתו עד שכנגדו הוא שרו של עשו למטה מן הנהר הנ"ל ועיקר המלחמה הי' בבחי' הביורוי' לברר את עשו כמ"ש במ"א ולזה צריך בחי' התיקון דוקא שבחכ' אתברירו כו' כידוע וע"כ נותר יעקב לבדו שהוא עצם התיקון כו' אבל את אשר לו שהי' צריך להצילם מדינין הקשין עדיין כנ"ל היה ירא להניחם למטה מן הנהר הנ"ל פן

דארמי מיא גו חמרא כו' ע"ש דהיינו כפי מדתו של יעקב שהוא בחי' ת"ת דז"א דאצי' הממזג את ב' בחי' חו"ג דאצי' ההפכיים ומגדדי' זל"ז שיוכללו זב"ז ויתמזגו במזג השוה לכך ארמי מיא מגו חמרא להמתיק הגבורו' דיין בחסדי' בכדי שיתמזגו במזג השוה כנ"ל (כי יין לבד הוא בחי' גבור', ומים • הוא רק בחי' חסדי' וכאשר נתערבו יחד אז נתמזגו ונכללוי' זב"ז במזג השוה כנ"ל וד"ל) וז"ש ויבא לו יין וישת בתרי טעמי כו' להורות אשר ארמי מיא מגו חמרא ונמזגו ב"י מדות חו"ג ביחד, וזהו הב' טעמי' דיי"ן ומים המעורבי' כא' כנ"ל וד"ל.

ומים: בבוך 620 נוסף: לבד.
 נחמגזו ונכלל: בבוך 560: יוכללו.
 ב': בבוך 560: כל.

נוסחא שניה

לא ינצלו מקטרוגי עשו כו' אלא העבירים למעלה מעבר הנהר ששם נמתקו הדינין בשרשם כנ"ל וד"ל (וזהו ויותר יעקב לבדו כו' וארוז"ל על פכים קטנים כו' רמזו לבחי' שבה"כ הנקראי' פכים קטנים וכלי חרש המה כו' והיינו של בחי' יניקות החיצוני' דד' מאות איש דעשו כו' שנפלו בשבירה שאינן מקבלים רק בבחי' תמצית השמרים כידוע וד"ל ויעקב נותר לבדו לבררם מטעם הנ"ל וד"ל).

בעזרה. ביום השבת פ' וישב

ויחלום יוסף חלום, ויגד לאחיו וגו' ויאמר אליהם שמעו גא החלום הזה אשר חלמתי והנה אנחנו מאלמים אלומיים בתוך השדה, והנה קמה אלומתי וגם נצבה והנה תסובנה אלומותיכם ותשתחוון לאלומתי ויאמרו לו אחיו המלוך תמלוך עלינו וגו'. הנה כתיב אלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלוך מלך כו', שהן בחי' ז' מלכין קדמאין דתוה"ז שמתו ונפלו בבחי' שבירה למטה לש' ב"ן דאצילו' מקור דבי"ע (ומשם נמשכו לבי"ע) כו', והנה יש כמה וכמה בחי' ומדריגות בענין השבירה הוא מיתת הז' מלכין הנ"ל, פי' הן בחי' הנשמות והן בבחי' המלאכי' ימצא בחי' השבירה זו והן בבחי' כוחות האלקות עצמן שנשברו ונפלו למטה להחיות עולמות בי"ע כו'.

ביאור הדבר הוא, דהנה בחי' השבירה של הכלי' דתוה"ז הוא בחי' התפרדותן לחלקי' רבי' בבחי' ריבוי החלקי' קטני' ופירוד החלקי' כו' כמו עד"מ בתיבת ברוך נכלל כונת הכרכה אבל כשיתפרדו האותיות

גו': בכרך 620: אם משול תמשול בנו כו'.

נוסחא שניה

בעזרה. שבת פ' וישב

והנה אנחנו מאלמייס אלומייס בתוך השדה והנה קמה אלומתי כו'. הנה ידוע הענין בדרך קצרה שזהו ענין הברורי' שהשבטי' שרשם מבחי' המל' שם ב"ן המתברר כו' והמה המעלים מ"נ כו' ויוסף הוא צדיק חי עלמין מבחי' מ"ה והוא המ"ד המברר אותם וזהו פ"י מאלמים אלומים כלומר מבררים בירורי' ומעלין מ"נ בתוך השדה העליונה והנה קמה אלומתי לברר את המ"נ והוא מבחי' המ"ד וכידוע שיוסף הי' מעלמא דדכורא כו'. אמנם להבין ביאור הדברי' ולמה נק' בחי' הברורי' בשם מאלמים אלומים, ועוד להבין ענין ותשתחוונה לאלומתי' השתחוואה זו מה היא כו', הנה כתיב ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלוך מלך לבני' כו' וידוע שזהו ענין השבירה שנפלו ז' מלכין קדמאין דבחי' תוה"ז כו' ומחמת זה נשתלשל מאד ירדת השפע להיות התהוו' העולמות הנפרדי' בי"ע כידוע והנה ידוע דבג'

ענין: בכרך 700 ליתא.

מ"ה: בכרך 700: מ"ד.

פ"י: בכרך 700 ליתא.

המ"ד: בכרך 700: המל'.

לאלומות: בכרך 700 נוסף: כו' ענין.

זמ"ז אזי לא ימצא בו עוד כוונת כו' כמשנית במ"א שעד"ז הי' אופן השבירה של הכלי' תהו"ז שנשברו ונתפרדו הכלי' לחלקי' רבים בבחי' פירוד והתחלקות עד שנתפזרו לחלקי' קטנים רבים מאד ונפלו למטה לבי"ע ומהם נתהו עולמות בי"ע הנפרדי' מיני' ממיני' שונים הרבה אין מספר להן כמ"ש היש מספר לגדודיו כו', והענין הוא דהנה עצמות המאציל ית' הוא יחיד ומיוחד בתכלית היחוד כנודע ולכן בחי' הריבוי והפירוד הוא המנגד אל אמית' האתרי' המושלל מזה וזהו ענין השבירה של הכלי' שנתפרדו זמ"ז בבחי' פירוד והתחלקות לחלקי' קטנים ונתרבו בריבוי יותר וכל מה שנתפרדו בפירוד אחר פירוד לחלקי' קטני' יותר כמו כן נתרבו בריבוי גדול יותר שלא ניתוסף בהם כלום רק החלקי' ההם כשנתחלקו עוד לחלקי' קטנים יותר אזי נמצא בהם ריבוי החלקי' יותר נמצא שבחי' הריבוי והפירוד הם דבר א' ממש שלפי ערך הפירוד שלהן בהתחלקות כך ערך ריבוי החלקים שאם נתפרדו לחלקי' גדולי' אזי הם מועטי' ואם לקטנים אזי הם מרובי' יותר כו', וכ"ז הוא מנגד לעצמו' אור א"ס ב"ה היחיד ומיוחד (ומושלל מגדר התחלקו' וריבוי' ופירוד דאיהו וגרמוהי וחיהי חד כו') לכן כשנתברו-

האתר: בבוך 620, 753: האחד.
כשנתברו: בבוך 753: כשנתברו.

נוסחא שניה

עולמות דבי"ע יש ג' מדריגות בכלל והן בחי' פנימי' העולמות והן הנשמוי' האלקיי' ובחי' חיצוני' העולמות והן המלאכים כידוע, והמדריגה הג' הוא בחי' הכחות אלקיי' ממש שירדו מעולם הנאצלים להתלבש כ"כ בריבוי הצמצומים להוות הנבראי' מאין ליש ממש כו' שהרי בא הכח הזה האלקי להיות בבחי' גבול ממש כידוע בענין כח הפועל בנפעל שכח הפועל ממש מתלבש בנפעל (ונחשב להיות קרוב במדריגות הנפעל הפרטי עדי"מ כח האדם כשמתלבש באיזו פעולה חומריות וכו' וכמ"ש במ"א וד"ל). וג' אלה המדריגות שישנם בהשתלשלו' העולמות והן באו מסיבת השבירה כנ"ל מוכרח לומר שג' אלה המדריגות הי' כבר בבחי' תהוהו לפני מלוך מלך כו' קודם שנפלו בשבירה שאל"כ לא הי' מציאותם נמצא בהשתלשלות העולמות כו' וא"כ מה שנפלי' בשבירה מלפני מלוך כו' הי' בחי' נשמו' ומלאכי' וכחות

והן: בבוך 700: הא.
הנשמוי': בבוך 700: בחי' הנשמה.
ובחי': בבוך 700: והב' בחי'.
ממש: בבוך 700 ליחא.
(ונחשב . . וד"ל): בבוך 174, 700: ונחשב . . וד"ל.
אלה המדריגות: בבוך 700: מדרי' הללו.
העולמות . . שנפל: בבוך 700: ואחי' שנפלו.
מיון: בבוך 700: מ"מ.

ונתפרדו הכלי' דתוהו אוי נסתלקו האורות מהם למקורם והם נפלו למטה לש' ב"ן דאצי' מקור דבי"ע שנתהווה מהן עולמות בי"ע הנפרדי' שאין להם ערך אל הבורא כלל. ולכן בלתי אפשר הי' להתהוות את הנפרדי' אלו זולת ע"י שבירת הכלי' דתוהו שנתפרדו לחלקי' קטני' ורבי' מאד ונפלו למטה ונתהוו מהם הנבראים הנפרדי' בבחי' פירוד והתחלקות זמ"ז בריבוי מאד דהיינו כמ"ש היש מספר לגודויו כו' שנתחלק השפע כלליות לכמה וכמה פרטי' אין קץ להפעיל כמה וכמה מלאכי' פרטי' אין קץ אשר כאי"א נפרד בפ"ע ואין לו שייכות אל חבירו וכל מה שמתחלק השפע כוללית לפרטיות, יותר בבחי' התפרדו' לחלקי' קטנים בריבוי ופירוד גדול כמ"כ נתהוו הימנה ברואי' פרטי' בריבוי ופירוד יותר והם רחוקי' יותר מאחדותו ית' כניל שבחי' אחד האמת הוא מושלל מזה בתכלית והדבר הזה הוא המנגד אל האחד האמיתי לכן כל מה שנתרבה חלקי' בריבוי ופירוד יותר הם רחוקי' יותר מאחדותו ית' וכל מה שלא נתפרד השפע לחלקי' קטני' כ"כ בריבוי כ"א עדין היא כוללית אזי קרובה היא יותר לאחדותו ית' וד"ל.

והנה בין בחי' הביטול האמיתי דאצי' דאיהו וגרמוהי חד והוא תכלית היחוד המושלל בתכלית מן בחי' הריבוי והפירוד כו' ובין תכלית הפירוד והריבוי הגדול דבי"ע אשר נעשו נפרדי' ממש כו' אשר הוא ההיפוך

נוסחא שניה

אלקיי' כו' וכולן צריכים בירור מנפילתם והשבטי' ביררו הכל וד"ל. ובתחלה י"ל ענין הברירי' מה הם, דהנה ידוע איך שאין ערוך כללי' בין נברא עם הבורא. וכן מאצי' למאצילי' כו' עד שבחי' השפע מן המאציל לנאצל ולנברא. כו' הוא רק בבחי' זיו אור הארה בעלמא בלבד כמ"ש הודו על ארץ ושמים וידוע בכלל ששמים הוא עולם הנאצלי' וארץ הוא עולם הנברא. כו' והוא מפני שבאלקות עצמו לא שייך בחי' השתלשלו' כללי' וכמ"ש לגדולתו אין חקר בבחי' א"ס כמו שהוא בעצמו. א"ס כו' וכדי שיוכל להיות התהוות. נאצל או נברא כו' צ"ל ע"י ריבוי רבבות השפעות בתחלה שהן בבחי' ביטול כאו"אם ואח"כ יתהווה יש ודבר מ"ה כו' דהיינו שבתחלה יושפעי' מאור א"ס

מה הם: בבוך 700: מהו.

כלל: בבוך 700: אליו כלל.

עם הבורא: בבוך 700: להבורא.

וכן . . למאציל: בבוך 174: ובין מאציל לנאצל.

מן . . ולנברא: בבוך 700: של המאציל לנאצלים ומן המאציל לנבראים.

כלל: בבוך 174 נוסף: וכלל.

בבחי': בבוך 174 (700: כו'): פי' אין חקר בבחי'.

בעצמו: בבוך 700: בעצמות.

להיות התהוות: בבוך 700: להתהוות.

יושפעי: בבוך 174: הי' שפע.

אל הביטול האמיתי בתכלית ימצא כמה בחי' ומדריגות שונות אין קץ הממוצעים בין מדריגות הביטול שהוא הקצה הראשון ובין מדריגות הפירוד והריבוי הקצה האחרון, כי לגדולתו אין חקר ולכן כאשר נצטרך להמשיך מבחי' הביטול האמית' אחד האמת בחי' עולמו' הנפרדי' בתכלית הפירוד והריבוי הוצרך להיות השתלשלות רבות אין קץ להיות משתלשל ויורד מעילה לעלול כו' עד שיוכל להתהוות עולמות הנפרדי' כו' דהיינו שהעילה ראשונה קרובה יותר למדריגת הביטול מן השני' כו' עד שיוכל להתהוות הנפרדי' ממש כו' (וכמ"ש בפרד"ס ע"ש) והיינו שבעולם האצ"י איהו וגרמוהי חד והשפע דאצ"י היא אחת כולליית מושלל מגדר ההתחלקות והפירוד לחלקי' בתכלית ובבריא' מתחלק השפע לפרטיי' בריבוי מעט אך אעפ"כ גם החלקי' שנתחלקו הם ג"י כוליים ולא פרטיי' לכן לא נמצא בהן הריבוי והפירוד כ"כ שגם החלקי' הם כולליים הרבה פרטי' דהיינו כמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן כו' שהנהר הנמשך מעדן שהוא חכמה דאצ"י בהיותה נמשכת והולכת דרך כל עולם האצ"י היא הכל נהר אחד מושלל מגדר ההתחלקות בתכלית, וכיון שנוגעת לעולם הבריאה אזי נתחלקת הנהר הנ"ל

ג"י בבוך 620: ג.כ.

נוסחא שניה

הארות רבות שהן בתכלית הביטול ואינם נתפסי' כלל ליש ודבר מה חוץ מעצמותו וכו' וגם בהם יש כמה רבבות מדריגות בבחי' הביטול זה למעלה מזה שהעליון מקורב יותר אל אור א"ס יש בו בחי' הביטול ביותר ועליון הימנו יש לו יותר עד אין קץ כמו שיש היום לאחר השתלשלו' ריבוי רבבות מדריגות בזה שהעליון מקורב יותר. כידוע ואין הפרש ביניהם אלא שקודם ההשתלשלו' מה שיש רבבותי' המדריגו' בעילוי אחר עילויי' כנ"ל הוא בבחי' מלמטה למעלה מפני שכולם הם בבחי' ביטול וחפצם ותשוקתם ליכלל במקורם אור המאציל ב"ה אלא שביטול של אותו שלמעלה רם ועצום ויותר משלמטה הימנו וכן העליון יותר ביטולו גדול יותר וכו' עד אין קץ ומה שאחר ההשתלשלו' הוא בבחי' מלמעלה למטה כי הם כבר בבחי' יש קצת להמשיך האור למטה ע"י כלים וכל שהשפעה נמשכת בהשתלשלו' יותר נעשי' בבחי' יש יותר ע"י הנ"ל משום דכל הקרוב קרוב קמ"י ית' הוא ביטול יותר ונמצא כל שמתרחק הנברא יותר נעשה בבחי' יש יותר. והנה כל שהארה נמשכת בבחי' יש יותר נעשה בה ג"כ בחי' הריבוי שהוא התחלקות למדריגו' רבות ביותר כי דברים אלו הא בהא תלי' דהיינו הביטול והאחדות

מקורב יותר: בבוך 174, 700: וקרוב ביותר לאחדות האמיתי יש בו בחי' התכללות וביטול ביותר והרחוק יותר בירידת השפע הוא נראה ליש ודבר יותר.
רבבות: בבוך 700: ריבוי רבבות.
בעילוי אחר עילוי: בבוך 700 ליתא.

לד' חלקי' ונתפרדו הימנה ד' נהרות וכמ"ש ומשם יפרד והיו לד' ראשים שלא ניתוסף בה דבר מה רק שבחי' הנהר ההוא ממש שנמשכי' מעד'ן הוא בחי' השפע היורד ונמשך מאור א"ס ב"ה לנאצלי' כשהגיע לבריאה נתחלקה לד' חלקי' פרטיי' שהם ד' מחנה שכינה פני ארז' אל הימין ופני שור כו'. אך אף החלקי' האלו שנתחלקו מהנהר היוצא מעד'ן הנ"ל הם כולליים עדיין כמה פרטיי' עד שמהם יתמשך עוד השפע להתחלקות לחלקי' קטנים ורבים יותר עד שמחלק א' הגדול יסתעפו רבוא רבבו' חלקי' קטני' כו' דהיינו שמכאל הוא פני ארז' שעל הימין (שהוא חלק רביעית מד' חלקי' ההם שנחלקו כנ"ל) הוא עצמו כולל כמה וכמה מלאכי' פרטיים שנמשכי' הימנו ע"י ריבוי ההתחלקות ופירוד דהיינו כל המחנה מיכאל כו' וכן מגבריאל שהוא פני שור שבמרכבה יסתעפו כמה וכמה מלאכי' פרטי' אין קץ שבמחנה שלו שכולם נמשכו ממנה ע"י ריבוי ההתחלקות של השפע כולליית שלו וד"ל. וביצירה מתחלק השפע עוד לפרטי' יותר בריבוי ופירוד יותר שהן הרוחין דיצירה, ובעשיי' מתחלקת עוד לחלקי' קטני' ומרובי' יותר שהם הנפשות דעשי' אשר אין להם מספר כו' כנ"ל. והכל הוא מבחי' שבירת הכלי' דתוהו שמתפרדי' בפירוד אחר פירוד וריבוי אחר ריבוי כו' כנ"ל וד"ל.

נוסחא שניה

סיבה א' להן וכן היש והריבוי הוא ההתחלקות כי כל שהוא עליון וקרוב יותר בהשתלשלו' שהוא בבחי' הביטול ביותר ממילא גם הוא אינו בבחי' הריבוי כ"כ כי מפני הביטול הרי אין מדריגותיו בבחי' פירוד זמ"ז רק באחדות גמורה מעוצם הביטול וה"ז נגד הריבוי וההתחלקות כי הפירוד והריבוי ענין א' הוא והביטול הוא היפוך שניהם ממש וכל שנתרחק בהשתלשלות בבחי' יש קצת יותר או גם הוא בבחי' ריבוי התחלקות ביותר שהוא בחי' הפירוד הבא מסיבת הישות כי הפירוד והריבוי ענין א' הוא ונמשך מבחי' הישות היפוך הביטול כנ"ל וב' דברי' אלו ישנן בין בבחי' שמלמטה למעלה שכל מי שהוא למעלה במדריגה מזולתו הוא בבחי' ביטול יותר ובמיעוט התחלקות וכן הולך ועולה ממטה למעלה ומתגבר הביטול והיחוד בבחי' שממטה למעלה כו' וכן בבחי' שמלמעלה למטה כל שהשפעה נמשכת למטה מתמעט הביטול ומתרבה ההתחלקות והכל לפי ערך מיעוט הביטול כך הוא ריבוי התחלקות כו'. וביאור הדברי' הנה כתיב ונהר יוצא

מפני שכולם . . . התחלקות כו': בבן 174, 700: כו' ומה שאחר ההשתלשלות הוא בבחי' מלמעלה למטה דהיינו שירד האור והולך ומתפשט (בבן 174: ומתפרד) מטה מטה (בבן 174: נוסף כידוע) וכל העליון וקרוב יותר בהשתלשלות שהוא אינו בבחי' הפירוד כ"כ גם הוא אינו בבחי' הריבוי כ"כ וכל שנתרחק בהשתלשלות בבחי' הפירוד ביותר גם הוא בבחי' הריבוי ביותר כי הריבוי והפירוד (בבן 174: הפירוד והריבוי) הכל (בבן 174: נוסף ענין) א' הוא כנ"ל וד"ל.

והנה כמ"כ הוא השבירה שהוא הפירוד והריבוי בבחי' הנשמות ישראל שע"י ריבוי ההשתללות מתפרדים לחלקי' קטנים מרובי' מאד בריבוי אחר ריבוי כו' וכל מה שהוא למעלה קרוב יותר לאמיתית אחדותו ית' אזי לא ימצא ריבוי ההתחלקו' והפירוד כ"כ, והיינו כמ"ש בדיגלי מדבר דגל מחנה יהודה לצבאותם כו' וצבאו ופקודיהם ארבעה ושבעים אלף ושש מאות כו' שהמספר הזה הוא בעולם הבריאה (כי התורה משתעי הכל בעולם הבריאה כו') והיינו שד' דגלים של ישראל הם ד' מחנה שכינה ודגל מחנה יהודה הוא פני אר"י אל הימין שבמרכבה, שיהודא עצמו כולל כמה וכמה נשמות פרטים שנמשכו הימנה היינו מספר הנשמות שכתוב בתורה כנ"ל וכן כולם והוא רק בעולם הבריאה בבחי' מספר הנשמות, אבל ביצירה נתרבו החלקי' יותר במספר גדול יותר הם הרוחין דיצירה ובעשי' המספר של הנפשות בעשי' הוא גדול יותר מכולן וד"ל. והנה כתיב מה רבו מעשיך הוי' כולם בחכמה עשית וכו', פי' שריבוי הנבראי' והנוצרים והנעשים אשר נתחלקו לחלקי' קטני' ורבים מאד אשר אין מספר ולהן (ובפרט בעשי' הריבוי והפירוד יותר כנ"ל) מיני' ממיני' שוני' שכל או"א נפרד בפ"ע ואין לו שייכות והתחברות אל חבירו כו' כנ"ל הנה החכמה היא מחבר אותן ולהיותן מתחברין כולן כאחד בבחי' הביטול אליו ית' ולא להיות מפורדי' כאו"א בפ"ע כו' וז"ש מה רבו מעשיך כו' כולם בחכמה עשית פי' בחי' הריבוי

נוסחא שניה

מעדן כו' ומשם יפרד והי' לד' ראשי' הנה הנהר בראשי' ההשתללות שלו מעולם החכ' דאצי' הנק' עדן הרי הוא נהר א' בלבד וכשירוד ונמשך לבי"ע נחלק לד' נהרות והרי לאי' נוסף בו מים בהתחלקותו לד' חלקים אלא רק שנחלק בלבד לד' נהרות' והתחלקות זו באה מסיבת הפירוד דהיינו מפני שנפרד ונתרחק האור האלקי כ"כ בירידות המדריגות להאיר בעולמות הנפרדי' כו' הואי' בא לידי בחי' הריבוי שהוא ההתחלקות כו' כי הפירוד והריבוי הא' בהא תלי' דע"י הפירוד מתרבה וע"י הריבוי מתפרד כי ע"י ההתחלקות לכמה חלקים ימצא הפירוד ביותר מפני שההתחלקות עצמה פירוד יחשב והכל ענין א' הוא וד"ל וכן אנו מוצאים בכל ההשתללותו שכל שהוא קרוב יותר מספרו מועט וכל שהוא רחוק יותר מספרו מרובה יותר כמו שאנו רואים חשבון רפ"ח ניצוצי' שנפלו כו' שלמעלה מעלה במקום שהיו הרפ"ח ניצוציני' לפני השבירה מספרם רפ"ח בלבד וכמ"ש ורות אלקים מרחפת ע"פ המים כו' פי' ע"פ המים העליונים דבחי' התווה היו רפ"ח מ"ת

לא: בבוך 700 נוסף: נגרע ולא.

בלבד לד' נהרות: בבוך 700: לד' נהרות בלבד.

מפני: בבוך 700 ליתא.

הוא: בבוך 700: עד שהוא.

שנפלו . . ניצוציני': בבוך 700 ליתא.

והפירוד של מעשייו מתחברו כולם כא' להיות נכללי' כאחד ע"י התגלות חכמיה עילאה שהיא המחבר אותן כנ"ל וכמשי"ת לקמן.

והנה כמו שנמצא ענין השבירה שהוא בחי' הפירוד והריבוי בנשמות ומלאכי' כמשנת"ל (שמה שלמטה מטה יותר במדריגה נמצא יותר הפירוד והריבוי כו' כנ"ל) כך ימצא ענין השבירה שהוא בחי' הפירוד והריבוי בכחות האלקי' ממש שנתחלקו לחלקי' רבי' מאד ונתפזרו לבי"ע כו' וכל מה שירדו יותר למטה מטה נתפרדו יותר לחלקי' רבי' ביותר דהיינו שבחי' הניצוצי' שנפלו דרך שבירה מתהיו לבי"ע היו' מספרן הכולל רפי"ח ניצוצין כמ"ש בע"ח אך כשהגיע לבריאה נתחלקו רביים יותר ממספר רפי"ח וכשהגיע ליצירה נתחלקו עוד לחלקי' ניצוצין קטני' יותר בתוס' מרובה עד שהגיעו לעשייה נתחלקו לחלקי' קטני' מאד בריבוי גדול לאלפי' ורכבותי' חלקי' כנ"ל וענין המספר הכולל שלהם שהוא רק רפי"ח ניצוצין זהו ענין התחלקות והפירוד שלהם באצי' ששם נתחלקו לחלקי' גדולי' במספר רפי"ח

רביס: בבוך 620, 753: לחלקים רביים.

ורבבות: בבוך 620 וריבוי רבבות.

גדולי: בבוך 620, 753: גדולי.

נוסחא שניה

כו"י בלבד וכשנפלו ונשברו כמשל אותיו' התיבה שמתפרדי' ומצרפי' אותם לעשות מהם כמה תיבות כמ"ש במ"א הרי מזה נעשו במספר מרובה מאד עד שיש בכל דורי' ס"ר נשמו' ויותר אשר עדיין לא ירדו מעולם להתברר כמו בבית שני שהיו כמה עיירות שיש בהן כפליי' כיוצאי מצרים כו', ועכ"ז למעלה מעלה אין המספר אלא רפי"ח ניצוצי' בלבד והוא מטעם משלי הנ"ל שמפירוד האותיות יותר ימצא הריבוי ביותר עדי"מ תיבת אדם כשמתפרדים צריך לפרש אות אל"ף בג' אותיות אל"ף למ"ד מ"ם כו"י וה"ז פירוד שני של אות הא' ופירוד הג' הוא כשצריך לפרש האותיות דאל"ף למ"ד מ"ם כו"י וכיוצא בזה הרי עם הפרודי"ע עם הריבוי של התחלקות תיבות רבות באים כא' וד"ל. והנמשל מובן למעלה בענין שבה"כ דידוע שהכלים הן בחי'

הו . . כו': בבוך 700: כו' הי' רפי"ח.

בכל דור: בבוך 700: בכלל.

מטעם משל: בבוך 700: כמשל.

יותר: בבוך 700: ליתא.

מס: בבוך 174: פ"א.

אות . . כו': בבוך 700: אותו בג' אותיות א' ד' ה' וה"ז פירוד של אותיות.

וה"ז . . כו': בבוך 700: ופירוד הב' הוא כי צריך לפרש הא' דאדם כנ"ל.

עם הפרודי"ע: אולי נמחקה תיבת עם ובבוך 700: הפירוד.

ניצוצין שכל ניצוץ וניצוץ פרטיי כולל כמה וכמה ניצוצין קטנים פרטיי המסתעפי מהם כו' וכמ"ש ורוח אלקי' מרחפת על פני המים שמרפ"ת הוא בהיפוך אתון רפ"ח מ"ת שמספר הזה הוא באצ"י כמ"ש על פני המים דהיינו ע"פ המי"ם עליונים דאצ"י שם נמצא מספר הכוללי שלהן היינו רפ"ח ניצוצין בלבד אבל כשמגיע לבי"ע מתחלקי' עוד לפרטי פרטיי"י לאלפי' ורבבות ניצוצין ששם נמצא הפרוד והריבוי יותר כו' וד"ל.

ובזאת יובן הטיב מה שנמשך אורך הגלות זה י"ז מאות שנה שהוא הכוונה הכללי בכדי לברר הרפ"ח ניצוצין שנפלו בשבירה עד תכליתם שכאשר יוגמר כל הברורין של רפ"ח ניצוצין בתכלית שיתבררו כולם ויחזרו לשרשם אזי יבא הגואל כו', דלכאורה הוא פלאי שכל המספר של הניצוצין שנפלו בשבירה הוא רפ"ח וכי אפשר שלא נתבררו עדיין רפ"ח ניצוצין באורך משך הגלות הזה שדור הולך ודור בא כו' וכל א' מישראל מברר חלקו שצריך לברר כו' ומה גם כנודע שמספרן של ישראל שצריכי' לברר הרפ"ח ניצוצי' הוא למעלה ס' רבוא כמספר יוצאי מצרים ובאמת נמצא עתה מספר ישראל יותר מכפליי' כיוצא מצרים (שאף רק במדינת פולין לבד ימצא

פרטיי: בבוך 753 נוסף: יותר.

נוסחא שניה

האותיות ומה שנפרדו בכמה פירודי' רבים עד שנתרכו במאד כו' ה"ז ענין השבירה וכמ"ש אתה פוררת בעוץ כו' וכמ"ש במ"א עד שיוכל להיות ס"ר בכל דור וכן יוכל להיות ירידת השפע כי"כ עד שימצא מציאת הדומם הגשמי וכדומה וד"ל. ובזה יובן הטיב מה שנמשך אורך הגלות זה י"ז מאות שנה ויותר וידוע שהכוונה בכדי לברר בירורים הרפ"ח ניצוצין שנפלו בשבירה עד תכליתם שכאשר יוגמר כל הברורין של הרפ"ח ניצוצין בתכלית שיתבררו כולם ויתעלו לשרשם אזי יבא הגואל, דלכאורה הוא פלאי כיון שכל המספר של הניצוצין שנפלו בשבירה הוא רפ"ח וכי אפשר שלא נתבררו עדיין רפ"ח ניצוצין באורך משך הגלות הזה שדור הולך ודור בא וכל א' מישראל מברר חלקו שהוא צריך לברר ומה גם הרי נודע שמספרן של ישראל שצריכים לברר רפ"ח ניצוצי' הנ"ל הוא למעלה ס"ר כמספר יוצאי מצרים ובאמת נמצא עתה מספר ישראל המפוררים בכל העולם כולו ודאי יותר מכפליי' כיוצאי מצרים וכ"ש בזמן חכמי התלמוד שהי' נמצא כפרים שהי' נמצא בכאויא כפליי' כיוצאי מצרים כדאי' בגמ' פ"ה דגיטין, אך הענין הוא כנ"ל שבאמת המספר הכולל של חלקי הניצוצין שנפלו בשבירה הוא רפ"ח ניצוצין

הגשמי וכדומה: בבוך 700 ליתא.

ובזה: מכאן עד סעיף ב' ליתא בבוך 174, 700.

יותר מס' ריבוא כו') וכ"ש בזמן חכמי התלמוד שהי' נמצא כפרים שהי' נמצא בכאור"א כפליי' כיוצא מצרים כדאי' בגמרא כפר בי"ש כפר שחליי' כו' ע"ש. אך הענין הוא כנ"ל שבאמת המספר הכולל של חלקי הניצוצין שנפלו בשבירה הוא רפ"ח ניצוצין שזהו המספר שבאצי' כנ"ל וכן המספר הכולל של שרשי הנשמות שבאצי' הוא ששי' רבוא חלקי' גדולי' הכולליים כמה וכמה פרטיי' כו' שהס' רבוא חלקי' כולליים שרשי הנשמות כו' שבאצי' צריכי' לברר מספר חלקי' גדולים דהיינו רפ"ח ניצוצי' שבאצי' אך כמו שנתרבו חלקי הניצוצין שהמה כחו' אלקו' שנפלו בשבירה לבי"ע ברבוי גדול ופרוד יותר לניצוצין קטנים לאלפי' ורבבות ממש כנ"ל כמ"כ נתרבו חלקי שרשי הנשמות שבאצי' (שהם ס' ריבוא כנ"ל) לכמה וכמה חלקי' ניצוצין קטנים פרטיי' בבי"ע יותר מכפלי כפלים כיוצא מצרי"ם שנתחלקו השרשי' כולליים לכמה וכמה פרטים אין קץ בכדי שיבררו הנשמות שנמשכו מחלקי' פרטיי' דבי"ע את הניצוצין קטנים הרבי' יותר מאלף אלפי' חלקי' דבי"ע ולכך נמשך אורך הגלות כ"כ שלא ביררו עדיין את כל החלקי' פרטיים שנתפזרו מרפ"ח ניצוצין כולליים דאצילו' (שנתרבו בבי"ע לכמה אלפי' ורבבות כו') [וכאשר יהי' תכלית כל הבירורין שיתבררו כל החלקי' פרטיי' דבי"ע עד שיעלה למספר הגדול דאצי' דהיינו עד שיתבררו הרפ"ח ניצוצין כולליים דאצי' אזי יבוא הגואל ביב] כו' כנ"ל וד"ל.

נוסחא שניה

אלא שזהו המספר כמו שהיו בנפילתם מעולם התווה שלפני האצי' והמספר של שרשי הנשמו' שבאצי' הוא ס"ר וכל א' מהן כוללים כמה פרטים והס"ר חלקים כוללים הנ"ל שבאצילו' צריכים לברר מספר חלקים גדולים דהיינו רפ"ח ניצוצין דתווה הנ"ל. אך כמו שנתרבו חלקי הניצוצות שהמה כחו' אלקי' שנפלו בשבירה לבי"ע בריבוי גדול ופירוד יותר לניצוצי' קטני' לאלפי' ורבבות ממש כנ"ל כמ"כ נתרבו חלקי שרשי הנשמות שבאצי' שהם ס"ר שרשיי' ונמשך מהם ענפים וחלקי' ניצוצי' קטנים פרטיי' בבי"ע הרבה יותר לאין שיעור מכמה פעמים כפלי כפליי' כיוצאי מצרים והן הן נשמות ישראל שבכל דור וכל אדם מישראל יברר ניצוץ פרטי וחלק מן החלקים פרטים שנחלקו הרפ"ח ניצוצין לריבוי עצום בבי"ע כנ"ל ולכך נמשך אורך הגלות כ"כ שלא ביררו עדיין את כל החלקים פרטיי' שנתפזרו מרפ"ח ניצוצי' כוללים דתווה וכאשר יהי' תכלית והשלמת כל הבירורי' אזי יבא הגואל בב"א.

ב) וכיוצא בזה אנו רואים במרכבה בפני ארי' כו' דהנה כתיב דגל מחנה יהודה מאת אלף ושמנתי אלף כו' הרי בהשתלשלו' א' מבחי

והנה עיקר עבודתן של ישראל למטה הוא לברר בירורין, דהיינו ללקט הניצוצין שנפלו בשבירה שנתפורו בבחי' פירוד וריבוי מאד כנ"ל ויחזירם כולם כאחד לשרשן אחד האמיתי שיתכללו ויתאחדו בתכלית היחוד, וז"ש (כתפלת מנחה של שבת) אתה אחד ושםך אחד ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ וגו' פ"י את"ה הוא בחי' עצמו' המאציל ית' הוא א' האמיתי הפשוט בתכלית הפשיטות ומושלל מגדר התחלקו' ופירוד וריבוי ח"ו כ"א הוא יחיד ומיוחד פשוט בתכלית הפשיטות כנודע, ושם"ך הוא בחי' א"ס כ"ה המתפשט מעצמותו ית' הוא ג"כ אחד בתכלית היחוד כנודע ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ, פ"י שאף בארץ הם גוי אחד והיינו אף שהארץ היא בגדר הפירוד והריבוי דהיינו החול של עפר הארץ שהוא נתפרר לחלקי' ודקי' רבי"י מאד כנראה בעליל שכל פירוד דק של החול הוא נפרד בפ"ע ונמצא בו הריבוי והפירוד מאד כמ"ש במ"א, אעפ"כ ישראל עמך הם גוי אחד אשרי' מחברי' את הפירורי' המחולקים הרבי' של החול שיוכלל כאחד והי' לאחד' ממש להתייחד כולם כאחד כאחד האמיתי המושלל מגדר פרוד וריבוי כו' והיינו ענין הבירורין דבי"ע שמבררין ישראל ומלקטין את הניצוצין שנתפורו בארץ העליונה להיות מפורדי' לכמה חלקי' בבחי' פירוד

ודקי' רבי"י: בנוד 620, 753: רבי' ודקי'.

אשר: בנוד 620 בארץ אשר.

נוסחא שניה

הארי"י והוא בחי' מיכאל נמצא הריבוי הזה דק' אלף כו' וק"ו בהשתלשלו' שלמטה מטה ביצי' ועשי"י שמתרבה המספר בכפלי כפליים וכמשל הנ"ל אלא שבתורה לא נזכר רק איך שהוא המספר בעולם הבריאה כי ידוע שהתורה נק' תורה דבריאה כו' כמ"ש בלקו"ת וד"ל. והנה ענין הבירור והתיקון הוא רק להעלות את הדבר שנפל בשבירה בבחי' הפירוד והריבוי כו' ולהביאם אל בחי' אחדות ה' דהיינו שיהי' בבחי' היחוד העליון שכל הקרוב קרוב הוא יותר בבחי' האחדות ומיעוט המספר והריבוי כו' מפני שהוא נכלל ביותר באחדות ה' וכמאמר אתה אחד ושםך אחד פ"י אתה הוא בחי' א"ס עצמו' הוא בבחי' אחד יחוד האמיתי וגם שםך שהוא בחי' הזיו והאור המתפשט ממנו הוא אחד כמו בחי' אחד שבא"ס עצמו כו' ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ פ"י שישראל המה המבררים הרפ"ח ניצוצין הנ"ל שנפלו והיו למספר רב ועצום מאד עד שנפלו בכל דור ס"ר ויותר כנ"ל והן העושין בחי' היחוד העליון בנפרדים דהיינו להביאם ולכוללם באחדות ה' שהוא עיקר הבירור כנ"ל ולכך נק' גוי אחד בארץ פ"י כי הארץ הוא שנפל בשבירה ובאה מצד

הארי"י: בנוד 700: פני ארי'.

ביצי' ועשי"י: בנוד 700: בבי"ע.

הפירוד והריבוי: בנוד 700: הריבוי והפירוד.

באחדות: בנוד 700: אל אחדות.

וריבוי כמשל החול ממש להעלותו לשרשן אחד האמיתי ושיוכללו כולם כאחד בהתחברות ואחדות אמיתי להבטל באחד האמיתי בתכלית הביטול האמיתי (דהיינו שמלקטים אותן מבי"ע ומחזירין אותן לאצ"י שהוא עולם האחדות להתייחד שם בתכלית היחוד כנ"ל) וזהו סיפר שבחן של ישראל, שאף בארץ שהיא בגדר הפירוד והריבוי דהיינו בחי' החול שבארץ, ואעפ"כ הם גוי אחד, ואדרבה הם מחברי' את המפורדי' של הארץ להתייחד באחד האמיתי בתכלית היחוד כו' וד"ל (ווי"ש ושמתי זרעך כחול הי"ם אשר לא יספר מרוב וגו', פי' שמבחי' חו"ל הי"ם אשר הם חלקי' קטנים מפורדי' זמ"ז בתכלית הפירוד והריבוי יעשה בחי' זרעך גוי אחד הנ"ל דהיינו שיתלקטו הניצוצין שנתפזרו בכי"ע בבחי' פירוד וריבוי כו' ויתעלו לשרשן להתייחד בתכלית היחוד עם אחד האמיתי והכל ע"י ישראל אשר הם גוי אחד בארץ כנ"ל ווי"ש ושמתי זרעך כחול הי"ם וד"ל).

ו"ש והנה אנחנו מאלמי"ם אלומי"ם בתוך השדה וגו'. פי' שזה הי' עבודתן של כל השבטי' בני יעקב לברר בירוין וללקט הניצוצו' שנתפזרו בכי"ע בבחי' פירוד וריבוי כו' ולהעלותן כולם כאחד אל תוך השדה

אחד: בבוך 620 נוסף: בארץ.

זרעך: בבוך 620: את זרעך.

(ווי"ש . . וד"ל): בבוך 753: ווי"ש . . וד"ל.

נוסחא שניה

בחי' הפירוד והפירורי' כמ"ש אתה פוררת בעזך ים כנ"ל ובארץ נאמר ג"כ פור התפוררה ארץ. כו' ובכנ"י נאמר ושמתי זרעך כחול הי"ם שנפל בשבירה ונתפרר מאד כו' להיו' שהארץ הוא בחי' שם ב"ן שנפל למטה ונתפרד להיו' ממנו ריבוי רבבו' מדריגות כמ"ש היש מספר לגדודיו כו' וישראל המה המבררים שם ב"ן שנפל כו' ולכוללם ביחוד העליון ביחוד מ"ה וב"ן כו' בבחי' מ"ג ומ"ד כו' ולכך נאמר ושמתי זרעך כחול הי"ם דוקא וד"ל וזהו שגוי אחד בארץ הם פי' אפי' בארץ שהוא רק בחי' פירורי' כמשל החול והעפר שהוא בפירורי' דקים כו' גוי אחד הם' לפי שממשיכים בחי' אחדות ה' כדי להעלותי' את כל מה שנפל בשבירה ולכוללם באחדות ה' כמו שהיו קודם השבירה כנ"ל וד"ל.

ג) וזהו והנה אנחנו מאלמים אלומים בתוך השדה כו'. פי' עד"מ כמו שקושרין העומרי' שמקבצין כמה שיבלים וקושרים אותן באגודה

הפירוד: בבוך 700: והריבוי.

ארץ: בבוך 700: הארץ.

הם: בבוך 700: ליתא.

ה' כדי להעלות: בבוך 700: העולמות.

שמקבצין: בבוך 700: שלוקחים.

העליונה שהוא בחי' נוק' דז"א דאצי' שיהי' מהא"ח של הבירורין אלו שביררו בני יעקב בבי"ע וחיברו אותם כולם כאחד כו' בחי' העלאת מ"ן בנוק' דז"א דאצי' (כנודע שמהא"ח של הבירורין נעשה העלא' מ"ן בנוק' דז"א דאצי'), וז"ש והנה אנחנו מאלמי"ם אלומי"ם בתוך השדה, כמשל האלומה גשמי' שלמטה שמחברי' כמה וכמה שבלין המפורדי' זמ"ז באגודה א' לעשות מהם קמה אחת שזה נק' אלומה כנודע כמ"כ עדי"מ למעלה שזה הי' עבודת השבטי' בני יעקב ללקט הניצוצין דבי"ע שנתפזרו בבחי' פירוד וריבוי חלקי' מאד (שנפלו מתוה"ו דרך שבירה כנ"ל) להיות מחוברין כולם כאחד ויתעלו לנוק' דז"א דאצי' שהיא שדיה העליונה להיות מהם בחי' העלא' מ"ן כו' כנ"ל וזהו מאלמי"ם אלומי"ם שמחברי' אנחנו כל הניצוצי' שנתפזרו לבי"ע בבחי' פירוד וריבוי להיותם מתלקטי' כולם באגודה אחת כאלומה זו שאוגדין הרבה שבולין מפורדין באגודה אחת לעשות מהם קמה אחת כו' ולהעלותן אל תוך שדה העליונה לעשות מהם העלאת מ"ן בנוק' דז"א דאצי' כנ"ל וד"ל. וכ"ז הי' עבודת כל בני יעקב ראובן בן יעקב שמעון בן יעקב כו', כולם ביררו הניצוצין שנתפזרו בבי"ע הן ניצוצי הנשמות שנפלו דרך שבירה מתוה"ו הן ניצוצי כחות האלקי' ממש שנתפזרו בבי"ע ע"י השבירה דתוה"ו, הי' עבודתן לבררם וללקטם כולם כאחד באגודה אחת להעלותן אל תוך השדה עליונה לעשות מהם העלאת מ"ן בנוק' דז"א שאז יתאחדו בתכלית היחוד כנ"ל וד"ל.

נוסחא שניה

אחת כו' והרי כל שיבולת הי' יניקתה מן הארץ בפ"ע והיו כל השיבולין מפורדי' זמ"ז וע"י הקשירה מתאחדי' כאלו הן אחד ממש וזהו הנק' אלומים בגשמי' ועד"ז יובן בבחי' הרוחניות, בהיות מבואר למעלה דבחי' הברורי' דרפ"ח ניצוצין הנ"ל הואי' ג"כ שנעשו הרבהי' מקושרי' לאגודה אחד כו' דהיינו ממספר המרובה נתייחדו והיו לאחדי' מפני שנתעלו' בבחי' הביטול וההתכללות כמו שהיו לפני השבירה במספר המועט כו'. וזהו והנה אנחנו מאלמים אלומים פי' מבררי' בירורי' לייחד את ניצוצוי' הנפרדי' בבי"ע ולהביאם ולכוללם באחד כו' וזהו בתוך השדה וד"ל. אמנם עדיין י"ל למה נקראו בשם מאלמי' אלומים אם אין הפי' רק ענין קשירה כלבד כו' אך הענין הוא דמאלמים הוא ל' אלם ג"כ והיינו שאומר מאלמי' אלומים דוקא. וכיארור הדבר למה יקראו בחי' הבירורי' בשם אלם שאינו יכול לדבר כו'. הנהי' מבשרי אחזה כו' ידיוע שהדיבור נק' בשם השפעה שהרי כשהאדם צריך להשפיע איזה שכל לזולתו אז הוא מדבר בדיבור אבל כשא"צ להשפיע

הוא: בבוך 700: הו.

הרבה: בבוך 700 ליתא.

שנחנעלו: בבוך 700: שנעשו.

אח ניצוצוי': בבוך 700: הניצוצות.

הנה: בבוך 700 נוסף: כתיב.

אך להבין מה שקרא אותם הכתוב לשון אלומים דווקא הנה אלומים הוא מלשון אלמים כו' דהיינו שהבירורין שנתבררו ע"י השבטי בני יעקב ונתעלמו לנוק' דז"א דאצ"י להיותם הם בחי' העלאת מ"ן כו' הם נקראו בחי' אלומים שאין נמצא אז בהם בחי' הדיבור כו' מאחר שנתלקטו כולם כאחד בחיבור ואגודה אחת להכלל כולם כאחד בתכלית היחוד והביטול עליון (שנעשה מהם בחי' העלאת מ"ן בנוק' דז"א כנ"ל) לכך נעשה אלומי' בלי נמצא בהם בחי' הדיבור כו', והענין הוא כמו עד"מ בנפש האדם המדברת שאין כח הדיבור משמש לעצמו כלום כ"א לזולתו בלבד דהיינו כשמצטרך להשפיע איזה שכל לזולתו לחבירו או תלמידו שידע חבירו או תלמידו ג"כ ההשכלה היא אזי משפיע את השכלה לזולתו ע"י הדיבור ששומע חבירו או תלמידו השכלה היא מקול הברת הדיבור שלו שמגלה להם את השכל כו' אבל לעצמו אין הדיבור משמש כלום נמצא עיקר פעולת כח הדיבור משמש לצורך השפעתו לזולתו אבל לא לצורך גופו ועצמותו כנ"ל. כמ"כ עד"מ למעלה ממש שבחי' כח הדיבור הנמצא בהנפעלי' שלמעלה הוא לצורך השפעתן לזולתם דהיינו כאשר מצטרך העילה להשפיע השפע להעלול המקבל ממנו השפע הוא משפיע ע"י בחי' הדיבור שלו כו' כנ"ל. והנה כאשר העלול הוא נפרד מן עילתו להיות מהות ודבר בפ"ע או יכול גם הוא להשפיע השפע לזולתו בחי' העלול שלמטה הימנו (שהוא נק' לגביו עילה

נוסחא שניה

לזולתו. אלא להבין השכל לעצמו א"צ לדבר כלל ואז בחי' הדיבור כלול בהעלם השכל ונק' אלם כמו האלם שאינו יכול לדבר כמ"כ זה שמבין לעצמו והוא למעלה מבחי' משפיע לזולתו הדיבור אצלו בבחי' אלם והיינו עיבור. כמשל הולד המונח במעי אמו שכירך אמו נחשבי' ואינו אוכל אלא מה שאמו אוכלת כו' כ"י נכלל ומתאחד באמו עד שאין לחיותו ענין חיות נפרד בפ"ע אלא כלול בהתכללו' בחי' אמו כמ"כ הדיבור כשהואי' כלול בהעלם בתוך השכל כשעסוק בהבנה בפ"ע כנ"ל ועיקר הענין הוא שהדיבור הוא רק בחי' הגילוי מן ההעלם של השכל וגילוי זה הוא בבחי' פירוד שהרי כשצריך להשפיע דבר הנפרד כמו לזולתו אז יתפרד ג"כ כח המדבר ויהי' ליש ודבר בפ"ע לפרט את השכל אבל כשא"צ להשפיע אין הדיבור בבחי' פירוד כלל ליש ודבר בפ"ע אלא כלול בשכל בבחי' עיבור כמשל הולד וכמ"ש במ"א ע"פ ארוממך ה' כי דליתני כו' וד"ל. וגם כאן הוא אומר עד"ז מאלמים אלומי' פי' כי הבירורי' עיקר ענין שלהם הוא בחי' העלאת מ"ן וידוע ענין

להשפיע לזולתו: בבוך 700: השכל זולתו.

עיבור: בבוך 700: בחי' עיבור.

שכירך אמו נחשבי': בבוך 700: שנחשב בכלל אמו.

כ"י: בבוך 700: הרי הוא.

כשהוא: בבוך 174: כמו שהוא.

כו' אבל כאשר העלול דבוק בעילתו ובטל אליו בתכלית הביטול. אזי אינו יכול להשפיע לזולתו מאחר שהוא בעצמו דבוק בעילתו ובטל בתכלית הביטול ואינו נחשב לדבר מה בפ"ע כלל איך יוכל עוד להשפיע לזולתו (מאחר דטריד למבלע ובטל בתכלית הביטול בעילתו איך יפלוט) כו', והיינו כשהעלול הוא עדיין בבחי' עיבור בעילתו שהוא בטל בתכלית הביטול ונעלם בעילתו והי' עמו לאחדי' ממש עד שאינו עולה בשם דבר בפ"ע כלל כעובר הגשמי בבטן אמו שאוכל מה שאמו אוכלת ושותה מה שאמו שותה כו' ואינו עולה בשם דבר בפ"ע כלל רק הוא ירך אמו והי' לאחדי' עמה ממש משאיכ כשהולד יוצא לאויר העולם בבחי' לידה אזי הוא נעשה נפרד בפ"ע כו'. כמיכ עדימ למעלה שכשהעלול הוא מעובר בבחי' עבור בעילתו ודבוק עמו בתכלית היחוד והביטול אליו אזי אינו יכול העלול להשפיע השפע לזולתו מאחר שהוא אינו עולה בש' דבר בפ"ע כלל כיא רק בטל ונעלם בטן אמו הוא עילתו בתכלית הביטול והי' לאחדי' עמו ממש רק כשנשפע מלמעלה בעילתו איזה השפעה אזי נכנס השפע ההיא ומתלבשת בחוכו ג"כ מאחר שהם מיוחדי' בתכלית היחוד דהיינו כמארז"ל כ"ז שהולד במעי אמו אוכל מה שאמו אוכלת כו' כנ"ל אבל כשהעלול נפרד מעילתו ויצא בבחי' לידה להיות מהות דבר בפ"ע אזי יכול הוא להשפיע השפע לזולתו העלול שלו שלמטה הימנו כו' כנ"ל. וז"ש והנה אנחנו מאלמי"ם אלומי"ם בתוך השד"ה

נוסחא שניה

העלאת מ"נ הוא שנכלל המקבל במשפיע והיו לאחדים ממש ועד"ו למעלה מעלה הנה ידוע דכולם הן דרך עוי"ע והעלול עולה ונכלל בעילה שלו ממש עד שאין לעלול שום תפיסא ליש ודבר נפרד בפ"ע אלא כלול בתכלית ההתכללות בעילה שלו וכו' ועד"ו עד רום המעלו' עד שנכלל כל האצי' בעצמו המאציל וזהו בחי' העלאת מ"ני כידוע והוא בא מן הבירורי' דרפ"ח גיצוצין כנ"ל לכך נק' הבירורי' דמין מאלמים אלומים מלשון אלם שאינו יכול לדבר כו' כי בבחי' העלאת מ"נ כאשר יתכלל העלול בעילה שלו הרי העלול נדמה כאלם שאין לו זיבור כלל להיות יש ודבר בפ"ע כי הוא בבחי' עיבור בעילה שלו כמשל הנ"ל בולד וד"ל. ועד"ו יובן ענין עיבור שני שלאחר הלידה כו' דכמו שיש בחי' עיבור ראשון קודם הלידה שנכלל הולד במעי אמו כנ"ל כדי שיומשך לו מוחין בפ"ע והוא בבחי' הלידה שנגלה הולד ליש ודבר בפ"ע עד שא"צ לאמו כיכ רק ליניקה כו' כמיכ גם אחר הלידה כדי שיומשך לולד בחי' מוחין דגדלות דהיינו שכל גדול יותר ממוחין דיניקה כו' צ"ל בחי' עיבור שני פי' שצריך לבא בבחי' ביטול והתכללו' פעם

כו' כנ"ל שעבודתו ה' לברר וללקט הניצוצין דתה"ו שנפלו דרך שבירה ונתפזרו בבי"ע בבחי' ריבוי ופירוד כו' ומייחדי' את כולם כאחד באגודה אחת ומעלי' אותם לנוק' דז"א דאצי' להיות מהם בחי' העלא' מ"ן כו' וזהו מאלמים כו' בתוך השד"ה כנ"ל. דהנה בעת שהיו הניצוצין אלו מפוזרי' ומפורדין בי"ע להיות כאוי"א נפרד בפ"ע כו', אזי היה יכול כאוי"א מהם להשפיע השפע שלו לזולתו ע"י בחי' הדיבור שלו, מאחר שהם נפרדי' בבחי' פירוד כו' לכך יוכלו להשפיע לזולתם ע"י הדיבור, אבל כאשר נתלקטו באחד להיותם כולם אגודי' ונכללים באגודה אחת בתכלית הביטול בנוק' דז"א דאצי' (שנתעלו בתו"ך השדה עליונה להיות העלאת מ"ן כו') כנ"ל והי' לאחדי' עמה בתכלית הביטול והיחוד כו' לכך נעשו בחי' אלומיים שאין נמצא בהם עוד בחי' כח הדיבור שהוא כח ההשפעה לזולתם (מאחר שבטילי' כולם באגודה א' בתכלית הביטול בנוק' דז"א) כו' ומה גם שבבחי' העלא' מ"ן דנוק' דז"א דאצי' שנעשה מהא"ח של הבריורין אלו נתעלה למעלה להיותה בבחי' עיבו' בבטן אימא דאצי' להיותה אוכל מה שאמ"ה הוא בחי' בינה דאצי' אוכלת כעובר' בבטן אמו כו' ולכך לא יתכן בה בעת ההיא בחי' כח הדיבור המשפיע לזולתו כו' וכ"ש הבריורי' שנבלעו בה לכך כתיב מאלמ"י אלומ"י לשון אלמות' שאין נמצא בהן אז כשנתלקטו כא' ונבלעו בבטן הנוק' דאצי' בחי' כח השפעה לזולתו היינו בחי' הדיבור כו' כנ"ל וד"ל.

נוסחא שניה

שנית בעילה שלו כדי שיומשך לו מוחין יותר נעלים מן הראשוני' וכו' כמ"ש במ"א וד"ל. ועכ"פ דרך כלל ענין מאלמים אלומיים שאמר היינו להעלות מ"ן להיות בבחי' עיבור הנק' אלם כמ"ש נאלמתי דומיה וכידוע ענין אין כמוך באלמ"ים. שאין קץ לעילוי אחר עילוי בבחי' עיבור התכללות העלול בעילתו כו' וד"ל.

והנה קמה אלומתי וגם ניצבה וכו'. פי' דהנה בחי' העלאת מ"ן של השבטי' הוא מן הבריורי' שנפלו בעה"ד טו"ר בג' העולמות בי"ע ועולין העלאת מ"ן שלהם עד בחי' מל' דאצי' מקור כל העולמות כו' וכידוע שהשבטים נקראו י"ב בקר שהים העליון עומד עליהם מלמעלה הוא בחי' מל' דאצי' שנק' ים כו' וא"כ א"א לשבטי' להעלות המ"ן כ"א עד המל' בלבד מאחר שהן למטה הימנה וז"ש מאלמ"י אלומים בתוך השדה פי' שדה עליונה הוא בחי' מל' דאצי' כידוע והשבטי' העלו מ"ן בתוך השדה היינו בתוך מל' דאצי' וד"ל. והנה ידוע שעיקר העלאת מ"ן הוא ע"י מס"נ דוקא וכידוע שמל' דאצי' נק' באר אותיות בידך אפקיד רוחי כו' להיות כי כל הנשמו'

והנה אף לאחר הלידה ימצא ג"כ עוד בחי' עבור שנק' עבור שני והיינו בכדי ששיגו בחי' מוחין דגדלות כו' שזהו הכלל כאשר מצטרך לעלות ממדריגה למדריגה נעלה הימנו מוכרח להיות תחלה בחי' עיבור שהוא תכלית הביטול בכדי ששיג אח"כ עיזו מדריגה השניה הנעלה כו' וזהו בחי' עיבור שני שאחר הלידה בכדי ששיג אח"כ מדריגה נעלה הימנו היינו בחי' מוחין דגדלות כנודע וד"ל. והנה כ"ז הי' עבודתן של השבטי בני יעקב כו' דהנה ידוע ששרש י"ב השבטי בני יעקב (לבד מיוסף כ"א אפרים ומנשה בניו תחתיו כו' כמשי"ת) הוא בחי' י"ב בקר שהי"ם עומד עליהם מלמעלה, פי' הם נמשכי' ממלכות דאצי' לראש הבריאה. והי"ם הוא בחי' מלכות דאצי' עומד עליהם מלמעלה להיותם מרכבה תחת מלכות דאצי' י"ם העליון כמ"ש דגל מחנה יהודא תימנה כו' שהוא פני האר"י שאל הימין כו' וכן כולן הם בחי' מרכבה למל' דאצי' שבפרט הם י"ב בקר שהי"ם עומד עליהם מלמעלה ודרך כלל נחלקו לדי' דגלי' נגד ד' חיות שבמרכבה כו' [כמ"ש במ"א שהם בחי' אצילות שבבריאה ולכך נק' בשם שבטי' כמו השבט הנמשך מהאילן כו' כך הם נמשכו מאצי' לבריאה כו'] שעבודת כל אלו הוא לברר הניצוצין דתוה"ז שנתפזרו בבי"ע ולקטן כולם באגודה אחת ולהעלותן למל' דאצי' הי"ם העליון שעומד עליהם מלמעלה שיוכלו בה ויובלעו בה ויהי' נעשה מהם בחי' העלאת מין במל' דאצי' כנ"ל. אך הגם שנתבררו הניצוצין מבי"ע ע"י

נוסחא שניה

עולין אליה בבחי' מס"נ דהיינו בידך אפקיד רוחי ממש בבחי' עיבור והתכללות כו' כנ"ל וכמו ע"ד דוגמא הנה ר"ע מסר נפשו על קדה"ש ויצאה נשמתו באחד היינו שנכללה נשמתו בתכלית ההתכללות באחדות ה' שהוא הנק' שכינה שהוא בחי' מל' דאצי' מקור כל הנבראים כידוע והנה הגם שיצאה נשמתו ונתכללה באחד עכ"ז הרי נשמת ר"ע הי"י בחי' נברא יש מאין ואין ערוך כלל בין נברא עם הבורא כידוע וא"כ איך אפשר שנכללה נשמתו להיות' בבחי' אחד ממש אלא הענין הוא כך דנשמת ר"ע בודאי נכללה באחדות ה' דבחי' מל' דאצי', אך הנה ידוע דב' בחי' אחד יש הא' בבחי' מל' דאצי' הנק' יחודא תתאה והב' בבחי' אחדות האמיתי דבחי' יחו"ע שהוא מבחי' ז"א דאצי' וא"כ הגם שהייתה נשמתו כלולה בבחי' מ"נ ביהודא תתאה ועדיין לא הייתה בתכלית היחוד מצד שאין ערוך כלל בין נברא לבורא כנ"ל אבל כשנמשך עליה ההארה אח"כ מאחדות האמיתי דבחי' ז"א והוא בחי' הוי"י סוכ"ע אז תוכל נשמתו להיות בבחי' אחד ממש כי אז מתחברין יחדיו

נשמת ר"ע הי"י: בבוך 700: הי' נשמתו.

ועדיין לא הייתה: בבוך 700: ואפ"ה לא הייתה עדיין.

עליה ההארה אח"כ: בבוך 700: אח"כ הא"י.

בחי' הוי"י: בבוך 700: ליתא.

השבטי' ונכללו בנוק' דז"א דאצי' להיות נעשה בה מהם בחי' העלא' מ"ן לא נתיחדו עדיין באלוקות ממש בתכלית היחוד האמיתי וולתי כאשר יושפע עליהם בחי' מ"ד מש' מ"ה דאצי' שאז יתבררו עוד הפעם בהתבררו' אמיתי להיותם מיוחד' באא"ס ב"ה שבאצי' בתכלית היחוד האמיתי אבל טרם שנשפע עליהם מ"ד משם מ"ה דאצי' ואין נמצא בהן עדיין שלימות הבירור עד שיתאחדו באלקו' באחדו' אמיתי דהיינו ע"י השראת שם מ"ה עליהן שאז יתבררו בתכלית הבירור ומתאחדו' באלקו' בתכלית היחוד האמיתי כי בחכמה דוקא אתברירו והיינו ש' מ"ה דאצי' הוא עיקר המברר אותן לתכליתן להיותם מיוחד' באלקו' בתכלית היחוד האמיתי (כי שם מ"ה הוא חכמ"ה כח מ"ה כו' כנודע), וכמו עד"מ בנפש האדם שלמטה המברר בירורין שלמטה ע"י האכילה ושת' ודומיהן ואח"כ מתפלל בכח האכילה היא כוונתו עצומה ובכיתול אמיתי למסור נפשו באחד ממש כמ"ש בידך אפקיד רוחי כו' שאז נתעלו הניצוצין דתוהו שנפלו לבי"ע ונתלבשו בנוג"ה המה המאכל' המותר' כו' ודומיהן לאחד באמיתי כו' הנה גם זאת לא אקרי אחד האמיתי כ"א כאשר יושפע עליו מלמעלה מבחי' אח"ד האמת וישרה עליו אז יתאחד עמו לאחד' ויהי' תכלית ההתחברות האמיתי של הבירורין שיתאחדו באלוקו'

בהתבררו: בבוך 620: בהתחברות.

נוסחא שניה

יחוצ' ותתאה כמא' למהוי אחד באחד פי' שאחד העליון הוא מאמת את אחד התחתון למהוי חד באמיתות האחדות כו' וד"ל וכדי להמשיך מאחד אמתי העליון על בחי' אחד התחתון שהוא ענין המשכת המ"ד דז"א כו' זהו מדריגת יוסף צדיק חי עלמין מבחי' יסוד דז"א כידוע והוא המברר את המ"ן דהיינו שמאמת אותם בבחי' אמיתת אחדותו בהתחברו עם המ"ן כידוע ומבואר במ"א וד"ל. וזהו עיקר ההפרש בין מדריגת השבטים למדריגת יוסף הצדיק שהמה המעליון מ"ן והוא הממשיך אליהם מ"ד ולהיות כן גם בחי' המ"ן שלו גבוה מאד וז"ש והנה קמה אלומתי כו' פי' הגם שהוא העלה מ"ן ג"כ והיי" גם הוא מאלם אלומים עמהם אבל קמה אלומתי וגם ניצבה להיות שמדריגת המ"ן שלו נעלה מאד כי לפי ערך מעלתו בעצם בהיותו מבחי' המ"ד כן ערך' המ"ן שלו כו' ובאמת עיקר הקמת אלומתו הי' כדי שיסובו אלומותיהם וישתחוו אליה' כמו שמפרש והולך וכמשי"ת בע"ה וד"ל. ועד"ז יבון גם בכל ג' המדריגו' שנפלו בשבירה שהן נשמות ומלאכים וכחות

אמת: בבוך 700: אית.

שהוא . . זהו: בבוך 700: וזהו.

מ"ן ג"כ והי': בבוך 700: ג"כ מ"ן ויהי'.

מעלתו . . ערך': בבוך 700: מ"ד שלו כן צריך להיות.

אליה: בבוך 700: לאלומתו.

ממש. אבל טרם שנשפע עליו מלמעלה בחי' אלוקות לשרו' על בחי' ההעלא' מ'ן שלו שמסר נפשו באחד (מכח האכילה כו') כו' אף שמסר נפשו באחד ממש אעפ"כ לא נק' זה ההעלא' מ'ן עדיין בחי' אלקו' ממש ואחד האמת זולת כשיושפע עליו אור אלוקי שלמעלה מאחד האמיתי ממש או יתאחד עמו ביחוד אמיתי ממש. ויהי' נק' ההעלא' מ'ן שלו שמסר נפשו באחד ג"כ אחד האמת והיינו כמ"ש בזהר למהו"י אחד באחד שאין נק' ההעלא' מ'ן של הברורין אחד האמת כ"א כשישרה עליו האחד שלמעלה שאז יתחברו אחד באחד ממש ועי"ז נתברר המ'ן שלמטה למעלה שיהי' ג"כ אחד האמת כו' כנ"ל. וכמו עד"מ במעשה דר"ע שיצאתה נשמתו באחד. שאעפ"כ לא הי' נק' ההעלא' מ'ן שלו שמסר נפשו ויצאתה נשמתו באחד, אחד האמת, עד שנשפע המ"ד ע"ז מעצמו' האלקי' אחד האמת ונתייחדו כאחד למהו"י אבי"א כו' וד"ל, כמ"כ עד"מ למעלה אף כשנתבררו' הניצוצין דבי"ע ע"י השבטים ונבלעו בנוק' דז"א דאצי' להיות מהם נעשה בחי' העלא' מ'ן בנוקב' דז"א כו' אעפ"כ לא נמצא בהן עדיין שלימות ההתחברות שיתאחדו באלקי' ממש, עד שנשפע עליהם מ"ד מבחי' שם מ"ה דאצי' שכאשר ישרה עליהן הארת שם מ"ה דאצי' אז יתבררו בתכלית הברור האמיתי להיות לאחד' ממש עמו

כשנתבררו: בכרך 620: כשנתחברו.

נוסחא שניה

האלקיי' כנ"ל שהשבטי' ביררו הכל בבחי' מ'ן כנ"ל ויוסף הוריד בחי' המ"ד לברר אותם כנ"ל וד"ל.

ד) והנה תטובינה אלומותיכם ותשתחוינה לאלומתי. הנה להבין מה היא ענין השתחוו' וגם להבין שרש ענין יוסף בפרטותי הנה ידוע עד סיום עולם האצי' עדיין בחי' החוט והקוי מאור א"ס ב"ה מאיר ולמטה מעולם האצי' אין החוט והקוי מאיר כי בחי' הפרסא מפסיק בין האצי' לבי"ע כידוע והנה בחי' יוסף הוא המחבר את הארת אור א"ס שבקוי הנ"ל שיוכל להאיר גם בבי"ע והיינו שהוא המקשר את ההפסק שנפסק האור ע"י הפרסא כו' והתקשרות והתחברות זו של העולמות באור א"ס הנה זה הי" עבודת יוסף בבחי' מ'ן ומ"ד שלו וזהו שהי' גם הוא מאלמי' אלומי' כי הי' צריך להעלו' מלמטה למעלה השבטי' שיוכל לקבל מבחי' א"ס והיינו בחי' המ'ן וגם אח"כ המשיך מ"ד כדי שיהי' אוא"ס מתקשר ומתאחד בהם ממש

בפרטות: בכרך 700: הצדיק בטרטיות כו'.

החוט והקוי: בכרך 700: הקריח, וכו' לקמן.

שבקוי: בכרך 700: שבקריח.

זה הי': בכרך 700: זהו הי' בחי'.

והיינו כמ"ש בזהר למהוי אחד באח"ד וכנ"ל וד"ל. והנה זהו בחי' ומדריגות יוסף הצדיק עליון שהוא למעלה מן הי"ב שבטי' בני יעקב שאינו נמנה עמהם (כ"א אפריים ומנשה בניו כו') שהוא מבחי' שם מ"ה הדכר דאצי' המברר את הניצוצין דבי"ע שביררו השבטים אחיו ונעשו בחי' העלאת מ"ן בנוק' דז"א דאצי', עוד הפעם בירר בהתבררו' אמיתי ע"י השפעת מ"ד שלו לשרות על העלא' מ"ן של הבירורין אלו עד שיתאחדו באור א"ס ב"ה ביחוד אמיתי ממש למהוי אחד באחד כנ"ל.

ביאור הענין הוא דהנה כתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגין. פי' נהר הוא בחי' המשכת אור א"ס שנובע מחכמה דאצי' שנק' עד"ן אל תוך כל הכלי' לנאצלי' עד מל' דאצי' שנק' ג"ן ששם נפסק החוט של אור א"ס ב"ה כנודע, הנה זה הנה"ר הנובע מעד"ן שהוא בחי' עצמו' אור א"ס ב"ה המתלבש תוך כל הכלים דאצי' נק' בחי' יוס"ף שהוא בחי' נביעת אור א"ס ב"ה המתלבש תוך שם מ"ה דאצי' והוא המחבר את הנבראי' לאלקו' כי שיתאחדו' ביחוד אמיתי ממש אף שאין החוט של אור א"ס ב"ה נמשך רק עד מל' דאצי' ושם הוא נפסק כו' אעפ"כ כשהשבטים אחיו מבררים הניצוצין

שיתאחדו: ע"כ נמצא בכוך 753.

נוסחא שניה

מלמעלה למטה וזהו והנה קמה אלומתי בבחי' מ"ן והנה תסובינה כו' להתקשר ולהתאחד במ"ד דיוסף מטעם הנ"ל וד"ל. וביאור הדברי' הנה כתיב מה רבו מעשיך ה' כולם בחכ' עשית פי' למטה מן החכ' דוקא הרי הם בבחי' הריבוי שהוא בחי' הפירוד כנ"ל אבל כולם בחכ' עשית בבחי' חכ' מתייחדו' כא' כל הנפרדי' כי החכ' מבררת הבירורי' מרפ"ח כו' ומעלה אותם לבחי' יחוד עליון מפני שהחכמה הוא בבחי' הביטול כידוע ע"כ בכח החכ' דוקא לחברי' ולקשר את הנפרדי' ובה עיקר בחי' היחוד כידוע וד"ל ולהיות כן יובן הטעם ג"כ שע"י בחי' מ"ד דחכ' דוקא דבכח' אתברירו כו' שנמשך מבחי' יוסף כל האלומים דשבטי' מתחברים ומתקשרי' יחד. לבא בבחי' ביטול והתכללות היפך בחי' הריבוי והפירוד כנ"ל. וזהו ותשתחוינה לאלומתי וד"ל. אמנם י"ל עדיין השתחווהו זו מה היא. וגם להבין מה שהשתחווהו גם יעקב ליוסף כמ"ש השמש והירח כו', ואע"פ שתמה יעקב ואמר הבוא נבוא אני ואמך כו' עכ"ז שמרי את הדבר שהי' בלבו שאמת הדבר ואיך יתכן באמת

לחבר: בכוך 700: יכול לחבר.

יחד: בכוך 700: בבחי' מ"ד.

הריבוי והפירוד כנ"ל: בכוך 700: הפירוד והריבוי.

שמר: בכוך 174: ואכיו שמר.

דביע להיות נבלעי' בנוק' דז"א דאצי' להיות מהם בחי' העלאת מ"ן כו' אזי הוא מברר אותן בתכלית הברור האמיתי שיתיחדו עם אור א"ס ב"ה בתכלית היחוד ועי"ז מתקשרי' הנבראי' באור א"ס בתכלית היחוד שכ"ז עושה יוסף שהוא הנה"ר היוצא מעד"ן הנ"ל היינו בחי' אור א"ס ב"ה המלוכב בשם מ"ה דאצי' שע"י השפע מ"ד שלו על המתברי' דביע שנעשו העלאת מ"ן בנוק' דז"א דאצי' מתחברי' ומתאחדי' המתבררין באור א"ס ב"ה שבאצי' ביחוד אמיתי וד"ל. וזהו החלום שראה יוסף שהראו לו שרש מדרגתו ושורש מדריגת אחיו השבטים כפי האמת כו' דהיינו כמ"ש והנה אנחנו מלאמי"ם אלומי"ם בתוך השדה כו', פ"י אף ששרשו של יוסף למעלה הוא בחי' שם מ"ה דאצי' כנ"ל אעפ"כ מאחר שנתלבש למטה בגוף ה"י צריך לברר הברורין דביע כמו כל השבטי' אחיו כו' וז"ש והנה אנחנו כולני' יחד שוין בזה לברר הניצוצין שנתפזרו בביע אף יוסף ה"י מצטרך לזה מטעם הנ"ל. אך הנה קמה אלומתי וגם נצבה כו' ותשתחווין לאלומתי פ"י מצד שרשו של יוסף שמעלה יתירה נמצא מאחיו השבטי' דהיינו ששרשו הוא בחי' ש' מ"ה דאצי' ושרש השבטי' הוא שרש י"ב בקר שבראש הבריאה שהי"ם עומד עליהם מלמעלה כו' כנ"ל נמצא מעלה יתירה בהברורין שלו מן בחי' הברורין של

שמעלה: בנ"ך 620: שלמעלה מעלה.

נוסחא שנייה

שיעקב שהוא בחי' ת"ת כידוע ישתחווה ליוסף שהוא למטה הימנו דהיינו בחי' יסוד וכמ"ש אלה תולדו' יעקב יוסף כו' וכידוע שיעקב ויוסף הן גופא וברית ובודאי הגופא למעלה במדריגה מברית וכו'. אך הענין יובן עפ"י הקדמה בתחלה שיש ב' פירושי' בענין השתחווואה, הא' כפשוטו דהיינו ענין ביטול במציאו' ע"ד השתחווואה הגשמי' בפשוט גופו על הארץ כו'. והב' ענין ההמשכה והירידה. מלמעלה למטה כמו שידוע ענין השתחוויות בש"ע כשכורע כורע בברוך פ"י שבכריעה זו שמרכין ראשו למטה ה"ז ממשיך ומוריד בחי' המוחין שבראשו דז"א בבחי' ירידה למטה כו' כמ"ש במ"א כי בצלם אלקים אדם. התחתון וכדוגמת זה גם בחי' אדם העליון כורע בברוך דהיינו להמשיך מוחין שלו לאתה בחי' עלמא דאתגלי' מן ההעלם לגילוי כידוע והוא בחי' המשכות מ"ד דז"א כו'. ובאמת ב' הפירושי' אעפ"י שהם הפכיי' שזה מלמטה למעלה בבחי' ביטול וזה מלמעלה למטה בבחי' ירידה והמשכה עכ"ז הנה כאחד הן באין והכל ענין א' הם בהיות ידוע שא"א להיות בחי' המשכת מ"ד מלמעלה מאור א"ס למטה רק ע"י בחי' ביטול תחלה מלמטה למעלה כמו שאין התלבשו' אא"ס אלא כחכ' דוקא מטעם שבחי'

והירידה: בנ"ך 700 ליתא.

אדם: בנ"ך 700: עשה האדם.

השבטי, דהיינו שהוא מברר עוד הפעם את המתבררין שכבר נתבררו ע"י השבטי כנ"ל שש' מ"ה מברר את העלא' מ"ן דנוק' דאצ' שמאח' של המתבררין שבררו השבטי' בבי"ע כנ"ל. וז"ש והנה קמה אלומתי וגם נצבה כו' ותשתחוינה לאלומתי כו' כנ"ל שבלעדי השפעת מ"ד מש' מ"ה דאצ' בחי' יוסף על המין דנוק' שמא"ח של הבירורין שבררו השבטי' בבי"ע לא נמצא בהן בחי' אחד האמת עדיין שהי' אלקו' ממש זולתי כאשר נשפע המ"ד דש"ם מ"ה עליהן אז מתברר' עוד הפעם בתכלי' ההתבררו' האמיתי ומתאחד' עמו בתכלית היחוד דהיינו כמ"ש בזהר למהוי אביא כנ"ל וד"ל.

אך מ"ש ותשתחוי"ן לאלומתי וגו', מהו לשון ותשתחוי"ן דקאמר קרא ומה גם צריך להבין סיפור חלום שני דיוסף דכתיב ויאמר הנה חלמתי חלום עוד והנה השמש והירח וי"א כוכבי' משתחויים לי ויספר אל אביו כו' ויגער בו אביו כו' הבוא נבא אני ואמך ואחיך להשתחוות לך כו' ובאמת זה תמוה שישתחוה יעקב ליוסף דהלא יעקב הוא בחי' גופא דאצ' ויוסף הוא הצדיק עליון דאצ' בחי' ברית קדישא וגוף וברית חשבינן כחד אבל הגוף הוא למעלה במדריגה מברית קדישא כו' כנודע ואיך ישתחוה יעקב ליוסף כו', והאמת הי' כך שחלמו הי' אמת כמ"ש להלן ואביו שמר את הדבר כו', אך הענין הוא דהנה בחי' השתחואה ימצא ב' בחי' ומדריגות שונות הא' הוא

 נוסחא שניה

החכ' הוא בחי' הביטולי מפני שאא"ס לא ישכון ביש ודבר מ"ה כו"י וכמ"ש במ"א וא"כ הענין של השתחואה בבחי' ביטול הוא הגורם ענין ההשתחואה מלמעלה למטה ושניהם כא' באין כו' ע"כ הכל ענין א' הוא וזהו ותשתחוינה לאלומתי בבחי' ב' הפירושי' הנ"ל שנתבטלו במציאו' בבחי' מ"ן ובזאת גרמו בחי' מ"ד דהיינו בחי' המשכה וירידה והיינו שגרמו השתחואה מלמעלה למטה ע"י יוסף שהוא הי' בחי' יסוד כידוע וד"ל. והנה אם לא היו השבטים מאלמים אלומים ומעלין מ"ן אל יוסף לא הי' ממנו המשכת המ"ד כלל מטעם הנ"ל שא"א להשתחואה מלמעלה למטה כ"א ע"י בחי' הביטול והשתחואה מלמטה למעלה כו' וגם מטעם הידוע במאמרי דלית ברכתא שרי' באתר ריקניי' פי' כשאין כלי למטה לקבל השפע להיכן תרד השפע כי צ"ל למשפיע ענין קצת התלבשות בתחלה כדי שיוכל להתעכב ולהתאחו למטהי ואז יושפע רב טובו למעלה מגדרי הכלי הרבה אבל כשאין כלי כלל כמו באתר ריקניי' לגמרי שאין למשפיע במה להתלבש כלל איך ירד להשפיע רב

בחי' ההכנעה והביטול כמשל העבד והשר שמשתחוה לפני המלך כו', והשנית הוא שבבחי' ההשתחוואה מרומז בחי' המשכה מלמעלה למטה כמשל המשתחוה שמרכיז ראשו הזקוף למעלה למטה בהשפלה סמוך לקרקע הארץ, כמ"כ עדי"מ למעלה מרומז בבחי' ההשתחוואה בחי' השפע שלמעלה למטה וד"ל. וכמשארז"ל בתפלת ש"ע כורע בברוך כו' שגרמז בכריעהי והשתחוואה זו בחי' ומדריגות שונות, הא' הוא בחי' הביטול וההכנעה שבטל ומשתחוה לפני אא"ס ב"ה, והשנית היא שעי' ההשתחוואה וכריעה זו שכורע בברוך בחי' הביטול האמיתי ימשוך בחי' המשכת אור א"ס ב"ה שיתלבש בבחי' את"ה, שזהו בחי' ירידת השפע שיורדת מלמעלה למטה להתלבש בבחי' אתה, נמצא מרומז בכריעה והשתחוואה זו מה שכורע בברוך ב' בחי' ומדריגו' שונות בחי' הביטול וההכנעה כו' ובחי' המשכה מלמעלה למטה כניל וד"ל. כמ"כ עדי"מ למעלה בבחי' ההשתחוואה של האלומי' דהשבטי' לאלומתו של יוסף דכתיב ותשתחווין לאלומתי כו' בהיות נת"ל שהשבטי' הם בבחי' ראש הבריאה י"ב בקר שהי"ם עומד עליהם מלמעלה שהם בחי' מרכבה למלי' דאצי' י"ם העליון כניל ולכך כל עבודתם הי' לברור וללקט הניצוצין המפורדי' בכי"ע להחזירן בתוך השדי' עליונה להיות נעשה מהם בנוק'

בכריעה: בבוך 620 גוסף: זו.
למל': בבוך 620: לבחי' מל'.

נוסחא שניה

טוב ברכתו כו' כמ"כ גם כאן אם לא הי' בחי' כלי להעלות מ"נ מבירורי' דרפ"ח כו' לא הי' ענין שייכות בחי' ההתחברות והקישור דמ"ד דיוסף בעולמות כלל אך כשהשבטי' הכינו בחי' הכלי במ"נ שלהם כאלומים שלהם שיש להאור דמ"ד דיוסף במה להתקשר ולהתלבש קצת אז יוכל להוריד רב טובו דהיינו לחבר ולקשר בהם מבחי' הארת האור דא"ס שבאצי' ממש כו' וד"ל. ועפ"י משל גשמי דווג זכר ונקבה הגשמי' יובן ג"כ ענין זה כמאמר אין קישוי אלא לדעת כו' פי' כשיש נקבה לפני הזכר המעוררת. תאווחו ועורכת שולחנה לפניו. כו' אז דוקא יתקשה וזהו לדעת כשיתן דעתו בהכנת בחי' הכלי שלה כו' אבל כשהוא בפ"ע יסיח דעתו כו'. והנמשל מובן דבחי' יוסף הוא בחי' יסוד עליון כו' ואינו נמשך אלא לדעת דהיינו כשהשבטי' שהן מעלמא דנוק' כניל הכינו בחי' כלי אליו בבחי' העלאת מ"נ כניל אז נמשך המ"ד שלו בהם וד"ל.

ועתה יובן גם ענין השתחוואה דיעקב הגם שהי' למעלה מבחי' יוסף מפני שענין השתחוואה הוא ג"כ ענין ירידה והמשכה מלמעלה למטה

דז"א בחי' העלאת מ"ן כנ"ל. אך מאחר שאין נמצא תכלית שלמות הברור עדיין עד שישרה עליהם המ"ד מש' מ"ה דאצי' בחי' יוסף כנ"ל, אי לואת הוצרכו להשתחות לפניו שבהשתחוואה זו ימצא ב' בחי' ומדריגות שונות הא' בחי' הביטול לפניו בתכלית שזהו המ"ן דנוק' שמעלה מא"ח של הברורין שלהן ועוד זאת נוסף לזה שע"ז ימשיכו שפע המ"ד דש"ם מ"ה דאצי' אליהם שהיא בחי' יוסף כנ"ל מה דלא אפשר בלא"ה. פי' כנ"ל שבחי' יוסף הוא הנה"ר הנובע מעד"ן כו' דהיינו בחי' המשכת עצמו' אור א"ס ב"ה המתלבש בחי' מ"ה דאצי' ובהיות ידוע שא"א להמשיך אור ושפע עליונה בלתי שיכין תחלה כלי בשבילו שישרה כו' (שא"א להאור לשרות בלי כלי כו' כנודע) כו' לואת הוצרכו השבטי' להכין הכלי שיומשיך שפע אור א"ס ב"ה ויתלבש בשם מ"ה דאצי' שאז יכרר את הברור' כנ"ל והיינו שהכנת הכלי שלהם הוא בחי' ההעלא' מ"ן דנוק' דאצי' שלמעלה מ"ן בהברור' שלהן שהיא הכלי שמוכנת לקבל שפע המ"ד דש"ם מ"ה דאצי' ומאחר שהכינו הכלי שלהם אזי נמשך השפע עצמו' אור א"ס ב"ה להתלבש במ"ה דאצי' ומשם תרד המ"ד אל הגוף דז"א דאצי' לברר המתבררי' הנ"ל (אבל כשלא היו מכינים הכלי שלהם אזי לא הי' נמשך א"ס ב"ה אף למ"ה דאצי' וד"ל) נמצא שהשבטי' ע"י עשותם הכלי הוא המ"ן דנוק' דאצי' גורמי' סיבת המשכת השפע א"ס ב"ה למל' דאצי' כו' דהיינו שהם עושי' את בחי' יוסף הנ"ל.

נוסחא שניה

כנ"ל ולואת יתכן מאד שיעקב שהוא בחי' ת"ת השתחוהו מלמעלה למטה לבחי' יוסף שלמטה הימנו כו' אך מה שאמר השמש והירח כו' והרי הייתה ג"כ ענין ביטול ממש הענין. הוא דיש ב' מיני המשכות המ"ד האי' מבחי' א"פ והבי' מבחי' א"מ כידוע והנה השבטי' במ"נ שלהם גרמו בחי' המשכת המ"ד רק מבחי' א"פ בלבד אבל יעקב המשיך המ"ד ביוסף מבחי' המקיפי' וע"כ לא הי' צריך יעקב לעבוד בעבודת הברור' ברפ"ח ניצוצין לאלם אלומים כמו השבטים מפני שלמקיפי' א"צ העלאת מ"ן בבחי' עבודה כו' אבל בחי' השתחוואה בלבד הי' צריך כדי לעורר בעצמו בחי' השתחוואה מלמעלה למטה וד"ל משא"כ השבטים היו צריכים לאלם אלומים פי' להמשיך בחי' א"פ כו' וזהו שאעפ"י שתמה יעקב הבא נבוא כו' היינו בבחי' א"פ אבל בבחי' א"מ כתיב ואביו שמר את הדבר וידוע דשמירה הוא בבחי' המקיפים וד"ל.

ג"כ: בכרך 700 ליתא.

הענין: בכרך 700: אך הענין.

הא': בכרך 700 נוסף: הוא.

והב': בכרך 700 נוסף: הוא.

וד"ל: ע"כ נמצא בכרך 147, 700.

ביאור הענין הוא, דהנה ידוע שיוסף הוא צדיק עליון דאצי' שהוא המשפיע השפע אי"ס ב"ה לנוק' דאצי' וידוע מארז"ל אין קושי אלא לדעת כו' שזהו בחי' יוסף כו' וכאשר לא יהי' כלי מוכן לקבל השפע לא יתכן הקישוי כו' שהוא בשביל להשפיע השפע אל המקבל כו' ולזאת מכיני' השבטי' את הכלי קבלה שתקבל השפע עליונה של יוסף הצדיק ע"י ההשתחוא' שלהן בבחי' ביטול דהיינו עשותם המין דנוק' כנ"ל שאז גורמי' בזה סיבת המשכת אור אי"ס ב"ה בש' מ"ה דאצי' דהיינו שהם עושין ממש את בחי' יוסף (ושיהי' קישוי לדעת כו') ואז נמשך הצדיק השפע מיוסף הצדיק עליון לנוק' דז"א לברר המין של המתבררי' דשבטי' הנ"ל למהוי אחד באחד כנ"ל וז"ל ותשתחווין לאלומתי כנ"ל וד"ל. והנה כ"ז הוא בחי' ההשתחואה של השבטי' ליוסף שנמצא בהשתחואה זו ב' בחי' ומדרגו' הנ"ל מפני שעי' השתחואה זו גרמה סיבת המשכת א"פ של יוסף שיומשך אי"ס ב"ה ויתלבש במ"ה דאצי' בתוכו ממש בחי' א"פ כנ"ל ולכך נמצא בהשתחותן ב' בחי' בחי' הביטול וההכנעה שהוא בחי' ההעלא' מן שלהם מלמטה למעלה כנ"ל ובחי' ההמשכה מלמעלה למטה להמשיך הא"פ של יוסף כנ"ל. אבל בחי' ההשתחואה של יעקב ליוסף בנו, הוא בהיות יעקב הוא בחי' גופא דאצי' שלמעלה מברית קדישא בחי' יוסף הנ"ל ולכן אין נמצא בהשתחואה שלו רק בחי' אחת ההמשכה מלמעלה למטה שמשפיל יעקב א"ע מלמעלה למטה אל

נוסחא שניה

ולהבין ענין טעות השבטי' שמוזה הי' עיקר ענין השנאה שלהם ליוסף כו' הנה הענין כך הוא שהשבטים היו סבורים ששרש נשמתם הוא מבחי' י"ב גבולי אלכסון שנמשכים ומסתעפי' ממוחין דא"א עילאין בז"א כידוע בזהר וע"ח וזהו ששם עלו שבטי' שבטי י"ה פי' שבט הוא לשון ענף המשכה כו' והיינו שבטי י"ה דא"א שנק' י"ה וזהו ששם עלו השבטים בשרשם להיותם בחי' שבטי י"ה דא"א ולהמשך אח"כ להיות עדות לישראל שלמעלה בחי' ז"א ועדות זו היינו בחי' מוחין לז"א ואח"כ לירד עוד למטה דהיינו להודות לשם הוי' פי' להמשך עד בחי' כלים דז"א הנק' הוי' בבחי' שם דוקא וזהו לשם הוי' כו' וד"ל וא"כ היו סבורים שא"צ כלל לבחי' מ"ד דיוסף שהוא בחי' יסוד כו' כי גם הם בבחי' משפיעי' כמוהו מעלמא דדכורא דהיינו בבחי' מוחין דז"א עצמו כו' אבל המה טעו בזה כי הגם שהאמת כן הוא בשרש שרשם כמו שהן למעלה מעלה באו"א שנק' שם י"ב גבו"א כנ"ל אבל בבחי' הירידה וההשתלשלות שלהם אח"כ כשירדו למטה מטה מעולם הנאצלים הרי הן בחי' י"ב בקר דעולם הבריאה שהים עומד עליהם מלמעלה כו' וכנ"ל שא"א להם לקבל שפע בלתי שיעלו מ"נ אל יוסף שהוא בבחי' עלמא דדכורא שהוא בחי' יסוד כו' וד"ל. ולכך הי' עיקר סיבת שנאתם אותו וזהו שאמרו המלוך תמלוך עלינו כו' וד"ל כנ"ל וד"ל.

יוסף בנו להמשיך לו אור מקיף מלמעלה למטה כנ"ל נמצא שע"י יעקב ובניו השבטי' נתתקן פיצוץ יוסף בבחי' א"פ וא"מ כנ"ל וד"ל. ולזה הראו ליוסף החלום האמיתי כפי אמיתית הדבר איך הוא שרשו למעלה ואיך הוא שרש אחיו השבטים למעלה וההפרש שביניהם כנ"ל. אך אחיו השבטים טעו בזה שהם סברו ששרשם הוא מבחי' ז"א דאצי' שהוא הדכר דאצילות ושיון הם במדריגה אחת אל יוסף אחיהם כולן כאחד שרשים משם מ"ה שהוא ז"א דאצי' ואין מצטרכין להשפעת מ"ד דיוסף אליהם כ"א הם בעצמם ממשיכין ומשפיעים המ"ד דז"א דאצילו' משרשם על הבירורי' דבי"ע ולכך שנאו אותו על חלומותיו ועל דבריו כמ"ש המלך תמלוך עלינו כו' שלפי דבריו הוא למעלה במדריגה מהם ועיקר שרש טעותם הוא מאחר שהם נק' שבטי ישראל שהם בני יעקב ויעקב הוא בחי' ת"ת דז"א דאצי' ע"כ סברו ששרשם הוא ג"כ מז"א דאצילו' מאחר שהם בניו כו' שבז"א דאצי' נמצא ג"כ בחי' י"ב שבטי' שהם י"ב גבולי אלכסון שבו כנודע והשבטי' אלו נק' שבטי י"ה שהם השבטי' דאוי"א דאצילו' שמהם נמשכי' י"ב גבולי אלכסון דאצי' וכמ"ש ששם עלו שבטי' שבטי י"ה כו' להודות לשם הוי', פי' שבטי' סתם הם השבטי' דבריאה י"ב בקר שהיים עומד עליהם מלמעלה כנ"ל ושבטי י"ה הם מקור השבטי' דבריאה בחי' י"ב גבולי אלכסון דז"א דאצילו' להודות לשם הוי' כו' שהי"ב גבולי אלכסון דז"א בחי' שבטי י"ה הם הממשיכי' השפע מלמעלה דז"א דאצילות למטה לנוק' דז"א שנקרא שם הוי' כנ"ל. וסברו השבטי' שהם בחי' השבטי י"ה י"ב גבולי אלכסון דז"א הממשיכים השפע מ"ד דז"א לנוק' דז"א כמ"ש להודות לשם הוי' כו' וע"כ שנאו את יוסף על חלומותיו כו' שסברו שהם שוין במדריגה אחת עמו כולם נמשכי' מז"א דאצילות ואין מצטרכים למ"ד שלו שימשיכו בעצמם המיין דוכרין דז"א לנוק' דז"א כמ"ש להודות לשם הוי' כו'. אבל באמת טעו בזה, כי זוהי אמת ששרש שרשם הוא מבחי' ז"א דאצי' י"ב גבולי אלכסון שבו שהם בני יעקב כו' כנ"ל אבל הם נשפלו למטה מנוק' דז"א דאצי' אל ראש הבריאה שהם י"ב בקר שהיים עומד עליהם מלמעלה והם השבטיים סתם דהיינו דכתיב ששם עלו שבטים דהיינו שהם מעלין מ"ן לנוק' דז"א מקורם ומצטרכי' להשפעת מ"ה דיוסף ששרשו (הגבה למעלה מהם) מבחי' שם מ"ה דאצי' כנ"ל שיברר אותם (רק שרש שרשם הם שבטי י"ה דז"א דאצי' אבל הם נשפלו למטה תחת הנוק' דז"א כנ"ל וד"ל) ובזאת יובן הטיב השנאה ששנאו אותו לפי טעותם כנ"ל וליוסף הראו בחלום אמיתית הדבר וד"ל.

בעזרה. שבת פ' מקץ

רני ושמחי בת ציון כו'. הנה להבין למה נק' כנ"י בשם בת כמו בת ציון בת ירושלים כו', יש להקדים מאמרם הידוע לא זן מחבבה עד שקראה בתי כמ"ש שמעי בת וראה כו' לא זן מחבבה עד שקראה אחותי כמ"ש אחותי רעייתי כו' ולא זן מחבבה עד שקראה אמי כמ"ש בעטרה שעטרה לו אמו כו' וכן כתיב הקשיבו אלי עמי ולאומי אלי האזינו א"ת לאומי אלא לאמי כו' והנה מ"ש שמעי בת וראה שכחי עמך ובית אביך כו' הענין הוא בעבודת ה' שכאשר יתפעל האדם בנקודת לבבו לה' אחד ולא יהי' לו שום רצון אחר זולת הרצון לה' כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ כו' עד שישכח לגמרי על רצונות הזרות השקועות בעניני גופו הגשמי וזהו שכחי עמך ובית אביך פי' שתשכח הנפש לגמרי מקום התקשרותה בעוה"ז הנק' עמך ובית אביך כו' ואז יתאו המלך פי"ך פי' יפי"ך כמ"ש רעייתי יפתי עד שיתפאר בה ה' כמ"ש אשר בך אתפאר והוא הענין הנאמר בנשמה אשר חפץ בה המלך ונקראה בשם כו' כמ"ש בר"מ וד"ל משא"כ כשעדיין לא שכחה הנפש על מקום התקשרותה בגופה החומרי לא יתאו המלך אל יפייה כו' וד"ל.

א) והנה כתיב נר ה' נשמת אדם משמע שהנשמה נק' נר הוי' וכתיב כי אתה נרי הוי' משמע שהוי' נרו של הנשמה כו', אך הענין הוא דכתיב כל הנשמה תהלל יה וי"ל למה דוקא תהלל ליי"ה שבשם הוי' כו' וגם מהו לשון תהלל ולא אמר תשבח כו' הענין הוא דכתיב בהלו נרו על ראשי פי' בהילו לשון בהירות והבהקה וכן פי' תהלל ל' בהירות וזהרורי' יתירה כו'. ולהבין זה יש להקדים ענין הידוע באחדות ה' כמ"ש אני הוי' לא שניתי כו' וכמאמר אתה הוא קודם שנבה"ע כו', ולהבין זה איך הוא ית' באין שינוי כלל בין קודם שפע אורו לנברא' ולנאצלי' לאח"כ כו' הענין יובן עד"מ הנה באדם התחתון אנו רואים שיש בו שכל ומחוד' כו' וכא"א מלובש בחבירו ונתפס בו כמו השכל ההיולי הנה הוא מתלבש בכח המח' ונתפס בה ממש עד אשר בעת שהשכל נתפס ומתלבש במח' זו לא יוכל השכל להשכיל שכל אחר כמו דמיון האדם הנתפס בבית כו' וכן עדי' התלבשות המח' בדיבור הוא בבחי' תפיסא ממש וכו' וכ"ז הוא מפני שכחות הנפש המה מורכבים באדם זעג"ז וכל א' יש לו מקום ומדריגה בפ"ע גם קודם שיפעול הנפש כו' וא"כ כאשר ידע אדם דבר שכל הרי הוא יודע ידיעה זו ע"י דבר חוץ ממנו והוא מאמר הידוע שכל ידיעות האדם בע"ג הוא בידיעות שחוץ ממנו ולכך הוא נתפס בידיעות הללו כי הא בהא תלי' וד"ל משא"כ בבורא ית' הגם שנאמר בו מדריגות הללו כמו בכינוי החכ' והמח' וכדומה אינו בבחי' תואר כתוארי האדם כמ"ש הרמב"ם שהוא ית' הוא המדע והוא הידוע כו' ובידיעת עצמו הוא יודע כו' ולא בידיעה שחוץ ממנו כו' והענין הוא לפי שאין בחי' מדריגו' הללו דחכ' ומדות ומחשבה וכיוצא בבחי' מורכבים אצלו עד שיתפס בהם בבחי' תפיסא ממש אלא הוא פשוט בתכלית כו' ע"כ איננו נתפס כלל

וכלל בידיעה זו שהוא צופה ומביט עד סוף כל הדורות כו' מאחר שהוא המדע וכו' ובידיעת עצמו כו' וא"כ אין שינוי כלל בידיעה זו מאחר שלא נתפס ונתלבש בה ממש עד שנאמר זה דבר חדש בין קודם ההתלבשו' ואח"כ כו' וד"ל. ובוה יובן ענין אני ה' לא שניתי כו' דבאמת אין שום שינוי כלל וכלל בין קודם שנבראו ונאצלו כו' וזהו שאנו מוצאי' בדרז"ל ל' גלוי וידוע לפני מי שאמר והי' העולם או לפני הקב"ה ולא אמרו ל' הקב"ה יודע כו' כי פי' יודע היינו שמתלבש בבחי' הדעת לידע דבר פלוני וזה שייך לומר על ב"ו שידוע הדבר ע"י הדעת והוא עצמו אינו הדעת אלא שמתלבש בהדעת וידוע בידיעה שחוץ ממנו כמ"ש הרמב"ם ז"ל אבל הקב"ה שהוא ודעתו הכל א' אין שייך לומר ל' יודע אלא גלוי וידוע שהכל גלוי וידוע לפניו מבלי שיצטרך להתלבש בידיעה שחוץ ממנו ח"ו ולכן נאמר אני הוי' לא שניתי וזהו שאנו או' ג"פ קדוש כו'. דהנה בשם הוי' יש ד' אותיות כידוע וענין היו"ד הוא בחי' הצמצום והה"א הוא ההתפשטו' והוי"ו הוא ההמשכה למטה כידוע וידוע פי' קדוש שהוא ענין הבדלה כלומר מובדל בערך מכל בחי' השתלשלו' עו"ע כו' וכענין הידיעה הנ"ל שמובדלת היא מבחי' התלבשו' ותפיסא ממש כנ"ל וכן ענין ג"פ קדוש היינו ג' מדריגות בחי' ההבדלה כי עד שיוכל להתצמצם בבחי' יו"ד דשם הוי' צ"ל בתחלה בבחי' קדוש ומובדל כו' וכן עד שיתפשט אח"כ בבחי' הא כו' צ"ל בבחי' הבדלה וקדושה שניה וכן עד שיהי' בבחי' צמצום שפע ההמשכה למטה שהוא הוי"ו כידוע צ"ל בבחי' קדושה והבדלה שלישי' ואחר ג' קדושות הללו יבא לבחי' ה' אחרונה דשם הוי' והוא בה' בראם מאין ליש ממש כידוע שהוא כח הפועל בנפעל ממש וד"ל וזה קק"ק הוי' צבאות פי' צ"ל ג' קדושות נגד ג' אותיו' יהיו שבשם הוי' כנ"ל עד שיקרא בשם הוי' צבאות בבחי' הא' האחרונה להוי' הצבאו' ממש מאין ליש וד"ל. ובוה יובן פי' הברכה דאתה גיבור כו' מכלכל חיים בחסד פי' מכלכל הוא ענין כלי בתוך כלי כמ"ש מכלכל דבריו במשפט כו' שהענין הוא ע"י צמצומי' רבים דכלי בתוך כלי כו' דג' אותיות שבשם הוי' כו' יוכל להתצמצם בבחי' יו"ד לברוא העוה"ב ובה"א העוה"ז כו' שכ"ז נק' חיים כמ"ש ובחרת בחיים כו' דהיינו מקור כל החיים של הנבראי' אבל למעלה ממקור חיים זה נק' חי' החיים ב"ה כידוע דהיינו בחי' המקור למקור החיים דבחי' הא אחרונה שנהנין ממנו בג"ע כו' וכמ"ש במ"א וד"ל. והנה ידוע דסיבת הוספת האור האלקי בג"ע להיות הנשמו' נהנין מזיו השכינה מידי חודש ושבת כו' אינו אלא ע"י מצות מעשיו' דוקא כמ"ש לעבדה ולשמרה שזהו רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת כידוע וזהו שכר מצוה מצוה, פי' השכר של המצוה שהוא בחי' גילוי האור בג"ע בתוס' ברכה כנ"ל היינו ע"י המצוה בעצמה להיות שהמצוה בעצמה היא הגורמת דוקא בחי' גילוי תוס' אור וזיו השכינה בג"ע וכמ"ש במ"א וד"ל. וזהו כל הנשמה תהלל י"ה פי' י"ה הן ב' אותיות הראשונות דשם הוי' והוא בחי' הצמצום ובחי' ההתפשטו' כנ"ל והיינו ענין ההתהוות מאין ליש כי בחי' נקודת צמצום היו"ד נק' אין ובחי' התפשטות דה"א אח"כ נק' יש וכמ"ש להנחיל אוהבי יש כו' כי ענין הצמצום הוא בחי'

ההסתלקות בעצמותו כו' וההתפשטו' אח"כ הוא בחי' הגילוי מן ההעלם להיות יש ודבר מ"ה כידוע ומבואר במ"א וד"ל ולהיות כי הנשמה בעבודתה בתורה ומצות כל ימי חייה בגוף הנה היא הגורמת עי"ז בחי' תוס' גילוי האור בג"ע מידי שבת כו' כנ"ל א"כ עי"ז נמשך בחי' י"ה דשם הוי' דהיינו מן ההעלם לגילוי ההתפשטו' ועד שנבראו הנבק"א מבחי' ה' אחרונה בפ"מ להיות מציאת בע"ג ממש כנ"ל ע"כ אמר שהנשמה תהלל י"ה פי' תהלל דוקא לפי שתגרום בחי' הנהירות וההבהקה היתירה דהיינו בתוס' גילוי אור בשם הוי' בג"ע מלשון בהלו נרו כו' וכנ"ל וד"ל. ומ"ש כל הנשמה דוקא ולא אמר כל הנפשות וכו' היינו לפי שעיקר המקור בשם הוי' הן בחי' אין ויש דב' אותיות הראשוני' י"ה כנ"ל והן בחי' רצוא ושוב כו' כי צמצום הירוד הנק' אין הוא בבחי' הרצוא שהוא ענין ההסתלקות וההתכללות בעצמותו כו' ובחי' הה"א בהתפשטו' אורך ורוחב כו' הנה הוא בבחי' השוב דהיינו בענין ירדת השפע להיות יש ודבר כו' כנ"ל. והנה כדי לעורר למעלה בחי' י"ה דשם הוי' להיות בחי' הגילוי מן ההעלם כנ"ל צ"ל העלאת מ"נ מלמטה ג"כ בבחי' רצוא ושוב דוקא כידוע בשביל כל המשכה מלמעלה צריך אליה העלאת מ"נ כדוגמתה דוקא וזהו כל הנשמה דוקא כי הנה הטעם שנק' נשמה ידוע לפי שרות החיים שבלב הוא בבחי' רוי"ש הנק' דפיקו דלבא שמסתלק החיות וחוזר ונח וחוזר ומסתלק כו' כדוגמת נענוע שלהבת האש כו' והוא ענין הנשימה בלב כמ"ש אשום ואשאף יחד כו' שצריך להוציא הכל חיותו לחוץ בבחי' רצוא והסתלקות ואח"כ לשאוף ההבל מבחוץ בלבו והוא הנשימה הנק' דפיקו דלבא ואין זה אלא בלב דוקא ולא בשאר האברים שהרי כל האברים נחים במנוחה בבחי' החיות המצומצם בהם ואינם בבחי' רוי"ש כלל והוא מפני שהלב נק' אדם והוא כלול מבחי' רוי"ש לכך נק' נשמת אדם וד"ל. וזהו נר הוי' נשמת אדם פי' לעשות את שם הוי' בבחי' רוי"ש למעלה כנ"ל הוא ע"י העלאת מ"נ דנשמת אדם שנק' נר הוי' מפני שהיא בבחי' רוי"ש והענין הוא ידוע בעבודת ה' דהיינו כאשר יתפעל אדם בלבבו למסור נפשו באחד היינו כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' שהוא ענין מסירת כל רצונותיו רק לה' לבדו כו' וכידוע דהרצון נק' נפש כמ"ש אין נפשי אל העם הזה וכדומה וה"ז בבחי' רצוא כי אותיו' רצון יש בו ג"כ ענין הרצוא כמאמר רץ לבך כו' ואח"כ נמשך בחי' השוב והוא שממשיך על נפשו בחי' גילוי אלקות מן ההעלם כו' והוא מ"ש ה' צילך על יד ימינך כו' פי' כמו הצל הזה שמסובב ומיצל כלפי האדם לפי הנטי' שיטה כו' כמ"כ בחי' ההמשכה מלמעלה תהי' כאופן האהבה והרצוא מלמטה וזהו ה' צילך מלמעלה למטה כפי יד ימינך היינו האהבה מלמטה כו' וד"ל וע"י ב' מדריגות הללו באתעדלית בעבודת ה' ברצוא ושוב הנה יתעורר למעלה עי"ז בחי' י"ה שבשם הוי' שהן ג"כ בבחי' רוי"ש ולכך כל הנשמה דוקא תהלל י"ה וד"ל. ומ"ש נר ה' נשמת אדם ולפעמים אמר כי אתה תאיר נרי או כי אתה נרי הוי' כו' הענין הוא דמס"נ הנ"ל בבחי' רצוא א"א להיות ע"י השגה ושכל בלבד אלא ככח שלמעלה מן השכל וההשגה והוא הרצון שלמעלה מן הטעם כו' וכמ"ש במ"א וזהו כי

אתה תאיר נרי פי' מה שתוכל הנשמה להיות נק' נר הוי' בבחי' מס'נ רוי'ש כנ"ל אתה הוא שתאיר אותה ולא מצד עצמה כלל כו' והטעם הוא לפי שאתה הן כ"ב אותיות מא' עד תי"ו שהן כללות אותיות התורה כולה והה"א הוא ענין המצות מעשיות בבחי' המעשה בפ"מ כידוע וזהו שאתה דוקא תאיר נרי דהיינו ע"י תומ"צ שגורמים בחי' תוס' גילוי האור למעלה בג"ע כמ"ש לעבדה כו' וכנ"ל וד"ל ונמצא שניהם אמת דהנשמה נק' נר הוי' ע"י בחי' רוי'ש בתפלה כנ"ל וגם תאיר נר ה' מלמעלה ע"י תורה ומצות מצד שרש התורה והמצות למעלה שנק' אתה כנ"ל וד"ל. וה' יגיה חשכי. פי' חשכי הוא חומר מחשך הגופני המשוקע בחושך הרע ומונע מלהיות גילוי אור אלקי בנשמה להיות נק' נר הוי' כו' אך ה' יגיה את החושך הזה והוא ע"י שיפול רוח ההתעוררו' מלמעלה על האדם להיות לבו נשבר בקרבו כשיתבונן על עוצם ריחוקו מה' ע"י עוונותיו כו' והוא ענין מארי דחושבנא הנז' בוהר והעיקר הוא כשיזכור שכל מעשיו ודיבוריו ומחשבותיו שלא לה' כו' שהן כמו פסול המום בקרבן שאעפ"י שכל פסול בקודש אם עלו ע"ג המזבח אין מורידין אבל כל אשר בו מום מורדין כו' וכמ"ש איש אשר בו מום לא יקרב להקריב לחם אלקי' כו' וענין מורדין בבעלי מומין היינו שמפילין את האדם בעבודת ה' בתפלה מבלתי יוכל ליגש להיות מתפעל כ"כ עד שיהי' לו מס'נ בק"ש כו' וד"ל.

ב) וז"ה לא זו מחבבה עד שקראה בתי כו', דהנה מבואר למעלה ע"פ כי אתה תאיר נרי דהיינו מה שתוכל להיות הנשמה במס'נ בבחי' רצוא כו' הרי בא לה כח זה מלמעלה כו' ונמצא הנשמה בחי' מקבל בלבד שהרי צריכה לקבל מלמעלה ההארה והשפע עוז וכח זה שתוכל למסור נפשה באחד וכל שצ"ל בחי' מקבל נק' בת ל' נקבה וזהו שאמר שמעי בת וראי שכחי עמך כו' פי' שא"צ הנשמה רק להכין בעצמה להיות בחי' כלי בית קיבול לקבל ההארה מלמעלה כו' ולא שתעשה דבר זה מצד עצמה כו' והוא רק שתשכח על עמה כו' וכנ"ל שתתפשט מבחי' נקודת ההתקשרות שלה בחומר הגופני בעיני עוה"ז כו' ובזאת הרי תהי' בחי' כלי ומכון לקבל שפע האלקי דאחד אמת מלמעלה כו' וזהו תתן אמת ליעקב, פי' יעקב הוא יו"ד עקב דהיינו כשהנשמה נתקשרה בחומריות עוה"ז הנק' עקבי' כו' ואז כדי שתוכל לקבל אחד אמת מלמעלה אין זה אלא כמ"ש כי אתה תאיר נרי כו' וזהו תתן אמת שאמת זה דאחדות ה' באה לנשמה בדרך נתינת מתנה בלבד כי אין לה אמת מצד עצמה כלל כנ"ל והוא מפני שנק' יעקב י' עקב כנ"ל ולכך ליעקב דוקא תתן האמת מלמעלה למטה כו' וד"ל וכן חסד לאברהם פי' אור האהבה האלקי' שתתפעל הנשמה לא בא לה מצד עצמה רק היא באה ונמשכת מלמעלה מטעם הנ"ל שנק' בת וידוע דאברהם הוא מדת האהבה עליונה ואינו מאיר מצד עצמו רק כשתתן החסד לאברהם בדרך נתינה בלבד וד"ל אשר נשבעתי כו' מימי קדם פי' לפי שסיבת נתינת המשכות הללו מלמעלה ליעקב ואברהם הוא בא רק מחמת בחי' התשובה דוקא דבע"ת מצד

עוצם כח דביקותם והתכללותם למעלה משכין ל' לקוב"ה בחילא יתיר כמ"ש בוהר ומבואר במ"א וזהו מימי קדם מקדמונו ש"ע דידוע שהתשובה קדמה לעולם מפני שממשיכים מבחי' ימי קדם שלמעלה מעלה מן החכ' כידוע ומבואר במ"א וד"ל.

ג) וזהו לא זו מחכבה עד שקראה אחותי כו', דהנה כתיב למען אחי וריעי אדברה נא כו', וי"ל למה נק' כנ"י אחים וריעים להקב"ה דאיך יתכן האחוה לאלקות שהוא בלתי בע"ג כו', אך הענין הוא דכתיב הקל קול יעקב והידיים ידי עשו כו', והנה ידוע מארז"ל מצינו שוויתר הקב"ה על גזל וכו' ולא ויתר על ביטול תורה כו' וזה פלאי שעל ביטול מ"ע דת"ת לא יוותר ועל ענין ל"ת החמורים ויתר כו'. אך הענין הוא כידוע דעל מ"ע דת"ת עיקר כל בנין העולמות תלוי בה כמ"ש אם לא בריתי יום ולילה חוקות שמים וכו' והטעם הוא לפי שעיקר המצוה במצות ת"ת הוא כדיבור דוקא וכמ"ש ודברי אשר שמתי בפ"ך כו' ולא במח' בלבד, והטעם הוא להיות כי הנה עיקר ענין מצות ת"ת הוא להבדיל בין טמא לטהור כו' בין החיה הנאכלת כו' ולכך נק' תורה מלשון הוראת ההבדלה בין איסור למותר והן הן כל ההלכות השנויות בשית סדרי משנה שאינן רק או לפסול או להכשיר לטמא ולטהר לזכות ולחייב כידוע והוא מפני שבחכ' דוקא אתברירו רפ"ח ניצוצין שנפלו בנוגה כו' אם יש להן טהרה והכשר או זכות או תיקון או אין להן הכשר וטהרה כו' וכאשר עפ"י החכ' עליונה שבתורה לא יעלה להן הכשר או טהרה ויופסק עליהן שיהי' טמאים או אסורים וכיוצא אז יפרדו ויפלו למטה ולא יעלו למעלה לקבל כח יניקה מן הקדושה האלקי' וכמ"ש יתפרדו כל פועלי און כו' וידוע דאורי"י מח"ע נפקת לכך עפ"י חכ' שבתורה עיקר הנהגת שפע העולמות תלוי' אם להכשיר או לפסול עד גם על מלכי האדמה, באדמה למטה בנוגה דעשי' כו' וזהו אם לא בריתי כו' חוקות שמים וארץ כו' וד"ל ואמנם עיקר גמר הפסק דין על כל ההנהגות עפ"י התורה להבדיל בין הטמא לטהור כו' אינו אלא עפ"י הדיבור ולא כשהדבר תורה הוא במח' בלבד עדי"מ מלך ב"ו שגוזר גזירות חוקי המדינה אם הן עדיין במחשבתו בלבד עדיין יכולים להשתנות אבל כשגוזר ואומר בדיבור כבר נפסק הדין ולא ישונה לעולם כמ"כ עדי"מ הנה דבר ה' זו הלכה כידוע וכמ"ש ודברי אשר שמתי בפ"ך כו' ואשים דברי בפ"ך לנטוע שמים כו' וע"י הדיבור שאדם מדבר דבר ה' זו ההלכה אז נפסק הדין ממש למעלה כמו על הטמא שיהי' טמא ולא יטהר לעולם ולא ישונה לעולם וכמ"ש ההוא אמר ולא יעשה כו' ובדיבור זה שאומר טמא הוא מפריד ממש את הטמא ואת האסור כו' כמ"ש יתפרדו כל פועלי און כו' יתפרדו בפ"מ כו' משא"כ כשהוא הוגה בתורה בעיון המחשבה בלבד עדיין לא נפרד הטמא בפ"מ כמשל הנ"ל בגזירו' המלך ב"ו וזהו שנק' המשנה מלכתא כמ"ש בי מלכים ימלוכו כו' כי המשנה גוזרת כמו גזירות המלך ממש והוא ע"י הדיבור באותיות דוקא וכמ"ש ודברי אשר שמתי בפ"ך כו' וד"ל. ובכ"ז יובן הפסוק אם תגביהי כנשר

משם אורידך נאום ה' וי"ל מהו שמסיים לומר נאום ה' בירידת שרו של עשו כו' אך הענין הוא דנאום ה' הוא בחי' דיבור העליון כמ"ש בדבר ה' שמים נעשו כו' והוא מתנהג ע"י דבר ההלכה כמ"ש אם לא בריתי כו' ולהיות כי דבר מלך שלטון כו' ע"כ כששרו של עשו הגביה א"ע כנשר לקבל יניקה מן הקדושה יתפרדו כו' וכנ"ל וזהו משם אורידך נאום ה' וד"ל. וזהו הקול קול יעקב כו' כי הנה בחי' קול הוא ענין ההמשכה וההתחברו' מלמעלה למטה והיינו בחי' דבר ה' הנק' קול העליון והוא אשר אמר ודברי אשר שמתי בפיו כו' הנה הוא מתחבר ומתלבש בקול התחתון דיעקב בחי' כללות נש"י כשעוסקי' בתורה וזהו אשר שמתי בפיו כו' הנה הוא מתחבר ומתלבש בקול התחתון דיעקב בחי' כללות נש"י כשעוסקי' בתורה וזהו אשר שמתי בפיו כו' דברי ממש שמתי בפיו להיות גם בכח הקול התחתון להפריד ולהבדיל בין הטמא לטהור כו' ואז ממילא יתפרדו כל פועלי און כנ"ל ולא יהיו הידי' ידי עשו להתחבר לקבל יניקה מן הקדושה כו' וזה שתמה יצחק איך אפשר שיהי' הידים ידי עשיו כאשר הקול הוא קול יעקב מטעם הנ"ל וד"ל. וזהו ג"כ הטעם שויתר על גזל וכו' ולא ויתר על ביטול תורה כי הכל תלוי בה מטעם הנ"ל וד"ל. וזהו לא זו מחבבה עד שקראה אחותי כו' כמ"ש למען אחי וריעי כו' כי הנה מאחר שיש בכח קול יעקב להפריד בין הטמא כו' כמו שיש בכח קול העליון למעלה בבחי' האצ"י כמ"ש קול הוי' כו' ע"כ נקראו אחים וריעים בבחי' אחווה לאלקות כי כמו שהוא גזור ומתקיים כן כנ"י גוזרים כדבריהם במשנה כשאו' טמא או טהור כו' ומתקיים גזירתם וזהו שנק' כנ"י אחותי מלשון אחווה ממש והרי הוא בחי' חביבות יותר נפלאה מחביבות הראשונה דקראה בתי בבחי' מקבל בלבד כנ"ל וד"ל. וגם בזה יובן הפסוק פיה פתחה כו' ותורת חסד על לשונה שהוא לישנא דאורי"י דכנ"י אומרי' בדבר ה' זו הלכה לטמא ולטהר כנ"ל ולהיות כי ע"י התורה מתקיים כל שפע ההנהגה גם למעלה באצ"י לכך נק' אז תורת חסד כמו ענין תתן אמת ליעקב וחסד לאברהם שאור החסד ניתן לאברהם אוהבי מלמעלה כי עפ"י התורה של חסד הזאת שבדבר ה' זו הלכה נמשך כל רב טוב וחסד עליון בכל העולמות דאבי"ע במדה ומשקל נכון כו' עד שגם מדת האהבה דאברהם בכנ"י נמשך עפ"י תורת חסד דוקא וד"ל.

ד) ולא זו מחבבה עד שקראה אמי כו', הנה חביבות זו דקראה אמי היא יותר נפלאה גם מחביבו' דאחותי הנ"ל. והענין יובן עפ"י הקדמה בתחלה להבין הפסוק ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל מהו שימה זו הנה ידוע מאמרם ז"ל דכל האומר אין לי אלא תורה אפי' תורה אין לו כו' והטעם הוא ואע"פ שהתורה הנה היא נקראת חכמתו של הקב"ה כמא' אורי"י מח"ע נפקת אבל הנה ידוע דגם החכ' היא רק בחי' עש"י גשמי' לגבי עצמות אוא"ס ב"ה כמאמר אנת חכים ולא בחכ' ידיע' כו' וכמ"ש כולם בחכ' עשית כי הוא ית' למעלה מעלה מן החכ' וכידוע דהחכ' נאצלה מן המאציל מבחי' הארה בעלמא בלבד כמ"ש והחכ' מאין תמצא אמנם מהיכן באה סיבת

המשכת התהוות החכ' למעלה מעצמו' אא"ס הנה הוא ע"י כנ"י דוקא כמ"ש ועשיתם אותם כו' כי ע"י המצות שמפרשים חכמי ישראל בכל דור בתורה שלומדי' בדיבור הרי בזאת נמשך אא"ס בחכ' שבתורה ונתהווה החכ' מאין כו' וד"ל. וזהו ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל לפי שהתורה היא מתחדשת ממקורה מאין ליש ע"י ישראל דוקא וזהו שם בישראל וד"ל. והנה כדי שיוכל להיות המשכות אא"ס בחכמה ולהיות התורה בישראל כנ"ל אין זה בא אלא מלמעלה מעלה דהיינו מעצמות אור א"ס ב"ה והוא מ"ש בעטרה שעטרה לו אמו כו' כי פ"י אם הוא כמו עד"מ אם המוליד הולד לצאת מן ההעלם לגילוי כו' כמ"כ בחי' זו שע"י יוצאת הח"ע מן ההעלם לגילוי אור בתורה כו' נק' אם ע"ש בחי' ההולדה כו' וזהו בעטרה שעטרה לו אמו כו' וד"ל אך מהיכן יבא סיבת המשכת בחי' אם המוליד הגילוי דחכ' מאור א"ס כו' היינו מ"ש כל הנשמה תהלל י"ה פ"י י"ה הוא המשכת החכמה מאין ליש וכנ"ל והנשמה תהלל לעורר בחי' אם המוליד הנ"ל ולהיות י"ה מאין ליש כו' והיינו ע"י מס"נ בק"ש דוקא בבחי' רצוא והתכללות ולפי ערך בחי' הרצוא במס"נ כן יהי' בא אור היחוד ד"ה מאין ליש כו' בתוס' מרובה כו' וכנ"ל וד"ל וזהו לא זו מחבבה לכנ"י בחביבות יותר נפלאה לקוראה אמי ע"ש בחי' אם המוליד הנ"ל שמעוררי' למעלה בעצמו' אא"ס ע"י מס"נ בק"ש דוקא מטעם הנ"ל וד"ל. ונמצא יש כאן ג' מדריגות הא' בחי' ביתי בחי' מקבל בלבד כמ"ש כי אתה תאיר גרי כו' וכענין תתן אמת ליעקב כו' וכנ"ל והב' בחי' אחותי דעסק התורה בדיבור כנ"ל שנק' אחים כו' והג' בחי' אמי המוליד להיות התורה שם בישראל כו' וכנ"ל וד"ל. ולהיות כי הנה ידוע בכל ההשתלשלו' דנעוץ סוב"ת ותחב"ס כו' אשר ע"כ שיש מדריגה גבוה בסופא דכל דרגין מכל מה שעלי' במדריגה מפני שמאיר בסוף מבחי' התחלה מפני דנעוץ סופן כו' ולכך נאמר לע"ל איח עט"ב דהיינו שיהיו מדריגת בחי' הבת הנ"ל במדריגת התחלה והראשית דכל המדריגות והוא בחי' העטרת הנ"ל בענין העטרה שעטרה לו אמו כו' וד"ל וזהו רני ושמחי בת ציון כו' בית דוקא והוא לע"ל שבחי' הכתר תהי' ביתר עילוי עד שאמר הנני בא ושכנתי כו' והוא בבחי' העטרה שעטרה לו אמו הנ"ל וד"ל כנ"ל וד"ל.

בעזר"ה. ביאור על הנ"ל

להבין שרשי הדברי' הנ"ל בדרך קצרה. הנה בדרך כלל ג' מדריגות הנ"ל בבחי' בת ואחותי ואמי כו' היינו ג' מיני יחודים עליונים הידועים הא' יחוד הוי' אהי' בבחי' הכתר כו' והב' יחוד או"י שמסתעף מחמתו והג' יחוד זו"נ הוי' אלקים כו'. ובדרך פרט הנה בחי' בת הוא בחי' שם ב"ן המתברר מרפ"ח ניצוצין שבנוגה דבי"ע וז"א שהוא שם מ"ה המברר כידוע

הוא ענין אחותי שהוא התורה להבדיל בין טמא לטהור כו' כמ"ש בר"מ פקודא לאפרשא בין דכיא כו' ויחוד או"א הוא ע"י מס"נ בק"ש בבחי' רצוא כו' ובנר חנוכה נרמז כל הג' יחודי' בדרך כלל כמבואר בסה"ק. והנה להבין ביאור הדברי' הנה יובן עפ"י ענין המבואר במ"א במאמר ריב"ז שאמר אני כשר לפני המלך והוא כעבד כו' בהיות עד"מ מלך ב"ו שיש לו שרי מלוכה הנה השרים ההם ינהיגו המלוכה מצד סברתם שיהי' דת המלך כך וכך באופן כך וכך ולהם ניתנה הממשלה בהנהגות המדינות בחוקות שיבחרו הם מדעתם והמלך יסכים אח"כ כו' והנמשך למעלה הוא בחי' ב"ד של מעלה הנק' בית דינא דנוק' וגם נק' סנהדרין של מעלה בחי' עיני העדה כו' והענין הוא דהגם שיש בחי' מל' דאצי' שמלכותו בכל משלה וכמ"ש מלכותך מכ"ע כו' אך איך שיהי' סדר עניני הנהגות מדת המלכות נאצלו בחי' שרים העליונים הנק' שרי מלוכה העליונה שנאצלו יחד עם המלכו' מאו"א שרש כל האצי' כו' ונק' ב"ד דנוק' וכמ"ש וה' פקד כו' הוא וב"ד כו' ולהיות כי יש להם כח אלקי' ממש באיכות אופן הנהגות שפע מלכות דאצי' בכי"ע לכך נק' אחים וריעים להקב"ה כו' שנאצלו יחד מאו"א בבחי' אח ואחותו לז"א וזהו לא זו מחכבה עד שקראה אחותי כו' והוא ג"כ ענין התורה למטה שהרי חכמי ישראל בכל דור יוכלו לפרש מצות שבתורה כרצונם כמו ריב"ז שהי' שר התורה מבחי' שרי המלוכה עליונה כו' וכענין אתם אפי' מזידים כו' וזהו ביאור ודברי אשר שמתו בפיו לאפרשא בין דכיא כו' כמו שבחי' ז"א בעצמו מברר בירורי' דרפ"ח ניצוצי' כל ו' ימיהמ"ע כו' ואורי' מח"ע נפקת היינו בחי' ז"א שמקבל ממוחין דאבא כידוע וד"ל. משא"כ ענין עבד הוא לאחר שנתפרשה המצוה עפ"י חכמי התורה שהן שרי מלוכה אין לעבד רק לקיים מצות המלך והוא בחי' יראה דעול מ"ש והוא בחי' בת שלמטה מבחי' אחותי וד"ל. והנה ב' אלה המדריגות נק' יחוד זוי"ג שהתורה הוא בחי' שם מ"ה המברר כו' והמצוה דקבלת מ"ש כעבד הוא בחי' שם ב"ן המתברר ומתחברי' ע"י שניהם מ"ה וב"ן כו'.

ב) ו'יחוד' הב' הוא יחוד או"א והוא הנק' יחו"ע כידוע והענין הוא דכתיב בראשי' ברא אלקי' דהיינו בחכ' שנק' ראשי' ואבא אמר לאימא הנק' אלקים כמ"ש בזוהר' וידוע שהחכ' נק' אין והבינה יש כמ"ש להנחיל אוהבי יש כו' וכיחוד אין ויש דחוי"ב הרי בא השפע בבחי' התחדשות ממש וכמאמר מחדש בכל יום מע"ב פי' מע"ב הן יחודי' דאו"א ומתחדשים תמיד ממקורא דכולא לפי שיחודם בהכרח לצורך קיום העולמות כידוע בע"ח דלכך זיווגייהו תדיר כו' והוא מפני שבחי' ההתחדשו' מאין המוחלט צ"ל תמיד ואינו אלא ביחוד דחוי"ב דוקא וזהו מחדש בכל יום כו' וכמ"ש במ"א וד"ל. וידוע דיחוד או"א לא יבא בבחי' ההתחדשו' לגמרי כ"א ע"י העלאת מ"ג דמס"נ בפ"מ דוקא כענין הרוגי מלוכה שהעלו מ"ג אל או"א לדורות כמ"ש בע"ח עד שמהם סיבת יחוד או"א עד ימוהמ"ש כו' והטעם מבואר במ"א שכדי לעורר בחי' גילוי ההעלם דעצמו' או"א"ס עד שיהי' בחי'

התחדשו' ממש מאין דחכ' ליש דבינה כנ"ל דכל התחדשות ממש בעצמות המאציל תלויה כו' אין זה אלא ע"י מס'נ בפ"מ מפני שבא היש הנפרד ונכלל באין ממש או יוכל לעורר שפע חדשה מהעלם העצמות כו' וד"ל וזהו ע"י בחי' הרו"ש במס'נ בק"ש ואמנם בחי' כח המוליד להיות יחוד או"א מאין ליש כו' הוא בחי' אמי שהוא יחוד הג' יחוד הו"י אה"י בבחי' הכתר עצמו כו' והיינו בעטרה שעטרה לו אמו מבחי' המקיפי' שבכתר כו' וד"ל.

ג) והנה לעיל תתעלה המל' להיות עטרת בעלה והיינו בחי' תגא על רישא כו' והוא בחי' העטרה דעטרה לו אמו כו' והטעם ידוע דשם ב"ן לאחר הבירור הנה הוא גבוה משם מ"ה המברר אלא יהי' בבחי' ס"ג דאימא כו' כי נעוץ תחב"ס כו' וסו"מ במח"ת כו' והגם שעכשיו הרי המל' היא בחי' מקבל בלבד עד שנק' בת והוא כמו בחי' חותם המלך שכל מה שנכתב נחתם בחותם הטבעת וזהו שימנו כחותם כו' שכל הארות דז"א נתקני' בה בהיותה רק בחי' מקבל בלבד וזהו שרש ענין תתן אמת ליעקב כו' וכנ"ל עכ"ז כאשר תבורר לעיל כתיב רני ושמחי בת ציון כו' שבחי' הבת תתעלה למעלה מעלה גם מבחי' או"א וכמ"ש אבן מאסו הבונים שהן או"א כמ"ש ויבן ה' אלקי' את הצלע כו' הייתה לראש פינה כענין מארז"ל על דוד בן ישי שהקים עולה של תורה פי' הקים והרים מדריגת בחי' עבד הנ"ל הוא עול מלכו' שמי' למעלה בבחי' שרים והוא עבד שלמעלה גם מבחי' בן כמו משה עבדי כו' וכמ"ש במ"א והוא בחי' התגא דעל ריש' כו' וד"ל כנ"ל וד"ל.

בעזרה. ליל ש"ק פ' ויגש על חנוכת הבית

מזמור שיר חנוכת הבית לדוד, ארוממך הו"י כי דילתני ולא שמחת אויבי לי וגו'. להבין מהו שאמר דוד המלך ע"ה ארוממך אין יתכן זאת בא"ס ב"ה המרום ומתנשא לבדו מצד עצמו ואיך יתכן שירוממה עוד ברוממות נעלה שאמר ארוממך כי הלא לגדולתו אין חקר מצד עצמו הוא רם ונשא וגבה מאד עד שכלא קמי' כלא חשיבי, ואין מצטרך שישאווהו וירוממוהו התחתונים ומעתה מהו שאמר דוד ארוממך הו"י כו', (גם להבין כל סדר המזמור זה), ויובן בהקד' מאמרז"ל אם מזכירין נס דיציאת מצרים לעיל דאיכא פלוגתא בזה חד א' שאין מזכירין יצימ' לעיל כלל ותד מ"ד או' שיהיו מזכירין יצימ' לעיל, אך יהי' טפל ולא עיקר כו' ע"ש בגמ'. והענין הוא, דהנה ידוע שבו' יומין דחול נשפלת הנוק' דז"א דאצי' למטה לבי"ע לברר בירורין וללקט הניצוצין שנפלו בשבירה כו' כמ"כ עד"ז הי' ענין השעבוד והגלות של ישראל שנשתעבדו למצרי' בכדי שיבררו ישראל מהם הבירורין לאהפכא מחשוכא לנהורא וממרירו למיתקא והיינו מה שיצאו ממצרים ביד רמה באותות ומופתים ע"י עשר מכות דצ"ך כו' שהכה הקב"ה

למצרי' כל המופתי אשר הי' לעיני פרעה וכל עבדיו שאני הי' נגלה כבוד הי' לעיני כל העמים כמי'ש וידעו מצרים כי אני הוי' וכו', פי' שע"י המופתים שעשה הי' בפרעה וכל עבדיו נגלה כבוד הי' בבחי' גילוי ממש בהיות המופתים הוא בחי' היפך הטבע של סדר והדרגה השתלשלות עילה ועלול שמשנתנה סדר והדרגו' ההשתלשלו' (שממ"ם יהי' דם כו') ובזאת יוכר ויורגש גילוי כבודו ית' בבחי' גילוי ממש שנראה בעליל השנאה והיפוך הטבע ע"י אות ומופת ההוא כו' והיינו בחי' הבירורי' שביררו ישראל במצרים לאהפכא מחשוכא לנהורא, פי' מבחי' ההעלם הוציא לידי גילוי דהיינו בחי' הניצוצין שנפלו בקליפוי' בבחי' שבירה אל חושך הקליפות הוציאו אותם מאפילה לאור גדול וכמי'ש ויש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מתוך החושך וגו' (כנודע שכאשר מהפכי' מחשוכא לנהורא אז ימצא יתרון אל האור ההוא כו') ועד"ז הי' כוונת הגלות מצרים שיצאו ממצרים באותות ומופתים שהוא בחי' היפך הטבע של ההשתלשלו' שע"י מתגלה אלקו' הנעלם בבחי' גילוי ממש דהיינו בחי' הבירורין שביררו במצרים שזהו"ע לאהפכא מחשיכא לנהורא שזהו"ע בחי' היפוך בטבע של הדרגת ההשתלשלות (שיתהפך מחושך לאור) להיות נתהפך מחשוכא לנהורא להיות נמצא האור והגילוי מתוך החושך ההפכ"י דוקא וכמי'ש ויש יתרון כו' כיתרון האור מתוך החושך מתוך החושך דייקא כנ"ל. והנה כל המועדים וימי' טובי' של ישראל נעשה הכל מבחי' הגאולה של יציאת מצרים, שבי"ט ורגלי' מתגלה אלקות בבחי' גילוי וכל בחי' הגילוי המתגלה הוא הכל נמצא מבחי' היפוך החושך דייקא שזהו ענין יציאת מצרים שיצאו ביד רמה ע"י אותות ומופתים שיהפכו מחשוכא לנהורא שזהו בחי' המופתים היפוך הטבע כנ"ל. וכמי'ש ליהודי' היתה אורה ושמחה וגו', פי' שבכל נס שנעשה לישראל אות ומופת הוא בחי' גילוי אלקות המתגלה ע"י היפוך החושך כו' שע"י ימצא אח"כ יתרון האור והגילוי הנמצא מתוך החושך דוקא והיינו בחי' השמחה הבאה מן ההיפוך החושך. שנתהפך לאור דוקא ויש היתה אורה ושמחה כו' (שהשמחה באה מן ההיפוך דוקא כנ"ל) כנ"ל וד"ל. והנה כ"ז הוא ענין הגאולה דיצי"מ שהוא בחי' התבררות הניצוצין שנפלו בשבירה שמתבררי' ע"י ישראל ומתעלי' לקדושה שזה הי' ענין אותות ומופתים אשר עשה הי' בפרעה וכל עבדיו שנתגלה אלקות בבחי' גילוי ע"י המופתים דוקא שהוא בחי' היפוך הטבע של סדר ההשתלשלו' שנתהפך מחושך לאור שלא כדרך סדר ההשתלשלות כל מציאות האור והגילוי הנמצא בגאולה דיצי"מ הוא בא הכל מבחי' ההיפוך החושך שנתהפך לאור גילוי כו' כנ"ל ולכן מזכ"י פי' יצי"מ ככל אורך משך הגלות שעתה ככל ו' אלפי שני עד ביאת הגואל כ"ב בהיות עתה הוא עדיין זמן הברורין שלא נתבררו לתכליתם וכל עבודת

השנאה: בבוך 753: השינוי.

הנמצא: בבוך 620: היוצא.

החושך: בבוך 620, 753 ליחא.

כנ"ל . . וד"ל: בבוך 620, 753: כנ"ל וד"ל).

ישראל הוא לברר בירורי' לאהפכא מחשוכא לנהורא שמציאת האור והגילוי הנמצא לישראל הוא בא מתוך החושך האפל שנתהפך לאורה ושמחה כנ"ל שזהו ענין יצ"מ באותות ומופתים כו' כנ"ל. אבל לע"ל כשרוח הטומאה יעביר מן הארץ לגמרי ויבולע המות לנצח כו' שיהי' תכלית הביורוי' שיתבררו לגמרי והחושך לא יחשיך עוד שיעבירו מן הארץ לגמרי ויבולע המות לנצח כו' אז יהי' נגלה כבוד ה' ית' אשר עין בעין יראו כו' והאור והגילוי הזה לא יהי' בא מתוך החושך ההפכיי' שמתהפך לאור כמו עתה בזמן ו' אלפי' שני כו' כיא האור והגילוי יושפע מלמעלה מאור וזיו העליון מצד עצמותו ממש (מאחר שלא יהי' נמצא בחי' החושך כללי' שיתהפך לאור דהיינו בחי' הביורוי' כמ"ש ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ כו'). אי לזאת השמחה והתענוג שיתענוג על הוי' ית' וישבעו מטובו לאי' נמצא מצד ההיפך החושך שנתהפך לאורה ושמחה כו' כיא השמחה והתענוג יהי' מצד עצמותו ית' כמ"ש אז תתענג על הוי' וגו' וכמ"ש (בתפלה) וישמחו ב"ך ישראל. מקדשי שמך וגו' בך דייקא (ולא מצד ההפכי כו' כמו עתה דכתיב ליהודי' היתה אורה ושמחה כו' כנ"ל) וד"ל.

ביאור הענין הוא, דהנה כתיב כימי צאתך ממצרים אראנו נפלאות וגו', פי' שענין יציאת מצרים הוא בחי' עליות הביורוי' שנתבררו מחשך לאור שמתעלי' לקדושה כו' כנ"ל וכמ"ש אנכי ארד עמך מצרים ואנכי אעלך גם עלה וגו', דבחי' יצ"מ הוא בחי' עליות הביורוי' שמתעלים מתוך החושך והאפילה להתהפך לאור כו' ונמצא בזה כמה מדריגו' זו למעלה מזו עליה בתר עליה כו' בירור אחר בירור כו' ע"ז כתוב ואנכי אעלך גם עליה כו' עד זמן אלף השביעי שיהי' גמר ותכלית של עליות הביורוי' שנתבררו' כו' אלפי שני כו' ואז יהי' מנוחה לחי עולמי' שיהי' שביחה ומנוחה מן בחי' עליות הביורוי' כו' כיא יהי' נגלה כבוד ה' ית' מלמעלה למטה אל נשמות ישראל בחי' עונג העליון נועם ה' ית' הנשפע מלמעלה למטה (ולא כמו האורה ושמחה שעתה הנמצא מתוך היפך החשך כו') שזה יהי' קבול שכרן לעתיד לבא וד"ל. וז"ש כימי צאתך ממצרים אראנו נפלאות וגו', פי' כאופן עבודתן של ישראל בו' אלפי שנין כך באופן ומדה זו ממש יהי' מתן שכרן לעתיד לבא, דהיינו כמו שעבודתן כו' אלפי שנין כו' הי' לברר בירורין לאהפכא מחשוכא לנהורא שהחושך האפל דסי'א יתהפך לאור וגילוי דקדושה שכ"ז הוא ענין יצ"מ ע"י אותו' ומופתיו' דייקא שהוא הכל בחי' עליות הביורוי' בעילוי אחר עילוי (ובירור אחר בירור כו') כמ"ש ואנכי אעלך גם עלה וגו', כך יהי' מתן שכרן לע"ל כשיהי' מנוחה לחי עולמים

כלל: בבוך 620, 753: כלל).

כו': בבוך 620: כו'.

לא: בבוך 620: ולא יהי'.

(בתפלה): בבוך 620, 753: בתפלה.

ישראל: בבוך 620: כל ישראל.

באלף השביעי בגמר ותכלית כל הברורין או יראנו נפלאו' כו' פי' שיתגלה אור העליון הטמיר ונעלם בחשך העליון בבחי' גילוי ממש שבמדה זו ממש שהי' עבודתו של ישראל לאהפכא מחשוכא לנהורא, דהיינו מהחושך השפל שלמטה מן האור יתהפך לאור דקדושה כמו כן במדה זו ישולם להם לעיל באלף השביעי שיתגלה אור ועונג העליון מבחי' החשך עליון מבחי' סתימו דכל סתימין טמירא דכל טמירין מה שלית מחשבה תפיס' בי' כלל בבחי' גילוי ממש וז"ש אראנו נפלאות, שנפלא הוא לשון העלם מה שמופלא ממך כו' יראנו בבחי' גילוי ממש והיינו בחי' חושך עליון הטמיר ונעלם דלית מחש' תפ' בי' כלל שלמעלה מבחי' אור העליון הנגלה בבחי' גילוי כמ"ש יוצר אור ובוריא חושך (שאור הוא ביצי' וחשך בבריאה כו') כמ"ש ישת חושך סתרו, הוא יתגלה בבחי' גילוי והיינו דכתיב יראנו נפלאות והוא כימי צאתך ממצריים. במדה זו ממש של יציאתך ממצרים שהפכת מחשך השפל מן האורי' לאור כך ישולם לך שכרך לעתיד שיראך בחי' נפלאות כו' כניל וד"ל. אך מ"ש נפלאות לשון רבי' הוא בהיות לגדולתו אין חקר ונמצא בזה כמה מדריגות ועליו' להיות מתגלה הנעלם והעלם דהעלם כו' דאין קץ להעליות כו' ע"ז יראנו נפלאו' וד"ל. וזה יהי' באלף השביעי ליום שכולו שבת' שיהי' מנוחה לחי' עולמי' כניל וד"ל. וז"ש מזמור שיר חנוכת הבית לדוד כו'. פי' שבנין בהמ"ק לעשות מכוון לשבתו ית' הי' מעין מה שיהי' לעיל כשיהי' מנוחה לחי' העולמי' בהיות בהמק"ד הי' דירת קבע של הקדב"ה כמ"ש מכוון לשבתך פעלת הוי' מקדש הוי' וכו' וכת' זאת מנוחתי עדי עד כ"י פה אשב כי אויתיה וגו' משא"כ המשכן הי' דירת עראי בחי' אהל עראי בלבד כמ"ש כי לא ישבתי בבית למיום העלות את בני ישראל ממצרים ועד היום הזה ואהי' מתהלך באוה"ל ובמשכן וגו' בהיות עלותי ממצרים הי' בחי' עליות הברורין שנתבררו מההיפוך להיות מתהפך מחשוכא לנהורא כו' כניל וע"כ לא הי' נמצא אז השלימות בחי' המנוחה שיתגלה העונג שלמעלה למטה. משא"כ בבנין בהמ"ק כשהניח ה' לדוד מכל אויביו מסביב כמ"ש בשירות דוד המלך ע"ה ארדפה אויבי ואשמידם וגו' ויפלו תחת רגלי וגו' תכריע קמי תחתני וגו' כנודע שדו"ד המלך הי' מרכבה למל' דאצי' מקור דביע' וכאשר נגמרו הברורין דביע' לגמרי שיפלו אויבי תחת רגליו כו' אז הבטיח לו הקדב"ה לבנות בית כו' שהבית' יהי' דירת קבע של הקדב"ה דהיינו מעין עוה"ב מה שיהי' לעיל בגמר כל הברורין כשרוח הטומאה

יראנו: בבוך 620 אראנו.

ממצריים: בבוך 620 מא"מ.

מן האור: בבוך 620, 753 ליחא.

כ"י: בבוך 620, 753 ליחא.

ואשמידם וגו': בבוך 620, 753 ואשיגם.

תחתני: בבוך 620, 753 תחתני.

המלך: בבוך 620, 753 גוסף: ע"ה.

שיפלו: בבוך 753 שנפלו.

יעביר מן הארץ כו' שיהי' מנוחה לחי העולמי' כך מעין זה הי' בבנין בהמ"ק כשהכריע קמיו של דוד המלך תחתיו ויפלו' תחת רגליו כו' דכתיב זאת מנוחתי עדי עד וגו' שהי' מעין עה"ב מה שיהי' לע"ל מנוחה לחי העולמים כנ"ל וע"ז אמר דוד מזמור שיר חנוכ"ת הבית כו' (ואף שלא הי' נמצא בו תכלית השלימות עדיין מאחר שסופו ליחרב ולא יתקיים עולמית וגם דוד ידע זאת אעפ"כ הוא לא רצה שיחרב ורצה שיתקיים עולמית ויהי' נמצא בו תכלית השלימות כמו שיהי' לע"ל כו' לכך אמר מזמור שיר חנוכת הבית לדוד כו' ארוממך כו' כמשי"ת וד"ל).

ארוממך הוי' כי דילתני כו'. הנה ידוע שבכל בחי' הנבראי' המתהוים מאין ליש מוכרת להיות מלובש בחי' ש' הוי' ב"ה ד' אותיות י"ה ו"ה מה שא"א בלא"ה להתהוות שום נברא או שום נאצל מן המאציל ית' בהיות המאציל ית' הוא רם ונשא ומרומם לבדו וכולם כלא חשיבי קמיי' ואין ערוך אליו כו', ולכן בלתי אפשר להתמשך ממנו השפע להתהוות הנאצלי' או הנבראי' כו' בלתי שיתצמצם השפע תחלה בצמצום גדול להיות בחי' נקודה ממש והיינו בחי' יו"ד דש' הוי' ב"ה ואח"כ מתרחבת השפע בהרחבה והתפשטות כו' וזהו ה"א ראשונה דש"ם הוי' ב"ה ואח"כ נמשכת השפע למטה אל המקבל וזהו הו' דש"ם הוי' כו' ואח"כ מתפשטת בהרחב' והתפשטות בכלי המקבל וזהו ה"א אחרונה דש"ם הוי' כו' ולכן נמצא בחי' ש' הוי' בכל הנבראים כולן מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין שאף בבחי' תחתונה דעשי"ה בכל הדצמ"ח דעשי' גשמי' מלובש בחי' הוי' כענין מארז"ל אין לך עשב מלמטה שאין לו מזלו מלמעלה כו' שהתהוות העשב ההוא הוא מבחי' ד' אותיו' דש"ם הוי' ב"ה המהוה אותו מאין ליש כנ"ל וד"ל. והנה כתיב וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה הוי' במצרים וגו', פי' כאשר הי' מצטרך בחי' ש' הוי' לישפל כי"כ במורד למטה להתלבש בבחי' מצרי"ם שהוא תכלית השפלות והירידה להחיות את בחי' מצרי"ם [המה בי"ע בע"ג ותכלי' לשו' מצרים כו' כנודע] לא הי' באפשרי זאת להעשות זולתי ע"י הי"ד הגדולה אשר היא עשה זאת שישפיל ש' הוי' במצרים בהיות הי"ד הגדולה הוא בחי' יד דנוק' דו"א דאצ"י הכוללת חמש אצבען כו' שהם ה"ג דנוק' דו"א דאצ"י כמארז"ל דינא דמלכותא דינא כו' והיינו דכתיב כו"ס ישועות' אשא וגו' כוס של ברכה דנטלא בחמש אצבען דידי' כו' כמי"ש בזהר ע"ש. וע"ז הי"ד הגדולה דנוק' דאצ"י שהיא בחי' מל' דאצ"י הכוללת ה' אצבען בחי' ה"ג דידיה דינא דמלכותא כו' עושה זאת שיושפל בחי' ש' הוי' ב"ה במצרי"ם המה עולמות בי"ע בע"ג ותכלית לברר בירורי' נוגיה ולאכפייא לדינין וסטיא להכניע אותם לשבר את הקליפות כו' כנ"ל שכ"ז עושה הי"ד הגדולה דנוק'

ויפלו: בבוך 620: ונפלו.

לכך: בבוך 620: אעפ"כ.

וכולם . . קמיי: בבוך 620: וכולא קמיה כלא חשיבי.

דז"א דאצי' להיות נשפל שם הוי' ב"ה בבחי' מצריים לברר ברורין ולתברא לדינין לסט"א כו'. וז"ש וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה הוי' במצרים כו' הי"ד הגדולה דוקא עשה בחי' הוי' שיושפל להתלבש בבחי' מצריים כנ"ל וד"ל. והנה כ"ז כשהי' ישראל בגלות מצרים לברר ברורין לאהפכא מחשוכא לנהורא וממרירו למיתקא כו' אזי עושה הי"ד הגדולה שבמל' דאצי' שיושפל ש' הוי' להתלבש בבחי' מצריים לברר ברורין כו' ואף בדרך הליכתם כשיצאו ממצריים אל ארץ כנען בהיותם במדבר מ' שנה שהוא הכל בחי' עליות שמתעלי' הברורין דמצרי' למעלה וכיון שלא באו עדיין אל המנוחה ואל הנחלה כו' הי' שורה בחי' הוי' למטה בבחי' מצריים אבל כיון שנבנה בהמ"ק אשר הוא מכון לשבתוי בקביעות ממש להיותו בחי' מנוחתו ממש מעין עוה"ב מה שיהי' באלף השביעי מנוחה לחי עולמי' כו' כמ"ש זאת מנוחתי עדי עד וגו' וכתוב כי לא באתם עד עתה אל המנוחה וגו' כנ"ל שהמשכן הי' בחי' אוהל דירת עראי בלבד ולא הי' נמצא בו עדיין בחי' השלימות והמנוחה [שאז הי' זמן התעלות הברורין דמצרים למעלה כו'] זולתי במקדש הי' נמצא השלימות והמנוחה אשר כבר נצח דוד כל מלחמותיו והכניע קמ"י תחתיו כו' כנודע דדוד הוא בחי' מל' דאצי' מקור דבי"ע ואויביו של דוד המה החיצוניו' וסט"א דבי"ע וכאשר בירר מהם כל הטוב לגמרי והכניעם תחת הקדושה והביטול אז בנה שלמה בנין אתי בהמ"ק לעשות מכון לשבתו בבחי' מנוחה ממש לשבות מלברר עוד מההיפוך כיא יתגלה העונג מלמעלה למטה מהעלם לגילוי שיראנו נפלאו' כמו שיהי' לע"ל שיראנו נפלאות באלף הז' ליום שכולו שבת ומנוחה כו' כנ"ל כך מעין זה הי' בזמן בהמ"ק שהי' מנוחתו ית' והראנו נפלאות מהעלם החשך שלמעלה מהאור לידי גילוי ואור ממש וע"ז אמר דוד בחנוכת הבית ארוממך הוי', פי' שעתה נתרום בחי' שם הוי' ב"ה שהי' מלובש בתכלית השפלות והירידה בבחי' מצריים לברר ברורין ולתברא לדינין כו' ועתה נתעלה ונתרום למעלה מעלה להיות הוא המגליה הנפלאות הנעלמים מסדכ"ס בבחי' גילוי ממש שגם זאת אי"א להתמשך זולת ע"י ד' אותיו' דשם הוי' להיות תחלה מצמצם השפע הנמשכי' מסתימו דכל סתימין בבחי' נקודה חדא היינו היו"ד דש"ם הוי' ואח"כ ה"א ראשונה התפשטות השפע ואח"כ וי"ו המשכה כו' מה שא"א באופן אחר להתמשך השפע מסדכ"ס שיתגלה בבחי' גילוי זולת באופן זה דוקא ולכך אמר דוד בחנוכת הבית דוקא אשר אז נמצא השלימות והמנוחה מעין מה שיהי' לע"ל כשיגמרו כל הברורי' ויבולע המות כו"י ארוממך הוי' שעתה דוקא נתרום ש' הוי' ממקום ירידתו שהי' מלובש במצרים לברר ברורין כו' למעלה מעלה להיותו הוא המגלה הנפלאות כו' בהיות עתה אין מצטרך להיות למטה מאחר שכלה ונגמרה מלאכת הברורין לאהפכא

מחשוכא חושך הקליפת לנהורא כו' עתה מתגלה נפלאות מחושך עליון סתימו דכל סתימין לאור וגילוי מעין עוה"ב כו' וד"ל.

כי דילתנני. הנה בזה יש שני פירושים הא' הוא שמילת דילתנני הוא מלשון דלות כו' והשנית מלשון הגבהה והתנשאות מלשון דלה דלה לנו כו', ושניהם אמת עולי' בקנה א' והיינו כמ"ש בזוהר ע"פ שחורה אני ונאווה כו' שנעשי' נקודה חדא אזעירת גרמה כו' ואח"כ בנה לה לה"א כמלקדמין כו' ע"ש. פי' בהיות הנוק"י דו"א דאצי' מקור דבי"ע נשפלת בבי"ע להחיותם כו' אזי היא מתפשטת בהרחבה וגדלות כמ"ש מלכותך מלכות כ"ע כו' אשר תתפשט גדלות מל' דאצי' על כל הנבראי' והמלאכי' בע"ג להיות מקבלי' עמ"ש עליהם באימה ופחד וזעות מחולי' כסא כו' שמחמת השגתם גדלות ורוממות מלכותו ית' אשר לגדולתו אין חקר ומחי' עולמות אין קץ ותכלית כמ"ש ועלמות אין מספר כו' היש מספר לגדודיו אלף ישמשוני' כו'. תפול עליהם אמתה ופחד להיותם נופלי' על פניהם ברתת וזיעה שזעי' מחול כסא כמארז"ל מזיעתן של חיות נעשה נהר דינור כו' והכל הוא מאימת המלוכה אשר לגדולתו אין חקר כנ"ל. הנה כ"ז הוא כשמל' דאצי' נשפלת בבי"ע להיות ראש לשועלים כו', אבל כאשר מתעלה באצי' אזי אזעירת גרמה ונעשי' נקודה חדא (נקודה תחת היסוד כו') כמ"ש בזוהר שם דנעשי' נקודה חדא שחורה דלית בה חוורא כלל כו' ע"ש. והיינו מחמת גודל עוצם הביטול קמי' עצמות המאציל ית' אשר כלא כלאי' חשיבי' כאין ואפס נחשבו ואין תופס מקום כלל נגדו כל עלמין וגדודיו אשר אין להם מספר מה שמהוה אותם מל' דאצי' כי כמה נחשב הוא לגבי עצמותו ית' הנשגב לבדו בכחי' אין ערוך כו' ולכך כשמתעלה מל' דאצי' לאצי' אזי מתבטלת מפני עצמו המאציל ית' בתכלית הביטול האמיתי להיותה מתצמצמת בקטנות וצמצום להיות בחי' נקודה חדא שחורה בחי' יו"ד דלית בה חוורא כלל שזהו תכלית הביטול כנ"ל והיינו דכתיב כי דילתני כי דוד המלך. הי' מרכבה למל' דאצי' מקור דבי"ע ובחנוכת הביית שנתעלה מל' דאצי' מבי"ע לברר בירורין שאז הי' מנוחה כמ"ש זאת מנוחתי כו' שכבר נצח דוד כל מלחמו' והכניע קמי' ויפלו' תחת רגליו שזהו גמר כל הבירורין דבי"ע אז אמר ארוממך הוי' כי דילתנני דהיינו שהגבהתני להיות עולה הנוק' לאצי' וגם הוא לשון דלות שאז מתצמצמה להיות בחי' נקודה חדא תחת יסוד דאצי' שזהו תכלית הביטול כמ"ש ותביך ותיפול לפני רגליו וגו' כמ"ש במ"א וזה גופא הוא בחי' ההגבה והעילוי שלה שנתעלה לאצי' להיות נקודה תחת היסוד כו' ובוזה יתכנו שני הפירושי' במלית דילתנני הנ"ל.

הנוק': בבוך 620: המל' הנוק'.

מחול: בבוך 620: מול.

כלא כלא: בבוך 620: כולא קמי' כלא.

המלך: בבוך 735 נוסף: ע"ה.

ויפלו: בבוך 620: ונמלו.

ביאור הענין הוא, דהנה כתיב אז תתענג על הוי' והרכבתיך על במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך וכו'. פי' במתי ארץ הוא בחי' הגדלות והתנשאות של הארץ עליונה הוא בחי' מל' דאצי' (שבמ"ה לשון גדלות והתנשאו' כידוע) והיינו דכאשר הנוקי' דאצי' נעשי' ראש לשועלי' להחיות עולמות ב"ע אז מתפשטת בהרחבה וגדלות מאד כמ"ש מלכותך מלכות כ"ע כו' כנ"ל אשר עלמות אין מספר וכן לגדודיו אין מספר כמ"ש היש מספר לגדודיו כו' וכולם זעיות מחיל כסא ותפול עליהם אימת מלכותו ית' מאד כו' זהו גדלות ורוממות מדת מלכותו דאצי' ית' המתפשט על כל העולמות אין חקר להחיותם והיינו מ"ש והרכבתיך על במתי ארץ שזהו ההתנשאות והרוממות של בחי' הארץ עליונה דאצי' היא מל' דאצי' אשר היא מתפשטת בגדלות והרחבה מאד להחיות עולמו' אין מספר וכולם מתבטלי' וזעיות מחיל כסא מלכותו ית' (והיינו גבה וגדלות היד הגדולה דמל' דאצי' הנת"ל) אבל כאשר מתעלה מדת מל' דאצי' מבי"ע לאצי' אוי נעשי' נקודה חדא שחורה תחת היסוד ז"א דאצי' להיותה מתמצמה בתכלית הצמצום והקטנות שזהו תכלית הביטול שלה מפני עצמו' המאציל ית' המרומם לבדו בבחי' אין ערוך כו' עד שכלא קמי' כלא חשיבי' וכאין ואפס נחשבו בלי תפיסת מקום כלל. שכל הגדלות והרוממות של מדת מל' דאצי' שמתפשטת על כל עלמין להחיותם שזהו במתי ארץ הנ"ל בטל לגבי עצמותו ית' בתכלית הביטול והקטנות בלי תפיסת מקום כלל, ולכך נעשה מבחי' במתי ארץ העליונה נקודה חדא שחורה כשמתעלה לאצי' כו' וד"ל. והיינו דכתיב כי דילתני' בבי' הפירושי' הנ"ל לשון דלוית ולשון הגבהה ששניהם עולה בקנה א' דכאשר היא מתעלה לאצי' אוי מתבטלת בתכלית הביטול והקטנות להיות נעשה מכל הגדולה והרוממו' שלה בחי' נקודה חדא שחורה וזהו הדלית שלה וזה גופא הוא בחי' הגבהה ועלוי שלה כנ"ל וד"ל. והוא כענין מארוז"ל מהארץ לרקיע ת"ק שנה כו' רגלי החיות כנגד כולן כו' קרסולי החיו' כנגד כולן שוקי החיות כנגד כולן עד ראשי החיות כנגד כולן כו' נמצא אשר כל דבר הגבוה למעלה במדריגה הוא כולל כל בחי' הגדלות של בחי' התחתונה הימנה שבחי' הגדלות של בחי' התחתונה נכלל בהעליון בהתכללות וביטול אמיתי בבחי' קטנות ממש בלי תפיס' מקום כלל, דהיינו מה שמהארץ לרקיע ת"ק שנה כו' שזהו בחי' הגדלות של העולם הזה הוא נכלל בבחי' רגלי החיות בהתכללות וביטול אמיתי וקטנות ממש עד שרגלי החיות הם כנגד כולן (וכוללים כל הגדלות שלמטה בלי תפיס' מקום כלל) וכן שוקי החיות שלמעלה מהרגלים כוליי' כל הגדלות שמהארץ לרקיע כו' וכל הגדלות שברגלי' כנגד כולן כו' שאף בחי' הגדלות של הרגלי' כוללי' השוקי' להיות בטל לגביהם בקטנות וביטול אמיתי בלי תפיסת מקום כלל עד

 הנוק: בבוך 753: המל'.

לאצי': בבוך 620: למל' לאצי'.

עולה: בבוך 620: עולים.

שהם כנגד כולן וכן ראשי החיות שלמעלה מכולן הם כנגד כולן כו' כנ"ל כמ"כ עד"מ למעלה כל הגדלות והרוממות של מדת מל' דאצי' המתפשטת על עולמו' בי"ע להחיותם שזהו בחי' במת"י ארץ נכלל בבחי' ז"א דאצי' בתכלית הביטול והקטנות עד שנעשי' בחי' נקודה חדא שחורה בתכלית הקטנות והביטול בלי תפיסת מקום כלל והיינו דכתיב וריכבהו על במתי ארץ כו' וד"ל והנה תיבת דילתנ"י הוא צירוף אותיות לדילתנ"י בחילופי אותיות כו' והיינו שלאחר שנתצמצמה הנוק' דז"א דאצי' להיות נקודה חדא שחורה בחי' יו"ד דלית ב"י חוורא כו' תחת היסוד דז"א דאצי' אזי אח"כ נבנית בפרצוף שלם בעולם האצי' בבחי' התפשטו' אורך ורוחב להיות בחי' ה"א כדלקדמון (כמ"ש בזוהר שם) ומתמלאת בשפע הדכר דאצי' ומולדת בבחי' לידה והיינו שבמלת דילתנ"י נמצא צירוף אותיות לדילתנ"י שאחר הצמצום שלה להיות בקטנות בחי' יו"ד נקודה שחורה דלית בה חוורא כו' שזהו דילתנ"י נעשה בחי' ה"א בהתפשטות אורך ורוחב ומתמלא בשפע הדכר ומולדת בבחי' לידה ולצורך זה שתי' מולדת אח"כ בבחי' לידה הוצרכה להתצמצם תחלה בצמצום וקטנות בתכלית הביטול להיות נקודה תחת היסוד דז"א כו' כמו עד"מ למטה בעוה"ז הגשמי כשהארץ הגשמי מצטרפת להוליד ולהצמיח תבואה אשר נורע בה מצטרף הגרעיץ הנורע בה לירקב תחלה ברקבון גמור עד שיהי' לאין ואפס כו' בתכלית הביטול אזי אח"כ תוציא הארץ צמחה ותוליד הגרעיץ בהגדלה וריבוי כו' כך עד"מ למעלה כשהנוק' דז"א צריכה להוליד חדשות ממש אזי מכרחת להתבטל תחילה בתכלית הביטול והקטנות להיות נקודה חדא כו' שזהו בחי' דילתנ"י ואזי אח"כ יוכל להיות לדילתנ"י כנ"ל וד"ל. והענין הוא בהיות דרך ההעלאה מלמטה למעלה מוכרח להיות תחלה מה"א המתפשט ל"י הצמצום ואח"כ נעשה למעלה בחי' ה"א המתפשט ואח"כ כשמצטרף לעלות עד רום בעילוי יותר נעשה מה"א ההוא בחי' י' ומי' ה"א במדריגה הנעלה וכן עד רום המעלות כי לעליות אין קץ כו' משא"כ בבחי' המשכה מלמעלה למטה הוא להיפוך שמיו"ד העליון נעשה ה"א כו' וד"ל. והנה בחי' דילתנ"י שתתמלא הנוק' בשפע הדכר דאצי' להולידו בבחי' לידה שהוא בחי' גילוי ממש זה הי' ביומוי דשלמה המלך ע"ה דקיימא סהרא באשלמותא שהי' מילוי הלבנה ואזי הי' בחי' לדילתנ"י וד"ל.

ולא שמחת אויבי לי וכו'. פ"י שבבית המקדש הי' בחי' השלימות והמנוחה שכבר נצח דוד כל מלחמותיו לתברא לדינין וסטיא כמ"ש תכריע קמי תחתני ויפלו תחת רגלי וגו' ונגמר מלחמות הבריורין לאהפכא מחשוכא לנהורא ולהיות נמצא האורה והשמחה מבחי' החושך האפל שנתהפך לאורה ושמחה שזהו מעשה הבריורין כנ"ל והם כבר נגמרו כ"א הבי"ת המקדש הי' בחי' מנוחתו ית' להיות נשפע השפע מלמעלה למטה שחושך סתרו יתגלה

בבחי' גילוי שזה הי' מעין עוה"ב דכתיב כימי צאתך מארץ מצרים יראנו נפלאות כו' כנ"ל וע"ז אמר דוד ולא שמחת אויביי לי לי פי' שאין השמחה נמצא בבחי' הבירורין שנתבררו מתוך החושך ש"ל הקליפות המה אויבי שנתהפך מחושך האפילה לאורה ושמחה. כ"א השמחה היא מצד עצמותו ית' הנשפע מלמעלה למטה אלינו כמ"ש וישמחו בך דייקא כנ"ל מפני בית המקדש הי' דירתו קבע של הקדב"ה דכתיב בו זאת מנוחתי עדי עד וכו' שהי' מעין עוה"ב מה שיהי' באלף הז' בגמר כל הבירורין שיבולע המות כו"י שלי' יהי' האורה והשמחה נמצא מצד החושך האפל שנתהפך כו' כ"א אז יהי' מנוחה לחי עולמים. ויראנו נפלאות להתגלו' האור והשמחה עליונה מלמעלה למטה שבחי' חושך סתרו יתגלה בבחי' אור וגילוי כנ"ל וד"ל. וז"ש כימי צאתך ממצרים אראנו נפלאות כו' שלפי ערך העבודה של ישראל בשית אלפי שני בענין הבירורין לאהפכא מחשוכא לנהורא כו' כך יהי' מתן שכרן באלף הז' באופן התגלות החושך סתרו לאור וגילוי כו' דהיינו מ"ש אראנו נפלאות והוא לפי ערך מספר הימים שבוורר הניצוצין מחושך הקליפות לאורה דקדושה והיינו דקאמר כימי צאתך ולא קאמר כצאתך כו' וד"ל. ומ"ש נפלאות לשון רבי"ם בהיות ידוע שיהי' נ' אלפי' יובלות וכולם הם רק בחי' עליי' עילוי אחר עילוי כו' כי לגדולתו אין חקר ויש העלם למעלה מהעלם והעלם למעלה מהעלם עד רוב המעלות אין קצה להן ולכך יראנו נפלאות ל' רבים כי אין להם גבול ותכלית כלל וכמארז"ל ע"פ ילכו מחיל אל חיל וגו' צדיקי' אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב כו' וד"ל. ומשנת"ל שבאלף השביעי יהי' מנוחה לחי העולמים היינו המנוחה לגבי זה השמיטה בלבד שלתכלית העליות של זה השמיטה יהי' באלף הז' מנוחה שאז יהי' גמר ותכלי' העליות שלי' זה יהי' עוד עליו' הרבה נ' אלפי' עליו' כו' כנ"ל וד"ל.

יראנו: בבוך 620, 753: אראנו.

כו': בבוך 620: לנצח כו'.

ש'ל: בבוך 620, 753: שלא.

ש'ל: בבוך 620: ולאחר.

בעזרה. על חנוכת הבית הנ"ל פ' ויחי

קורות בתינו ארזים וגו'. זה ב"המקדש אשר ה' הדפנות מאבנים ועפר ואף הגג והמעזיבה כו' היה מאבנים ועפר רק הקורות שהבית נשען עליהם ה' מעצי ארזים וע"ז אמר קורות בתינו ארזים משא"כ במשכן ה' הדפנות הם הקרשי מעצי ארזים כמ"ש עצי שיטי עומדי' והמכסה שלמעלה ה' מיריעות עזים ועורות אליים מאדמים ומכסה עורו' תחשים מלמעלה רק הקרקע המשכן היה מעפר כמ"ש ומעפר אשר בקרקע המשכן כו'. להבין זה היטב מפני מה במשכן ה' הארזים העיקר שמהם ה' כותלי המשכן כו' והעפר ה' בקרקע המשכן למטה, ובמקדש להיפוך ה' עיקר הבנין מאבנים ועפר כו' והארזי' ה' טפל להם דהיינו הקורו' שהבית נשען עליהם ה' מעצי ארזים כו' כנ"ל. ולהבין זאת צריך תחלה להבין ענין מהו הארזים שהם צומח ובחי' העפר שהוא בחי' דומם וההבדל שביניהם. דהנה ידוע שנמצא בכל עולם ועולם ד' בחי' אלו דצח"ם שהדומ"ם הוא תכלית השפלות במדריגה מכולם שהצומח למעלה ממנו במדריגה והחי' למעלה מהצומח והעילוי שבכולם הוא בחי' המדבר כו' ולכאורה תמוה מפני מה תוציא הארץ צמחה שהצומח יהי' גדל מן עפר הארץ הלא הצומח הוא למעלה במדריגה מן עפר הארץ הדומם ובוה נראה להפוך מאחר שהארץ מגדל ומצמיח את הצמחים מוכרח להיות בה מעלה יתירה מן הצומח מאחר שהיא גדל

נוסחא שניה

בעזרה

ויגש אליו יהודא כו'. כתיב קורות בתים ארזים, וי"ל מהו השבח הלא במשכן היו כל הדפנות כולם מעצי שיטים כו' ובמקדש היו רק הקורות ארזים כו', אך הענין יובן עפ"י הקדמה בתחלה להבין משארז"ל ארץ קדמה לשמים כו', דהנה אנו רואים שהגם שהצומח מעלתו גבוה מן הדומם הנה עכ"ז יצמח הצומח מן הארץ הדומם ומאחר שמעלת הצומח יותר געלה איך יקבל שפע יניקה מן הדומם העפר וזה פלאי מאין יש כח לדומם עפר הארץ להצמיח כל צמח תבואה ועשבים שנעלים הרבה ממנו כו'. אך הענין הוא דהגם שלמטה לעיני בשר הנה מעלת הדומם נמוך במדריגה מן הצומח אבל למעלה בשרש הדצח"מ אדרבא נהפוך הוא שהדומם גבוה הרבה מן הצומח ויובן זה עד"מ בהשפעת כל דבר גשמי כו' כמו כאשר ישפיע האדם לזולתו איזה דבר חכמה או דבר חסד וכדומה הנה עיקר המכוון בשפע זו הרוחניו' הבאה בשכל ודיבור לזולתו אינו אלא סוף הדבר דהיינו המעשה בפ"מ דוקא ולא בעצמות שפע זו שבאה ונמשכת עדיין במחוד' בלבד וא"כ סוף הדבר במעשה וכדומה הרי עלה במחשבתו תחלה וקודם שישיע השפע מאחר שלזאת ה' עיקר כונת השפע כו' ונמצא שבעצמות מחשבתו קודם שישיע קדם סוף המעשה לבא מביאת ההשפעה וכשישיע בדיבור קדם

ומתהווה הימנה. אך הענין הוא דלא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה שיש מעלה יתירה בהארץ הדומם שלמעלה מבחי צח"ם מה שאין נמצא בהם ויש מעלה יתירה בהם מה שאין נמצא בהארץ הדומם. דהנה כתיב אלה תולדות השמים והארץ וגו' ביום עשות ה' אלקי ארץ ושמים וגו' ואיכא פלוגתא דתנאי בזה חד אמר שמיים קדמה בכריאה כמ"ש אלה תולדות השמים והארץ בהכרם דאיקדם לשמים תחלה וח"א ארץ קדמה כמ"ש להלן ביום עשו' וגו' ארץ ושמים דאקדי' קרא לארץ תחלה ושניהם אמת דאוי"א דאוי"ח שבמחשבה קדמה ארץ לשמים שארץ עלה במחשבה תחלה ואח"כ שמים כו' ובכריאה קדמה ברי"א שמים לארץ בהיות ידוע דסוף מעשה דוקא במחשבה תחלה לכך הארץ שהיא במעשה הכריאה בחי' הסוף ששמים קדמה תחלה בכריאה מוכרח להיות אשר עלתה במחשבה תחלה שקדמה לשמים כו' [כמ"ש במ"א במשל האדם כשרוצה לבנות בנין לדור בו שבמחשבתו יעלה הסוף קודם היינו ציור הבנין בשלימות איך שידור בו והראשית מלאכת הבנין יעלה במחשבתו אחרונה דהיינו לאחר שעלה במחשבה לפניו הבנין בגמרותו בשלימות שידור בו יתחיל לחשוב איך ימלא מחשבתו הרצוי' והיינו שיתחיל לבנותו כו' נמצא במחשבה יעלה הסוף מעשה תחלה ואח"כ תחלת המעשה וד"ל] כי סוף מעשה דוקא במחשבה תחלה ותחילת מעשה היא

דאוי"ח: בבוך 620, 753: דא"ח.

נוסחא שניה

השפע להמעשה כו' וכך ע"ד דוגמא זו ארז"ל ארץ קדמה לשמים פי' הגם שלפי סדר ההשתלשלו' מעילה לעילה במחדו"מ העליונים הנה בחי' הארץ הוא האחרון במדרגה להיותו בחי' עשי' בלבד וקדם אליה ההשפעות הרוחניות בדיבור כו' אבל מצד שקדם לבא סוף המעשה במחשבה מפני שלזאת הייתה עיקר הכוונה כנ"ל אי"כ ארץ קדמה לשמים במח' כו' וד"ל. ועד"ז יובן ג"כ הטעם שמעלת הדומם גבוה במח' מן הצומח כמו שארץ קדמה לשמים כידוע דאבי"ע הן ארמ"ע כנגד ד' אותיו' הוי' כמ"ש בע"ח ונמצא הדומם הוא בבחי' עשי' והצומח בבחי' יצירה כו' אבל מצד שקדמה סוף מעשה במח"ת כנ"ל לכך יש כח גם בארץ למטה ליתן יניקה ושפע לצומח שגדל ממנה כי מצד שרשה במח"ת לצומח יש לארץ דוקא כח המצמיח וכמ"ש הכל ה"ן מן העפר כו' וד"ל. והנה גם ענין ההפרש בין המשכן לביהמ"ק כנ"ל יובן ע"ד הנ"ל, בהיות ידוע שהיו במשכן הדפנות מעצי שיטים כו' ואמרו בזהר שהן בחי' המלאכים עליונים דבחי' יצירה שנק' עצי שטים עומדי' כמ"ש שרפי' עומדי' כו' והוא כדוגמת בחי' צומח אבל העפר הדומם היה בקרקע המשכן בלבד והוא כפי סדר ההשתלשלו' דהדומם למטה מן הצומח כנ"ל ובחי' החי שלמעלה גם משניהם ה"ן בבחי' מקיפי' למעלה והן היריעות מצמר החי והיו מתכלת וארגמן כו' עד שהיו עודפים לכסות על הדפנות אמה מזה ואמה מזה כו' והענין הוא כמ"ש נוטה שמים

במחשבה אחרונה לכך השמים שקדמה בכריאה לארץ היא תחלת המעשה היא סוף המחשבה והארץ שהיא סוף מעשה היא היתה במחשבה תחלה וד"ל. ולכן הארץ מגדל צמחים שהצומח נגדל מן הארץ דוקא מפני שנצמח בארץ בחי' קדימה וראשית לגבי הצומח מצד שרשה הנעלה מכולם שעלתה במחשבה תחלה ומצד זה הי' למעלה מבחי' הצומח לכך תוציא הארץ דוקא צמיחה מצד בחי' מחשבה קדומה המלוכבש בה מה שעלתה במחשבה רק בסדר הכריאה של ההשתלשלות העולמו' שבזה שמים קדמה כו' בזה הצומח הוא למעלה במדריגה מן הארץ הדומם תכלית וסוף כל דרגין בחי' התחתונה שבכולם אבל מצד שרש קדימתה במחשבה היא למעלה מכולם לכך מקבל הצומח ממנה שיונק מן הארץ דוקא מצד בחי' מחשבה קדומה המלוכבש בה כניל וד"ל. והנה במשכן שהי' בימי משה לא הי' נמצא עדיין תכלית השלימו' כניל שהי' דירת עראי בלבד של הקדב"ה כמ"ש ואהי' מתהלך באהל ובמשכן כו', לכך נעשה כפי אופן סדר השתלשלות העולמות איך שנבראו כסדרן שבזה שמים קדמה לארץ והיינו שבסדר ההשתלשלות של המדריגו' המדבר למעלה מכולם והחי למטה הימנו והצומח למטה מן החי והדומם למטה מכולם לכך נעשו כותלי המשכן מעצי ארזים כמ"ש עצי שיטים עומדי' המה קרשי המשכן שנעשו מעצי שיטים דהם בחי' צומח שלמעלה במדריגה מעפר הארץ הדומם שהארץ הצומח הוא גדל בהגבהה והתנשאות למעלה ומיתוסף והולך במשך גידולו על הארץ בתוספת מרובה בהגדלה והארץ לעולם

נוסחא שניה

כיריעה שבחי' המקיפים הם הם המסבכי' מכל צד למשפיע ולמקבל יחדיו ליתן להם כח להתייחד כו' וכמ"ש וימינו תחבקיני וכמ"ש במ"א וד"ל אבל במקדש לא הי' כפי' סדר ההשתלשלו' הנ"ל שהרי העפר הדומם מאבנים וכיוצא היו גם הדפנות וגם למעלה הי' המעזיבה מאבנים ועפר כמ"ש כמשנה ורק קורות ארזים היו למטה מן המעזיבה להחזיקה בלבד וזה פלאי שהארזים שהו בחי' צומח יהיו למטה מן העפר הדומם שמעזיבה נעשי' מהן למעלה ואף גם זאת שהארזים היו רק קורות כדי להחזיק את המעזיבה בלבד דהיינו בחי' טפל ומשמש בלבד והדפנות לא היו ג"כ מארזים רק מאבנים ועפר כו', אך כ"ז יובן עפ"י הקדמה הנ"ל דלמעלה מסדר ההשתלשלות דהיינו כמו שעלה במח' עליונה תחלה וקודם לההשפעה הנה ארץ קדמה לשמים כניל וזומן בנין בהמ"ק נתעלה בחי' ארץ העליונה להיות במדריגה שהייתה במח' תחלה כו' וכמ"ש א"ח עט"ב וכמו שיהי' לע"ל דכתיב בי' זאת מנוחתי עדי עד כו' וכניל לכך נתעלה אז גם בחי' הדומם דעפר שהכל ענין אחד הוא כניל עד שנעשה ממנה גם בבחי' המקיפי' העליונים דהיינו להיות בחי' הדומם דמעזיבה במקום יריעות תכלת שהיו במשכן מלמעלה כו' וגם הדפנות נעשו ממנה כו' ולא עוד אלא שגם בחי' הצומח הוא רק בחי' מקבל מן הדומם ואינו אלא בחי' טפל ומשמש אל הדומם כו' והוה הקורות של ארזים שהיו מונחים תחת המעזיבה לפי שעשוין להחזיק המעזיבה דהיינו

עומדת במעמד ומצב א' ולא יתוסף בה דבר מה כלל מפני שהיא בחי' דומם תכלית השפלות שבמדריגה שבדומם לא יתוסף שום דבר בהגדלה מיום הבראו בעולם לכך היו קרשי המשכן מעצי שיטיים אשר הם בחי' צומח שלמעלה מעפר הארץ הדומם שזהו מעלת הצומח ובפרט הארו המיתוסף והולך בהגדלה בהגבהה והתנשאות למעלה מעלה משא"כ הדומם הוא עפר הארץ. כו' כנ"ל הי' קרקע המשכן דוקא מעפר הארץ אבל הכותלי המשכן הי' מעצי ארזים שלמעלה במדריגה והמכסה הי' מעורו' תחשים ועורו' אלים מאדמים ויריעות תכלת וארגמן כו' וסרח העודף ביריעות חצי היריעה העודפת סרח על אחורי המשכן והאמה מזה והאמה מזה כו' יהי' סרוח על צדי המשכן מזה ומזה לכסותו כו', דהיינו מפני שהחי הוא למעלה אף מבחי' הצומח לכך נעשה המכסה מעורו' תחשים ואלים מאדמים שהם מבחי' חי להיות המקיף שלהם מבחי' חי שלמעלה אף מן הצומח לכך עשו המכסה מהיריעו' עוים ועורות אליים כו'. שהם היה המקיפי' דמשכן כמ"ש וסרח העודף כו' יהי' סרוח על צידי המשכן מזה ומזה לכסותו כו' שכ"ז נעשה לפי סדר ההשתלשלות המדריגו' כפי שנבראו כו' (שהמדריגה הקדומה בבריאה

הארץ: בבוך 620: אבל הארץ.

הכותלי המשכן: בבוך 620, 753: הכתלים שבמשכן.

כו': בבוך 620: מאדמים כו'.

נוסחא שניה

שאינם רק כמו בחי' תמכין דאורי' בלבד ולא להיות עומדין זקופין כמו עצי שטים עומדי' כמו שהיו במשכן ונמצא כל המקדש מלמעלה ולמטה ובדפנות הי' הכל בבחי' הדומם כמ"ש הכל הי' מן העפר כו' והוא מטעם הנ"ל דסוף מעשה עלה במח"ת כו' וכמו שיהי' לע"ל דכתיב והי' אור הלבנה כאור החמה כו' ויהי' ה' אחד ושמו אחד פי' דשמו הוא בחי' מל' דאצי' סופא דכל דרגין תתעלה להיות בבחי' אחד עילאה כמו שהוי' אחד עכשיו כו' וד"ל. וזהו קורות בתינו ארזים כו', פי' דוקא בביהמ"ק של שלמה שהוא כדוגמא שיהי' לע"ל עליו אמר קורות בתינו ארזים ולא במשכן מטעם הנ"ל והגם שבחי' הארזים מעלתם עכשיו נכבדת הרבה מן בחי' הדומם כמ"ש הארו אשר בלבנון כו' אבל בבתינו אינם רק בחי' קורות להעמיד המעזיבה בחי' תמכין דאורי' בלבד וזהו מן השבח הגדול דכ"כ גדלה מעלת בתינו עד שגם בחי' התמכין דאורייתא הן מן הארזים מה שבמשכן היו עצי שטים עומדי' כו' והכל הוא מטעם דבימי שלמה קיימא סיהרא באשלמותא מעין ודוגמא שיהי' לע"ל שע"ז הוסדו כל דברי שיר השירים אשר לשלמה כידוע בוהר וע"ח וד"ל.

וזהו ויגש אליו יהודה כו', כי הנה ענין יהודה ויוסף הוא ע"ד ענין הנ"ל בדומם וצומח להיות ידוע דבדרך כלל כל ההשתלשלו' דעולמות בייע מבחי' מל' דאצי' נק' בשם בחי' הדומם בלבד כמ"ש מקימי מעפר דל עפר זה

היא המעלה והמדריגה שהיא אחרונה בבריאה כו' וד"ל, משא"כ במקדש שהי' נמצא בו בחי' תכלית השלימות שהי' דירת קבע של הקדביה כמ"ש זאת מנוחתו עדי עד כו' שהי' מעין עוה"ב מה שיהי' באלף השביעי כשיהי' מנוחה לחי העולמי' שאז יתעלה הארץ עליונה דאצי' להיות למעלה מכולם מצד שרשה הנעלה שעלתה במח' תחלה ועל אותו העת נא' אשת חיל עט"ב, פי' אשת חיל נק' ארץ העליונה בחי' מל' דאצי' שהיא עתה בחי' תחתונה שבאצי' בחי' דומם דאצי' תתעלה לעיל למעלה מעלה להיות עטרת בעלה דאצי' מצד שרשה שעלתה במחשבה תחלה כנ"ל. לכן אף בהמ"ק שהי' מעין עוה"ב נעשה עיקר הבית מאבניים ועפר שאף הגג והמעזיבה של הבית שהוא בחי' המקיף של הבית הי' מאבנים ועפר ולא מארזים כו' בהיות נעשה הבית כפי מה שיהי' לעיל שאש"ת ח"ל תהי' עטרת בעלה שהארץ הדומם עלה במח' תחלה לכך הוא למעלה מכולם להיות בחי' מקיף ועטרה מלמעלה לכך אף הגג נעשה מאבנים ועפר שלא כדרך השתלשלות שהיא סוף מעשה רק כאופן שהי' במחשבה עילאה שארץ קדמה במחשבה לכולם כך קורות הבית נעשה מארזים שהקורות הם התומכים את הבי"ת בלבד ואינן עיקר כ"א טפל בלבד כענין תמכין דאורייתא כו', וד"ל. וכנראה בעליל שנמצא בהאר"ץ הדומם מעלה יתירה מצד שרשה שעלתה במחשבה תחלה שבחי' המחשבה עליונה מלובש בה, והיינו שבארץ ימצא בחי' ביטול יותר מבבחי' הארזים הצומחים בהגדלה והתנשאות כנ"ל משא"כ הארץ לעולם עומדת במצב אחד והיא

נוסחא שניה

היינו עולם הבריאה כו' וכן כתיב אבן מאסו הבונים כו' על בחי' מל' דאצי' ג"כ כי בדרך כללות ההשתלשלו' כמו שאבי"ע הוא בחי' ארמ"ע שהן דצח"מ כידוע כמ"כ ברום המעלות מעצמות אור המאציל עד בחי' המל' סופא דכל דרגין יש ד' מדריגו' דצח"מ הנ"ל והוא שהמל' בחי' דומם וז"א בחי' צומח וכמ"ש בו ויצמח ה' כל עץ כו' ועץ עושה פרי כו' כמ"ש בזוהר ור"מ ופרטי ענפיו דז"א הן בחי' עצי שיטים עומדים ונק' קרשי המשכן להאיר במל' הנק' אדני הקרשים כידוע בע"ח שהמלכות בבחי' עשי' וז"א בבחי' יצי' ואוי"א בבחי' בריאה וע"י בבחי' אצי' כו' וגם כאן הנה בחי' יהודה הוא מבחי' המלכות ויוסף הוא מבחי' יסוד ז"א כידוע והי' כערך הדומם לגבי הצומח וד"ל. והנה כתיב לקוח עץ א' וכת"י עליו כו' ולקח עץ אחד וכו' והיו לאחד"י בידך כו' שעכשיו בזמן הגלות הנה בחי' הצומח למעלה במדריגה מבחי' הדומם וצריך בחי' המלכות לקבל מבחי' יוסף צדיק חיי עלמין כו' שהוא בחי' הצומח כי לכך נק' יוסף מענין יוסיף דעת כו' כמ"ש בן פורת יוסף כו' שפרה ורבה ומצמיח רב תבואות השפע במל' וכמ"ש כי הפרני אלקים כו' וזהו ויגש יהודה לקבל מיוסף בחי' המשכת המ"ד כו' וכמ"ש במ"א והיינו והיו לאחד"י כו' למהוי אחד באחד הוי' אחד ושמו אחד כו' ע"י הגשה זו דיהודה בבחי' העלאת מ"נ כידוע וד"ל וזהו הטעם ג"כ שיוסף הוא הי' המלך והשליט להיות כי הי' כולל כל י"ד השבטים ומלך יהודה אינו אלא על שבט

מדתה תחת כפות רגלי האדם כו' והיינו מצד בחי' מחשבה עילאה שמלוכש בה שמחשביה הוא בחי' תכלית הביטול חשיב מיה כמיש משה רעיה ונחנו מיה לכך תתעלה הארץ עליונה לעיל להיות עטרת בעלה כניל רק עתה בסדר הבריאה של השתלשלות העולמו' היא בחי' תחתונה שבאצי' בחי' דומים אבל באמת קדמה במחשבה ולכן תתעלה לעיל להיות עטרת בעלה ולכך בנין בהמ"ק שהוא מעין עוה"ב נעשה באופן זה כפי שיהי' לעיל שהעיקר נעשה מאבנים ועפר אף הגג כו' רק קורות בתינו הי' ארזים ודיל'. משאיכ' במשכן שנעשה כאופן סדר הבריאה כו' שעפר הי' בקרקע המשכן וקרשי המשכן הי' מעצי שיטים כו' והמכסה הי' מעורות תחשים כו' מבחי' החי שלמעלה במדריגה בסדר ההשתלשלות כו' כניל ודיל'.

והנה זהו ג"כ ענין המלחמה דיוסף ויהודה דכתיב ויגש אליו יהודה כו' פי' יוסף הוא בחי' ארוז שמיתוסף והולך. בהגדלה והגבהה למעלה שלכן נק' בשם יוסיף לשון תוספת וריבוי דהיינו בחי' האר"ז הצומח בהגדלה ותוספ' מרובה בגובה למעלה מעלה כניל (וכמיש יוסף דעת כו' כנודע שיוסף הוא בחי' דעת כו' ודיל'), ויהודה הוא בחי' ארץ העליונה בחי' מל' דאצי' שהיא לעולם עומדת במצב בלי תוס' שהיא בחי' הדומם דאצי' כו'

והולך: בבוך 620, 753 בא כאן התציע שבשורה ותוספ'.

נוסחא שניה

א' מפני שעל שבט אפרים שממנו כל מלכי ישראל אמר יוסף כי הפרני אלקים כו' לכך יוסף הוא גדול במעלה הרבה מיהודה כו' אבל לעיל שיתעלה בחי' הדומם למעלה הרבה מבחי' הצומח הנה נהפוך הוא שיהודה יעלה ויגיע למדריגה גבוהה מיוסף וכמיש והי' אור הלבנה כו' כי אשת חייל עטיב כו' וכניל ודיל'. וזהו ודוד עבדי נשיא להם לעולם פי' אחר שנגשו יהודה ויוסף בזמן הגלות יהיו לאחדים אחיכ' לעיל ישאר הכל ליהודה ויגבר להיות שליט על הכל במעלה עד שדוד עבדי מיהודה יהי' נשיא לכולם בימהומ"ש ודיל'. ולזה הטעם קורין הפטורה זו דלקח עץ א' כו' על פ' זו דויגש יהודה כו' לפי שכל ענין הפ' זו דויגש סובב והולך ע"ד הנ"ל והוא שבתחלה אמר ויגש אליו יהודה כו' ואחיכ' ולא יכול יוסף להתאפק כו' עד שהתוודע יוסף אל אחיו כו' והענין הוא דכל עיקר ענין טעם ההגשה בתחלה להגיש יהודה אל יוסף הי' רק כדי שישאר אחיכ' הכל ליהודה כו' כי הגשה זו הייתה כדי לכלול בחי' יוסף ביהודה וכמו שמסיים סוף כוונת הגשה זו באמרו בהתוודע יוסף אל אחיו פי' שנכלל ונתאחד במדריגת יהודה והיו לאחדים ממש בתחלה כדי שאחיכ' יתעלה יהודה יותר ויהי' דוד עבדי נשיא להם לעולם וכדוגמת בנין בהמ"ק שיהי' לעיל כמו שהי' בימי שלמה בן דוד שהי' כולם מאבנים ועפר כו' ומה שהיו במשכן בחי' עצי שיטים עומדי' זקופים בבחי' משפיעים במל' לא נעשו במקדש רק

והנה עתה יוסף הוא למעלה מיהודה שיוסף הוא בחי' אר"ז הגדול בתוספת וריבוי והתנשאות לכך ה' מלך במצריים [שהוא בחי' ש' מ"ה דאצי' שנק' עץ אר"ז כנודע] כו' ויהודא הוא למטה הימנו בסדר ההשתלשלות שהוא בחי' אר"ץ עליונה בחי' הדומם דאצי' בחי' תחתונה שבאצי' כנודע אבל לעיל יתעלה יהודה להיות למעלה מיוסף כמ"ש אשת חיל ע"ב מצד שרשו שעלה במחשבה תחלה וכנודע שמחשבה הוא חשב מ"ה תכלית הביטול של חכמה דאצי' ואבא יסד ברתא שמחכמה עילאה דאצי' נמשכה בחי' מל' דאצי' שהיא נק' יראה תתאה חכמה תתאה כו' וחכמה דאצי' נק' יראה עילאה חכמה עילאה ע"כ לעיל תתעלה מל' דאצי' בחי' יראה תתאה ביראה עילאה מקורה ע"כ תהי' אז ע"ב (הוא בחי' יוסף ש' מ"ה דאצי') כניל בהיות נמצא באר"ץ העליונה בחי' דומם דאצי' בחי' הביטול יותר ששרשה במחשבה תחלה היא בחי' חכמה יראה עילאה דאצי' שהיא תכלית הביטול בחי' משה שאמר ונחנו מה כו' שזהו למעלה מבחי' אר"ז דאצי' בחי' יוסף שהמה המדות חו"ג דאצי' (כמו עד"מ למעלה בעבודת ה' בחי' הביטול בחכמה כח מ"ה הוא למעלה מאוייר כו' כנודע) ולכך תהי' אז אשת חיל עטרת בעלה כו' וד"ל. והיינו דכתיב (בהפטרה דפ' ויג"ש) ואתה בן אדם קח לך עץ אחד וכתוב ליהודה ולבני ישראל חביריו ולקח עץ אחד וכתוב עליו ליוסף עץ אפרים וכל בית ישראל חביריו וקרב אותם אחד אל אחד כו' הנה אני לוקח את עץ יוסף אשר ביד אפרים ושבטי ישראל חביריו ונתתי אותם עליו את עץ יהודה כו'

נוסחא שניה

בחי' תמכין בלבד להתחזיק המעזיבה וזהו אבן מאסו הבונים הייתה לראש פינה וד"ל. והנה להבין עיקר שרש טעם הדברים דיהודה יתעלה להיות למעלה מיוסף לעיל היינו ע"ד טעם הנ"ל דארץ קדמה לשמים במח' כו' דהנה ידוע דאית יראה ואית יראת ויר"ע כו' דהיינו בחי' חכ' תתאה ובחי' חכ' עילאה והענין הוא דבחי' בן ובת הוא אהוי"ר כידוע ונק' בחי' היראה בשם בת והאהבה בשם בן כידוע והרי האהבה היא בחי' פנימי' שהרי הוא בבחי' קירוב ודיבוק והיראה בבחי' חיצוני' בבחי' ריחוק ושפלות כו' וע"כ עכשיו האהבה נק' בשם המשפיע והיראה בשם מקבל ונק' ג"כ בשם ארץ ושמים כו' וכן נק' המדות בשם עצי שיטים כו' והיראה בשם מקבל ואמנם לעיל יתעלה בחי' היראה תתאה ותהי' עטרת בעלה המשפיע כו' מטעם שנעוץ סובי"ת כו' והיינו שיראה תתאה שרש בבחי' יראה עילאה כמ"ש הן יראת ה' היא חכמה וידוע דבחי' חכ' עילאה הוא בחי' כח מה דהיינו בחי' הביטול במציאות ממש מכל וכל והוא בחי' יראה עילאה שלמעלה הרבה ממדריגות אהבה ברשפי אש כו' כמ"ש במ"א ולהיות כי גם בבחי' יראה תתא' שהוא בבחי' השפלות וההכנעה בלבד יש קצת בחי' ביטול לעמוד בריחוק מקום והגם שאינו בבחי' ביטול ממש במציאו' כדוגמת ביטול דיראה עילאה אבל מפני שנעוץ סובי"ת כו' יכולה לעלות לשרשה בתחלה והוא שתבא למדריגת בחי' הביטול האמיתי וזהו שארז"ל על דוד שהקים עול כו' ולכך

והיו אחד בידי וגו' וכתוב ב' להלן ועבדי דוד מלך עליהם ורועה אחד יהי לכלם וגו' פ"י כי עתה יוסף הוא הגבה למעלה מיהודה שהוא נמשל לאר"ז אשר גדל בגובה ומיתוסף והולך כו' כך יוסף אליו שייכו עשרת השבטים כמ"ש שם שבטי ישראל חביריו כו' נמצא הוא מרובה בשבטי יותר מיהודה שעש"ז נק' יוסף כי הוא הדעת עליון והיינו דכתיב יוסף דעת כו' אך לע"ל כשיתחברו שניהם יוסף ויהודה ביחד בתכלית היחוד האמיתי דהיינו מ"ש ויג"ש אליו יהודה וגו' כמ"ד אחד באח"ד יגשו וגו' שנתאחדו בתכלית היחוד וזה יהי' לע"ל כמ"ש והי"י אחד בידי וגו' כנ"ל, אז יתעלה יהודה למעלה להיות למעלה מיוסף כמ"ש אשת חיל עטרת בעליה וגו' ואז יהי' דוד הבא משבט יהודה למלך על כל ישראל ורועה אחד יהי' לכולם וד"ל. וז"ש ולא יכול יוסף להתאפק כו' ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו וגו' דהיינו שנתחבר יוסף ויהודה (כידוע שיוסף ויהודה הוא בחי' שמי"ם וארץ ב"ן ובת אהוי"ר פנימי' וחיצוני' כו' וד"ל) בתכלית החיבור והיחוד למהוי אחד באחד כמ"ש אחד באחד יגשו כו' וכתוב הנה אני לוקח עץ יוסף כו', ונתתי אותם עליו עץ יהודה כו' והי"י אחד בידי כו' אז יהי' דוד עבדי מלך עליהם ורועה אחד יהי' לכולם כנ"ל וד"ל.

ה"י: בבוך 620: והיו.

נוסחא שניה

תהי' עטרת בעלה לע"ל וד"ל ולטעם זה יתעלה לע"ל בחי' יראה תתאה החיצונית להיות למעלה הרבה מבחי' הפנימיו' דאהבה הנק' עצי שטים כו' מפני שבחי' האהבה וכיוצא בה לא תהי' רק בחי' תמכין בלבד לבחי' יראה עילאה בחי' ביטול האמיתי כו' כדוגמת הקורות שהיו מונחים תחת המעזיבה כו' וד"ל וזהו ע"ד ענין הנ"ל ג"כ דארץ קדמה לשמים במח' כו' דהיינו במח' דחכמה כח מ"ה בחי' הביטול האמיתי מה פשפשת כו' ארץ דבחי' יראה תתאה קדמה לשמים שהוא האהבה כו' וטעם דנעוץ תחב"ס כו' ובחי' הביטול האמיתי היינו שנעשה כאבן דומם לגמרי מופשט מבחי' יש ודבר מה לגמרי כו' והוא בחי' המעזיבה מאבנים שע"ג הקורות וגם הדפנות שהן המדות היינו בבחי' הביטול דח"ע והתפעלו' האהבה לא הי' רק כמשמשי' וטפלים להחזיק בחי' הביטול האמיתי כו' וכדוגמא זו יש גם עכשיו מידי שבת ושבתו שיבא כל בשר להשתחוות דוקא בבחי' ביטול האמיתי כו' וזהו אז תתענג על ה' כו' וכנ"ל וד"ל כנ"ל וד"ל.

בעזרה"ש. ליל ש"ק פ' ויחי בסעודה

אכלו רעים שמו ושכרו זודים. ונז' ע"ז בזהר אכלו רעים לעילא שמו ושכרו. לתתא כו' ע"ש. להבין ענין האכילה בשבת אף שבויר (אוכל מתוך הפסולת או פסולת מתוך האוכל) אסור בשבת ומהו המצוה לאכול ג' סעודות בשבת כו'. הענין הוא כמ"ש צדיק אוכל לשובע נפשו ובטן רשעים תחסר כו', צדיק אוכל לשובע נפשו זהו האכילה דשבת, ובטן רשעים תחסר זהו האכילה דחול, פ"י כי בחול ע"י האכילה של האדם הוא מברר בירורין מקליפות נוג"ה, שהמאכל של התורי"ה בקליפות נוג"ה שנפלו הניצוצין דתוהו במיתת ז' מלכין קדמאין כו' לנוג"ה דבי"ע והן הן כל המאכלות המותרות כנודע וע"י אכילת האדם מתבררין מנוג"ה לקדושה ממש שאח"כ יתפלל ויעבוד ה' בכח האכילה היא נמצא מתברר"י ע"י אכילתו הניצוצין המלוכשי' בנוג"ה לקדושה ממש וז"ש ובטן רשעים תחסר דהיינו בחי' הבטן של הרשעים הם הקליפות וסטיא שהי' ממולא בניצוצין דקדושה שנבלעו בהם ובהם נתמלא בטנם, עתה ע"י שנתבררו הניצוצין מהם תחסר הבטן של הקליפות מאחר שבררו מהם את הניצוצין ע"כ תחסר זאת בהם (ולפי ערך ריבויי הניצוצין שנתברר כך ערך החסרון של בטנם) וכמ"ש חיל בלע ויקאניו מבטן יורישניו וגו' מבטנו דוקא שנחסר ע"יז שהקיא החייל שבלע כו' והם הברור"י שמתברר"י מקליפו' ע"י אכילת האדם בחול שזהו העבודה דו' יומין דחול לברר בירורין אז כל מה שמברר יותר גורם חיסרון בכנסם יותר וז"ש מבטנו יורישניו כנ"ל וז"ש בטן רשעים תחסר דהיינו ע"י האכילה דו' יומין דחול שהיא בחי' בורר אוכל מתוך הפסולת שע"יז תחסר הבטן של רשעים כנ"ל וד"ל. אבל צדיק אוכל לשובע נפשו זהו מצות האכילה ג' סעודות דשבת שבשבת בורר אסור ע"כ אין האכילה בשבת בכדי שיהי' בטן רשעים תחסר שזהו בחי' בורר אוכל מתוך הפסולת וזה אסור בשבת כ"א האכילה דג' סעודות דשבת היא בכדי להמשיך בחי' עונג עליון למטה כי בכל הג' סעודו' דשבת אף בסעודו' דחקל תפוחין וז"א כו' משתתף בחי' ע"ק ג"כ עמהם (כמאמ' וע"ק אתי לסעדי בהדי או בהדה כו') וז"ש צדיק אוכל לשובע נפשו בכדי להמשיך עונג העליון למטה להשביע נפשו כו' פ"י צדי' עליון דאצי' משביע נפשו הוא בחי' מל' דאצי' שנקראת נפ"ש כנודע ע"י אכילת ישראל בשבת בשלש סעודות דשבת שע"יז ימשיכו שביעה ועונג לנפש העליון בחי' מל' דאצי' מצדי"ק עליון וברכות לראש צדי"ק כו' שממשיכים העונג מעצמות המאציל שירד דרך כל פרצופי' האצי' לאויא ומאויא לרא"ש צדי"ק ומצדי"ק להשביע נפשו בחי' מל' דאצי' והיינו כמ"ש אז תתענג על הוי' פ"י שימשיך בחי' העונג לתוך ש' הוי' דאצי' הכולל חוי"ב דז"נ דאצי' (כי יו"ד חכמה ה"א בינה ו' ז"א ה"א תתאה נוק' דז"א כנודע).

ושכרו: בבוך 620 נוסף: זודים.

התור: בבוך 620: היתר.

ריבוי: בבוך 620 ליתא.

ביאור הענין הוא דהנה כתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן כו' פי' עד'ן הוא בחי' חכמה דאצי' שהיא מקור המעיין נביעו דנהר דנגיד ונפיק ממנה ולכן נקראת בשם עד'ן מפני שבה מלוכש עונג העליון של המאציל שהשפלת וירידת העונג העליון הוא בחכמה דאצי' שבו מתלבש עונג העליון ב"ה אבל אין עיקר מקומו ושרשו של העונג בחכמה כ"א שרשו הוא למעלה מהחכמה רק הוא יורד בבחי' ירידה והשפלה להתלבש בחכמה כו' כמו עד"מ בנפש המשכלת של האדם כשמשכיל על כל דבר טוב שנופל לו בשכלו פתאום איזה השכלה נפלאה וחדשה ממש אזי יתפעל שכלו ממושכל המחודש ההוא בתענוג נפלא מאד וישתעשע בו מאד מאד דהנה התענוג הנמצא בשכלו אינו מעצם עצמו של השכל שבו עצמו ימצא בחי' העונג שהוא מעצם השכל שלו ממש כ"א היה מעצם השכל הי' תמידי ולא הי' נפסק לעולם ובאמת הוא מקירת' בלבד בסקירה ראשונה כשנתחדש לו השכלה נפלאה יתפעל ממנה בשעשועים ותענוג נפלא ואחי"כ כשיתמהמה ויומשך הדבר זמן מה יתיישן הדבר בעיניו ולא יתפעל ממנו בהנאה ותענוג כלל נמצא שאין מציאות כעונג מעצם השכל כי אין שם מקדמוי' כי שרשו הוא למעלה מן השכל רק איזה הארה נשפע מעצם העונג בדרך השפלה וירידה להתלבש לפי שעה ורגע חדא כתחילת הברקת וסקירת השכל המחודש ההוא שאין השכל שלו עצם פשוט כלול מבחי' עונג שבמצמותו ימצא בחי' עונג כ"א השכל שבו מתלבש העונג נקי שכל מורכב שהשכל והעונג המלוכש הם ב' דברים המורכבים יחד (שעצם העונג הוא למעלה מהשכל רק' לפום שעתא נתלבש בהשכל כו' כנ"ל) וד"ל. כמ"כ עד"מ למעלה ממש דכתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן כו' עד'ן זו חכמה דאצי' שבו מתלבש עונג העליון שלמעלה מהחכמה שיוורד בבחי' ירידה והשפלה להתלבש בחכמה אבל עצם העונג הוא הגבה למעלה מאד נעלה מן החכמה שהוא נמשך ממקורו עצמו המאציל ית' שהוא מקור החיים ומקור התענוגי' כמ"ש כי עמך מקור חיים וגו' לכן מציאת עצם העונג שלמעלה מהחכמה הוא נמצא ונמשך מעצמות המאציל ית' שהוא מקור התענוג שלמעלה מבחי' התענוגי' עד שמבחי' תחתונה שבמאציל ית' נמשך עצם העונג שלמעלה מהחכמה דהיינו מבחי' מל' דא"ס ב"ה נמשך עתיק דאצי' כו' כנודע שמל' דא"ס היא בחי' תחתונה שבו בחי' זיו והוד מעצמו ית' המתפשט על כל עלמין להחיותם כמשל המלך ב"ו שמולך על כמה מדינות שאין עצם עצמו של המלך מלוכש בהמדינות כ"א רק מלך שמו נקי עליהם כו' כך עד"מ למעלה בחי' שמו הגדול ית' מתפשט להחיות כ"ע והוא בחי' זיו והארה בעלמא בחי' חיצוניות בלבד והיינו בחי' מל' דא"ס ב"ה אשר הוא מקור כל החיים ומקור כל התענוגי' שהעונג העליון נמשך הימנה דהיינו שממל' דא"ס נמשך עתיק דאצי' כנ"ל אבל מעצמותו ית' לא הי' באפשר להתמשך אף בחי'

עתי' דאצי' שהוא רם ומתנשא לבדו בבחי' אין ערוך כו' (אף בחי' עתיק דאצי' אין ערוך עליו כו' כנ"ל) רק מבחי' מל' דא"ס ב"ה בחי' תחתונה שבו נמשך בחי' עתיק דאצי' ואף גם זאת ע"י צימצום כו' שזהו בחי' גבורה וצמצום לצמצם האור דמל' דא"ס להיות יוכל להתמשך ממנה עונג העליון בחי' עתיקי' דאצי' ולכך נק' עונג זה העצמי שלמעלה מהחכמה בחי' גבורה דעתיק ובלשון הזוהר בוצינא דקרדוניתא שהוא מקור הגבורו' כו' [בהיות מאחר שנמצא בחי' העונג שיתכן לקרותו בשם עונג זהו דין וצמצום גדול כי עצמות' הוא מקור התענוג שלמעלה מעונג כמ"ש במ"א בארוכה] שממנו נמשך במורד והשפלה להתלבש בחכמה דאצי' בהיות הוא מקור הגבורו' והצמצומי' לכך יכול לצמצם השפע להיותה יורדת להתלבש בחכמה דאצי' [כנודע שגבורה דעתיק' מתלבש במו"ס דא"א כו' כמ"ש במ"א] ומטעם זה נקראת החכמה בחי' עד"ן כנ"ל. ומחכמה תתפשט השפע של העונג עליון שנמשך בו אל הבינה ע"י ל"ב נתיבות דנפקין מחכמה לבינה ומבינה תתפשט השפע דרך נ' שערות' שלה לז"א ומוז"א לנוק' שנק' גן עד"ן והיינו דכתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הג'ן כו' כנ"ל וד"ל. והנה כ"ז בששת ימי המעשה שנמשך שפע עונג העליון לעד"ן ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן כו' דהיינו שמחכמה תתפשט השפע דרך ל"ב שבילין דנפקין מינה לבינה כו' והיינו בחי' ל"ב אלקי' דבראשית כו' שזהו הכל בחי' צמצום השפע שמתצמצמי' בצמצומי' רבי' כ"כ להיותה מתחלק לל"ב חלקי' לירד מחכמה דרך ל"ב נתיבות החכמה שהם הם הל"ב אלקי' דבראשית כו' כנודע ששם אלקי' הוא מדת הצמצום וצמצם ולהסתיר האור והשפע כו' ומבינה לז"א דרך נ' תערין דילה כו' עד שמגיע לנוק' דז"א שנק' גן עד"ן ומשם לבי"ע להחיות העולמות כולן.

ביאור הדברים הוא בהיות עצמות המאציל ית' הוא נשגב ומרומם לבדו שהוא מקור החיים ומקור התענוגי' עד שכל העולמו' כולו כלא חשיבי' בלי תפיסת מקום כלל ולכן כאשר מצטרך להשפיע העונג העליון למטה לחו"ב וזו"ג דאצילות כנ"ל זהו שפלות וירידה גדולה עד מאד שישפיל העונג העליון כ"כ במורד למטה, פי' שהשפלת העונג למטה הוא שיתענג ממעשה בראשית אשר עשה האלוקי' כמ"ש וירא אלקי' כי טוב מאד כו'. הנה זהו שפלות וירידה גדולה לגביו ית' כי במה נחשב אליו כל ההשתלשלות כולן (שהם כטיפה מים אוקיינוס ממש ויותר על כן כו' שאין ערוך אליו כלל כו') שיתפוס מקום שיתענג ממעשה בראשית הוא אף החכמה דאצי' כעשי' גשמיית נחשבת לוי' כמ"ש כולם בחכמה עשית כו' וה"ז כמשל האדם הבעל שכל שמשפיל שכלו במעשה נמלאכה גשמיות לציר ציורים

בחי' עתיק: בבוך 620 ליחא.

שטרו: בבוך 620: שערים.

לו: בבוך 620: אליו.

נאים ויתענג מזה שזהו שפלות גדול לגבי האדם שיתענג מדברים קטנים ממעשה הציור הנאה כי יאה לו להתענג משכל נפלא ולא ממעשה הציור כו' כמ"כ ויתר על כן אין קץ עדימ' ודוגמא זו למעלה מעלה שהתענוג הנשפע מן המאציל ב"ה שיתענג ממעשה בראשית אשר עשה כו' הוא שפלות וירידה לגביו ית' אשר כלא כלא חשיבי קמי בלי תפיסת מקום כלל כו' לכן הוצרכה להתמצמה שפע העונג עליון בצמצומי' רבים מאוד שתחלה מתצמצם השפע העונג העצמי שיוכל לירד ולהתלבש בחכמה דאצי' שזה עושה בחי' גבורה דעתיק' בוצינא דקרדוניתא שהוא מקור הצמצומי' שמתלבש במ"ס דאריך אך במ"ס דאריך אנפין שם עדיין השפע של העונג עליון כוללת בלי התחלקות פרטי' כלל שקרומא מכסה על מוחא כו' לכן הוא סתום ונעלם כמ"ש באדר' ואח"כ מתפליג לליב שבילין כו' והיינו קרומא דאוריא דאפסקו בנייהו כמ"ש באדר' שם ואז ע"י ליב שבילין דנפקין ממוחא יומשך השפע לבינה דאצי' בהיות נתצמצמה השפע בצמצומי' רבים כ"כ להיותה מתחלק לליב שבילין אז יוכל להתמשך השפע לבינה דרך ליב שבילין הנ"ל והם הם בחי' ליב אלקי' דבראשית כנ"ל ומבינה יומשך לז"א דרך נ' תערין כו' כנ"ל וד"ל. וכ"ז בששת ימי המעשה כנ"ל אבל ביום השביעי כתיב ויכל אלקים כו' כי בו שבת כו' פי' שבו נסתלק בחי' אלקי' למעלה מעלה ואין נמצא בחי' הלב אלקי' דבראשית לצמצם כו' כ"א נתעלו בבחי' עליי' למעלה מעלה ליכלל בעצמותו ית' שלמעלה אף מעונג העצמי' כמ"ש כי עמ"ך מקור חיים כו' וז"ש כי בו שבת מכל מלאכתו שהוא בחי' המנוחה שבא אל עצמות ית' ממש כמ"ש במ"א לכך ויכ"ל אלקי' שנסתלק למקורו בחי' עצמותו ית' וד"ל. והנה מאחר שכשבת מתעלי' כל העולמו' למעלה והאורו' עליוני' מסתלקי' למקורן. אל בחי' עצמותו ית' שלמעלה אף מבחי' עונג העליון שאף העונג העליון מתעלה ומסתלק למקורו מקור התענוגי' בחי' עצמותו ית' כו' הי' העולם חוזר לתוהו ובהו' כמקדם הבריאה מאחר שמסתלקי' האורות למקורם עצמותו ית' כנ"ל לכך צריכי' להמשיך בשבת בחי' עונג העליון למטה שאף בשבת ירד ויושפל בחי' עונג העליון בכל הפרצופי' אורא וזו"ג דאצי' שע"ז יתקיימו העולמות כולן ולא יסתלקו לגמרי לחזור לתוהו ובהו כו' והיינו ע"י האכילה ג' סעודות דשבת ממשיכים בחי' עונג העליון למטה לקיום העולמות שע"ז נאמר צדיק אוכל לשבע נפשו כו', דהנה שרש המאכלים הוא מבחי' טעמים דתוהו שנפלו למטה לנוגיה דבי"ע דרך שבירה כנודע וכנודע שטעמים הוא בחכמ"ה כי חייך יטעם לאכיל וחייך בחכמה כו' ובחכמה מלובש בחי' עונג העליון שלכך נקראת עדין כו' לכן ע"י אתערותא דלתתא במאכלים דשבת ימשיכו בחי' עונג העליון לחכמה דאצי' ומחכמה תתפשט למטה עד בחי' הנוק' דז"א דאצי' שנק' בחי' נפיש וז"ש צדיק אוכל לשובע נפשו כו'. ביאור הדבר, כמו עדימ' במאכל בני האדם הגשמי ימצא ב' בחי'

 לבינה דרך ליב: בבוך 620: לליב.

למקורו: בבוך 620: למעלה למקורו.

ומדריגות הא' הוא בחי' הטעם הנמצא בו שכאשר יטעמנו בחיך ירגיש טעמו אם מתוק או חמוץ או מר כפי שהוא ויהנה מהרגשת טעם האוכל ההוא שהחיך יטעם לאוכל' להוציא בחי' הטעם רוחני המלובש בו מתיקות או חמיצות כו' כנראה שכאשר יקיא את האוכל לחוץ לאחר טעימת החיך אף קודם בליעת גרונו ויחזור בחיך לא ימצא בו עוד שום טעם כלל מפני שבטעימה ראשונה הוציא החיך ממנו את הטעם לגמרי וד"ל. זהו בחי' הא' הנמצא בהמאכל דהיינו הטעם המלובש בו שיערב לחיך כשיטעום הטעם הרוחני המלובש בו אם מתוק או חמוץ ויתענג ממנו כנודע והשנית הוא בחי' השביעה הנמצא במאכל שכאשר יכנס האוכל לקרבו בתוך מעיו אזי ימלא כריסו הימנו ויהי' שבע שהמאכל מתהפך לדם הנפש ומוסיף בו כח וחיווק בכל אברי' הגוף שזהו מה שהוא שבע מן האכילה שניתוסף בו כח וחיות בתוסף' מרובה ומזה נתחזקו כל אברי' ויטיב לבו (כמ"ש ונשבע לחם ונהי' טובי' כו') כו' שגם בזה ימצא בחי' תענוג דהיינו מ"ה ששביע נפשו מן האכילה שניתוסף כח וחיווק באבריו אך אין זה התענוג דומה להתענוג הנמצא בחיך מטעימתו טעם האוכל שהוא תענוג רוחני מהרגשת הטעם שבאוכל וזה תענוג גשמי שנתמלא כריסו מגשם המאכל עצמו ומזה הוא שבע שניתוסף בו כח וחיות יותר ומזה ימצא התענוג שיטיב לבו כו' כנ"ל וד"ל.

כמ"כ עדימ למעלה ימצא ב' בחי' ומדריגות אלו במאכלי' עליון הנשפע מהמאציל ית' האחת הוא דכאשר הנשפע השפע מהמאציל ית' כשמגיע השפע אל החכמה דאצי' ואזי החכמה טועמת בחי' טעם העונג הנמצא בהשפע העליונה ומוציאה את הטעם העונג הנמצא בה במאכל החכמה נק' בחיך שיטעם לאוכל בחי' טעם ועונג הרוחני המלובש במאכל כנ"ל וכמארז"ל ע"פ חכלילי עיניך מיין כו' כל החיך הטועם אומר לי לי כו' שהחיך עליון דאצי' מוציא בחי' טעם ועונג העצמי הנמצא בהשפע עליונה כנ"ל וז"ש אכלו רעים שהן תרין רעין דלא מתפרשין בחי' או"א דאצי' שהמאכל שלהם הוא בחי' הטעם שבהשפעה עליונה לטעום אותה ולהרגיש הטעם המתוק בחי' העונג המתוק בחי' העונג רוחני העצמי הנמצא בה כנ"ל ואח"כ כשהוציא תוך' עליון דאצי' הטעם ועונג הרוחני שבהשפע אז יורד ומשתלשל מהות השפע עצמה במורד ההשתלשלות עוד למטה מטה עד שמגיע לראש צדייק בחי' יסוד דז"א דאצי' ואזי הצדיק אוכל לשובע נפשו הוא בחי' מל' דאצי' להשביע אותה במהות השפע עצמה שנמשכה מלמעלה בבחי' שביעה ממש למלאותה בריבוי ותוספת כח חיות הנמצא בשפע עליונה בכדי שיהי' בה כח להחיות את העולמות כולן שזהו בחי' השנית שבמאכל שמשביע הנפשי בגשם שבמאכל המתהפך לדם ומוסיף כח וחיווק באיברי

תוך: בבוך 620: חיק.

דז"א: בבוך 620 ליתא.

הנפש: בבוך 620: את הנפש.

הגוף כו' כנ"ל כך עדי"מ למעלה צדיק אוכ"ל לשובע נפשו להיותה שבע בתוספו' וריבוי כח וחיות בכדי שתוכל להחיות עולמות בי"ע ששביעתה הוא מגשם המאכל עליון שנמצא בו ריבוי חיות וכח גדול כו' ואין אכילה זה דצדיק דומה לאכילת הרעים כו' שהרעים אוכלים ומוצאים הטעם ועונג הרוחני שבמאכל עליון בחי' עצמות שבמאכל כנ"ל (דהיינו בחי' התענוג שבחכמ"ה שחיך לאכל יטעם וטעמים בחכמה כו'). והאכילה דצדיק הוא לשובע נפשו בבחי' שביעה ממש להוסיף כח וחיות מרובה שזהו בחי' הגשמים של המאכל ולא העצמות שלו רק אף גם בזה השביעה ימצא בחי' עונג אך אינו דומה לעונג הרוחני שבטעם של המאכל כנ"ל וזהו ההפרש בין אכילת הרעים לאכילת הצדיק עליון כנ"ל וד"ל. והנה כ"ז ממשיכי ישראל ע"י אתערותא דלתתא בג' סעודו' דשבת שע"ז יעוררו לעילא שיומשך שפע העונג העליון תחלה לתוך או"א דאצי' שיאכלו הרעים כו' לטעום הטעם והעונג הרוחני דהיינו בחי' העצמיות שבמאכל כנ"ל, ואח"כ תרד השפע בהגשמה יותר למטה עד שמגיע לראש צדיק אוכל לשובע נפשו הוא בחי' מל' דאצי' שנתמלאת בהשפע ממש ומיתוסף בו אור הרבה מאד בבחי' שביעה ממש עד שתוכל להחיות בזה כל עולמות בי"ע כנ"ל נמצא שע"ז מתקיימים העולמות בשבת דהיינו ע"י ג' סעודות של ישראל שממשיכי את העונג עליון שירד דרך כל פרצופי' דאצי' מאו"א עד זו"ן דאצי' וז"ש אז תתענג על הוי' שהוי' כולל ע"ס דאצי' או"א וזו"ן דאצי' והיינו שממשיכי העונג בתוך כל הפרצופי' דאצי' דהיינו בתוך כל ש' הוי' דאצי' כנ"ל וד"ל. (והנה בהמשכת העונג העליון למל' דאצי' ע"י אכילת שבת, ע"ז מחי' את הליב שבילין שהם ליב אלקי' דבראשית מאחר שנמשך העונג ממקורו קודם התחלקות לליב שבילין ולכך אח"כ בהגיע לליב שבילין הוא מחי' אותם כי הוא מקורם כנ"ל וד"ל) ובזה יובן מארז"ל כל האומר ויכולו בשבת כאלו נעשה שותף להקדב"ה במע"ב כו' דלכאורה תמוה הלא מע"ב הי' בו' יומין דחול ובשבת לא עשה לא כלום כמ"ש כי בו שבת מכל מלאכתו כו', ועתה איך נעשה שותף להקדב"ה במע"ב במה שאמר ויכולו בשבת כו', אך במה שנת"ל א"ש שע"י הקדוש והאכילה בשבת באתערותא דלתתא יעורר למעלה להיות נמשך שפע עונג העליון כשיאכל צדיק לשובע נפשו כנ"ל וכמשנת"ל שאכילת הרעים. הוא בחי' העצמות שבמאכל עליון היינו בחי' טעם ועונג הרוחני שבו ואכילת צדיק עליון הוא בחי' הגשם של המאכל ושפע עליון. והנה בחי' העצמות שבמאכל הטעם ועונג הרוחני שאוכלי' הרעים לעילא הוא בחי' השפעתו של הקדב"ה ית' בעצמו שהוא הנותן להם השפע והעונג עליון שיאכלו הרעים כו' ובחי' אכילתו של צדיק עליון לשובע נפשו הוא בא מגרם וסיבת האתערותא דלתתא של ישראל באכילת ג' סעודות כו' לכך נעשה שותף להקדב"ה שהקב"ה נותן העצמיות שבמאכל טעם הרוחני שבו שיאכלו הרעים לעילא כו' והאד"ם שלמטה ממשיך באכילתו בשבת בחי'

אכילת צדיק עליון שיאכל לשובע נפשו דהיינו בחי' הגשם שבמאכל ושפע עליונה וזהו השותפות שהקדבי'ה נותן העצמיות והרוחניות שבמאכל והאדם ממשיך הגשמיות שבמאכל עליון שיאכל צדיק לשובע נפשו כניל. והי' כענין מארז"ל שלשה שותפין באדם הקדבי'ה ואביו ואמו אביו ואמו נותנין לו חומר הגוף שאודם מן האשה כו' ולובן מן האיש והקדבי'ה מטיל בו נשמה כו' שנותן הצורה הרוחני' נמצא נק' זה בחי' שותפות שהאדם נותן החומר הגשמי' והקבי'ה הצורה הרוחני' כו' כמ"כ הכא נעשה שותף להקבי'ה שהקדבי'ה נותן העצמיות הרוחני' שבמאכל והוא הגשמיות כניל ודיל.

שתו ושכרו דודים, לתתאי, זה ביו"ט ורגלים אשר האכילה דיו"ט אינה בשביל שהי' בטן רשעים תחסר כי אף ביו"ט בורר אסור כי אין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד כו' רק ביו"ט מתגלה בחי' מוחין דאימא שאם הבנים שמחה שנולדה בחי' השמחה ולא בחי' התענוג כמו בשבת דכתיב וקראת לשבת עונג וכו' וזהו דכתיב שתו ושכרו דודיים דהיינו ביו"ט שהוא בחי' התגלות מוחין דאימא דהיינו בחי' יין המשמח אלקי' כו' וכמ"ש בזהר שהדודיים המה ז'ין דאצי' לא זיווגייהו תדיר כ"א לפרקים ועתים מיוחדים לכך נמצא בהן האהבה וחביבותא יותר כו' ע"ש משא"כ הרועיים הם לא מתפרשין לעלמין כו'.

ביאור הדברים, הנה בחי' השמחה היא כשיבא לו בשורה טובה פתאום דוקא וכיוצא בזה מכל דבר המיוחד לפרקי' דוקא ולא בתמידות בזה ימצא השמחה דוקא (כמו בחתונה וכיוצא בזה) אבל בדבר התמידי לא ימצא השמחה כ"א בדבר ההתחדשות המתחדש לפרקי' כניל ואזי כשמתחדש הדבר לפרקי' כו' יהי' השמחה בגבור' רשפי אש וחמימות גדולה מאד מאחר שהוא דבר חדש מקריי ולא תמידי, משא"כ התענוג יוכל להיות בתמידות והוא בקרירות ונחת ולא בחמימות ורשפי אש כ"כ כמו השמחה כו', כמ"כ עדי"מ למעלה זיווג או"א דאצי' הוא תמידי בלי הפסק כלל שהם תרין רעין דלא מתפרשין שבהם מתגלה שפע עונג שלמעלה בתמידות אשר העונג הוא אצלם בבחי' קרירות ונחת כו', משא"כ זיוג דזו"ן הוא לפרקי' ועיתים מיוחדים רק כשמתייחדים לפרקי' אזי ימצא השמחה בהם בהתלהבות גדולה בחמימות ורשפי אש מאחר שהוא התחדשות בחי' מקריי ולא תמידי, והנה הגם שבבחי' השמחה דדודים ימצא בחי' חמימות וגבור' רשפי אש יותר מבחי' העונג דרעיים כו' שהוא בקרירות ונחת כניל אעפ"כ גדלה מעלת העונג דרעיים שהוא בקרירות ונחת ממעלת השמחה דדודי' שהיא בגבור' רשפי אש כו' ומה שאמרו שאהבה רבה בגבור' רשפי אש היא גדולה במעלה מאהבה טבעית שבקרירות כו' כמעלת הזהב על הכסף דווקא לגבי הכסף שלמטה מהזהב גדלה מעלת הזהב אבל יש בחי' כסף שלמעלה מהזהב כמ"ש

לי הכסף ולי הזהב דוקא קרא ברישי' כסף והדר זהב שכוסף זה הוא למעלה מהזהב והיינו בחי' כסף של שלמה דכתיב כסף מזוקק שבעתים כו' שזה למעלה מן הזהב והיינו בחי' העונג דרעים שבקרירות הוא הכסף שלמעלה והזהב הוא השמחה שבגבו' רשפי אש דדודיים כנ"ל וד"ל. וז"ש שת"ו ושכרו' דודיים דהיינו כיו"ט כשמתגלה בחי' יי"ן עילאה המשמח אלוקיי' להיות בבחי' שמחה בגבור' רשפי אש ברצוא למעלה היינו בחי' שכרו' בחי' יין המשכר הנ"ל שהוא בחי' רצוא למעלה בגבור' רשפי אש כנ"ל ושת"ו הוא בחי' השו"ב להמתיק הגבור' דין במים עליונים דחכמה עילאה שנק' עדן ולקרר הגבור' רשפי אש דין כו' ועי"ז שלמטה הוא בחי' שת"ו ושכרו' רו"ש רו"שי גורמין למעלה מעלה שיהי' מטי ולא מטי שעי"ז דוקא יומשך השפע עליונה למטה כמ"ש בע"ח שא"א להתמשך שפע עליונה בלתי ע"י מולי"מ כו' וד"ל. אך מה דנקט קרא ברישא שת"ו והדרי' ושכרו' דלפי"ז הי' צריך לנקוט ברישי שכרו' שהוא הרצוא' ואח"כ ושת"ו שהוא השוב כנ"ל הוא כהיות נצרך להמשיך תחילה בחי' מים עליונים דח"ע דאצי' להמתיק הגבו' של היין ואח"כ יהי' הרצוא דיי"ן בחי' שכרו' שאם יקדים הרצוא דין קודם שימתיקו בחי' מים עליוני' דחכמה יוכל להיות תערובו' בהרצוא מגשם היין ממש לכך צריך להמתיק תחלה במי' העליוני' דחכמה ואח"כ יהי' הרצוא אמיתי ואח"כ יהי' שוב כו' כך צ"ל בתמידו' רו"ש רו"שי כנ"ל וכמ"ש ויכולו השמים שהוא בחי' העלאה ורצוא מלמטה למעלה ואח"כ כתיב ויכל אלקי' שהוא בחי' המשכה מלמעלה למטה ואח"כ וישבות כו' הוא בחי' רצוא מלמטה למעלה ואח"כ ויברך אלקי' הוא בחי' המשכה מלמעלה למטה שצ"ל רו"ש רו"שי כנ"ל וד"ל.

אלוקי': בבוך 620 ליתא.

רו"ש: בבוך 620 ליתא.

והדר: בבוך 620 ליתא.

בעזרה"ש. ביום השבת הנ"ל. בסעוד' שחרית

להבין מה שנעשו בבית שני צדוק ובייתוס אפיקורסי' לכפור בתשבע"פ ומהם התחלת האפיקוריסו' והמינות עד הזמן הזה נמשך הדבר שנמצא תלמידיהם ותלמידי תלמידיהם אף בזמנינו שנקראו קראיים כו' מה

הנ"ל: בבוך 798, 1009: פ' שמות.

נוסחא שניה

להבין ענין קליפות של הצדוקים המכחישים בחושבע"פ למה נתהוו בב"ש ולא היו בב"ר. כו'. הנה ידוע דע"ס דקליפה שבנוגה דעשי' הנה

בב"ר: בבוך 791: בזמן בית ראשון.

דע"ס: בבוך 791: דע' שרים.

שלא הי' כר' בבית ראשון שלא הי' נמצא כופרים כאלו להודות בתשב"כ ולכפור בתשב"עפ כו', הענין הוא, דהנה בבית ראשון לא הי' נמצא רק הקליפות המנגדות ממש אל הקדושה שכופרים בכל שהמה אוי"ה שאין להם חלק באלוקי ישראל ששרשם הוא בחי' מע' שרים שלמעלה שיונקים ומקבלים חיו" משערות דז"א כו' הכולל ז' מדות וכאו"א כלולה מע"ס עולה בחשבון ע' ומשם מקור חיות הע' שרים. דקליפה המנגדות אל הקדושה ממש המתנשאי' בעזות וחוצפה להגביה א"ע כנשר כו', וזלעז' עשה האלוקי' דכמו שבקדושה נמצא ז"ס דז"א שכל או"א כלולה מע"ס כו' כך נמצא לעומת זה ממש ע' שרים. דקליפה וסט"א ממש אשר הם נק' אויבי ה' ממש שהם מנגדות אל הקדושה ממש ומהם נמשכים הע' אומי' העולם שלמטה שאין להם חלק כלל באלקי ישראל וכופרים בעיקר והם שונאי ישראל כו', והי' די באילו הקליפות העי"ש דקליפה הנ"ל בלבד (ולא הי' נמצא עוד קליפו' אחרי' כו"ה) אך בבית שני שחסר ה"א (היינו ה' דברי' כו') דאתרכת.

כך: בבוך 184 ליתא.

אוי"ה: בבוך 964: אויבה ה'.

בחי': בבוך 94, 184 ליתא.

חיו': בבוך 184 ליתא.

הע' שרים: בבוך 746, 798, 1009: הע"ס.

וזלעז': בבוך 964: כי איז לעז'.

ז"ס: בבוך 798: ז"ת. ובבוך 94, 1009: ז"מ.

ע' שרים: בבוך 746: ע"ס.

העי"ש: בבוך 764, 753: הע"ס.

כו': בבוך 94, 184: כלל. בבוך 964 ליתא.

דאתרכת: בבוך 94, 184, 746: דאתרכת.

נוסחא שניה

שרש שרשם נמשך מבחי' ז"א דהיינו פסולת השפע דז"א דאצי' ולכך המה שבעים כי המדות שבעה כלול כ"א מיו"ד הוא ע' ולהיות כי בזמן ב"ר הי' היחיד ז"נ בשלימות ע"כ לא הי' רק בחי' ע"ש היונקים מבחי' ז"א ולא הי' הקליפה מיוחדת לנוק' דז"א מאחר שהיתה בתכלית היחוד הרי עולה עמו ואינה יורדת כו' וד"ל. אבל בזמן ב"ש שחסר ה' דברים כו' ועי"ז לא הי' יחוד ז"ני בשלימות ולא קיימא סיהרא באשלמותא כידוע ע"כ דוקא אז הי' מקום לקליפה מיוחדת לנוק' מלבד הע"ס. דז"א כו' והוא קליפות הצדוקים המכחישים בתושבע"פ הנק' מל' כידוע וד"ל. וביאוה"ד הנה עיקר ענין קליפה דצדוקים אינו אלא להפריד תושבע"פ מתושב"כ באמרם שתושבע"פ לא נתנה מפי הגבו' כו'. והנה ידוע דתושב"כ הוא בחי' ז"א ותושבע"פ מל'

כלול כ"א: בבוך 791: כ"א כלול.

לנוק': בבוך 791: לבחי' הנוק'.

יחוד ז"ני: בבוך 791: בו היחוד.

העי"ס: בבוך 791: הע' שרים.

אתחא מן בעלה ע"זי נמצאו עוד מיני קליפות אחרים המה המינין והאפיקורי אשר אינן כופרים בכל רק מאמיני' בתורת משרע"ה וכופרים ומכחישי' בתשבע"פ. ומה גם הם מזרע ישראל דהיינו שהקליפה זו היא להפריד בין ז"א לנוק' דאצי' כנודע' שמל' פה תשבע"פ קרינון לה וע"ז אלו באים להפריד בין אשה לבעלה להיותם מאמיני' בתורת משה רע"ה שהיא בז"א דאצי' וכופרי' בתשבע"פ שהיא נוק' דז"א בחי' מל' דאצי' ואלו הם הקליפות דנוק' דז"א כו"י פ"י שעיקר כונתם לפרוק עמ"ש מעליהם, ולהקל מעליהם העבודה ואינם כופרים בעיקר רק אינם רוצי' לקבל העול דמ"ש ע"זי כופרי' בתשבע"פ שהיא מל' דאצי' להפריד בין אשה לבעלה כו' לכך יהי' עונשן חמור ויותר' במהרה יבא יומם מעונש הע"ש' דקליפה' בהיות אלו הם נק' אויבי ה'י שכופרים בכלי' ואין להם חלק באלוקי ישראל כו' משא"כ אלו

ע"ז: בבוך 94, 184: ע"כ.

מן: בבוך 94 ליתא.

הם: בבוך 94: שהם ובבוך 184 ליתא.

כנודע: בבוך 94, 184 ליתא.

אלו באים: בבוך 746: באו אלה.

דז"א: בבוך 964: דאצי'.

כו': בבוך 620: דאצי' כו'.

ע"ז: בבוך 94, 184: ע"כ.

ויותר: בבוך 184 ליתא.

הע"ש: בבוך 746: הע"ס. ובבוך 798, 1009: הרשעים הע"ס.

דקליפה: בבוך 184 ליתא.

נק' אויבי ה': בבוך 94 ליתא.

ככל: בבוך 798, 1009: גם בתוש"כ.

נוסחא שניה

פה' קרינון לה והרע' יחוד וא"ו עם ה' כו' וקליפות הצדוקים המכחישי' תושבע"פ הרי הם מפרידים בין וא"ו לה' והיינו שמפרידים אשה מבעלה ואין עיקר קליפה זו מיוחדת לנוק' בלבד מצ"ע כמו שארי קליפות היונקים מבחי' אחוריים דנוק' ומבחי' אחוריים דז"א כו' אלא עיקרן רק להבדיל ולהפריש בין ז"א לנוק' שהוא קשה מכולם כו' וד"ל. והנה יובן עד"מ המלך בוד' כשיש לו מלחמות רבות עם שונאיו ונלחם עמהם כל ימיו הנה לפעמים יוכל לעשות עמהם שלום אמיתי והטעם הוא הגם שנלחמו שונאיו עמו ובודאי היתה מסיבת שנאה אבל שנאה זו לא היתה לחנם אלא הי' להם טעם כי המה מרוחקים מאד מן המלך מכמה שנים ולא הי' שום סיבה מעולם להיות למלך איזה אה' וקירוב עמהם ולמה לא ישנאוהו וא"ו פלא בעיני המלך וע"כ לא ישטום השנאה בלבו כ"כ עליהם ויוכל לפעמים להתבונן ע"ז ולא ירדפם במלחמה ויעשה שלום או שלא יכניעם כ"כ תחתיו כי אין אשמה עליהם כ"כ במלחמותיהם עמו מאחר שאינם מכירים כ"כ מעוצם גדולת המלך כו'.

מודים במקצת ועושים פירוד בין אשה לבעלה כו' לכך עונשן חמור ובמהרה יותר יבא יומם כו', וכמו עד"מ במלך ב"ו שיש לו שונאי המצירי' לו דהיינו שקם עליו מלך אחר צר ואויב לו ומצר לוי התרופה לזה שעושה עמו מלחמה ומנצחו ויש אשר אנשי ביתו השלימים אתו עושי' פירוד בינו ובין אשתו כו' הוי אומר שעונשן של אלו חמור מעונש שונאים גמורים שהשונאים גמורי' עומדים מנגד בריחוק מקום ומפרסמי' שהם אויביו לגמרי בשנאה גמורה ואין להם התקרבות עמו לכן לא תגדל רוגז המלך כ"כ בליבו עליהם כ"א עושה עמהם מלחמה ומנצח אותם אבל אלו אנשי ביתו השלימים אתו בכל ועושי' פירוד בין מלכא ומטרוניתא ע"ז תגדל רוגז המלך ביותר וחמתו תבערי' בו מה לך בבית' לעשות פירודים בין אשה לבעלה כו' ממ"ג אם שונא אתה הרחק לך מנגד כו' ואם שלום ביתי אתה מה לך להתערב בעניני' אלו לעשות פירוד בינו לבניה כו' ולזאת גדול וחמור עונשו של זה מעונשן של שונאי גמורי' העומדי' מנגד כו' (ומה גם יותר במהירות יבא

ובמהרה יותר: בבוך 184 ליתא.

יותר: בבוך 94 ליתא.

עליו: בבוך 94 עור.

ומצר לו: בבוך 94 ליתא.

לזה: בבוך 184 ליתא.

גמורי': בבוך 184 ליתא.

תבערי: בבוך 964 בערה.

מה לך בבית: בבוך 94 בני ביתו שרצונם ובבוך 184: המלך בביתו.

אחה: בבוך 1009 נוסף: לי.

בית: בבוך 94, 620, 746, 753 ליתא. ובבוך 798: בביתו.

גמורי': בבוך 184 ליתא. במהירות: בבוך 964 ליתא.

נוסחא שניה

משא"כ האנשים העומדים לפני המלך תמיד ומתקרבים לפניו בתכלית להכיר בגדולתו ועושי' למלך רעה אח"כ עליהם תגדל השנאה ביותר עד שאין להם כפרה עולמית. וגם אם היתה הרעה באיזה גרעון כבוד המלך או היוזק גדולתו וכיוצא לא היתה שנאת המלך עליהם כ"כ נטירה עולמית. אבל כשהרעה שעשו הי' רק להפריד בין הדבקים בין המלך לאשתו המלכה אשר אהבתם עזה כ"כ עד שמים רבים לא יוכלו לכנותה כו' ע"ז יטור המלך שנאתו עליהם עולמית ואין להם מחילה כלל וירדפם בלי חמלה וחנינה כלל וכלל כי אין כל דבר רע בדמיון וערך לרעה הזאת שעשו לו להפריד בין הדבקים כו' וד"ל. והנמשל מכל אלה יובן למשכיל למעלה בענין קליפות הצדוקים המכחישים תושבע"פ ומפרידים בין אשה לבעלה קשה מכל הקליפות וכמאמר כד ארי' ואריותא קיימין וי למאן דעבר ביניהם להפרידם כו' משא"כ שארי הקליפות הרחוקים מצדקה משרש ההשתלי' שהפרידו

מצדקה: בגניז נסתרות מצ"ע.

מצדקה . . ההשתלי': בבוך 791 מצד עצמו בהשתלשלות.

יומם ויענשם במהרה יותר כו') כמ"כ עד"מ למעלה הע' שריים דקליפה שמהם נמשכי' ע' אומו' שלמטה הכופרי' בעיקר ואין להם חלק כלל באלקי ישראל, הם' נק' אויבי ה' ממש משא"כ אלו האפוקרסי' המודי' במקצת דהיינו בתשב"כ ומכחישים בתשב"ע' ומה גם הם' מזרע ישראל ממש רק שפורקי' עול מ"ש מעליהם וכופרי' ומכחישי' בה' נמצא הם עושי' פירוד בין אשה לבעלה על אלו תגדל הרוגו' שלי' המלך מה"מ הקב"ה ביותר ויענוש אותם בעונש חמור יותר במהרה יבא יומם כו', וכ"ז הקליפה לא ה' נמצא בבית ראשון רק בבית שני שחסר ה"א ואתרכס' אתתא מן בעלה כו' לכך גרם זאת שימצאו קליפות כאלו שרצונם להפריד בין אשה לבעלה היינו בין ו"ו לה"א כו' כנ"ל וד"ל. והנה עתה במשך הגלות הזה דאתתא אתרכס' מבעלה כמארז"ל גלו לאדום שכינה עמהם כו' בכל דור ודור ימצאו קליפות כאלו אשר הם מזרע ישראל דוקא ואינם כופרי' בעיקר רק רצונם לעשות פרוד בין אשה לבעלה שפורקי' עמ"ש להקל' מעליהם. העבודה רק שאינם

ולזאת . . כו': בבוך 94 ליתא.

(ומה . . כו': בבוך 798, 1009 ליתא.

למעלה הע' שריים: בבוך 94: הע"ש למעלה.

הע' שריים: בבוך 798, 1009: הע"ס.

הס: בבוך 94: שהם ובבוך 184 ליתא.

בה: בבוך 94: זה.

תגדל . . של: בבוך 94 ליתא.

ואתרכס: בבוך 94, 184: ואתרכת.

דאתתא אתרכס: בבוך 964: אתרכת אתתא.

להקל: בבוך 964 ליתא. מעליהם: בבוך 184, 620 ליתא. להקל מעליהם: בבוך 94, 753: מעליהם להקל.

נוסחא שניה

מאחדותו כו' א"ז פלא כשימרדו בבוראם כי לא הכירו מעולם כו' וע"כ לא יטור שנאתו עליהם כו"י (והיינו שאר"ט אני נכנס לבתיהם של ע"א ולא לבתיהם של אלו שיוודעים את רבונם כו' ועליהם אמר דהע"ה תכלית שנאה שנאתים כו' וד"ל). וכדוגמת קליפה זו של הצדוקים ישנו בכל דור ודור עד ימיהם"ש אך שהוא בענין רוחני יותר בלא הגלות נגלות כ"כ עוצם הפירוד בין אשה לבעלה וכמו אותם האומרים אין לי אלא תורה ללמוד כל הש"ס ולהתיהר כו' ופורקים מעליהם עול יראה ומ"ש. כי אומרים זהו יראתם. ואינם מייגעים בתפלה כלל. רק לקבל נחת בעסקו בתורה כשאר תענוגי עוה"ז והרי אין כאן רק פר"ע בלבד שהוא היפוך בחי' היראה ומפרידים הה"י מן וא"ו והיא אתתא דאתכסיאת' מבעלה כי התו' היא בחי' ז"א והיראה בחי'

כו': בבוך 791: כ"כ.

הה': בבוך 791: בזה הה'.

דאכסיאת: בבוך 791: דאתרכא.

בחי': בבוך 791: הוא בחי'.

כאפקורסי' הנ"ל רק בדקות ורוחניות יותר והיינו כמו האותן האומרי' אין לי אלא תורה ללמוד ופורקי' מעליהם עול תפליה שאו' די לי בעסק התורה בלבד והיינו ג"כ מצד פריקת עול שמלימוד תורה נגלית ימצא לוי' נחיר גשמי' שהי' בקי בש"ס כו' משא"כ התפילה לכך כופר במקצת ואו' שאין מהצורך לעיון תפלה כ"א העיקרי' ללמוד תורה נגלית שת"ת כנגד כולן בכדי להקל מעליהם העו"ל של העבודה גם זה מעין זה מאותן המפרידים בין אשה לבעלה שתגדל רוגז המלך ממה"מ הקביה מאד מאחר שמודה בכל רק שרוצה להקל העו"ל העבודה כו' לכן הי' הקצף גדול מאד (דממ"נ אם אינך חפץ בוי' הרחק לך מנגד כשונא גמור ומה לך לעשו' פירוד בין אשה לבעלה כו') כנ"ל ולא כמו אותן המקטריגי' לעצמם. ואמרי' שא"צ לעבוד ה' בעצמם כ"א נתקשר ויאמין בהצדיק והצדיק יעלה ויגביה אותו כו' זהו בדקות יותר ואעפ"כ כ"ז הוא מחמת פריקת עמ"ש שרצונם להקל מעליהם העבודה ע"כ עושי' פירוד בין אשה לבעלה ע"כ תגדל הקצף שלמעלה עליהם ביותר מעל שונאי ואויבי הו' ממש כנ"ל לכך יהי' עונשן חמור ובמהרה יותר יבא יומם.

לו: בבוך 94, 184 ליתא.

העיקר: בבוך 184 ליתא.

חפץ בו: בבוך 184: כו'.

ולא . . . המקטריגין: בבוך 94, 746, 798, 1009: או כמו אותן (798: האנשים) המקילין.

לעצמם: בבוך 964: על עצמם.

שונאי ואויבי הו': בבוך 94: שונאי ואויביו.

נוסחא שניה

נוק' כמ"ש אשה יראת ה' כו' וכידוע וד"ל. ועוד ימצא בדוגמא זו ברוחני' כיוצא בזה גם בדורינו זה והוא אשר יפרקו עומ"ש בתו"ע שבלב זו תפלה ועומ"ש כי המה יפטרו א"ע בהתקשרותם בהצדיק כו' שהצדיק מעלה אותם כו' והם פטורים לגמרי' ושמחים בחלקם כו' וג"ז אינה באה רק מסיבת פרעומ"ש שאינו חפץ ביגיעה ועבודה כו' וד"ל:

בדוגמא זו: בבוך 791: ביותר.

לגמרי': בבוך 791 נוסף: מכל וכל.

בעזרה"ש. שבת הנ"ל בסעודו' שחרית הנ"ל

כי הוא יברך הזבח. אחרי כן יאכלו הקרואי' כו'. להבין זה גם להבין מארז"ל בזמן שהי' בהמ"ק מזבח מכפר על האדם ובזמן שאין בהמ"ק קיים שולחנו של אדם מכפר עליו כו' וא"כ הי' צריך לברך על שולחנו על

אכילת הזבח כו' אך הענין הוא שארז"ל באכילת בבחי' השלמים כתיב אכלי
 יאכל ב"פ שתיי אכילות הכתוב מדבר אחת לאכילתי אדם ואחת לאכילתי
 מזבח כו' ע"ש, וצ"ל ענין מצות אכילת אדם דכשאוכל הכהן בעלים
 מתכפרים וכן בזבחי שלמים דבעלים עצמן אוכלין ומתכפרים בזה איך
 מתכפר באכילתו הזבח כו'. והענין הוא דהנה אכילת מזבח הוא שהיו
 מקריבין הבהמה עליו ואש שלמעלה יורד ואוכל כל קורבנין כמארז"ל
 כדמות אר"י ה' יורד מלמעלה ורביע על המזבח ואכיל כל הקרבנות כו'
 והיינו בחי' הברורין שמתבררין הניצוצין דתוהו שנפלו דרך שבירה לנוגה
 דבי"ע ומתעלים לקדושה שנבלעים במל' דאצי' מקור דבי"ע שנק' מזבח
 החיצון כנודע, וכמ"ש מלכותך מלכות כ"ע כו' שמל' דאצי' מקור דבי"ע
 נשפלת בבי"ע לברר ברורי נוגה דבי"ע כמ"ש ותתן טרף לביתה וגו' והיינו
 מ"ש מצמיח חציר לבהמה כמה שית' בזוהר דבאלף טורין גדלה בכל יום
 ואכלה לון בהמה רבה הוא שם ב"ן דאצי' בגמיעא חדא שנבלעין בה
 הניצוצין המתבררים בבי"ע כנ"ל והיינו בחי' הקרבת הקרבנות שהי' מקריבין
 בהמות שהם מקליפות נוגה והי' נשרפין על המזבח באש שלמעלה המברר
 אותם כמ"ש כי ה' אלקיך אש אוכלה כו' והיינו האר"י דאכיל קרבנין הוא
 בחי' האר"י שבמרכבה שהוא המברר הניצוצין דתוהו שנפלו בנוגה
 בבהימות כו' שהניצוצין אלו מתבררין ע"י האר"י דאכיל קרבנין ונבלעין
 בחי' שבמרכבה אש"נ כו'. הנה כ"ז נק' בחי' אכילת מזבח החיצון שהוא בחי'
 הבירורין בחיצוניו' עולמות המה עולמות בי"ע שמתבררין הניצוצין מנוגה
 דבי"ע ומתעלי' ונבלעים בחיות שבמרכבה דבריאה שאין מגיע העלא' מ"ן
 דקרבנות לאצי' רק עד ראש הבריאה המה החיות שבמרכבה שזהו אכילת
 מזביח החיצון היינו בחי' התפשטות כבודי' מל' דאצי' בבי"ע לברר בירורין
 כמ"ש ותתן טרף לביתה וגו' כנ"ל וד"ל. והנה מהתבררו' הניצוצין דבי"ע
 שנבלעין בנוק' דאצי' שנשפלה בבי"ע לבררם כנ"ל נעשה מהם בחי' מ"ן
 דנוק' ואח"כ יורד המ"ד דאצי' לבררם בבירור אמיתי כמ"ש במ"א ע"ש.

אבל אכילת האדם הוא להמשיך מבחי' האדם דלעילא דאצי' שעל דמות
 הכסא כמראה אדם כו' דהיינו בחי' ז"א דאצי' שהוא בחי' אד"ם
 דלעילא הרוכב על הכסא והוא כלול מרמ"ח איבריו שהמה רמ"ח כלי' דז"א
 דאצי' ושס"ה גידי' כו' כנודע וכאשר צריכי' להמשיך השפע מבחי' אדם
 דלעילא למטה ע"ז מוכרח להיות אתערותא דלתתא כדוגמא זו ממש והיינו
 שיאכל האדם שלמטה דוקא הזבח כו' האדם נעשה בדמות וצל"ם העליון

בבחי': בבוך 620 ליתא.

אכל: בבוך 620 האכל.

שחי': בבוך 620 בשחי'.

לאכילת: בבוך 620 אכילה.

כבוד: בבוך 620 דבור.

כמ"ש נעשה אדם בצלמינו כדמותינו וכו' לכן ע"י אכילת האדם שלמטה ימשיכו השפע מעצמות אור א"ס ב"ה לתוך האדם דלעילא והיינו בחי' אכילת האדם דלעילא ואזי ממילא יומשך השפע מאדם דלעילא למטה לבי"ע אך תחלה צריך להיות אכילת מזבח להקריב חלב ודם על המזבח שמצטרך הבהמה דנוגה להתברר תחלה ולהתעלות לקדושה כנ"ל ואח"כ כשהקריבו חלב ודם על המזבח ונשאר רק הבשר של הזבח לבדו מאחר שנתברר כבר ע"י אכילת מזבח כנ"ל יוכל אח"כ האדם שלמטה להמשיך באכילתו בשר הזבח את השפעת אא"ס ב"ה לתוך האדם דלעילא דהיינו בחי' אכילת האדם דלעילא שעל הכסא כו' וע"ז תקנו לברך על אכילת הזבח כנוודע שהברכה הוא בחי' המשכה להמשיך מבחי' אור א"ס ב"ה לתוך האדם דלעילא דהיינו אכילת האדם דלעילא ומה גם צריכין להמשיך מלמעלה למטה שיהי' בו כח זה להמשיך באכילתו בשר הזבח גשמי את אכילת אדם דלעילא הרוחניי' כו'.

ביאור הדבר הוא בהיות ידוע שעצמו המאציל ית' הוא מרום לבדו וכלא כלא חשיבא קמי ואין ערוך אליו שכל השתלשלות העולמות כולן מרום המעלות עד סוף כל המדרגות כולם כלא חשיבי קמי' בלי תפיסת מקום כלל אף בחי' אד"ם העליון שעל הכסא שהוא מקור כל החיים דעולמות בי"ע כו' הוא בטל קמי' בתכלית כמשל הטפה א' מים אוקיינוס הסובב את כל העולם בכמה אלפים פרסאות, שהטפה הא' ממנו הוא בטלה במציאות לגבי הים הגדול הסובב כל העולם בכמה אלפי' פרסאו' שנמצא בו כמה וכמה אלפי' ורבבות טיפין אין מספר כלל כמו כן ויתר על כן הוא ערך כל מקורי ההשתלשלות העולמו' כולן דהיינו אף בחי' אדם דאצי' מקור כל העולמות נגד עצמותו ית' שהמשכה האד"ם זה המקור לכל העולמות מן המאציל ית' הוא כמשל המשכת טיף אחת מים אוקיינוס ויתר על כן הרבה מאד עד שאין המשל דומה לנמשל שהמשל הוא גשמי ואינו דומה להנמשל הרוחני במהותו כלל דהיינו שהטיפה מים אוקיינוס אף שהיא בטילה ברוב ביי"ם הגדול הכולל חלקי' וטיפין כאילו אין מספר אעפ"כ יש לה ערך ושייכות אליו שהוא ממהותו ששניהם מהות א' בחי' מים (רק זה רב וזה מעט כו'), אבל האד"ם עליון אינו בערך יחס עצמות המאציל ית' הנשגב לבדו ואינו ממהותו כלל כי אין ערוך אליו (רק שדברה תורה כלב"א שבעוה"ז הגשמי לא נמצא משל אחר זולת בזה וד"ל) כנ"ל. והנה בתחלת הבריאה הי' המאציל ית' חפץ חסד מצד עצמו ית' ועלה ברצונו להאציל האד"ם עליון מקור דבי"ע ולהתהוות כל הנפעלי' כו' ולא הי' מצטרך להעלא' מ"ן שלמטה כלל אבל עתה צריכי' להמשיך השפע ממנו ית' לקיום העולמו' בהעלא' מ"ן שלמטה, אי לזאת הוא אכילת האדם שלמטה הזבח בכדי להמשיך ממקורו של האדם העליון הרוכב על הכסא בחי' השפע לתוך האד"ם הנ"ל שזהו אכילת האדם דלעילא כנ"ל שע"י אתערותא דלתתא באכילת האדם שלמטה הנעשה כדמות וצלם העליון את בשר הזבח יתעורר מלמעלה מעלה להשפיע השפע לתוך האדם עליון דהיינו אכילת האד"ם עליון

כנ"ל וע"ז מברכין קודם אכילת הזבח ולהמשיך ע"י הברכה ממקור כלי החיים בחי' עצמותו ית' שישפיע השפע לתוך האדם עליון הנ"ל ומה גם שיהי' לנו הכח והיכולת הזה שע"י אכילת האדם שלמטה באתערותא דלתתא יוכל לעורר למעלה בחי' אכילת האדם עליון שגם לזאת גופא צריכין להמשיך מלמעלה מעלה למטה מטה בבשר הזבח שיעורר אכילת דלעילא כנ"ל וזהו שמברכין ברוך אתה הוי' אלקינו מלך העולם אשר קדשניו במצותיו וציונו לאכול הזבח כו' בהיות ידוע מאמרז"ל כל ברכה שאין בה שם ומלכות אינה ברכה, והטעם בזה מפני שכל הברכות והמשכות שלמעלה נשפעי' ונמשכי' לתוך הנוק' דז"א שהיא מל' דאצי' מקור דבי"ע שהיא כלי המקבל כל הברכו' לתוכה וע"ז או' בא"ה אמ"ה שיומשך הברכה והשפע לתוך מלך העולם דוקא (וכמשנת"ל ע"פ צדיק אוכל לשובע נפשו לשובע נפשו דוקא וד"ל) כו' אקב"ו שמצויה הוא לשון צוותא שחיבר וקשר אותנו בזאת שנוכל להמשיך באתערותא דלתתא באכילת בשר הזבח את אכילת האדם עליון דאצי' כנ"ל וד"ל. וז"ש על שמואל הנביא ע"ה כי הוא יברך הזבח וגו' דוקא שמואל הי' יכול לברך הזבח הוא ולא אחר מפני ששמואל הי' הרוא"ה כמ"ש בעצמו אנכי הרוא"ה כו' שהי' מבחי' חכמ"ה שהיא בחי' ראיי"ה כנודע וכל ברכה הוא ההמשכה מחכמה דוקא ששם מתגלה אור א"ס ב"ה יותר כנודע וכמ"ש בכאריו"ל שברו"ך הוא בחכמה, ולכך הוא דוקא הי' יכול לברך את הזבח להמשיך מבחי' חכמ"ה ששם מתלבש א"ס ב"ה למטה על בשר הזבח שלמטה שיהי' בבשר הזבח הכח והיכולת לעורר למעלה אכילת האדם העליון כנ"ל אבל לא אחר זולתו שמואל לא הי' יכול לברך הזבח להמשיך לו מבחי' ח"ע הכח והיכולת שיוכל להמשיך אכילת אדם עליון זולת שמואל לבדו הי' מברך הזבח מפני שהי' הרוא"ה כנ"ל וד"ל. אך מאחר שכבר המשיך שמואל בברכתו הזבח את הכל והיכולת בהזבח שימשיך אכילת האדם עליון כנ"ל אז אחרי כן יאכלו הקרואי' אחרי כן דוקא מפני שהקרואים בעצמם לא היו יכולי' לברך הזבח זולת כשכבר בירך שמואל הזבח אז יאכלו הקרואי' שהמה אינם יכולי' לברך בעצמם רק לאכול הזבח שכבר נתברך ע"י שמואל הרואה כנ"ל ושורש בחי' הקרואים למעלה הוא בחי' עולמות בי"ע שמקבלי' השפע דאדם עליון דאצי' כשכבר נמשך אכילת האדם ע"י הברכה של הרואה כו' שהם בעצמם אינם יכולים לברך ולהמשיך כו' זולתו. לקבל השפע בלבד ולכך נק' קרואי' ולא קוראיים ששמואל הנביא ע"ה הי' בקוראי שמו כמ"ש משה ואהרן כוהניו ושמואל בקוראי שמו שהוא הי' הקורא וממשיך הברכה ממקורה ח"ע דאצי' למטה על בשר הזבח שיוכל להמשיך אכילת האדם העליון הנ"ל אבל הקרואים הם רק אוכלי אח"כ, פי' הם מקבלי' השפע שהמשיך הקורא כבר אבל אינם יכולין להמשיך בעצמם וז"ש קרואי' לשון נפעל כנ"ל וכענין שנאמר קרואי מועד כו' כנ"ל וד"ל.

ובזה יובן הטיב מפני מה אין מברך האדם על שולחנו של אדם בזמן שאין בהמ"ק קיים דומה לאכילת מזבח בזמן בהמ"ק כו' כאמרם ז"ל בזמן שהי' בהמ"ק קיים מזבח מכפר כו' ועל אכילת מזבח נתיל שא"צ לברך זולת על אכילת אדם דוקא כניל וד"ל.

והנה על אכילה דשבת כתיב צדיק אוכל לשובע נפשו כו' כמשנת"ל שממשיכין שפע העונג העליון לתוך הנוק' דאצי' שנק' גפש כנודע להשביע אותה מטוב העליון בבחי' שביעה ממש לצורך קיום העולמות כניל וכנודע שמשכן הנפש הוא בכבוד ומשכן הרוח בלב כו' דהיינו שצריך להמשיך עונג העליון בתוך נפשו דייקא היינו בכבי"ד וכל העורקי' מקום התפשטו' חיות הנפש עד שירגישו אברי הגוף ממש בחי' השביעה דעונג שבת (כמ"ש פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון עד שישביע הרצון עליון כל חי ממש שכל עצמותיו תאמרנה כו' כמ"ש במ"א) ע"ז נאמ' צדיק אוכל לשובע נפשו ממש, אי לזאת צריכי' ג"כ בחי' ברכה קודם להמשיך העונג העליון שיהי' בו הכח והיכולת דשבת כמו בזבח צריכי' לברך קודם כניל כך בשבת צריכי' להמשיך קודם הכח הזה שיעורר באכילתו למטה אכילת צדיק עליון לשובע נפשו וע"ז נאמר וקראת לשבת עונג פי' שהקריאה והמשכת העונג דשבת הוא ע"י התפלה דשבת שקודם האכילה שע"י הקריאה דתפלה יעורר למעלה וימשיך העונג עליון למטה שכשיאכל אח"כ יהי' מלוכב בו עונג עליון לשובע נפשו כניל שאם יאכל בשבת בלא תפלה בכוונה לא יעשה כלום ויתפשט התענוג גשמי' של המאכל בחיצוני' כו' (כמ"ש בזהר על מאן דלא טאס באוירא כו' ע"ש) זולתי כאשר יתעורר תחלה בקריא' התפלה בכוונה אז יומשך אח"כ באכילת עונג העליון כמו בכשר הזבח שצריך לברך קודם כמ"כ בשבת הקריאה דתפילה היא הברכה לאכילת שבת כניל וד"ל. לקדוש ה' מכובד זה יר"כ אשר הוא מעין עוה"ב שאין בו לא אכילה ולא שתייה כו' והוא למעלה מבחי' שבת שנאמר בו וקראת לשבת עונג כו' מפני שביו"כ אינו יכול התענוג להתלבש למטה במאכלי' כו' כמ"ש במ"א.

ולתוספת ביאור באר היטב ענין הקרואי' הנ"ל, הנה שמואל הנביא ע"ה הי' הרואה מבחי' חכמה שהיא בחי' ראי' כניל לכך הי' בקורא שמו פי' שע"י ההעלא' מ"ן במס"ג ממש עד שהגיע למעלה מהכלי' דאצי' לכך יהי' יכול להמשיך בחי' עצמו' אור א"ס ב"ה שלמעלה מהכלי' למטה כו' כניל, אך אותן הקרואי' דבי"ע הבע"ג ותכלית לא הי' יכולי' להעלות מ"ן במס"ג ממש למעלה מהכלי' כו' לכך לא הי' יכולי' לברך הזבח להיו' מהקוראי שמו כ"א כשכבר בירך שמואל הזבח אז יוכלו הקרואי' לקבל השפע לתוכן ולכך נקראו קרואי' לשון נפעל (שהם נקראי' כו' זי"א ווערין גילייענטי' בלי"א) שהשפע נמשכה יכולי' הם לקבלה אבל אינם מהקוראי' לפעול השפע שיומשכה למטה כניל. והי' כמו עדי"מ למטה בעבודת ה' יש

אשר מתפעל בעצמו באהבה רבה במס'נ אל ה' אחד, ויש אשר אינו מתפעל מעצמו זולת כשרואה חבירו מתפלל באהבה רבה לה' ב"ה אזי יתפעל ממנו ויתעורר ג"כ באהבה כו' נמצא שהוא מקבל מחבירו האהבה ואינו יכול להתעורר מעצמו בהתפעלו' כו' זהו מבחי' הקרואי' המקבלי' השפע ואינם יכולי' להמשיכה בעצמם והקוראי' המה אלו הממשיכי' בעצמם ע"י העלאת מ"ן במס'נ ממש כנ"ל כמ"כ הוא עדי"מ למעלה ההפרש הקוראי' הממשיכי' השפע בעצמם והקוראי' המקבלי' השפע בלבד כנ"ל ולז"א הכתוב אחרי כן יאכלו הקוראי' כנ"ל וד"ל.

בעז"ה שבת פ' ויחי

א) חכלילי עינים מיין ולבן שיני' מחלב. ידוע המאמר כל חיך הטועם אומר לי לי כו'. והנה כתיב יין המשמח אלקי' וזה פלאי איך היין ישמח לאלקים הלא היין גשמי הוא ואינו משמח אלא לאדם גשמי כו'. כתיב לכו שברו ואכלו בלא כסף ובלא מחיר יין וחלב דהיינו התורה שנק' בשם יין ובשם חלב וי"ל למה נקראת בשם ב' דברים הללו יין וחלב. אך הענין הוא די"ש ב' מיני אהבות אה"ר ואהבת עולם אהבת עולם היינו האהבה הנגלית באדם בעבודת ה' כידוע ואהבה רבה היינו האהבה המסותרת וי"ל למה נקראת בשם אהבה המסותרת ובשם אה"ר כו' אך הנה פ"י אהבת עולם היינו מפני שבאה התפעלות האהבה הזאת מחמת העולם דהיינו מחמת ההתבוננו' בעולמות הרבים איך שמלכותו ית' מלכות כל עולמים ותחתונים ג"ע עליון ותחתון והיכלות ומלאכים רבים כמ"ש היש מספר לגדודיו אלף אלפים ישמשוני כו' וכולם מחדש בכל יום בטובו מאין ליש שמדת מלכותו ית' כמ"ש ואתה מחי' את כולם כו' כידוע שהוא בחי' ממכ"ע וגם הוא ית' סוכ"ע פ"י כידוע שאין החיות אלקי מתפשט בנבראים כדמיון התפשטו' הנשמה בגופה שמתפעלת ממאורעי הגוף כו' אלא הוא ית' קדוש ומובדל בערך מן הנבראים כולם ואין לו ערוך כלל עמהם ואין התפשטותו עליהם להחיותם מאין ליש רק בבחי' זיו והארה חיצוני' בלבד כמ"ש הודו על ארץ ושמים כו' כידוע שהוא בחי' שמו ית' בלבד שנק' עליהם בשם מלך וכמאמר ישתבח שמך לעד פ"י לעד בבחי' התפשטו' ההמשכה והשפע למטה מטה בלי הפסק כלל לחדש בכל יום כו' נק' לעד והכל הוא רק מבחי' שמך כנ"ל בבחי' שם בלבד וד"ל. וזהו שאנו אומרי' יהא שמי' רבא מברך פ"י מברך שאנו מבקשים ומתפללים שיהא נמשך בחי' סוכ"ע הנ"ל שאינו אלא בבחי' שם בלבד על כל העולמות שיבא לידי גילוי מן ההעלם וזהו ענין ברכה שיתברך לבא מן ההעלם לידי גילוי עדי"מ בריכה של מים שנובע ממנה המים לבא לידי גילוי המשכה בצינור וכדומה וד"ל וזהו עיקר ההפרש בין

ברכה להודאה שהודאה אינה אלא מרחוק שמודה על האמת שכך הוא ונתאמת כן בשכלו ולבו אך שיהא ענין זה דסוכ"ע שנתאמת אצלו בבחי' גילוי ממש למטה בעולמות הנפרדי' וגם בנהי"ב כמו שיהי' כן לע"ל דכתיב וראו כל בשר כו' זהו ענין הברכה שיהא שמי' רבא מברך דהיינו שיבא לידי גילוי ממש בג' עולמות בי"ע שהוא לעלם ולעלמי עלמיי' עד העוה"ז החומרי וכמ"ש במ"א וד"ל. ועד"ז תיקנו כל פסוד"ז עד ק"ש כמו ברוך ה' מן העולם ועד העולם פי' מעלמא דאתכסי' לעלמא דאתגליי' דהיינו ענין הברכה הנ"ל מן ההעלם לגילוי והן ג"פ קדוש נגד ג' עולמות בי"ע שהוא ית' בבחי' טובב ובבחי' ממלא כנ"ל ובחי' טובב נק' קדוש ומובדל כנ"ל ועל יסוד זה הוסדו כל פסוד"ז שהן הכנה לקי"ש והיינו שעי' הרחבת הדיבור שאדם מדבר בפסוד"ז מעורר למעלה בחי' גילי ההעלם הנ"ל כמו שהדיבור למטה הוא בחי' גילוי העלם המח' כו' וכמ"ש במ"א וד"ל וגם בק"ש אין עיקר הכוונה רק ענין הנ"ל אך שהוא בדרך כלל ופסוד"ז המה בדרך פרט בפרטי ההתבוננו' כו' והוא באמרו שמע ישראל פי' שמע ל' הבנה כמ"ש דבר כי שומע עבדך כלומר מבין והיינו שיתבונן ויבין ויכיר ישראל שהוא הניצוץ האלקי שבאדם איך שה' אלקינו ה' אחד פי' אחי"ד הח' ד' בטל לגבי האליף והענין הוא כידוע דז' רקיעי' והארץ הוא הח' והד' ד' רוחות העולם מזרח ומערב כו' וכמא' תמליכהו בשמים וארץ וד' רוחות כו' וידוע דהרקיעי' וד' רוחות הגשמי' יש להן שרש ברוחניו' בבחי' פנימי' עולם העשי' כי נשתלשלו בבחי' עו"ע עד שיש עד"ז כמה מיני מדריגות זו למעלה מזו כמ"ש הנה מקום אתי כו' עד רום המעלות ודרך כלל כולם בטלים לבחי' כח האלקי המחי' ומהווה אותם מאין ליש והוא האלף אלופו ש"ע הכלול מוי"ק כו' בכל עולם לפי ערכו וזהו פי' של אחד אלופו של הי"ת דלי"ת כו' וד"ל וענין בשכמל"ו היינו בחי' הגילוי מן ההעלם הנ"ל שנתפשטה מדת מל' ית' בג' עולמות הנפרדי' כו' וזהו ברוך שם כו' שהשם מתברך לבא מן ההעלם לגילוי וכנ"ל וכללות התפשטו' ההארה הזאת הוא בחי' דלית רבתי דאחד הנק' פסיעה לבר כו' וכמ"ש במ"א דהיינו בחי' דלי"ת רבתי דאחד הוא בחי' התחתונה שבבחי' אלופו של עולם הנ"ל וממנה נמשך הברכה לבא לידי גילוי להיות ברוך שם כבוד מלכותו כו' וד"ל. ואחי"כ או' ואהבת פי' אחר התבוננו' שבפסוק ראשון הנ"ל יתפעל באהבה לה' אחד וענין האהבה ידוע שהוא לשון רצון כמו אבה כו' והוא למסור נפשו באחד דוקא דהיינו במסירת כל הרצון הנק' נפש כמ"ש אין נפשי אל העם כו' עד שיהפוך כל הרצונות הזרות ולא יהי' לו רק רצון א' בלתי לה' אחד לבדו וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' כלה שארי כו' ופי' בכל לבבך גי"כ ידוע שהוא ב' לבבו' דיציט ויצה"ר דהיינו לאהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא כו' והוא ענין מי לי בשמים כו' להפוך כל הרצוני' הזרות לה' כו'. והנה כי"ז נק' בחי' אהבת עולם כמ"ש אהבת עולם אהבתיך כו' ולכך אנו אומרים אהבת עולם אהבתנו כו' והענין הוא דלפי שבחי' התפעלו' האהבה בכנ"י באה ע"י התבוננו' בפסוד"ז וקי"ש בחי' ממלא וסובב כנ"ל שנק' עולם עלמא דאתכסי' ועלמא דאתגלי' לכך נק'

אהבת עולם וד"ל. והנה אהבה זו יכולה להתלבש בנפש בבחי' או"כ דהיינו שתוכל הנפש לסבול אור אהבה זו ולהגבילה בתוכה בכא"א לפי ערכה מפני שבאה מבחי' גבול דהשתלשלו' העולמות בלבד כנ"ל ומזה הטעם ג"כ יפול הנופל לפעמים מהתפעלו' אהבה זו כשלא יעמיק ההתבוננו' כ"כ ויחשוב מחשבת חוץ וצריך לחזור ולהתבונן ויתפעל מחדש כו' כי את זלעז"ז עשה האלקי' כו' וכמו שנתפעל באהבה זו מבחי' ביטול כל העולמות ליי"ס דקדושה כו' כמ"כ כאשר יפנה לבבו ויתבונן בגופני' העולמות הנפרדי' דאת זלעז"ז כו' יוכל להתפעל באהבה זרה דהכל נק' עולם אלא שזה עולם דקדושה כו' וקצר המצע בלבבו להכיל ב' אהבות הפכיי' הללו בודאי וא"כ מיד שיפנה ויטרד בעסקיו חולפת ועוברת אהבה דקדושה בשעה זו מפני האהבה הזרה שנתלבשה בנפשו כו' וכ"ז מטעם הנ"ל להיות כי אהבות עולם דקדושה הנה היא באה רק מהתבוננו' ביטול העולמות בע"ג ותכלית כו' אבל בחי' אהבה רבה הנ"ל מושללת מב' דברים הללו דהיינו שאין לה בחי' כלי בנפש כלל להגבילה וגם אין לה נפילה עולמות גם שיטרוד ויעסוק בעסקיו כו' והטעם הוא לפי שלא באה התפעלותה בנפש האדם מבחי' התבוננו' הנ"ל בבחי' ממלא וסובב בעולמו' כו' אלא היא באה בהתפעלו' מצד עצמותו ומהותו ית' שלמעלה מבחי' סובב וממלא כו' דהיינו למעלה מעלה מבחי' שפע והמשכה בעולמות עד שגם בחי' סובב עלמין לא יתכן לומר מאחר שאינו בגדר עלמין כלל וזהו כמ"ש אני הוי' לא שניתי כלל בין קודם שנבה"ע לאחר שנברא בבחי' ממלא וסובב כו' ואין משל בזה כלל אפי' לערך טפה בים אוקיינוס כו' כי הטפה משתווה במהותה למהות הים הגדול אעפ"י שמיעוטה בטל בתכלית אבל ערך השפע בעולמות בבחי' ממלא וסובב לגבי עצמות אור א"ס אין ערוך כלל בניהם לא במהות ולא במספר כו' כמ"ש במ"א וד"ל וע"כ גם התפעלות האהבה שנסתעפה מהתבוננו' זו דעצמותו ומהותו ית' נק' בשם אה"ר פי' בבלתי מוגבלת כלל בבחי' כלי ולא תוכל הנפש שאת אותה כי היא למעלה מעלה מבחי' כחות הנפש והשגתה רק מצד עצמות הנפש ומהותה כי חלק הוי' עמו ממש כו' ואין זאת האהבה נופלת לעולם ג"כ מזה הטעם מפני שבאה משרש גבוה מאד שלמעלה מכל ההשתלשלו' דממלא וסובב כו' דאין מקום שרש משם ליניקת החיצונים כלל שיסתירו ויחשיכו אותה בחומריות הגוף כי מה שאת זלעז"ז עשה כו' היינו כבר בבחי' ההשתלשלות כידוע אבל למעלה בבחי' ההשתלשלו' כתיב גם חושך לא יחשיך ממך כו' כחשיכה כאורה כו' וד"ל וע"כ אין הפסק כלל לאהבה רבה מאחר שבקדושה אינה בבחי' הלבשה והגבלה גם בזלעז"ז אין לה דבר שכנגדה שילבישנה ויסתירנה כו' כי אינה אלא מצד עצמו' הנה"א במקור חוצבה חלק אלוה ממש יעקב חבל נחלתו וכשלהבת העולה מאליה כו' ולכך אמרו בזוהר ונפש כי תחטא תוהא הוא כו' ועליה כתיב מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ואפי' בחי' רשימו בעלמא שנשאר ממנה בגוף שומרת אותה מכל דבר רע כו' וזה אהבת ככל נפשך פי' מצד עצמו' נפשך כו' וד"ל.

ב) אַךְ כיצד תבא אהבה רבה זו דבכל נפשך הנ"ל לבחי' גילוי בנפש מאחר
 שהוא למעלה מבחי' כלי לגמרי כו'. הענין הוא דיש בחי' אהבה
 שלישית שלמעלה הרבה גם מבחי' אהבה רבה זו והוא הנק' אהבה בתענוגים
 כמשיית בעזרה' והיא עיקר המקור לבחי' אהבה רבה הנ"ל להיות נמשכת
 ממנה אהבה רבה הנ"ל מן ההעלם לגילוי כו' והוא אהבת בכל מאדך שבבחי'
 יחידה שבנפש מצד עצמות הנפש קודם שתרד ותבא לידי גילוי בבחי' אה"ר
 הנ"ל בהתגלות ממש בהתפעלות שבלב עד שאין הלב מכיל כו' אלא כמות
 שהיא במקור חוצבה עדיין בבחי' עצמיות בעצמות הנפש כו' וכמ"ש במ"א
 וד"ל והטעם שנקראת אהבה בתענוגים להיות כי ידוע ההפרש בין עבודה
 שבחול לעבודה שבשבת דבשבת נאמר אז תתענג על הוי' למעלה משם הוי'
 שמתלבש באה"ר כו' אלא הנפש בבחי' עונג עצמי באלקות מצד אלקות עצמו
 ולא בבחי' התפעלות איזה אהבה ורצון כלל כו' עד"מ בן המתענג באביו
 מצד העצמיו' כו' וזה ידוע למתענגים על ה' בתפלה ואינו אלא בשבת דוקא
 לפי שאז נמשך בחי' עונג העליון למטה כמ"ש וקראת לשבת עונג כו' והוא
 בחי' טעמי תורה עד שכל הטועם או' לי לי כו' כמשיית בעזרה' וד"ל ומבחי'
 אהבה בתענוגי' הזאת שבבחי' עונג עצמיו' נמשך בחי' אה"ר הנ"ל דהיינו
 בחי' הרצון במס"נ בבחי' התגלות בלב אבל בעצמיו' עונג הנפש עדיין הוא
 למעלה מבחי' המשכת רצון בגילוי כו' ונק' רעדכ"ר כו' וכמ"ש במ"א וד"ל.
 והנה הא בהא תלי' דלפי ערך העבודה בחול באהבת עולם ואה"ר הנ"ל כן
 תהי' ערך בחי' אהבה בתענוגים בשבת להוציא את אה"ר הנ"ל לידי גילוי
 אור ביתר שאת כו' וזהו אהבת עולם אהבתך ע"כ משכתיך חסד פי' לפי
 ערך אהבת עולם שבאה מבחי' ההתכוננו' הנ"ל שאהבתך בגלוי ולפי ערך זה
 באה"ר מלמעלה למטה בנפש כו' משכתיך בבחי' חסד עליון להיות ביתר
 שאת בחי' גילוי אה"ר הזאת ממקור חוצבה הנק' אהבה בתענוגים וזהו פותח
 את ידיך כו' פי' פתיחו דיודיין כו' כי הנה ע"י בחי' רצוא דאהבת עולם
 לאהפכא חשוכא לנהורא כו' הנ"ל שהוא היו"ד שהוא בחי' הצמצום להתהוות
 העולמות שנתהוו ע"י הצמצום המסתר כו' נפתח בחי' היודין המצמצמים
 למעלה ואח"כ משביע לכל חי רצון פי' שנמשך לה בחי' אה"ר הנ"ל מן
 ההעלם לגילוי במס"נ דרצון כנ"ל להיות למטה כמ"ש מי לי בשמים כו' וד"ל
 ולהיות ידוע דבחי' רו"ש שרשם בחי' מטי ולא מטי בחי' לא מטי תחלה
 וקודם למטי כידוע ע"כ פתיחו דיודיין תחלה ואח"כ הוויין דהמשכות הרצון
 כו' וד"ל וזהו חכלילי עינים מיינן, פי' מיינן מיינה של תורה כמאמר ערבים
 עלי ד"ס יותר מיינה של תורה והענין הוא כמא' הידוע דנכנס יין יצא סוד,
 פי' ע"י התורה והמצוות שעושים כל ימות החול לעבדה זו רמ"ח כו' כידוע
 שנק' יינה של תורה הוא המוציא את הסוד בשבת להיות כי בחי' פתיחו
 דיודין הנ"ל להשביע לכל חי רצון דאה"ר הנ"ל הוא בא מן ההעלם דאהבה
 בתענוגים הנק' סוד וע"י היין של תורה יצא הסוד הזה לידי גילוי כו' וד"ל
 והטעם הוא לפי שנאמר וירא אלקים את האור דאה"ר הנ"ל כי טוב כי טוב
 לגנוז והיכן גנוז בתורה כידוע אבל כשקורא בתורה בבחי' דיבור בפה

מעורר למעלה בחי' גילוי האור דאה"ר הנק' רצון כנ"ל והוא מפני שבחי' רצה"ע שהוא שרש האה"ר הנ"ל הרי היא בתורה וכשאומר ומזכיר בחי' רצה"ע בדיבור הרי הוא ממשיך בחי' רצה"ע למעלה לבא לידי גילוי אור בבחי' דיבור העליון והוא אמית' ענין פתיחו דיודין הנ"ל להשביע לכל חי בחי' גילוי רצה"ע דלמעלה מבחי' סובב וממלא כידוע שהוא בחי' כתר עליון כו' וד"ל ולכן ארו"ל שיקר השאלה ששואלים למעלה הוא אם קבעת עיתים לתורה בהיות שע"י התורה נמשך בחי' אהבה רבה הנ"ל דבכל נפשך ולכך סמך ל' ודברת במ בשבתך בביתך כו' לפי שגם בעסקו בעסקיו לא תחשך אור אה"ר זו כו' משא"כ בחי' אהבת עולם הנ"ל כנ"ל וזהו פשט הדברי' אחר שציוה בג' אהבות הנ"ל אמר והיו הדברי' האלה כו' ודברת במ כו' כלומר ע"י עסק התורה דודברת במ יבואו לך מטעם הנ"ל וד"ל. ופי' חכלילי עינים מענין אדמומית העינים כידוע שבא מבחי' רשפי אש שלהבת התענוג שיש בראי' והסתכלו' האוהבי' הנפלאים זה בזה כו'. והענין למעלה ידוע להיות כי הנה כתיב עיני תמיד אל ה' פי' עיני ב' עינים דכנ"י ששרשם בחי' מל' דאצי' תמיד מסתכלי' כלפי מעלה בבחי' רשפי אש התענוג דוקא כמ"ש הסיבי עיניך כו' דמוקדין ל' כשלהובי' דרחימותא כו' וכמ"ש במ"א ע"פ עיניך יונים דלפי שנפלאה מאד בחי' העלאת מ"נ זה דבחי' התענוג עד שאינו אלא בבחי' ראי' והסתכלות כו' והוא ענין לאסתכלא ביקרא דמלכא כו' מלמטה למעלה בבחי' עונג עצמי הנ"ל שהוא בחי' אהבה בתענוגים הנ"ל שאינו אלא בשבת בבחי' הטעמים כו' וד"ל. אך מי שטרח בע"ש יאכל בשבת כו' ע"כ הוא אומר חכלילי עינים מ"יין פי' מהיכן יהי' בחי' אדמומי' העינים בבחי' תענוג הנפלא בשבת מ"יין מיינה של תורה בעבודה שבלב באהבת עולם ובקריאה בתורה ומעשה המצות שבימות החול אז הוא בשבת לבחי' עונג עצמי כו' עד שגם מלמעלה למטה יהי' בחי' הסתכלות עינים ג"כ בבחי' עונג עליון כשם שבא לראות כו' והוא כמ"ש עיני ה' אל יריאיו כו' והיינו מ"ש וקראת לשבת עונג כו' והוא בחי' הסוד דהיינו בחי' טעמי תורה הנסתרות לה' כו' ולפי שנכנס יין בחי' יינה של תורה ומצות בחול אז יצא הסוד בשבת וכנ"ל וד"ל.

ג) ולבן שינים מחלב. פי' אחר שנעשה בחי' אדמומי' העינים מן היין יינה של תורה הנ"ל אמר ולבן שינים כו'. והענין הוא דבחי' שינים הגשמי' הנה אנו רואים שטבעם לפרר את המאכל בלעיסה שלועס בשינים כו' עד שהוא טוחן את המאכל דק דק ונקראו השינים טוחנות והתועלת הוא כדי שאח"כ יוכל המאכל להתעכל במיעיו ולהתברר ממנו הטוב ולהתבשל להיות למזון ולשובע חיות נפשו כו' משא"כ בלא לעיסה לא הי' מתעכל כלל כו'. והנמשל מזה יובן למשכיל בעבודת ה' שהוא ענין המדקדק במעשיו פי' מדקדק ומפרר ולדקי דקות כל דרכיו ומעשיו אם הן כהוגן כדוגמת הטחינה בשיניו כו' והענין הוא שכאשר יתפעל האדם בעבודה שבלב גם במס"ג הוא עכ"ז רק בחי' גולמא בעלמא ויכולה להגיע ולהכלל למעלה עד שלא תשאר ממנה כלום אך כשנותן שכלו בה ומדקדק בה אם היא כראוי

בלי שום תערובות טו"ר כו' וגם יפשפש בה הרבה בדקדוק אחר דקדוק עד שזרק כל פסולת ממנה אז ראוי' למזון נפשו האלקי' ותהי' גי"כ בחי' מאכל לשכינה בהתכללותה במס"ג דהיינו בבחי' מזון לרמ"ח אבריו דמלכא עילאה כו' כענין ישראל מפרנסים כו' כידוע משא"כ אם לא דקדק בה וטחנה בביור אחר ברור לא תוכל להתעכל דהיינו להיות למזון רוחני ולא לנשמה האלקי' ולא למעלה כו' והי' ממש כדרך העיון שנק' גירסא ע"ש גרש וכרמל לטחון דק דק בדיבור בפה כו' כך ענין המדקדק במעשיו וד"ל והוא בחי' שינים למעלה הטוחנות כו' אבל כ"ז עדיין בשעת הולדות אהבות הנ"ל בתפלה אבל אחר הלידה צריך להגדיל אהבות הנ"ל בבחי' חלב והוא שימשיך אור התפעלו' האהבה שנתפעל בתפלה בכל חלקי רמ"ח אבריו כו' דהיינו שבכל פרטי דיבוריו ומעשיו יתנהג רק עפ"י התפעלות האהבה בכוונה לה' לבדו ואין זר אתו כו' ונמצא הי' כמים המגדלים ומרחיבי' ומצמיח הפירות בהרחבה גדולה כו' כן אור אהבה הנ"ל מתפשטת לאורך ולרוחב כל היום ככמה חלקי' רבים ושונים כו' והי' כמו התינוק שמתגדלי' אבריו בימי היניקה מחלב אמו כו' וכמ"ש בע"מ דט"ס דז"א כלולים מט' פעמי' ט' וג"פ פ"א וזהו גידולן כו' עד שהן בגי' רמ"ג והי' המגדילין יותר והוא מספר רמ"ח כו' ודוקא כשנתעכל המזון ע"י בחי' שינים טוחנות הנ"ל אז מגדיל החלב וזהו רוחצות בחלב שבחי' החלב רוחץ האברים ומהפכם ממהות קטנות למהות גדלות כו' וד"ל. וזהו שנק' התורה בשם יין וחלב כנ"ל דלאחר שנתברר מיינה של תורה נתגדלו אבריו' דמלכא בבחי' חלב וזהו ולבן שינים ליבון בחי' הגדלות מחמת החלב הוא כו'. וזהו חכלילי כל חיך הטועם בבחי' טעמים ותענוג בשבת או' ליי ליי שנכללו בי' ב' האהבו' הנ"ל וד"ל.

בע"ה ביאור על הנ"ל

א) להבין שרשי הדברי' הנ"ל. הנה שרש ענין ג' אהבות הנ"ל אהבת עולם ואה"ר ואהבה בתענוגי' יובן בדרך כלל שכ"ז הוא רק ענין יחוד ז"נ שהוא הוי' אלקים מ"ה וב"ן כידוע. והענין הוא דידוע דבחי' מל' דאצי' הוא רק בחי' גילוי ההעלם דאצי' ויש עדין בחי' מלכות עד רום המעלות גם בנקודי' ועקודים כו' כידוע ובחי' גילוי ההארה הזאת דאצי' הנה היא מתפשטת למטה בבי"ע להחיות רוח שפלים כו' והוא בחי' שם ב"ן בגי' בהמה דהיינו כמו בחי' רוח הבהמה היורדת למטה ותתן טרף לביתה כו' וידוע מאמר הזהר דבחי' בהמה זו היא דרביע על אלף טורין ובלעת לון בגמיע' חדא ונק' כ"ז בשם בהמות בהררי אלף כו' והענין הוא כמ"ש במ"א בענין יוצר משרתי' כו' שבכל יום מתחדשי' מלאכים וברואים לאין קץ ונבלעים

אח"כ במקורם בבחי' שם ב"ן הנ"ל וזהו מצמיח חציר לבהמה כו' כמשל הנבל הפה שחזור למקורו וזהו בגמיעא חדא כו' והיינו ענין הביורור' דשם ב"ן שהוא היורד לברר רפ"ח ניצוצין שנפלו בנוגה בשבה"כ ומהפך חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא כו' בבי"ע ומלקטת את הניצוצי' עד שנבלעי' בה ומתכללים בה כו' ונמצא מתהפך הנברא הנפרד מאין ליש להיות בבחי' אלקות ממש בשם ב"ן המבררם כו' וביורור הזה נק' אהבת עולם ובזוהר נק' בשם אהבה זוטא כו' דהיינו פי' אהבת עולם שבבחי' עולם הנפרד ע"י מס"נ נעשה בבחי' אלקות ונמצא ניתוסף הארה האלקי' ממדות העולמות הנפרדים ממש וכמ"ש אהבת עולם אהבתיך כו'. ויובן זה ע"ד דוגמא למטה שבהיות האדם מתפעל במס"נ לה' אחד פשוט כאשר יראה איזה מופת או נס נפלא בהיפוך הטבע או מנפלאו' ה' ברב טוב השפע שימשיך לאדם למעלה מגדרי הטבע האנושי' והרי בבחי' ההתפעלו' הנפלא לה' לבדו הוא מעורר בחי' גילוי אלקו' למעלה ממש ומאין באה ההתפעלו' הזאת הרי באה מהתהפכות דרכי הטבע שהוא בחי' עשי' גשמי' כו' וא"כ בזאת העשי' הגשמית שנעשה ממנה למעלה בחי' גילוי אלקות ה"ז ממש בחי' התהפכות הנפרד להיות בבחי' אלקות ולכך נק' אהבת עולם שבאה מן העולם הנפרד ממש והוא בחי' הביורור' דשם ב"ן כנ"ל שמהפך חשוכא לנהורא כו' שמנפרד יתהפך להיות בחי' אלקות וה"ז ממש כענין יוצר משרתים הנ"ל וד"ל. ובחי' אהבה רבה הוא בחי' שם מ"ה כו' והענין הוא שאינו בחי' אלקות שנמצא מהיפוך הביורור' למטה כמו שם ב"ן הנ"ל אלא הוא בחי' אלקות בעצמו כמו שהוא בבחי' האצ"י ממש שיורד ובא מלמעלה מאא"ס שבמאציל למטה להאציל חכמה או חסד וכדומה ולפי שיורד ונמשך האור מעצמו' המאציל נק' בשם אה"ר פי' רבה בהיותו למעלה מבחי' התלבשות בצמצומים רבים בכלים מכלים שונים כמו בבי"ע אלא האור הוא רב מאד בבחי' א"ס כו' ואין בניי יכול לקבלו כלל וכידוע דבחי' גר"ג יש לו כלי ובחי' חי' יחידה אין להם כלים כלל ולכך אין אה"ר באת זלעז"ז כמ"ש למעלה וד"ל. וזהו אהבת עולם אהבתיך בבחי' העלאת מ"נ של הנבראי' בהתהפכם לבחי' אלקות כנ"ל ע"כ משכתיך חסד פי' או נמשך בחי' המ"ד דשם מ"ה דז"א דאצ"י הנק' אה"ר ומתלבש בתוך אהבת עולם הנ"ל והיו לאחד'י ממש וזה נק' יחוד הוי' אלקים דזו"ג כי נתחברו מ"נ ומ"ד יחדיו ידובקו כו' וד"ל. ועד"ז יש בחי' מ"ה וב"ן עד רום המעלות כי ידוע דבכל פרצוף ופרצוף יש בחי' י"ס ובחי' עולמות והיכלות כמ"ש כתפארת אדם לשבת בית כו' אך בחי' ההיכלות דבי"ע הן נפרדי' ממש ובחי' היכלות שלמעלה מעלה מאצ"י הן בבחי' אלקות ונק' עלמין דרשימין בגווי' שהן בבחי' הדומם שאין לו ערוך לבחי' המדבר שבו וכמ"ש במ"א וגם באצ"י עצמו יש בחי' אהבה רבה ואהבת עולם דהיינו כאשר מתהפך מבחי' העלמין וההיכלות דאצ"י לעצמו' האצ"י נק' אהבת עולם ואה"ר הוא בחי' הי"ס עצמן שהן עצמיו' האצ"י הנק' אדם כו' ואח"כ מתייחד' אה"ר ואה"ע והוא בחי' יחוד מ"ה וב"ן עד רום המעלות וד"ל. וענין אהבה בתענוגי' שהוא למעלה מב' אהבות הנ"ל הנה ידוע דיש ע"ב ס"ג

מ"ה ב"ן וידוע דע"ב הוא בבחי' טעמים כו' והוא בבחי' עונג העליון הנק' עתיקא שהוא הממוצע בין עצמו המאציל לנאצלים כידוע ומשם נמשך שרש האה"ר הנ"ל דהיינו שכאשר כבר ירדה אור האהבה שבלתי מוגבלת הנ"ל נק' בשם אה"ר אבל קודם שירדה למטה להתלבש ולהתייחד באהבת עולם אלא כמו שהיא במקור חוצבה בתחלה שהוא בבחי' עונג העליון הנק' עתיקא נקראת אהבה בתענוגים כו' והוא ענין וקראת לשבת עונג הנ"ל שלאחר שמתייחדי' דכר ונוק' בחי' מ"ה וב"ן דאה"ר ואה"ע הנ"ל או נמשך עליהם האור והשפע מעצמו המאציל הנק' אהבה בתענוגים והוא מבחי' הטעמים דשם ע"ב שלמעלה הרבה ממ"ה וב"ן כידוע וד"ל. והטעם ידוע להיות דלית ברכתא שרי' באתר פגים כו' אלא דוקא כאשר נמצא בחי' השלימות למטה או יבא ויגיע אור שפע הברכה מלמעלה וענין השלימות לא תמצא אלא ביחוד דכר ונוק' כו' דוקא להיות כי נכללו גבורות נוק' בחסדי' דזכורא ונמתקו ביחודם זה כי נתכללו זב"ז כו' וזהו בחי' שלימות להיותם כלולים מכל ההפכי' ויחדיו ישכנו ויתדבקו כו' ע"כ יומשך אח"כ עליהם מבחי' שלימותא דכולא מבחי' אור א"ס ב"ה שהוא נמצא בכל יחוד דכר ונוק' כמ"ש ויברא ה' אותם זכר ונקבה כו' ואז ויברך אותם פרו ורבו כו' ממקורא דכולא לפי שזהו הטעם ג"כ לדלת הולד ממ"נ ומ"ד דזכר ונקבה דמאחר שזה בלא זה לא יולדו מאין יהי' סיבת הלידה גם בהתחברם יחד אלא הענין הוא דהארה אלקי' שמאיר ביחודם וזהו ענין ג' שותפים יש באדם כו' וד"ל. ועד"ז יובן למעלה ביחוד עליון דזו"נ דאצי' שם מ"ה וב"ן הנ"ל דמפני שנמצא בהם בחי' השלימות ביחודם או יבא עליהם מלמעלה אור אהבה בתענוגים ויברך אותם כו' מבחי' עונג העליון דשם ע"ב הנ"ל שהוא בבחי' אב"א דכל ברכה נמשכה מבחי' אבא שהוא בשם ע"ב כידוע וד"ל וזהו שרש ענין הנ"ל דכל הטועם אומר לי לי היינו התכללו' ב' האהבות אה"ר ואה"ע באהבה בתענוגי' כו' לפי שמתברכי' מ"ה וב"ן דא"ר וא"ע הנ"ל מבחי' הטעמים דעונג העליון הנ"ל ע"י יחודם ע"כ כל הטועם או' לי לי כי הטעמי' בע"ב וקודם שיתברכו ממנו מתכללי' תחלה בטעמי' דשם ע"ב בבחי' בירורי' בבחי' העלאת מ"נ כי בחכ' אתברירו וזהו שאו' לי לי ב"פ לב' האהבו' דמ"ה וב"ן ולהיות כי גם בע"י יש ב' בחי' פנימי' וחיצוני' ע"י וא"א זהו שאו' לי לי לע"י ולא"א וד"ל ואח"כ ויברך אותם לומר פרו ורבו כו' שהוא ענין וקראת לשבת עונג הנ"ל מלמעלה למטה בזו"נ כו' וד"ל.

(ב) וז"הו שרש ענין חכלילי עינים מ"יין מיינה של תורה שנכנס יין יצא סוד בשבת כו' כמ"ש למעלה. כי הנה מי שטרח בע"ש יאכל בשבת כו' ידוע שע"י התו"מ שעושין בימות החול הנה ע"י נעשה למעלה התעוררו' י"ג מדה"ר שהן י"ג ת"ד. והוא ענין פתיחו דיודין כנ"ל ע"י רצוא ושוב כו' כי אורי"י מח"ע נפקת ואבא יונק ממזל הח' דנוצר אותיות צינור ונמשך א"ס בפרצוף אבא בצינור זה דמול ונוצ"ר ע"י עסק התורה כו' וידוע בסה"ק דבחי' שערות דדיקנא הן בבחי' יודין ובבחי' וי"ן דהיינו בחי' הגומא שממנה

יונקת השערה היא היו"ד והשערה עצמה היא בכחי' הוי"ו כו' והטעם הוא
 כהיות שאנו רואים באדם שיש ד' חושיי' הרוחניי' שהם בפנים דוקא ראי'
 שמיעה ריח ודיבור שאין כן בכל הגוף והם מעיקרי פנימי' החיות של הנפש
 אך הנה העור והבשר שעל הפנים מכסה עליהם עד שנראה לעין שאין
 בפנים שום חיות נוסף מבחי' הפנימי' יותר משאר הגוף וזה נק' בשם צמצום
 והעלם שהעור מעלים ומסתיר אור וחיות הפנימי כו' והגומה שבעור שבה
 נבקע האור ויוצא לחוץ בשערות הצומחות נק' בשם יו"ד ע"ש הצמצום של
 העור ואשר נפתח קצת ממנו להאיר ולהמשך בשערה היונקת כו' והשערה
 נק' בשם וי"ו ע"ש הירידה וההמשכה לחוץ ממש כפי אורך השערה ולפי
 אופן מקום שרש יניקתה אם בראש או בוקן כו' והי' ממש כצורת הוי"ו
 שבראשו יו"ד ונמשך ממנו וי"ו הולך ומתקצר כו'. והנמשל והדוגמא מזה
 יובן למעלה גיכ' שעד"ז המה בחי' שערות דדיקנא בכחי' יודין ווי"ן כו'
 דהיינו בחי' הארת הפנים עליונים כמו שהוא בעצם היינו כמ"ש יאר ה' פניו
 כו' והוא בחי' ש"ע נהורין דאתגלי במצחא דאי' כמ"ש באד"ר כד אתגלי כו'
 אקרי רעוא דכ"ר כו' ובפנים יש ק"ג אורות כמ"ש כי יקרא קן ציפור כו'
 אמנם נתצמצמו האורות פנים ע"י בחי' העור המכסה אך ע"י בקיעת בחי'
 שערות הדיקנא נפתחו ומאירים ונמשכים לחוץ כו' והן הן י"ג ת"ד והוא
 ענין פתיחו דידוין הנ"ל וד"ל וע"י עסק התורה והמצות בימות החול לעבדה
 ולשמרה כו' הן נפתחים דוקא ודוקא ע"י רצו"ש ורצוא בתחלה כי לא מטי
 בתחלה ואח"כ מטי והוא בחי' יודין ווי"ן כנ"ל וזהו נכנס יין יינה של תומ"צ
 מוציאים בשבת הסוד הנעלם המצומצם להיות מתגלה הארת הפנים במזל
 ונוצר וכדומה שהוא ענין וקראת לשבת עונג הנ"ל מבחי' הארת עתיקא
 שאינו אלא בשבת כנ"ל וד"ל. וזהו חכלילי ענים מין פי' אדמומי' העינים
 הנה היא באה מסיבת הגבורו' דרשפי אש התענוג כמ"ש בזהר ע"פ הסיבי
 עיניך כו' דמוקדי' לי' בשלהובי דרחימותא והנה ידוע מאמר האד"ר כד ז"א
 מסתכל במצחא דאי' כו' ואז מקבל ש"ע נהורין וכשמסתכל בפנים מקבל רק
 ק"ג נהורין כו'. וביאור הדברים היינו שמסתכל מלמטה למעלה בבחי'
 העלאת מ"ג ברשפי אש תשוקת התענוג להיות ידוע דבחי' ז"א דאצי' הגם
 שהוא בחי' מקור כל החיים התחתוני' שבעולמות הנפרדי' בבייע והוא בחי'
 אלקות ממש לגבי כל הנבראי' כידוע אבל לגבי בחי' אי' וע"י נק' בשם
 עולם לבד כי הרי הוא כלול מבחי' ו"ק מעלה ומטה מזרח ומערב כו'
 כדוגמת עולם ממש כו' אך שהוא בכחי' האצי' משום דלגבי עצמו' המאציל
 שבאי' לא נחשב רק בבחי' עולם וכמו כערך עולם הבריאה והיצי' לגבי ז"א
 כו' כמ"כ בחי' אי' נחשב לגבי ז"א לבחי' אלקות וז"א רק בבחי' עולם כו'
 וע"כ עיני דז"א מסתכלי' לגבי אי' ברשפי שלהבת האהבה בבחי' העלאת
 מ"ג ממש כדוגמא שאנו רואים בעבודת ה' בנפש האלקי' לאסתכלא ביקרא
 דמלכא כו' כנ"ל וזהו עיני תמיד אל ה' כו' ומה שתלה התשוקה הזאת בראי'
 והסתכלות העינים דוקא ולא באהבה שבלב ושכל וכדומה הטעם הוא לפי
 שמפני רוממות ערך בחי' אי' מבחי' ז"א לא יכול להשיגו באהבה שבלב כו'

כ"א בהסתכלות וראי' חיצוני' בלבד שהרי בראי' העין אינו אלא התפשטות חיצונית בלבד כידוע וגם מלמעלה למטה כמ"ש עיני ה' אל יריאו דהיינו מבחי' א"א לז"א אינו יורד ובא השפע אור הש"ע נהורין כו' רק בבחי' חיצוני' הראי' וההסתכלו' דאי"א בז"א כו' והטעם הוא לפי שלא יכול לקבל בבחי' פנימיות מעצם רוממו' מדריגות עצם ההארת פנים דאי"א כו' וכמ"ש במ"א ע"פ עיניך יונים כו' וד"ל וזהו כל חיד הטועם אומר לי לי פי' שאחר שנכנס יינה של תורה כנ"ל בימות החול הנה עי"ז בא ונמשך אח"כ בחי' עתיקא מלמעלה למטה שזהו עין ה' אל יריאו כו' לאחר שעייני ז"א מסתכלים למעלה מבחי' אדמומי' העינים שבא מן היין יינה של תורה (בבחי' רצוא בתחלה כו') וא"כ נכללו ב' האהבות דא"ר וא"ע הנ"ל שמיינה של תורה באהבה בתענוגים דשם ע"ב שהוא בבחי' הטעמים כנ"ל וע"כ כל חיד הטועם את היין בשבת בבחי' הטעמים אזי לאחר תשוקת התענוג ברשפי אש דאדמומי' העינים או' ל"י ל"י שנכלל בבחי' העונג העליון דאי"א וע"י בבחי' העלאת מ"נ ויורד ממנו אח"כ למטה בז"א ואבא כמ"ש וקראת לשבת עונג כו' והיינו חכלילי עינים מיינ מטעימת היין לאחר שנתברר שנתגלה הסוד בשבת כנ"ל (והיינו זכריהו על היין דקידוש כו' כמ"ש במ"א) כי מי שטרח בע"ש כו' וד"ל.

ג) ולבן שינים מחלב. הנה ידוע דבחי' ז"א כשהוא בבחי' עיבור במעי אימא הנה הוא מקופל ראשו בין ברכיו דהיינו תלת גו תלת כו' ואז זמן הבירור שלו בכל רמ"ח אברים דהיינו מה שיוכל להתברר ממנו מתברר בבטן אימא ונשאר בבחי' האצי' ומה שלא יוכל להתברר יורד למטה לכריאה כו' וגם בכריאה מתברר ומה שלא יוכל להתברר יורד ליצי' ומיצי' לעשי' ג"כ עדי' עד שהפסולת היותר אחרון יורד לעשי' הגשמי' בתערובות טו"ר ממש כו', וביאור הדברי' יובן ע"ד דוגמא באדם התחתון, דהנה כאשר יתפעל האדם בהתפעלות המדות אהוי"ר וכדומה הנה ידוע שהן נולדי' מן השכל כדוגמת ולד הנולד בבטן אמו כו' ובתחלה היו מיני התפעלו' הללו של המדות כלולים בתוך השכל וההתבוננו' כעובר הכלול בבטן אמו קודם שילדו בלב כו' ואז זמן הבירור שלהם דהיינו שמדקדק עליהם בשכלו להפריד מהם הרע והפסולת לומר זה נכון וזה אינו נכון כו' וגם הנכון ימצא בו ממה שהוא תערובו' דבר זר אפי' שמץ מיני' ויבדילנו ונמצא מה שהוא מפרר ומברר המדות בתוך השכל הוא ע"י השכל שמעביר שכלו על כל פרטי חלקיהם לדקדק בהם ולהפריד מה שאינו ראוי ואם לא השכל לא הי' מתבררי' כלל אך ע"י שנותן שכלו עליהם להתבונן בהתפעלו' המדה שבשכל איך ומה היא אז ימצא בה תערובו' טו"ר ויבדיל הרע כו' וזה נק' בירור המדות כשהן במעי אימא כו' והנמשל יובן בבחי' ז"א דאצי' שנק' בשם עובר במעי אימא עילאה דאצי' דמפני שהמדו' הן בתכלית הקטנו' תלת גו תלת כו' יש בהן תערובו' טו"ר מבחי' המלכי' דתוהו שנפלו בשם ס"ג דאימא כו' ובשעת העיבור הוא זמן הבירור שלהם והוא בהתפשטו' הארה מאימא עילאה

דאצי' לבררם להמצא בהם ממה שאינו ראוי כו' ולהבדילנו שירד למטה
בבריאה ובטוב נכלל בבחי' האצי' בבטן אימא נקי מכל סיג כו' ויש בזה כמה
מדריגות הברורי' זה למעלה מזה כמו במשל בהתפעלות המדות דאדם
התחתון שיבחי' בשכלו בהם גם באיזה שמץ דבר תערובות כו' כנ"ל וכי' ע"י
העברת המדות בתוך השכל הנק' בינה אם הבנים וד"ל ואמנם גם ברורי'
אלה גם שהן עפ"י השכל דאימא ה"ז בבחי' קטנות המוחין דאימא כו' כי הנה
מצד בחי' החשך והעדר האור שבמדות מעוצם קטנותם צריכים לבא לידי
בירור כנ"ל וא"כ גם השכל המברר אז הוא בבחי' קטנות מאד כמשל המברר
ומלבן איזה שכל להתינוק הקטן דהגם שלגבי התינוק נקי מוחין דגדלות
שהרי מאיר עיניו כמה שלא הבין תחלה אבל לגבי הרב המשפיע ששכלו
גדול נקי' זה בחי' מוחין דקטנות דלפי עוצם עומק השגת הרב גם הברור
הזה בשכל התינוק בחי' קטנות יחשב כי צריך לצמצם שכלו מאד לזה כו'
וכמ"כ בחי' הברורי' שאימא מבררת המדות דקטנות גם היא אז בבחי' מוחין
דקטנות כי לגבי המוחין דאימא עצמם אין תערובות כלל ואין חושך מחשיך
שיצטרך בירור כו' וכן בעבודת ה' אם לא שהי' תערובו' טו"ר במדות הנק'
חושך לא הי' צריך בירור כלל כו' וד"ל. וזהו ולבן שינים כו' דהנה ידוע
דבחי' השינים שהן המבררי' מפני שבאים מל"ב נ"ח כו' וכמו שנראה בחוש
שהשינים הן הטוחנות המאכל דהיינו שמפרידי' הפסולת והרע שיהי' נבדל
בחלקיו מן הטוב ועיי' יוכל אח"כ להתברר בקיבה אבל בלא טחינת השינים
לא יתברר המאכל בקיבה כו' כמ"ש במ"א ויש דוגמתם בשכל הרוחני ג"כ
בחי' שינים והוא ל"ב נ"ח שבחכ' אתברירו דהיינו מה שיש כח בשכל לברר
דבר מדבר כו' והוא ע"ד דוגמא כמו ע"י הדיבור שמדבר איזה שכל יתברר
השכל בין טוב לרע שבו כמ"ש במ"א אבל הוא בחי' קטנות השכל בלבד
(והראי' לזה שהשינים בתינוק גדולים בימי היניקה כו' וד"ל) ועיי' השינים
בחי' הברורי' דולד במעי אימא כנ"ל מה שנותן שכלה על המדות לפררם
כו' כשהן בקטנות אבל לאחר הלידה שצריכי' המדות להגדיל ולהתוסף בהם
שפע המוחין מעט מעט כו' והוא ע"י החלב דאימא שנמצא בה אחר הלידה
מסיבת הברורי' שהיו בימי העיבור כי דם נעכר כו' וכמ"ש במ"א וד"ל והוא
בחי' הטוב שנברר מהם בימי העיבור והוא המגדיל את אברי הולד מעט מעט
כל ימי היניקה כו' (כי התענוג טבעו להגדיל האבר כמו שמצינו בריב"ז
שומר לאספיינוס כו' וכמ"ש שמועה טובה תדשן כו' והחלב נמשך מבחי'
העונג דאימא כמ"ש רוחצות בחלב וכמ"ש במ"א וד"ל). וזהו ולבן שינים
מחלב פ"י כי אנו רואים מה שיתלבנו השינים אחר הלידה הוא בא מסיבת
היניקה דחלב דאימא דוקא והענין הוא ע"ד שארז"ל שיהיו כל ימיו בתשובה
שאינ ענין הברורי' דוקא מחלקי הרע ממש אלא גם בחלקי הטוב יש בחי'
הברורי' בבירור אחר בירור עד שכל יום נעשה בע"ת מחדש דמה שהתפלל
אתמול כרע יחשב דהיינו כאשר הוא מעמיק בשכלו על תפלה דאתמול ימצא
שעדיין אינו לתכלית האמת כו' ועדי' יש בירור אחר בירור בטוב עצמו עד
אין קץ ותכלית וזה נקי' בירור שבבחי' הגדלות כו' והוא ענין ליבון השיניים

כי בחי' השניים שביררו בזמן העיבור הרי היו בבחי' קטנות בלבד כנ"ל אבל אחר הלידה שבאים לידי בחי' גדלות קצת מתלבנין להיות בבחי' בירור דגדלות והוא בירור שני והולכין ומתלבנין ביותר כו' דהיינו עד כמה בירורי' לפי משך הזמן של ההגדלה כו' והכל מפני בחי' החלב דאימא שהגדיל המוחין בתינוק כנ"ל לכך השניים מבררים בבחי' הגדלות והוא בחי' ליבון השניים כמו ליבון הלכתא כו' וזהו ולבן שינים מחלב וד"ל ואחר כל הנ"ל יובן כללות ענין הנ"ל דע"פ שברו ואכלו בלא מחיר יין וחלב למה נק' התורה בשם יין וחלב כו' כי ע"י בחי' הבירורי' דקטנות שבימי החול ע"י תומצ' מעשיות שנכנס יין יצא הסוד בשבת להיות נמשך בחי' העונג העליון והוא בחי' הגדלות דחלב כו' וזהו חכלילי עינים מיין בחול אז ולבן שינים מחלב בשבת דהא בהא תלי' דמי שטרח בע"ש יאכל בשבת וכנ"ל וד"ל.

בעז"ה. ביום שבת הנ"ל. בסעודת שחרית

ויאמר משה אל ה' בי אדוני ל"א איש דברים אנוכי וגו' כי כבד פה וכבד לשון אנוכי וגו'. ויאמר הוי' אליו מי שם פה לאדם וגו' הלא אנוכי הוי' ועתה לך ואנוכי אהי' עם פיך וגו' ויאמר משה שלח נא ביד תשלח וגו'. להבין כ"ז וסדר המשך פרשה זו מ"ש משה לא איש דברי' אנוכי כי כבד פה כו' ומה שהשיב לו הקב"ה מי שם פה לאדם כו' שהוא כולה פלא וכי לא ידע משה זאת מי השם פה לאדם ומה שאמר משה אח"כ שלח נא ביד תשלח וגו'. הענין הוא דהנה אי' בס' התמונה שזה העולם (כל הוי' אלפי שני דהוי' עלמא וחד חריב) הוא שמיטה שני' שלפני זה הי' שמיטה ראשונה ג"כ כו' אלפי' שני דקיים עלמא וחד חרוב והאי עלמא דידן הוא משמיטה השני' שנק' שמיטת הפח"ד כו' שהיא נמשכה ממדת הגבו' שלמעלה לכך לא הי' נמצא בה השלימות דהיינו ענין חרבן בית ראשון ושני כו' מפני שהיא שמיטת הפחד כו' משא"כ בשמיטה ראשונה שהיא שמיטת החסד הי' העבודה באופן אחר ובחי' תורה זו ממש באופן אחר והי' רק טוב וחסד כו', כך דעת ס' התמונה ואחריו נמשכו המקובלי' האחרונים לדון מזה שמוכרח להיות עוד חמש שמיטות אחר זה השמיטה כו'. אבל האריז"ל פליג עלי' בחדא דהיינו במה שלמדו מזה שיהי' עוד ה' שמיטות כו', אבל בזה השמיטה ראשונה שהי' לפני זה מודה האריז"ל, אך הוא מלביש זאת בענין ז' מלכין קדמאין דתוה"ו שמתו שלזאת קורא אותם שמיטה ראשונה (ולא שהי' בגשמיות כך כו'),

ושמיטה שני' שעתה הוא בחי' התיקון דאצי' כו' וד"ל. והנה שני נשמות משמיטה ראשונה דהיינו מבחי' עולם התוהו' שלפני האצי' התיקון ירדו ונמשכו למטה לשמיטה שני' שהוא בחי' עולם התיקון כו' והם חנוך ומש"ה כו' שעיקר ירידתם לזה השמיטה שני' הוא לתקן את העולמות בהיות שרשן גבוה מאד נעלה דהיינו מבחי' שמיטה ראשונה שהוא עולם התוהו שלפני אצי' אשר שם נמצא הביטול יותר הרבה. מאשר נמצא בשמיטה שניה כמ"ש בחנוך ואיננו כי לקח אותו אלקי' וגו' ויתהלך חנוך את האלקי' וגו' שיהי' נמצא בו תכלית הביטול במאד מאד כו' וכן משרע"ה שנא' בו כי מן המים משיתיהו היינו משמיטה ראשונה שהיא שמיטת החסד שנק' מ"ם משיתיהו וכו' הי' נמצא בו בחי' הביטול מאד מאד כו' עד שנא' בו ונחנו מה כו' וכמה שהעיד הכתוב עליו והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר ע"פ האדמה והיינו מפני שהי' משמיטה ראשונה אשר שם נמצא בחי' הביטול מאד כנ"ל (וגם ראה שם נשמות גבוהו' שלמעלה הימנו כמו נשמות חנוך למך הי' עניו כו') ולזאת ירדו ב' נשמות אלו חנוך ומשה משמיטה ראשונה לשניה בכדי לתקן העולם שחנוך הי' קודם דור המבול שהי' העולם עומד בתכלית השפלות אשר קץ כל בשר בא לפניו כו' ולזאת ירד חנוך לזה העולם לתקן אותו שלא יחרב לגמרי לתוהו' ובוהו כ"א יהי' מבול. על הארץ לשחת כל בשר וישארו נח ובניו יקיימו. בתיבה אשר ע"פ המים אבל אלמלא לא הי' חנוך קודם היה העולם חרב לגמרי ולא הי' נשאר אף נח ובניו כו' וכן משה ירד לגאול את ישראל כנ"ל וד"ל.

והנה הפרש שבין שמיטה ראשונה לשני' דהיינו הפרש בין תוהו לתיקון כו' הוא כנודע שבתוהו לא הי' הפרצופי' רק ע"ס בלבד הי' בחי' נקודות כו' והיו זמ"ז גבורה תחת החסד כו' והיו מפורדי' זמ"ז שחסד הי' מדריגה אחת בפ"ע וגבורה תחת' מדריג' בפ"ע וכן כולם הי' מפורדי' זמ"ז ולא הי' בהם בחי' ההתחברות והתכללות זב"ז כלל, משא"כ בעולם התיקון דאצי' שהוא עולם האחדות אשר הספי' נתחלקו בבחי' פרצוף בהתחלקות האורות בכלי' והם יתמזגו ויתכללו זב"ז כו'.

ביאור הענין הוא שבבחי' עולם התוהו לא נתחלקו הספי' לפרטין כ"א הי' כוללי' בלבד דהיינו ספי' החסד הי' בדרך כלל מהות א' של חס"ד וכן כולם לא נחלקו בפרטיות ואריכות לחלק מדת החסד עצמו בפרטי' פרטיות באורך ורוחב כו' כ"א הי' נקודה אחת בדרך כלל וקיצור מופלג אשר נק' שם חסד כו' וכן מדת הגבורו' שתחתית לא נתחלקה לפרטיות ואריכו'

יותר הרבה: בבוך 620: הרבה יותר.

לפניו: בבוך 620: לפני.

מבול: בבוך 620: מים.

יקיימו: בבוך 620: קיימי.

כ"א הוא בדרך כללי וקיצור מופלג נקודת גבורה כנ"ל משא"כ בעולם התיקון נתחלקו הספי' לפרטי פרטי' בהתפשטות או"ר דהיינו שמספי' א' נבנה פרצוף שלם (ברת"ס ונעוץ תחלתו בסופן כמשי"ת) כמו מחכמה נבנה פרצוף אבא דאצי' כו' וענין הפרצוף הוא ענין ההתחלקות האורות בכלי' לפי מזגו תכונת הכלי בפרטיו' בפרטי' הכלי' ונמצא בו רת"ס ונעוץ תחלה בסוף וסוף בתחלה, פי' כמו עד"מ ניתוח אברי הגוף של האדם שנמצא בו רמ"ח איברי' ושס"ה גידים כו' שמתלבשת בתוכו הנפש בניתוח איבריה כניתוח איברי הגוף ממש דהיינו שמתחלקי' כוחותי' בפרטיו' בפרטי אברי הגוף להיות כל כח פרטי' שלה מתלבשת באיברי' הגוף הוא הכלי פרטי שלו, שכת הראי' מתלבש בעין וכח השמיעה באזני' וכח המעשה וכח ההילוך ברגלי' כו', והנה זהו התפשטות כוחות הנפש המתלבשי' בתוך כלי הגוף ממש בבחי' הלבשה כניתוח איברי הגוף כשמתחלקת כחותיה להתלבש בתוכו ממש כנ"ל, אך עוד נמצא בחי' אחת הכוללת את כל הכוחות פרטי' שנתלבשת בכלי הגוף ממש ומקפת עליהם מלמעלה מכל צד מראשו ועד רגליו והיינו בחי' המחשבה של האדם שמתלבשת את כל הגוף הכחות בבחי' מקיף עליהם מלמעלה כנ"ל כנראה בעליל שכאשר יכזה מכת עסי' בציפורן שברגלו ירגיש כאבו המחשבה אף כשיהי' לו מכה בציפורן קטן שברגלו ירגיש תיכף המחשבה כאבו, מוכח מזה אשר כח המחשבה מלובשת אף בהרגל כו', והיינו כנ"ל שהמחשבה מקפת את כל הכוחות מכל צד מראשו ועד רגלו כו', כמ"כ עד"מ למעלה בחי' פרצוף הוא ניתוח האיברי' הם הכלי' מכלי' שונים המתחלקי' בהתחלקות פרטיות וכפרטיות התחלקות הכלי' כך מתחלקי' האורו' ממש להתלבש בתוכו שמתחלקי' ג"כ בפרטי' פרטיו' להתלבש כל אור פרטי' בכל פרטי המיוחדו' לו כנ"ל במשל. וזהו בחי' הלבשות האופ' דיושר בתוך הכלי' ממש, אך יש בחי' מקיפי' דיושר שהם העגולי' דתיקון שהמקיף מקיף מלמעלה בהשוואה א' לכל צד מראשו ועד רגלו כו' כנודע והיינו כמשל המח' של האדם שמקפת מראשו ועד רגלו כנ"ל דהיינו בחי' העיגולי' דתיקון וד"ל.

והנה מאחר שבתיקון יתחלקו הספי' בפרטיו' בבחי' פרצופי' כו' כנ"ל לכך נמצא בו דבר חדש מעלה יתירה אשר לא היתה בעולם התהיא' בהיותו רק בחי' נקודו' מפורדו' זת"ז כו', והיינו מ"ש בס"י נעוץ תחילתו בסופן וסופן בתחילתו כו' זה לא הי' נמצא בתוהו כלל זולתי בתיקון נמצא זאת מפני שבתיקון נחלקו לבחי' פרצופי' שהפרצוף הוא בחי' ניתוח האיברי' הם הכלי' בהתחלקות פרטיות וכמ"כ מתחלקי' האורו' בתוכו בהתחלקו' פרטיו' לכך ימצא בהם בחי' זו אשר נעוץ תחילתו בסופן משא"כ בתוהו שהם רק בחי' נקודות דרך כללי וקיצור כנ"ל לא ימצא בהם בחי' זו דכולא חדא

מילתא והא בהא תלי' ביאור הענין הוא מבשרי אחזה דכמו עד"מ בנפש האדם המתלבשת בגוף לפי תכונת אברי הגוף שבראשם מתלבש בחי' השכל שהוא העילוי שבכולם ובידו' מתלבש מדריגה פחותה הימנה היינו בחי' כח המעשה וברגלי' מתלבש תכלית פחיתות המדריגות היינו בחי' כח ההילוך בלבד שזהו מדריגה תחתונה דעשי' (כמשנת"ל ע"ש), דהנה דרך כלל כאשר נחלק הכחות אלו של הנפש המתפשטי' בתוך כלי הגוף כאריא לבדו בפ"ע נמצא בוודאי אשר ראש כל המדריגות הוא הראש שבו מלוכבש אור השכל המעלה העליונה שבכולן ידי' ורגלי' הם למטה במדריגה שבהו מלוכבש כח המעשה כנ"ל, אך באמת כאשר נחלק בדרך פרטי' נמצא מעלה יתירה בהסוף המה הרגלי' תחתית העשי' כנ"ל אשר למעלה מן הראש והיינו שכאשר כל האיכרי' מחוברי' יחד והי' לגוף א' נראה אשר הרגלי' מעמידין את הראש ומולכין ונושאים אותה ממקום למקום משא"כ זה בהראש שאינה יכולה לעמוד זמן מה (כ"א זמן מועט) ואינה יכולה להלך בעצמה ממקום למקום זולת הרגלים מעמידין אותה ונושאי' אותה ממקום למקום כו' הי' המעלה יתירה הנמצא בהרגלי' שלמעלה מהראש (והיינו שעיקר העמדתה הוא ע"י הרגלים ובלעדה לא הי' לה קיום משא"כ הראש אינה יכולה להעמיד אותן כו') כנ"ל וזהו בהתחלקות פרטי' ימצאו דוקא בחי' זו אבל בדרך כלל הראש הוא העילוי שבכולם כנ"ל, ופי' שכאשר מתחלקי' הכוחו' דרך כלל ופירוד האיכרי' זמ"ז אזי נמצא אשר כח השכל המלוכבש בכלי הראש הוא המעלה העליונה וכח ההילוך המלוכבש בכלי הרגלי' הוא התחתון שבכולם מאחר שהם מפורדי' זמ"ז ואין מצטרכי' זל"ז כלל אבל כאשר הם מחוברי' יחד שמחולקי' בפרטיות בבחי' פרצוף וכולם מחוברי' יחד והיו לגוף א' קומה שלימה אזי נמצא מעלה יתירה בהסוף המה הרגלי' משא"כ בראש והיינו שהעמדת הראש הוא ע"י הרגלי' נמצא הראש מצטרך לסוף שנעוץ תחילתן בסופן דוקא ודו"ק היטיב). כמ"כ עד"מ למעלה ממש, שבעולם התווה שהי' הספירה רק בחי' נקודו' מפורדות זת"ז שהי' דרך כלי וקיצור רק בחי' נקודות בלבד ומה גם שיהי' מפורדי' זמ"ז ותח"ז אזי לא הי' נמצא בהם בחי' זו שיהי' נעוץ תחילתן בסופן שיהי' מעלה יתירה בהראש כו' כ"א מי שהוא הראש לכל המדריגות הוא הראש לעולם ומי שהוא סוף הוא הסוף לעולם והיינו שבחי' חסד כדומ"ה הוא המדריגה הנעלה לגבי הגבור"ה והגבורה הי' מדריגה פחותה הימנה לכך היא עומדת תחתית לעולם וכן כולם. והיינו מצד ששם הי' דרך כלל וקיצור ובדרך כלל האמת כך אשר מי שהוא הראש הוא הראש והסוף סוף (כנ"ל במשל האדם כו'). אבל בעולם התיקון שנתחלקו בדרך פרט בבחי' פרצוף אזי נמצא בחי' זו אשר נעוץ תחילתן בסופן דוקא שנמצא מעלה יתירה בהרגלי' עליונים משא"כ בהראש והיינו שהרגלי' הם תמכין להראש ומעמידין אותה ונושאים אותה ממקום למקום כו' (והוא דוקא מצד שבתיקון ימצא ב' דברי' א' ההתחלקות פרטי' והשני' ההתחברות אח"כ

יחד בקומה שלימה ב"י אילו בתוה"ו ועד"ז יובן כ"ז היטב) וד"ל. והיינו כמו המצות מעשיות עדיפי אף מן הכונה שלהן וגדול אף מת"ת בכונה עצומה בענין א' והיינו כמשארז"ל דעשה דוחה ל"ת כמו מילה בצרעת ושעטנ"ז בציצית וכן לגבי הליות המת כשא"א להתקיים ע"י אחרי' חייב לבטל מת"ת כדאמרי' במ"ק כו' ואף שלומד בכונה עצומה להשיג סודות התורה פנימיו' התורה אין שוה לבטל מצות מעשיו' להליות המת כו'. וכן בהכנסת כלה שהיא מצות מעשיות יבטל אף מק"ש כי העוסק במצוה פטור כו' כמ"ש בזה"ק פ' בלק, בינוקא שהריח בגדיהם שלא קרו ק"ש שאמר בריחי דלבושיכו ידענא דלא קריתו ק"ש והיינו שהי' טרודים בהכנסת כלה לכך בטלו ולא קרו ק"ש כדאי' שם ע"ש. נמצא העולה מזה אשר נמצא בחי' מעלה יתירה בהרגלי' עליונים הם בחי' מעשה המצות משא"כ אף בח"ע, ואף ההדיוט שבישראל המקיים מצוה מעשיות בלי כונה רק מגזירת ופקודת הקדב"ה ית' שציונו בואת יוכל להיות שיהי' יקר בעיני ה' מכל השגות נפלאות וכונת בתכלית העילוי שבצדיקים כו' הכל מטעם הנ"ל שנעוץ תחלתו בסופן לכך נמצא אורות גדולים ונעלים בכלים תחתונים דעשי' הם הרגלים עליונים (בחי' ההדיוטי' דישאל שהם תמכין דאורייתא כו') מה שמעלה אף מבחי' הראש העליון שנעוץ תחלתו בסופן דוקא כנ"ל ופי' שבתיקון האורות מועטים והכלי' מרובי' כנודע לכך נמצא בהכלי' המרובים אורות גדולים ונעלים למעלה מבחי' האורות המרובי' תוהו בהיות בתיקון נעוץ תחילתו היינו אורות עליונים ונעלים בסופן דוקא המה הכלים המרובי' דתיקון דוקא שמציאת האורות הנמצא בהסוף דכלי' דתיקון הוא נמשך מן התחילה שלמעלה מהאורות תוהו כנ"ל וד"ל. והנה נשמת מרע"ה הי' משמיטת החס"ד שמיטה הראשונה כמ"ש בו כי מן המים משיתיהו ונמשך אל השמיטה שני' שהוא עולם התיקון כנ"ל והוא הי' מבחי' חכמה שהוא בחי' ראי' כמ"ש בו וירא ראשית לו וגו' לכך כשראה משה בבחי' ראי' ממש בכל עולם התיקון דאצי' שירד ונמשך בו בפרטי פרטיות מה שנעוץ תחלתו בסופן דייקא שברגלי' ימצא מעלה יתורה משא"כ בראש כו' והיינו מצד התחלקות האורות בכלים מרובים בפרטי פרטיות בבחי' פרצופים לכך נמצא אורות גדולים בהכלים התחתונים דתיקון שלמעלה אף מהאורות תוהו השמיטה הראשונה מקורו ממקום שנמשך כו' שזה הי' בעיניו דבר חדש ממש משא"כ זאת בתוהו שרשו ומקורו הראשון כו' נתפלא מאוד והשפיל גרמו' מאד ואמר לפני הקדב"ה לא איש דברים אנוכי וגו' כי כבד פה וכבד לשון אנוכי כו' פי' זה הי' בעיניו לחסרון גדול אשר שרשו מבחי' תוהו ששם האורות גדולים ומרובים מן הכלים עד שאינם יכולים להתלבש בתוך הכלים כלל לכך הי' כבד פ"ה שלא הי' יכול להמשיך בחי' אור שכלו לתוך כלי הפה מצד האור הגדול שלו וזה הי' בעיניו אשר אין לו פה ולשון המה הכלים שתתלבש בהן

ב': בכוך 620: ב' שא"ו.

גדולים: בכוך 620 נוסף: וגבוהים — ובכוך זה נמחק.

האורות כו', משא"כ בתיקון ראה שהכלים מרובים יותר ולכן נמצא בהכלים אורות גבוהים שלמעלה אף מהאורות דתוהו לכך א' להקדב"ה שלח נא ביד תשלח כו' שע"י מי שישלח יהי' איך שיהי' מבחי' עולם התיקון שלח נא על ידו מפני שבתיקון ימצא בחי' נשמות נמוכות אף הדיוטי ישראל שהם גבוהים ממנו מצד שנמשכו מן התיקון אשר נעוץ תחילתן בסופן ונמצא אורות גבוהים מאוד נעלה אף מן או"ר שלי המלוכשים בכלים תחתונים לכך שלח נא ביד תשלח ולא על ידי שאין לי כלי' כאלו כלל כי כבד פ"ה אנוכי שאין האור יוכל להתלבש בתוך כלי הפה כו' כנ"ל וד"ל. זה הי' טענת משה רע"ה שהשפיל א"ע מאד להיות עניו מכל האדם אשר ע"פ האדמ"ה מטעם הנ"ל (ובאמת הוא מעלה אצלינו מה שהי' כבד פה שנמצא למעלה בתוה"ו משא"כ בתיקון דהיינו שהאורות מרובים מן הכלים לכך הי' כבד פ"ה רק לגבי' הי' החיסרון וגם זה אמת כנ"ל וד"ל).

ויאמר ה' אליו מי שם פה לאדם וגו' הלא אנכי הו"י וגו' אנוכי אהי' עם פיר, זהו תשובת הקדב"ה למשה אמת אתה אומר שאתה כבד פה שאין לך כלים כאילו הנמצא בתיקון דאצי' שנעוץ תחילתן בסופן ומצד שרש נשמחך אתה כבד פ"ה שאין השכל יוכל להתלבש בכלי הפה כו' אך מי שם פה לאדם בנקוד קמץ רומז על האדם הידוע היינו בחי' אדם דאצי' הרוכב על הכסא שהוא ש' מ"ה כלליות התיקון דאצי' כנודע, וענין כלי הפה הוא הממשיך את אור המקיף אליו כמ"ש בפרע"ח שכל הברכות ממשיכים בחי' מקיפים והמצוה עצמה ממשכת בחי' הא"פ כו' (רק בתפילה של ראש אפליגו הספרדים ואשכנזים אם יוכל להמשיך או"מ דש"ר מפני שהוא גבוה מאד נעלה ע"כ פליגי בזה אם אפשר להמשיכו או לא לכך מנהג ספרדי' שלא לברך עליו מפני שא"א להמשיך המקיף שלו בברכת פה כו', ומנהג אשכנזים לברך דס"ל שיכול להמשיך אל המקיף זה הנעלה בברכת פה כו' העולה מזה שהפ"ה הוא הכלי הממשיך אור מקיף) מפני שהכל הפה הוא הממשיך בחי' אור מקיף כו'. וז"ש מי שם פה לאדם היינו בחי' פה דאד"ם עליון שהוא ש' מ"ה דאצי' שע"י הפה שלו ימשיך אליו בחי' המקיפים שהפה הוא הכלי כזה שממשכת בחי' מקיפי' כנ"ל, הלא אנוכי הו"י בחי' עצמות או"א"ס שורש הקו"ח דאו"א"ס ב"ה המקור לכל הפנימי' ומקיפי' כו' שאנוכי עשיתי את הפה דאד"ם דאצי' שימשיך ע"י המקיפי' פי' כנ"ל אנוכי אהי עם פיר ג"כ, פי' אף שאתה כביד פה מצד שרשך מעולם התוה"ו והתיקון יוכל להפך הדבר להתערב או"א"ס ב"ה אשר עשיתי עולם התוה"ו והתיקון יוכל להפך הדבר להתערב בחי' תוה"ו ותיקון יחד היינו בחי' המעלות הנמצא בשניהם מערבים יחד, והיינו בחי' המעלה דתוה"ו שהאורות הם גבוהים ומרובים כו' ובחי' המעלה דתיקון שהכלי' מרובי' מאד ונמצא בהן אורות עליונים הגבוהים יותר מאורות דתוה"ו כי נעוץ תחילתן בסופן אנוכי הו"י בחי' עצמותו המאציל אמזגם ואחברם יחד שיהי' נמצא ב' המעלות דשניהם יחד היינו בחי' מעלת האורות דתוה"ו ומעלת הכלי' דתיקון שאנוכי אהי' עם פיר ותוכל להמשיך

עיי פֿיך האײַם הנעלי' נמצאו שני המעלות בך (והיינו מפני שכמו שנעוץ
תחילתן בסופן כך נעוץ סופן בתחלתן לכך נמצא בחיי מעלת התיקון אף
בתוהו כו' לכך יחברם יחד כניל ודיל.

להבין מארוזיל, ע"פ ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה וגו', וכבר
שלח גיסטרא כו' לראות היכן משה קבור כו' עד שעמדו למעלה
נדמה להם למטה למטה נדמה להם למעלה, עמדו ב' כתות מלמעלי ומלמטה
לעליוני' נדמה להם למטה ותחתוני' נדמה להם למעלה כו' ע"ש. שמע ממורו
(ה'ה דמעוריט"ש) ז"ל ביאור מאמ' זה בהיות ידוע שמשה הוא שער הנוי'ן
דבינה דאצ"י אשר הוא ממוצע בין חכמ' לבינה שלגבי החכמ' הוא למטה
בהיות הוא שער החמישי' דבינה וחכמה הוא הגבה למעלה כו' ולגבי הבינה
הוא למעלה מפני שהוא ממוצע בין שניהם למעלה מבינה ולמטה מחכמה כו'
וזהו כונתם לעליוני' נדמה להם למטה שהוא למטה לגבי החכמה. לכך הי'
עניו מאד כו' ולתחתונים נדמה להם למעלה כניל שלגבי בינה הוא למעלה
לכך כשרואין מלמטה למעלה הוא למעלה ומלמעלה למטה הוא למטה, ולכך
לא נודע את קבורתו אם הוא למעלה בחשבון החכמה או למטה שנחשב עם
הבינה מפני שהוא הממוצע בין שניהם כניל וכמ"ש במ"א בארוכה ע"ש ודיל.

שיר המעלות בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים, או ימלא שחוק פינו
ולשוננו רינה הנה כל משך הגלות נדמה ונמשל לבחי' החלום ממש
אשר לעיל בשוב ה' את שיבת ציון אז יראו כולם בראי' חושיית אשר כל
משך הגלות היינו כחולמים ממש, ועתה בזמן הגלות חשכו עיניה' מראות
זאת כו' והיינו כמו עדי"מ הרואה בחלום שיוכל להיות שני הפכים בנושא
אחד ממש (דהיינו שיוכל לראות בחלום אשר הוא נהרג או מת ואחי"כ הוא
חי ברגע א' ממש ולא יקשה לו כלל מה שהם הפכים שיתכון ויתיישרו
בשעת החלום או כמו שיחלום לו שהוא כאן ובאספמי' ברגע א' כו' וכה"ג
טובא וכו' (לכל) ויהי ישר הדבר בעיניו בשעת החלום אף שהם הפכיים
מקצה אל הקצה יתחברו כאחד בשעת החלום ולא יקשה לו הדבר כלל, כך

עד"מ כנסי' בזמן הגלות נק' חולמים כנראה כמה דברי' הפכיים ומנגדים זליז בתכלית המתחברים כיא ואין הא' סתירה להיפוכו כמו כל עסקם של ישראל במו"מ ומילין. דעלמא דהדיוטא אשר הוא היפך ומנגד גדול אל בחי' הביטול דקדושה הנמצא בישראל בשעת התפלה לקרוא ק"ש בכונה שמע ישראל וגוי' הוי' אחד ואין עוד מלבדו כו' שכיון שאין עוד מלבדו א"כ האיך יתכן אח"כ העסק במילי דעלמא בצרכי עוה"ז בעניני פרנסה גשמיות אשר מתייגע בה האדם מאד בלב ונפש ואם נאמר מאחר שעסקו בעניני עוה"ז כל היום מוכרח להיות שלא התפלל בכונה ולא כיון לבו באמת גם זה אינו אמת שאעפ"כ הי' כיון לבו באמת בתפלה ואין סותר לזה שאף שזה דבר והיפוכו ממש הי' כמשל החלום שחולם דבר והיפוכו בנושא א' ולא יקשה לו הדבר כלל בשעת החלום כנ"ל, כך כנסי' בזמן הגלות היינו כחולמי' להיות נסבל דבר והיפוכו בנושא א' בלי סתירה זליז כלל ששניהם הדבר והיפוכו מן השמים היא שטרדת הפרנסה שהוא ההיפך אל הביטול בתפלה הוא נחתך מן השמים בכדי שיהי' כחולמים ממש לסבול דבר והיפוכו בחיבור א' בלי הרגשה כלל כי בזמן שישראל הי' במעלה עליונה אף שעשו מלאכות בעוה"ז לחרוש ולזרוע ולאסוף תבואתו כמ"ש שש שנים תזרע שדך וגוי' הנה לא הי' מצטרפים לזה העסק בעצמו זולתי לש"ש היינו לברר בירורים כו' כנודע שזה הי' מצוה בכדי לברר בירורים כמ"ש שש שנים תזרע וגוי' וכת' ויניחיהו בג'ע לעבדה ולשמרה כו' אבל עתה מצטרך לפרנסה עצמו נמצא זהו ההיפוך לקדושה והוא מן השמים בכדי שיהי' כחולמים וד"ל.

ב) והיינו בהיות שרשו של החלום הוא גבוה מאד נעלה שמצינו שיוסף לא זכה לעלי' זו להיות למעלה מאחיו אף מיהודה שהוא עולם הדיבור שלמעלה כמ"ש הפעם אודה את ה' וגוי' כמ"ש ויגש אליו יהודיה וגוי' זולתי ע"י החלום כמ"ש ויחלום יוסף חלום וגוי' והיינו ששורש החלום הוא מבחי' המקיף עליון הכולל כל ההפכים בחיבור א' שמקיף מכל צד בהשוואה א' בלי התחלקות קוין כלל שקמי' כחשיכה כאורה שוין כלא חשיבי בשוה והוא שוה ומשוה קטן וגדול כולם בערך א' בבחי' הביטול קמי' בלי יתרון לגדול יותר מן הקטן כו' שכולם הקטן והגדול כלא חשיבי בשוה והוא סובב ומקיף כל עלמין בשוה ומופשט מגדר ההתחלקות לגמרי לכך כוללם כל ההפכים יחד בהתחברו' א' מאחר שהוא נשגב לבדו למעלה משניהם אשר לגבי' שניהם שוים בערך א' כלא חשיבי שבטלי' לגביו בתכלית הביטול לכך מתחברים יחד ההפכי' זליז ממש בחיבור אחד כו' וכמ"ש במ"א ע"פ עושה שלום במרומיו כו' ע"ש.

ג) אך בשרשו של החלום למעלה מעלה הוא בחי' המקיף עצמו הכולל ב' הפכים ביחד בחיבור א' ממש מחמת שהוא מופשט מגדר ההתחלקו'

השוה ומשוה קטן וגדול לכך מחמת ביטולם שמתבטלים מפניו יתחברו ב' ההפכים ביחד כנ"ל רק כשנשפל למטה הוא מתלבש בלבוש המסתיר אותו והיינו שהחלום הוא מעטה לבושו של המקיף העליון המחבר שני הפכים יחד שמתלבש המקיף עליו בלבוש המסתיר אותו והיינו בחי' החלום עצמו שיסבול שני הפכים ביחד כנ"ל זהו מצד התלבשו' המקיף עליון המחבר את ההפכים כאחד ולכך לא יקשה להחולם חלום שהוא כלום ונתיישר הדבר בעינו מאד בשעת חלומו בלי הרגשתו שזהו דבר והיפוכו כנ"ל. וכמ"ש אלביש שמים קדרות וגו' פי' שהשמים הוא בחי' המקיפים שלמעלה יתלבשו בלבושי' אחרים להסתתר ולהתעלם בהם בהעלם והסתר גדול והיינו התלבשותם בלבוש ש"ק שהוא החלום שלמטה שבו מלובש מקיף עליון בהעלם והסתר לכך יוכל לחבר שני ההפכים יחד כנ"ל כך עדי'מ כנס"י בזמן הגלות נק' חולמים כו' פי' חולמי"ם כי בחי' הגלות הוא בחי' ההסתלקות היינו בחי' עיבור דז"א בבטן אימא דאצי' בהתכללות תלת גו תלת כו' וכנודע שבינה אימא דאצי' היא מקור כל המקיפים כו' לכך בזמן הגלות כשז"א מעובר בבטן אימא היינו כחולמי"ם ממש להיות מתחברים ההפכים זל"ז בחיבור ויחוד גמור בהיות אימא דאצי' המקיף הגדול הוא המחבר כל ההפכים יחד כי קמ"י כחשיכה כאורה שוין השוה ומשוה קטן וגדול כנ"ל שהוא למעלה מגדר ההתחלקות של הקוין להיות האורות מחולקים בהכלים בבחי' קוין ימין ושמאל כו' (שכאשר ז"א הוא בבחי' לידה ובבחי' גדלות אז הוא מחולק בג' קוין כנודע ואזי ימצא ההפכים המפורדים זמ"ז שזהו קו ימין וזהו קו שמאלי אבל בהיות ז"א הוא מעובר בבטן אימא בתכלית הביטול וההתכללות תלת גו תלת ואימא הוא המקיף אותו בהשוואה א' לכל צד אזי מתחברים כל ההפכים דז"א בחיבור ויחוד גמור וד"ל) כ"א כל ההפכי נכללים בה בשוה בביטול ויחוד אמיתי בלי התחלקות כנ"ל, לכך היינו כחולמי"ם בכל משך הגלות דוקא דהיינו כנ"ל שמתפלל בכונה עצומה בכל לבבו ונפשו ומאודו ואחר התפלה תיכף עוסק בצרכי' גשמיות בעניני מו"מ לפרנסת ביתו אף שזה דבר והיפוכו ממש לא יקשה הדבר כלל בעיניו בהרגש' (לומר שממ"ז א' מהם שקר כו') שבאמת אין זה סותר לזה כלל בהיות שני הסיבות נסבו מן שמי"ם בכדי שיהי' נסבל דבר והיפוכו בחיבור א' להיות כחולמי"ם ממש והוא מצד המקיף עליון דאימא עילא' המחבר אותם כאחד דהיינו כחולמי"ם ממש כנ"ל וד"ל. אך כמו החולמי"ם מתלבשי' בחי' מקיף עליון בלבוש ש"ק הוא החלום עצמו כמ"ש אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם וגו' כנ"ל, כך בזמן הגלות מתלבש המקיף עליון דבינה דאצילות בלבושי' ומסכים להסתתר ולהתעלם בהם עד שאינם מרגישים איך שאנו כחולמים מצד הסתרת הלבושי' המלבישי' את המקיף עליון וכמו החולם לא ירגיש בשעתו החלום שהוא חלום שמתאמת הדבר כאלו הוא נייעור כו' והיינו מצד הסתרת הלבוש כו'.

ד) אבל לע"ל שיסיר הלבושי ומסכים שלו כמ"ש ולא יכנף עוד מוריד וגו' והיה נגלה כבוד ה' ית' בעצמו אשר עין בעין יראו וגו' וכמ"ש והי' ביום ההוא יהי' הוי' אחיד ושמו אחיד פי' שמו הוא בחי' הלבוש שלו יהי' ג"כ א' ולא יסתיר כלל כי לא יכנף עוד כו' אז יבינו וישכילו אשר בכל משך הגלות היינו כחולמים וד"ל וז"ש היינו כחולמים אז ימלא שחוק פינו וגו' שכאשר עין בעין יראו כבוד ה' ית' וימלא שחוק פינו אז יבינו שהיינו כחולמים בזמן הגלות וכנ"ל וד"ל (ובזה יובן כל הסיבות שנסבו על ישראל הן בגשמיות בעניני פרנסה לטורדן בטרדת הפרנסה להיות אוכל לחמו בזיעת אפו כו' והן ברוחניו' אלו המקטרגי' על עבודת ה' ית' מה שא"צ לפרש בשמותם שזהו הכל מן השמים הסיבה הזאת ואיך יוסבל דבר והיפוכו ממש אשר זה נראה כחולק על ה' כו' אך בזה א"ש שבזמן הגלות היינו כחולמים ויוכל לסבול ב' הפכים ממש כא' וד"ל).

ה) אך מ"ש בשוב ה' את שיבת ציון, מהו ענין התשובה של ציון כו', הענין הוא כמארז"ל ג' דברים קדמו לעולם והן תשו' וימות המשיח כו', פי' תשו' קדמה לעולם, היינו שעולם נק' כל סדר ההשתלשלות מריש כ"ד ע"ס כ"ד ממקור המשכו' הקו"ח של אוא"ס ב"ה מראשית הקו עד סיומו שהוא מקור לכל האורות המלובשי' בתוך הכלים דהיינו כל סדרי ההשתלשלות דאוי"כ כ"ז נק' בחי' עולם אבל תשו' קדמה לעולם היינו בחי' הרשימו של אוא"ס ב"ה הנשאר בחלל ומקו"פ מבחי' מול"מ כו' שזהו למעלה אף מראשי' הקו כו' כמ"ש בע"ח לכך אין שום כלי יוכל להכיל אור התשו' מצד שהיא למעלה ממקור האורות והכלי' היינו ראשית הקו כו' וכמרוז"ל במקום שבע"ת עומדים אין צד"ג יכולים לעמוד וכמ"ש בזהר הטעם לזה דבע"ת משכי' לי' בחילא דתיאובתא יתירה כו' ע"ש, פי' צדי"ג מבחי' האוי"פ המתלבשי' בתוך הכלים ממש שהכלים יכולים להכיל אותם והיינו כל סדר ההשתלשלות מראשית הקו עד סיומו כו' ובחי' בע"ת הם מבחי' הרשימו שבחלל שנעשה מבחי' מול"מ כו' שהוא למעלה אף מראשית הקו כו' לכך א"א להתלבש זולתי בבחי' אהבת מאד"ך שלמעלה מגדר כלי דהיינו מ"ש בזהר דמשכי' לי' בחילא יתיר כו' ולכך ארוז"ל דמרע"ה זכה לתשו' קודם מותו בהבדלת ג' ערי מקלט כו' מפני שמשא ה' בחי' צד"ג ששרשו מבחי' הא"פ המלובשי' תוך הכלים כו' רק קודם מותו זכה לבחי' התשו' שלמעלה מגדר הכלי' שקדמה לעולם כנ"ל וד"ל. והנה ימות המשיח הוא ג"כ קדמה לעולם כנ"ל לכך לע"ל יגיעו לבחי' התשו' שקדמה לעולם כנ"ל. וז"ש בשוב ה' את שיבת ציון כו' בבחי' התשו' דוקא אז ימלא שחוק פינו וגו' שימות המשיח והתשו' הם ממקור א' כנ"ל וד"ל. אז יאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה וגו' כי פי' התשו' היא באה מן ההיפוך דוקא דהיינו בחי' התבררות הניצוצו' דקדושה מן הקליפות כנודע ולכן לע"ל בגמיר ותכלית כל הביורין יאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה יאמרו בגוים אשר כל ההגדלה דשם הוי' ב"ה הוא בא מתוך ההיפוך דוקא המה הניצוצין הרבים

שנתבררו מהם דוקא וע"ז נאמר יאמרו בגוים דוקא כי הגדיל הוי' לעשות עם אלה כנ"ל וד"ל.

בעז"ה בסעודה הנ"ל.

ויאמר ה' אל משה לאמר כי ידבר אליכם פרעה תנו לכם מופת ואמרת אל אהרן קח את מטך והשלך לפני פרעה יהי לתנין, הנה כתי' וינצלו את מצרים וארז"ל שעשאו כמצולה שאין בה דגים כו' פי' שלקטו כל הניצוצי' שנפלו בשבי' אליהם לגמרי עד שעשאו כמצולה שאין בה דגים כו' פי' שלקטו כל הניצוצין ולא השאירו שם אפי' ניצוץ א' כלל ועשאו רקני' כמצולה שאין בו דגים ובגלל הדבר הזה הי' משועבדים לפרעה בבחי' גלות רד"ו שנה בכדי ללקט הניצוצי' שנפלו עליהם דרך שבירה לגמרי כו' ולזה הי' צריך שיעור משך הגלות רד"ו שנה עד שיהי' גמר ותכלי' לכל הכירורי' שיתבררו מהם כל הניצוצין דקדושה לגמרי עד שעשאו אותם כמצולה שאין בו דגים כו' והניצוצין אלו שבררו מהם הם הנשמות שירדו אח"כ בכמה דורות בעוה"ז בישראל שהנשמות אלו היו תחלה נבלעים בהם בבחי' שבירה וע"י הגלות רד"ו שנה ללקט מהם כל הניצוצין אלו היותם יורדים אח"כ בכמה דורות בתוך ישראל ולפי ערך מספר הנשמות הם הניצוצי' שנתבררו מהם כך נמדד בערך ושיעור אורך משך הגלות היינו רד"ו שנה עד שיבררו מהם את כולם לעשותם כמצולה שאין בו דגים כו' (כמ"ש בס' המקובלים ע"ש).

ביאור הענין הוא, דהנה ידוע ענין השבירה היינו מיתת ז' מלכין קדמאין דתוהו שמתו ונשברו ונפלו למטה לבי"ע בבחי' הקליפות וס"א כו' והיינו כמו עד"מ בנשמת האדם המלוכבש בגוף החומרי' המחשיך עלי' להיות נדמה העולם ליש ודבר נפרד בפ"ע ואין מרגשת בחי' הביטול של כל העולמות לגבי א"ס ב"ה ואף שקודם בואה לגוף היתה בטילה בתכלית ביטול לגבי א"ס ב"ה והיינו שאז לא הי' שום דבר מחשיך ומסתיר עלי' והי' מגלה אלי' גילוי אוא"ס ב"ה בבחי' גילוי ממש לכך היתה בטילה במקורה בתכלית הביטול האמיתי אבל כיון שירדה למטה להתלבש בגוף החומרי אזי הגוף מסתיר עלי' מבלי ראות גילוי אוא"ס לכך אינו מרגיש הביטול מצד הסתרת הגוף החומרי' המחשיך עלי' כנ"ל. כך עד"מ למעלה ענין שבה"כ שנפלו הניצוצין דתוה"ז להתלבש בקליפות דבי"ע אשר הקליפות מחשיכות על

הניצוצו' ומסתירי' אותם מכל צד שלא ירגישו בחי' גילוי אוא"ס ב"ה כ"א להיות נדמו ליש ודבר בפ"ע כמ"ש לי יאורי ואני עשיתיני רק דקרו לי אלהא דאלהי' כו' ואף שקודם השבירה הי' הניצוצי' אלו בטלים במקורם אוא"ס ב"ה בתכלי' הביטול הוא מפני שאז הי' מתגלה עליהם אא"ס בבחי' גילוי ממש שלא הי' שום דבר מחשיך ומסתיר עליהם כלל אבל לאחר השבירה שירדו ונתלבשו בתוך הקליפות דבי"ע אזי הם מחשיכים ומסתירי' עליהם להעלים מהן גילוי אוא"ס ב"ה להיות יש ונפרד בפ"ע לומר לי יאורי ואני עשיתיני כו' והי' כמשל הנשמה המלובשת בגוף חומרי שהגוף הוא כלי כזה המחשיך ומסתיר על אור הנשמה המלובשת בתוכו להעלים ממנה גילוי אוא"ס ב"ה כך הם הכלים דקליפו' דבי"ע שכאשר הניצוצין דתוה"ו נפלו ונתלבשו בתוכן אזי הם מלבישי' ומסתירי' אותם להחשיך עליהם ולהסתיר עליהם. מהם בחי' הרגשת הביטול ולכן נק' בשם קליפות כי הקליפה קדמה לפרי שהפרי כנוס ועצור בתוכו והקליפה חופפת ומקפת על הפרי מבחוץ מכל צד עד שאין תרופה להוציא הפרי מכפנים בבחי' גילוי ממש זולתי ע"י שבירת הכלי החופף עליה מבחוץ כמו עדי"מ קליפת האגוז החופף על פרי האגוז הכנוס בתוכו שפרי האגוז מוסתר ונעלם מעין כל מחמת הסתרת הקליפה הקדמה לפרי ואין תרופה לזה זולתי כאשר ישבר הקליפה אז יוציא פרי האגוז לחוץ בבחי' גילוי ממש, כך עדי"מ למעלה הקליפות הם המסתירי' על הניצוצי' דקדושה שנפלו דרך שבירה ונתלבשו בתוכן שמחשיכים עליהם ומסתירים מהם הרגשת הביטול שלא ירגישו כלל רק לראות א"ע ליש ודבר נפרד בפ"ע לומר לי יאורי וגו' וכנ"ל וד"ל. והנה כתי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הג'ן ומשם יפרד והי' לד' ראשים וארז"ל ד' ראשים המה הד' נהרות המפורשים בתורה הם ארבע גליות (גלות מצרים וגלות בכל גלות אדום כו') ובזהר נאמר שהם בחי' ד' יסודות ארמ"ע כו' והכל עולה לסגנון א', והיינו שהנהר היוצא מעדן כו' הוא בחי' המשכות השפע של אוא"ס ב"ה הנמשך מחכמ' דאצילי' שהוא ראשית הנאצלים עד מל' דאצי' שהי' סוף כל דרגין דאצי' והיא נק' ג'ן כנודע שעובר השפע הוא המשכות הנהר הידוע דרך כל כלים דאצי' עד הנוק' דז"א כו' והנה בהיות השפע עוברת עדיין בעולם האצילי' שהוא עולם האחדות דאיהו וגרמוהי חד אזי המשכת הנהר היוצא מעדן הוא א' ומיוחד ומופשט מגדר התחלקות בתכלית דהיינו שהנהר אחד יוצא מעדן ומשקה את הג'ן וגו'. אך כיון שהגיע המשכת השפע של הנהר היוצא מעדן להשקות את הג'ן שהיא סוף כל דרגין דאצי' כנ"ל אזי משם יפרד והי' לד' ראשים כו' פי' אותו הנהר עצמו שהיתה אחת ומיוחדת בעולם האצי' מושלל מגדר התחלקות כשמגיע לראש הבריאה אזי מתחלקת היא עצמה לד' חלקים הם הד' נהרות המחולקות זמ"ז בהתחלקות ופירוד גמור שלאחר התחלקותן לד' ראשים אין האחד דומה להשנית כלל כמשל הנהרות גשמי' שאין המשכת נהר זה דומה להמשכת נהר חבירו במהותו

ואיכותו כלל שזה הנהר נובעתו ונמשכת בריחוק מקום ר' פרסאות והשני אינה נמשכת רק מאה פרסאות וכן מים של נהר זה צלולים ומתוקין ושל זה עכורין כו' שא"א שישתוו שני הנהרים המפורדים זמ"ז במעלה ומהות א' כנ"ל. כך עדי"מ למעלה הנהר היוצא מעדן כשהוא עוברת דרך כל עולם האצילו' היא מיוחדת בתכלי' היחוד עד שמגיעת לנוק' שהיא סוף עולם האצי' כנ"ל אז מתחלקת היא עצמה לד' חלקים המה ד' נהרות המתפרדים הימנה וכאשר מתחלק לד' נהרות אזי אין האחת דומה לשנית כלל שכאו"א נפרד בפ"ע במהות ומעלה אחרת כנ"ל והיינו כמרז"ל שהד' נהרות המה ד' גליות פי' שהוא בחי' שבירת הכלים דתוהו שנפלו הניצוצין לעלמא דפרודא המה עולמות ב"ע וזמ"ש ומשם יפרד והי' לד' ראשים דהיינו כשהגיע הניצוצין לראש הבריאה נתפרדו זמ"ז לד' חלקים להיות מהרבה מהרבה. ניצוצין כאחד בשיעור ומספר קצוב נתמשך נהר אחת היינו נהר פישון כדומה ומכמה ניצוצין כאחד נמשכת נהר חדקל כו' שאין הא' דומה לשנית בארכה ורחבה דהיינו שאין שוה מספר הניצוצין שנפלו לקליפת מצרים לשיעור ומספר ניצוצין שנפלו לאדום כו' וזהו הארבע גליות שהם בכדי שיבררו ישראל הניצוצין שנפלו לשם וכערך שיעור מספר הניצוצין שנפלו לשם כך ערך משך שיעור הגלות שמצטרכים ישראל לברר את כל הניצוצין בלתי השאיר שם אף ניצוץ א' כו' ולזה נמדד השיעור לאורך גלות מצרים רד"ו שנה שבמשך זה יבררו כל הניצוצין שנפלו למצרים עד שינצלו את מצרים לעשות אותם. כמצולה שאין בו דגים כו' כנ"ל וד"ל.

והנה נז"ל שכאשר הניצוצין נתלבשו בקליפו' ב"ע שהמה נחלקו ונתפרדו לד' נהרות כנ"ל אזי הקליפות מכסה ומסתיר עליהם מלמעלה כי הקליפה קדמה לפרי כמשל קליפת האגוז שמכסה ומסתיר על הפרי הכנוס ועצור בתוכו עד שנעלם הפרי מעין כל, כך הקליפות שלמעלה מסתירים על הניצוצי' שנבלעי' בתוכם מכל צד עד שאין נגלה אליהם בחי' גילוי או"א"ס ב"ה ואינם מרגישי' הביטול כו' כ"א נדמה להם שהם יש ודבר בפ"ע לומר לי יאורי וגו' והנה כמו התרופה לפרי האגוז כשצריכי' להוציאו מן הקליפה להתגלות בבחי' גילוי לשבר את הקליפה המכסה עלי' מלמעלה כו' כך התרופה להוציא הניצוצין שנבלעו בהקליפות העליונות לידי גילוי ולברר אותם מהם לשבר הקליפות המכסה עליהם מלמעלה את גילוי או"א"ס ב"ה ולהעלי' מהם הרגשת הביטול כו' ולזה הי' המופתים אשר עשה ה' במצרים כמ"ש וידעו מצרים כי אני ה' פי' וידעו הוא לשון שבירה כמ"ש במ"א שישבר את הקליפה דמצרים המכסה על הניצוצין הנבלעין בתוכן בכדי להוציא ולברר הניצוצין מהם להתגלות אליהם גילוי או"א"ס ב"ה וירגישו את הביטול כו' והיינו דכתי' סוס ורוכבו רמה ביים וגו' שהרוכבו שהמה

הקליפות המכסים ורוכבים מלמעלה על הניצוצין המובלעי' בתוכן להסתיר מהם את אוא"ס לומר לי יאורי וגוי' וכן כתי' מרכבות פרעה וגו' שהמה הקליפות המכסי' ורוכבים על הניצוציים נק' מרכבות כו' ולזה נאמר וידעו מצרים וגו' שצריכים לשבר את הקליפות דמצרים הרוכבים ומכסים על הניצוצי' המובלעים בהם בכדי לברר מהם הניצוצין להוציאם לידי אור וגילוי כו' ועי' ה' כל העשר מכות דצי"ך עדי"ש באח"ב כו' בכדי לשבר את הקליפות דמצרים לגמרי עד שירגישו הניצוצין המובלעים בתוכן גילוי אוא"ס ב"ה כנ"ל כי הישראלי' עצמן המבררי' את הניצוצין לא ה' צריכי' לאותות ומופתים כלל שהם מאמינים בני מאמינים כמ"ש ויאמן העם וישמעו כי פקד ה' וגו' זולתי הניצוצין המובלעין בתוך הקליפת דמצרים אשר הקליפות רוכב עליהם ומכסה עליהם מלמעלה נצטרכו להאותות ומופתים לשבר את הקליפה המכסה עליהם כנ"ל, לז"א וידעו מצרים דוקא כי אני ה' וד"ל. והנה כל העשר מכות ה' לשבר את הקליפו' ולהראות להם באותות ומופתים אשר אף שהם בחי' קליפות וסט"א ממש אעפ"כ הם מקבלים חיות מקדושה ואינם יש ודבר בפ"ע כ"א הם בטלים לקדושה ומקבלים החיות מן הקדושה עצמו ע"י ריבוי ההשתלשלו' רבים כמ"ש רגלי' יורדות מות וגו' ומשם יקבלו השפע וחיות שלהם כנודע, אבל לא כמו שמדמה להם שהם יש ודבר נפרד בפ"ע לומר לי יאורי וגו' רק דקרו לי' אלקא דאלקיא כו' ועי' ה' מופת הראשון בהמטה שנתהפך לתנין כו' פי' מטה הוא לשון המשכה כי מטה ושבט א' הוא לשון המשכה כמו כוכבא דשביט ומטה הו"א לשון הטי' שהוא ג"כ לשון המשכה והכל א' כנודע דהיינו כל ההמשכות סדר ההשתלשלות דקדושה מרכי"ד עסקי"ד נק' בחי' מטה, ותנין הוא מקור הקליפות דמצרים כמ"ש התנין הגדול הרובץ בתוך יאוריו וגו' ועי' הראו משה ואהרן במופת לפרעה איך הם נמשכים מקדושה ומשם מקבלים חיותם ואינם מהות ודבר בפ"ע. רק שנמשכים בריבוי ההשתל' ומסכי' רבי' עד שממטה דקדושה מתהפך לתנין להחיותם ולקיימם אבל המשכת התנין הוא מן המטה דקדושה ממש רק שמשתלשל השפע בריבוי ההשתלשלו' וצמצומי' רבים עד שמתהפך ממטה דקדושה להיות תנין הרובץ בתוך יאוריו מקור הקליפות שלהם ואח"כ הראו לו אשר נתהפך מתנין למט"ה ויעשו חרטומי מצרים בלהטיהם כן ויבלע מטה אהרן את מטותם כו' היינו שחזר התנין מקור הקליפה שלהם לחזור להיות בחי' ויבלע מטה אהרן את מטותם שנבלעו בבחי' מטה דקדושה בבחי' ביטול כבראשונה בזה הראו לפרעה במופת אשר הם נמשכים מקדושה ואינם יש ודבר בפ"ע כ"א הם מקבלים השפע מהקדושה ע"י ריבוי ההשתלשלות עד שנהפך ממטה לתנין (ואח"כ

וגו': בבוך 620 ואני וגו'.

בתוכן: בבוך 620 נוסף: לגמרי.

לתנין: בבוך 620: לנחש — אבל בכוך זה נמחק.

בפ"ע: בבוך 620 נוסף: כלל.

חזר ונבלע התנין במטה מקורו שאינם מהות דבר בפ"ע כלל). ועד"ז היו כל המופתים להראות להם שהם מקבלי' מן הקדושה ובטלי' בתכלית ואינם יש ודבר בפ"ע כלל כנ"ל וד"ל.

בעזה"ש. בסעודה הנ"ל

להבין מ"ש באחיו של יוסף שהם לא הכירוהו, איך טעו כ"כ להיות נדמה להם למצרי כמ"ש ויתנכר אליהם יוסף גם להבין שרש טעותם של אחיו דיוסף והשנאה ששנאו אותו על חלומותיו ועל דבריו כו' כמ"ש הנה בעל החלומות הלזה בא ויתנכלו אותו להמיתו וגו'. הענין הוא דהנה כל האבות היו רועי צאן כו' והכונה שלהם בזה מפני שהיו מרכבה לאלקות בבחי' ביטול תמידי כמ"ש באברהם ה' אשר התהלכתי לפניו וגו' פי' שהי' מתהלך לפני ה' בבחי' הביטול תמידי' בלי הפסק כלל וכן כל האבות היו מרכבה בבחי' הביטול תמידי' כמרז"ל האבות הן המרכבה כו' לכך היו רועי צאן בכדי שלא יטריד אותם עניני עוה"ז להפריד אותם אפי' רגע א' מבחי' הביטול וכאשר הי' רועי צאן בשדה לא הי' להם שום טרדא מעסקי עניני עוה"ז רק היו מתהלכים לפני ה' כל הימים בהתקשרות אמיתי בביטול תמידי להיות בחי' מרכבה ממש כנ"ל (ולכך תועבת מצרים רועי צאן כו'). והנה יוסף הי' במצרים טרוד גדול בעסקי עניני עוה"ז שעל פיו ישק כל עם מצרים ובלעדו לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל ארץ מצרים כו' והי' טרוד גדול בהנהגת המלוכה של כל המלוכה ארץ מצרים להיותו המוציא כל תבואו' הארץ כי הוא המשביר לכל עם הארץ וגו' והמביא את כל הכסף ביתה פרעה כו' שזהו טרדה גדולה מאד לעיני להנהיג מלוכה גדולה כמ"ש ולב מלכים אין חקר ואף גם כהיותו נאמן בבית פוטיפר שר הטבחים הי' ג"כ טרוד גדול בכל עסקיו של פוטיפר אשר הי' שר לגדול לפרעה (ובודאי הי' לו נחלאות הרבה והי' צריך לחשוב הוצאותיו והכנסותיו) וכמ"ש ויעזוב את כל אשר לו ביד יוסף וגו' וכדמתרגם אונקלוס ע"פ ויבא הביתה לעשות מלאכתו וגו' בכיסיו ובחושבני' כו' נמצא הי' יוסף טרוד גדול מאד בכל עסקי' כל ימי היותו במצרים לכך טעו בו אחיו כ"כ להיות נדמה להם למצרי מחמת שראו גודל עוצם טרדתו בעניני עוה"ז כל הימים איך יוכל להיות מרכבה לאלקו' בבחי' ביטול תמידי שזה דבר והיפוכו ממש כי האבות הן המרכבה היו רועי צאן שלא יטריד אותם שום דבר ממילי דעלמא כו' ולכך לא האמינו שיהי' מרכבה (כ"א אדרבה הוא מצרי ממש כו') אבל באמת טעות גדול טעו בו מפני שלא השיגו מעלת שרשו ומקורו אשר הוא מאד נעלה אף מן האבות עד שהטרדא והעסק שלו במילי דעלמא לא הי' תופס מקום בעיניו לבלבלו

התקשרותו באלקות בביטול תמידי בלי הפסק כלל, והיינו כמו עד"מ בהמאציל ית' אף שאין מספר לגדודיו והוא חותך חיים לכל ברי' פרטי' בהשגחה פרטיות כמ"ש עיניך פקוחות ע"כ דרב"א ובפרט ברי"ה הוא פוקד כל יצורים וכולם יעברו לפניו כבני מרון כו' וכמ"כ אדם נידון בכל יום שנשפע שפע וחיות פרטי' לכל ברי' פרטיות בכל יום ובכל עת ובכל שעה כו', ואיך יתכן ח"ו לומר שזהו טרדא לפניו לחשוב מחשבו' פרטיות רבות לחתוך חיים לכל ברי' וברי' פרטיות אשר אין קץ ואין מספר להם כלל שנאמר שזהו בחי' מ"ז אצלו ח"ו שזהו בחי' ריבויי ודבר נוסף על עצמותו ואין לך דבר שחוץ ממנו כמ"ש אני ה' לא שניתי שמושלל מגדר שינוי והתפעלות וריבויי ח"ו כי הוא אחד האמיתי ואין עוד מלבדו. אך הענין שבזאת כולם נסקרי' בסקיר' מחש' אחת ממש בלי תפיס' מקום כלל שבמח' אחת נסקרו כל הנברא' ונחתך חיים לכל ברי' בהשגחה פרטיות ואין זה דבר נוסף על עצמותו ח"ו (שנאמר שחושב מ"ז ח"ו היינו בחי' ריבויי להשגיה בהשגחה פרטיות על כל דרכי בנ"א נמצא ימצא מחשבו' רבות שונות כו') כ"א הכל גלוי וידוע לפניו בסקירה אחת ממש שכולא קמי' כלא חשיבי' בלי תפיסת מקום כלל ואין נמצא בזה בחי' ריבויי והתפעלות כלל כ"א הוא אחד ואין בלתו וד"ל וכמרז"ל מהארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה כו' רגלי החיות כנגד כולן שוקי החיות כנגד כולן כו' נמצא כל דבר הגבוה הגבוה למעלה כולל כל הפרטים שלמעלה הימנו בסקירה אחת בלי תפיסת מקום כלל עד שראשי החיות הם כנגד כולן שכוללים את כל הפרטים שלמטה מהם בסקירה אחת בלי תפיסת מקום כלל כמשנת"ל במ"א ומכ"ש וק"ו בעצמות המאציל ית' אשר אין ערוך אליו כו' שכולם נסקרים בסקירה א' ממש והכל גלוי וידוע לפניו אף כל ברי' קלה פרטיות בכללו' סקירה ומח' אחת ועי"ז סקירת המח' האחת נחתך החיים לכל חי וברי' פרטיו' כו' וד"ל. כך עד"מ ודוגמא דדוגמא זו הי' יוסף הצדיק עליון מלך במצרים והי' המשביר לכל עם הארץ וילקט את כל הכסף כו' ועשו מלחמות הרבה כנודע ולא הי' זה מטריד אותו כלל לבלבל אותו מבחי' התקשרות בגודל עוצם ביטולו בתמידות כו' מפני שהי' בחי' מוחי' דגדלו' והי' נסקרים כל הענייני' והעסקי' שלו בסקירת מחש' אחת בלי תפיסת מקום כלל (עד שלא הי' נחשב כלל למ"ז) כו"י מפני שהי' בחי' מרכבה לבחי' מחש' הקדומה של המאציל ית' אשר כולם נסקרים בסקירה א' כנ"ל וכנודע המעשה מהבעש"ט ז"ל אשר לא הי' יכול להשיב כהלכה במילי דעלמא בליל ש"ק מחמת גודל עוצם התקשרותו בתכלי' הביטול האמיתי והתפלל ע"ז שיתעלה ויוגבה למעלה להיות לו מוחי' דגדלו' כ"כ עד שיוכל להשיב כהלכה אף במילי דעלמ' בליל שבת כי מחמת גדלות המוחי' אין תופס מקום כלל הענין דעלמאי ויוכל להשיב כהלכה באותו הענין שישאלוהו אף בשעת דביקותו הנפלאה ולא יבלבלו כלל כנ"ל וד"ל.

ביאור הענין הוא, דהנה יוסף הי' מרכבה לבחי' הד"ר מלך הח' שהוא שורש התיקון המברר את המלכים שמתו דתוהיוי ולזה הי' יוסף מלך במצרים על הגוים ולא על ישראל מפני ששרשו הוא הד"ר מלך הח' שהוא לפני מלך לבני"ש, וז"ש ביוסף הצדיק שהוא יפ"ת ויפ"מ וכן בהד"ר מלך הח' כתי' וימלוך הדר כו' ושם עירו פעו וגו' שהד"ר הוא לשון הדר ויפ"י וש' עירו פע"ו הוא ג"כ לשון יופי כו' בהיות ידוע שעיקר התפארת הוא בג' מיני גוונים כלולין כאחד שאז נמצא עיקר הני והתפארת, משא"כ גוון יחידי כו' לכך נאמר ביוסף שהוא יפ"ת ויפ"מ, פי' שהוא בחי' הד"ר מלך הח' שרש התיקון אשר בתיקון נתתקנו להיות בחי' פרצופי' שיומגו הספי' חו"ג כאחד בהתכללות ויחוד אמיתי שזהו מד"ת הת"ת הכוללת ג' גוונים חג"ת כאחת בהתכללות ויחוד אמיתי כנודע משא"כ בתוהיו היו מפורדים זת"ז כו' לכך נאמ' ביוסף יפ"ת ויפ"מ שהוא מקור ושרש התאר והמראה הכולל ג' גוונים בהיות הד"ר הוא שרש התיקון שממנו נמשך התיקון כנ"ל לכך הוא עושה המרא' דתיקון להיות נכלל מג' גוונים שהוא שרש ומקור התיקון שלמעלה הימנו ולכך כתי' יפ"מ שהוא מקור היופי של המראה דתיקון וד"ל. וז"ש וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא במצרים ויבא יוסף את הכסף ביתה פרעה וגו', פי' כי הד"ר מלך הח' הוא שרש התיקון כנ"ל הוא עיקר המברר כל הניצוצין שנפלו בשבירת ומיתת הז' מלכים דתוהו ומלקט את כל הכסף היינו כל ניצוצי החסדים שנפלו בשבירת המלכים דתוהו כולם כאחד צבורי' בשביל ישראל שיוכלו לסבול כל הארבע גליות אשר הם מפוזר ומפורד בין העמים כשה בין הזאבי', וע"ז עושה הד"ר שרש התיקון (שהוא מקור של ישראל כו') שמברר ומלקט את כל הניצוצי' החסדי' שנפלו בשבי' כולם צבורים כאחד להכין לחם לישראל לתת להם שארי' וקיום בארץ בין העמים בכל הגליות שכל הקיום שלהם הוא הכל מהשפעת החסדים דהד"ר מלך הח' שיכלכל אותם בהשפעת החסדי' שליקט וביירר הרבה ניצוצין החסדים כו' שמשפיע להם מעט מעט בכדי שיהי' להם קיום בין האומות כמשל האדם שמכין לו צדה לדרך רחוקה שמכין צידה לרוב שיהי' לו מחי' ומזון בכל אורך משך הדרך רחוקה אשר הוא הולך עד בואו לאחוז חפצו, כך עדימ' הד"ר מלך הח' בירר וליקט הרבה ניצוצי' החסדי' כאחד הוא משפיע להם בכל אורך הגליות עד בוא הגו"צ בי"ב שיהי' להם קיום בין האומות שמה שדבר וליקט הרבה ניצוצי' החסדים כאחד הוא משפיע להם בכל אורך הגליות מעט מעט ומקיים אותו בקיום שיש בו ממש כנראה שכל ישראל מאמינים בני מאמינים שמאמינים בכל אורך משך הגלות שיבא גואלם משיח צדקינו ב"ב בלי ספק וס"ס כלל וחזוק האמונה הזאת שלמעלה מהדעת והשכלי' הוא נשפע מבחי' הדר מלך השמיני שהוא משפיע להם החסדים שליקט הרבה מעט מעט להחיותם ולקיימם ולהיות להם חיזוק האמונה

הזאת שלמעלה מהשכל כו', וז"ש וילקט יוסף את כל הכסף וגו' שזה הי' עבודתו של יוסף מלך מצרים שהוא מלך הד"ר שרש התיקון שבירר וליקט כל הניצוצין בחסדי' דתוה"ו שנתפזרו במצרים דרך שבי' כולם כאחד להכין לישראל צידה לדרך רחוקה היינו לתת להם שארית וקיום בארץ בכל אורך משך הגלות שמשפיע להם מעט מעט מחסדים עליונים שהכין הכנה רבה בבחי' גילוי ממש וז"ש ויבא ביתה פרעה היינו לבחי' עלמא דאתגלי' שנק' פרעה (כמ"ש בזהר דאתפריעו כל נהורי' כו' ע"ש) כו' ולזה הי' טרדתו של יוסף במצרים לעסוק בכל עניני' עד שבלעדו לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל ארץ מצרים שע"ז בירר כל הניצוצים החסדי' דתוה"ו שנפלו לשם וליקט אותם כאחד בשביל ישראל כנ"ל וד"ל. וז"ש יוסף לאחיו בהתודע אליהם ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם וגו' כי למחי' שלחני אליכם אלקים לפניכם וגו' לשום שארי' בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדולה וגו' פי' כנ"ל שיוסף הי' מלך הח' הוא הי' מלקט כל הכסף המה ניצוצי' החסדי' דתוה"ו שנפלו בשבירה למצרים בשביל ישראל לכלכלם בהם בכל הגליות עד ביאת המשיח ב"ב שיהי' להם קיום בין האומו' שהכל הוא נשפע שפע החסדי' לישראל מיוסף שהוא הד"ר שרש התיקון. שליקט וביירר כל החסדי' כאחד בשביל להחיותם בכל משך הגליות כנ"ל וז"ש כי למחי' שלחני אלקי' לפניכם לשום לכם שארי' בארץ כנ"ל ולהחיות לכם לפליטה גדולה פי' עד שיהי' פליטה גדולה דהיינו בגמר ותכלי' כל הבירורי' שיתבררו לגמרי כו' דהיינו בימות המשיח ב"ב שיתברר ש' ב"ן לגמרי ויתעלה לשרשו ש' ס"ג שלמעלה ממה' כו' מצטרך להשפעת החסדי' דיוסף מלך השמיני' שהוא בחי' ש' מ"ה המברר ומלקט כל ניצוצו' החסדי' להחיותם ולשום להם שארית בארץ בכל משך הגלות כנ"ל אבל כשיהי' פליטה גדולה היינו בגמר ותכלי' כל הבירורי' שיהי' ש' ב"ן למעלה מש' מ"ה בחי' יוסף המברר כו' ולכך על אותו העת נאמר ודוד עבדי יהי' נשיא עליהם שדוד שהוא משבט יהודה יהי' לנשיא וגו' ורועה א' יהי' לכולם כמשנ"ת במ"א שאז יתעלה יהודה' שהוא ש' ב"ן דאצי' להיות עטרת בעלה למעלה מבחי' יוסף שהוא ש' מ"ה המברר בהיות אז יהי' הפליטה גדולה שיתברר בחי' ש' ב"ן בחי' יהודה לגמרי ויחזור לשרשו ש' ס"ג שלמעלה ממה' כנ"ל. אבל עד שיהי' הפליטה גדולה היינו בכל משך הגלות שלא נתברר ש' ב"ן עדיין לגמרי שיוסף ש' מ"ה הוא המברר אותו והוא למעלה הימנו מצטרכי' להשפעת החסדי' דיוסף מה שבירר וליקט בארץ מצרים בכדי להחיותם ולשום להם שארית בארץ שיהי' להם קיום בארץ בין האומות שעיקר המקיים של ישראל במשך הגלות הוא הכל בחי' יוסף מלך הח' עיקר המברר דו' מלכים דתוה"ו שרש התיקון כנ"ל. וז"ש אסף נוהג כצאן יוסף רועה ישראל האזינה וגו' שהתפלל אסף על אריכות הגלות לכך הוצרך להזכיר את יוסף מלך הח' שהוא המשפיע חסדי' לישראל לקיימם בשעת הגלות כנ"ל וז"ש נוהג כצאן יוסף וגו' וזה יהי' עד שיהי' פליטה

גדולה אז יהי' דוד עבדי נשיא עליהם וגו' כנ"ל וד"ל וז"ש יוסף בעצמו ולהחיות לכם לפליטה גדולה פי' עד שיהי' פליטה גדולה כנ"ל וד"ל וז"ש בן פורת יוסף, פורת, הוא צירופי אותיו' תופר פורת פות"ר תופר הוא שיוסף הוא הדר מלך הח' שרש התיקון שהוא עיקר המברר את כל הניצוצין דתוה"ז של המלכים שמתו ונתפזרו בבי"ע שמלקט אותם כולם באגודה אחת כמ"ש וילקט יוסף את כל הכסף וגו' כנ"ל שמכין צידה ומחי' לישראל לשום להם שארי' בארץ בכל משך הגליות עד שיהי' פליטה גדולה כו' ולכן נק' תופ"ר, שתופר ומחבר כל הניצוצין דתוה"ז שנתפזרו ונתפרר לבחי' מצרים כו' להיותם מחוברים כאחד כך עד"מ יוסף הוא התופר את כל חלקי הניצוצין דתוהו המפורדים שיתלקטו ויתחברו כולם כאחד באגודה אחת כנ"ל וד"ל פורת הוא לשון ריבוי (כמו פרו ורבו) ותוספת, פי' שמוסיף ומרבה ריבוי חסדים בעולם התיקון מה שקיבץ וילקט הכסף במצרים הוא מפזר אותם לישראל בכל משך הגלות ומיתוסף עי"ז ריבוי חסדים בעולם התיקון ולכך נק' שמו יוסף לשון תוס' וריבוי כמו יוסף דעת וגו' (כנודע שיוסף הוא בחי' הדעת עליון כו') מטעם הנ"ל וד"ל. פותר הוא מפני שיוסף הוא הפותר חלומות כמ"ש כאשר פתר כן הי' וגו' פי' כנ"ל ששרש החלום הוא הגבה למעלה מאד נעלה היינו מבחי' המקיף והסובב שלמעלה השוה ומשוה קטן וגדול שמופשט מגדר התחלקות בתכלית ולכך יכול לחבר שני הפכים ביחד מחמת ששניהם מתבטלים מפניו לגמרי לכך מתחברי' יחד אך נתלבש המקיף למטה בבחי' לבוש ש"ק דהיינו החלום שבו מלובש כמ"ש אלביש שמים קדרות וש"ק אשים כסותם וגו', אך יוסף הי' מלך הד"ר שרש התיקון שהוא למעלה מתוהו ותיקון נמצא הוא למעלה מגדר התחלקות האורו' בכלים דהיינו בבחי' התיקון מחולקים האורו' בכלים אבל יוסף הי' שרש התיקון מקור האורות והכלים שמושלל מגדר התחלקות האורו' בכלים כו', לכך הי' פותר חלומו' פי' שהי' ממשיך משרש שרשו של החלום איך שהוא למעלה קודם התלבשותו בלבוש ש"ק דהיינו מבחי' המקיף עצמו כשהוא מופשט מגדר לבוש כו' נפתר החלום ההוא לכך כאשר פתר כן הי' מפני שהמשיך משרשו ומקורו של החלום בחי' המקיף עצמו המופשט מגדר לבוש וכלי וזהו שרש יוסף בחי' הד"ר מלך השמיני שלמעלה מגדר התחלקות האורו' בכלים כו' ולכך הי' פותר חלומו' וד"ל. והנה אחיו של יוסף המה השבטים בני יעקב לא הכירוהו מפני שהי' הגבה למעלה מאד נעלה משרשם עד שלא השיגו אותו כלל והיינו ששורש שרשם של השבטים הוא מבחי' ז"א דאצי' שהוא עולם התיקון איך שהאורות מחולקי' בתוך הכלים דז"א דאצי' בבחי' התחלקו' הקוין ממש דהיינו בחי' המדות דאצי' שמתחלקי' לוי"ק מעלה ומטה וד' רוחות כו' וכמ"ש לך הוי' הגדולה והגבו' והתית' כו' פי' שבחי' ז"א דאצי' הכלול מוי"ק שמתחלקי' האורו' בכלים בטל בתכלי' לפני עצמות המאציל ית' בהתכללות ממש כי הוא בעצמו ית' מופשט מגדר התחלקו' לגמרי כנ"ל והנה שרשו של יוסף הי' בחי' הד"ר מלך הח' שרש התיקון שלמעלה מגדר התחלקות האורו' בכלים (שהי' שרש ומקור האורות המחולקים בתוך הכלים

כנ"ל) לכך לא הכירוהו אחיו השבטים שנמשכו מז"א דתיקון דאצי' אשר כבר נחלקו האורו' בכלים בהתחלקות ממש אשר שרשו גבוה מאד נעלה מהם עד שלא השיגו אותו כלל וכמ"ש לך ה' הגדולה והגבורה כו' שלגבי שרשו של יוסף הי' בטלים בתכלית הביטול ממש כנ"ל ולכך לא השיגו שרשו ומקורו הנשגב מהם הגבה למעלה וטעו בו טעות גדול דהיינו שסברו אשר הוא בחי' החלום עצמה היינו בחי' המקיף המלוכש בלבוש החלום למטה כמ"ש אלביש שמים קדרות וגו' ולזה א' הנה בעל החלומות הלזה בא שסברו שהוא עצמו בעל החלומות דהיינו איך שהמקיף מלוכש למטה בבחי' החלום ממש לכך קראו אותו בעל החלומות שהוא בחי' החלום. עצמו אבל באמת טעות גדול טעו בזה שהוא הי' פותר החלומות פי' שרשו הי' מבחי' המקיף עצמו איך שהוא למעלה מופשט מגדר לבוש וכלי בתכלי' שזהו שרשי שרשם של החלומות ולכך הי' פותר חלומות שהי' מבחי' עצמו המקיפים שלמעלה מעלה כו' ולכך למטה כאשר פתר כן הי' כנ"ל (וכמ"ש בן פורת יוסף שהוא פורת ותופ"ר ופותר שהכל שרש א' וד"ל) וזהו שרש טעותם כו' כנ"ל וד"ל.

ולתוספת ביאור באר היטב ענין ובחי' מדריגת צדיק העליון כו' הוא במ"ש אור זרוע לצדיק וגו', דהיינו בחי' האור עליון דזהו נהיר מסייפי עלמא עד סייפא עלמא כו' דגניז הקב"ה לצדיקי' לעיל כו' והיינו כמו עדי' למטה בעבודת ה' ימצא ב' בחי' ומדריגו' אהבת שונות, האחת הוא בחי' אהב' הנולדה מהתבוננו' השכל בגדלות א"ס ב"ה שכאשר יעמיק שכלו היטב ברוממותו ית' יולד מזה הולדה חדש' ממש דהיינו בחי' אהב' בהתלהבות הלב אליו ית' אשר אהב' זו היא הולדה חדשה מעיקרה ממש אשר לא הי' נמצאת בו קודם לכן שנוולדה מהתבוננו' השכל בבחי' הולדה חדשה ממש והשנית הוא בחי' אה' המסותרת בלב כנסי' ומושרשת בהן בטבע בהעלם והסתר גדול והוא מוציאה לידי גילוי ממש ע"י ההתבוננו' של השכל כו' שאין זה בחי' התחדשו' גמורה שכבר הי' אה' זו נמצא בו רק בהעלם והסתר מאד ועתה הוציאה מהעלמה לידי גילוי כו' והנה אף שאהבה זו החדשה היא הנולדה מהתבוננו' היא בחי' התחדשו' גמורה כנ"ל אעפ"כ היא למטה מבחי' אהבה המסותרת היוצא מן ההעלם לגילוי אף שאינה התחדשות גמורה רק שיצתה מההעלם לגילוי אעפ"כ שרשי שרשה הגבה למעלה מבחי' אהבה ראשונה הנ"ל רק שנשפלת למטה מטה יותר מבחי' האה' החדש' הנ"ל והאה' החדש' היא למטה בשרשה הימנה רק שלא נשפלה כ"כ במורד וד"ל. והנה בחי' ומדריג' יוסף הצדיק עליון הוא בחי' אה'

החלום: בבוך 753: בעל החלום.

שרש: בבוך 620, 753 ליתא.

מעיקרה ממש: בבוך 620: ממש מעיקרה.

שרש: בבוך 620, 735 ליתא.

המסותרת בכנסיי בהעלם והסתר ששרשה גבוה מאד בחי' סוד העליון כמארז"ל נכנס יי"ן יצא סו"ד שע"י יין עילאה יצא הסוד מהעלם לגילוי ואין זה התחדשו' גמורה רק שיוצא ומתגלה ע"י סוד העליון בבחי' גילוי ע"י יי"ן עילאה שהוא בחי' בינה דאצי' כנודע וזהו בחי' יוסף צדיק עליון שהוא בחי' יסוד העליון י' סו"ד כו' כנ"ל. וז"ש אור זרוע לצדיק שהאור דנהיר מסייפי לעלמא עד סייפי עלמא גנוז לי' לצדיקי' כו' פי' שנעלם וטמיר וגניז בבחי' צדיק עליון מדריגו' יוסף הוא בחי' יסו"ד י' סו"ד כו' כנ"ל. וז"ש בזהר דיוסף הוא גננא דגנתא כו', פי' גנתא הוא בחי' המשכת הקו"ח ממש דא"ס ב"ה שהוא ראשית הקו עד סיומו נק' הכל בחי' גנתא שהוא בחי' מל' כו' וכמרו"ל מה הגן צריך לעדור ולהשקות ולזמר כו', פי' שמצטרך להתברר ע"י האדם המברר אותו שעודר ומשקה ומזמר כו' הם כל מעשה הבירורי' של מלאכת גי' העליון שלו הוא בחי' יוסף הצדיק עליון שנק' גננא דגנתא שהוא עיקר המברר אותו כנ"ל וד"ל. והנה כמו שנמצא בארץ שלמטה המגדלת כל תבואותי' הנזרעות בה מידי שנה בשנה תוציא תבואות חדשות ממש ב' בחי' ומדריגו' הא' הם התבואות שלה המתחדשי' משנה לשנה בהתחדשות גמורה ממש, והשנית הוא ספיחי' דארעא דמקיימי' ארעא כו' שאינם מתחדשי' בכל שנה מעיקרן כתבואו' הארץ כ"א הם מתקיימי' משנה לשנה ומקיימי' את הארץ שעיקר קיום שלה הוא ע"י הספיחים שלה כו' כך נמצא למעלה ממש בארץ העליונה שנק' גנתה ב' בחי' ומדריגו' אלו שהספיחי' אף שאינה מתחדשי' ממש שרשם הגבה למעלה אף מתבואה המתחדשי' ממש שהספיחי' המה נמשכי' מבחי' יוסף הצדיק עליון אשר הוא גננא דגנתא לקיים הארץ העליונה שעיקר קיומה הוא מן הספיחי' הנמשכים מהגנניא בחי' יוסף כנ"ל (ולכך אינם מחודשי' מעיקרם דהיינו כבחי' האהב' מסותרת היוצאת מהעלם לגילוי שאינה בחי' התחדשו' ממש ואעפ"כ הוא למעלה בשרשה מבחי' האהבה החדש' רק שנשפלה במורד יותר למטה כך הוא ההפרש בין ספיחי' ובין תבואו' הארץ וד"ל). ובוה יובן מארז"ל ע"פ וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא במצרים וגו', שלש מטמונות הטמין יוסף במצרים, אחת נגלה לקרח, ואחת נגלה לאנטונינוס בן אסוריריס, ואחת גנוזה לצדיקי' לע"ל, הנה ידוע שהחסד עליון דאצי' מתחלק לג' פרקי' פרק העליון ואמצעי ותחתון כו', והיינו ג' מטמונות שהטמין יוסף מבחי' הכסף המה ניצוצי החסדי' שליקט ובירר בארץ מצרים כנ"ל שנשארו בבחי' העלם והסתר בבחי' סוד העליון כנ"ל רק ב' פרקי'ן האמצעי והתחתון של הכסף הוא החסד העליון שנתגלו לקרח ואנטונינוס, ופרק העליון של החסד הנ"ל היינו שלישי העליון שלו הוא טמיר וגניז לצדיקיא לע"ל, שלע"ל יתגלה שלישי העליון של הכסף דיוסף אל הצדיקים כו' ועתה בכל משך הגלות הוא טמיר וגניז בבחי' סוד העליון, וז"ש אור זרוע לצדיק וגו' דגניז לי' לצדיקיא לע"ל כנ"ל דהיינו בחי' גר' של החסד עליון בחי' חביד שבח"סי שהוא בחי'

שליש העליון יתגלה לע"ל דוקא לצדיקים שאז יצא הסוד בבחי' גילוי ממש (וכנ"ל שעתה בכל משך הגלות יוסף הוא המנהיג את ישראל ומקיימם בין האומות לשום להם שארית בארץ שמשפיע להם החסדי' מעט מעט כו' והיינו מ"ש יוסף כי למחי' שלחני אלקים לפניכם כו', ולע"ל יתגלה שלישי העליון של הכסף שליפט יוסף בבחי' גילוי ממש כנ"ל) וכנ"ל וד"ל.

ויאסור יוסף מרכבתו ויעל לקראת ישראל אביו גושנה וירא אליו וגו', הנה בזה יש שני פי' הא' הוא שיוסף נתגלה ליעקב וז"ש וירא אליו מי נתגלה למי הוי אומר יוסף נתגלה ליעקב מפני ששרשו של יוסף הוא למעלה משרש ישראל אביו, בהיות נת"ל שיוסף הוא בחי' מלך הח' מלך הדר כו' ישראל הוא בחי' ז"א דתיקון דאצי', נמצא יוסף למעלה הימנו שהוא שורש התיקון שלמעלה הימנו לכך נתגלה יוסף דוקא לישראל בבחי' גילוי מפני שהוא למעלה הימנו כמ"ש וישתחו ישראל על ראש המטה שנשתחוהו ישראל ליוסף וכדרז"ל ע"ז לחלוק כבוד למלך כו' היינו מפני שיוסף הי' מלך במצרים על הגויים דוקא ולא על ישראל ששרשו הוא בחי' הדר מלך הח' שלמעלה מבחי' ישראל כנ"ל ומ"ש ויאסור יוסף מרכבתו ויעל דמשמע שמרכבה של יוסף הי' למטה מבחי' ישראל שהעלה את מרכבתו לישראל כמ"ש ויעל לקראת ישראל וגו' י"ל שמרכבתו הי' למטה מבחי' ישראל אבל הוא הי' למעלה הימנו כנ"ל, ועי"ל פי' אחר שיעקב נתגלה ליוסף בנו ועל"י קאי מאמר הכתוב וירא אליו היינו שיעקב נתגלה ליוסף מפני שיוסף הוא למטה הימנו ושניהם אמת שיעקב נתגלה ליוסף בנוי' שיש בחי' יוסף שלמעלה מיעקב ויש בחי' יוסף שלמטה הימנו והיינו שיוסף הוא בחי' יסוד בכ"מ יש בחי' יסוד שלמעלה מיעקב היינו בחי' יסוד דא"ק שנק' ג"כ יוסף יוסף' ויש בחי' יסוד שלמטה הימנו והיינו בחי' יסוד ז"א דאצי' וד"ל.

בעזה"ש. בסעודה הנ"ל

כי אם זכרתני אתך כאשר ייטיב לך ועשית עמדי חסד והזכרתני אל פרעה וגו', ולא זכר שר המשקים את יוסף והיה מקץ שנתיים ימים וגו' ודרז"ל על שנענש יוסף לישב בבית הסוהר עוד שנתיים ימים ע"ז שבקש את שר המשקים אתי שיזכרנו לפרעה ולא סמך על הקב"ה כו' ולכאורה תמוה מ"ט נענש יוסף ע"ז הלא יעקב אביו עשה כן ולא נענש כלל בזה דהיינו ששלח מנחה לעשו אחיו אכפרה פניו במנחה כו' והכניע א"ע לפניו ב' השתחוואות כמ"ש וישתחו ז"פ עד גשתו עד אחיו וגו' וקראו אדוני וגו' שהכניע א"ע לפני עשו אחיו בכ"ז לא נענש בזה כלל ויוסף שבקש את שר המשקים שיזכרהו לפני פרעה נענש מה בכך שביקש שיזכרנו לפני פרעה כו', אך הענין הוא כנ"ל ששרשו של יוסף הוא הגבה למעלה משרשו של יעקב שיוסף הוא בחי' הדי"ר מלך הח' שרש התיקון דאצ"י שלמעלה מבחי' האורו' והכלים שהוא מקור האורו' וכלים דתיקו"ן לכך לא הי' לו להכניע א"ע לפני שר המשקים שיזכרנו לפני פרעה משא"כ יעקב לו זאת שיכניע א"ע לפני עשו אחיו כו' והיינו מפני שיעקב הוא בחי' ז"א דאצ"י ששם האורות מתחלקים בתוך הכלים בהתחלקו' ממש להיותם מתלבשי' בתוך הכלים א"פ ממש וכנודע שמחיצוני' הכלים דז"א דאצ"י יונקים החיצוני' ומקבלים חיות ג"כ. והנה כתי' ולאום מלאום יאמץ שזלע"ז עשה האלקים דהיינו כמו שנמצא בקדושה בחי' יעקב שהוא ז"א דאצ"י כך ימצא לעומת ונגד זה בחי' עש"ו אחיו שהוא מקור החיצוני' שמקבלי' חיות מחיצוני' הכלי' דז"א שהוא הזלעו"ז דיעקב כו' ולכך ולאום מלאום יאמץ שלפעמים יתגבר הזלעו"ז ויתאמץ להיות למעלה כו' לכך צריך יעקב להכניע א"ע לפני עשו אחיו בעת ההיא אבל יוסף הוא בחי' הדר מלך השמיני שהוא שרש התיקו"ן שלמעלה מבחי' אורו' וכלים שאין החיצוני' יוכלו לינק משם ואין נמצא בחי' זלעו"ז כלל אצלו לכך נענש יוסף על מה שהכניע א"ע לפני שר המשקי' ופרעה כי לא יאתה לך כך מצד שרשך הנעלה אשר אין נמצא נגדך לעו"ז בחי' חיצוני' וקליפות כלל לכך מוכרח אתה לישב כו' וא"ל יושיעך הקב"ה בכבודו ובעצמו ומה לך להכניע א"ע עליהם אשר אין זה מקומך כלל שאתה נשגב מאד נעלה להיותך בחי' הדר מלך הח' שלמעלה מאו"כ שאין נמצא כנגדו ולעומתו בסט"א וחיצוני' כלל שאין יכולים להגיע לשם לינק כלל), לכך לא יאתה לך לבקש את שר המשקי' להזכירך לפני פרעה כי אין אתה מצטרך לא לפרעה ולא לשר המשקי' כו' כנ"ל ולכך נענש ע"ז יוסף דוקא ולא נענש יעקב בהכנתו לפני עשו אחיו כנ"ל וד"ל.

 את: בנוד 735 ליתא.

(77): בנוד 753 כלל.

כל הדברים יגיעים לא יוכל איש לדבר וגו', שמע ממורו (ה'ה דמעזריטש) ע"ה על מאמר הזהר שכינתא אזלא מדוך לדוך ומאתר לאתר כו', שכינתא הוא עולם הדיבור שלמעלה אזלא מדוך לדוך ומאתר לאתר כו', היינו שכל המעשי' הנעשי' תחת השמש וכ"ל הדיבורי' של בני אדם שלמטה אף כל הדברי' בטלים במילי דעלמא במו"מ וכה"ג סיפורי מעשי' מחידושי הזמן ממלחמות האומות וכה"ג הכל נשפע מלמעלה כי איך יוכל למצוא בהם כחי' הדיבור לאשתעוי במילין דהדיוטא או כח המח' בזה אלמלא לא הי' נשפע זאת מלמעלה מעלה, והיינו שבחי' אדם העליון דאצי' מוציא בהבל פי' העליון דיבורים כאלו שישתלשל מהם בריבוי ההשתלשלות למטה בעוה"ז צירופי אותיו' הדיבור של מילין דעלמא כל הדברים בטלים וכה"ג שזהו נשפע מלמעלה דרך. ואי לזאת נא' בזה' לית לך קלא או מילא דאתאביד בעלמא כו' פי' שכל הדיבורים שלמטה אף כל הדברי' בטלי' ומילין דהדיוטא מוכרחים להתברר ולהתעלות למעלה בכירור אחר בירור שם. שמתחלפין צירופי' בצירוף אחר צירוף בחלופים ותמורות דתמורו' עד שיוכלו להתעלות לקדושה לשרשם כמקדם ובוה ימצא חלוקי' גדולי' יש דיבורי' אשר מתעלי' ומתבררי' במשך עשר שנים, ויש אשר צריך שיהי' זמני' נ' שנה דלא כל הבריורי' שוין באיכות התבררותם כו' אבל לית לך קלא דאתאביד מן עלמא שלא יתברר ויחזור לשרשו בחי' הבל. הדיבור עליון של האדם העליון כנ"ל, וע"ז נא' בזהר דשכינתא אזלא מדוך לדוך ומאתר לאתר כו' היינו שבחי' עולם הדיבור שלמעלה משפיע הדיבורים האלו הנמצאים למטה שאין כל הדיבורי' שוין כנ"ל ולא יתאביד מן עלמא אפי' דיבור א' כולם מוכרחים להתברר ולחזור לשרשם כמקדם אך אופן התבררותם הוא דבר פלאי שלמעלה מהשכל ולז"א הכתוב בן פורת יוסף בן פורת עלי עין שבחי' התפירה דיוסף שמחבר כל המתבררי' ותופרי' כ"א הוא עלי עי' למעלה אף מן השכל וכ"ש שהוא למעלה מן הדעת וד"ל (ובוה יובן שכל המעשי' הנעשו תחת השמש אף כל העסקי' של העוה"ז בעניני מו"מ שלפעמים יקרה סחור' זו ולפעמים יקרה סחורה אחרת הוא נשפע הכל מלמעלה דרך שבי' ומוכרחים להתברר כמקדם לכך לפעמים יקרה סחורה זו ולפעמי' אחרת. כאופן הבריורי' הכל לפי העת והזמן כו' ואף כל המלחמות

כח: בבוך 735: בחי' כת.

דרך: במאה שערים ובבוך 94, 968 ליתא. בבוך 799 נוסף: ו'.

שם: במאה שערים ובבוך 94, 560, 735, 798, 968 ליתא.

מתעלי': בבוך 560 ליתא.

שיהי': בבוך 560 ליתא.

צריך . . זמן: בבוך 94: צ"ל.

הבל: במאה שערים ובבוך 94: המל'.

הדיבורי': בבוך 94: הבריורים.

(ובוה: במאה שערים ובבוך 94, 798: ובוה.

אחרת: בבוך 94: סחורה אחרת.

שבין האומות הוא לצורך איזה בירור מהם אף שאין שייכות זה לקדושה והיינו כענין שאמ' הבעש"ט ז"ל שהי' איזה מלחמה ז' שנים בין שני עוכומ"ז בשביל שיתבררו הקולות מתרועעת המלחמה כו' ויעשה מהם איזה ניגון שיעבוד הצדק את ה' בניגון ההוא כו' כנ"ל וד"ל.

בעז"ה ליל ש"ק פ' בא בטעודה

כי טובים דודיך מיין וגו', וארז"ל ע"ז עריבים עלי ד"ס יותר מיינה של תורה כו'. להבין מאמ' זה שא' עריבים עלי ד"ס כו' הל"ל לי מהו עלי כו'. הענין הוא דהנה כתי' לאהבה את הוי' אלקי' כי הוא חייך וגו' פי' כי הוא נתינת טעם כי הוא משמש בד' לשונות אלא דהא כו' וכאן הוא משמש בלשון דהא כו' שהוא נתינת טעם לאה' את ה' מפני שהוא חייך פי' המאציל ב"ה הוא מקור החיים ומקור התענוגים כמ"ש כי עמך מקור חיים וגו' והוא חיי החיים מקור כל התענוגי' כי ממך הכל שממנו נמשכו כל החיי' והתענוגי' הנמצאי' בעולמו' אבי"ע כו' ולכך המשכיל בזה היטב יתעורר באהב' אליו ב"ה מטעם שהוא חייך ממש ע"כ יתאוה לחיים שלו היינו מקור כל התענוגי' החיים כנ"ל. אך האה' זו שבאה מחמת הטעם שהוא חייך לא מקרי מסינ' ממש כמ"ש לאה' את ה' אלקי' כי הוא חייך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך וגו' מאחר שבאה מגרם וסיבת הטעם כי הוא חייך וכנודע שטנת"א הוא נמצא בבחי' הנאצלים שטעמים הוא בחכמה כו' אבל המאציל ב"ה בכבודו ובעצמו רם ונשא לבדו מופשט אף מגדר החכמ' כמ"ש כולם בחכ' עשית שהחכמ' נחשבה לעשי' גשמיות קמי' ית' ממש למסור נפשו באח"ד למהוי אביא ממש היא למעלה מן הטעם והדעת כלל רק אהב' פשוטה לה' לבדו המרומם לבדו ואין ערוך אליו כלל וכמ"ש אני הוי' לא שניתי כו' בין קודם שנברא כו' ובין לאחר שנברא כו' אין בו שינוי והתפעלות כלל כנודע ולזאת כאשר אותה נפשו לה' לבדו המרומם לבדו באה' פשוטה שלמעלה מן הטעם זה נקי' מסינ' ממש והיינו דכתי' בכל נפשיך ובכל מאודך וגו' למסור נפשו ממש בא' למהוי אביא ממש כו' שהוא התקשרות אל עצמותו ית' שלמעלה מבחי' טנת"א כו' כנ"ל. והנה האהב' זו היא מושרשת בלב כנסיי' ומסותרת בלבבם בבחי' העלם והסתר וא"א להוציאם מהעלם לגילוי זולתי ע"י יין עילא' כמרז"ל נכנס יין יצא סוד עליון הוא בחי' אה' המסותרת כנ"ל לידי גילוי ממש והיינו בחי' יינה של תורה פנימיו' התורה שמגלה הסוד הנעלם בחי' אה' המסותרת הג"ל בבחי' גילוי ממש בלב כנסיי' להיות בוערים באה' פשוטה שלמעלה מן הטעם לה' לבדו למהוי אביא כו' והנה בשבת מתגלה ג"כ בחי' אה' המסותרת הלזו בבחי'

גילוי דהנה כתי' ששת ימים עשה ה' השמים והארץ וביום השביעי שבת וינפש וגו' פי' בעשרה מאמרות נבה"ע שהם בחי' ע"ס דאצי' כמרז"ל בראשי' נמי מאמ' הוא כו' פי' אף בחי' החכ' דאצי' שהיא ראשית לנאצלים היא נמי מאמ' כמ"ש כולם בחכ' עשית וגו' וכיז' ה'י' בששת ימהמ"ע שנשפלו העשרה מאמרות לברוא את העולם וכמשל האדם העושה מלאכה שכותב או מצייר איזה ציור אזי משפל שכלו ומחשבתו כו' כמעשה הכתב או הציור שהוא אבל כשגמר מלאכתו אז הוא שובת ונח במנוחה כו' פי' שחוזר אל עצמותו כל שכלו ומחשבתו כו' כמ"ש במ"א, כך עדי"מ למעלה שבששת ימי המעשה נשפלו בחי' ע"ס דאצי' לברוא את העולם שאף בראשי' נמי מאמ' הוא כניל אבל ביום הו' שבת וינפש כבי' כבי"י שבא אל עצמותו ית' הנשגב לבדו בבחי' אין ערוך כו' היינו בחי' עצמו' העונג העליון מקור כל התענוגים כנודע ולזאת האה' המסותרת מתגלה בשבת לאה' לה' לבדו בחי' עצמותו ית' אל מקור התענוגי' באהב' פשוטה שלמעלה מן הטעם שאז נסתלק אל עצמותו ית' שלמעלה אף מבחי' טעמי' (כי טעמי' בחכמה ובראשי' נמי מאמ' הוא) כו' כניל וכיז' הוא בא לישראל מבחי' יין עילאה יינה של תורה כמרז"ל נכנס יין יצא סוד כניל והיינו בחי' קיום המצות של התורה שבהם מלוש רצון העליון ב"ה שעייז ימשיכו סוד העליון שיתגלו בבחי' גילוי בלב כני' ממש כי נכנס יין יצא סוד וד"ל. וז"ש כי טובים דודיך מיין כדרז"ל עריבים עלי ד"ס יותר מיינה של תורה פי' עריבי' עלי דוקא והיינו כי ד"ס הם ברכות המצות שתיקנו חז"ל לברך עובר לעשייתן שהברכות של המצות הוא למעלה אף מקיום המצות עצמן כמ"ש בע"ח שהמצוה עצמה ממשכת בחי' הא"פ המתלבש בתוך הכלים ומתיישב בתוכו ממש וע"י ברכות המצות ימשיך עליו בחי' או"מ אשר חופף על הכלי מלמעלה שא"א לו להתיישב בתוכו הכלי ממש והיינו שנאמ' כי טובי' דודיך מיין עריבים עלי ד"ס יותר מיינה של תורה, פי' עריבי' עלי דוקא שהמתיקות ועריבות שלעונג העליון שממשיכים ע"י ד"ס המה ברכות המצות הם עלי' דוקא בבחי' מקיף שא"א להם להתלבש לשום כלי בבחי' או"פ לכך הם יותר מיינה של תורה המה המצות עצמן שממשיכי' בחי' א"פ שמתלבש בכנס"י ממש בבחי' א"פ להוציא תעלומו' לבס בחי' אה' המסותרת מהעלם לגילוי שע"ז ארז"ל נכנס יין יצא סוד כניל אבל ע"י ד"ס הם ברכות המצות ממשיכי' נועם ה' ית' עליו בבחי' מקיף שא"א להתלבש בבחי' א"פ כלל ולכן הם יותר מיינה של תורה מפני שהם עריבי' עלי דוקא וד"ל.

ביאור הענין הוא דהנה עובר לעשיית המצוה תקנו הסופרים לברך בא"ה אמ"ה אשר קדשנו במצותיו וציונו וגו'. פי' ברוך הוא המשכה ממקור כל החיים שלמעלה מבחי' השתלשלות אל בחי' אתה עלמא דאתגלי' שיהי' בחי' הוי' היינו מקור ההשתלשלו' כי כלליו' ההשתלשלות העולמו' הוא

בחי' הוי' י' צמצום ה' התפשטו' ו' המשכה ה' התפשטות כו' כמ"ש ברכת ה' היא תעשיר וגו' וכן נאמר באאע"ה והי' ברכה דהיינו ברכות הוי' עד"ז כמ"ש במ"א אלקינו מלך העולם היינו שיומשך השפע במורד כ"כ למטה עד בחי' תחתונה דאצילו' הוא בחי' מלך העולם כמ"ש מלכותך מל' כ"ע ואין מלך בלא עם כו' דהיינו בחי' תחתונה דאצי' כנודע אשר קדשנו במצותיו אשר הוא בחי' המשכת עונג העליון מלשון באשרי כי אשרוני בנות וגו' בכדי לקדשנו במצותיו דיקא שנמשכים מבחי' עצמותו ית' שלמעלה מהשתלשלו' העולמו' כמרו"ל הקב"ה מניח תפילין הקב"ה מתעטף בציצית כשיצ' ומתפלל כו' כמ"ש במ"א והיינו שבכל ברכה צ"ל בחי' רו"ש רו"שי תחלה הוא השוב להמשיך השפע למטה לבחי' מלך העולם שהוא בחי' תחתונה דאצי' ואח"כ הרצוא לעלות למעלה מעלה להתקשר במצותו ממש ולהמשיך עונג העליון שז"ש אשר קדשנו במצותיו כנ"ל וכמ"ש אשרי איש ירא ה' במצותיו חפץ מאד, פי' תחלה צ"ל השוב להשפיל א"ע בבחי' יראה מי אנוכי כי באתי עד הלום לחפוף במצותיו וירא מגשת אליו, וישפיל א"ע בבחי' ריחוק כו' ואח"כ הרצוא שאעפ"כ במצותיו חפץ מאד (אמת שאין אני ראוי וכדאי לכך כי מי אנוכי כו' אבל אעפ"כ במצותיו חפץ מאד כו') מפני שצ"ל רו"ש רו"שי כו' והטעם בזה מפני שא"א לירד השפע מלמעלה זולתי ע"י בחי' מולי"מ כו' כמ"ש בע"ח שתחלה האיר לא מטי שיסתלק למעלה ואח"כ הוא מטי כו' לכך צ"ל למטה רו"ש רו"שי כו' כנ"ל ולכך נק' חז"ל בש' סופרים ששרשם מבחי' סופר עליון שלמעלה מבחי' ספר כי הנה יש ג' דברים המה סופר וספר וסיפור כמ"ש בס"י כו' וכמ"ש א"יה סופר א"י שוקל כו' ומשם נמשכו חז"ל שתיקנו ברכות המצות שלמעלה מבחי' יינה של תורה שנק' ספר כנ"ל לכך ערבי' עלי דיקא דברי סופרים יותר מיינה של תורה כנ"ל וד"ל.

בעז"ה בסעודה הנ"ל ליל ש"ק הנ"ל

א"יה סופר איה שוקל איה סופר את המגדלים. הנה כתיב בזהר ספרא דצניעותא תקיל במתקלא כו' ע"ש והיינו בחי' קו המדה הוא המודד ושוקל כל הע"ס דנאצלי' בשיעור ומדה כמה יומדד ספי' החסד כו' וכמה יומדד ספי' הגבו' ואיך יתחלקו הספי' חו"ג בבחי' קוין ימין ושמאל כו' בד' רוחות ומעלה ומטה שהמה ו"ק דועי"ר דאצי' שכ"ז הוא בחי' גבו' וצמצום לצמצם השפע עליונה בצמצום והתחלקות ובמשקל ופלס כו' כנ"ל כ"ז עושה קו המדה מקור הגבו' והצמצומי' שהוא בחי' בוצינא דקרדוני' הנז' בזהר

דהיינו בחי' גבו' דעתיק המתלבש במו"ס דא"א כנודע שזהו בחי' קו המדה כנ"ל, וע"ז אומר הכתוב אי"ה סופר אי' שוקל וגו' פי' דה"א מאחר שזה המדידה והמשקל של הספי' להיותם מתחלקי' לקווי' כו' שזהו בחי' צמצום וגבו' לגבי עצמו' המאציל ב"ה המופשט מגדר התחלקות כלל כ"א טובב הכל בסקירה א' בלי התחלקות כלל שכחשיכה כאורה שוין קמי' כנודע שזה בחי' מהות נפרד בפ"ע כו' ע"ז אומר איה סופר איה שוקל כו' פי' שאי"ה הוא בחי' העיגול והסובב הגדול אשר כחשיכה כאורה שוין קמי' שמופשט מגדר התחלקו' הוא עצמו הסופר והשוקל מקור המתקלא של הספי' שנשקלים במשקל ופלס בצמצום המדיד' והתחלקו' ואין זה מהות דבר בפ"ע כ"א זה נמשך מעצמיו' העיגול המופשט מגדר התחלקו' והוא עצמו הסופר והשוקל הוא המחלק אותם והשוקל אותם במדיד' והכל א' ממש כי ממך הכל והוא כל יכול לישפל א"ע כ"כ למדוד הספי' בצמצום והתחלקו' כו' והוא נמשך דוקא מן הסובב הגדול שנק' אי"ה (כמ"ש ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך כו' שבבחי' מצרים לא הי' יכול לירד זולתי הקב"ה בכבודו ובעצמו אשר קמי' כחשיכה כאורה שוין כמ"ש במ"א שהוא בחי' מו"ס שנק' אי"ה א' י"ה כמ"ש במ"א הוא השוקל מקור המתקלא שהוא מקור הדינין והצמצומים למדוד הספי' בשיעור ומדה ובבחי' התחלקו' כנ"ל ואף בחי' התורה הוא בכלל בחי' הצמצומי' דקו המדה שהתורה לא קדמה לעולם רק אלפים שנה היינו ב' אלפי"ן אאלפך חכמה אאלפך בינה לכך גם זאת בכלל הצמצומי' דקו המדה כי א"ס ב"ה רם ונשא לבדו בבחי' אין ערוך כו' מופשט מגדר הצמצומי' וההתחלקות אין לו תחלה ואין לו תכלה כו' לכך התורה שקדמה לעולם רק אלפים שנה היא ג"כ בכלל הצמצומי' דקו המדה כנ"ל וד"ל וע"ז נא' ג"פ אי"ה נגד ג"פ קדוש שקדוש גי' ת"י שהן ת"י נימין ושערות דאריך כמ"ש במ"א ולזאת או' המלאכים אי' מקום כבודו שאינו מושג שזהו בחי' קדוש שהוא מובדל דלית מח' תפיס' ביי' כו' כנ"ל וד"ל (אי"ה סופר את המגדלי' ית' לקמן ע"פ ושדי כמגדלו' כו' ע"ש) והנה קודם לזה נאמר ולבך יהגה אימה דהיינו כאשר יתבונן המשכיל בזה איה סופר אי' שוקל כו' אזי תפול עליו אימה ופחד כו' בבחי' יראה גדולה עד מאד ואזי לא יהי' עליו יראה חיצוני' לעולם כו' כנודע וד"ל.

בעז"ה ביום שבת הנ"ל בסעודת שחרית

בעצם היום הזה יצאו כל צבאות הוי' מארץ מצרים וגו'. הנה ארז"ל על חנה שפתחה תחלה לקרותו הוי"י צבאות ואמר הקב"ה עתיד בן שלך לפתוח בנבואה בשם זה כמ"ש ויאמר שמואל כה אמר ה' צבאות פקדתי את עמלק כו' וכל הנביאי' אחרונים נבאו בש' זה ה' צבאות ובפרט חגי זכרי' ומלאכי יותר מכולן כו' וכשרז"ל שצבאות נמנה בין ז' השמות שאינן נמחקי' כו'. הענין הוא כנודע שעצמו' המאציל ית' רסי ומתנשא לכדו והוא פשוט בתכלית הפשיטות עד שלא יוכל לתארו בתוארי' אלו חכם חסדן רחמן כו' כי הוא מופשט בעצמו' בתכלית הפשיטות עד שכל אלו התוארים הוא שפלות גדול קמי' ית' והם הכלים שלו שבמקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו דהיינו שהוא מתלבש בכלי בחכמה בבחי' ירידה והשפלה עצומה כו' וכמאמ' אליהו את חכים וגו' דהיינו שמספר בענותנותו של הקדב"ה שמתלבש בתוך הכלים אלו ובוה משבח אותו אליו וד"ל. והנה שמותיו של הקדב"ה הם הסי' הכלים דע"ס הנאצלי' שמתלבש בהן או"ס ב"ה ומתייחד עמהם בתכלית היחוד דאיהו וגרמוהי חד כו' והיינו שבש' אל מתלבש אור החסד של המאציל ב"ה ששם זה הוא הכלי להשראת אור החסד בו דוקא וש' אדני' הוא כלי אחר לקבל אור אחר כו' שכפי מזגי' תכונת הכלים כך הוא תכונת האורות המתלבשי' בהן כנודע. והנה ש' הוי' ב"ה הוא הפנימיות של כל השמות הם הכלים הנ"ל שמשתתף ומצטרף עם כולן מפני שהוא הפנימי' שלהן הממשיך את האורו' לתוך הכלים הם השמות הנ"ל שיתלבשו בתוכן ויתחברו כאחד ביחוד וחיבור אמיתי מפני ששם הוי' ב"ה הוא הממוצע בין האורו' והכלים לכך הוא המחבר אותם כאחד לכך הוא מצטרף ומשתתף עם כולן כמ"ש אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות הוי' אלקים ארץ ושמים כו' נמצא שמשתתף ומצטרף שם הוי' לאלקים במעשה דארץ ושמים מפני שהוא הממשיך את או"ס ב"ה אל ש' אלקי' שיתחבר עמו ומתייחד עמו בתכלית בהיו' ש' הוי' הוא הפנימי' של שם אלקים כנ"ל וכן הוא מצטרף עם שמות אחרים כמו אל אדני' צבאות כו' והטעם הוא כנ"ל מפני שהוא פנימי' הכלים המחבר את האורו' עם הכלים ולכך מצטרף עם כולן. בכדי להמשיך אליהם האורות שיתחברו ויתאחדו ביחוד אמיתי דאיהו וגרמוהי חד כו' כנ"ל וד"ל. והנה כתי' זה שמי לעולם וזה זכרי לדור דור

הוי': בכרך 753: בשם.

רס: בכרך 753 גוסף: ונשא.

בעצמו: בכרך 931: פשוט בעצמותו.

הס: בכרך 931 ליתא.

מזג: בכרך 753 גוסף: של.

מצטרף ומשתתף: בכרך 753: משתתף ומצטרף.

הכלים . . . כולן: בכרך 931: ולכך הרי מצטרף עם הכלי.

וגו' ונז' בת"ז ע"ז שמי עם י"ה עולה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח כו' פי שכללות התורה ברמ"ח פקודי' דעשה ושס"ה ל"ת הוא נכללי' בש' הוי' דאצי' דהיינו בחי' ז"א דאצילות שרמ"ח מ"ע נמשכים מבחי' החסד דז"א דאצילות ושס"ה ל"ת מבחי' הגבו' דז"א דאצי' שבהם נכללי' כל פרטי הדברים באיסור והיתרי' כשר ופסול זכאי וחייב כו' שההיתר והכשר כו' נמשך מבחי' מדת החסד דז"א דאצי' והאיסור והפסול והחייב ממדת הגבו' דז"א כו' ובזה משתעי' כל התורה כולה שבכתב לאסור האסור ולהתיר המותר כו' ולכך המקיים מצות עשה ממשך עליו ממדת החסד דז"א דאצי' והעובר על ל"ת ממשך מדת גבו' כו' לאענשא כו' בהיות התורה נתלבש' בתוך הכלי' דז"א דאצי' אשר בהן מלובשי' האורו' דאצי' הנמשכים מעצמו' או"ס ב"ה ואיהו וגרמוהי חד כו' וזהו בחי' ש' הוי' דאצי' הכולל רמ"ח פיקודין דעשה ושס"ה ל"ת של התורה שש' הוי' הוא בחי' הכלי' דז"א דאצי' שבו מתלבש או"ס ב"ה ומתייחד עמו בתכלי' היחוד כנ"ל ששמי עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח כו' ולכך בכל התורה כולה שבכתב לא נזכר רק הוי' לבדו בלתי הציורף לש' צבאות זולתי חנה פתחה תחלה בש' הוי' צבאות כו' ואחריה כל הנביאי' האחרונים נבאו בש' זה כה א' הוי' צבאות כו' והיינו בהיות משרע"ה המשיך התורה לאצי' להתלבש בכלים דז"א דאצי' בלבד שהכלים המה המדו' דז"א דאצי' בלבד הם מתייחדי' עם או"ס ב"ה ב"ה המלובש בהן לבד אבל לא כלים אחרי' דבי"ע שלא תתפשט הארת או"ס ב"ה לתוך הכלי' אחרים דבי"ע זולתי לתוך הכלי' דז"א דאצי' בלבד תתפשט הארת או"ס ב"ה להתייחד עמם והיינו כללות התורה דז"א דאצי' כנ"ל שהכלים דז"א דאצי' מתייחדים עם האורות הנמשכים מן או"ס ב"ה בתכלית היחוד דאיהו וגרמוהי חד כנ"ל והיינו כמו כלי' החסד דאצי' היא כלי' ראוי' לקבל אור החסד דאצי' להתייחד עמו בתכלית היחוד כו' וכן כולן, וכ"ז המשיך משרע"ה בקבלת התורה כנ"ל דהיינו שנתלבשה התורה בכלי' דז"א דאצי' בלבד ולא בכלים דבי"ע לכך לא נאמר בתורה רק ש' הוי' לבדו בלתי צירוף ש' צבאות כו' וד"ל. אך הנביאי' המשיכו את או"ס ב"ה יותר למטה שתתלבש בכלים אחריו' דבי"ע מה שלא הי' כן בימי משרע"ה והיינו שחנה פתחה תחלה בש' זה הוי' צבאות ואחריה נמשכו כל הנביאי' כו' ואף שאין נביא רשאי לחדש כו' דבר כו', הענין הוא בהיות משרע"ה המשיך את או"ס ב"ה שיתלבש בכלים דז"א דאצילו' בלבד ששם מלובשת התורה ואיהו וגרמוהי חד שמתייחד או"ס ב"ה עם הכלים אלו דאצי' בתכלית היחוד האמיתי כו', אך בימי הנביאים אשר לא היו ישראל עדיין עושי' רש"מ ונצרכו הנביאי' להוכיח אותם בש' הוי' צבאות הוא דבר

רמ"ח: בבוך 931: עולה רמ"ח.

מבחי': כבוך 931: נמשכים מבחי'.

הדברים . . . והיתר: בבוך 931: הדין.

כו': בבוך 753: הוא. ובבוך 931: ליתא.

כנ"ל . . . דאצי': בבוך 931: ליתא.

ה' המלוּבש בתוכם דוקא דהיינו שדבר ה' השורה ומלוּבש בפי הנביאי' הוא הוא המוכיח את ישראל (כי לולא זאת מהו ההפרש בין הנביאים למוכיחי' אחרים וכנ"ל וכי לא ה' נמצא בימי' ההם מוכיחים אחרים כו'), אי לזאת הוצרכו הנביאים להמשיך התורה מאצ' לבריאה בשביל שיקיימו ישראל את התורה כי בהיות התורה מלוּבשת בעולם האצ' לא היו ישראל מקיימין אותה מצד שנשגבה הגבה למעלה להיותה באצ' ע"כ התורה היא בפ"ע והאדם בפ"ע ואין לו שייכות אליה כו' וד"ל אך מי המכריח את האדם שיקיים את התורה היא המשכת התורה מאצ' לבריאה דהיינו שאוא"ס ב"ה המלוּבש בתורה דבריאה גזור אומר לישראל שיקיימו אותה והעובר עלי' ענש יענש כו' ולזאת יוכרחו לקיים אותה וד"ל.

וכ"ז עשו הנביאים שהמשיכו את התורה מאצ' לברי' בכדי שישראל יקיימו אותה בהכרח כו' ולא חדשו דבר כלל שהתורה היא ממש שנתנה למשה בסיני המשיכו מאצ' לבריאה בלי תוס' וגירעון במהות התורה כלל רק שהמשיכו לבריאה שיתלבש שם אוא"ס בהם והכינו לו כלים חדשי' אחרי' דבריאה שיתייחד עמהם כפי אשר נתייחד עם הכלים דאצ' ביחוד אמיתי והיינו ש' צבאו' שחדשו הנביאים כו' פי' צבאות לשון חילות המה גדודי נשמות ומלאכי' דבריאה אשר אין מספר לגדודיו כמ"ש היש מספר לגדודיו וגו' אשר המה בחי' נבראי' מחודשי' מאין ליש ממש לזאת המשיכו הנביאי' שיתלבש בהן אוא"ס ב"ה בתכלי' היחוד כמו שנתלבש בכלי' דאצ' שהם בחי' אלקות ממש דאיהו חד כו' וגרמוהי חד ממש עד שיהי' הכלים דבריאה ג"כ מיוחדי' עמו בתכלית היחוד עד שיהי' נק' אוא"ס המלוּבש בהן בש' צבאות שהוא ש' התואר כו' שהוא עצמו בחי' הצבאו' ממש דאיהו וגרמוהי חד ממש ולא שהם נפרדים בפ"ע רק שבטל' אליו כו' כ"א הוא מיוחד עמהם בתכלית היחוד כו' כמשל יחוד הנשמה עם הגוף הכלי שלה שנק' ש' אדם על הנשמה המלוּבש בגוף ביחוד אמיתי ואין הגוף דבר נפרד בפ"ע לקרותו בשם אחר כ"א הנשמה והגוף מיוחדים בתכלית היחוד לקרות האדם בשם אדם שהוא שם התואר שם העצם של הנשמה המלוּבשת בגוף מפני שאין הגוף מהות בפ"ע כלל שאינו עולה בש' דבר בפני עצמו כלל וכהדין קמצא דלבושא מיני' ובי' כו' וכמו האדם הלומד איזה חכמה שבשעה שעוסק בלימוד החכמה אזי החכמ' ההיא מהות בפ"ע והוא מהות בפ"מ בפ"ע רק שלומד החכמה אבל כשכבר למד החכמה ונעשה חכם כו' אז הוא והחכ' א' ממש שזהו ש' התואר שלו שקוראי' אותו חכם כו' כך עד"מ למעלה כשלא נתלבש אוא"ס ב"ה ב"ה בהכלים דבריאה המה מלאכים ונשמו' דברי' דהיינו בימי משרע"ה שהי' התורה איז הי' נק' הכלים אלו דבריאי' בשם צבאות שזה אינו ש' מז' שמו' שאינן נמחקין כו' כלל רק הוא ש' של

החיילות וגדודיו דבריאה שהם מהות דבר בפ"ע רק שבטלים נגדו ית' אבל לאחר שהמשיכו הנביאי' התורה מאצילות לבריאה דהיינו שיתלבש אוא"ס ב"ה בכלים דבריאה המה הנשמות ומלאכי' דבריאה הנ"ל אז נק' הוי' צבאות שזהו ש' התואר שלו ית' והוא מו' שמות שאינן נמחקין והיינו שהמשיכו את ש' הוי' דאצילות שהי' כלי לבחי' אוא"ס ב"ה המלוכש בו ביחוד אמיתי דאיהו וגרמוהי חד כו' (דהיינו הכלים דז"א דאצי") שהי' מלוכש בהן התורה נק' הוי' סתם שהי' מלוכש בו אוא"ס ב"ה לתוך צבאות המה החיילות דבריאה שיחיד עמהם בתכלית היחוד שהי' הם ג"כ כלים שלו ממש כאלו הכלים דאצי' המה המדו' דאצי' להיות איהו וגרמוהי חד ממש ואוי נק' צבאות התוארי' דאיהו וגרמוהי חד ממש כמשל החכם שמויחד עם החכמ' בתכלי' היחוד עד שנק' בשם העצם הוא שם התואר חכם כו' כנ"ל והוי' המצטרף עם צבאות הוא המחבר את אוא"ס ב"ה עם הכלי' דצבאו' ביחד מפני שהוא הפנימי של ש' זה שהוא בחי' הכלי' דאצי' שהי' מתלבש ב"ה בהן קודם כנ"ל.

והנה כשכבר המשיכו הנביאים את אוא"ס ב"ה לתוך הכלים דבריאה שיתלבש בהן אוא"ס בהן כמו שנתלבש מקדם בכלים דאצי' להיות איהו וגרמוהי חד ממש עד שניתוסף לו ש' אחד הוא הוי' צבאות שהוא נמנה בין הז' שמות שאינן נמחקין כו' אז הוכיחו לישראל בדבר ה' המלוכש בתוכן לאמר כה א' הוי' צבאו' כו' שהמוכיח הוא הוי' צבאות עצמו דהיינו בחי' אוא"ס המלוכש בכלים דבריאה שהוא גוזר אומר לקיים את התורה לכך מי שלא קיים את התורה נענש בעונש חמור שלא הי' לו תקומה כי הי' דיבר זאת בעצמו והוא עצמו המוכיח כו' וד"ל והיינו שהנביאי' המשיכו זאת מעצמות העיגול והסובב עליון אשר שם כחשיכה כאורה שוין השוה ומשוה קטן וגדול כו' שהוא דוקא יוכל לישפל א"ע למטה מטה יותר מאחר שהוא סובב את כולם בשוה ואין נמצא בו מעלה ומטה שכולם הגדול והקטן שוין קמי' בערך א' כלא חשיבי לכך יוכל הוא דוקא לישפל א"ע יותר כמ"ש ומתחת זרועות עולם כו' וכמ"ש במ"א ע"ש וד"ל וז"ש בעצם היום הזה יצאו כל צבאות הוי' מארץ מצרים וגו'.

פ"י צבאות הוי' הוא לשון סמוך הצבאות נטפל להוי' וסמוך לו אבל אינו לשון ש' התואר כו' והיינו בחי' רפ"ח ניצוצין שנפלו בשבירה לנוגה דבי"ע נתבררו בגלות דמצרים ר"ב ניצוצין כמ"ש וינצלו את מצרים וגו' ופי' ניצוצין נשארן להתברר בשארי גליות כו' והיינו דכתי' וערב ר"ב עלו אתם וגו' וכן כתיב רב לך וגו' והמה צבאות הוי' היינו ר"ב ניצוצין שנתבררו

דאצי'': בכרך 931: (ויסיום התצעיג הוא בשורה שלאח"י אחר תיבת ב"ה).

החוגר: בכרך 735: בשם התואר. ובכרך זה (אולי נמחק וכתוב ב)התואר.

ב"ה: בכרך 735, 931: אא"ס ב"ה. (931 ליתא ב"ה) ובכרך זה נמחק אא"ס.

מנוגה דבי"ע ונתעלו לבחי' ש' הוי' ב"ה להכלל ולבטל אליו כנ"ל להיותם בחי' טפל וסמוך להוי' ב"ה וז"ש בעצם היום הזה הוציא הוי' את בני מארץ מצרים על צבאותם וגו' דהיינו שבני' הם למעלה מבחי' ר"ב ניצוצין שנתבררו בארץ מצרים לכך נאמר על צבאותם וד"ל.

ביאור הדבר הוא בהיות ידוע שהרפ"ח ניצוצין דתוהו שנפלו בשבי' לנוגה דבי"ע הם מבחי' ש' ס"ג דתוהו כו' שכאשר נפלו בשבי' יש להם שמות ע"ב ס"ג מ"ה בין כו' כמ"ש בע"ח ע"ש אבל כאשר נבררו מבי"ע לחזור לשרשם אז אינו נק' בשמות אלו כלל מפני שנתכללו במקורם בתכלי' היחוד לכך אינם עולי' בשם כלל, והמשל בזה כשהאדם משכיל בגדולת ה' בהתבוננו' והשגה כו' אזי נרגשת ההשגה בבחי' יש ודבר כו' אבל כשנתבטל במציאו' לגמרי אזי אינו מרגיש ההשגה והביטול כו"י בבחי' יש ודבר מ"ה כ"א הוא בטל לגמרי בתכלי' הביטול בלי הרגש' כלל כן עד"מ הניצוצי' דתוהו שנפלו בשבירי' יש להם שמות כנ"ל שזהו בחי' יש נפרד שנק' בש' כמשל אדם הקורא לחבירו בש' לחבירו דוקא אבל לא לעצמו כו' וכיון שנתבררו וחזרו למקורם בתכלי' הביטול אזי אין להם כלל. כו' כמשל האדם היושב בדד שאינו מצטרך לשמו כלל כמ"כ הניצוצין שנתבררו ונתכללו במקורם אין להם שמות הנ"ל (וז"ש ויקרא האדם שמות וגו' ולאדם לא מצא עזר כנגדו פ"י האדם עליון קרא שמות אלו להניצוצין הנ"ל הם ע"ב ס"ג מ"ה בין ולאדם עצמו לא מצא עזר כו' שלא מצא לו שם כלל מטעם הנ"ל) וד"ל.

בעז"ה בטעודה הנ"ל

זה שמי לעלם וזה זכרי לדור דור וגו'. וכתוב בת"י שמי עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח כו' ע"ש. ולהבין זה מ"מ שרש מל"ת הוא געלה משרש רמ"ח פיקודין דעשה שהל"ת נמשכי' מן מבחי' י"ה ורמ"ח מ"ע מו"ה דש' הוי' דאצי' כנ"ל. גם להבין ההפרש בין תושבי"כ לתושבע"פ ומפני מה לא נתנה תושבע"פ ג"כ בכתב ולמה נתנה ע"פ דוקא הענין הוא דכתי' אי' סופר וגו' אי' הוא הסופר את הספר דהיינו כמ"ש בס"י בג' דברים בספר וסופר וסיפר כו' שבתושי"כ נק' כחיד ספר והסופר את הספר הוא בחי' אי"ה היינו בחי' אי' י"ה שמקור י"ה דש' הוי' דאצי' הוא בחי' אלף שהוא בחי' חכמ'

אצי' כמ"ש אאלפך חכמה כו' ומה גם שבא' נכללים ג' אותיות דשם הוי' ביה' י' ו' י' בכל האלפין דתושב"כ ובתפילין האלפין נכתבין בצורת י' ו' ד' מפני שבתושב"כ מלובש אור אבא דאצי' כי אורי' מח"ע נפקת היינו שנמשכת מיסוד אבא דאצי' כנודע לכך נכתבין האלפין שבתורה בצורת י' ו' רומז לחכמה דאצי' שהוא בחי' י' דש' הוי' ביה' אבל בתפילין האלפין נכתבין בצורת י' ו' ד' שהדלית מורה על בחי' המחש' עילאה בחי' לאה שהוא בחי' ההתפשט אורך ורוחב כו' כנודע וז"ש אי"ה סופר שמקור של התורה שבכתב שנק' ספר עילא' כמ"ש בזהר אית ספר ואית ספר כו' הוא בחי' אי"ה א' עם י"ה שהאל"ף הוא מקור לי"ה כנ"ל שהוא הסופר את הספר כו' דהיינו שהוא מקור התושב"כ שנמשכה הימנו כנ"ל. והענין הוא, דהנה כללות התושב"כ הוא משתעי בענין קיום המצות עשה שהרמ"ח פקודי' בחשבון זכר"י עם ו"ה כו' מפני שנמשכי' מו"ה דש' הוי' דאצי' פי' ו' דש' הוי' ביה' הוא בחי' ז"א דאצי' שהאורות מחולקי' בתוך הכלי' דזמ"ל* בבחי' התחלקות ממש ושם הוא שרש רמ"ח מ"ע שהם רמ"ח כלים דז"א כו' כמ"ש במ"א ולכך המקיים המצות עשה ממשיך עליו אור עליון דז"א דאצי' כנודע ולכך נתנה התורה בכתב דוקא דהיינו שהאורות דז"א מלובשי' בתוך הכלים ממש בבחי' א"פ שיכולי' להתיישב בתוכם ממש ולכן יכולה חכמת התורה להתלבש בכתב דוקא במעשה הכתב דהיינו בציור אותיו' הכתב ותגי' וטעמיה כו' אבל שרש המל"ת הוא מבחי' י"ה דש' הוי' ביה' כמ"ש בת"ז שמי עם י"ה שס"ה כו' והיינו מפני ששורש המל"ת הוא מבחי' י"ה דש' הוי' ביה' נשגב מאד נעלה אשר לא יוכל להתמשך השפע בגדר החיוב שיושג ויותפס מציאת החיוב של רצון העליון ממש זולתי בגדר השלילה דהיינו שע"י הלאו יובן ויושג מציאו' הרצון עליון דהיינו שהרצון עליון הוא היפך לזה שבזה אינו חפ"י לא תאכל חלב כו' ודומיהו אבל ההי' שלו דהיינו איך ומה הוא רצונו כו' לית מחש' תפי' ב"י ומשגת כלל שאינו יוכל לירד למטה להתפס בהשגה כלל זולתי מכלל לאו אתה שומע הן של זה הלאו דהיינו שהוא ההפכי שלו ממש נמצא אשר זה הלאו היינו גדר השלילות הנמשך ע"י שמירת הל"ת הלאו קדמה להן של רמ"ח מ"ע שנמשך השפע דרך גדר החיוב ממש מפני שההי' של זה הלאו א"א להתמשך כלל מצד מעלת מדריגתו הבלתי מושג זולתי בגדר השלילה (להשיגו מן היפוכו הלאו שהוא היפך הרצון) כנ"ל, ולכך שרש שס"ה ל"ת הוא מבחי' י"ה שלמעלה משרש רמ"ח מ"ע הנמשכים מו"ה מפני שכל השס"ה ל"ת הוא בשמירה ואזהרה ולא לשמור מן ההיפוך שזה גדר השלילה הוא הלאו של ההי' ההפכ"י שלו הנעלה מאד שהוא בלתי מושג זולתי בדרך זו וד"ל. והנה כל דברי סופרי' שבתושבע"פ הוא הכל ע"ד זו בגדר השלילו' עושי' גדרים וסיגי' לתורה כמ"ש ושמרתם את משמרתה לעשות משמרת למשמרת כו' כדרז"ל ע"ז ע"ש.

לכך נק' בש' סופר' ששרשם מבחי' סופר העליון היינו בחי' אי"ה סופר כו' א' י"ה הוא הסופר כנ"ל שהוא למעלה הרבה מבחי' התושבי"כ שנק' ספר כנ"ל ומשם נמשכים סס"ה לית' כמ"ש בת"ז שמי עם י"ה סס"ה כו' (ששרשם מ"ה דאי"ה כו') ולכך לא ה' באפשר ליתן התושבע"פ בכתב גשמי' דהיינו שיתלבש זאת במעשה הכתב בטנת"א כו' מצד מעלת מדריגתה הנעלה מאד מבחי' סופר העליון שלמעלה מספר מקור הספר עד שלא יוכל להתלבש בבחי' ספר זולתי בע"פ דוקא מפני שאבא יסד ברתא שהדיבור עליון נמשך מח"ע דאצי' שהוא בחי' אי"ה סופר כנודע ואף גם זאת בגדר השלילה דוקא ולא בגדר החיוב כנ"ל וד"ל. והנה אף בתושבי"כ עצמה ימצאו כמה עניני' נפלאים שתומי' אשר לא נתפרשו בכתב מצד מעלת מדריגתו והיינו שלפעמ' נאמר וידבר הוי' אל משה לאמר כך וכך שמפורש בכתב הדיבור של הקב"ה הוא או"א"ס ב"ה למשה הוא בחי' יסוד אבא דאצי' כנודע ולפעמ' לא נאמר רק איך שמשה ציוה לישראל ואף שלא מפי עצמו אמרן לא נכתב בכתב היכן ציוהו הקב"ה כו' וכמו כל משנה תורה שאמר משה לישראל כמה דיני' חדשי' אשר לא נתפרש בתורה היכן ציוהו כו' וכה"ג טובא איכא והיינו שהעניני' הנפלאי' מאד נעלה לא יוכל להתלבש במעשה הכתב גשמי' איך שנמשך מאו"א"ס ב"ה ליסוד אבא דאצי' הוא דבר ה' אל משה כו' זולתי בחי' ההמשכה שנמשכה ממשה יסוד אבא דאצי' לבני' לבי"ע כו' לכך לא נתפרש הדבר בתורה במעשה הכתב וכמ"ש משה לפרעה בש' ה' הנני מביא את הארבה וגו' לא נתפרש היכן אמר לו ה' שיביא הארבה כו' והיינו מפני ששרש הארבה גבוה מאד נעלה כמ"ש ביצחק והרבה ארבה את זרעו וגו' נמצא שרש הארבה הוא מאד נעלה כו' לכך לא ה' יוכל להתפרש בתושבי"כ איכות הדיבור של או"א"ס ב"ה למטה בענין הארבה זולתי ע"י מאמר משה לפרעה בלבד כנ"ל ויש כמה עניני' אחרי' שיוכלו להתפשט בכתב הדיבור של הקב"ה למשה ולא נתפרש הדיבור של משה לבני' שנלמד ק"ו מן המפורש שמסתמא א' משה לישראל ואין מהצורך לפרשו שממילא מובן מק"ו כו' מאחר שאף הדיבור של הקב"ה למשה ככתבה כו' וד"ל.

ה' יחתו מריביו וגו'. הנה ידוע שמריביו המה המקטרגי' שלמעלה שהמה מריביו של הוי' והיא קומה שלימה של החיצוני' וקליפות לקטרג על ישראל דוקא ביום הדין בר"ה שנדון העולם שיש פ"פ לבעה"ד לקטרג ולבקש עלי' על עוברי רצונו ית' כו' והענין הוא כי ה' אוהב משפט שהמשפט לאלקי' הוא שהוא מדת הדין לדון אותו בדין האמיתי לענוש אותו על עברו

על מצותיו של הקדב"ה וליתן שכר טוב לעושי הטובי והנה הקדב"ה הוא מקור הטובי והחיים הטוב ומטיב לכל לרעים ולטובי בשוה ממש לכך א"א שיהי' בעצמו ית' כבי' בע"ד התובע משפט של העוברי עבירה בהיותו מקור הטוב והחסד ע"כ לא יגור במגורו רע ח"ו היינו מדה"ד והמשפט לאענשא לחייבא כו' ואף שזה המשפט והדיו הוא ג"כ מדת חסדו של הקב"ה שעושה לטובתו למרקו ביטורים בכדי שישוב אליו בתשו' שלימה ויכופר בזה עונותיו וה"ז העונש והיסורין שממרקין אותו היא טובה גדולה וחסד גדול כו' וכמ"ש אשרי הגבר אשר תייסרנו י"ה שזהו מצד אהבתו ית' לישראל לכך מענישם כאב את בן ירצה משא"כ אוה"ע לא איכפת לי' כלל אף שהם עובדי ע"ז כו' ואין המקטרג מקטרג בר"ה רק על ישראל בלבד מטעם הנ"ל אעפ"כ מאחר שזהו דין ועונש ולמרקו ביטורין, א"א שיהי' הקב"ה בעצמו התובע משפט כי לא יגור במגורו רע ח"ו כלל רק טוב וחסד כנ"ל לכך עשה לזאת קומה שלימה של החיצוני' המקטרגי' ותובעים משפט וה' אוהב משפט לכך כשהמקטרגים תובעים המשפט הוא דן ושופט אותו בדין ומשפט הראוי לו כו' כנ"ל ולזאת נאמר ה' יחתו מריביו שהמה מריביו ממש כמ"ש במ"א וכמשרז"ל בעכנ שמעל בחרם ע"פ ויפול על פניו ארצה ויאמר אהה ה' וגו' ומה תעשה לשמך הגדול כו' שכאשר אתה מוליכינו לארץ כנען לכבוש עממיני' ולהכניע קליפות שיתגלו גילוי אלקות לעיני כל עמי הארץ ועתה כשהפך ישראל עורף לפני אויביו מה תעשה לשמך הגדול היינו בחי' גילוי שם כבודו ית' המצטרך להתגלות ולהתקדש ברבים כו' ויאמר ה' כו' חטא ישראל וגם עברו את בריתי כו' אמר לו יהושע אמור לי אתה כו' אמר לו הקב"ה וכי דלטור אני לך והפל גורלות כו' כדאי בגמרא ע"ש והיינו שלא רצה הקב"ה לפרש לו בעצמו מי הוא החוטא וא"ל וכי דלטור אני לך שזה אינו ממדתו של הקב"ה הטוב ומטיב לכל מקור הטוב והחסד להיות בעצמו הדלטור' לאענשא לי' ולפרש חטאיו כו' כ"א לך והפל גורלות שהגורל יודיע מי החוטא כו' שבחי' גורל הוא למעלה מן הדעת איך שיפול כך הוא כו' כמ"ש במ"א נמצא לא הודיע הקב"ה לו בפירושי' כ"א הגורל הודיע בעצמו שזהו דבר הבא ממילא ומעצמו מבחי' שלמעלה מהדעת שנפל הגורל על עכן כו' ואף שממך הכל אעפ"כ נתלבש זה בגורל שהוא דבר הבא ממילא ומעצמו מבחי' שלמעלה הדעת' אבל לא הודע הקב"ה בעצמו אליו בבחי' הדעת ממש כמ"ש הקב"ה וכי דלטור אני לך דהיינו כנ"ל ועד"ז בר"ה תובע

הטוב: במאה שערים ובבוכך 1007: רצונו הטוב.

הטוב: במאה שערים ובבוכך 1007 נוסף: והחסד.

עממין: במאה שערים: ז עממין.

ע"ש: במאה שערים ובבוכך 1007 נוסף: (פי' דסנהדרין ד' מג, ע"ב).

בפירושו: במאה שערים: כפיו.

הדעת: במאה שערים ובבוכך 1007, 753, 560: מן הדעת.

א"יו: במאה שערים ליתא.

הס"מ המקטרג המשפט שהוא בחי' קליפה וסט"א אבל בקדושה לא יגור במגורו רע ח"ו כלל, וכך צריך האדם לדבק במידותיו מה הוא חנון ורחום כו' ולא לקטרג על שום אדם אף הע"ע. ח"ו כי כל הקטרוגים הואי מסט"א מארי דדינין כנ"ל וזהו נק' מוציא ש"ר ע"ד אמת וד"ל (וכידוע המעשה ממורו היה דמעורטש שלא רצה לקלל ב"וי).

בעז"ה. אור ליום ג' פ' בשלח בסעוד' ערבית

אז תשמח בתולה במחול בחורים וזקנים יחדיו וגו', להבין ענין הריקוד עם הכלה כיצד מרקדין כו' ומהו ההפרש בין ריקוד למחול כו', הנה ריקוד הוא שמרקדי' זה כנגד זה שמתקרבין זל"ו ואח"כ הכלה הופכת את פניה והוא הופך את פניו ומתרחקי' זמ"ז בריחוק מקום ואח"כ מתקרבין פא"פ כו' אבל המחול הוא מה שמרקדי' בעיגול כו', ותחלה צ"ל ענין הריקוד איך הוא למעלה בחתן וכלה שלמעלה, הנה הבעש"ט ז"ל הליבש כ"ז במשל אחד (אשר בו מלובש הנמשל העמוק מאד סודות התורה מה שמבאר ר' חיים וויטאל בס' ע"ח כולו הליבש זה במשל א') והיינו משל לסולם העגולה (שקורי' בל"א שווינדל טרעפ"ף.) העשוי ע"ג עמוד א' והמדריגות סובבי' את העמוד בעיגול והמדריגות הם זה למעלה מזה בעיגול וסיבוב העמוד עד שמגיעת המדרגה העגולה העליונה לראש העמוד אשר בראש העמוד נחקק ונצטייר איזה צורה או נבנה איזה בית קטן והנה העולה על סולם הזה למעלה עד שמגיע קרוב לעמוד אזי הוא רואה מקום עמידתו סמוך לעמוד ממש למעלה את הצורה הנמצאת בראש העמוד מפני שהמדריגו' סובבים העמודי' ובתוכם נשאר חלל (היינו סמוך לעמוד ממש הוא החלל כו') ולכן כשמתקרב סמוך לעמוד ממש אזי מביט בעיניו למעלה אל הצורה שבראש העמוד שאין שום דבר מסתיר לו המראה וכיון שהוא מתחיל לצעוד על המדריגה שני' שלמעלה מן הראשונה בסיבוב ועיגול המדריגה אזי בתחלת הילוכו עליה הוא נתרחק מעל העמוד מעט מאחר שהמדריגו' עגולות כו' ואזי אינו רואה את הצורה שבראש העמוד שנסתרה ונעלמה ממנו מפני שהמדריגות מסתירי' כו' וכאשר נסמך לעמוד בקירוב ממש אזי יראנה כנ"ל

הע"ט: במאה שערים ובכוך 560, 753, 1007: הע"ז.

הוא: במאה שערים: והדינין הוא.

ה"ה: במאה שערים ובכוך 1007 נוסף: נ"ע.

ב"ו: במאה שערים ובכוך 560, 1007: כ"ר.

טרעפ"ף: בכרך 560, 631, 753: טרעפ.

העמוד: בכרך 560, 631, 753: את העמוד.

וכאשר יצעוד על מדריגה השלישית אז יהי נכסה ממנו הצורה כו' כניל (מאחר שהמדריגות מעוגלים ומסובבי' על העמוד והעמוד הוא בתווך והצורה על ראש העמוד ממש לכך כשנסמך לעמוד יראה וכשיעלה לראש המדריגה שני' שאז נתרחק מן העמוד אזי יהי נכסה הצורה הימנו והיינו כזה ⁸⁸ ודו"ק היטב) נמצא העולה מזה שכאשר לא יראה הצורה שיהי נכסה ממנו אז הוא במדריגה הנעלה מכאשר רואה את הצורה שאז הי' במדריגה התחתונה הימנה סמוך לעמוד ממש ועתה שאינו רואה אותה הוא עומד על ראש המדריגה השני' שלמעלה והוא רחוק מן העמוד לכך לא יראנה וכן מקום עמידתו במדריגה השני' סמוך לעמוד שאז רואה הצורה הוא נחשב למדריגה התחתונה לגבי מקום עמידתו על ראש המדריגה השלישית שאז אינו רואה שנכסי' ממנה שאז נתרחק מן העמוד כו' נמצא בכ"מ מקום הראי' הוא למטה ממקום הנעלם פי' המקום שרואה משום הצורה הוא למטה מן המקום שאינו רואה משום (שהראי' הוא במקום התחתון וההעלמ' הוא במקום העליון כשמתחיל לעלו' על המדיר' הנעלה הימנה כניל) וכן מקום שרואה משם הוא תמיד בקירוב מקום לגבי העמוד שהוא סמוך אליו ממש ומקום הנעלם ונכסה אז הוא רחוק מן העמוד בריחוק מקום כו', ע"כ המשל מהבעש"ט ז"ל.

והנמשל הוא עמוק עמוק מאד, אין די באר רק קצרו של דבר, הוא ידוע מ"ש בע"ח בכמה דוכתי ענין העולמו' שכאשר הנוק' דוא צריכה לעלו' למדריגה נעלה אזי היא נזדווגת עם בעלה בבחי' אביא ואחיכ' נעשית נקודה תחת יסודה שזהו תכלית הביטול כנודע, ואחיכ' מתעלה למדריגה הנעלה להזדווג שם עם בעלה בבחי' פבי"פ ממש וכן כשצריכה להתעלו' משם למדריגה עוד נעלה הימנה אזי אפי' שנזדווגה פבי"פ עם בעלה היא הופכת פני' ומזדווגת עמו בבחי' אביא ואחיכ' נעשי' נקודה תחת היסוד כו' ואחיכ' מתייחדת בבחי' פבי"פ במדריגו' העליונה כו' וכן עד רום המעלו' בחי' עליו' העולמות כשמצטרך לעלות ממדריגה למדריגה אף שבמדריגה הראשונה הי' מזדווגת בבחי' פבי"פ אי לואת כשמצטרך לעלות למדריגה השנית הנעלה מוכרחת להחזי' פניה תחלה להיות בבחי' אביא ואחיכ' להיות נקודה חדא תחת היסוד שזהו תכלית הביטול ואחיכ' מחזרת פניה להתייחד בבחי' פבי"פ במדריגה הנעלה ההוא כו' נמצא שבחי' הזיווג דאביא הוא למעלה מבחי' הזיווג דפבי"פ שהי' קודם לכן במדריגה הראשונה שכאשר היא מתחלת לעלות למדריגה הנעלה אזי הופכת פני' להתייחד בבחי' אביא כניל בכדי שתתייחד אחיכ' בחי' פבי"פ במדריגה העליונה וכן בחי' היחוד דפבי"פ דמדריגה העליונה הימנה לגבי בחי' היחוד דאביא בבחי' עלייתה למדריגה מאד נעלה כו' הוא ג"כ למטה מן היחוד דאביא של התחלת עלייתה למדריגה שלישי' כו' וכן עד רום המעלות שבכ"מ בחי' היחוד דפבי"פ הוא

למטה מן היחוד דאב"א בזאת שכשהוא מתייחד בבחי' אב"א אז עומדת במדריג' נעלה דהיינו תחלת עלייתה למדריג' נעלה מן מדריגה זו שמתייחדת בבחי' פב"פ כנ"ל, והיינו כנ"ל במשל של הבעש"ט ז"ל שכאשר צועד על ראש מדריגה עליונה אזי הצורה (כסתי ממנו ואז עומד במדריגה נעלה מכשהי' רואה הצורה שאז עמד במדריגה התחתונה סמוך לעמוד כו') וככ"מ של עליית המדריגות הנ"ל בבחי' עמידתו במקום שנעלם הוא התחלת עלייתו ממדריגה התחתונה לראש מדריגה העליונה כנ"ל והיינו כמשנת"ל בבחי' עליי' העולמו' ממדריגה למדריגה כו' כנ"ל וד"ל. ביאור הדבר הוא דהנה מבשרי אחזה דכמו עדי"מ בנפש האדם המשכלת שכאשר ישכיל בשכלו בעיון היטב וישגי גדולת ה' ית' אז יוליד מזה בחי' אהב' לה' ית' ולפי שכלו יהולל איש שלפי ערך מדריגת שכלו והשגתו בגדולת ה' ית' כך בערך ומדה זו ממש הוא אופן מדריגת האה' הנולדה מן השכל וההתכוננו' בגדולת ה' ית' ב"ה לא יוסיף מדת האהב' הנולדה מן השכל יותר מערך מדריגת ההשכלה והשגה שלו כ"א במשקל ופלוס א' הם שקולין כ"א כמדה ושיעור ערך מדריגת שכלו המשכיל גדולת ה' ית'. כך מדת האה' הנולדה הימנו בערך ומדה זו ממש כנ"ל הנה זאת נק' בחי' יחוד פב"פ פי' שכמו הפנים גשמי נמצא בו כל החושי' המתעלים המה שמיעה ראי' ריח דיבור כו', לכך נק' בחי' פנים שהוא הפנימיו' והעיקר של האדם משא"כ בעורפו ואחורו ימצא חיות מועט רק עצמות ובשר ועור הקרום עלי' ורוח החיוני מלובש בו בלבד אשר אינו ערך לבחי' הפנים שנמצא בו החושי' המעולים והטובים לכך נק' בחי' אחוריים ועורף, כך עדי"מ למעלה היחוד דפב"פ הוא כאשר הנוק' מקבלת השפע דרך פני' היינו בחי' חב"ד שלה לתוכה והמשפיע משפיע דרך פניו בחי' חב"ד שלו זהו הנק' פב"פ והיינו כנ"ל בנפש המשכלת על ה' ומזה נולדה האה' נמצא מקבל שפע אלקי' שלמעלה דרך פניו היינו בחי' חב"ד שלו שמשגי השגת ה' בדעת והשגה ממש ומזה יסתעף אה' שאוהב לה' מטעם ודעת השגתו היא כו' כמ"כ למעלה נק' עדי"ז בחי' פניים בפניים כו' וד"ל והנה כאשר צריך האדם לעלות ממדריג' זו למדריגה הנעלה ממנה אזי בתחלת עלייתו מוכרח להתייחד בבחי' אב"א שעייז יעלה למדריג' שניה הנעלה להתייחד שם בבחי' פב"פ כו' והיינו כאשר צריך לעלות ממדריגה ראשונה שהי' מתייחד במדריגה ההיא פב"פ היינו בחי' האה' הנולדה מן השכל ודעת הנ"ל אז תחלת עלייתו הוא שמכה בו אור האה' רבה בהתלהבות גדולה שלמעלה מבחי' הדעת והשכל שזהו בחי' אב"א, פי' שאהב' זו באה לו ממול ערפו דרך העורף ואחוריי' שלא באה לו דרך פניו היינו שיהי' נולדה משכל ודעת שלו כ"א פתאום באה לו ההתלהבות גדולה בלי שום טעם ודעת כלל רק אהבה פשוטה בהתלהבות גדולה לה' ית' שזהו בחי' אב"א דהיינו שבאה לו האה' ממול ערפו שלא כדרך חב"ד שלו שנק' פנים וכמשל המכה

לחכירו בערפו שלא נודע להמוכה מי הכהו מחמת שההכאה באה לו פתאום ממול ערפו כו', כך האה' זו הבאה אליו פתאום בלי טעם ודעת כלל נק' בחי' אביא דהיינו שבאה לו ממול ערפו ואחוריים דילי' שלא כדרך חביד שבנפש כלל פתאום הכה לו אור האהב' ולא נודעו לו מאין באתה לו כו', הנה זהו בחי' אביא שלמעלה מבחי' פבי"פ שקודם לכן שזהו בחי' התחלת עלייתו ממדריגה התחתונה למדריגה העליונה הימנה כו' כנ"ל.

אך הנה האה' זו שבאה לו פתאום ממול ערפו ואחוריו כ"ז הוא בחי' יש ודבר מה דהיינו שנרגש ההתלהבו' בוערת כתנור בלב שזהו בחי' יש • ויש מי שאוהב כו' וכמ"ש במ"א שהתגלות האהב' בבחי' גילוי בלב להיותה נרגש' ליש כו' הוא בא מגרם וסיבת הריחוק דוקא שכאשר הוא קרוב בקירוב אמיתי אזי נעלמה האה' בלבו בבחי' העלם כו' כמשל הבן שנתרחק מן האב למרחקים ולא ראה את אביו שנים רבות אזי נתעורר אהבתו אליו בבחי' גילוי ממש ודאג עליו מאד ויתלהבות בהתלהבות גדול' בוערה כתנור אש לראות פניו כו' אבל כשהבן סמוך אצל אביו כל ימיו אזי האהב' מסותרת וצפונה בלבבו בבחי' העלם כו' וכן בחי' היראה חיצוני' גדלה ביותר בבחי' יש ודבר כשהוא מרחוק דוקא דהיינו אימת המלך ביז המולך על כמה מדינות תפול על האנשים הרחוקים ממנו יותר בהגדלה מן הקרובים כו' בשמעם את השמועה מארץ מרחק את כבוד מלכותו את יקר תפארת גדולת כו' תגדל הדבר מאד בעיניהם יותר ליש ודבר ותפול עליהם אימתה ופחד ביותר כו' אך המדריגה המעולה שבכולם הוא בחי' יראה עילאה ירא בושת, שהיא נעלה אף מבחי' אה"ר הנ"ל שהוא תכלי' הביטול האמיתי בבחי' אין כו' והוא מקרוב דוקא כשקרוב אליו מאד בקירוב ממש אזי תיפול אליו יראה בושת שהיא תכלית הביטול בבחי' מ"ה ולכן אחר שנתייחד האדם בבחי' אביא דהיינו שביא לו האה"ר פתאום ממול ערפו שזהו התחלת עלייתו כנ"ל מוכרח להגיע עוד לתכלי' הביטול בבחי' מ"ה דהיינו בבחי' יראה עילאה ירא בושת שזהו תכלית הביטול ואח"כ מזה יוכל להגיע אח"כ למדריגה השני' להתייחד עמה פבי"פ ממש דהיינו שיגיע לו אור ההשגה חדשה ונפלאה הרבה יותר מן הראשונה וישכילנה היטב בעין שכלו ודעתו דהיינו היחוד דפבי"פ של מדריג' השני'. וזשנז"ל שאחר הזיווג דאביא מוכרחת להיות נקודה תחת היסוד שזהו תכלית הביטול שעייז יגיע למדריגה השנית להתייחד עמה פבי"פ כו' דהיינו למטה כנפש האדם בחי' הביטול האמיתי דיראה בושת בושתי שאחר הזיווג דאביא בכדי להשיג נועם ה' השגה חדשה הנפלאה בבחי' פבי"פ ממש וכן עד רום המעלות כשמצטרך לעלות מהשגה זו להשגה שלישי' עוד נעלה משתיהן אזי מוכרח להיות ביני וביני ב' בחי' הנ"ל הא' בחי' הזיווג דאביא והשנית להיות נקודה תחת היסוד דהיינו תכלית

יש: בבוך 631 ליתא.

בושת: בבוך 560, 631, 753 ליתא.

הביטול דיראה בושט שע"י ב' בחי' אלו יעלה ויבא ויגיע למדריגה העליונה להתייחד עמה פנים כניל ודיל והנה לזאת תקנו (חז"ל) הגיר דתפלה בכל תפלה הן בחול והן בשבת ויו"ט הן בשחרית ומוסף ומנחה כו' מפני שהגיר דתפלה הוא בחי' עלי' ממדריגה למדריגה כנודע מ"ש בכהאריוזיל ע"פ מלך עוזר ומושיע ומגן כו' ע"ש דהיינו בחי' העלי' ממדריגה למדריגה הוא ע"י גיר דתפלה לכך תקנוה לומר בכל תפלה ותפלה מפני שבכל תפלה ותפלה הוא עלי' אחרת לעלות מדרגא לדרגא כו' כי אין כל התפלות שוין שויין. שאינו דומה תפלה של חול לתפלה דשבת ותפלת שחרית לשל מוסף שתפלה דמוסף הוא בחי' עלי' אחרת מאד נעלה מעלי' דשחרית לכך צורך עלי' אחרת הנעלה מהראשונה מצטרך לומר גיר דתפלה שע"ז נעשי' העלי' כו' וכן עד רום המעלות כניל. כמ"כ עד"מ למעלה ממש, דהנה כתי' שמש ידע מבואו וירח לא ידע מבואו כו', פי' יר"ח הוא בחי' עלמא דאתגלי' בחי' כבוד מל' דאצי' מקור דבי"ע כמ"ש מל' מכ"ע וגו' והנה ידוע אשר הנבראים הם מחודשים ממש מעיקרם מאין ליש ממש אשר אין ערך ויחוס בין הבורא לנברא כלל שהבורא קדמון ונצחי והנברא הוה ונפסד כו' ולכן בלתי אפשרי ה' להם להתמשך מהבורא דרך סיבת ההשתלשלות עו"ע מאחר שאין ערוך אליו כלל כניל זולתי עיקר התהוותם הוא מבחי' כבוד מל' דאצי' מקור דבי"ע שלא כדרך ההשתלשלות כ"א נתחדשו מאין המוחלט ליש ממש והיינו בהופיע עליהם ש' כבוד מלכותו ית' מזה מתהוה כל הנבראים המחודשי' מאין ליש ממש והיינו מבחי' ההתנשאות של כבוד מל' דאצי' שמתנשא למלוך עליהם כי אין מלך בלא עם הזרים ונפרדים דוקא זה ההסתלקות וההתנשאו' עושה אותם זרים ונפרדי' והוא החיות גופא שלהם כניל. אך הנה בחי' החיו' זו של הנברא' דהיינו בחי' ההסתלקו' דמל' דאצי' מקור חיותם מוכרח לקבל השפע והחיות ממקור גבוה יותר כו' והיינו כניל שכאשר מצטרכת מל' דאצי' שהיא הנוק' דז"א לקבל השפע ממקורה נעלה להתעלו' בבחי' עלי' כו' אזי מוכרחת להזדווג תחלה בבחי' אבי"א דהיינו בחי' ההסתלקות שלה הנ"ל ואח"כ נתבטלת לגמרי בתכלית הביטול האמיתי להיותה נעשי' נקודה תחת היסוד כו' ואח"כ ע"ז תתייחד עם בעלה בבחי' פנים ממש כניל וכנרא' משמש וירח של עוה"ז הגשמי שבמולד הירח הוא חשוך בתכלית החושך ואינו מאיר' על הארץ כלל דאתכיס' סיהרא תחת השמש ממש ומתבטלת בתכלי' הביטול האמיתי להיותה נקודה חדא כו' ואח"כ מתגדלת מיום ליום הלוך וגדול עד שבחצי החדש ממש נתמל' כמילואה שאז מתייחדת עם השמש בבחי' פנים ומחצי החדש מתחלת להקטין א"ע כו' דהיינו בחי' הזיווג דאבי"א עד שבמולד היא נעשי' נקוד' חדא כו' כך ממש עד"מ למעלה בשמשא וסיהרא דלעילא דהיינו בחי' זוי"ג דאצי' בחי' חתן וכלה שלמעלה שכאשר מצטרכת להתעלות במדריג' נעלה אזי הופכת פני' להיות בבחי' אבי"א כו' ואח"כ נעשי' נקודה חדא תחת היסוד ואח"כ

מתייחדת עמו פב"פ במעלת המדריגה הנעלה ההיא כו' נמצא עיקר וסיבת המשכת השפע עליונה של הדכר דאצ"י אל הנוק' להיותה תחילה בבחי' אב"א שעי"ז נמשך עלי' השפע מלמעלה בכדי שיתייחד אח"כ פב"פ שזהו תחלת עלייתה ועיקר גרם המשכת השפע אליה להעלותה אליו במדריגה להתייחד עמו פב"פ ממש כנ"ל וז"ש שמש ידע מבואו וירח לא ידע מבואו כו' פי' הירח היא הנוק' דז"א דאצ"י לא ידעה מבואה השפע של הדכר אלי' בבחי' דעת שלה מפני שבשעת ירידת השפע של הדכר אלי' אז היא הופכת את פניה והיא עומדת אליו בבחי' אחורי' לכך לא ידע מבואו של השפע אלי' בבחי' דעת ממש שזהו בחי' היחוד דפב"פ כשמקבלת דרך חבי"ד שלה אבל א"א לה לקבל השפע זולתי כאשר היא הופכת פניה כנ"ל ומקבלת השפע דרך אחוריים לכך לא ידע מבואו כנ"ל במשל נפש האדם כששורה בו אור האהבה בהתלהבות פתאום בלי שום טעם ודעת כלל שאינו יודע מאין באתה לו ומי הכהו באור האהב' זו דהיינו שבאה לו ממול ערפו ואחורי' כו' כנ"ל משא"כ השמש הוא הדכר המשפיע ידע מבואו בבחי' דעת ממש כנ"ל וד"ל. וזהו ענין הריקוד דחתן וכלה שמרקדים זה לנגד זה שתחלה היו קרובי' זל"ז ואח"כ נעשי' רחוקים בריחוק מקום והכלה הופכת פניה כו' ואח"כ מתקרבי' בקירוב ממש דהיינו בחי' הריקוד שמרקדים זה לנגד זה כו' דהנה בכל משך הגליות עד ביאת הגואל ב"ב הוא למעלה בחתן וכלה שלמעלה היינו קודב"ה ושכינתא זו"נ דאצ"י בחי' הריקוד כו', בהיות עתה הוא בחי' עלי' העולמו' שמתעלי' ממדריגה למדריגה מדריג' אחר מדריגה אשר אין קץ להעליות כו' לכך הוא למעל' בחי' הריקוד דהיינו שלכל עלי' ועלי' מוכרחת הכלה עליונה היא הנוק' דז"א להפוך פניה להיותה מתייחדת תחלה בבחי' אב"א בבחי' ריחוק כו' ועי"ז מתייחדת אח"כ במדריגה הנעלה ההיא עמו בבחי' פב"פ ממש דהיינו כמשל הריקוד זה נגד זה שמתרחקי' והופכים פניהם בכדי שיתקרבו אח"כ בבחי' פב"פ וכמשל הנ"ל של הבעש"ט ז"ל בסולם העגולה כו' כנ"ל. אך לעיל כתי' אז תשמח בתולה במחול וגו' פי' שאז לא יהי' בחי' הריקוד זה נגד זה להתרחק ולחזור הפנים ואח"כ להתקרב פב"פ כו' כ"א יהי' הריקוד של המחול דהיינו כמו שמקדין בעיגול סביב (קארהאד בל"א) כו' שאין נמצא בזה בחי' ריחוקי' והחזרת פנים כ"א מסבבי' בעיגול וגלגל כו' שזה נק' מחול והיינו דכתי' אז תשמח בתולה במחול כו' אז דוקא לעיל יהי' השמחה בבחי' מחול כו' משא"כ עתה הוא בחי' הריקוד זה לנגד זה שחוזרים פניהם ומתרחקי' ואח"כ מתקרבי' פב"פ בהיות כל עלי' ועלי' א"א להיות בלעדי זה הריקוד דהיינו להחזיר הפנים להיות היחוד בבחי' אב"א שעי"ז יגיע למדריגה הנעלה שעי"ז נאמר ירח לא ידע מבואו. אבל לעיל יהי' גמר ותכלית של העליות שאז יהי' מנוח' לחיי העולמים פי' מה שהי' אפשר להתעלו' בתכלי' המדריגות נתעלו במשך שית אלפי שני דהוי עלמא דהיינו מה שהי' אפשר ליקלט בתוכם אורו' הגבוהים עליונים נקלטו וא"א להם

לעלות בעילוי יותר שאז יהי גמר ותכלי' להעליו' לכך לא יהי נמצא הריקוד זה לנגד זה כו' כי מאחר שאין נמצא העליו' מה צורך להתייחד אב"א בבחי' הסתר והעלם מאחר שזהו עיקר המכוון בשביל עליית העולמות כו' לכך כתי' או תשמח במחול כו' פי' עתה נק' כניי' בחי' בעולה דהיינו בחי' פתח השער שהצדיקים ילכו בו כו' כמ"ש זה השער לה' צדיקים ילכו בו וכמשל שער גשמי' שנכנסין ויוצאין בו כך בחי' הנוק' דז"א דאצי' היא נמשלה לשער שיוצאין ונכנסין בה בבחי' עליו' וירידות שעתה הוא בחי' עליית העולמו' כניל אבל לעיל שיהי' גמר ותכלית שהעליות שכל מה דאפשר להתעלו' נתעלה כבר ונמצא תכלית השלימות להעליות כו' לכך יהי' נק' כניי' או בתולה שהוא בחי' מעיין חתום שנתמלאת בשפע עליונה כל מה דאפשר הי' לה לקבל ויהי' אז תכלית השלימות של העליות לכך נק' אז בתולה מעיין חתום שלא תהי' השפע השער להיוצאי' ונכנסים בה בחי' עליות וירידות כ"א תהי' חתום לגמרי וד"ל ואז תשמח בתוליה במחול היינו הריקוד שמרקדין בעיגול וסיבוב כו' והיינו למעלה בחי' העגולי' הסוככי' הכל בסיבוב ועיגול מבלי התחלקות כלל וכמ"ש בע"ח שעגולי' הוא בחי' נפש ויושר הוא בחי' רוח פי' אף שהעגולי' הם נעלים מבחי' יושר בזאת אשר שם נכלל הכל בסקירה א' בלתי התחלקו' כלל משא"כ בבחי' יושר אשר האורו' מחולקים בתוך הכלי' בהתחלקו' פרטיות בבחי' פרצוף כו' אעפ"כ בחי' יושר נעלה מהעגולים דהיינו כנראה שזוהי דבר חדש הנתגלה ביושר דתיקון כו' מה שלא הי' בעגולי' דתוה"ו היינו מ"ש בסי' נעוץ תחילתו בסופן כו' שהי' נמצא בבחי' הסוף שלמעלה מהראש שזה לא הי' נמצא בעגוליים דתוה"ו כו' והיינו כמו עדימ' בנפש האדם שעיקר פנימיו' של האדם הוא מלוכש כמות הראש ששם נמצא כללי' החיות של כל אברי הגוף שכל אברי הגוף ניוזנים ומקבלים חיות מן הראש דרך גידי' ועורקים הנמשכים מן הראש לכל אברי' פרטי' של הגוף מפני שבראש נכללו כל הכחות פרטי' המתחלקי' באברים פרטי' של הגוף בהתכללו' והעלם וכאשר נמשך הכח הפרטי המיוחד לאבר ההוא להתלבש בכלי שלו אזי מאיר בו בבחי' גילוי ממש ופועל פעולתו לכך נמצא מעלה יתירה בהרגלים שהם סוף כל דרגין של כחות נפשו היינו שבהם מלוכש כח העמידה וההילוך בלבד משא"כ הראש, שבזה הם נעלי' מהראש דהיינו שהם מנשאין את הראש ממקום למקום עשר פרסאו' ויותר ומעמידין אותה משא"כ הראש אינה יכולה לעמוד ולהלך אף שממנה נמשך כח ההילוך והעמידה אל הרגלים דרך גידי' ועורקים הנמשכים מן המוח לרגלים נתפשט כח זה בהרגלים והראי' לזה כאשר חש בראשו שיכאב לו מאד אזי לא יוכל להלוך על רגליו ולעמוד עליהם נמצא ג"כ התפשטות כח ההילוך והעמידה ברגלים הוא בא ונמשך מן המוח אעפ"כ לא תוכל הראש לעמוד או להלך בכח ההילוך והעמידה

הנכלל בה מפני שכח ההילוך נכלל בה בבחי' התכללות והעלם שאין לו כלי ומדור בפ"ע שישרה ויאיר בו בבחי' גילוי כ"א הוא נכלל בה בהעלם ובבחי' התכללות' לכך לא תוכל הראש לפעול פעולתה בכח זה הנעלם בה דהיינו להלוך בכח ההילוך הנעלם בה מאחר שאין לכח זה כלי מיוחדת שישרה בו בבחי' גילוי כ"א הוא נכלל ונעלם בהראש לכך לא תתפשט פעולתו בבחי' גילוי ממש. משא"כ כשנמשך כח ההילוך זה מן המוח אל הרגלים שהוא הכלי מיוחד שלו אזי הוא מתפשט שם בבחי' גילוי ופועל פעולתו כדרכו להלוך ולעמוד עד שמעמיד את הראש כו' והנה בעגולי' הי' כל הכחות מתכללי' בסקירה א' בלי התחלקו' פרטי' בכלי מיוחדים כו', והיינו כמשל התכללות כל הכחות של הנפש במוח שכולם נכללי' בו בבחי' התכללות והעלם לכך לא הי' נמצא בהם מ"ש בסי' נעוץ תחילתו בסופן דהיינו שיהי' נמצא בכח ההילוך הנכלל ונעלם בהמוח שמעמיד את הראש שכח ההילוך הנעלם ונכלל במוח אינו יכול להעמיד את הראש כלל מאחר שאין לו כלי מיוחדת שיתפשט בבחי' גילוי' כו' לכך-שם בעגולי' מי שהוא הראש הוא הראש לעולם והסוף הוא סוף לעולם (דהיינו כח ההילוך שבמוח הוא הסוף לעולם שמעלתו העיקרית הוא שיעמיד את הראש וזה לא ימצא בו בעודו נעלם ונכלל במוח ומצד עצמו זולתי זה הוא הסוף באמת), משא"כ בבחי' יושר שהאורו' מתחלקי' בהתחלקות פרטי' בתוך הכלים פרטים בנייתו' אברים בבחי' פרצוף עד שכל אור פרטי מתגלה בכלי פרטי' המיוחדת לו בבחי' גילוי ממש אזי ימצא נעיצ' התחלה בסוף דוקא דהיינו כנ"ל במשל שכאשר כח ההילוך מלוכב ברגלים אזי ימצא מעלה יתירה בהרגלים יותר מן הראש דהיינו שמעמידין את הראש ומנשאין אותה ממקום למקום כו', ולכך בחי' יושר' הוא בחי' רוח ועגולי' בבחי' נפש שיושר' הוא למעלה מעגולי' מטעם הנ"ל וד"ל. וז"ש אז תשמח בתולה במחול דיקא בבחי' עגולים שמופשט מגדר ההתחלקו' כ"א כולם נסקרים בסקירה א' דהיינו איך שכח הרגלים נכלל במוח וכל כחות הנפש נכללי' בו בהתכללות' והעלם בלי התחלקות משא"כ הריקוד זלנ"ז שעתה הוא בבחי' יושר שהאורו' מחולקי' בתוך הכלים בבחי' פרצוף שכח ההילוך מלוכב ברגלים בפ"ע וכח השכלי במוח בפ"ע כו', ולז"א אז דיקא תשמח בתוליה' במחול היינו הריקוד בעיגול וסיבוב דהיינו בחי' העגולי' הכוללי' הכל בתערובות והתכללות' יחד בלי התחלקו' כלל, וז"ש בחורים וזקנים יחדיו פי' בחורים המה הנערי' שיכולים לירד למטה אל בחי' הנוק' דז"א כו' משא"כ הזקני' באים בימים עליונים אינם יכולין לישפל א"ע במורד כ"כ למטה וכ"ז עתה בבחי' יושר שמחולקי' בבחי' התחלקו' הפרצופי' כאז"א במדור בפ"ע (דהיינו בחי' הריקוד זלנ"ז) אבל לע"ל כשתשמח בתוליה' במחול היינו בחי' עגולים הכוללי' הכל יחד בסקירה אחת בלי התחלקות אזי יהי' בחורי' וזקנים יחדיו בהתכללות ותערובו' א' בלי התחלקות מעלה ומטה כלל כ"א יהי' הבחורים והזקנים יחד בהתכללות' אמיתי בבחי' עיגול וסובב והיינו בחי' המחול כו' כנ"ל וד"ל.

בעז"ה. תורה ברבים אור ליום ג' פ' בשלח (תנאים)

המגיד מראשית אחרית וגו'. הנה ארז"ל קשה לזווגם כקיים כו' ולכאורה תמוה מהו ענין השייכות זל"ז כו', הענין הוא דהנה כתי' יקוו המים מתחת לארץ. ותראה היבשה וגו' פי' שמתחלה המים מסבבים עלי' הארץ מלמעלה. והארץ היתה מכוסה למטה תחת המים. הסובבים עלי' כמ"ש ורוח אלקי' מרחפת ע"פ המים וגו' ואח"כ אמר אלקים שיקוו המים מתחת לארץ ותראה היבשה. שירדו המים במורד מתחת לארץ. להיות למטה מן הארץ עד שנתראה היבשה כמ"ש לרוקע הארץ על המים וגו' וכמ"ש יורדי הים באניות וגו' נמצא מוכרח אשר הים הוא עתה במורד למטה מן הארץ, ביאור הענין הוא דהנה כתי' בדבר ה' שמים נעשו וגו' פי' שע"י עשרה מאמרו של דיבור העליון נבראו כל העולמות כולן שנתחדשו מאין ליש ממש כנודע, ולהבין זה מפני מה נק' חידוש העולמו' והתהוותו מאין ליש הלא ידוע שכולא קמי' כלא חשיבי בלי תפיסת מקום כלל כי כולם נתהוו ממוצא הדיבור עליון ב"ה כנ"ל וכמשל באדם שלמטה ערך הביטול של דיבור א' לגבי כלליו' מחשבתו ומכ"ש וק"ו לגבי עצם שכלו שלמעלה מן המח' כו' כמ"כ ויותר ע"כ ערך ביטול מקור' הנברא' הוא דיבור עליון לגבי א"ס ב"ה אשר לי' מח' תפיס' ב"י כלל ואין ערך אליו כלל כנודע ולכן איפכא מסתברא שהראוי להקרא התהוות הנברא' מהבורא ית' בש' אין מי"ש כי הוא ית' הי"ש האמיתי והם אי"ן האמיתי שכלא חשיבי קמי' בתכלי' הביטול כו' כנ"ל וכמ"ש אלה תולדות השמים והארץ בהבראם וגו' ודרז"ל בה' בראם כי ב"י"ד נברא עוה"ב ובה"א נברא העוה"ז כו' וכמשל ערך ביטול אות א' של הדיבור לגבי המח' ומכ"ש לגבי השכל כנ"ל. אך הענין הוא שלכך נק' התהוות הנבראים בש' התהו' י"ש מאי"ן בהיות הבורא את כל הנברא' אינו מושג בשום שכל ודעת הנברא דלית מחש' תפי' ב"י כלל ואין ערך ליחוס הבורא אל הנברא כלל שהבורא הוא קדמון ונצחי והנברא מחודש הוה ונפסד כו'

לארץ: בבוך 1152 גכ"ק הציצ (ובספר המאמרים תרכ"ז ע' יב) הועתק קטע זה ושם — השמים כו'.
וגו': בבוך 1152 ליתא.

שמתחלה: בבוך 1152: שתחלה היו.

מסבבים על: בתרכ"ז: מרבבים את.

מלמעלה: בבוך 1152 ליתא.

למטה תחת המים: בבוך 1152: במים.

וגו': בבוך 1152 ליתא.

אמר . . היבשה: בבוך 1152: גזר ואמר יקוו המים.

במורד . . לארץ: בבוך 1152 ליתא.

וגו': בבוך 1152: על המים דוקא.

וגו' . . הארץ: בבוך 1152: נקי יורדי הים, שהים למטה מן הארץ היפך ממה שהי' תחלה קודם מאמר יקוו

המים.

לכך מלמטה למעלה לגבי הנבראים המחודשי' ממש נחשב מקורם לאין פּי' שאיננו מושג כּנ"ל והנברא' ליש המושג ונתפס בכלל השגה כּו' שלכך נק' התהוות הנברא' בחי' התחדשו' מאין ליש ממש שהם מחודשי' ממש להיותם נעשו נברא' שהם בעיג' ונפרדי' מן הבורא ית' זהו דבר חדש ממש מעיקרו אשר לא הי' באפשרי להתמשך עי' הדרגת ההשתלשלות עויע' שהעלול יש לו ערך ויחוס אל עילתו אבל הנברא' אין להם ערך ויחוס אל הבורא כלל לכך נק' התהוותם בחי' התחדשו' ממש מאין ליש שלא כדרך ההשתלשלו' כיא שנמשכו מאין הוא דבר ה' ית' מקורם כי הוא א' דהיינו בחי' מלי' ית' נוק' דבר ה' כּנודע שדבר הוא לשון מלך כּמ"ש דבר מלך שלטון כּו' שהוא בחי' ממכ"ע כּנודע אבל באמת לגבי הבורא ית' שמקור הנברא' הוא יש אמיתי והנפעלי' הן האין האמיתי' שכלא חשיבי קמי' ית' וזהו הדעה השנים לפי בחי' הראי' מלמעלה למטה שהיא ההפכי' אל הדעה הראשונה לפי הראי' מלמטה למעלה וז"ש כי לא מחשבותי מחשבותיכם וגו' שאין הדעות שוות כּנ"ל, (והיינו דכתי' כי אל דעות ה' כּמ"ש במ"א ע"ש) וד"ל והנה כמו שהתהוו' הנבראים מדבר ה' היא מדת מלי' דאצי' ית' הוא שלא כדרך השתלשלו' שנמשכו מאין ליש בבחי' התחדשו' ממש אשר אין ערך ויחוס בין הבורא לנברא כלל כך ממש בחי' המשכת החכמ' ממקורה המאציל ב"ה המרומם לבדו כּו' עד שהחכמ' אין לה ערך אליו כלל כּמ"ש כולם בחכמ' עשית כּו' הוא ג"כ שלא כדרך הדרגת ההשתלשלות שנמשכה בבחי' התחדשו' מאין ליש כּמ"ש והחכמ' מאין תמצא וגו' מפני שהחכמ' אין לה ערך כלל אל עצמות המאציל ית' כּנ"ל (שאינה רק זיו והארה דהארה כּו') לכך בלתי אפשרי הי' לה להתמשך בגדר וסדר ההשתלשלו' עויע' כּו' זולתי שנתחדש מאין ליש ממש שנעשה מהות חדש ממש שנמשכה מהו' חכמ' הנמשך מאין מקורה שלא כדרך ההשתלשלו' כּנ"ל וז"ש בסי' נעוץ תחילתן בסופן וסופן בתחילתן פּי' שכל סדרי השתלשלו' מיוסדי' בסדר זו אשר התחלה נעוץ בסופן דוקא והסוף בתחלה דהיינו כמו עדי"מ בנפש האדם המדות נמשכין מן השכל ומן המדות נמשכ' המח' ומהמחש' הדיבור זהו סדר הדרגת ההשתלשלות עויע' שהמדות יש להם ערך ויחוס אל השכל וכמ"כ המח' אל המדות כּו' משא"כ החכ' מאין תמצא שלא כדרך סדר והדרגת ההשתלשלות כּנ"ל וכמ"כ המעשה היא נפרד לגמרי לכך המשכתה הוא שלא כדרך ההשתלשלו' שאין לה ערך אל שאר בחי' הנפש כמו המדות ומח' ודיבור שהוא בחי' נפרד ממש נמצא שנעוץ תחילתן בסופן דוקא פּי' שהכח התחדשו' מאין ליש ממש שלא כדרך ההשתלשלות הנמצא בהסוף הוא בחי' המעשה הנפרד ממש כּנ"ל הוא נמשך מבחי' התחלה והראשית החכמ' שמאין תמצא פּי' ג"כ שלא כדרך ההשתלשלות כּנ"ל כך עדי"מ למעלה ממש שהכח' דאצי' היא ראשית הנאצלים היא מאין תמצא בבחי' התחדשו' ממש שלא כדרך סדר ההשתלשלו' וכמ"כ סוף כל דרגין דאצי' היינו מדת מלי' דאצי' מקור דבי"ע היא מחדשת חדשי' ממש נברא' הנפרדי' מאין ליש ממש שלא כדרך ההשתלשלו' והכח הזה ניתן לה מבחי' ראשית חכמ' דאצי' שנעוץ

תחילתו בסופן כנ"ל והנה תכלית וסוף כל מדריגת ההשתלשלו' כולן הוא בחי' הארץ הגשמי' דעשי' שהיא סוף כל דרגין כו' ולכך בה נעוץ בה דוקא התחלת והראשי' לכל דהיינו בחי' כח ההתחדשו' ממש מאין ליש ממש כנראה בעליל אשר הארץ תוציא צמחה משנה לשנה פירות חדשים ותבואות חדשו' ממש אשר לא נעשו מקדם כלל דהיינו שקצרו תבואתי' בשנה שעברו וזרעו תבואות אחרים ונרקבו הגרעינין בה עד שאח"כ נבדלו בתוס' מרובה על העיקר חדשות ממש מאין ליש ממש משא"כ בשמים כלל אשר הכוכבי' ומזלות שנקבעו ברקיע השמים בתחלת הבריאה בששת ימהמ"ע הם משמשים ולא ישנו תפקידם כלל להיות מתחדשי' כוכבים ומזלות אחרים כו' כ"א אותן שנבראו בתחלת הבריאה עומדין על מעמדם ומשמשי' בעולם בלי שינוי והתחדשו' כלל כי אין כל חדש תחת השמש ברקיע השמים והיינו מפני שהארץ הוא סוף כל דרגין לכך נעוץ בה דיקא התחלת והראשי' לכל הוא החכמ' דאצי' שמאין תמצא בבחי' התחדשות ממש לכך יש בה הכח והיכולת לחדש חדשי' מאין ליש ממש דאית ארץ ואית ארץ כו' כמ"ש בזהר ששרשו של ארץ תתאה הגשמי' הוא בחי' ארץ היינו מדת מל' סוף כל דרגין דאצי' שמחדשת נבראים מחודשי' מאין ליש ממש מצד נעיצת התחלה הוא ראשי' חכמ' דאצי' כנ"ל ולכן הארץ תתאה מחדש' ג"כ חדשים ממש כנ"ל משא"כ השמים שאינו סוף כל דרגין כו' לכך לא יוצא בו נעיצת ההתחלה היינו הכח לחדש חדשי' כנ"ל וד"ל. ובוה יובן הפלוגתא דתרי תנאי אם ארץ קדמה או שמי' קדמה שבשכל שמים קדמה ובמח' ארץ קדמה כו', פי' ארץ עילאה במח' קדומה כי נעוץ תחילתו בסופן דיקא ומאחר שהיא סוף כל דרגין של סדרי ההשתלשלות בסדר בריאותו מוכרח להיות שהוא הראשי' לכל במח' קדומה והיינו שנעוץ תחילתו הוא בחי' החכמה הראשית לכל שנק' מח' קדומה בסופן דוקא הוא הארץ דוקא כנ"ל ושמים קדמה בשכל היינו בסדר ההשתלשלות העולמו' כו' כנודע, והנה ארז"ל למה נק' שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה פי' שנמצא בה בחי' הרצוא וההסתלקות למעלה אל העצמו' המאציל ית' שלכך נקראת ארץ לשון אם רץ לבך כו' וכמרוז"ל שרצתה לעשות רצון קונה כו' והיינו בחי' כנסי' נק' ארץ ע"ש הרצוא שבה להסתלק למעלה אל המאציל ב"ה ולכך נק' בש' כלה מלשון נכספה וגם כלתה נפשי וגו' והיינו מצד שהיא סוף כל דרגין שנעוץ בה התחלה והראשי' לכל בחי' מח' קדומה כמרוז"ל ישראל עלו במח' קדומה ולזאת היא רצתה ברצוא' והסתלקות למקורה עצמותו ית' כנ"ל וד"ל. ויש מגיד מראשי' אחרית וגו', פי' מגיד הוא לשון המשכה כמ"ש נהר דינור נגיד ונפיק כו' מראשי' אחרית דהיינו שנמשך השפע מבחי' ראשי' הוא החכמ' ראשי' כל הנאצלים אל בחי' אחרית בחי' ארץ העליונה סוף כל דרגין דאצי' כנ"ל שנעוץ תחילתו בסופן דוקא להיות נמצא בה הכח והיכולת לחדש חדשי' מאין ליש ממש כנ"ל וד"ל.

ומקדם אשר לא נעשה וגו', פי' קד"ם הוא הגבה למעלה מאד נעלה מבחי' ראשי' כו' כי חכמ' דאצי' נק' ראשית ע"ש שהיא ראשית הנאצלים כו' אך היא בגדר מספר מאחר שנק' ראשית מוכרח להיות שני' לה ושלישי' כו' דהיינו סדר הדרגת ההשתלשלו' המשתלשל הימנה שמחכמ' נמשכת הבינה ומבינה המדות כו' שזהו נק' אחד המנוי פי' שכשמונין אחד מוכרח להיות שני ושלישי לו דאליכ לא הי' נק' אחד מאחר שאין שני לו שהאחד מורה על התחלת המספר שהוא בגדר מספר כנ"ל, אבל לפני א' מה אתה סופר כמ"ש בס"י ע"ש והיינו בחי' קדם הוא לפני א' שאינו בגדר מספר כלל וז"ש ומקדם אשר לא נעשו פי' בהיות ההמשכה הנמשכת מראשי' ההשתלשלו' הוא חכמ' דאצי' לסוף כל דרגין הוא הארץ העליונה לחדש חדש' אין זה התחדשו' גמורה שהארץ תוציא צמחה מעצמה ומילא כ"א מוכרח מטר השמים להשקותה או התהום משקה אותה שע"י רטיבת מגדלת צמחים משא"כ זולתי רטיבו' המים לא תגדל הארץ כלל והיינו שאין הנוק' דו"א דאצי' שנקראת ארץ עליונה מולדת חדש' בבי"ע מעצמה וממילא זולתי' כשנשפע בה מ"ד עליוני' דוקא כנודע נמצא אין זה התחדשו' גמורה ממש מאחר שאין ביכולתה לחדש חדשים זולתי המ"ד כנ"ל אבל כאשר יושפע עלי' השפע מבחי' קד"ם שהוא לפני ראשית חכמה הנ"ל אזי יהי' מולדת חדש' ממש מעיקרון אשר לא נעשו כלל מעולם, וזה יהי' לע"ל א"ח עט"ב כו' נקבה תסובב גבר כו' שתתעלה הנוק' לשרשה בחי' קדם שלפני אחד שלמעלה מבחי' דכ"ר העליון לכך יהי' אז הולדות חדשות מעיקרון ממש משרשה בחי' קדם אשר לא נעשו מעולם כלל, וכ"ז תגיע ע"י הרצוא וההסתלקו' שלה למקורה שע"ז תגיע למקורה בחי' קדם אשר לא נעשו כנודע אשר ירידה היא צורך עלי' כו' ומאחר שישראל עלו במח' וירדו למטה מוכרח להיות היריד' זו צורך עלי' יותר מאד נעלה מבחי' שרשם שעלו במח' קדומה כו' והיינו שלע"ל יעלה ויבא ויגיע כנ"י לבחי' קדם שלפני אח"ד הוא המח' כו' ואזי יברא ה' חדשות ממש בארץ מקדם אשר לא נעשו כלל כנ"ל וד"ל, אומר עצתי תקום וכל חפציי אעשה היינו שזאת היתה כונתו ית' בירידתה של הארץ להיות סוף מעשה כו' בכדי שיהי' רצתה בבחי' רצוא כו' למעלה שזהו נק' כל חפציי כו' שארץ הוא לשון רצוא ורצון כו' שע"ז תגיע לבחי' קדם אשר לא נעשו וכמ"ש אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם כו' וזהו וכל חפצי אעשה וד"ל. אך מה שנק' ארץ בא' להורות על מה שעתיד להיות שלע"ל יהי' הרצוא וההסתלקו' שלה למקורה בחי' קדם כו' וכמ"ש בך ארוץ גדוד כו' וד"ל.

וענין קשה לזווגם כק"ס ית' לקמן בארוכה ע"ש.

זולתי: בנוך 745: בלתי זולתי.

דכ"ר: בנוך 745: דכ"ר.

ע"ש: בנוך 745: בעזיה וד"ל.

בעז"ה יום ג' בבקר באור רחב על התורה הנ"ל

להבין שורשן של הדברים הנ"ל באר היטב כו'. הנה תחלה צריך להקדים לבאר היטב ענין ממכ"ע וסוכ"ע כו' הנה בחי' ממכ"ע הוא בחי' ההשתלשלו' אבי"ע דיושר דתיקון כו' וסוכ"ע הוא בחי' העגולים הם המקיפים כו'. והענין הוא כמרז"ל בעשר"ה מאמרו' נברא העולם כו', הם הע"ס דאצי' שהם מקור כל ההשתלשלו' דאבי"ע שמהם נמשכים ונשתלשלו כל הנבראים כולן והן הנק' עשרה מאמרו' דהיינו בחי' צירופי אותו' הנמשכים מבחי' הע"ס דאצי' הם הי' מאמרות שבהן נבראו כל העולמו' דהיינו שמאמ' הראשון הוא יהי אור הוא נמשך ממדת החסד דאצי' שבחי' צירופי אותו' הנמשכים ממדת החסד דאצי' מהם נעשה ונצטרף מאמר יהי אור כו' ובחי' צירופי אותו' הנמשכים ממדת הגבו' דאצילות מהם נצטרף מאמר יהי רקיע כו', ועד"ז כולן שכל הנבראי' כולן נמשכו הכל מע"ס דאצי' ומהתכללותן זב"ז במזיגה והתכללו' כמו חסד שבגבו' וגבו' שבחסד ת"ת שבחסד כו' שלפי אופן מזיגת הספי' זב"ז כך אופן שינוי הנבראי' זמ"ז מינים ממינים שונים עד שאין הא' דומה לחבירו בדמותו וצלמו כלל ואף שבד"כ שניהם נמשכים ממקור א' היינו מדת החסד דאצי' אעפ"כ משונים הם זמ"ז בדרך התחלקו' פרטי' של החסד באופן מזיגה שלו שזה נמשך מגבו' שבחסד וזה מת"ת שבחסד כדומה כו' ולכך מה רבו מעשיו הנפלאים אשר לגדודיו אין מספר כלל והם מינים ממינים שונים עד שלא ימצא ב' נבראי' שוים במזיגה אחת כלל שזה נמשך ממדת החסד וזה ממדת הגבו' דהיינו בבחי' פחד יצחק שעבודת הנברא הוא באופן אחר להתלהב אל ה' באהבה עזה בשלהבת כו' וזה נמשך ממדת הת"ת שהוא הממוצע בין חו"ג המחברו' יחד במזיגה והתכללו' דהיינו מדתו של יעקב אע"ה מדה"ר שהוא בחי' קו האמצעי הכולל חו"ג כו' ואף כששניה' נמשכים ממדה אחת היינו מדת החסד כדומה אעפ"כ משונים הם זמ"ז בדרך ההתחלקות פרטי' של החסד והמזיגה שלו כנ"ל נמצא שכל הברואים הם מינים ממינים שונים עד שלא נמצא שני נבראי' שוי' במהות א' באופן עבודתם והשגתם כלל וכמ"כ למטה בעוה"ז השפל תחתי' המדריגות של ההשתלשלו' שהברואי' דצח"מ שבעוה"ז הם מינים ממינים שונים כאופן שינוי מזיגתם של מקורם המהוים אותם כמו שנמצא תפוחי' מתוקי' וחמוצים ויש שכלולים מחמיצות ומתיקות ביחד (בל"א וואיינענדייל'), הכל לפי אופן המזיגה של שרשם המהווה אותם אם נמשכות ממדת החסד או הגבו' או מגבו' שבחסד או מחסד שבגבו' כך ימצא השינויים בטעמי' שבפירות שנפעלו מהם כו' וכן הטעם מתיקו' שבתפוחים אינו דומה לטעם מתיקות הנמצא בשקדים שהן מין אחר שנמשכו ממזיגה אחרת כנ"ל. והנה זהו משארז"ל עתיד הקבי"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמו' שנאמר להנחיל אוהבי יש וגו' והיינו בהיות הנבראי' משונים זמ"ז במהותן

ואיכותו. ואופן עבודתו וקיבול שכרן כי שכר מצוה מצוה לכן כמו שאין מעשה וקיום המצות לאו כל אפי' שוין ויש שמקיים באופן וכונה זו ויש שמקיים באופן וכונה נעלה. כו' כך אינן שוין בקיבול שכרן דהיינו בהשגתו נועם ה' ה' ית' בגי' שנהנה מזיו השכינה ב"ה שאין הנאתו שוה שזה נהנה ומשיג באופן זה וזה באופן אחר לכך עתיד להנחיל לכל צדיק ביחוד שיי עולמו' שלו שיקבל שכרו כאופן עבודתו בהאי עלמא ואף קבלת שכר שלו שמשיג נועם ה' ית' בגי' לפי אופן עבודתו כו' הוא מתחלק לשני חלקים פרטים המה שיי עולמות שלו ממש כו' וכמ"ש במ"א ע"ש וד"ל.

והנה כתי' בסי' עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר כו' פי' זהו הצמצום של אוא"ס ב"ה הנז' בעי' שנעשה חלל ומקוי'פ ונמשך בצמצום קו"ח א' ביושר כו' וממנו נמשכו כל ההשתלשלות העולו' אבי"ע כו' פי' שהצמצום הי' שיאצלו רק ע"ס ולא י"א כו' שאזי כשנאצלו רק בצמצום גבולי ע"ס בלבד יוכלו להתמשך עולמו' אבי"ע כאופן מהותן שנמשכו אבל אם לא הי' הצמצום דאוא"ס ב"ה אזי הי' נאצלו ריבוא רבבות ספירות אין קץ ואזי הי' כל העולמות במהותים ואופנים אחרים שונים בהתפשטו' והרחב' אין קץ בבחי' א"ס ממש ואף שעתה ג"כ אין מספר וקץ לברואים כנ"ל הנה כשהי' נאצלו ספי' יותר מעשר הי' בחי' א"ס בשינוי האופנים דהיינו שהמלאכי' ונשמות דעתה הי' אז באופנים אחרים שונים והי' יכול להתפשט בשינוי אופנים רבים מאד אין קץ וד"ל. אבל עתה לאחר הצמצום דאוא"ס ב"ה יש גבול לשינוי האופנים כאופן מזיגת הע"ס דאצי' כנ"ל (אבל אין נמצא עתה ברואי' ממזיגת הספי' הי"א וי"ב כדומה נמצא יש גבול לשינוי האופנים) שהם עשר בלבד ולא אחד עשר ואף שאין גבול ושיעור למספר הברואי' אשר אין להם קץ ותכלית כלל כנ"ל וד"ל והנה הגם שריבוי ההתחלקות הספי' במזיגתם עד שנמשכו מהם ברואי' אין קץ מינים ממינים שונים באופן שינוי מזיגת מקורם כו' כנ"ל, המאציל ב"ה הוא כוללם יחד בסקירה אחת בלי התחלקות כלל כ"א כל החלוקים המשונים שמתחלקי' כשנאצל הספי' משונים והפכיי' ומנגדים זל"ז ממש כמו מדת הגבו' היא מנגדת אל החסד כו' כולם נתכללו במקורם המאציל ב"ה בסקירה א' בלי התחלקו' כלל דהיינו כשעלה במח' לפניו להאציל כו' כולם נסקרו בסקירת מח' אחת ואין לומר שמאחר שבהנפעלים הם ע"ס הנאצלים נראה בחי' התחלקו' זמ"ז עד שהם הפכיים ומנגדי' זל"ז מכלל שבעודן באבן ומקורן בחי' המאציל ב"ה הי' ג"כ מחולקי' בבחי' התחלקו' זו דאליכ"ל. לא הי' נראה מחולקים אח"כ כו' הנה באמת אם היו נמשכים דרך סיבת ההשתלשלו' עוי'ע בהדרגה וסדר אשר העלול יש לו ערך אל עילתו הי' באמת כך שמאחר שנמצא בעלול בחי' התחלקו' מוכרח להיות נמצא בחי' התחלקו' במקורו העילה העצמי' מאחר שממנו נמשך

במהותן ואיכותן: בכוך 745: באיכותן ומהותן.

נעלה: בכוך 745: אחרת נעלה.

הי': בכוך 745 ליתא.

ונשתלשל כו' אבל באמת האצלת הספי' מן המאציל ב"ה הוא שלא כדרך ההשתלשלו' כלל כי אין ערוך אליו כלל כנודע, כי נמשכו בכחי' התהוות מאין ליש שאין הנפעל היו"ס הוא ממהות הפועל האין האמיתי שאין ערוך ביניהם כלל לכך אף כשנאצלו הספי' הם מחולקי' זמ"ז ממש עד שנמצא בהם הפכיים ומנגדו' זל"ז בעודו כלולין במקורו העצמי' המאציל ב"ה קודם שנאצלו היו נסקרים בסקירה אחת בלי התחלקו' כלל מפני שאז הי' במהות אחר ממש שאין ערך בין מהות הנאצל אל המאציל שנמשכו שלא כדרך ההשתלשלו' כלל שנתהוו מאין ליש ממש כנ"ל וד"ל.

(ב) והנה כשנאצלו הספי' מן המאציל ב"ה אזי נתחלקו לב' בחי' ומדריגו' שונות היינו בחי' עגולים ויושר, פי' בחי' העגולים הוא בחי' המקיפים שכלול' הכל בסקירה א' בלי התחלקו' כלל דהיינו מבחי' המאציל ב"ה שהי' כוללם יחד כנ"ל וכחי' יושר הוא שנתחלקו הספי' בכחי' פרצופי' דתיקו' דאצי' כמשל פרצוף האדם היינו ניתוח כחות הנפש לפי תכונת אברי הגוף שתחלה מתחלקי' כחות הנפש לג' חלקים היינו בחי' חכ"ד שבראש שכנגדו יש ג' כלים במוח אשר הם שרוים כאו"א במדור בפ"ע דהיינו ג' חללי' דגלגלתא, החדר הא' שבו שורה מוח החכמה והחדר שבו שורה מוח הבינה, והחדר שבו שורה מוח הדעת כו' ומהג' מוחי' האלו מסתעפי' ג' חושי' המה כח הראי' מתלבש בהעינים לראות כל דבר הנראה שחוש זה נמשך ממוח החכמה שבראש וכן חוש השמיעה מלובש בהאזניים לשמוע כל דבר הנשמע שזה נמשך ממוח הבינה שבראש וכן הדיבור מתלבש בפה נמשך ממוח אחר שבראש כו' וכאשר נמשכים הכחות בהשתלשלו' יותר למטה בחלל הגוף אזי מתחלקי' ג' כחות אלו הנמשכי' מג' מוחים שבתלת חללי' דגלגלתא עוד לג' חלקים המה קנה וושט וורידין כו' רק זהו בהגשמה יותר כו' ואח"כ בירידת הכחות יותר למטה כגוף אזי מתחלקי' בהתחלקו' יותר, דהיינו בחי' הידים יד ימין ויד שמאל שמתחלקי' בהתחלקו' יותר ואח"כ התחלקו' הרגליים רגל ימין ורגל שמאל וכ"כ מתחלקי' בהתחלקו' פרטי' עד שבדרך פרט ימצא חלקי' פרטי' באדם רמ"ח אברים ושס"ה גידים שזה נק' פרצוף אדם רמ"ח אברים ושס"ה גידים שזה נק' פרצוף אדם כו', כך עד"מ למעלה ממש בחי' התחלקות הפרצופי' דאצילו' שהוא בחי' יושר דתיקון כו' שמתחלקים האורו' בכלים מכלים שונים (עד שימצא בפרצוף א' רמ"ח כלים) כו' כנ"ל וד"ל.

והנה הגם שבזאת הוא מעלה יתירה של בחי' העגולים יותר מבחי' יושר דהיינו שקרוב יותר למקורו המאציל ב"ה שהוא ראשית ההשתלשלו' כנ"ל מצד שכולל הכל יחד בסקירה א' בלי התחלקו' כלל כבחי' המאציל ב"ה הכוללם יחד כנ"ל אעפ"כ גדלה מעלת בחי' היושר על העגולי' כמיש בע"פ

שעגולים הוא בחי' נפש ויושר הוא בחי' רוח כו' ורוח הוא מחי' את הנפש כנודע והיינו שמעלה יתירה נודעת לנו בבחי' יושר בחי' אוחד' נתגלה בתיקוין הוא בחי' היושר מה שלא הי' מקדם ומלפנים היינו מ"ש בס"י נעוץ תחילתן בסופן וסופן בתחילתן שזה לא הי' מקדם בעגולים דתוהו זולתי ביושר' דתיקון נתגלה בחי' ומדריגה חדשה אשר הספי' הם נעוץ תחילתן בסופן וסופן בתחילתן בתחילתן. כמו עד"מ בנפש האדם הנה השכל שבראש כולל כלליות החיות של הנפש שכולם כלולים בו שאף בחי' כח ההילוך שברגלים נכלל במוח השכלי שבראש שממנו ניוונים כל האברים ומקבלים חיותם שנמשך מן המוח כל הכחות פרטיים ומתחלק בכלי' מכלים שונים כתכונת האור והכח הפרטי' ההוא. כך תכונת הכלים שמתלבשי' בו כח הראי' בעין וכח השמיעה באוזן כו' עד שהסוף כל דרגין הוא בחי' כח ההילוך שמתלבש ברגלים כו'. והנה אף שכח ההילוך שברגלים הוא סוף כל דרגין נמצא בו אעפ"כ מעלה יתירה נודעת משא"כ בהראש דהיינו בהיותו מתלבש בהרגלים דוקא אז הוא מעמיד את הראש ונושא ממקום למקום אף עשר פרסאות ויותר כו' משא"כ בהראש שאף שכח ההילוך נמשך ממנו והי' כולל בו אעפ"כ לא יוכל הראש לעמוד זמן רב או להלך על כח ההילוך והעמידה הכלול בו מפני שכלול בו בהעלם והתכללו' ואין לו כלי פרטי שלו שיתגלה בו בבחי' גילוי בהם ופועל פעולת ממש משא"כ כשנמשך אל הרגלים או מאיר בבחי' גילוי בהם ופועל פעולתו להלך ולעמוד כו', כך עד"מ למעלה ממש שבבחי' העגולים הי' כל הכחות נכללים כא' בהתכללו' והעלם כמשל הראש הכולל בו כל הכחות הנפש כאחד, לכך לא הי' נמצא בהם בחי' נעיצת התחלה בסוף שיהי' מעלה יתירה בהסוף משא"כ בהראש, כ"א מי שהוא הראש ותחלה הוא הראש ותחלה לעולם והסוף סוף לעולם כמשל כח ההילוך הנכלל ונעלם בהראש שאז הוא הסוף לעולם שאינו יכול להעמיד את הראש או ולהלך מאחר שהוא נכלל בה בהעלם ואין לו כלי מיוחדת להאיר בה בבחי' גילוי לפעול פעולתו כו' משא"כ ביושר דתיקוין נתגלה בחי' מדריגה חדשה אשר נעוץ התחלה בסוף, והיינו מאחר שנתחלקו בבחי' פרצוף שהאורו' מחולקי' בתוך הכלים עד שכלי' יש לו מדור וכלי בפ"ע לכך אז נמצא בחי' נעיצת התחלה בסוף דיקא שיש בחי' מעלה יתירה בהרגלים שמעמיד את הראש משא"כ בהראש נמצא נעוץ תחילתן בסופן דוקא כנ"ל וזהו התגלות בחי' חדשה שנתגלה ביושר מה שלא הי' מקדם בעגולי' דתוהו' לכך מצד זה בחי' היושר נעלה מהעגולים שעגולי' הם בחי' נפש ויושר הוא בחי' רוח שהרוח מחי' את הנפש כו' כנ"ל וד"ל.

ג) וזשנז"ל בתורה ע"פ מגיד מראשית אחרית וגו' שנמשך מבחי' הראשית ותחלה אל האחרית והסוף דוקא כי נעוץ תחילתן בסופן דוקא

כנ"ל. והענין הוא דהנה כל העולמו' כולן הם הנאצלים הן הנבראים הן נוצרים ונעשים כולם מקבלים שפע העונג העליון וזהו חיותם וקיומם שאין לך דבר כל ברי' קטנה קלה שלא תקבל שפע התענוג שלמעלה דהיינו שבחי' החיות השופע לכל הנבראי' להחיותם ולקיימם זהו בחי' קבלת העונג שלהן שהחיות עצמו שמקבלים הוא הוא בחי' תענוג ממש שמקבלים כי אין לך בריה שיחי' בלא תענוג שעיקר החיות של הנברא הוא בחי' התענוג השופע עליהם ממש וזהו השירה שאומרי' הנבראים בתמידו' כמ"ש בפרק שירה חטה אומרת פ' זה כו' שכל הברואי' אומרים שירה בתמידות שאין השירה שלהם שמשוררים מצד העבודה שלהם שנחשב להם לעבודה כענין התפלה של ישראל כו', כיא זהו מעצמו וממילא כאשר תגיע שפע החיות אליהם שהוא הוא קבלת התענוג עליון שלהם כל חו"ח לפוש"ד אזי משוררי' בבחי' תענוג לבלות נפשם בהשיר אל מקור העונג שמקבלים חיותם לכך משוררים בתמידיו' בלי הפסק מפני שמקבלים החיות והעונג בתמידיו' בלי הפסק וכל נברא אומ' פסוק אחר שהפסוק הוא המחי' אותו לכך הוא משורר בו שהוא העונג שלו כנ"ל וכמו ששמע ממורו ע"ה עמרו"ל כל בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכין בשיר בעלי השיר המה כל הברואים שאומרים שירה כמ"ש בפרק שירה כו' וכמ"ש עוז וחדוה במקומו דלית עצבות קמי' שמי' כו' זולתי בשעת חורבן בהמ"ק כתי' הן אראלים צעקו כדאיתא במס' חגיגה דהא בבתי בראי' כו' יוצאין בשיר בשיר שלהם הם יוצאים בכלות הנפש מגודל עוצם הנעמיו' והעריכות של העונג שלהם כו' (ונמשכים בשיר ית' במ"א ע"ש) והנה ראשית התגלות העונג עליון הנמשך מן המאציל ב"ה מקור התענוגי' הוא בחכ' דאצי' מפני שחכמה הוא ראשית הנאצלים כנודע לכך ראשית התגלות עונג עליון הוא בחכמ' כו' כנראה בנפש המשכלת של האדם כשמשכיל איזה השכלה נפלאה שנפלה לו פתאום בכח חכמתו אזי ישתעשע בה מאד ויקבל ממנה עונג נפלא כו', כך עד"מ למעלה ראשית התגלות העונג עליון והשראותו הוא בחכמה דאצי' ששם הוא ראשית ההתגלות שלו ששורה בה בבחי' גילוי כו' אבל עיקר מציאת עצם העונג הוא הגבה למעלה מאד נעלה מן החכמה כו' רק שנמשך איזה הארה מעצם העונג לשרות ולהתגלו' בחכמ' דאצי' כו' והנה בחי' המשכת העונג מעצם העונג שלמעלה מאד נעלה מן החכמה אל החכמ' דאצי' לשרות בה בבחי' גילוי אינו ע"פ סיבת ההשתלשלו' בסדר והדרגה כו' כי אין ערך בחי' הארת העונג המלוכש בחכמ' אל עצם העונג שלמעלה כלל כי החכמ' נחשבת ליש ודבר מה נגד עצמיו' המאציל ב"ה המרומם לבדו ומופשט מגדר התוארים (אלו בתכלית הפשיטות) לגמרי עד שכל התוארי' אלו הוא בחי' שפלות וענוות גדול קמי' שיתלבש בהם, וזה ה' מרגלא בפומא של מורו ע"ה בתמידו' במקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו דהיינו בחי' הגדולה עצמה שמתלבש

המאציל ית' במדת הגדולה זהו ענותותו ממש כי אין ערוך אליו כלל וכל השבחי' שמשבח' אותו הגדול הגבור כו' הכונה על ענותותו שמתלבש במדת הגדולה והגבו' כו' וכמ"כ אליהו הנביא ע"ה שאמר את חכים ולא בחכ' ידיעא כו' עיקר השבח שלו ה' על גודל ענותותו שמתלבש בחכמה להיות נק' חכים ולא בחכמ' ידיעא כמאמ' אליהו ולא מכל אינון מדות כלל שבעצמו ית' הוא רם ונשא לבדו ומופשט מגדר התוארים אלו בתכלית הפשיטות שאף שהחכמ' נחשבת לעשי' גשמיו' קמי' מאחר שהוא מהות חכמה נמצא הוא מהות דבר מה שעולה בש' שנק' חכמה כו' והמאציל ב"ה הוא קדמון לכל הקדומים שנאמר בו אני הוי' לא שניתי וגו' שאין בו שינוי והתפעלו' בין קודם שנאצלו ונבראו העולמות ובין לאח"כ כלל ולית מח' תפיס' בי' כלל ולכך אף החכמ' דאצי' הוא ראשית הנאצלים אין לה ערך אליו כלל ולכן אף בחי' העונג המלובש בחכמ' אין לו ערך כלל אל עצם העונג שלמעלה. מאחר שהחכמ' הוא מהות דבר מה שנוכל לתאר אותה בש' חכמ' והמאציל ית' פשוט בתכלית הפשיטו' כנ"ל לכך אף התענוג המלובש בה אין לה ערך אל התענוג העצמי של המאציל ית' לכך לא ה' באפשרי להתמשך התענוג דחכמ' מעצמו' עונג העליון דרך ההשתלשלו' במדריגה וסדר כו' מאחר שאין ערך ביניהם כנ"ל זולתי המשכתו ה' שלא כדרך וסדר הדרגת ההשתלשלו' כו' דהיינו שנמשך מאין ליש ממש היש הוא התענוג שבחכמ' ער"י אל האין מקורו הוא בחי' התענוג העצמי הנק' עתי"ק לשון נעת"ק שנעתק מהם בבחי' אין ערוך כו', והיינו בחי' קדם הוא בחי' עונג העצמי שלמעלה שממנו נמשך התענוג דחכמ' מאין ליש ממש שלא כדרך ההשתלשלו' כלל וז"ש ומקדם אשר לא נעשה דהיינו שבחי' המשכת התענוג שבחכמ' הוא בחי' התחדשו' גמורה מאין ליש שנמשך מבחי' קדם אשר לא נעשה שזהו התחדשו' גמורה מאין ליש ממש שלא כדרך ההשתלשלו' כו' כנ"ל וד"ל. והנה כמו שהמשכו' העונג לחכמה דאצי' ראשית הנאצלים מקור התענוג העצמי הוא שלא כדרך ההשתלשלו' כ"א נמשך מאין ליש ממש שהוא בחי' התחדשו' גמורה שז"ש ומקדם אשר לא נעשה כנ"ל כך בחי' המשכת העונג מסופא דכ"ד הוא בחי' מל' דאצי' בחי' תחתונה דאצי' אל הנבראים בע"ג ותכלית להיותם משיגים נועם ה' ית' בג"ע העליון דבריאה שנהניו מזיו השכינה ב"ה הוא שלא כדרך ההשתלשלות כ"א התענוג נמשך מאין ליש שהוא בחי' התחדשות גמורה מאחר שהנועם ה' ית' שמשיגים הנבראי' בע"ג ותכלית בבחי' השגה כו' והנראה ממש אין לו ערך כלל אל מקורה בחי' העונג שבמל' דאצי' לכך א"א לו להתמשך זולתי שלא כדרך ההשתלשלות דהיינו שנתהוו מאין ליש שהוא בחי' התחדשו' גמורה כנודע. וז"ש המגיד מראשית אחרית, פי' שנעוץ תחילתו בסופן דיקא שנמשך מבחי'

ראשית הוא החכמ' דאצילות ראשית הנאצלים אל האחרית בחי' מל' דאצי' סופא דכ"ד שכמו שבראשי' חכמה נמשך העונג ממקורו מאין ליש כמ"ש והחכמ' מאין תמצא וגו' פי' שהוא בחי' התחדשו' גמורה שלא כדרך ההשתלשלות כנ"ל כך בסופא דכ"ד בחי' התענוג הנמשך ממל' דאצי' לגיע העליון שיהא ממנו הנשמות ומלאכים הוא ג"כ בחי' התחדשו' גמורה מאין ליש ממש שלא כדרך ההשתלשלו' כנ"ל והיינו מפני שנעוץ תחילתן בסופן בחי' ראשית החכמ' דאצי' בסופן דוקא הוא בחי' מל' דאצילות לכך יש בה הכח והיכולת הזה לחדש חדשי' מאין ליש ממש כנ"ל. וז"ש המגיד מראשי' אחרית, מגיד הוא לשון המשכה כמו נהר דינור נגיד ונפיק דהיינו שנמשך מבחי' ראשית אל אחרית שנעוץ תחילתן בסופן דוקא כנ"ל וד"ל.

(ד) והנה ד' יסודות ארמ"ע שלמטה בעוה"ז הגשמי הם הכל מבחי' עגולים שאף גשמיות כדור הארץ הוא מבחי' עגולי' לכך הוא כדורי' עגולה כתפוח כו' והמים דתוה"ז מסבבי' עליה בבחי' עיגול וסובב (כמ"ש בס' התמונה ע' ביסוד עולם) ובחי' הרוח סובב על בחי' המים מלמעלה כמ"ש בראשי' ברא אלקי' וגו' ורוח אלקים מרחפת ע"פ המים וגו', ויסוד האש סובב ומקיף על כולם, אך בחי' כחות רוחניי' המלוכשי' בארץ הוא מבחי' תחתונה דיושר' היינו בחי' מל' דמל' דיושר' כו' והיינו בחי' כח הצומח המלוכבש בה להצמיח כל העשבים ואילנות ופירות ותבואות המתחדשי' משנה לשנה בהתחדשו' ממש שזה הכח ניתן לה מצד שהוא בחי' תחתונה דיושר' סוף כל דרגין ונעוץ תחילתן בסופן דוקא היינו שנמשך אלי' הכח הזה ממקורה בחי' ארץ העליונה בחי' מל' דאצי' סופא דכ"ד שמחדשת חדשי' מאין ליש ממש מצד נעיצת התחלה בה הוא בחי' ראשי' חכמ' דאצי' שנמשכה מאין ליש דהיינו מקדם אשר לא נעשה כו' לכך נמצא מעלה יתירה בהארץ שמחדשת חדשי' להוציא תבואותי' מידי שנה בשנה שהוא בחי' התחדשות גמורה מאין ליש ממש משא"כ ברקיע השמים שהוא מבחי' העגולים המקיפים שהכוכבים ומזלות שנעשו ונקבעו ברקיעי' בתחלת הבריאה בששת ימי בראשית הם משמשים לעולם ולא יתחלפו להיות מתחדשי' כוכבי' ומזלות אחרים כי אין כל חדש נמצא בבחי' עגולים זולתי בבחי' תחתונה דיושר' הוא בחי' כחות רוחני של הארץ שמחדשת חדשים בכל שנה ושנה מפני שביושר דוקא נעוץ תחילתן בסופן דוקא כנ"ל (משא"כ גשמיות עפר הארץ הוא ג"כ מבחי' עגולי' לכך הארץ כדורי' לעולם עומדת במעמד ומצב א' שהוא בחי' דומם וד"ל).

והנה תחלה הי' בחי' העגולי' למעלה מבחי' יושר מצד המעלה יתירה שנמצא בהם מבחי' המאציל ב"ה לכלול הכל בסקירה א' בלי התחלקות כלל כנ"ל, ולכך הי' תחלה המים מכסים את עפר הארץ שהיו טובבים ומקיפים עליה מלמעלה אך אח"כ כתי' ויאמר אלקים יהי רקיע בתוך

המים ויהי מבדיל בין מים למים ויבדל בין מים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע וגו'. פי' רקיע הוא בחי' הפרסא המבדיל בין מים עליונים לתחתונים דהיינו שהוציא המאציל ב"ה כל הכחות הרוחניים שבמים היינו בחי' רוחני' העגולי' כו' ונשאר למעלה מעל לרקיע כו' להיות שם בחי' מקיפים ועגולים כו' ובחי' גשמיות המים תחתונים שנתגשמו בהעברתו דרך הפרסא הוא הרקיע המבדיל כו' בבחי' יש ממש נעשו למטה מן הארץ שהוא בחי' תחתונה דיושר לכך יקוו המים ותראה היבשה וגו' שנגבהה הארץ שהוא בחי' תחתונה דיושר להיות למעלה מן המים תחתונים הם בחי' העגולים שתחת הרקיע שנעשו למטה הימנה כמ"ש יורדי הים באניות וגו' (כנ"ל בתורה) והיינו דכתי' לרוקע הארץ על המים וגו', והיינו מסיבת הפרסא הוא הרקיע המבדיל בין מים למים שהוציא כחות רוחני' דעגולים לשאר למעלה מעל לרקיע שהוא רוחני' המים הם העגולים ואלו המים התחתונים שתחת לרקיע מאחר שעברו דרך מסך הרקיע הוא הפרסא נשתנו למהות אחר ממש שנתגשמו להיות בחי' יש ממש שיהי' למטה מן הארץ כו'. והענין הוא כנודע, שבין אצ"י לבריאה יש פרסא ומסך מבדיל כו' בכדי שע"י הסתרת המסך והאור בוקע דרך המסך אזי משתנה למהות אחר ממש להתהוות הנבראים הנפרדים כו' שזהו בחי' התחדשות מאין ליש ממש שכ"ז גורם המסך והפרסא כו' (וכמ"ש במ"א שזה נק' אור התולדה כו' ע"ש) ובין עולמו א"ס לאצ"י יש פרסא ומסך מבדיל כו' בכדי שישתנה השפע ממהות למהות אחר ממש וכן בריאה ליצ"י ובין יצ"י לעשי' כו' כמ"ש בע"ח ע"ש לכן ע"י הבדלת הרקיע הוא הפרסא המבדיל בין מים עליוני' לתחתונים נתגשמו מים תחתונים למהות אחר להיות בחי' יש ממש עד שירדו במורד יותר למטה מן הארץ כמ"ש יורדי הים באניות וגו' (כנ"ל שרוחני' העגולי' נשאר למעלה ברקיע כו') כנ"ל.

והנה נז"ל בתורה, שלכך נק' בש' ארץ לשון ר"ץ, והא' מורה על העתיד ארץ כמ"ש ארץ גדוד כו' כו', והיינו בחי' הרצוא הנמצא בארץ עליונה הוא בחי' מל' דאצ"י סופא דכ"ד דיושר דאצ"י דהיינו שהוא בחי' או"ח דיושר להיות נמצא בה הרצוא בהסתלקות מלמטה למעלה כמ"ש אלקי' אל דמי לך וגו' וכמרז"ל אם רץ לבך והיינו מפני שנעוץ תחילתו בסופן שנמצא בה הארת או"ח ב"ה של התחלה כו' לכך נמצא בה הרצוא בהסתלקות למקורה בבחי' א"ח מלמטה למעלה ועוד מאחר שהיא סוף כל דרגין בחי' תחתונה דיושר שהוא בתכלי' הירידה בחי' תחתונה דיושר לכך היא מסתלקת למעלה בבחי' רצוא בבחי' או"ח כו', וכולא חדא טעמא הוא שלכך נעוץ תחילתו בסופן דוקא בבחי' יושר כו' בהיות כונת המאציל ב"ה בהתהוות העולמות הי' שיהי' ירידה צורך עלי' בגין דישתמודען לי' כו' (ופנימיו' הטעם מ"מ רצה כך לית מחש' תפיס' ביה כו') ולכן בלתי אפשר

שיהי' עליית העולמו' דהיינו שבחי' תחתונה שירדה בסתר המדריגה מאד במורד למטה יתעלה למעלה בבחי' אי"ח כו' זולתי דהיינו שנמצא מעלה יתירה בהסוף בתחתית המדריגה מה שלמעלה מן הראש ולכך מצד מציאת התחלה הנעוץ בה יכולה היא להתעלו' למעלה מעלה אבל אם לא הי' נעוץ תחילתן בסופן נמצא מי שהוא הסוף כל דרגין הוא באמת הסוף לכולם מעתה איך יוכל הסוף בעלי' למעלה מאחר שהוא באמת בתכלית הירידה ישאר כך במורד למטה לעולם אבל כיון שנעוץ בו התחלה לכך יכול להתעלו' למעלה מצד המעלה הנמצא בו כו'. ועדיז יסד המאציל ביה כל העולמות כולן שכל בחי' ומדריגה כלול מב' בחי' ומדריגו' הא' צד המעלה שבו מצד המטה שבו שאף בתחתית המדריגה ימצא מדריגה השני' הוא צד המעלה שבו שלמעלה מכולן היינו מ"ש בס"י נעוץ תחלתן בסופן וסופן בתחילתן כו' ועי"ז יתקשרו העולמו' זב"ז ויוכלו להיות עליית העולמות כני"ל שאף תחתית המדריגו' הוא מתעלה למעלה מצד המעלה שבו כני"ל מה דלא סגי בלא"ה להיות ירידות צורך עלי' כמו שהי' כונת המאציל ביה כני"ל (וכמ"ש בארוכה ע"ש), לכן הארץ שהיא בחי' תחתונה דיושר מל' דמל' דיושר כני"ל נמצא בו בחי' הרצוא בבחי' אי"ח לעלו' למעלה מעלה כי נעוץ תחילתן בסופן דוקא כני"ל (וכל שהוא למטה במורד יותר נמצא בו בחי' הרצוא בבחי' אי"ח למעלה יותר שירידה צורך עלי' כני"ל) וד"ל. והנה ארו"ל כל מה שיש ביבשה יש בים פי' שיבשת הארץ שלמטה הוא בחי' אי"ח דיושר מצד שהוא בחי' מל' דיושר בחי' תחתונה דיושר כי נעוץ תחילתן בסופן דוקא כני"ל, כך הים הוא בחי' מל' דעגולים דהיינו בחי' תחתונה דעגולים לכך היא ג"כ בחי' אי"ח דעגולים מאחר שהוא בחי' תחתונה דעגולים דתיקון שנמצא בו ג"כ מ"ש בס"י נעוץ תחילתן בסופן ואדרבה מאחר שהיים הוא למטה מן הארץ כמ"ש יורדי הים כו' לכך גדול האי"ח של הים הוא הרצוא שלו ביותר כני"ל וכמ"ש בשוא גליו אתה תשבחם פי' שהים סוער בגליו ולא יחשו גליו אף רגע אחת והיינו בחי' הרצוא שלו בתמידיות בבחי' אי"ח להסתלק למעלה מעלה כו', ועי"ז א' הכתוב בשוא גליו אתה תשבחם כמ"ש בזהר ע"ז מאן דכסיף לאסתכלא ולא יכיל לאדבקא ושבחא אית לי' כו' ע"ש, פי' שהמאציל ביה מחשב לשבח מה שהגלי' מגביהים א"ע בבחי' רצוא והסתלקות למעלה ואף ששם חול גבול לים אשר לא יוכל לעבור אותו כו' אעפ"כ שבחא אית לי' כמ"ש המשל בזהר וד"ל, נמצא העולה מזה אשר הים הוא בחי' מל' דעגולים הוא ג"כ בחי' אי"ח דעגולי' כמו שהארץ מל' דיושר היא אי"ח דיושר כני"ל (ואדרבה גלי הים לא יחשו והארץ לעולם עומדת) וכני"ל וד"ל.

ה) וזשרז"ל קשה לזווגם כקייס כו'. הענין הוא דהנה ישראל שרשם מבחי' אי"ח או"י דיושר שממשיכים איי מלמעלה למטה

לקיום ההשתלשלות העולמות דוקא והיינו ע"י התורה ומצות ממשיכים עליו. אור ישר מלמעלה למטה שיתקיימו העולמות דוקא שזוהו ענין ברכת המצות שמברכים ברוך אתה הוי' אמיה כו' שממשיכים שפע האי' מלמעלה למטה דוקא ע"י כל מעשה המצות כמו ציצית ותפילין ודומיהו ולכך מברכים ברוך הוא המשכה מלמעלה למטה אל בחי' הוי' כנודע. והנה כשנצרכו ישראל לקבל את התומ"צ בחורב שהוא בחי' המשכת או"י מלמעלה למטה כנ"ל הוצרכו תחלה לעבור בתוך הים ביבשה שיבקעו המים לפניהם כמ"ש הרם את מטך ונטה את ירך על הים ובקעיהו וגו' וכמ"ש לגזור י"ס לגורים כו' כדרדז"ל שנקרע הים לייב קרעים. להיות לכל שבט בפ"ע הוי' לחומה מימינם ומשמאלם כו' והיינו שהיים הוא מל' דעגולים דהיינו בחי' האי"ח דעגולי' כנ"ל ע"ז היו צריכים ישראל שנמשכים מאו"י דיושר לעבור בתוך הים ביבשה כו' שיהי' היים נקרע ונבקע לפניהם לייב קרעים דהיינו שיהי' האו"י דיושר כובש את האי"ח דעגולים עד שהא"י דיושר קרע את האי"ח דעגולים לייב קרעים דהיינו שנתבטל הים הוא אי"ח דעגולים לגמרי מפני ישראל הוא או"י דיושר שנקרע לייב קרעים עד שכל הי"ב שבטים עברו בתוכו ביבשה כו' וכנודע שבדרך ההשתלשלות בוקע או"י דיושר את העגולי' וקורעו בג' קרעים בלבד היינו בג"ר דעגולים בחי' חב"ד דעגולים כו' אבל זה הוי' נס דקיי"ס שנעשה דבר חדש שלא הוי' בהשתלשלו' העולמות דהיינו שנקרע לייב קרעים ונתבטל לגמרי מפני ישראל הוא א"י דיושר שכבש אותו לגמרי כנ"ל ועי"ז שכבשוהו לייב קרעים שהוא או"ח דעגולי' שנתבטל לגמרי מפני או"י דיושר עד שאו"י דיושר מושל עליו כו' יוכלו אח"כ לקבל את התורה בחורב להמשיך בחי' א"י למטה המה התורה ומצות כנ"ל וד"ל. וז"ש קשה לזווגם כקיי"ס, פי' שבאמת הוי' זה קשה מאד שיכבוש האי"ח דיושר את האי"ח דעגולים עד שהא"ח דעגולים נתבטל לגמרי מפניו שנקרע לייב קרעים כו' בהיות שרש האי"ח דעגולים הוא הגבה למעלה מאד נעלה מאו"י דיושר כי נעוץ תחילתו בסופן דוקא היינו בא"ח דוקא שהוא הסוף כל דרגין כנ"ל שהוא בחי' מל' דעגולים לכך נעוץ בו התחלה והראש דוקא משא"כ האי"ח אינו התכלית וסוף דכ"ז לכך אין נעוץ בו התחלה כנ"ל. והוי' זה באמת שלא כדין האמיתי שמצד שרשם של שניהם האמיתי לא הוי' ראוי להיות האו"י כובש את האי"ח לכך הוי' זה קשה מאד כנ"ל. וכמ"כ קשה לזווגם ממש כקיי"ס דהיינו מ"ש ואל אישך תשוקתך והוא ימשל בך שמצד שרשם האמיתי הוי' ראוי להיות להיפך שהיא נעלה ממנו מצד שרשה הנעלה שהיא סוף כל דרגין שנעוץ בה התחלה דוקא שהוא בחי' א"ח (דעגולים או דיושר כו') כנודע, לכך קשה לזווגם כקיי"ס ממש שזוהו ענין א' השוה בשניהם ממש, אך הטעם האמיתי שנעשה כך שלא כדין האמיתי' כו' בהיות ידוע שאלה המלכים קדמוי' תוהו הוא עולם הנקודים נפלו דרך שבירה לבין דאצ"י ושם מה הוא

עליו: אולי נמחק.

קרעים: בבוך 745: גורים.

קדמו: בבוך 745: קדמאי.

המברר אותו בכל משך ו' אלפי שני דהוי עלמא כו' לכך לפי שעה צ"ל שם מ"ה הוא המושל על ש' ב"ן שהוא המברר אותו כנ"ל אבל לע"ל בגמר ותכלית כל הבירורי' אזי יתעלה ש' ב"ן לשרשו ש' ס"ג שלמעלה ממ"ה בעלה כמ"ש א"ח ע"ט"ב נקב' תסובב גבר שתתעלה ש' ב"ן לשרשה ש' ס"ג שלמעלה מן ש' מ"ה וש' ס"ג יתעלה במקורו ש' ע"ב אזי יקוים המקרא שכתוב ומקדם אשר לא נעשה שיוולדו נשמות חדשות ממש מבחי' קדם הוא עולם העקודי' שלא הי' בה שבירה מעולם וז"ש אשר לא נעשה שלא היו בשבירה כלל שהוא בחי' התחדשו' ממש (ולא שיתבררו נשמות הישינות שהיו בשבירה שזה נעשה עתה ע"י ש' מ"ה המברר אבל תתעלה ש' ב"ן למקורה שלמעלה מן ש' מ"ה שנקבה תסובב גבר כו'), אבל עתה לפי שעה הוצרך להיות כך שהוא ימשול עלי' כו' כי מה הוא מברר את ש' ב"ן וכדכתי' והוא ימשל ב"ך וגוי' ולכך הי' ק"ס שנקרע מפני ישראל שהלכו בתוך הים ביבשה שגבר האו"י דיושר את הא"ח דעגולי' כנ"ל והכל מטעם הנ"ל וד"ל.

בעז"ה יום השבת הנ"ל (סעודה שני')

אז ישיר משה ובני ישראל שירו לה' כי גאה גאה וגוי'. איתא במדרש אז ישיר משה הה"ד נכון כסאך מאז א"ר ברכי' בשם ר' אבוהו אעפ"י שמעולם אתה לא נתיישבה כסאך ולא נודעת בעולמך עד שאמרו בניך שירה על הים לכך נאמר נכון כסאך מאז משל למלך שעשה מלחמה ונצח ועשה אותו אגוסטוס א' לו עד שלא עשית המלחמה הייתה מלך עכשיו עשינוך אגוסטוס מה יש כבוד בין המלך לאגוסטוס אלא המלך עומד על הלוח ואגוסטוס יושב, כך א' ישראל עד שלא בראת עולמך היתה אתה משבראתה אתה הוא כו' אלא כבי' עומד שנאמ' עמד וימודד ארץ אבל משעמדת בים ואמרנו שירה לפניך באז נתיישבה מלכותך וכסאך נכון הוי' נכון כסאך מאז כו' באז ישיר כו' ע"כ מהמדרש. ולהבין כל מאמ' המדרש באר היטב צריך להקדים מרז"ל א"ת מורשה אלא מאורסה שהתורה הוא בחי' ארוסתו של כנסי' כו' ולפעמים נראה להיפך שהתורה היא למעלה מכנסי' כו' ושניהם אמת שיש מעלה יתירה בישראל יותר מבחי' התורה עד שהתורה נק' ארוסתו של ישראל כו' והיינו שישראל ממשכים את אוא"ס ב"ה שיתלבש בחכמת התורה וזשרז"ל העוסק בתורה לשמ"ה פי' לשמה ממש לשם התורה להמשיך אלי' שפע אוא"ס ב"ה שיתלבש בה ויש מעלה יתירה בהתורה שלמעלה מישראל שמגבהת את האדם העוסק בה למעלה להתקשר את המאציל ב"ה כו' וכן במצות מברך עובר לעשייתך אשר קדשנו במצותיו כו' נמצא שהמצוה מגביה ומקדשים את ישראל שהם למעלה מבחי' ישראל

שע"י יתקשרו ישראל בו ית' ויש מעלה יתירה בהישראל יותר מן המצות דהיינו שהם מקיימים את המצות וממשיכים אוא"ס ב"ה שיתלבש בהמצות שהם הכלים להשרא' אוא"ס ב"ה וכמ"ש ועשיתם אותם א"ת אות"ס אלא את"ס כו' שמעלה עליהם כאלו עשאוני כבי' כו' וכנודע שרמ"ח מ"ע הם רמ"ח כלים דז"א דאצ"י (דהיינו ט"פ תשע עולה פ"א ורת"ס הרי ג"פ פ"א עולה רמ"ג וה"ח המגדילים אותם הוא רמ"ח כו') שהם הכלים להשראת אוא"ס ב"ה בהם ולכן ישראל המקיימים המצות ממשיכים את אוא"ס ב"ה בהם שיתלבש ברמ"ח כלים דז"א הם רמ"ח מ"ע כמו עד"מ מצות הצדקה היא הכלי חסד דאצ"י שע"י שנותן צדקה לעני ממשיך עליו אור החסד מאוא"ס ב"ה שיתלבש בכלי החסד דאצ"י היא מצות הצדקה כו' ועד"ז כולן וכן יש מעלה יתירה בהמצות שלמעלה מן ישראל שע"י יוגבהו ישראל להתקשר בו ית' ונעשו מרכבה להמדות דאצ"י כמ"ש באברהם הלוך ונסוע הנגבה כו' שהי' מרכבה למדת החסד דאצ"י כך הנותן צדקה עד"מ נעשה מרכבה למדת החסד דאצ"י נמצא נתעלה ע"י המצות להיות מרכבה למדת החסד דאצ"י כדומה וגם זה אמת אשר הוא הממשיך שפע אור החסד לכלי החסד דאצ"י כנ"ל ששניהם אמת שיש מעלה יתירה בזה מה שאין בזה וכן להיפך כו' וכדאמר' בגמ' דארון נושאו נשא כו' פ"י שהי' בהם מעלה יתירה שנשאו הארון ובארון מעלה יתירה שהוא נשא את נושאו כו' (שבבחי' המרכבה שתחת הרוכב ימצא מעלה יתירה שנושא את רוכבו כו' כמ"ש במ"א), ועד"ז בכל הדברים שלמעלה ימצא ב' בחי' ומדריגות שונות והפכיי' זל"ז דהיינו שימצא במדריג' צד מעלה תכלית העילוי שבכולן וצד מטה התחתית שבכולן כו', וכן בכ"ג שנכנס לפני ולפנים ביו"כ לבוש בגדי לבן כו' שיש מעלה יתירה בכה"ג שמגביה למעלה את בגדי לבן שע"י שלבש אותם ונכנס לפני ולפנים נתקדשו בקדושה העליונה כו' וכן יש מעלה יתירה בבגדי לבן שלמעלה מכ"ג שלאחר שלבשם הם מעלים את כ"ג לקדושה העליונה ששרש בגדי לבן הוא מאד נעלה כנודע לי"ח ועד"ז בכל הענינים שלמעלה בכל בחי' ומדריגה ימצא ב' בחי' שונות והפכיים זל"ז כו' וד"ל. והנה כך הי' בנס דק"ס שהפך הים ליבשה והעביר ישראל בתוכו שיש בזה ג"כ ב' בחי' ומדריגות שונות הנ"ל דהנה י"ס הוא עלמא דאתכס' שנתהפך ליבשה בחי' עלמא דאתגלי' כו' דהיינו שנעשה מאתכס' אתגלי' ועברו ישראל בתוכו זוהי עלי' גדולה לישראל שנתעלו בזה שעברו בים אשר הוא מאד נעלה בבחי' עלמא דאתכס' שזכו ע"י לקדושה עליונה כמרו"ל ראתה שפחה אחת על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא על נהר כבר כו' שע"י עברם בים נתעלו לקדושה עליונה מפני שהים הגביה אותם למעלה מעלה בהיות הים הוא בחי' עלמא דאתכס' כנודע ומה גם שנמצא בו בחי' הרצוא וההסתלקות למעלה בתמידות שהים סוער בגליו ולא יחשו אף רגע א' דהיינו בחי' האו"ח והרצוא למעלה כמשנת"ל ע"פ בשוא גליו אתה תשבחם כו' ע"ש וזהו מעלה יתירה שבים יותר מבחי' ישראל עד שהם נתעלו בעברם בתוכו כנ"ל. ועוד זאת נמצא מדריג' אחרת הפנימי' דהיינו שנמצא מעלה יתירה בישראל יותר מן הי"ם

עד שבעברם בתוכו נתבטל הים מפני שרש ישראל הנשגב מאד נעלה ונתהפך מים שהוא בחי' עלמא דאתכסי' ליבשה שהוא בחי' עלמא דאתגלי' שנתבטל מפני שעברו בתוכו וכמשנת'ל ש"ם הוא בחי' מל' דעגולים שהוא בחי' א"ח דעגוליים' וישראל נמשכים מאו"י דיושר ולזאת בעברם בתוכו נתבטל הים מפניהם ונקרע ל"ב קרעים שכבש או"י דיושר לא"ח דעגולים כו' ושניהם אמת דהיינו שבחי' הפנימיו' של ישראל הוא הגבה למעלה מאד נעלה מבחי' י"ם העליון ששרשם הוא במח' קדומה כמרו"ל ישראל עלו במחש' כו' וזהו בחי' הפנימיות של ישראל דהיינו בחי' משה שבכאוי"א מישראל ימצא בחי' ומדריגת משרע"ה דהיינו בחי' הדעת שבכנס"י שהוא הפנימיו' שלהן כו' וע"ז נאמ' בוקע י"ם לפני משה לפני משה'ה דוקא נבקע הים שנתבטל לגמרי מפניו מצד שרשו הנעלה הגבה למעלה מהיים העליון כנודע, לכך נבקע לפניו כמ"ש הרם את מטך וגו' ונטה את ידך על היים ובקעיהו כו' אבל בחי' חיצוני' של ישראל הוא למטה מבחי' ומדריגת היים העליון שנשפלו בהתלבשות בחיצוני' למטה מטה יותר וזה נק' בני ישראל דהיינו בחי' החיצוני' דכנ"י שלמטה מן הים כו' ולזאת הי' העלי' שלהם בעברם בתוך היים עליון ביבשה כו' שנתעלה החיצוני' שלהם במעלה יתירה ע"י היים שהגביה אותם כו' ושניהם אמת כנ"ל וד"ל. וז"ש לגזור יים סוף לגזרים כלי'ח, והעביר ישראל בתוכו כלי'ח, דלכאורה הוא כפל לשון דחדא מילתא הוא ולמה פלגוהו לשני דברים. אך באמת הוא ב' דברים ממש והיינו מ"ש לגזור י"ם לגזרים היינו מ"ש בוקע י"ם לפני משה דהיינו שנקרע הים ל"ב קרעים שנתבטל לגמרי מפני משה'ה הוא הפנימיו' של ישראל שעלו במח' קדומה שהוא בחי' הדעת שבישראל כו' שהוא הגבה למעלה מאד נעלה מבחי' היים העליון עד שנתבטל מפניו ונגזר לגזריים וע"ז א' כלי'ח כו', ועוד זאת נוסף לזה בחי' ומדריגה אחרת דהיינו שהעביר ישראל בתוכו פי' בחי' חיצוניותן של ישראל שנשפלו למטה מן הים כנ"ל העביר בתוכו היינו פנימיותו שהעלה את בחי' חיצוניותן של ישראל למעלה מעלה אל הפנימיות שלהן ע"י עברם בתוך היים ביבשה שהי"ם הגביה אותן והעלן אל בחי' פנימיו' שלהן וז"ש והעביר ישראל בתוכו בתוכי' ממש כנ"ל, לכך פלגינהו לב' דברים כו' וד"ל. וז"ש אז ישיר משה ובני ישראל פי' אז הוא מדריגה א', ישיר הוא מדריגה שני' והוא הוא הב' מדריגו' משה ובני ישראל שא"ז הוא בחי' משה ישיר בחי' כנ"י, והיינו דקמפ' קרא הב' מדריגות דא"ז ישיר הוא משה'ה ובנ"י כו', ופי' שאז הוא לשון עבר מה שכבר הי' דהיינו בחי' קדם שנאמר ויולך ה' ברוח קדים עז"ה כו' דהיינו הרוח הנמשך מקדם מבחי' ע"י שהוא לשון נעתק כנודע שע"י רוח קדים נבקע היים שנתבטל מפניו כו' והיינו ממש בחי' משרע"ה שנמשך מבחי' קד"ם מליכין קדמאי"ן כנודע שכ"ז בוקע ים לפני משה דוקא כנ"ל שהוא בחי' או"י הנמשך מלמעלה למטה שכבש הא"ח שנבקע לפניו כנ"ל. וז"ש אז ישיר משה ובני ישראל דאז קאי אמשה'ה וישיר אבני ישראל כו' כנ"ל שאז הוא לשון עבר דקאי על בחי' רוח קד"ים הוא בחי' משה כנ"ל ישיר ובנ"י חד מילתא הוא, פי' ישיר הוא לשון

עתיד מה שעתיד להיות ובחי' שיר"ה הוא בחי' ההעלה מלמטה למעלה כנודע מ"ש מורו ע"ה עדרז"ל כל בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכין בשיר כו' דהיינו בחי' חיצוניותן של ישראל שנשפל ונתלבש למטה מטה שמצטרך להתעלות למעלה מעלה בבחי' שירה הוא העלאת מי' מלמטה למעלה לעלות אל בחי' הפנימיו' שלהן וזה נק' בני ישראל והיינו ישיר והכל א' כנ"ל וד"ל. והנה כתי' לגזור י"ס לגזרים וגו' והעביר ישראל בתוכו וגו' וניער פרעה וחילו ב"ס כו' פי' כאשר נתחבר האוי' עם הא"ח ביחוד אמיתי דהיינו שנבקע הים לפני משה כו' והיינו דכתי' לגזור י"ס לגזרים כו' אזי וניער פרעה וחילו ב"ס סוף כמ"ש בזהר כד ארי' ואריותא ווי למאן דעבר בנייהו כו' שכאשר נתחבר האוי' עם הא"ח ביחוד אמיתי אז ווי למאן דעבר בנייהו היינו פרעה שניער אותו וחילו ב"ס כנ"ל. והנה כתיב בזה"ק ובגין תלתא ארבע אינון כו' ע"ש. פי' שבכ"מ שימצא ג' בחי' ומדריגות ביחד ארבע אינון מוכרח להיות נמצא מדריגה הרביעית הכוללת את כולן שלמעלה מכולן שמחברן יחד כו'. וזה כלל גדול בתורה. וכמ"כ כאן נמצא ג' בחי' ומדריגות דהיינו מ"ש לגזור י"ס לגזרים הוא בחי' אי' דמשה והעביר ישראל כו' הוא בחי' אי"ח דישראל (וכן דים עצמו כו') כו' וניער פרעה כו' היינו מדריגה השלישי' כמ"ש בזהר ווי למאן דעבר בנייהו כו' אי לזאת מוכרח להיות ממדריגה הרביעי' שלמעלה מכולן המחברן יחד כו' והיינו בחי' אי' היינו רוח קדים הנמשך מקדמונו ש"ע הוא המחבר את כל הג' מדריגות הנ"ל ומקימן שיעשה כך כו' וד"ל וז"ש אז ישיר משה ובניי שירו לה' כי גָאָה גָאָה כו', פי' אי' מדרי' א' ישיר מדריגה שני' והם הם ב' בחי' ומדריגות משה וישראל כנ"ל והם הם ממש ב' מדריגו' גָאָה בניקוד חולים גָאָה בניקוד קמ"ץ תחת האלף פי' גאה בניקוד חולם הוא לשון זכר גא"ה בניקוד קמ"ץ לשון נקבה והיינו הב' מדריגות של או"י דדכר בחי' משה וא"ח דנוק' בחי' בני ישראל שנתחברו הב' מדריגות אלו ביחד ביחוד אמיתי כנ"ל ועי"ז ניער פרעה וחילו ב"ס כו' כי ווי למאן דעבר בנייהו כנ"ל וד"ל וד"ל.

ועתה יובן מאמר המדרש הנ"ל, שתחלה הי' כבי' עומד אבל משעמדת לנו בים ואמרנו שירה לפניך באז נתיישבה מלכותך הוי נכון כסאך מא"ז בא"ז ישיר כו' פי' שמתחלה הי' עומד כבי' כמו עדי"מ באדם שלמטה שעומד על הרגלים, והרגלים הם מתחילין מחצי גופו של אדם ונחשבי' באורך כשעומד ברגלים ממש שאז נראי' הרגלים שתופסי' מקום בקרוב לחציו כנ"ל אבל כשיושב על הכסא אזי משפיל א"ע למטה לישב על הכסא ומגביה ברגליו ומכווץ אותן תחתיו עד שאינם נראים בתפיסת מקום כלל שמכווץ אותם תחת הגוף, כך עדי"מ למעלה דהנה ידוע רגלים שלמעלה הוא בחי' עולם העשי' שכאשר הי' עומד כבי' אזי הי' בעולם העשי' מוסתר גילוי אוא"ס ב"ה שנראה ליש ודבר בפ"ע מפני שהרגלים העליונים מכסי' על הגוף עליון ומסתירין אותו להיות נראה העולם דעשי' ליש ודבר בפ"ע אבל כיון שעמדת לנו בים ואמרנו שירה לפניך באז נתיישבה כס"א מלכותך הוי נכון

כסאך מאז באז ישיר כו' פי' שבנס דקייס נתגלה אואיס ביה בעולם העשי' דוקא והיינו שנתייבבה מלכותך שישב על כסא קדשו כבי' כאדם היושב על הכסא שמכווץ רגליו תחתיו ואין נראה רק הגוף עצמו בלבד, כך עדימ למעלה שישב על הכסא נשפל הגוף במורד למטה ורגליו מתעלים ונכללים בהגוף עד שאין נראים ונגלים כלל ולא יסתירו עוד הגוף פי' הגוף והנשמה שלמעלה הוא בחי' האורו' המלוכשי' בתוך הכלים אבל בחי' הרגלים המה בחי' לבושי' שמסתירי' על הכלים נכללו בהכלים בלי תפיסת מקום ואזי נגלה אואיס בעולם העשי' בבחי' גילוי ממש שאין מי שיסתירו כלל שישב על כסאו בבחי' ישיבה שנכללו הרגלים בגוף העליון ממש ולא נשארו רק בחי' אויכ בלבד אבל הרגלים הוא עולם העשי' אין מסתירים כלל מצד שנכללו במקורן הגוף כנ"ל, וז"ש נכון כסאך מאז באז ישיר שהכל נעשה ע"י אז שהוא נמשך מקדמונו ש"ע בבחי' רוח קדים הנ"ל שהוא הגורם את הישבות של הכסא כמ"ש מכוון לשבתך פעלת הוי' פי' אף ההכנה של הכסא פועל הכל בחי' הוי' הנמשך מקדם היינו בחי' אז הנ"ל, וע"ז אומר הכתוב (נכון כסאך מאז דוקא) נכון כסאך מאז דוקא כנ"ל וד"ל.

והנה לעיל כתי' ולא יכנף עוד מוריך והי' עיניך רואות את מוריך שהלבושים המסתירים הם הרגלים יוכללו במקורם בחי' הכלים שלמעלה שנק' גופים ולא יהי' בחי' רגלים הם הלבושים המסתירים כלל שאז יהי' בחי' הישיבה של הגוף ונשמה הם האורות וכלים בלבד ולכך יהי' נגלה כבוד ה' ית' עין בעין יראו יראו אף בעולם העשי' כנ"ל, והיינו כמ"ש בזהר דמטו רגלין ברגלין שאז יהי' תכלית הבירור שיתבררו בחי' רגלים וכמ"ש ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים והיינו בגמר ותכלית של הבירורים שיתבררו רגלים שבשעת התבררותן כתי' ועמדו רגליו כו' אבל לאחר שנתבררו הרגלים לגמרי אזי יוכללו במקורן בגופא כו' וישב ה' על כסא קדשו בבחי' ישיבה שלא יהי' בחי' רגלים כלל ולא תרד השפע דרך בחי' הרגלים שלמעלה (שהוא בחי' נה"י כנודע) כ"א דרך גופו ממש שאז יהי' בחי' ישיבה ולכך יהי' נגלה כבוד ה' ית' אף בעשי' שלא יסתיר שום דבר כנ"ל והנה כתי' רגלי' יורדות מות שיכולים החיצונים לינק הימנה ג"כ וע"ז כתי' וילחם עמלק עם ישראל ברפידים וגו' אבל לעיל כשיתבררו הרגלים לגמרי ויתכללו בהגוף שלא יהי' בחי' ישיבה יבולע המות לנצח ואת רוח הטומאה יעביר מן הארץ אז ימחה זכר עמלק מתחת השמים כנ"ל וד"ל.

להבין שורש הדברים הנ"ל, באר היטב, צריך להקדים ב' הקדמות ההקדמה האחת הוא בהיות ידוע שמשרע"ה הוא בחי' שושבינא דמלכא ואהרן כהנא רבא הוא שושבינא דמטרוני' כו' פי' משה הוא בחי' חכמה דאצי' שהוא בחי' ראשית כמ"ש וירא ראשית לו וגו' שהוא תכלית הביטול בבחי' מ"ה כו' כמ"ש משה בעצמו ונחננו מ"ה כו' והי' הביטול הוא בקרירות ונחת שלמעלה אף מבחי' אה"ר כו' שמחמת שרואה את הביטול בבחי' ראי' החכמ' ממש שהוא מקרוב אליו ממש לכך מתבטל לגמרי בתכלי' הביטול בבחי' מ"ה שהוא בקרירות ונחת שלמעלה מגדר האה' והתלהבות שהאה' והתלהבות באה מצד הריחוק דוקא דהיינו מבחי' שמיעה והבנה יוליד אוי"ר לה' ית' פי' שכאשר יתבונן המשכיל בגדולת ורוממות ה' ית' איך שלגדולתו אין חקר וכלא קמי' כלא חשיבי ששיגי זאת כמוח בינתו והשגתו ממש יתלהב מזה באה"ר ושלחבת עזה אליו ית' והיינו מצד שאינו קרוב אליו בקירוב אמיתי ממש שיראה את ה' הביטול בעיני ראי' ממש כ"א הוא מבין ומשיגי זאת ברוח בינתו והשגתו בלבד שזה נק' בחי' שמיעה שהוא בינה שאינה עצם החכמ' כ"א הבנת החכמה שמבין ומשיגי השכל והחכמ' כו' משא"כ עצם החכמ' הוא למעלה מגדר ההשגה וההבנה שראה בעיני ראי' של החכמה את הביטול ממש וא"צ להשיג ולהבין כלל מאחר שרואה בבחי' ראי' ממש מהות הביטול שזהו תכלית הביטול והקרוב אליו ממש ע"כ הוא בקרירות ונחת שלמעלה מגדר האה' והתלהבות כמו עד"מ באהבת הבן אל האב שכאשר נתרחק מן אביו בארץ מרחק ימים רבים אזי תתלהב לבבו כאש בוערה וכלתה נפשו בתשוקה נפלאה לראות פני אביו כו' אבל כשהוא תמיד סמוך אצל אביו אזי אהבתו תקועה בלבבו בבחי' קרירות ונחת כו', וכן במדת היראה כששומע ממרחק גדולת ורוממות המלך וגדולו ותפארתו אזי תפול עליו אימת' ופחד מאד וכיון שרואה את המלך בעיניו ממש אזי נתבטל לגמרי מפניו בלי הרגשה כלל כו', כך עד"מ למעלה ממש, משיה הוא שושבינא דמלכא שהוא בחי' ראי' דהיינו בחי' חכמה דאצי' שלמעלה מגדר ההשגה וההבנה כ"א רואה את הביטול בראי' החכמה מקרוב ממש לכך א' ואנחנו מה שהוא תכלית הביטול בקרירות ונחת שלמעלה מגדר האה' והתלהבות כו', ואהרן הוא בחי' שושבינא דמטרונית"א שהיא בחי' שמיעה בינה דאצי' שהוא הבנת והשגת השכל שבא לכלל ההבנה והשגה ומאחר שבא לכלל השגה אזי איננו עצם השכל כו' שעצם השכל אינו מצטרך להשגה כלל ודל' (כמ"ש במ"א ע"פ הודו להוי' כו' שבינה הוא הבנת השכל שאינו עצם השכל שהשכל עצמו א"צ להשגיה כי הוא לעולם מהות שכל כמו שהוא משא"כ בהבנת השכל יוצא שינויים שלפעמים ישיגנו באופן זו ולפעמים באופן אחר הכל לפי העת והזמן כו' ע"ש) וזהו בחי' שמיעה שמרחוק כו' לכך יוליד מזה אהוי"ר בשלהבת עזה אליו ית' כו' וזהו בחי' בינה דאצי' מקור הגבו' כי דינין מתערין מינה כו' עד שבריבוי ההשתלשלו' יסתעף הימנה בחי' גבו' קשות כו' כנודע, משא"כ החכמ' דאצי' הוא מקור החסדים שקו ימין חח"ן וקו שמאל בגיה כו' וזהו שאבא דאצי' הוא מקור החסדים מקור כל הא"י

דאבי"ע הנמשך מלמעלה למטה ואימא דאצי" מקור הגבו' מקור כל הא"ח דאבי"ע העולה מלמטה למעלה כו' דהנה זהו ההפרש בין ק"ש לתפלה, דהנה כתי' אחרי הרעש אש לא באש ה' ואחרי האש קול דממה דקה כו' כדרז"ל תמן קאתי מלכא כו' פי' האש הוא בחי' ק"ש שהוא התלהבות בגבו' רשפי אש שלהבת עזה אליו ית' כמ"ש וואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך כו' וכמ"ש בברכת יוצר אור שהשרפי' אומרי' קדוש כו' ששרפים הם בכריאה כו' כנודע לכך הם שרפים באה"ר בגבו' רשפי אש אליו ית' והיינו נמי ענין ק"ש ממש, ואחר האש קול דממה דקה זו תפלה שהוא באצי' כנודע ולכך היא בחשאי כמאן דאשתעי רזא בהדי מלכא כו' שזו תכלית הביטול בבחי' מ"ה שהוא מקרוב אל המלך ממ"ה הקב"ה בבחי' ראי' ממש לכך הוא קול דממה דקה בחשאי שזו תכלית הביטול שלמעלה מגדר האה"ר הנ"ל, וד"ל.

וההקדמה השנית, הוא בהיות ידוע שמל' דאצי' נשפלת בבי"ע לברר ברירי' נוגה המה הניצוצין דתוהו שנפלו בשבי' לנוגה דבי"ע כו' וכמ"ש ותתן טרף לביתה וגו' וכמ"ש במ"א וכאשר נתבררו הניצוצין אי הם נבלעים ביסוד דנוק' דאצי' והיא מעלה מ"ן בהם בבחי' א"ח מלמטה למעלה ואח"כ נמשך עלי' מ"ד שהוא בחי' או"י מלמעלה למטה וכאשר מתייחד האי' הוא המ"ד עם הא"ח הוא המ"ג של הניצוצין שנתבררו בבי"ע כו' אזי מתבררי' הניצוצין דתוהו בתכלית הבירור עד שחוזרין לשרשם בקדושה ממש כמקדם השביר' כו', אבל טרם שנמשך המ"ד הוא האי' עליה אזי לא נמצא בהם תכלי' הבירור בהיות עיקר המברר הוא המ"ד האי' הנמשך מלמעלה למטה כנ"ל וכמו עד"מ באדם שלמטה שבשעת התפילה כשמתחיל להתעורר בתפלה ולהתכוונן בגדלות ה' א"ס ב"ה ולהפרד מכל טרדות ורצונ' זרות עוה"ז הגופנים אזי יטריד אותם מ"ז בטרדא גדולה לבלבל אותו מה שלא ה' נופלים לו מ"ז כאלה שלא בשעת התפלה והיינו שמאחר שנתלבש בו בחי' האי' שלמעלה היינו בחי' ההתבוננ' וההשגה כו' שמשגי בגדלות ה' א"ס ב"ה שזוהו בחי' אי' שלמעלה שנתלבש בו שהוא עיקר המבחר לכך נופלים לו אז מ"ז רבות מאד מכל רצונותיו שהי' מלובש בענינים גשמיים בהיות בהאדם מעורב טו"ר יחד בתכלית התעורבות שהוא רוצה בטבעו כל התאוות עוה"ז וגם מתאוה לה' אחד בטבעו רק שכל הרצונות אלו ההפכיים הם מעורבים וכוללים יחד בלי התבררות, וכיון שמתחיל להתעורר בתפלה באהבה וחפץ לה' ב"ה שנשפע בו בחי' אי' מלמעלה אזי האי' מברר את הטוב שבו לבדו והרע יוצא ונפרד לחוץ לבדו לכך נופלים לו אז דוקא כל המ"ז מרצונות גשמי' של עוה"ז מאחר שנתבררו ונפרדו מן הטוב אזי עומדים לנגדו ממש וד"ל. כך עד"מ למעלה ממש שכאשר מתבררי' הניצוצין דנוגה דבי"ע ונבלעים ביסוד דנוק' דאצי' אזי הנוק' מעלה מ"ן בהם בבחי' א"ח מלמטה למעלה וממשכת מ"ד הוא האי' מלמעלה למטה וכשמתייחדים האי' והא"ח יחדיו אזי מתבררי' הניצוצין

בתכלית ההתבררו ע"י המ"ד האי עיקר המברר כנ"ל ונבלעים בקדושה דאצילות להיות נעשה מהם ולד גמור בפרצוף שלם דתיקון דאצי' כו' ואז נפרד הפסולת מה שא"א לברר וללקט בקדושה דאצי' ויצא לחוץ למטה לעולם הבריאה שנכנס בקדושה דבריאה ונלקט שם ומה שא"א לילקט אף בבריאה נפרד ויוצא לחוץ למטה בעולם היצי' ויצ"י לעשי' כו' (וכמ"ש במ"א ע"פ בני אימי נחרו בי וגו' ע"ש בארוכה כו') כנ"ל וד"ל. וז"ש לגזור י"ס לגורים כלי"ח והעביר ישראל בתוכו וגו' וניער פרעה וחילו ב"ס וגו' שכאשר נתחברו האי וא"ח בתכלית היחוד וההתחברות אזי נתברר הפסולת שבניצוצין דא"ח שיוצא לחוץ כו' והיינו דכתי' וניער פרעה וחילו ב"ס שהוא מצד התחברות האי המברר (המה ישראל שעברו בתוך הים כו' הוא הא"ח) עם הא"ח המתברר בתכלית היחוד לכך אזי נפרד הפסולת (שבניצוצין דא"ח) והרע המעורב בו ונדחה לחוץ לגמרי לכך ניער פרעה וחילו ב"ס, והיינו משנזיל (בתורה דסעודה שני') המשל בזה הנו' בזה דכד אזדווג אר"י ואריותא ווי למאן דעבר בנייהו כו' דהיינו כנ"ל שכאשר נתחבר האי הוא המ"ד עם הא"ח הוא המ"ן ביחוד אמיתי אזי מתברר הא"ח עם המ"ן ונדחה הפסולת והרע שבו לחוץ ממש והיינו שישראל שרשם מבחי' א"י הוא המ"ד שלמעלה מהנמשך מלמעלה למטה והי"ם הוא בחי' מל' דעגול"ים שהוא בחי' או"ח שהוא בחי' המעלה מ"נ ברצוא והסתלקות למקורה בבחי' א"ח כמ"ש בשוא גליו אתה תשבחם וגו' שסוער בגליו בתמידיו' יהמו גליו לא יחשו כו' כנ"ל וכאשר עברו ישראל בתוך הים ביבש' שנבקע הים מלפני משה כנ"ל שנתבטל אזי נתחברו האי והא"ח הוא המ"ד ומ"נ בתכלית היחוד לכך נדחה הרע והפסולת שבמ"ן ומתברר ונפרד להיות יוצא לחוץ לכך נאמר סמוך לב' מקראות אלו לגזור י"ס וגו' והעביר ישראל וגו' שהמה ב' בחי' ומדריגו' דאו"י וא"ח כנ"ל וד"ל הכתוב השלישי וניער פרעה וחילו ב"ס דכד אזדווג אר"י ואריות' ווי למאן דעבר בנייהו כנ"ל וד"ל, אך מ"ש בזה ובגין תלתא ארבע אינון (כנ"ל בתורה) הענין הוא דהנה ידוע שג"ר דז"א דאצי' מתחלקים בדרך פרט לארבע מוחי' המה חכ"ד דאצי' מתחלקים בד"פ לארבע מוחי' והם הם הד' מוחי' דתפלה שד' כו' והיינו שבד"כ הם מחולקי' המה חכ"ד דז"א דאצי' אך דרך פרט יתחלקו לד' מוחין בהיות מוח הדעת הוא כולל חו"ג ביחד אבל כאשר נתחלק מוח הדעת דרך פרט לב' מוחי' דהיינו שחצי הדעת נתפשט במדות הגבו' דז"א דאצי' וחצי במדת החסד כו' אזי ארבע אינון והיינו בקי"ס אזי נתחלק מוח הדעת לב' חלקים חצי נתפשט במדת הגבו' וחציו במדת החסד כו' בהיות ה' מצטרך להיות מתפשט חצי מוח הדעת במדת החסד להטיב לישראל שיבקע הים לפנייהם ויעברו בתוך הים ביבשה כו' ובעת ההיא ברגע א' ממש נצטרך להתפשט חצי מוח הדעת במדת הגבו' והרע למצרים שישבו המים על המצרים ויוטבעו ב"ס כו' אזי בהכרח נתחלק מוח הדעת לב' חלקים להיות חציו מתפשט במדת החסד וחציו במדת הגבו' להטיב לישראל ולהרע למצרים ברגע א' ממש שאז ארבע אינון כנ"ל וכאשר הוא עדיין למעלה קודם התפשטות במדות חו"ג דאצי' אזי תלתא

אינון שדעת כולל חו"ג ביחד בבחי' התכללות אחד ממש אבל כיון שנתפשט בתוך המדות חו"ג אוי נתלק לבי' חלקים כניל' (וכמ"ש במ"א ע"פ באשר משפטו פעלו כו' ע"ש) ואזי הארבע אינון כו' וד"ל.

ומעתה צ"ל ענין עומד ויושב הנ"ל בתורה (דסעודה שני'), שהזיווג שלהן הוא תמיד' בלי הפסק בשביל קיום העולמות להחיות את העולמו' בשפע עליונה הנשפע מאו"א דאצ"י שלכך היחוד והזיווג שלהן תמיד' בלי הפסק מאחר שהוא בשביל לחיות העולמו' ולקיימם שזהו מצטרך בתמידו' שאם יופסק החיות להשפע זו רגע א' היו חוזר' לתוהו ובוה"ו כו' והשנית הוא בחי' הזיווג דו"ג דאצ"י לצורך הולדת חדשות כו' והנה כאשר מתייחד' או"א דאצ"י לצורך קיום העולמות אזי השפע יורד בהדרגה וסדר ההשתלשלות שנשפעת דרך נה"י דאו"א לז"א דאצ"י שנה"י דאימא נעשה מוחי' לז"א ונה"י דז"א מוחי' לנוק' כו' שזהו סדר והדרגת ההשתלשלות שבחי' נה"י המה הרגלים דז"א נעשים מוחי' לנוק' כו' שראשו של זה נגעו בעקביים שלמעלה הימנו כו' כשלשלת גשמי' שראש התחתון נוגע בסוף העליון כו' ועד"ז בכל השתלשלות המדריגות נשפע השפע דרך נה"י שהוא בחי' תחתונה שבהמשפיע שנעשה ראש ועליון בהמקבל כו', אך כאשר מתייחדים זו"ג דאצ"י לצורך הול"ד ולד חדש בבי"ע אזי אין השפע והאור חדש נשפע דרך נה"י כו' כסדר והדרגת ההשתלשלות כ"א נשפע השפע מבחי' חג"ת דנוק' שהוא הלידה שיוצאת הולד מן הבטן של הגוף ממש שאם הי' כסדר והדרגת ההשתלשלות הי' נצרך האשה לילד הולד מן רגלי' כו', אך באמת בחי' הלידה ויצאת הולד מן הגוף ממש מפני שהלידה הוא בחי' התחדשות ממש שיוולדת ולד חדש מאין ליש ממש לכך הוא שלא כדרך סדר והדרגת ההשתלשלות שיוצא הולד מן הגוף ממש, דהיינו למעלה בחי' הלידה הוא שיוצא שפע ואור חדש של הולד מבטן הנוק' שהוא מבחי' חג"ת דנוק' ולא מבחי' נה"י שלה וכמ"ש בע"ח שבשעת הלידה (ירכותי') נה"י חוזרים ומסתלקים למעלה כו' ע"ש ע"פ וראיתם על האבנים שהירכיים מצטננות כו'. וזשנו"ל במדרש עכשיו עשינוך אגוסטוס שאגוסטוס יושב כו' דהיינו בחי' לידת הנוק' דז"א דאצ"י ולד חדש ממש בבי"ע הן נשמות או מלאכים חדשים כו' שבשעת הלידה חוזרים בחי' נה"י שלה ומסתלקים כו' וכמ"ש בע"ח ומולדת דרך בחי' חג"ת שלה דהיינו בחי' ישיב' שמכווץ רגליו תחתיו והגוף נשפל לישיב למטה על הכסא כו' וכדמיון האשה שישבה על המשבר כו' נמצא שבשעת הלידה היא יושבת דוקא על המשבר בבחי' ישיבה שהולד יוצא מגופה דוקא היינו מבחי' חג"ת שלה ולא מבחי' נה"י שמסתלקים כו' וד"ל. משא"כ השפע היורדת בתמידות מאו"א דאצ"י לצורך קיום העולמות להחיותם יורדת בהדרגה וסדר ההשתלשלות דרך נה"י דוקא שנה"י דאימא נעשה מוחי' לז"א ונה"י דז"א מוחי' לנוק' כו' וזהו בחי' עמידה והנה נת"ל שהנוק' דאצ"י מבררת הניצוצין (דתוה"ו) דנוגה דבי"ע שנבלעים ביסודה דילה כו' ואח"כ היא מעלה מ"ן בהם בבחי' אי"ח למעלה וממשכת

מ"ד אליה ואזי המ"ד מברר הניצוצין המובלעין בה ומהטוב שבהן נולד ולד חדש בפרצוף שלם בתיקון דאצי' והפסולת נדחה לחוץ כו' וזהו בחי' התפלה שלמטה שהוא בחי' ההעלאת מ"ן מהבירור שנתבררו בנוגה' דבי"ע המה כל המאכלות המותרות וכה"ג שבירר האדם בעוה"ז שאח"כ מתפלל בכח האכילה ההיא כדומה שזהו בחי' ההעלאת מ"ן מהניצוצין שנתבררו מנוגה' דבי"ע שע"י זה ההעלאת מ"ן בבחי' א"ח ברצונו והסתלקותו למעלה ימשיך מ"ד בנוק' דאצי' לברר הטוב שבמ"ן כו' ולהוליד מהם הולדה חדשה להיות נתהווה ולד חדש בפרצוף שלם בבי"ע להיות מתהוים נשמות חדשות או מלאכים חדשים כו' וכמו עד"מ באדם שלמטה המוליד בנים שהוא בחי' התחדשות גמורה מאין ליש שהטיפה הנמשך ממוח האב היא בחי' התחדשות גמורה מאין ליש שנמשכה מאין ממש ונתגשמה להיות טיפה גשמי' דאם שהיתה קודם לכן טיפה גשמי' במוח האב הרי כיון שנמשכה למטה הי' נחסר מן המוח וע"י ריבוי השפע הי' מת לגמרי אך באמת לא נחסר כלל מן המוח שהטיפה היא מחודשת ממש שנמשכה מאין ליש לכך יש בה היכולת והכח לחדש חדש' ממש. כך עד"מ למעלה ממש שטיפת הדכר דאצי' הנשפע בנוק' דאצי' להוליד חדשות בבי"ע היא מחודש' ממש מאין ליש מעצמו' אוא"ס ב"ה הכל יכול לחדש חדשו' ממש ולא נמשכה בסדר והדרגת ההשתלשלות מעילה לעלול כו' (כמ"ש בכהאריו"ל שכל בחי' התחדשו' הוא מעצמות המאציל ב"ה כו' ע"ש) וכ"ז נעשה ע"י התפלה דוקא כנ"ל וד"ל. אך ע"י התומ"צ בונין בנין הפרצוף ז"א דאצי' שיוכל להוליד חדשות בבי"ע דהיינו כאשר נגדל ז"א בהרחבה וגדלות כו' אזי יכול להוליד אבל כאשר הוא עדיין בבחי' קטנות אינו יכול להוליד וכמרו"ל קטן אינו מוליד כו' מפני שאבריו קטנים לכך אין נמצא בו כח המוליד משא"כ הגדול שאבריו גדולים בהתפשטות והרחבה אזי יש בו כח המוליד כו', והענין הוא דהנה התומ"צ מלובשי' בענינים גשמיים דעוה"ז היינו שכל המצות הוא בנוגה' כמו אתרוג וסוכה לולב וציצית ותפילין כו' שתחלה הי' אתרוג כדומה בנוגה' דבי"ע ואח"כ כשלקחו למצות אתרוג אזי נתברר מנוגה' ונתעלה לקדושה ממש בהיות שרשן הוא מעולם התוה"ו מבחי' ז' מלכין קדמאין דתוהו שלפני התיקון דאצי' כמ"ש אלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך כו' רק שנפלו דרך שבירה לנוגה' דבי"ע לכן כיון שנתבררו ע"י ישראל המקיים המצות חזרו לקדמותן שרשן הנעלה בחי' תוה"ו שלפני האצי' לכך נבנה מהמתבררי' בחי' פרצוף דאצי' שכאשר המ"ד מבררן נבנה מהם פרצופי' דאצי' היינו בחי' הכלים דז"א דאצי' כנ"ל שנגדלים בהגדלה והרחבה עד שיוכל להוליד הולדת חדשות ממש נמצא מעלה יתירה נודעת לנו בתומ"צ יותר מן התפלה שע"י תורה ומצות נבנה פרצוף ז"א דאצי' בעצמו שזשרז"ל ע"פ וכל בניך למודי ה' א"ת בניך אלא בוניך כו' שהמה הבונים פרצופי' דאצי' ממש להגדיל הכלים דז"א כו' משא"כ התפלה שגורמת שפע הדכר הוא ז"א דאצי' להוליד חדשות בלבד שאין זה רבותא כ"כ שכאשר נבנה בפרצוף שלם בהרחבה וגדלות שיוכל להוליד כ"א זהו

רבנותא טפי לבנותה מעיקרו ממש בפרצוף שלם כמו עדימ באדם שלמטה אין רבותא כיכ הולדת הגדול שנגדל כבר באברים גדולים שיוליד בנים כו' להגדלות התינוק שנעשה גדול ונתרבה באברים גדולים כו' שהגדול מאחר שהוא שלם בגופו באברים גדולים מימ לא יוליד כו' אבל התינוק זה הקטן נעשה גדול באבריו שנתרבו נמצא זהו רבותא טפי כו', כך עדימ למעלה דכאשר כבר נבנה פרצוף ז"א בעצמו ולבנותו בבנין שלם כלים גדולים כנ"ל נמצא זוהי מעלת התו"מ על התפלה שהרי שעי' התומ"צ נבנה גוף הפרצוף דז"א ויש מעלה יתירה בתפלה משא"כ בתומ"צ דהיינו בחי' ההולדה חדשה שמוליד ז"א בבי"ע חדשות ממש בהשפעת טיפה חדשה מאין ליש ממש משא"כ בתומ"צ שאין נמצא בהם בחי' ההתחדשו' זולתי ההגדלה והבנין של הפרצוף ז"א בלבד כנ"ל וד"ל.

וְז"ש עד יעבור עמך הוי' וגו' שיש בזה שני פירושי' שונים ושניהם אמת דהיינו שכאשר עברו ישראל בתוך הים ביבשה נתעלו להיות למעלה מבחי' ש' הוי' ביה שש"ם הוי' מורה על סדר ההשתלשלו' י' צמצום ה' התפשטו' ו' המשכה כו' והם הגיעו למעלה מבחי' ההשתלשלות שעברו בתוך הים ביבשה שנתגלה אור חדש מעצמו' המאציל מבחי' עתי' כו' כמ"ש ויולך ה' ברוח קדים עזה וגו' דהיינו בחי' אז שבשירה שנמשך מקדם השפעה חדשה שלמעלה מן ההשתלשלו' לכך נכון כסאך מאז באיז ישיר כדאיתא במדרש שאז דוקא נתישבה מלכותך בבחי' ישיבה כנ"ל שכל התחדשות שמולדת הנוק' דז"א ולהולדות חדשו' אז הוא בחי' ישיבה דוקא כדתנן האשה שיושבת על המשבר כו' (ווי"ש נתישבה מלכותך מאיז דוקא היינו בחי' נוק') דז"א שישבה על המשבר להוליד חדשות מבחי' חגית שלה שלא כדרך ההשתלשלו' כנ"ל). וזהו כפי' הראשון שישראל עברו את הוי' להיות למעלה ממנו כנ"ל, והשני ג"כ אמת שכל ירידת השפע א"א להתמשך למטה זולתי ע"י שם הוי' דוקא לכך אין השפע זו החדשה הנמשכת מקדם שלמעלה מהשתלשלות נצרכה ג"כ להתלבש בש' הוי' דוקא בהכרח לכן זה השם הוי' הוא למעלה מישראל, וזהו כפי' השני ששם הוי' עבר להיות קודם ומעלה לישראל כנ"ל וד"ל. וזהו מכוון לשבתך פעלת הוי' כו' כמשנת"ל ווי"ש ראו כי ה' נתן לכם השבת לכם דוקא שעי' התפלה דחול ממשיכים אורו' חדשי' ומכינים בשביל השבת שבשבת מתגלה בבחי' גילוי ממש וכמ"ש וקראת לשבת עונג וקראת את העונג מהעלם לגילוי כאדם הקורא לחבירו שיפנה אליו ויתגלה לו כו' ווי"ש והכינו את אשר יביאו כו' ע"כ הוא נותן לכם יומים וגו' וד"ל.

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבוד ובשביעית יצא לחפשי חנם, וצ"ל כ"ז שלפניהם משמע לשון רבים וכי תקנה משמע לשון יחיד דלפי"ז הול"ל כי יקנו ג"כ לשון רבים כו', אך הענין הוא דכי תקנה א' משרע"ה דקאי אדלעיל מיני' שא' לוי הקב"ה ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם תשים דוקא דקאי על משרע"ה שהוא ישים המשפטים לפניהם וע"ז קא מפרש קרא להלן איך תשים לפניהם כי תקנה עבד עברי וגו'. והענין הוא דהנה כתיב ונתתי עשב בשדך לבהמתך שזה א' משרע"ה שמשפיע בחי' עשב לבהמתך והיינו דכתיב וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה וגו', פי' שיש ב' בחי' ומדריגות בכנס"י, המדרג' הא' הוא בחי' זרע אדם שהם הנשמות שנמשכים מבחי' אדם העליון דכתי' נעשה אדם בצלמנו כדמותנו שאדם אדמה לעליון דהיינו שאלו הנשמות יש להם דעת והרגשה באלקות עד שלהם הוא בנקל העבודה לעבוד ה' ית"י בלב שלם ואין העולם מסתיר להם כלל מפני שמרגישים ומכירים את פועלם ית' המהווה אותם מאין ליש בדעת והרגשה ממש. והמדרגה הב' הוא בחי' זרע

משמע: בתורת חיים (שמות ע' תס) ליתא.

לו: בתרי"ח שם ליתא.

שאדם: בבזך 258: שהוא.

ה' ית': בתרי"ח: היתה.

נוסחא שניה

בעז"ה שבת פ' משפטים

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבוד וכו' יש להבין מתחלה אומר כי תשים לפניהם משמע דקאי בכנ"י ואח"כ אומר כי תקנה משמע דקאי במשה והל"ל כי יקנו לשון רבים כאמרו בתחלה לפניהם לשון רבים כו'. אך הענין הוא דכאמת האי כי תקנה קאי במשה ואדסמך ל' קאי דאמר למשה ואלה המשפטים אשר תשים תשים אתה דוקא ולכך אומר ומפרש למשה כי תקנה כו' ולהבין איך יתכן במשה כי תקנה עבד עברי וכו' יש להקדים הפסוק ונתתי עשב בשדך לבהמתך וכו'. דהנה כתיב וזרעתי את ב"י זרע אדם וזרע בהמה, פי' שיש ב' מדרגות בעבודת ה' בנפש האלקי' יש שמתפעלת באוי"ר בהתלהבות לה' אחד אך אינה מרגשת כלל בחי' גילוי אלקות אשר בהשגחה הגם שמחמתה מתפעלת והגם שהשיגה בהשגה גמורה אינה מרגשת בבחי' הרגשה והענין הוא מפני שהדעת מרגיש באדם הכאב יותר משתרגיש הבהמה הכאב וההכאה והוא מפני שיש כח הדעת באדם שהוא כח המרגיש חיות נפשו ולבהמה אין דעת להרגיש בחיות נפשה וע"כ יוסף דעת יוסיף מכאוב כי יותר מרגיש בחיות נפשו וענין ההרגשה אינה כמו בחי' ראי' בעין ממש שהרי אינו יודע

בהמה שהם הנשמות שאין להם דעת והרגשה באלקות שנמשל כבהמות נדמו אף שיש להם שכל והשגה שמשגיגים איך שהקב"ה מחי' את כולם וכולא קמי' כליח כי לגדולתו אין חקר אעפ"כ מאחר שאין להם דעת נמשל כבהמות נדמו כבהמה יש בה כל החושים ראוי' ושמיעה רק שאין לה דעת, כך עדימ' אותם בני אדם שאין להם דעת באלקות אף שיש להם שכל שמשגיגים ומשכילים. גדולת הבורא ית' נמשל כבהמות נדמו והיינו שהדעת הוא בחי' ההרגשה שמרגיש מקורו מקור החיים אוא"ס ב"ה המחי' את כולם כהרגשת חיי נפשו ממש אף שאינו משיג מהות החיות של נפשו שאינו בגדר ארוך וגוץ קור וחום שהוא חיות רוחני שאינו נתפס בשכל והשגה אעפ"כ מרגיש מציאותו שהוא כח החיוני המחי' אותו כנראה בעליל כאשר הוא ישן מסתלק החיות וכאשר ניעור משנתו הרוח החיוני תשוב אליו כמקדם שנרגש פעולת הרוחני החיוני של נפשו. בהרגשה ממש, כך עדימ' ממש הוא בחי' הדעת באלקות שהוא בחי' ההרגשה שמרגיש החיות הנשפע ממקור החיים להחיות כל העולמות כהרגשה ממש אף דלמחתב"כ מהות החיים הנשפע מחיי החיים אוא"ס ב"ה לכל העולמות להחיותם ולקיימם אעפ"כ ירגיש בבחי' הרגשה ממש את בחי' מציאותו איך שמחי' את כולם כמו שמרגיש חיי נפשו אף

ומשכילים: בתריח ליתא.

החיוני של נפשו: בתריח: שלו.

נוסחא שניה

האדם במהות חיות נפשו איך היא ומה היא כו' רק שמכיר ויודע אותה דהיינו שנתאמת מציאותה אצלו כמו שנתאמת אצלו שהאש שורף אעפ"י שאינו רואהו כמ"כ נתאמת מציאת נפשו אצלו שהוא החיות של גופו ובהסתלקותה ימות גופו כו' וא"כ ידיעה זו שיוודע את נפשו אינו ידיעה ע"י ראוי' ממש רק הידיעה בבחי' הכרה וזהו ענין ההרגשה הנ"ל שמרגיש בחיות נפשו והיינו ע"י הדעת משא"כ הבהמה הגם שתחי' מחיות נפשה איננה יודעת כלל בחיות נפשה והיינו שלא תרגיש כלל בחיות נפשה ולא תדע אם היא חי או צומח אבל האדם יודע שהוא חי ושהוא נבדל בערך מן הצומח וכדומה. והנמשל יובן בעבודת ה' שיש בחי' נשמות אלקי' שנק' זרע בהמה היינו דגם שיש להם שכל ומדות אוי"ר אבל אינם יודעים ומרגישים בבחי' גילוי אור אלקי שכןפשמם בהשגות אלקות כו' עדימ' הבהמה שאינה יודעת מעצמותה אבל נשמות שהן בבחי' זרע אדם היינו שיש להם בחי' הדעת להרגיש בבחי' גילוי השגות אלקות ובנקל באה להם השגת אלקות בבחי' הרגשה והכרה הגם שאינו בבחי' ראוי' ממש כמו האדם שיוודע ומכיר ומרגיש כנפשו כניל במשל וזהו וזרעתי את ב"י זרע אדם וזרע בהמה וד"ל. והנה ידוע דמשה נק' רעיא מהימנא כמו הרועה צאן שמאכילה כו' כן משה הוא מז' הרועים שממשיך כח הדעת לכני' להיות נק' עייזו זרע אדם להיות

שאינו משיג מהותו ממש כנ"ל ולכן כאשר אין לו דעת אף שיש לו שכל והשגה באלקות שמשכיל ומשיג גדולת הבורא ית' איך שלגדולתו אין חקר וכולא קמי' כ"ח רק שאין לו דעת והרגשה נמשל כבהמות נדמו שאלו נק' זרע בהמה הגם שיש לו אמונה באחדות ה' כי ישראל מאמינים בני מאמינים הם כו' שהאמונה היא למעלה מן הדעת שמאמין באמונה פשוטה בלי טעם ודעת כלל כו' ולכך נק' זרע בהמה כנ"ל משא"כ זרע אדם אדמה לעליון שיש להם דעת והרגשה באלקות. שמרגישי' את מקורם מקור החיים אוא"ס ב"ה המח' את כולם כמ"ש כי עמך מקור חיים וגו' בבחי' הרגשה ממש. כהרגשת חיי נפשו ממש שזהו בחי' ראי' שרואה בעין השכל ודעת שלו מציאות החיות הנשפע ממקור החיים בבחי' הרגשה נגלית ממש שאין מסתיר להם העולם כלל אזי יוליד מזה האהבה לה' ית' שהאהבה הוא מדבר שרואה בבחי' ראי' דוקא שרואה בעין השכל ודעת כי עמך מקור חיים שירגישו כהרגשת חיי נפשו וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו ע"כ בטל כל רצונותיו מפני רצונו ית' שהוא חיי נפשו מקור החיים כנ"ל ואז יהי' נקל להם מאד עבודת ה' ית' מאחר שאין נסתר מנגד עיניהם שמרגישים מקור החיים

באלקות: בבוך 258: ממש.

וגו': בתרי"ח ובבוך 258: שגם זה.

שמרגישי' . . . ממש: בבוך 258: (שמרגישי' . . . ממש).

ית': בתרי"ח ליתא.

נוסחא שניה

מרגיש ומכיר בהשגות אלקות כנ"ל וכידוע דמשה הוא גואל ראשון וגואל אחרון שהרי נאמר לו ואנכי אהי' עם פיך דקאי לעיל בימות המשיח וגם מ"ש שלח נא ביד תשלח קאי על אשר עתיד לשלוח באחרית הימים כו' והנה מעלת משה גדלה על מעלת האבות אעפ"י שגם האבות נק' רועים כידוע כי הנה אברהם הוא הממשיך אור מדת האהבה בכל נפש מישראל ויצחק מדת הפחד כו' ואין כאן אלא המשכת המדות אוי"ר בלבד ובלא דעת היו עדיין נקראים זרע בהמה אבל ע"י משה שמשפיע וממשיך לכל נפש מישראל כח הדעת נק' זרע אדם להיות כי הדעת הוא בחי' פנימיות המדות והוא המקיים המדות כמ"ש בלק"א שהדעת מתפשט במדות להחיותו והוא עיקר חיותו וקיומו, והיינו מטעם הנ"ל שההרגשה שמרגיש בחיות המדות ע"י כח הדעת הזאת עיקר אור שפע חיות פנימיות של המדות כנראה בעליל שאין ערך כלל בין חיות המדות שבאדם לחיות המדות שבבהמה כנ"ל וד"ל. וזהו שא' משה לישראל במצרים וידעתם כי אני ה' כי לא בא רק להמשיך להם הדעת בהוי' שהיא למעלה מן האמונה מפני היות שע"י הדעת הוא מרגיש ומכיר את בוראו ואעפ"י דבאמת לית מחשבה תפיסא ב"י כלל היינו בבחי' ראי' ממש אבל להכיר ולהרגיש כמו שיכיר האדם בחיי נפשו יוכל להיות ע"י הדעת וד"ל. וזאת היתה עבודת משה שנק' רעיא מהימנא יותר מן האבות

המהווה בכל רגע מאין ליש ממש בכל רגע ממש כו' כנ"ל. לכך נק' זרע אדם אדמה לעליון כמ"ש נעשה אדם בצלמנו כדמותנו כנ"ל וד"ל.

ב) והנה משרע"ה משפיע בחי' הדעת בכנ"י אף באותן שנק' זרע בהמה שיהי' להם דעת והרגשה במקורם מקור החיים אוא"ס ב"ה כי משה הוא רעיא מהימנא אחד ומיוחד מז' הרועי' עילאין שרועה זון את ישראל בהשפעתו אליהם מוח הדעת המתפשט ממש בכנ"י ולכך הוא גואל ראשון וגואל אחרון כמ"ש שלח נא ביד תשלח והשיב לו הקב"ה אנכי אהי' עם פיך וגו', פי' הוא גואל ראשון שבתחלת הדבור שלו לישראל אמר וידעתם כי אני הוי' וגו' שהשפיע להם בחי' הדעת עליון שידעו את הוי' בבחי' דעת והרגשה ממש כי מקודם כתיב ויאמן העם כו' שהיו מאמינים בה' בבחי' אמונה פשוטה בלי טעם ודעת כלל כי ישראל מאמינים בני מאמינים כו' אך הי' חסר להם בחי' הדעת והרגשה באלקות לידע את הוי' בבחי' הרגשה ממש ע"ז השפיע להם מרע"ה בחי' מוח הדעת כמו שאמר להם בראשית שליחותו וידעתם כי אני הוי' וגו' וזהו בחי' גואל ראשון שהי' משפיע להם הדעת ביציאתם ממצרים כו', והוא שיהי' ג"כ גואל אחרון שלע"ל הוא יגאל את ישראל וישפיע להם בחי' הדעת כמ"ש ומלאה הארץ

ממש כו' כנ"ל: בתו"ח ליחא.

נוסחא שניה

ומתחלה אמר ויאמן העם כו' בבחי' אמונה שלמטה מן הדעת מצד ירושתם מן האבות ומשה המשיך להם הדעת והוא עתיד להיות גואל אחרון ג"כ בהמשכת הדעת לכנ"י וכמ"ש ומלאה הארץ דיעה את ה' כו' דיעה דוקא וד"ל.

וזהו ונתתי עשב בשדך לבהמתך כו'. פי' עשב הוא ש' ע"ב ושין באמצעו והוא ענין המשכות המוחי' והדעת דשם ע"ב לג' ראשין בג' חללי גולגלתא כו' והיינו ע"י משה רעיא מהימנא שמשפיע וממשיך בחי' הדעת לכנ"י ע"י מזון העשב העליון להיות גם בחי' זרע בהמה שבישראל זרע אדם בבחי' דעת והרגשה כנ"ל וזהו לבהמתך ומ"ש בשדך ואח"כ לבהמתך הענין הוא דההשפעות מוחי' עליונים הבאה מלמעלה למטה נק' עשב וראשית השפע באה לבחי' מל' דאצי' הנק' שדה העליונה חקל תפוחין קדישין כו' כידוע ואח"כ יורדת השפע מבחי' מל' למטה לבחי' בהמה ממש שבמרכבה דפני ארי' פני שור כו' וע"י המאכל עשב הזה שאוכלים בא גם בהם מבחי' הדעת דאדם וד"ל. וזהו כל ענין השיר שהמלאכים אומרים כי הנה באמת הוא ית' א"צ לשיר שלהם כי מלכותו מלכות כ"ע בבחי' גילוי ההארה בעלמא כמשל ממשלת המלך על עמו שאין התפשטות עליהם רק בבחי' שם בלבד

דעה את ה' וגו' כי כולם ידעו אותי וגו' שכ"ז יהי' ע"י בחי' משה שמשיע להם מוח הדעת שהוא יהי' גואל האחרון כנ"ל וד"ל, וז"ש ונתתי עשב בשדך לבהמתך וגו', פי' עשב הוא בחי' דעת עליון שהוא שם ע"ב ושיין באמצע התיבה שהוא ש' כזה. הממשיך בחי' דעת העליון למטה אל בחי' שדה העליונה שנק' חקל תפוחין קדישין בשביל בהמתך המה הנשמות שנקראי' זרע בהמה שאין להם דעת שמשה משפיע להם הדעת עליון כנ"ל וכמ"ש מצמיח חציר לבהמה. וגו' כמ"ש בזהר על בהמה דאכלה אלף טורין בכל יומא כו' והיינו שאף המלאכים עליונים שתחת המרכבה ד' מחנה שכינה נק' ג"כ בשם בהמות וחיות שהם הם הד' חיות שנא' במרכבת יחזקאל פני ארזי אל הימין פני שור מהשמאל וגו', והענין הוא שאף שיש להם דעת גדול שיודעים את רבונם וגדולתו ית' ומתבטלים לפניו בתכלית הביטול וכמ"ש וצבא השמים לך משתחווים וגו' אך אעפ"כ לגבי בחי' מהות המאציל ב"ה הרם ומתנשא לבד בבחי' אין ערוך כו'. נמשל כבהמות נדמו כי לית מחתב"כ ואף המלאכים עליונים אין להם דעת כלל בעצמות המאציל ב"ה אשר הם

עליון: בתו"ח ליתא.

כזה: בכרך 258 נוסף: ש.

שנקראי' . . לבהמה: בתו"ח שם ליתא.

כו: בכרך 258: כלל כו'.

נוסחא שניה

דהיינו מה ששמו נק' עליהם כו' וכידוע אך ענין השיר שלהם הוא להמשיך עליהם בחי' הדעת והוא בחי' הרגשה וההכרה הנ"ל ולהיות ידוע כי הדעת הוא בחי' גילוי אור אעפ"י שאינה בבחי' ראייה ממש אבל עכ"ז בחי' ראי' במקצת יש בה שהרי ע"י בחי' ההרגשה הרי הוא עומד מקרוב מאחר שמורגש אצלו וזה הכלל ידוע דכל אהבה לא תבא רק כשרואה אותו דבר האהוב וכן היראה ופחד אינו אלא מקרוב אבל כשעומד מרחוק ולא יראה כלל לא תוליד האוי"ר בלבו כלל וגם כאן הנה ע"י הדעת הוא בבחי' קירוב לאלקות מאחר שנרגש אצלו וה"ז כמו בחי' ראי' קצת וא"כ האוי"ר שנולדים מזה הן בבחי' פנימיות בעומקא דלבא משא"כ בלא דעת והרגשה שעומד מרחוק אין האוי"ר שנולדים רק בבחי' חיצוניות בלבד וד"ל. וזהו לאהבה את ה' כי הוא חייך ממש ע"י בחי' הדעת כמו שיודע האדם את חיי נפשו כנ"ל כמ"כ יודע ומכיר את בוראו איך שהוא חיי ממש וזהו הדעת שמוליד האהבה האמיתית כמ"ש כלה שארי ולבני כו' כי כל אשר לאיש יתן בעד נפשו וכל חפציו לא ישוו בה ע"כ יאמר מי לי בשמים כו' וד"ל וזהו ג"כ ענין השיר של המלאכים עליונים להמשיך עליהם בחי' גילוי אור האלקי מקרוב ע"י הדעת וההרגשה וזהו ענין המשנה כל בעלי השיר יוצאין בשיר כו' וכמ"ש במ"א וד"ל. וזהו שהמלאכים אומרים קדוש הוא ג"כ ענין המשכת

נבראים מחודשים מאין ליש ממשי שאין להם ערך כלל אל הבורא ית' לכך לית מחשבה דילהון תב"כ רק במציאותו ית' מפעולתו ניכר גדולתו ית' אשר אין לה חקר ותכלית כלל, לכך לגבי ית' נמשל כבהמות נדמו ולזאתי מצטרכים להמשיך עליהם ג"כ בחי' הדעת עליון מלמעלה מבחי' ומדריג' משרעיה רע"מ הרועה וזו את כולם בהשפעת דעת עליון. עד שאף אלו שנק' זרע בהמה ימצאו טוב טעם ודעת באלקות כנ"ל ולז"א ונתתי עשב בשדך לבהמתך וגו' כנ"ל שאף המלאכים העליונים נק' בשם בהמות שאינם משיגים רק מציאותו ית' דהיינו שכל עיקר החיות שלהם וקיומם הוא רק מבחי' שם כבוד מלכותו ית' כמ"ש מלכותך מל' כ"ע וגו' וכמו עד"מ במלך בוי"ד המולך על כמה מדינות שאין עצם המלך מלוכש בתוך המדינות. זולתי מלך שמו נק' עליהם בלבד, כך עד"מ למעלה מבחי' התפשטו שם כבוד מלכותו ית' אשר שמו נק' עליהם זה עצמו הוא החיות והקיום של כל העולמות כולן שזה רק בחי' התפשטות הארה חיצוני ממנו

ממש: בתרי"ח ליתא.

ולזאת: בכרך 174 נוסף: אנו.

לכך . . . משרעיה: בתרי"ח: אבל משרעיה.

עליון: בתרי"ח ליתא.

בתוך המדינות: בתרי"ח ליתא.

ית': בתרי"ח ליתא.

נוסחא שניה

הדעת להיות כי קדוש הוא לשון מובדל כפירשי קדושים תהיו מובדלים והיינו בחי' סוכ"ע הנק' קדש שמאיר עליהם בבחי' מקיף בלבד אבל הוי' שבקדוש הוא ענין ההמשכה מלמעלה למטה כידוע דכל וי"ו הוא המשכה והיינו המשכות הדעת וההרגשה להיות בהם אור האלקי דסובב בבחי' גילוי אור ממש כנ"ל וד"ל.

והנה מה שהמלאכים אומרים ג' פעמים קדוש. הענין הוא כידוע שיש ג' מדרגות מחדומ"ע והן ג' עולמות בי"ע ושרש נשמות ישראל עלו במחשבה כידוע ושרש המלאכים נמשך מבחי' דיבור העליון כמ"ש בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם ועד"מ שאין האדם מדבר רק מה שחשב תחלה כמ"כ למעלה צריך תחלה שיבא השפע של המשכת הדעת הנ"ל בבחי' מחשבה עליונה ואח"כ ממחשבה יורדת השפע לבחי' דיבור העליון וזהו שארז"ל שאין המלאכים יכולים לומר קדושה למעלה עד שישראל יאמרו למטה תחלה כי ע"י מה שישראל אומרים קדוש למטה נמשך הדעת הנ"ל במחשבה ואח"כ בקדוש שאומרים המלאכים נמשך הדעת בדיבור ומן הדבור יורד עוד ונמשך הדעת גם לבחי' עשי' סוף כל המדרגות שמקבלים מן

ית' ולא בחי' עצמותו ית' שאינם משיגים. ויודעים כלל דלית מחת"כ לכך נק' המלאכים העליונים בשם בהמות. שאינם משיגים ויודעים כללי. בחי' עצמותו ית' כנ"ל ולכך נאמר ונתתי עשב בשדך לבהמתך וגו', והיינו שהמלאכים ממשיכים הדעת עליון ע"י השיר שלהם שאו' קדוש קדוש קדוש כו' כי הקב"ה אין' מצטרך להשיר שלהן כי הוא משובח ומפואר ומרומם. לבדו מצד עצמו ית' זולתי השיר שלהן הוא בשביל עצמן להמשיך עליהם הדעת עליון. ע"י השיר שלהן שעוני' באימה וביראה ואו" ג"פ קדוש עי"ז ממשיכי' בחי' הדעת עליון אליהם כנ"ל וד"ל.

ג) והנה נאמר בפ"י יוצר אור כולם כאחד עונים באימה ואומרים ביראה קדוש קדוש כו' כולם כאחד דוקא כמ"ש בזהר דלא מקדשי ל"י.

משיגים: בתריח: מכירים.

בהמות: בכרך 174 נוסף: וחיות.

כלל: בתריח ליתא.

קדוש קדוש: בכרך 174: ג"פ ה' צבאות.

הקב"ה אין': בכרך 174 258: אין הקב"ה.

ומפואר ומרומם: בתריח: ומרומם ומפואר.

עליון: בתריח ליתא.

ואו': בתריח: ועונין.

ע"י . . . וד"ל: בכרך 258: (ע"י . . . וד"ל).

ל"י: בתריח ליתא.

נוסחא שניה

המלאכים וזהו ג"פ קדוש נגד מחדו"מ ובקדוש הג' נאמר ה' צבאות כו' וד"ל. וזהו ענין המאמר בזהר משה משה לא פסיק טעמא כו', פי' משה הוא הממשיך הדעת למטה כנ"ל ובי"פ משה הוא כנגד ב' המדרגות בדרך כלל מחשבה מדרגה הראשונה ודבור ומעשה מדרגה השנית כי אין ערוך בין מחשבה לדבור ומעשה כי המחשבה מבחי' פנימיות מהות הנפש והדבור ומעשה מחיצוני' הנפש וכידוע שזהו עיקר הפרש בין נשמות למלאכים שהנשמות הן מבחי' הפנימיות הכלים והמלאכים מחיצוניו' הכלים וד"ל ומ"ש דלא פסיק טעמא בין בי"פ משה הללו, הענין הוא מפני ששרשו מאד נעלה ממדרגת שניהם כמשי"ת בסמוך ע"כ אין הפרש אצלו בין פנימיות המחשבה לחיצוניות הדבור ולכך לא פסיק טעמא וד"ל.

וזהו ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, פי' משפטים לשון הליכה בתרגום כמשפט הראשון כו' כהלכתא קדמייתא כו' והענין הוא כנ"ל שמה הוא הממשיך הדעת מלמעלה למטה בדרך הולכה לכך נק' משפטים (וגם להיות כי משפט איהו רחמי וידוע שכל מי שאין בו דיעה אין בו רחמים וכו' וכענין לעולם ירגיזו כו' שיתמרמר על נפשו על עוצם ריחוקה כו')

לעילא עד דישראל מקדשין. לי' לתתא דמקדשי' לי' כלא כחדא כו' והענין הוא שלכך אין מקדשין אותו מלמעלה עד שיקדשו אותו מלמטה שמצפים המלאכים לקדושת ישראל שלמטה דמקדשי לי' כולא כחדא כו', בהיות שרש ישראל עלו במחשבה לפניו תחלה כו' שנמשכו מבחי' מחשבה עילאה ושרש המלאכים הוא דבר ה' ורוח פיו ית' כמ"ש בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם וגו' לכך אינם יכולים המלאכים לומר קדוש היינו להמשיך עייז בחי' הדעת עליון אליהם כניל עד שיאמרו ישראל של מטה. נקדישך כו' בהיות שרש ישראל עלו במחשבה עייז ממשיכים משרשם בחי' מחיע את בחי' הדעת אל בחי' דבר ה' ית' ואזי יוכלו המלאכים להמשיך משרשם. בחי' דבר ה' ית' אליהם הדעת ג"כ אבל טרם שהמשיכו ישראל משרשם בחי' מחשבה עילאה כו' אין המלאכים יכולים להמשיך אליהם הדעת משרשם דבר ה' ית' מאחר שלא נמשך עדיין אף במחשבה עילאה איך ימצא בבחי' הדבור עליון כמו עד"מ א"א לדבר זולתי כשיחשוב בתחלה במחשבתו צירופי אותיות אלו שרוצה לדבר כו', כך עד"מ למעלה א"א להמלאכים. להמשיך מדיבור. עליון

דישראל מקדשין: בתריח: דמקדשין ישראל.

עליון: בתריח ליתא.

של מטה: בתריח: למטה.

מחיע. . . משרשם: בתריח: עליונה כניל ואו המלאכים יכולים להמשיך אליהם הדעת משרשם.

להמלאכים: בתריח ליתא.

מדיבור: בתריח: מבחי' דבור.

נוסחא שניה

שכלול בזה חוי"ג הגבורות הוא מה שירגיזו כו' והחסדים הוא שהרי מפני האהבה שאהב לדבקה בו ית' והוא נתרחק כ"כ יצר לו וכו' והרחמים על נפשו כלול משניהם והוא השיין בג' קוין שבעשב הניל שנתקן עיי הדעת דוקא וד"ל) אשר תשים לפניהם לפנימיות המדות שלהם כי הדעת עיקר חיותן וקיומן כניל, כי תקנה עבד עברי כו' כי תקנה קאי במשה דוקא והנה תחלה יש להבין פי' הקנין הנה כתיב קונה שמים וארץ ולפעמים כתיב בורא שמים וארץ וכן קונה הכל ובורא הכל ענין ההפרש בין קנין לבריאה הוא שהבריאה לא שייך אלא בדבר במה שנתחדש יש מאין כמ"ש ואם בריאה יברא ה' ופצתה האדמה כו' וכידוע דהבריאה היא שנתחדש הדבר מעיקרא דהיינו שלא הי' הדבר במציאות כלל בתחלה ועתה הוא שנתחדש, אבל הקנין הוא בבחי' גילוי ההעלם בלבד דהיינו שלא נתחדש הדבר במהותו כלל מכמו שהי' בתחלה רק שיצא מן ההעלם לגילוי בלבד ואין ההתחדשות כגוף הדבר כלל רק שהתחדשות הוא במה שבא לידי גילוי למקבל בלבד והיז' כמשל הקונה את הסחורה שאינו אלא מוציאה מרשות המוכר ומביאה לרשותו אבל אין התחדשו' כלל כגוף הדבר שהסחורה היא בהווייתו ברשותו כמו שהיתה ברשות המוכר בלי שום שינוי כלל וד"ל. וזהו פי' קנין למעלה שהוא ענין

בחי' הדעת עד שיקדשו אותו מלמטה פי' שימשיכו ישראל מלמטה ממקורם ושרשם בחי' מחשבה עילאה אל הדבור והיינו שע"י אמירתם קדושי כו' נקדישך כו' הם ממשיכים את הדעת מלמעלה מן המחשבה עילאה לתוך המח' עילאה ואח"כ מהמח' אל הדבור עליון או יוכלו המלאכים להמשיך אליהם הדעת מבחי' דבור עליון ג"כ ואז אומרים המלאכים ג"כ קדוש כו' בשביל להשפיע הדעת מהדבור עליון אלי' מקורם אל בחי' עולם העשי' אל ישראל שנפלו למטה ונתלבשו בגופי' גשמי' דעשי' כו' שבבחי' ומדרגה א' ישראל הם למעלה מן המלאכים עד שהמלאכי' מצטרפים אליהם שימשיכו אליהם הדעת ממקורם ושרשם מח' עילאה כנ"ל ובבחי' ומדריגה אחת המלאכים למעלה מישראל עד שישראל מצטרפים שישפיעו אליהם הדעת למטה בעשי' מחמת שנתלבשו בגופים גשמי' דעשי' שמצד שרש שרשם הם למעלה מהמלאכים לכך ממשיכים הם ממקורם הנעלה בחי' מחש' עילאה אל בחי' הדיבור עליון שרש ומקור המלאכים העליונים כו"י ומצד ירידתם למטה להתלבש בגופים גשמיים דעשי' המלאכים הם נעלים מהם עד שמצטרפים להשפעת המלאכים שישפיעו להם הדעת שכבר נמשך אליהם ע"י ישראל

קדוש: בתריח נוסף: קדוש קדוש.

אז: בתריח ליתא.

מן המלאכים: בתריח: מהמלאכים.

כנ"ל ובבחי' . העליונים כו': בתריח ליתא.

נוסחא שניה

ההמשכה מן ההעלם לגילוי בלבד והיינו כי תקנה פי' שתמשיך מן ההעלם שבצממות המאציל לידי גילוי כו'. עבד עברי פי' עבד עברי הנה כתיב בעבר הנהר ישבו אבותיכם כו' ולכך נק' בני' עבריים, והענין הוא דכתיב ונהר יוצא מעדן כו' פי' נהר הוא בחי' בינה מקור כל ההשתל' שבאבי"ע כידוע עד"מ הנהר הגשמי שהוא המקור הכללי לענפים המסתעפים ממנה בהמשכות בריכות רבות לכל צד כו', וכמו"כ כתיב ומשם יפרד והי' לד' ראשים כו' שבבחי' נהר הזה מתחיל הפירוד להשתלשל מעילה לעילה וממדרגה למדרגה עד להשקות הגן (ג"ן סדרי דאורייתא) הוא בחי' מל' סופא דכל דרגין כו', אבל בעבר הנהר הזה היינו למעלה מבחי' מקור כל ההשתלשו' דאבי"ע דעבר לישנא דאקדומי הוא והוא בבחי' עצמות אא"ס ב"ה שלמעלה מעלה מכל ההשתלשו' אשר שם אין שום התחלקות כלל וקטן וגדול שוים שם וכמ"ש כחשיכה כאורה כו' כי אין שם בחי' מעלה ומטה כלל כמשל העיגול כו' וכידוע ושם נאמר אדם ובהמה תושיע ה' שאין הפרש בין אדם לבהמה כי שוה ומשוה קטן וגדול כו' וד"ל. ועבד עברי היינו נשמה דכנ"י שנק' עבריים כי ישראל עלו כמחשבה בבחי' עבר הנהר הנ"ל למעלה מכל ההשתלשו', וזהו כי תקנה עבד עברי שתמשך ותוציא מן ההעלם לגילוי

שלמטה כנ"ל למטה לעולם העשי' ממש. וזהו וכולם מקבלים דין מן דין כו' שהאחד מצטרך לקבל מחבירו שיש מעלה בזה משאיכ בזה וכן להיפוך דלא ראי זה כראי זה לכך מצטרכים זה לזה לקבל זה מזה כנ"ל. ולזאת נאמר ג"פ קדוש הראשון הוא להמשיך מוח הדעת מלמעלה מהמח' לתוך המחשבה עילאה והשני להמשיך מן המח' אל הדבור עליון והג' מדבור עליון אל בחי' עולם העשי' שזהו ירידת השפע עליונה דרך ג' לבושי עליונים מחדו"מ כנ"ל וד"ל. והנה כ"ז נעשה ע"י בחי' משה רע"מ שהוא המשפיע מוח הדעת מריש כל דרגין מבחי' מח' עילאה עד סוף כל דרגין בחי' עולם העשי' שיהי' עובר דרך ג' לבושי' מחדו"מ כנ"ל, והנה כתיב בזה"ק ע"פ משה משה דלא פסיק טעמא בגוויי' (אבל אברהם אברהם פסיק טעמא בגווייהו) והיינו שבחי' שפע הדעת הנמשך מבחי' משה רע"מ לתוך המח' עילאה ובחי' ירידת השפע הנמשך ויורד ממנו לתוך בחי' הדבור ומעשה שוין במהות אחד ממש ולא ישתנו כלל בדמותן ובצלמן כנ"ל. וזהו משה משה דלא פסיק טעמא בגווייהו כו' וד"ל, וז"ש ואלה המשפטי' אשר תשים לפניהם משפט הוא לשון הליכה כדמתרגם על משפט הראשון הלכתא קדמייתא כו' והיינו שעתה הוא בחי' עליות העולמות מדרגא לדרגא עלי' בתר עליי' כו' שז"ש הליכות עולם לו כו', וע"ז אמר ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם דוקא דהיינו משה ישפיע בחי' הדעת עליון שהוא הפנימי' של המדות שהוא עיקר הקיום של המדות כי אברהם הי' מרכבה לבחי' החסד ויצחק למדת הגבו' כו', אבל משה הי'

נוסחא שניה

עבד העברי אשר הוא בהעלם בעבר הנהר הנ"ל כי איצ רק לבא מן ההעלם לגילוי בלבד בבחי' קנין הנ"ל מפני שכבר שרש נשמות ישראל יש בעבר הנהר הנ"ל ולהיות כן ביכולתך ג"כ יהי' להשפיע לבחי' בהמה שהם ג"כ בחי' הדעת עליון להקרות זרע אדם כנ"ל מפני שכבר עלו במח' בעבר הנהר הנ"ל אשר שם אדם ובהמה שוין כו', משאיכ המלאכים הן מבחי' בריאה יש מאין ולא בבחי' קנין ומטעם זה יכולה הנשמה לירד בגוף גשמי ולא המלאך מפני שיכולה להיות בלא שום שינוי מכמו שהיתה במקור חוצבה כמשל הסחורה הנמשכת מרשות לרשות משאיכ המלאך וד"ל. והטעם שע"י משה דוקא שהוא הקונה את העבד העברי הנ"ל הנה הוא מפני שנאמר במשה כי מן המים משתיהו והענין הוא בחי' מים העליונים שלמעלה מעלה מכל ההשתל' כנ"ל בפ"י בעבר הנהר וכמ"ש יהי רקיע בתוך המים כו' וכמ"ש במ"א אשר שם קטן וגדול שוין ע"כ ביכולת משה להשפיע בכל נפש מישראל אפי' ההדיוט שבהדיוטות לידע בחי' הדעת העליון דזרע אדם הנ"ל לאהפכא חשוכא לנהורא בבחי' פנימיות המדות כנ"ל והיינו כי תקנה אתה דוקא ואדסמיך ל' קאי אשר תשים לפניהם לפי שמשה הוא הממשיך את הדעת לכנ"י הנ"ל והיינו שלא אמר כי יקנו לשון רבים דהכל קאי במשה דוקא מטעם הנ"ל וד"ל.

בחי' הדעת עליון שהוא הפנימי' של המדות חו"ג אלו המסתעפים ממנו והוא עיקר הקיום שלהם כנ"ל וע"ז נאמר אשר תשים לפניהם דוקא לבחי' הפנימי' שלהם (גם לשון לפניהם הוא לשון לפנים שהוא למעלה ומקדם אליהם) וד"ל.

ד) כ"י תקנה עכד עברי וגו', כתיב קונה שמים וארץ וכת"י בורא שמים וארץ נאמר קונה הכל ונאמר בורא הכל, ההפרש ביניהם הוא* שבורא שייך בבחי' הבריאה מאין ליש שלא כדרך סדר והדרגת ההשתלשלו' כלל שאין הנברא ערך כלל אל הבורא שהבורא קדמון ונצחי והנברא הוא ונפסד כו' אבל כו' ולכך בחי' הבריאה הוא בחי' התחדשות ממה שנתחדש השפע של הבורא למהות אחר ממש הוא מהות הנברא אשר אין ערך ביניהם כנ"ל, אבל קונה אינו שייך כ"א בדרך סדר והדרגת ההשתל' מעילה לעילה שאין משתנה השפע של העילה כשנמשך ממנו העלול זולתי בחי' גילוי מן ההעלם שבעודו עלול ונכלל במקורו עילתו הי' בבחי' התכללות והעלם (שיש בכלל מאתים מנה) ועתה נתגלה בבחי' גילוי אבל לא נשתנה ממהות למהות כלל בין קודם הגילוי לאח"כ. ומה גם אין בזה שום חידוש כלל שלא נתחדש

הוא: בתרי"ח ליתא.

כנ"ל: בבוך 174, 258: כלל.

לאח"כ: בבוך 174: בין לאחר הגילוי.

נוסחא שניה

שש שנים יעבוד כו'. היינו שית אלפי שני דהוי עלמא כו' וביאור הדברים הנה כתיב ואברהם זקן בא בימים ופי' בזהוה באיגון יומין עילאין שהן בחי' הלבושי' כו' ע"ש. ולהבין זה מפני מה נק' הלבושים בשם ימים יש להקדים הפסוק והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים כו' עד"מ הנה הצרור שצוררים בו הכסף הוא כיס של עור, כמ"כ כאן הנה יש לכוש לנשמה שתיצרר בו ותתעלם בו ונק' צרור החיים והוא מפני שא"א שתשיג אלקות כבלתי מסך מבדיל רק ע"י לבוש המסתיר כמשל מי שאינו יכול להביט באור הבהיר מאד כ"א ע"י מסך, וזהו בא בימים באיגון לבושוין כו'. פי' שממעשה המצוה נעשה לבוש לנשמה כידוע שהתורה והמצות הן הלבושוין וכמבואר שם בזהר ולפי שבאין מלמעלה מן הזמן בתוך הזמן נקראים בשם ימים יומין עילאין שבבחי' זמן ודרך כלל הן הנה שית אלפי שני דהוי עלמא כו' וד"ל. וזהו שש שנים יעבוד כו' פי' שית אלפי שנין דהוי עלמא הנק' יומין עילאין שהן בחי' הלבושים של מעשה המצות כנ"ל יעבוד העבד העברי הנ"ל לתקן אותם. והענין הוא כמו העיבוד של עורות שהוא כדי להלבין קליפת העור כו' כמ"כ להיות כי המצות מעשיות נעשים למטה בענינים גשמי' מאד כמו בצמר דציצית וקלף דתפילין וכדומה כדי שיעלו לד' למצוה ולהיות נק' אברים וגופא דמלכא כידוע דרמ"ח פקודין כו' צריך

דבר מהי כלל רק אותו הדבר שהי' בבחי' העלם והתכללות נתגלהי בבחי' גילוי כניל וזהו נק' בחי' קונה כמשל האדם הקונה סחורה שמתחלה קודם לקיחתו הימנוי הסחורה צפונה וטמונהי אצל המוכר או החנוני בקופסא או בחנות ועתה כשהלוקח קנה הסחורה הוציאה מהעלמה לידי גילוי שעשאה למלכוש כדומהי וכהיג והיינו שהסחורה יצתה מרשות לרשות מרשות המוכר לרשות לוקח ויצתה מהעלמה לידי גילוי עייז כו', כך עדמי' למעלה ענין יציאת השפע מבחי' העלמה שהיתה נכללת במקורה עילתה לידי גילוי בהעלול זהו נק' בחי' קונה שיצתה מרשות לרשות מהעלמה לידי גילוי כניל, וזהו קונה שמים וארץ קונה הכל כו' כניל, אבל בחי' בורא הוא בחי' התחדשות ממש מאין ליש שלא כסדר ההשתל' כניל וזהו מיש בורא שמים וארץ או בורא את הכל כו' ודיל, וזיש כי תקנה עבד עברי וגו' שהקביה אמר למשרעיה ואלה המשפטים אשר תשים אתה דוקא לפניהם והיינו עיי שתקנה עבד עברי וזיש לו דוקא כי תקנה עיע וגו', והענין הוא דכתי' בעבר

דבר מה: בתריח ליתא.

נחגלה: בתריח: נשתנה.

הימנו: בכור 174: היתה.

צפונה וטמונה: בכור 174: טמונה וצפונה.

למלכוש כדומה: בכור 174: כדומה למלכוש.

עדימ: בתריח: עדיז.

נוסחא שניה

לעבוד ולתקן אותם דהיינו להפשיט אותם מבחי' גשמיותם מכמו שהן למטה והיז' כמו העיבוד העורות להלבין העורות כו' ודיל ובמה הוא מלבן ומזכך את מעשה המצות בעבודה שבלב זו תפלה דוקא דעיי אהבה ויראה בהתלהבות אז המצות שנעשי' עייז כל היום המה מזוקקין ומלובנין מגשמיותן כי התורה והמצות נק' גופא דמלכא כניל והאוייר הרי הן בחי' גדפין לגופא כידוע ודיל. וזהו כעדר הרחלים שעלו מן הרחצה פי' עדימ הרחלים העטופים ומלובשים בצמר שלהם כשהמה מתסנפין בכל דבר מאוס אז הרועה הנאמן לצאנו יחמול עליהן ויוליכן לנהר לרוחצן מן הטינוף ומרחיצן היטב במים כו' עד שיהי' כמו הצמר הנקי בן יומו וכו' כך עדימ הנה הצאן הנה הנשמות כמיש צאינה וראינה וכו' ונק' עדר הרחלים וכאשר במעשה המצות שלהן נעשה מלובשי' אך שנתגשמו מפני שנעשי' המצות מעולם השפל הזה הגשמי אז הרועה הנאמן הוא בחי' משה רעיא מהימנא שבכל דור ודור מרחיץ את לבושי של מעשה המצות בבחי' מים עליונים כו' וזהו שעלו מן הרחצה ודיל. ואמנם עיקר הרחיצה הוא באוייר שבתפלה מפני שהוא המלבין ומזכך מאד כמיש רוחצות בחלב כו' ונק' ליבון הלכתא כמיש בזהר והגם שאוייר דרבנן וקיש דאורייתא האוייר הן המלבנין מטעם ששרשם בבחי' מים עליונים דמשה הניל כי נעוץ סופן בתחלתן כו' כמיש במיא ודיל.

הנהר ישבו אבותיכם מעולם, הנהר הידוע הוא בחי' נהר עליון דכתי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים וגו', פי' כללי סדרי ההשתלשלו' דעולם האצי' היינוי נקי' בחי' נהר היוצא מעדן להשקות את הגן שנמשך השפע מריש כל דרגין ויורד ומשתלשל למטה עד שמשקה את הגן כו' ומשם יפרד והי' לדי' ראשים וגו' דהיינו שבבריאה מתחלק השפע לדי' חלקים שזוהו עלמא דפרודא משאיכ באצי' הוא עולם האחדות הוא רק נהר א' היוצא מעדן כו' ששם תכלית היחוד כנודע, ובעבר הנהר עליון הנ"ל שהוא למעלה מבחי' נהר עליון הנ"ל דהיינו למעלה מסדר ההשתל' ישבו אבותיכם ולכך נקי' ישראלים בשם עברים כמ"ש עברי אנכי וגו' ע"ש בעה"י שישבו אבותיכם מעולם כו' והיינו שבעה"י שהוא למעלה מהשתל' שם הוא למעלה מבחי' התחלקות המדרגות מעלה ומטה נשמות ומלאכים זרע אדם זרע בהמה כנ"ל ששם הקטן והגדול שוין בערך א' כלא חשיבי ואין יתרון לגדול על הקטן שכולם שוין בערך א' בבחי' הביטול לפניו כי שוה ומשוה קטן וגדול וכמ"ש אדם ובהמה תושיע הוי' בשוה להאדם והבהמה כנ"ל. וע"ז נאמר כי תקנה עבד עברי שמשרע"ה קונה את בחי' העבד עברי שהי' בעה"י העליון בבחי' ההעלם מהעלם לגילוי שיתגלה למטה וימשיך דעת ככולם אף בבחי' זרע בהמה כי זה שהם זרע בהמה הוא בסדר והדרגת

היינו: בחו"ח ליחא.

נוסחא שניה

והיינו הטעם ג"כ שעבד העברי דוקא יעבוד השש שנים הנ"ל ולא זולתו מפני ששרשו בעבר הנהר הנ"ל ע"כ ביכולתו לרחוץ ולתקן הלבושי' כו' וד"ל.

ובשביעית יצא לחפשי חנם חנם בלא מצות כו', כי הנה ידוע דהמצות מעשיות אין מעלין מ"ן רק לבחי' התחתונה שבעצמיות המאציל אבל לגבי עצמיות אור א"ס ממש אין אתעדלית מגיע לשם כלל וכמ"ש אם צדקת מה תתן לו כו' ושם נקי' חפשי חנם בלא מצות שמפני רוממות המדרגה בעצמות אור א"ס אין המ"ע והלית תופסים מקום כלל וכלל להיות המ"ע ממשיך והלית פוגם כו' וכמ"ש במ"א ע"פ זכרנו את הדגה כו' במצרים חנם חנם בלא מצות שהשפע משם בבחי' מתנות חנם בלבד ולא מצד המעשה התחתונה כלל, והנה בכל שית אלפי שני דהוי עלמא הנ"ל אין מנוחה כלל לכל העולמות כמ"ש ילכו מחיל אל חיל כו' בעילוי אחר עילוי מדי שבת וחודש כו' וגם למטה אנו רואים שאין שיעור לאופני העליות שהרי מבואר למעלה דהאוי"ר שבתפלה מלבנין מעשה מצות דהיינו שלפי ערך הזדככות ההתבוננות ועומק הלב במס"נ בתפלה כן הוא ערך המשכות גילוי אור האלקי בתורה ומצות בהזדככות ביותר וכן בהיפך שלפי ערך ההמשכה

ההשתלשלי ששם ימצא התחלקות המדרגות מעלה ומטה קטן וגדול כו', אבל משה ה' בחי' ע"ע שנמשך מעה"נ עליון מהעלם לגילוי ששם שוה מעלה ומטה קטן וגדול כנ"ל, וזהו כי תקנה שמהה הוא הקונה את בחי' ע"ע מהעלם לגילויי בשביל השפעת הדעת אף ברע בהמה כנ"ל וד"ל.

ה) שש שנים יעבוד וגו', כתיב ואברהם זקן בא בימים וכ' בזהר ע"ז בא בימים ממש באיגון יומין דאיגון קריבין לי' כו' ע"ש, פי' ימים הם בחי' לבושים שהימים שהאדם חי ע"פ האדמה ע' שנה או פ' שנה ומקיים בהם תומ"צ זהו בחי' הלבושים הנעשים בימים ושנים שתחת הזמן דוקא שהימים שנמשכו מלמעלה מהזמן להתלבש בבחי' הזמן וע"ז נא' ימים יצרו ולא אחד בהם כו', דהיינו כמ"ש והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את ה' אלקיך פי' שתכלית הכל מוכרח כאויא מישראל להתעלות למעלה להיות צרורה בצרור החיים את ה' וגו' ליהנות מזיו השכינה בה' ולאשתאבא בגופא דמלכא כו', והיינו ע"י תומ"צ שקיים בעוה"ז תחת הזמן בימים ושנים שחי' ע"פ האדמה וקבל מזיו השכינה ב"ה ועונג עליון נועם ה' ית' בהיות התומ"צ נק' בחי' גופא ממש שע"י דוקא ישתאב בגופא דמלכא להיות צרורה בצרור החיים בהלבושי' דתומ"צ כנ"ל. (משא"כ המדות אהוי"ר הם רק גדסין לפרחא

לגילוי: בתרח: אל הגילוי.

נוסחא שניה

בהזדככות בגילוי אור בתורה ומצות כן יהי' ערך ההזדככו' בהתבוננות ומס"נ בתפלה כי הא בהא תליא דהמ"ן הוא לפי ערך המ"ד והמ"ד הוא לפי ערך המ"ן כידוע וד"ל. וזהו ומקבלין דין מן דין שהרי לפי ערך התפלה כן ערך התורה ונמצא התורה מקבל מן התפלה ולפי ערך התורה כן ערך התפלה הרי התפלה מקבלת מן התורה ושניהם אמת שמקבלים דין מן דין כו' שהמ"ן מקבל ממ"ד והמ"ד ממ"ן ויחדיו יהיו תמים שאין לזה בלא זה שלימות כ"א בהתאחדם דוקא וד"ל. והנה ידוע שבכל יום מתחדשים כל העולמות ונעשה יחוד מ"ן ומ"ד חדש שלא הי' כדוגמתו עדיין והוא ענין העליות מידי יום ועד"ז מדי שבת ומדי שנה וכו' וכ"ז הכל דרך עלי' עלי' אחר עלי' וא"כ אין זה בחי' מנוחה מאחר שילכו מחיל אל חיל כו' אבל באלף השביעי יהי' יום שכולו שבת ויהי' מנוחה לחיי העולמים פי' מנוחה הוא למעלה מעלה מבחי' העליות הנ"ל שהם רק ע"י מעשה המצות שנעשה יחודים עליונים על ידן בכל יום בעילוי יותר כנ"ל. אבל באלף הו' יהי' גילוי בחי' עצמיות אור איס שלמעלה מכל ההשתלשלו' עד שאין המצות מגיעין אליו כלל כנ"ל וא"כ הוא למעלה מבחי' העליות שנעשים ע"י המצות וע"כ יהי' מנוחה לחיי העולמים פי' בחי' תחתונה שבעצמות אור איס נק' חיי כל העולמים כידוע והמנוחה שבו היינו כאשר יגיע לבחי' העצמות ממש וד"ל,

לעילא כו'). וז"ש שש שנים יעבוד שש שנים הן השית אלפי שני דהוה עלמא שהוא זמן העבודה כי היום לעשותם דוקא והיינו שיעבוד הוא לשון עיבוד עורות שהעבד עברי הוא בחי' משרע"ה הוא יעבוד את התומ"צ שנשפלו למטה בגשמיות בעניני עוה"ז הגשמי' שצריך לברר ולינק אותם ולרחוץ ולכבס אותם במים עליונים ממקורו עה"נ העליון וכמשל המלבוש גשמי שרוחצים אותו ומכבסים אותו במים טהורים או יהי' צח ונקי ומלובן, כך משה בחי' הדעת עליון מזכך הלבושי' דתומ"צ שנתלבשו בענינים גשמיים ע"י מוח הדעת עליון שע"ז מזדככים בזיכוך נעלה וכמ"ש כעדר הרחלים שעלו מן הרחצה, שמשה הוא רע"מ כרועה ירעה עדרו שצריך להאכילן עשב השדה ולרחוץ אותם מצואתם כו', כך משה משפיע בחי' עשב השדה כנ"ל וגם רוחץ עדרו במים עליונים דעבר הנהר עליון לזכך הלבושים דתומ"צ כנ"ל וכמ"ש רוחצות בחלב כו' שממשיך בהן בחי' לובן העליון וזהו בחי' ליבון הלכתא שמלבין ההלכה בלובן העליון כנ"ל וזהו ע"י התפלה שתקנו רבנן שבזמן התפלה מתגלה דעת עליון וע"ז נזדככו הלבושי' כנ"ל דתומ"צ כנ"ל וד"ל וכדרז"ל על צדיקים אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב כו', אבל באלף השביעי יהי' מנוחה לחיי העולמים אזי יצא לחפשי חנם בלא מצות כנ"ל וד"ל.

בחי': בכוך 258: הוא בחי'.
הלבושי': בכוך 258: את הלבושים.

נוסחא שניה

וזהו ובשביעית יצא לחפשי חנם בשביעית דוקא דהיינו באלף השביעי שיהי' מנוחה לחיי העולמים יצא העבד העברי הנ"ל חפשי מעבודתו לתקן ע"י מעשה המצות כנ"ל והוא מטעם שיבא לבחי' חנם כנ"ל וד"ל. והיינו מה שנאמר ג"כ במשה כי מן המים משיתיהו דמשמע שירידתו מן המים העליונים הי' כדי לתקן כנ"ל, אבל בשביעית יצא לחפשי כי אז איצ' תיקון כנ"ל הנה מלבד שאז יושלם הבירור דשית אלפי שני כו' הנה גם לא יצטרך להיות גואל אחרון כמו בימות המשיח כידוע דהעוה"ב אלף הו' הוא למעלה מימות המשיח כמ"ש במ"א וד"ל.

בעז"ה. ביאור על הנ"ל.

להבין שרש הדברים הנ"ל באר היטב, איתא בס' התמונה דהאי עלמא הוא בחי' שמיטה שני' שמיטת הפחד, דהיינו כל וי"ו אלפי שני דהוי עלמא וחד חרוב הוא בחי' שמיטה שניק' שמיטת הפחד וקודם לזה הי' שמיטת החסד וכו'. וי"ו אלפי שני שהיתה באופן אחר ממש בדקות ורוחניות יותר שהתורה הי' באופן אחר והעבודה באופן אחר ובניא היו כמלאכים כו' ועתה בשמיטה זו השני' ממדת הגבו' שנק' שמיטת הפחד העולם מגושם ביותר ועברו כל הצרות לישראל בחורבני' בית ראשון ושני' כו' הכל מצד שנמשכה ממדת הגבו' והפחד כו', והנה ב' נשמות לבד' נמשכו משמיטה ראשונה לשמיטה זו לתקן העוה"ז והם חנוך ומשה כו' כמשנת"ל וכמ"ש

בעז"ה . . הנ"ל: כיה בתריח שם ע' תיב.

וכו: בתריח: לכל.

באופן: בתריח: הי' באופן.

בחורבן: בתריח ליתא.

ושני: בתריח: ובית שני.

לבד: בתריח ליתא.

נוסחא שניה

בעז"ה

להבין שרשי הדברים הנ"ל, הנה תחלה יש להבין שרש ענין וזרעתי את ב"י זרע אדם וזרע בהמה וכנ"ל בהיות ידוע בע"ח דנשמות דאצי' נק' בשם אדם לפי שנמשכו מבחי' אדם העליון דאצי' כמ"ש על הכסא דמות כמראה אדם כו' ואדם בגימ' מ"ה והוא שם מ"ה דאצי' כידוע והטעם שנק' בשם אדם דוקא ידוע שהוא מלשון אדמה וכענין אדמה לעליון פי' לפי שהאצי' מן המאציל הוא רק בבחי' הגילוי מן ההעלם שאין כל חדש בזה הגילוי רק מה שהי' בהעלם בעצמות המאציל נתגלה והי' כדמיון מ"ש במשה ויאצל מן הרוח על ע' הזקנים כו' שהענין הוא שנפרש ונבדל חלק הארה בגילוי על הזקנים שלמטה הימנו ובתחלה היתה הארה הזאת בהעלם במשה אבל לא שזאת ההארה מדריגה אחרת לגמרי אלא היא ממש ממדרגת נשמת משה רק שירדה מן ההעלם לגילוי בלבד (וע"כ הי' מדרגת הזקנים בערך א' עם מדרגת משה ולא נמנו למדרגה בפ"ע כמ"ש במ"א בענין ההפרש בין משה לנביאים שהם נתנבאו בכה ולא נזכרו בדבר זה גם הזקנים כו' וז"ל) וכמ"כ יובן למעלה שכל אורות הנאצלים מן המאציל הם קרובים בערך ולא שהם מדרגה ומהות אחר לגמרי אלא שירדו מן ההעלם שבמאציל לידי גילוי ונקראים בחי' גילוי של אור א"ס וכמאמר לאו דאית לך צדק ידיעא ולאו מכל אינון מדות כלל כו' רק לאחזאה כו' שהוא בחי' הגילוי כדי לאנהגא עלמין בלבד אבל מצד עצמות אור א"ס הוא למעלה מעלה מבחי' י"ס דכח"ב

במשה כי מן המים משיתיהו פי' כי הוא נמשך משמיטה ראשונה שהוא שמיטת החסד שנק' מים ולז"א כי מן המים משיתיהו וגו' ולזאת ירדו ונמשכו ב' נשמות אלו משמיטה ראשונה לשמיטה שני' לתקן את השמיטה זו כנ"ל וד"ל. וז"ש כי תקנה עבד עברי שמשרע"ה נק' ע"ע מצד שרשו שנמשך מעבר הנהר עליון הידוע שהוא למעלה מסדר ההשתל' כו' כנודע ולזה אמר לו הקב"ה כי תקנה ע"ע וגו'.

ותחלה צריך להבין היטבי ענין הפרש בין קונה לבורא הנ"ל בתו' ע"ש, הנה ידוע הפרש בין בחי' סדר והדרגת ההשתלשלו' בהדרגה וסדר מעילה לעלול ומדרגה למדרגה כו' ובין בחי' למעלה מסדר ההשתל' שאינו נמשך בסדר והדרגת ההשתל' כ"א בבחי' דילוג ממהות למהות שלא כדרך השתלשלו' והיינו כמו עדי"מ בנפש האדם מבשרי אחזה אלוקה כו' שהמדות נמשכות מן השכלי' כי לפי שכלו יהולל איש שהקטן שאין לו דעת מתאוה לדברים קטנים והגדול שיש לו דעת מתאוה לדברים גדולים שלפי

היטבי: בתו"ח ליתא.

מן השכל: בתו"ח: מהשכל.

נוסחא שניה

וכו' וכמ"ש במ"א וד"ל אמנם להיות כן שהאצי' הוא בחי' הגילוי מההעלם וכל גילוי הוא מעין ודוגמת ההעלם ממש מאחר שאין כל חדש בגילוי זה רק מהות אותו האור ממש שהי' בהעלם יצא לידי גילוי כנ"ל ע"כ נק' בדרך כלל כל האצי' בשם אדם כמ"ש אדמה לעליון כלומר עליון הוא בחי' עצמות המאציל שהוא למעלה גם מבחי' י"ס כח"ב וחג"ת כנ"ל שלא נק' חכים אלא מחמת בחי' הגילוי אור בחכמה וכמאמר אנת חכים ולא בחכמה ידיעא וכמ"ש במ"א אך בחי' הגילוי שלו ביי"ס הנאצלים מפני שהגילוי דומה להעלם כנ"ל נאמר אדמה לעליון שהוא נדמה אליו בבחי' דמיון עכ"פ מטעם הנ"ל ולכך נק' אדם וד"ל. והנה הנשמות שבבחי' האצי' ממש בכני' כנשמת רשבי' וכיוצא בו נק' בשם אדם ג"כ כי הם נמשכים מאור הזורע לצדיק כו' דהיינו ע"י יחוד זו"ג בבחי' האצי' ממש שנק' אדם והוה זורעתי בית ישראל זרע אדם דהיינו זרע האדם העליון הנ"ל וד"ל, אבל זרע בהמה הם הנשמות שנמשכו מבחי' הארת האצי' שנתצמצמה כבר בעולם הכריאה כו' שזה נק' בשם בהמה והוא שם ב"ן נגימ' בהמה כידוע, והטעם שלא נק' בשם אדם יובן עפ"י הידוע דאין ערוך כלל וכלל בין נברא עם הבורא כי מאחר שהנברא הוא יש מאין כידוע הרי אין ערוך כלל בין בעל גבול עם בלתי בע"ג עד שגם ערך בחי' דמיון ודוגמא לא יתכן לומר ביניהם וכמ"ש ואל מי תדמיוני ואשוה כו' והטעם הוא לפי שהכריאה היא בבחי' התחדשות יש מאין ולא בבחי' גילוי ההעלם בלבד כנ"ל באצי' מן המאציל וא"כ גם ההארה האלקי המתצמצמת בכל כ"כ לחדש יש בעל גבול אין לה דמיון וערך כלל

ערך השגת שכלו כך ערך מדותיו שנמשך אחר הדברים האלה ששכלו משגת כו' מפני שהמדות נמשכים מן השכלי בסדר והדרגה שיש להם ערך ויחוס אל השכל שבאופן מהות השכל כך הוא ערך המדות כנ"ל ומן המדות נמשכת המחשבה ומהמח' הדבור כו' כ"ז נק' סדר והדרגת ההשתל"י עילה ועלול שנמשכים בסדר והדרגה שהעלול יש לו ערך ויחוס אל העילה שלו כו' כנ"ל, ויש עוד בחי' ומדרגה בנפש האדם שבאה אליו שלא כדרך סדר והדרגת ההשתל"י כ"א בבחי' דילוג כו', והיינו כענין מארז"ל אע"ג דאינהו לא חזו מזליהו חזי שכאשר האדם מפחד ואינו יודע ממה הוא מפחד כו' ע"ז ארז"ל אע"ג דאיהו לא חזי מזלי' חזי שהפחד נמשך אליו מבחי' המזל שלו שלמעלה מבחי' הדעת והשכל שלא כדרך ההשתל"י כו', אך באמת א"א למצוא בחי' ומדריג' זה שלמעלה מהשתלשלות בנפש האדם להרחיב הביאור

האלה: בתו"ח ליתא.

מן השכל: בתו"ח: מהשכל.

ומן המדות: בתו"ח: ומהשכל.

ההשתל"י: בתו"ח נוסף: דרך.

כדרך: בתו"ח: בערך.

הוא: בתו"ח ליתא.

נוסחא שניה

לגבי עצמות האצ"י וכידוע דיש פרסא ופרגוד המבדיל ומפסיק בין האצ"י לבי"ע ודרך הפרסא יתצמצם האור להיות בבחי' אור של תורה וכו' וכמ"ש במ"א עד"ז ג"כ בענין התהוות נשמת אברהם בעולם הבריאה מאין ליש עד שאמר ואנכי עפר ואפר פי' שהי' רק כמו בחי' הדומם דאפר לגבי עצמות אור חסד דאצ"י שהי' מרכבה אליו כו' ע"ש וד"ל, והיינו הטעם שנק' בשם בהמה כמ"ש רוח הבהמה היורדת למטה כו' והוא בחי' שם ב"ן היורד להחיות רוח שפלים ב"ג ותכלית בג' עולמות כידוע וגם נק' עולם הכסא לגבי אדם העליון כמ"ש על הכסא דמות כו' והוא עולם הבריאה ששם המרכבה דפני ארי' פני שור כו' והגם שארי' זה שבמרכבה שהוא בחי' מחנה מיכאל כו' הנה כתיב ארי' שאג מי לא ירא כו' וכן כארי' ישאג כו' ושאגה זו היא ע"י דעת והשגה גדולה בודאי עכ"ז בחי' בהמה נחשב ונק' ארי' בלבד כו' והטעם הוא לפי שלגבי בחי' הדעת העליון דאדם העליון שעל הכסא ומרכבה כו' נק' דעת זה בשם דעת קטנות כמו ערך דעת הבהמה בלבד אעפ"י דלגבי שאר הנבראים שלמטה הימנו בודאי נחשב לדעת גדול כו' וד"ל. וגם בחי' אדם שבמרכבה כמ"ש לפני אדם לארבעתן כו' והוא בחי' המשכות הדעת שנמשך למרכבה זו דפני ארי' פני שור כו' גם הוא כמו בחי' בהמה נחשב בלי דעת לגבי דעת העליון וכמ"ש אדם ובהמה תושיע ה' כו' והטעם הוא כנ"ל לפי שמון האצ"י לבריאה אין ערוך כל עד שהאצ"י נק' אדם ועולם הבריאה נק' בהמה וזהו אדם ובהמה תושיע ה' וד"ל. וזהו שרש ענין ונתתי עשב בשדך לבהמתך כו', דהנה כדי שיהא כח לבחי' בהמה הנ"ל

בזה זולת למעלה נוכל לבאר יותר להבין הדבר על מתכונתו כו', בהיות ידוע שיש בחי' עגולים ויושר למעלה פי' יושר הוא כללות סדרי ההשתל' שבינה נמשכה מן החכמ' בסדר והדרגה עד שיש לה ערך ויחוס' אלי' כו' וכן המדות מבינה כנ"ל במשל ומע"ס הנאצלי' נמשכו ע"ס דבריאה כו' וכ"ן הוא בחי' יושר שהוא סדרי השתלשלו' העולמו' אבי"ע כו' ובחי' עיגולי' הוא למעלה מן ההשתל' הכולל הכל יחד בסקירה אחת ומקיף מכל צד בהשוואה אחת ואין נמצא בו בחי' מעלה ומטה כלל כמשל עיגול הגשמי שאין נמצא בו מעלה ומטה כלל כמו הארץ גשמי היא כדור עגולה כתפוח כו' שאין נמצא בה בחי' מעלה ומטה כלל פי' שבנ"א היושבים על הארץ נדמה להם שהם למעלה אשר בנ"א הדרים לנגדמ' תחתיהם ממש (בעולם החדש אמעריקא) הם עומדים ברגליהם למעלה ופניהם למטה והי' מצטרכים ליפול לגמרי, אך באמת לגבי בנ"א שלמטה נדמה שהם למעלה ואלו למטה ובאמת כך הוא ששניהם למעלה שבדבר כדורית לא ימצא בחי' מעלה ומטה שלאותן העומדים בצד דרום נדמה להם שאותם הצפונים הם למטה ואלו הצפונים

י"חוס: בבוך 258 ואח"ה.

לנגדמ: בחו"ח ליתא.

נוסחא שניה

להיות מתעלה למעלה ליכלל בבחי' האצ"י עצמו להקרות בשם אדם צ"ל ע"י ההשפעה וההארה מלמעלה למטה תחלה מאצ"י לבריאה והוא הנק' עשב כי תיבת עשב הוא שם ע"ב שרש החכמה ומוחי' העליונים והשי"ן באמצעו הוא על היות המוחי' נמשכים לג' קוין דבריאה חג"ת כו' והוא ענין המשכת הדעת בג' חללי גלגלתא כמשי"ת בעו"ה וביאור הדברים הנה עדי"מ העשב הגשמי שצומח מן הארץ הגשמי' הנה אנו רואים שכח הצומח שיש בארץ מתחלת הבריאה עפ"י מאמר תדשא הארץ כו' הגם שהוא רוחני מאד הוא יצמיח את העשב הגשמי והענין הוא דכח הצומח הרוחני בוקע אורו בתוך הארץ ומברר כל סיג ופסולת שבארץ עד שיוציא את הטוב המובחר ממנה והוא עשב הצומח שנתברר מלחלוות הארץ ואם לא כח המצמיח שבארץ לא הי' מתברר כלל להיותו צמיחת העשב כו'. והדוגמא מזה יובן בארץ העליונה הוא בחי' שם ב"ן הניל הנק' ג"כ שדה או חקל תפוחין כידוע והיא היורדת להחיות רוח שפלים כנ"ל ומבררת בירורי רפ"ח ניצוצי שנפלו ונתגשמו למטה כידוע וכח המברר הוא שם ב"ן כידוע. וזהו מצמיח חציר לבהמה אמנם אין ככתה לברר כ"א ע"י בחי' מ"ד דשם מ"ה שהוא הנותן כח להצמיח חציר לבהמה כו' וזהו ועשב לעבודת האדם פי' ע"י עבודת אדם העליון בשדה זו הנק' חקל תפוחין לעבדה בחרישה וזריעה וכו' וכל הלי"ט מלאכות כידוע אז תתן הארץ את יכולה ותצמיח כל מיני עשב כו' וד"ל. וזהו ונתתי עשב בשדך פי' ונתתי היינו עצמות אור א"ס שבאדם דאצ"י הוא אשר נותן הכח ועוז להצמיח בחי' עשב עליון בארץ העליונה ומתחלה העשב הזה כלול

נדמה להיפוך כו' וכמו שהוא למטה בגשמי' כך שבעיגול הגשמי אין בו נדמה שימצא ראש וסוף מעלה ומטה כלל.

כך עדימ למעלה ממש בבחי' עיגולים הם המקיפים שלמעלה שנק' בחי' סוכיע שלמעלה מבחי' ההשתל' הכוללם יחד בסקירה א' כולם כא' מראש וסוף בהשוואה אי' לכל צד בלי שימצא ראש וסוף כלל והיינו כענין מארזיל בכמה מקומות בש"ס גלוי וידוע לפני מי שאמר והי' העולם ולא אמרו הוא יודע הכל כו', להיות הרמב"ם ז"ל כתב שהוא היודע והוא הידוע והוא המדע כו' כ"י אין לך דבר שחוץ ממנוי' ודבר זה אין הפה יכולה לאומרה ע"ש, להיות המאציל ב"ה הוא רם ונשא לבדו מופשט מגדר התוארים אלו בתכלית הפשיטות עד שהע"ס דאצי' אין להם ערך ויחוס אליו כלל ולכן כאשר נתארו בתואר זה שהוא היודע שזהו כפי הדעת הנמנה בין הע"ס דאצי' זהו שפלות גדול קמ"י ית' ומה גם בבחי' הדעת ימצא בבחי' מעלה ומטה כאדם היודע ומקיף בדעתו שמצייר בדעתו כדומה שמים וארץ

נדמה: בתרי"ח ובבוכ' 174 נוסף: להם.

א': בתרי"ח נוסף: ממש.

כ': בתרי"ח ליתא.

ממנו: בתרי"ח נוסף: ית'.

נוסחא שניה

בהעלם בעצמות כח הארץ העליונה שהוא כדוגמת כח הצומח הנ"ל שהוא רוחני ואחי"כ מתברר ויוצא להיות עשב גשמי כנ"ל והיינו עשב בשדך לבהמתך, פי' בשדך היינו בחקל תפוחין עצמה ששם יש בהמות בהררי אלף כו' והוא כאשר המל' עצמה נק' בשם בהמה עדיין כנ"ל ומקבלת המוחין עליוני' שהוא המשכת הדעת הנק' עשב ע"ב שי"ן כנ"ל מעבודת אדם העליון כנ"ל ואחי"כ יורדת שפע המשכת עשב זה עוד למטה מטה גם לבחי' מרכבה דפני אר"י פני שור כו' שנק' בהמתך כנ"ל וד"ל. ולפי ערך בירורי הרפ"ח כו' הנק' חציר כן ערך המשכת הדעת הנק' עשב משם מ"ה דאדם כו' והוא מצמיח חציר לבהמה ועשב לעבודת האדם, ויובן זה גם בעבודת ה' להיות ידוע להתפלה נק' העלא' מ"ן במסינ' כו' והתורה נק' בחי' מ"ד כי אורייתא מחכ' ומוחי' עליונים כו' ואנו רואים שע"י התפלה מתבררת התורה שהרי כאשר ילמוד האדם תורה בלא דו"ר כלל כבהמה נחשב אעפ"י שמשכיל מאד בחכמת התורה כי התורה עצמה ירדה ונתלבשה בעולם הבריאה כידוע תלמוד בבריאה כו' ומבואר למעלה דעולם הבריאה נק' בשם בהמה אך ע"י דו"ר שבתפלה דפרחת לעילא אז נק' אדם בעסקו בתורה ונמצא התפלה מבררת התורה וכן בהיפוך שהתורה מבררת התפלה שע"י המוחין שבתורה נעשה התפלה זכה וברה מכל פסולת וסיג וכו' והיז כדוגמת כח המצמיח שמברר הארץ עד שיוציא צמיחת העשב וכו' והוא ענין בירור מ"ן ומ"ד שמבררים זאי' כו' וד"ל ועדיז גם כאן שהדעת הנמשך הוא בחי' עשב העליון הוא מ"ד המברר מ"ן שבשדה העליונה וכנ"ל (וזהו שא' משה ונתתי

ובניא שעליה תחלה מקיף ומצייר בדעתו הראש הוא השמים ואח"כ הארץ
 ובניא כו' כדומה שנתפס בציור שכלו ודעתו הראש קודם לסוף דלא סגי
 בלא"ה שיתפוס דעת כולם כא' בסקירה א' בלתי שתתפשט תחלה בדעתו
 הראש ואח"כ הסוף מפני שדעתו מתלבשת בתפיס"י ההוא והדבר ההוא נתפס
 בו ומוקף כו' ולכך לא סגי בלא"ה כו', ולכן כאשר נתאר את המאציל ית'
 גיב בזה שהוא היודע את כל סדרי ההשתל' עולמות אבי"ע כו' מרכיז עד
 סוכי"ד שיודע אף מחשבת בניא שלמטה שחושב בחדרים כיי אין לך כי"ד
 נעלם ממך כו' מוכרח להיות שהוא מתלבש בבחי' הדעת לידע מציאות כל
 הנפעלים מראש ועד סוף ימצא בו בחי' ראש וסוף שבדעתו יהי מוקף
 תחלה הראש הנפעלים עליונים דאצי' ואח"כ דבי"ע כסדר השתלשלותו כו',
 אבל באמת המאציל ב"ה מופשט מגדר התוארים אלו בתכלית הפשיטות ואין
 בו משימצא ראש וסוף כלל כי הוא הווה ומשוה קטן וגדול שכולם בערך א'

בחפ"ט: בתרי"ח גוסף: הדבר.

כו': בתרי"ח: בו.

כ"י: בתרי"ח: כו'.

ממך: בתרי"ח ליתא.

הנפעלים: בתרי"ח: הנבראים הנפעלים.

נוסחא שניה

ולא אמר ונתן ה' שהרי משה הוא שאומר פ' זו דוהי' אם שמוע כו' שהרי
 אומר אליכם כו' אך מפני שהוא בחי' הדעת כמ"ש בסמוך בעז"ה וד"ל).

וזהו ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם כו' תשים ע"י משה דוקא שהוא
 מקור הממשיך הדעת לכניי להיות גם בחי' נשמות דבריאה שנק' זרע
 בהמה להקרות בשם אדם כי נתעלו ע"י מאכל העשב העליון שהוא להם
 למזון עד שימצא בהם בחי' הדעת דבחי' אדם שעל הכסא שהן נשמות
 שבבחי' האצי' ממש כנ"ל, וזהו כמבואר למעלה שהדעת הוא בחי' פנימיות
 המדות וקיומן וחיותן שהוא בחי' דעת המתפשט במדות הנק' דעת תחתון,
 והנה כתיב כי אל דיעות ה' כו' שיש הרבה מן הדעת למעלה האחד דעת
 עליון שהוא המזווג חו"ב והוא למעלה מבחי' אדם דאצי' כידוע ויש דעת
 דאחורי כתפין שמתפשט במדות להיות להם לפנימיות מוחין ועי"ז הדעת
 מתהפך בחי' הבהמה לאדם כו' והוא ענין ההרגשה שמרגישינ הנשמות גילוי
 אלקות בנפשם כי אדם שיודע את נפשו משאי"כ הבהמה כנ"ל באריכות וד"ל.
 והנה עיקר ההפרש בין נשמות דאצי' לנשמות דבריאה מבואר במ"א ע"פ
 ויבא יוסף הביתה לעשות מלאכתו ותרגומו בכתבי' דחושבני' כו' שאעפ"י
 שהי' יוסף בחי' מרכבה כידוע, וידוע שבחי' מרכבה הוא בבחי' ביטול
 האמיתי בתמידות דוקא ואיך הי' טרוד בעסקיו בתכלית הטרדא בענין
 החשבון בכל פרטי הצטרכות בכתבי' דחושבני' ולא הי' מבלבלו כלל מבחי'
 הדביקות האמיתי בבחי' הביטול אך הענין הוא לפי שאין הבלבול בא אלא

כלא חשיבי קמי' ית' ואעפ"כ הוא צופה ומביט עד סוף כל הדורות בכל פרטי פרטיות של הנברא' אף מחשבות לבות האדם שנחדרי חדרים אין לך כ"ד נעלם ממנו כו' כ"י זהו כדרז"ל שהכל גלוי וידוע לפני מי שאמר והי' העולם שאין הוא היודע את כולם שיתלבש בבחי' הידיעה לידע את כולם כי הוא מופשט מגדר התוארים אלו לגמרי והידיעה הוא ממנין התוארים דע"ס דאצי' כ"א הכל גלוי וידוע לפניו שהידיעה ממציאית כל הנפעלים בא לפניו לכך יסקרוי' כולם בסקירה א' מבלי שימצא בוי' ראש וסוף כלל דהיינו שבחי' הידיעה ממחשבות לבות האדם דעשי' החושב בחדרי חדרים שבא לפניו והידיעה הראשיות מהנפעלים דאצי' כדומה כולן באין כא' בסקירה א' נסקרים להיות הכל גלוי וידוע לפניו דוקא כנ"ל, וזהו בחי' העיגולים שלמעלה מהשתלשלו' עולמות אבי"ע הכוללם יחד בסקירה א' מבלי שימצא ראש וסוף כלל והיינו בחי' כתר דאצי' שמל' דא"ק נעשה כתר לאצי' המקיף הגדול הכולל הכל' יחד בסקירה א' מבלי שימצא ראש וסוף כלל כנ"ל וד"ל.

יח: בתרי"ח ליתא.

כ"י בתרי"ח ליתא.

יסקרו: בתרי"ח יתקשרו.

בו: בתרי"ח ליתא.

הכ"ל: בתרי"ח ליתא.

נוסחא שניה

מחמת שעניני עוה"ז תופסים מקום במחשבה ושכל וכאשר ישים מחשבתו בעניני עוה"ז לא יהי' כ"כ מחשבתו פנויות לדבקו' בחי' המרכבה למעלה אבל כאשר אין עניני עוה"ז תופסים מקום כלל וכלל לא יבלבל מחשבתו כלל ויכול להיות בדביקות האמיתי למעלה ולחשוב ג"כ באותו שעה בכל פרטי החשבון וכדומה ואין דבר זה רק במי שנשמתו בבחי' האצי' ממש ולא מי שנשמתו מהארת האצי' שנתלבש בכריאה והטעם מובן להיות כי ידוע דבחי' האצי' עצמו היינו בחי' אלקות ממש כמו שהוא בעצמותו ית' קודם שנשתלשל השפע מאין ליש בנבראים שאין כל הנבראים תופסים מקום כלל וכידוע דקמי' כלא ממש חשיבי, משא"כ הארת האצי' שמתמצמת בכריאה להוות יש מאין שכבר נסתר ונעלם האור האלקי ונחשב העולם ליש ודבר מה וע"כ מי שנשמתו מ"ס דעולם הכריאה לא יוכל להיות מרכבה לשכינה באותו שעה שיטרד בעסקי עוה"ז כי יתפסו מקום אצלו כו' וד"ל, וע"כ לא הי' בחי' מרכבה אלא האבות בלבד וכענין שנא' באברהם אשר התהלכתי לפניו וכן בחנוך ויתהלך חנוך את האלקים כו', ופי' התהלכתי שהי' בחי' מהלך בבחי' ביטול אמיתי בתמידות דוקא גם כשהי' בעסקי עוה"ז הי' מהלך לפניו כי לא הי' העוה"ז מסך מבדיל בינו לקונו כלל וכלל מטעם שנשמתם הי' בבחי' האצי' ממש וכנ"ל ע"כ היו יכולים להיות למעלה ולמטה ברגע א' כו', משא"כ נשמות דכריאה יש בהם שינוי לפעמים דביקותם בבחי' קטנות ולפעמים בבחי' גדלות והכל לפי אופן הפשטו' שלהם מעניני עוה"ז שתופסים

ו) והנה דרך פרט אף בסדר ההשתלשלו' עולמות אבי"ע ימצא בחי' המקיפים שלמעלה מההשתל' המקיף לכולם כאחד בהשווא' אחת מכל צדי מבלי שימצא ראש וסוף כו' והיינו כמו בחי' תחתונה דאצי' הוא בחי' מל' דאצי' נעשי' ראש לעולם הבריאה בחי"י עתיק דבריאה שכל סדר ההשתל' של עולם הבריאה נסקרים בסקירה אחת בלי שימצא ראש וסוף שלגבי עולם הבריאה נחשבת היא לבחי' מקיף וסובב שלמעלה מן ההשתל' עד שהוא כוללם יחד בסקירה אחת כנ"ל וכן מל' דבריאה נעשה עתיק ליצי' כו' ומל' דיצי' נעשה עתיק לעולם העשי' כו' כנ"ל שכל עולם שלמטה בטל ונכלל בהעליון הימנוי' בתכלית ההתכללו' ונסקר בסקירה אחת מבלי שימצא ראש וסוף כנ"ל וד"ל.

זי) וז"ש ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, פי' תחלה בפ' יתרו נא' עשרת הדברות ששמעו ישראל מפי הקב"ה בכבודו ובעצמו ואמרו

מכל צד: בתרי"ח ליתא.

בחי': בכוך 174: כמו.

הימנו: בתרי"ח ליתא.

ז: בכוך 1174: ו.

נוסחא שניה

מקום אצלם מטעם הנ"ל וד"ל. וזהו כי תקנה פי' הקנין הוא בבחי' האצי' עצמו כי הנה ידוע בפ"י ברוך עושך ברוך יוצרך ברוך בוראך ברוך קונך שהן נגד ד' עולמות אבי"ע והקנין בבחי' האצי' והטעם הוא כנ"ל שהאצי' אינו אלא בחי' הגילוי מן ההעלם בלבד ולא התחדשות דבר מה ולכך נק' אדם אדמה לעליון כו' וה"ז כמשל הסוחר שקונה הסחורה שאינו מחדש דבר רק שמוציא ומביא מרשות המוכר לרשותו כו' ולהיות כי האורות הנאצלים מן המאציל הן בבחי' גילוי מן ההעלם של המאציל כנ"ל ע"כ אמר כי תקנה כלומר שמשוה הוא הקונה להביא האורות מן ההעלם לגילוי בבחי' אצי' והטעם הוא שמשוה דוקא הוא הקונה יתבאר בסמוך בעז"ה, אמנם בא לומר בכאן עוד שמלבד שמשוה הוא הקונה מן ההעלם עוד זאת יעשה שעי' המשכת הדעת שממשיך לנשמות דבריאה כנ"ל גם הם יהיו בבחי' אדם דאצי' ונק' בשם קנין אעפ"י שמצד עצמם הם בבחי' התחדשות בריאה יש מאין ולא בבחי' קנין דאצי' כנ"ל, אבל מפני המשכת הדעת דאצי' שממשיך אליהם גם הם יבאו בבחי' קנין ואז יוכל להיות שגם נשמות דבריאה יהי' דביקותם תמידי ולא יתבלבלו כלל מעניני עוה"ז מטעם שיהיו נשמתן בבחי' האצי' ממש ע"י בחי' מזון בחי' עשב הנ"ל וכנ"ל וד"ל. וזהו כי תקנה עבד עברי פי' עבד הוא בחי' נשמה דבריאה שנק' עבד להיותה מקבלת השפע מו"ק דבריאה הנק' מטי"ט עבדו זקן ביתו כו' ומשה הוא המביאו לבחי' קנין בבחי' האצי' אך איך ביכולת משה להביא נשמות דבריאה ע"י העשב הנ"ל לבחי'

למשה דבר אתה עמנו ונשמעה פני כו' שלא יכלו לקבל השפע מהקב"ה. בכבודו ובעצמו זולת ע"י ממוצע הוא משרע"ה שהי' נשמתו מעבה"ג עליון הידוע שהוא בחי' המקיפ"י שלמעלה מבחי' ההשתל' כנ"ל ולזאת נאמר ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם שאמר הקב"ה למשה שהוא ישים המשפטים לפניהם שיהא עובר השפע אליהם ע"י משה דוקא והיינו מ"ש כי תקנה ע"ע שש שנים יעבוד וגו', והיינו כמשנת"ל בתורה שמשה הוא בחי' הדעת עליון שהוא רע"י מהימנא הרועה וזן את ישראל להשפיע להם. בחי' הדעת עליון שהוא פנימי' המדות לעבוד הוא ל' עיבוד עורות לברר את המדות ולא הפכא מחשוכא לנהורא להפוך את המדות לקדושה להיותם עובדים באופן אחרי. ממש שכ"ז עושה בחי' משרע"ה שנק' עבד עברי' שנמשך מעבה"ג עליון כמ"ש בו כי מן המים משיתיהו שנמשך משמיטת החסד שמיטה ראשונה

עמנו ונשמעה פן: בתרי"ח: ונשמעה.
 מהקב"ה: בתרי"ח ובבז"ר 174: מפי הקב"ה.
 המשפטים: בבז"ר 258: את המשפטים.
 להם: בתרי"ח ליתא.
 אחר: בתרי"ח: אחד.
 עבד עברי': בתרי"ח: רע"מ.

נוסחא שניה

אדם הנה יש בזה ב' טעמים הא' מפני שהעבד הוא עברי והב' מצד מדריגת משה וכו'. ותחלה יש להבין ענין עברי הנה ידוע הטעם שנק' נשי' בשם עבריים ע"ש אברהם אבינו שהי' מעבר הנהר ופי' עבר הנהר הנה כתיב ונהר יוצא מעדן כו' וידוע דחכ' דאצ"י נק' עדן העליון ובינה דאצ"י נק' הנהר שיוצא מעדן והוא יחוד או"א תרין ריעין וכו' וכל סדר ההשתלשו' דאבי"ע נמשך מיחוד חו"ב דנהר יוצא מעדן חח"ן מימין וכנ"ל עד רגלי עשי' והוא בחי' יושר, אבל בחי' עגולים הוא למעלה מעלה מכל סדר ההשתל' דאבי"ע וכמשל ציור האדם התחתון שיש בו ג' חללי גלגלתא וידים חג"ת ונה"י והוא בחי' יושר כפרצוף אדם נר"ן אבל בבחי' חי' יחידה שבו הוא למעלה מבחי' ציור ראש ורגל אלא הם מקיפים כל חיות האברים כולם בהשוואה לכל צד ראש ורגל כא' מבלתי המצא שום ציור התחלקות מדרגות מעלה ומטה כו' וכמ"ש במ"א וכדוגמא זו יובן למעלה שבחי' עיגולים הם האורות המקיפים שלמעלה מסדר ההשתל' דפרצוף אדם העליון הנ"ל שהוא בג' חללי גלגלתא ממוחי' דאו"א כו' ומקיפים מראשו לרגלו כא' בהשוואה לכל צד עד ששם שוה קטן וגדול כמ"ש באיוב קטן וגדול שם וכן כפי"ט השוה ומשוה קטן וגדול כו', ויובן זה יותר מדוגמת עוה"ז שאנו רואים את הארץ הגשמית שהיא כדורית כידוע ומפני שהיא בבחי' עיגולים לכך אין בה מעלה ומטה ג"כ שהרי ידוע שהדרים בארץ מתחתית רגלים ילכו בה כרגלם על הארץ ולדעתינו ראוי שיפלו למטה כי ראשם למטה ולדעתם כהיפוך שאנו למטה וכו' ובאמת שניהם אינו אמת שלא יפלו הם למטה ולא אנחנו לפי שאין

לעבוד הוא לברר ולתקן את העוה"ז דקיימא שית אלפי שני, וז"ש שש שנים יעבוד המה הוי"ו אלפי שני מהאי עלמא שמשה הוא המברר אותן כו'. ביאור הענין הוא דהנה כתי' וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה וגו', פי' שיש ב' בחי' ומדרגות בכנסי' הא' הוא בחי' זרע אדם שהמה הנשמות הגבוהות דאצי' כמו נשמות הנביאים והמיוחד שבתנאים כמו רשב"י וחביריו כו' שנמשכי' מבחי' אדם העליון דאצי' שרוכב על הכסא שהוא בבחי' שם מ"ה התיקון דאצי' שלא הי' בשבירה מעולם שהנשמות אלו איצ' לברר איצ' כלל כי אין מעורב בנפשותם בחי' רע כלל מאחר שנמשכו מאצי' התיקוני' שלא יגור במגורו רע ח"ו כלל רקי' עבודתם בעוה"ז הי' באופן אחרי' ממש שכל עסקם בתומצ' הי' בכדי להוסיף אורות באצי' כנודע ולא בשביל לברר בירורי' נוגה כו', והשני' הוא בחי' זרע בהמה שהמה הנשמות דבי"ע שנמשכו מהניצוצים דתהו שנפלו דרך שבירה לבי"ע שאלו נק' זרע בהמה ע"ש בהמה רבה שלמעלה מקור דבי"ע שלשם נפלו הניצוצות דתהו דרך שבירה שהמה

התיקון: בתרי"ח ליתא.

ח"ו . . . רק: בתרי"ח: כלל ח"ו רק שכל.

אחר: בתרי"ח: אחד.

נוסחא שניה

בעיגול מעלה ומטה כלל ואין לומר בא' מעלה ובשני מטה אלא כ"א עליון שהרי בעיגול בכל חלקי סיבובו יש בחי' מעלה כו' וכמ"ש במ"א ולכן גם השוכנים בצדדי הכדור מאצלינו לא יחשבו כעומדים כפופים כי גם להם יש בחי' מעלה בעיגול הכדור כמו אצלינו בהשוואה א' ממש כו' וד"ל. והנמשל יובן בדוגמא למעלה בבחי' עיגולים העליונים דבחי' המקיפים הנ"ל ששם אין בחי' מעלה ומטה כלל דהיינו מה שבסדר ההשתל' דאדם יש ראש ורגל כנ"ל שם המה בהשוואה א' ממש ואין קדימת מעלה לשום א' על זולתו מטעם שכולם יש להם בהשוואה בחי' מעלה בבחי' העיגולי' כמשל הנ"ל וד"ל, וזהו השוה ומשוה קטן וגדול כי המה שוין ממש, ובזה יובן ג"כ ענין לפניך נגלו תעלומות סתרי כל חי פי' לפניך דוקא בבחי' העיגולים הנ"ל נגלו תעלומות סתרי כל חי ולא למטה ממדריגת העיגולים כו', וביאור הדברים הנה ידוע הידיעה וההשגחה כעולמות היא באה מבחי' דעת העליון שכבר הוא בא בהשתלשלו' הייס אורות וכלים כמ"ש עיניך פקוחות על כל דרכי בניא כו' וזו היא הידיעה שמשתלשלת עד שיודע את הנברא בפרטי פרטיות אך איך יתכן שהי' הידיעה שוה מה שיודע את הבהמה והאדם עם הידיעה שיודע המלאכים ונשמות עליונים בג"ע עליון ותחתון אלא ודאי שבא השפע של הידיעה בהשתלשלו' צמצומים רבים מאד מג"ע עליון לתחתון עד רגלי העולם השפל כו', אבל שתהי' הידיעה שוה ומשוה בקטן וגדול יחד בסקירה א' נסקרים הנשמות שבג"ע עם שפלי הערך כבהמות הגשמי' בעולם השפל אין זאת מידיעה זו שבאה בהשתלשלו' אלא היא מבחי' הידיעה שלמעלה

מעורבים טו"ר יחד (או מחטא דעה"ד דאדה"ר המעורב טו"ר כו') אז לזאת צריכים לברר הטוב שבהן מן הרע ולהפרידם זמ"ז בתכלית התבררות כו' והנה ידוע כי בחכמה אתברירו דוקא ע"י חכמה. כח מ"ה הוא ש' מ"ה דתיקון דאצ"י מתבררי' הניצוצין דתוהו שנפלו בשבירה לבי"ע וע"י משרע"ה שנמשך מבחי' חכמה' הוא שם מ"ה התיקון דאצ"י הוא עיקר המכרר אותן כו' ולזאת ה"י רועה נאמן של ישראל שהשפיע בתוך הזרע בהמה בחי' הדעת עליון שע"י דוקא יוכל לעבוד ולברר הטוב מן הרע ולא הפכא חשוכא לנהורא כו', וז"ש משה בעצמו' ונתתי עשב בשדך וגו' כרועה ירעה עדרו שמראה לבהמתו מרעה טוב ושמן עשב השדה כו' והם אוכלים מעשב השדה מקום מרעיתן שהראה להם הרועה ולחמם. ממש ויש טלאים אשר אינם יכולים ליקח. בעצמן מעשבי השדה אזי הרועה מאכילן ומלעיטן כו' כמ"ש

חכמה: בתרי"ח ליתא.

חכמה: בבוך 174: ח"צ.

מתברר' . . דאצ"י: בתרי"ח ליתא.

בעצמו: בתרי"ח ליתא.

וגו': בתרי"ח: לבהמתך.

ולחמם: בתרי"ח: וחיים.

ליקח: בתרי"ח: לילך.

מעשב: בתרי"ח: לאכול מעשב.

נוסחא שני

מעלה מכל ההשתל' דאבי"ע אשר שם קטן וגדול שים ממש והוא בבחי' העיגולים כנ"ל שזה נק' ידיעה שידוע וגלוי לפניו דוקא וד"ל, וזהו לפניך נגלו לפניך דוקא וע"כ נגלו לפניו תעלומות סתרי כל חי, פ"י כל חי בהשוואה א' מקטן שבקטנים ככהמות הגשמיות עד גדול שבגדולים בנשמות עליונות שבג"ע עליון וכדומה, וזהו כל חי מבלתי המצא שום התחלקות מדרגות ביניהם מטעם הנ"ל וגם מה שאמר סתרי כל חי היינו גם מה שצפון וגנוז מאד בתוך תוך כל חי אפ"י בקטן שבקטנים שאינו נגלה עדיין עפ"י סדר ההשתל' לפניך נגלו כל תעלומות וסתרים שלהם מפני שבחי' העלם וגילוי של הנבראים אינו אלא לאחר השתלשלות כו' וד"ל, ובאמת ענין סתרי כל חי היינו שיהי' צופה ומביט גם בערך התחתית של כל המדרגות כמחשבת בע"ח גשמי' כסוס וכדומה שאין זאת מבחי' ההשתלשלו' שתופסים מקום אלא מלמעלה מהשתלשלות כדוגמת ענין הנ"ל בנשמות דאצ"י שאין מבלבלים אותן עיני עוה"ז כלל כו' מפני שאין תופסים מקום כלל וכלל וד"ל, וזהו ענין בעבר הנהר ישבו אבותיכם כו' פ"י מעבר לנהר דבינה דאצ"י שיוצא מעדן הנ"ל והיינו בבחי' העיגולים שלמעלה מעלה מבחי' או"י אדם כנ"ל אשר אדם ובהמה בהשוואה א' שם כנ"ל, ואפ"י מי שנשמתו רק מבחי' נפש דעשי' יש בו בהעלם מבחי' חיה יחידה כידוע ומצד בחי' יחידה שרשו הוא מעבר הנהר הזה דישראל עלו במח' כידוע וד"ל, וזהו כי תקנה עבד עברי פ"י עברי נשמה אלקי' ששרשה ה"י בעבר הנהר הנ"ל ששם קטן וגדול

הרועה ירעה עדרו בורועו יקבץ טלאים ובחיקו ישא כו', כך עדי"מ למעלה משה הוא בחי' רועה נאמן הרועה את ישראל להשפיע בורעי' בהמה המה הנשמות הנמשכו' מבי"ע בחי' דעת עליון שיוכלו עי"ז לברר ולהפוך את המדות לקדושה ולהפריד הטוב מן הרע כו' והיינו דכתיב ונתתי עשב בשדך לבהמתך וגו', פי' שדה העליונה הוא בחי' חקל תפוחין קדישין בחי' מל' דאצי' הנק' שדה כנודע שמשה משפיע בהשדה העליונה בחי' עשב לבהמתך המה הנשמות דבי"ע שינקו מן העשב ההוא ויקבלו חיותם כו', והיינו שעשב הוא בחי' ש' ע"ב ושי"ן באמצע התיבה כו', פי' ש' ע"ב הוא מדת החסד עליון שנק' בחי' מים הירודי' מגבוה לנמוך שנשפעו מלמעלה מבחי' משה ד"ע דאצי' למטה לבהמתך הם הנשמות דבי"ע כני"ל, אך השי"ן שבאמצע התיבה בא להורות שבהדעת הנשפע מבחי' משה כלולים ג' קוין עליונים דאצי' המה ג' אבות שהם חגי'ת דאצי' כצורת השי"ן שהוא בג' קוין כו' והיינו שהדעת הוא פנימי' המדותי' שכולל ג' קוין חגי'ת ביחד והוא עיקר המקיים של המדות והוא עיקר המברר אותן לאהפכא מחשוכא לנהורא כו' כנראה בעליל בנפש האדם המעורב טו"ר יחד שמתאוה בטבעו לכל חפצי

ירעה עדרו: בתו"ח: עדרו ירעה.

עדי"מ . . בורע: בתו"ח: משה משפיע בורע.

המדות: בתו"ח ליתא.

נוסחא שניה

שויס אדם ובהמה יחד נסקרים כני"ל ועי"כ הי' ביכולת משה להביא בחי' נשמות דבריאה להיות בבחי' אדם עי" בחי' וקנין באצי' כני"ל לפי שישראל עלה במח' למעלה מכל ההשתלשלו' דאור ישר דהיינו בבחי' העיגולים אשר שם יכול להיות בחי' בהמה ובחי' אדם בהשוואה א' ומפני ששרשה הי' תחלה בעבר הנהר הגם שהושפלה אחי"כ בבריאה להקרות בשם זרע בהמה כני"ל יש עכ"ז ביכולת משה להביאה בבחי' האצי' ובבחי' אדם והיינו עי" הקנין דהיינו שיקנה אותה ויביאה מן ההעלם דבחי' עיגולים לבחי' הגילוי באצי' כי א"צ רק להביא מן ההעלם לגילוי מאחר שכבר הי' שרש הנשמה שם משאי"כ אם לא הי' שרש נשמות ישראל בבחי' עבר הנהר לא הי' מועיל הקנין כי הקנין אינו מועיל אלא בבחי' האצי' דוקא וכני"ל וזהו כי תקנה עבד עברי דוקא וד"ל.

והנה זהו הטעם הא' לפי שהעבד הוא עברי כני"ל והטעם השני הוא מצד מדרגת משה עצמו שהי' ביכולתו לקנות כו' ושני הטעמים כא' טובים, וביאור הדברים הנה תחלה יש להבין במדרגת משה ולמה נק' שמו משה כו' כי הנה כתיב ותקרא שמו משה כי מן המים משיתיהו ולכאורה יפלא איך מרומז תיבת מים בשמו של משה, אך הענין הוא דבאמת אין המים מרומז בשמו של משה רק עיקר טעם הקריאה שקראתו משה רק עי"ש המשיכה בלבד שמשכה אותו מן המים והוא מה שאמרה כי מן המים

עוה"ז כלי התאוות רעות וגאווה ודומיהן כל המדות מגונות הרעים כו' וגם נמצא בו בחי' הטוב הוא האהבה והחשק' לה' ית' כו' אך הטו"ר מעורבים יחד בתכלית התערובות לזאת הדעת הוא המבדיל ומפריד הטוב מן הרע כו' להיות מתברר הטוב. בתכלית ההתבררות והרע יופרד בפ"ע וידחה לחוץ כו', והיינו שע"י השכל לבדו לא יתברר הטוב שבנפשו להתהפך לקדושה כלל שאף כשישכיל בשכלו. גדולת ורוממות האל ית' ואיך שכולא כ"ח קמ"י אעפ"כ לא תתהפך לבבו לה' לבדו ולא להתאוות תאוה עוה"ז כו' זולתי ע"י דעת דוקא יוכל להפך. מדותיו לה' לבדו מפני שהדעת הוא בחי' ההרגשה שמרגיש אלקות בבחי' הרגשה וגילוי ממש כמו שמרגיש חיי נפשו בהרגשה ממש כך ירגיש חיות אלקות הנשפע בכל העולמות כמ"ש כי הוא חייך שירגיש החיות הנשפע בכל העולמות. ממקור החיים בחיי נפשו ממש וע"ז

כל: בתרי"ח ליתא.

החשק: בתרי"ח: והתשוקה.

מתברר הטוב: בתרי"ח: הטוב מתברר.

בשכלו: בתרי"ח: בדעתו.

להפך: בתרי"ח: להמשיך.

כמ"ש . . העולמות: בתרי"ח ליתא.

נוסחא שניה

משיתיהו כו' ותרגמו שחלתי כו'. והענין הוא כי שרש נשמת משה הי' מבחי' שמיטה הראשונה שקדמה לשמיטה זו שאנו בה כמ"ש בס' התמונה והיא היתה שמתת החסד ומבואר במ"א שגם עפ"י כתבי האריז"ל זהו אמת אך שנקראו בשם אחר דהיינו בשם עולם התהו ועולם התיקון וכו' נשמות דמשה וחנוך הן שירדו מעולם העקודים שלפני השבירה כו' רק כדי לתקן העולמות שנבראו בשמיט' זו השני' כו' ע"ש באריכות. ובדרך כלל יודע שבחי' התהו קדם הרבה במעלה ומדרגה מבחי' התיקון להיות כי הן עדיין בבחי' העיגולי' הנ"ל שאין בהן מעלה ומטה ושום התחלקות כו' וכמאמר עד שלא נבה"ע הי' מים במים כו' וזהו כי מן המים משיתיהו פי' מבחי' מים העליונים דבחי' עיגולים הנ"ל שמעל לרקיע כו' ושם קטן וגדול שוין כו' וכולם שם בתכלית בבחי' הביטול מפני גילוי עצמות אור א"ס ובהשוואה א' ולכך נק' עולם העקודים בחי' העלם והוא מבחי' העלם דא"ק קדמון לכל הקדומים כו', וזהו שאמר משה ונחנו מה כי תלינו עלינו פי' מה תלינו עלינו הלא אין לנשמות שלכם שמבחי' התיקון שייכות וערך כלל עמנו לפי ששרש נשמת משה הי' מבחי' העלם דתהו שקדם הרבה ואין להם ערך כלל זע"ז כידוע דבחי' התהו הוא בבחי' מ"ה בתכלית הביטול ולכך נאמר וימלוך וימת כו' וזהו תרגומו של משיתיהו שחלתי' כלומר שמשכה נשמתו מבחי' העלם דתהו ולכך הי' משה גנוז וצפון בתיבת גומא על שפת היאור כו', אמנם לפי שמשכה אותו מן העלם ובא לידי גילוי בנאצלים כדי לתקן כו' ולכך נק' משה כי בתיבת משה יש שם מ"ה ואות שין באמצעו להורות על עצם שרשו

אמר לאהבה את ה' כי הוא מקור החיים לכל כו' אבל מצד השכל אע"פ שישכיל בשכל אע"פ יוכל לעשות ההיפוך השכל שזהו דרך האמונה בלבד וישראל מאמינים בני מאמינים אע"פ ימצא בני גנבים וע"ע כו' כמארו"ל גנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא כו' והיינו כנודע שהאמונה היא למעלה מן השכל בבחי' מקיף והעלם שנק' בחי' עטרת כנודע, אבל כשיעמי' דעתו בזה וירגיש החיות השופע עליו ממקור החיים בבחי' הרגשה ממש כחיי נפשו שזהו בחי' גילוי אלקות ממש אזי תחלה יתמרמר לבבו מדוע הוא רחוק מאור פני מלך חיים וימר לבבו מאד מזה וישוב בתשובה שלימה אליו ית' שזהו מדת הגבורה הנמשך מן הדעת למרת לבבו מאד וירגיו יצ"ט על היצהיר כדרז"ל לעולם ירגיו אדם יצ"ט על יצהיר כו' שענין הרוגז על יצהיר הוא כשמישיג בדעתו ומרגיש גדולת הבורא ית' וערך ביטול הנפעלי' קמי' עתה יהי' ברוגז גדול על יצהיר מדוע הסתיר ממנו והחשיך עליו האור אלקי כו' כמ"ש בלק"א ע"ש. ואח"כ יעורר ר"ר על נפשו בהרגשתו בדעתו גודל עוצם ריחוקו מאור פני מלך ע"כ תגדל הרחמנות עליו מאד ואח"כ יתעורר מזה

שלימה: בתריח ליתא.

ע"ש: בתריח ליתא.

נוסחא שניה

שהי' מבחי' מ"ה בלבד והיינו מבחי' שם מ"ה החדש שבבחי' מצחא דאי"ק כו' אך כששם מ"ה החדש הזה דאי"ק ירד לתקן למטה כידוע אז נק' משה בשין להיות כי ע"י הדעת עליון הוא מתקן בג' חללי גלגלתא דז"א ובדרך כלל מתקן הג' קוין של הנאצלים והוא כמו השין שיש בו ג' קוין כו' והוא מבחי' דעת העליון שממשיך ממ"ה החדש דאי"ק בג' קוין והוא ג"כ ענין העשב שם ע"ב ושין באמצעו כנ"ל וד"ל. וזהו הטעם השני שמצד מדרגת משה עצמו בשם מ"ה דאי"ק שהוא מאיר בבחי' העיגולים ע"כ יש לו הכח ועוז להביא נשמות דבריאה בבחי' אדם ע"י הקנין מפני שהוא יכול לקנות ולהביא מבחי' ההעלם דתהו ששם אדם ובהמה שוין ואין שם מעלה ומטה כלל כו', וזהו כי תקנה אתה הוא הקונה דוקא וד"ל, ואמנם אין ביכולתו לקנות כ"א ע"י המשכת העשב דוקא כנ"ל לפי שרפי"ח ניצוצין נפלו מעולם התהו כידוע וכאשר מתברר ונעשה עשב לעבודת האדם כנ"ל בזה יכול להוריד האור מבחי' ההעלם דתהו לגילוי להיות גם זרע בהמה כזרע אדם, וזהו שאמר משה ונתתי עשב בשדך לבהמתך כנ"ל וד"ל, ולכך נק' משה בשם רעיא מהימנא כמשל הרועה צאן שמעמידה על עשבים טובים וגם משקה אותה כו' וכמ"ש כרועה עדרו ירעה כו' לפי שהוא מקור דעת העליון שלמעלה מן השתלשלות כנ"ל וד"ל.

ועתה יש להבין שרש ענין משה משה לא פסיק טעמא כו', כי הנה באמת עיקר ההפרש בהשתלשלו' דאבי"ע בין עליון לתחתון עד שבא האור

באהבה אליו ית' נמצא כל המדות אלו חג"ת נסתעפים מבחי' דעת דוקא כנ"ל שזולת הדעת והרגשה במקור החיים בבחי' הרגשה ממש לא יתמרמר לבנו על ההיפוך כלל ולא הי' ברוגז כלל על יצה"ר כי איננו מרגישי מכאובו ומה עשה לו היצה"ר וגם לא הי' מעורר ר"ר כלל על נפשו שאינו מרגיש הרחמנות כלל שלא יחסר לו מאומה אף שמשכיל בשכלו גדולת הי' ית' כו', נמצא עיקר המהפך את המדות הוא הדעת דוקא שהוא פנימיות המדות הכולל ג' מדות אלו חג"ת כנ"ל. וז"ש ונתתי עשב בשדך לבהמתך שמשא רועה ומשפיע בחי' דעת הכולל ג' קוין חג"ת בבחי' שדה העליונה בשביל בהמתך המה זרע בהמה הנשמות דבי"ע שינקו משם ויקבלו חיותם שיוכלו לברר ולהפוך המדות כנ"ל שהכל נשפע מבחי' משה דעת עליון דאצי' כנ"ל וד"ל.

(ח) וז"ש שש שנים יעבוד וגו' כמשנת"ל בתו' ע"פ ואברהם זקן בא בימים כאינון יומין כו' הם הלבושים דתומ"צ אך הם נתלכשו בענינים

איננו מרגישי: בתרי"ח: אינו.

נוסחא שניה

הושפע מצמצום לצמצום עד שכל מה שבא יותר בהשתלשלות למטה יותר הוא בבחי' פירוד כמ"ש וכנפיהם פרודות כו', וכדרך כלל מאצי' לבי"ע כתי' ומשם יפרד כו' אין סיבת הפירוד והצמצום בא מצד האור רק מצד הכלי אבל באור אין שום שינוי גם לאחר שנשתלשלו העולמות בריבוא רבבן צמצומים ופרודים כו', וביאור הדברים הנה ידוע דבחי' הכלים דאצי' היינו ענין האיתיות שהן בחי' המשכות גילוי האור והן מתצמצמים ומתחלקים בבחי' הגבלה להגביל האור כידוע ממשל אור השכל באותיות המחשבה וכדומה ומבחי' הכלים דאורות דאצי' מתצמצמי' עוד ונפרדים ומתחלקים עוד לבחי' הפירוד יותר בבי"ע והוא מ"ש ומשם יפרד וכו' וכמ"ש במ"א, וא"כ אין הפירוד בא רק מצד הכלים בלבד אבל האור הוא כמו שהיתה תחלה כו' וד"ל. וע"ד דוגמא הנה ידוע דאע"ה הי' מרכבה לכלי חסד דאצי' ונשמתו הי' מעולם הבריאה ולהיות כי אין ערוך כלל בין אצי' לבריאה שהרי הבריאה הוא התחדשות יש מאין כנ"ל והאצי' הוא בבחי' גילוי ההעלם של המאציל כנ"ל לכך אמר אברהם על נשמתו ואנכי עפר ואפר כנ"ל שאין לו ערך כלל לבחי' הכלי חסד דאצי' שרשו רק כערך הדומם וכו', אמנם סיבת זה הריחוק והפירוד שלו משרשו הנ"ל אינו מצד האור חסד דאצי' רק מצד בחי' הכלי שלו דהיינו מפני שבחי' הכלי חסד דאצי' יצא להתצמצם ולהתחלק עוד בבחי' הפירוד ביותר בעולם הבריאה כו' ובודאי אין ערוך כלל בין בחי' הכלי דאצי' לבחי' הכלי דבריאה כנ"ל וד"ל, וזהו אברהם אברהם פסיק טעמא לפי שאין ערוך כלל בין הארת כלי האצי' שבנשמת אברהם לבחי' כלי חסד דאצי' עצמה כמו שהיא בבחי' האצי' דאיהו וגרמוהי

גשמיים לכך צריך לזכך את הלבושים דתומ"צ ולכבס אותם במים עליונים כמ"ש כעדר הרחלים שעלו מן הרחצה וגו' רוחצות בחלב וגו' דהיינו בחי' ליבון הלכתא שמלבן את התומ"צ בלובן העליון כו' וכ"ז עושה מרע"ה רע"מ שרוחץ הרחלים במים עליונים וגם גותן מרע"ה טוב הוא עשב העליון כמ"ש ונתתי עשב בשדך וגו'. ביאור הענין הוא, דהנה כתיב והיתה נפש אדוניהו צרורה בצרור החיים את ה' אלקי' כו' שכל ניצוץ אלקות מישראל מוכרח להתעלות לצרור בצרור החיים להשיג נועם ה' ית' בגי' ולהתענג על ה' ולהשיג זיו השכינה בה' שהוא נועם ה' אשר הוא קדמון ונצחי אין לו תחלה ואין לו תכלה כו' שלא יוכל הנברא להסתכל ולהשיג נועם ה' ית' מרוב האור הנשפע מן הבורא ית' אשר אין ערוך ביניהם כלל ע"ז מוכרח הזיו להתלבש בלבוש וכלי שהלבוש מלביש האורי' ומסתירו וע"י אותו הלבוש יוכל להשיגו ולהתענג ממנו והיינו שהלבוש נעשה מבחי' תומ"צ שקיים

אדוניהו: בתרי"ח ובכ"ד 174, 258: אדוני.

אלקי: בתרי"ח: אלקיך.

האור: בתרי"ח: את האור.

נוסחא שניה

חד כו' וד"ל, אבל מצד בחי' האור חסד עליון אין הפרש בין כלי דאצי' לכלי דבריאה מפני שאורות י"ס האצי' מלוכב בהן בחי' הקו והחוט מאור א"ס עצמו שהוא שוה בכל ההשתלשלו' מרכ"ד עד סוכד"ר כידוע ובחי' הקו והחוט הוא אור פשוט בתכלית מובדל בערך מבחי' התחלקות ופירוד לגמרי כמו עצמות אור א"ס רק שירד מלמעלה והאיר בנאצלים כמבואר בע"ח וד"ל. והנה שרש נשמת משה ה' מבחי' קו האמצעי מבחי' דעת העליון כידוע ששם בחי' הקו והחוט מאיר מראשית המשכתו מעצמות אור א"ס כידוע שקו האמצעי מבריח מן הקצה לקצה כו' וע"כ אמר משה משה לא פסיק טעמא פ"י שאין הבדל כלל בין נשמתו כמו שהיתה כלי הדעת דאצי' וגם לאחר הפרדה בעולם הבריאה הכל בהשוואה ומעלה א' ולא פסיק טעמא בינייהו כלל והוא מפני שבחי' אור א"ס שבקו האמצעי אין בו בחי' הפירוד והתחלקות כלל כנ"ל משא"כ באברהם אברהם דפסיק טעמא מפני בחי' הכלים כנ"ל וד"ל. ובכ"ז יובן עוד גם בענין הנ"ל דמה שנק' בשם משה הוא ע"ש שהמשיך אור א"ס בג' קוין דנאצלים כו', וא"כ גם בעולם האצי' תיקון כמו שתיקון בעולם הבריאה וע"ז אמר משה משה לא פסיק טעמא, דהיינו ששוה לפניו בחי' האצי' עם בחי' הבריאה ותיקון בשניהם בהשוואה א' אע"פ שהאצי' אינו מסוג א' כלל עם הבריאה כנ"ל שזה יש מאין וזה גילויי העולם לגבי משה ששניהם שוין, והטעם הוא לפי שמש"ה ה' שרשו בעצם בבחי' שם מ"ה שבמצחא דא"ק וכמ"ש ונחנו מ"ה כו', והשי"ן הוא אשר ירד האור ממנו למטה לנאצלים ולנבראים בכדי לתקן כנ"ל וה"ז כמו בחי' הקו והחוט שירד ונמשך מעצמות אור א"ס בנאצלים ונבראים כו' ומבואר למעלה דבבחי' הקו

בעוה"ז שהתו"מ הם חכמתו ורצונו ית' שנמשכו מבחי' אחוריים של החכמה ורצה"ע שהוא בחי' תחתונה של המאציל ב"ה שירדו למטה בסתר המדרגות להתלבש בענינים גשמיים של עוה"ז ולזאת הם הלבושים המסתירים ומלבישים את זיו השכינה ב"ה שיוכלו הנבראי' להשיגו דרך הלבוש ההוא כו', וכמו עדי"מ למטה באור הנר הגשמי המאיר מאד עד שלא יוכל העין להסתכל בעצם אור מחמת רוב הבהירות של המאור עצמו זולת ע"י מסך מבדיל ומסתיר עצם המאור. והאור מאיר דרך המסך אז יוכל העין לראות או כמו באור השמש כו', כך עדי"מ למעלה ממש שהנבראים אינם יכולים להשיג ולהסתכל בנועם ה' ית' הוא זיו השכינה ב"ה בעצמו זולתי ע"י לבוש ומסך עב המסתיר אותו ומלבישו. והאור הזורח דרך המסך העב יכולים הם להסתכל בו ולהשיגו והיינו בחי' הלבושים דתומ"צ שנעשים בחי' מסך עב לגבי זיו השכינה ב"ה להסתירו ולהלבישו בהיות הם נמשכים מאחוריי' דחכ' ורצון של המאציל ית' מבחי' תחתונה שבו ונתלבשו למטה בענינים גשמיים

המאור: בתרי"ח: המסך.

המסתיר . . ומלבישו: בתרי"ח: המלבישו ומסתירו.

נוסחא שניה

והחוט עצמו אין בו סיבת הפירוד והצמצום כלל וכנ"ל וע"כ גם משה משה לא פסיק טעמא, פי' משה שבבחי' א"ק. עצמו בשרשו בעצם הוא בחי' משה העליון ואשר ירד ממנו האור לנאצלים בג' קוין ונק' משה הוא בחי' משה התחתון כמ"ש מן המים משיתיהו ותרגומו שחלתי' וכנ"ל וד"ל, וגם בין ב' מדרגות הללו דמשה העליון ומשה התחתון לא פסיק טעמא דהיינו שאין במשה התחתון שום שינוי טעם מכמו שהוא בשרשו בעצם בבחי' מ"ה החדש דא"ק והכל מטעם הנ"ל דאין השינוי בא רק מצד הכלי ולא מצד האור כלל מפני שבאור מלובש בחי' הקו והחוט שהוא בא ונמשך מעצמות אור א"ס ממש וד"ל, וזהו ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם כו' דוקא ע"י משה לפי שבמ"ת קיבלו ההארה מעצמות אור א"ס באמרו אנכי מי שאנכי כו' והמה בקשו למשה דבר אתה עמנו ונשמעה ולכך ציוה אחי"כ למשה שישים הוא לפניהם והוא מבחי' הקו והחוט כו' ומה שנק' משפטים כתרגומו הלכתא כו' כי בחי' הקו והחוט הנ"ל נק' הלכתא מפני שהולך ואור מלמעלה למטה דוקא כידוע וד"ל.

והנה להבין שרש ענין ג"פ קדוש הנ"ל, יש להקדים המאמר הידוע בזהוה דקדושתא דא לעילא ותתא כחדא כו', דהנה זה ידוע גם בדברי רז"ל דאין המלאכים אומרים קדוש עד שישראל אומרים קדוש למטה ואמנם גם ישראל אין יכולים בלא מלאכים וזהו שא' דקדושתא דא לעילא ותתא כחדא

לכך הם יכולים להלביש את זיו השכינה ולהסתירו כמסך המבדיל ומסתיר על אור הנר או השמש כדומה. עד שהאור השופע דרך המלבוש והמסך יכולים הנבראים להסתכל בו ולהשיגו ממש ליהנות הימנו בבחי' הנאה ממש וד"ל. וזהו בחי' יומין שנק' לבושי' דתומי'צ שעשה האדם בחיותו ע"פ האדמה ע' שנה שלזאת ניתנה לו במדידה ושיעור הימים שיחי' על פני האדמה ע' שנה או פ' שנה בשיעור זו שצריך לעשות לו לבושי' לקבל העונג העליון בג"ע כו' כנודע. ובהיות ידוע שהימים הוא בחי' זמן שנמשכו מבחי' שלמעלה מן הזמן כו' והיינו שהזיו עליון שלמעלה מהזמן א"א להנבראים להשיגו זולתי כאשר ירד למטה ויתלבש בבחי' כלי ולבוש במקום וזמן ממש והם הם התומי'צ שהם הלבושי' והכלים של זיו העליון שמתלבש בהם שהם נעשו תחת הזמן במשך ימים ושנים ע"ש כדומה כנ"ל ולכך נק' תומי'צ בחי' יומין שהן בחי' הלבושי' כנ"ל שהכל א' שהזיו עליון מתלבש בכלי ולבוש בזמן ומקום וד"ל, (וכמ"ש במ"א עדרז"ל עתיד להנחילי. לכל צדיק ש"י עולמות דוקא ע"ש ודוק היטב).

כדומה: בתרי"ח: או כדומה.

עדרז"ל . . להנחילי: בתרי"ח: ע"ד . . הקב"ה להנחיל.

נוסחא שנייה

ממש כו'. וביאור הדברים הנה תחלה יש להבין שרש נשמות ישראל ושרש המלאכים כידוע ששרש נשמות ישראל עלו במחשבה והוא בעולם הבריאה שנק' מחשבה ושרש המלאכים בעולם היצי' הנק' דיבור והגם שיש מלאכים דבריאה הם מבחי' יצי' דבריאה כידוע ועד"מ באדם התחתון הנה המחשבה והדיבור מתאחדים בתכלית שהרי אינו יכולים לדבר רק מה שיחשוב במחשבתו וכל מה שיחשוב בא לדיבור ואין כל חדש בדיבור רק שבאה המחשבה לידי גילוי וא"א לדיבור בלא מחשבה אבל אפשר למחשבה בלא דיבור כידוע, והנמשל יובן למעלה מאחר ששרש נשמות ישראל עלו בבחי' מחשבה עליונה שהוא בחי' פנימיות הכלים והמלאכים הן מרוח פיו יח' מבחי' הדיבור העליון בחי' חיצוניות הכלים כידוע, א"כ הנשמות ומלאכים מתאחדים בתכלית וזהו שא"א למלאכים לומר קדוש בלתי שיאמרו ישראל תחלה כמו שא"א לדיבור בלא מחשבה כנ"ל, אבל אפשר למחשבה בלא דבור אך עכ"ז צריכים ישראל לקדושה שיאמרו המלאכים כי הנה נש"י נתלבשו בגופים גשמי' וידוע ששרש הגופים הוא מבחי' עולם העשי' שלמטה מעולם היצי' והוא עד"מ כח המעשה באדם שהיא נפרדת לגמרי מכח המחשבה והדיבור ואיננה מלבשת כלל אותם כמו שמלביש הדיבור את המחשבה כנ"ל שהרי יכול לעשות דבר שאינו חושבו במחשבה כלל וגם יוכל לעשות דבר שהוא בהיפוך ממחשבתו וכדומה וא"כ יובן הנמשל דשרש הגופים של ישראל צריכים לקבל מבחי' הדבור העליון דמלאכים כדי לייחדם ולקשרם כח המעשה הנפרד למעלה כו' וזהו שאין אומרים ישראל למטה עד שיאמרו המלאכים מצד שצריכים לקבל השפע האלקי בגופם מן המלאכים והמלאכים

וְשֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וְגו', פ"י שִׁמְרַעְיָה בַח"י הַדַּעַת עַלְיוֹן דַּאֲצִי' מִשְׁפִּיעַ מוֹחַ הַדַּעַת לַמְטָה לְבַרֵּר אֶת הַמַּדּוֹת וְלִזְכֹּךְ בַּח"י הַתּוֹרֵם שֶׁהֵם לְבוֹשִׁים שַׁעֲשֵׂה בַעוּהִיז' תַּחַת הַזְּמַן וְהֵינּוּ כַּעֲדֵר הַרְחָלִים שַׁעֲלוּ מִן הַרְחָצָה שִׁמְשָׁה הוּא רַעֲמ' כְּרוּעָה יַרְעָה עַדְרוֹי בַּמְרַעָה הַטּוֹב שֶׁל עֶשֶׂב הַשְּׂדֵה וְגַם רוֹחֵץ עַדְרוֹ בְּמִים כו', כִּךְ עַדֲמ' מִשֶּׁה רַעֲמ' הַנִּמְשָׁךְ מִמִּים עַלְיוֹנִים שְׁבַעֲהִיג' עַלְיוֹן הַיְדוּעַ שֶׁנִּמְשָׁךְ מִשְׁמִטָּה רֵאשׁוֹנָה שֶׁנִּקְ' שְׁמִיטַת הַחֹסֵד כְּמִשׁ בּוֹ כִי מִן הַמִּים מִשִּׁיתִיהוּ וְגו' הוּא רוֹחֵץ עַדְרוֹ בְּמִים עַלְיוֹנִים לִזְכֹּךְ אֶת הַלְבוּשִׁים דְּתוֹרֵם וְהֵינּוּ בַּהֲשַׁפְעַתוֹ אֵלֵיהֶם מוֹחֵי הַדַּעַת בּוֹמֵן הַתְּפִלָּה שֶׁאֵין הוּא בַּח"י הַהַתְּגַלּוֹת וְהַהֲמַשְׁכָּה מוֹחִין דְּגַדְלוֹת לְכַנִּי כו' שַׁעֲיִ בַּח"י מוֹחַ הַדַּעַת יִזְכְּכוּ אֶת הַלְבוּשִׁי דְּתוֹרֵם לְלַבֵּן הַהֲלָכוֹת וְעִיז' נֶאֱמַר רוֹחֲצוֹת כַּחֲלָב וְגו'. וְהֵנָּה תְּפִלָּה הִיא דְּרַבְּנֵן וְרַמְיָה מַעַע הֵם מִדְּאוֹרֵייתָא מִפְּנֵי שֶׁהַעִיקָר הֵמָּה הַמְּצוֹת מַעֲשִׂוֹת שְׁבַקְיוֹמוֹ הַמְּצוֹת מַעֲשִׂוֹת עוֹשֶׂה לַעֲצֻמוֹ לְבוֹשִׁים לְקַבֵּל הַזֵּיו וְהַשְׁכִּינָה בֵּיהַ כְּנִי'ל רַק שֶׁהַמְּצוֹת נִתְּלַבְּשׁוּ בַּעֲנִינֵי גַשְׁמִי' וְצָרִיךְ לִזְכֹּךְ אוֹתוֹ שֶׁהַזִּיכּוֹךְ שֶׁלֵּהֶם הוּא עִי

ירעה עדרו: בתריח: עדרו יראה.

מוח: בתריח: בחי מוח.

נוסחא שנייה

אֵין אוֹמְרִים עַד שִׁיאֲמָרוּ יִשְׂרָאֵל מִצַּד נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵן לַמַּעֲלָה מֵהֶם בַּבַּח"י מַחֲשֶׁבָה עַלְיוֹנָה כְּנִי'ל, וְהֵינּוּ שֶׁאֲמַר בְּזֶהֱרַךְ דְּקְדוּשַׁתָּא דָּא לַעֲיֵלָא וְתַתָּא כַּחֲדָא מִמֶּשׁ וְדִי'ל, וְמִמ' צִי'ל הַהַתְּחַלָּה מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁהָרִי הֵם הַמַּחֲשֶׁבָה הַקְּדוּמָה לְדַבּוּר וְאֲחִיכ' מִקְּבַל הַדַּבּוּר וְבֵא הַקְּדוּשָׁה אֶלְקִי לְמַלְאָכִים וְאֲחִיכ' בָּאָה לְבַח"י עֲשִׂי' בְּגוֹפִים שֶׁל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עִי' הַמַּלְאָכִים שֶׁהֵן בַּח"י הַמְּמוֹצְעִי' לְנִשְׂיִ עִם הַגּוֹפִים כְּמוֹ שֶׁהַדִּבּוּר מְמוֹצֵעַ בֵּין הַמַּחֲשֶׁבָה לַמַּעֲשֵׂה כִי לֵהֲבִיא מַחֲשַׁבְתּוֹ לַפְּעוּלַת הַמַּעֲשֵׂה אִיא כִּיָּא עִי' הַצִּיּוּוֹי בְּדִיבּוּר וְכַדּוּמָה וְכַמִּשׁ בְּמִיא וְדִי'ל, וּמֵמָה שֶׁנִּשְׂיִ הֵמָּה מְלוּבָשִׁים בְּגוֹפִים שֶׁמִּבַּח"י הַעֲשִׂי' יוֹכֵן עַל הַיּוֹת שֶׁרֶשֶׁם מִבַּח"י הַמַּחֲשֶׁבָה דּוֹקָא כִי כָל הַיּוֹתָר גְּבוּהָ יוֹתָר יוֹכֵל לְהַשְׁפִּיל עֲצֻמוֹ וְלִירֵד בִּירִידוֹת הַמְּדַרְגּוֹת כִּידוּעַ, וְהַמוֹפֵת לְזוֹה מֵמָה שֶׁמַּצִּינוּ בְּמַלְאָכִים עַלְיוֹנִים הַיְדוּעִים שֶׁהוֹרִידוּ אוֹתָם בְּגוֹפִים וְנִפְלוּ לְגַמְרֵי מִמְּדַרְגָּתָם וְהֵם הַנְּפִילִים אֲשֶׁר הֵיוּ בָּאֶרֶץ כו' כִּידוּעַ אֲבָל נִשְׂיִ הֵמָּה מְלוּבָשִׁים בְּגוֹפִים וְלֹא נִשְׁכַּח שֶׁם ה' מֵהֶם וְעוֹבְדִים אוֹתוֹ בְּאוֹיִר וְאַעֲפִי שֶׁנִּקְ' הַנִּשְׁמָה בְּשֵׁם יַעֲקֹב י' עַקֵּב מִפְּנֵי הַלְבָּשָׁה זוֹ שֶׁמְלוּבָשֶׁת בְּגוֹף וְלֹא בְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁהִיא בְּלֹא לְבוּשׁ גּוֹפִי עַכְוֹ לֹא תְּפוּל לַעוֹלָם חִיז' וְבִלְתִּי יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדַּח כִּידוּעַ וְהוּא מִפְּנֵי שֶׁרֶשֶׁשׁ נִשְׂיִ עֵלוֹ בַּמַּחֲשֶׁבָה יִכּוּלִים הַתְּחִיָּים גַּם בְּגוֹפִים מִשְׂאִיכ' הַמַּלְאָכִים שֶׁרֶשֶׁם מִבַּח"י דִּיבּוּר בְּלִבְד כְּנִי'ל וְדִי'ל. וְהוּוֹ שֶׁרֶשׁ עֲנִין ג' פְּעֻמִּים קְדוּשׁ כו', כִי הֵנָּה מְבוֹאֵר לַמַּעֲלָה בַּעֲנִין וְנִתְּתִי עֶשֶׂב בְּשֶׁדֶךְ לְבַהֲמַתִּיךְ כו' שֶׁהַעֶשֶׂב הַזֶּה הוּא בַּח"י הַמִּשְׁכַּת הַדַּעַת עַלְיוֹן בְּנִאֲצִלִּים וְנִבְרָאִים כו', וְהֵנָּה גַּם שֶׁרֶשׁ עֲנִין קְדוּשׁ הוּא בַּח"י הַמִּשְׁכַּת הַדַּעַת בְּכָל הַהַשְׁתַּלְשָׁלוֹ דִּידוּעַ דְּגִפ' קְדוּשׁ הֵן גִּפ' אֶל שְׂדֵי אֶל הוֹי' אֶל אֲדִנִי וְהֵן מִתְּלַבְּשִׁים בַּבַּח"י בִּיעַ שְׁבַעוֹלָם הַאֲצִי' תַּחֲלָה וְאַחִיכ' יוֹרְדִי עוֹד

מוח הדעת המתגלה בזמן התפלה כנ"ל וד"ל. והנה נתיל בתר שעי ג"פ קדוש שאו' המלאכים ממשיכים אליהם. בחי' מוח הדעת ואין מקדשין אותו מלמעלה עד שיקדישו אותו מלמטה כו' וע"ז נא' כולם כא' עונים כו' וכמ"ש בזהר דכולהו מקדשין לי' כחדא לעילא ותתא כו' שהמלאכים דלעילא. מחכים וממתינים על ישראל שלמטה לאמר קדוש כאחד ביחד כו', והענין הוא דהנה המלאכים שלמעלה במרכבה העליונה נק' ג"כ בחי' בהמות לגבי בחי' עולם האצי' כמ"ש פני ארי' אל הימין ופ"ש מהשמאל כו' שאף שיש להם דעת גדול אעפ"כ לגבי הדעת עליון. דאצי' נמשלו כבהמות נדמו כאלו אין להם דעת כלל וע"ז צריכים להמשיך אליהם הדעת עליון. מאחר שהם נבראים בע"ג ותכלית ונפרדים ממש אשר אין להם ערך ויחוס אל הבורא ית' כו', ואף שנאמר בזהר בכמה דוכתי דבאתעדלית אתעדלע דרוח אייתי רוח ואמשיך רוח שלפ"ע ההעלות מ"ן שהוא בחי' אתדל"ת כך ערך אופן המשכת

אליהם: בתו"ח ליתא.

דלעילא: בתו"ח ליתא.

עליון: בתו"ח ליתא.

נוסחא שניה

ומתלבשים כבי"ע הנפרדי' ממש אל שדי בעולם הבריאה כו' אמנם הטעם שנק' אל ידוע בע"ח לפי שתלת מוחין דגלגלתא דא"א הם השרשי' להמשכות כל המוחי' שמתפשטי' באבי"ע ומפני עוצם מעלת ורוממות המוחי' דא"א לא יכולים לקבל ההארה והשפע מוחי' מעצמו' המוחי' דא"א רק מבחי' קוצא דשערי דא"א שיורד ומכה כו' ודרך כלל הן ל"א קוצין והוא שם אל ונחלק לג' מדרגות אל שדי וכו' בבחי' ג' מדרגות כללי' דאצי' שהן בי"ע שבאצי' עצמו ונק' דרך פרט אדם דבריאה אדם דיצי' כו', אבל דרך כלל יותר נק' א"ק אדם דבריאה וכו' וז"א אדם דעשי' כו' וד"ל. וביאור הדבר ידוע ומבואר במ"א בפ"י ענין השערות והוה פי' קדוש בגימ' ת"י והן ת"י נימין בדרך פרט, אבל דרך כלל אין ההארה ממוחי' דא"א רק ל"א קוצין כו' והאור מאיר בויון שבקדוש בלבד כי תיבת קדוש הוא בחי' המוחין של המקבל שהי' בו מתחלה והויו הוא בחי' קוצי דשערי המכה עלי' מלמעלה בבחי' מקיף וכמו שמצינו שהשערות נק' בשם קדוש כמ"ש קדוש יהי' גדל פרע שער כו' וכמ"ש בזהר שם דקדושתא תליא בשערי דוקא ע"ש וד"ל. והוה ג"פ קדוש ג' מיני המשכות מוחי' עליונים בבחי' אל ממה שנמשך מלי"א קוצין שבא"א והיינו מ"ש בזהר דאל נהירו דחכמתא פי' השרש להמשכות המוחין וד"ל וג"פ קדוש הנ"ל כבי"ע דאצי' ובבי"ע הנפרדי' הן נמשכי' ע"י משה שרש ומקור הדעת העליון כמ"ש ונתתי עשב ע"ב שין כנ"ל ולכולן בהשוואה א' מטעם דמשה משה לא פסיק טעמא כלל וכנ"ל. אך ישראל מקבלין תחלה לפי ששרשם מבחי' מחשבה כנ"ל ומקבלין מבחי' אל שדי שבעולם הבריאה כו' וכמ"ש וארא אל אברהם כו' וכמ"ש במ"א ואחי"כ למלאכים והוה שאמר משה משה לא פסיק

מ"ד שהוא בחי' אתעדל'ע ממש אעפ"כ אין המלאכים העליונים יכולים בעצמן להמשיך המ"ד כו' בחי' ד"ע הנ"ל אליהם מפני שאין בהם הכח ויכולת להתעורר בעצמן בהעלאת מ"ן כמ"ש בע"ח שאף לצורך ההעלאת מ"ן מוכרח לישפע מלמעלה לסייע לעוררה בהעלאת מ"ן כו' והיינו שנשפע מלמעלה מבחי' אתעדל'ע שתעורר מצד עצמו בלתי אתעדל'ת כלל לעורר בהעלאת מ"ן שיהי' בה הכח והיכולת להעלות מ"ן ואח"כ כשמעלה מ"ן ממשכת מ"ד כאופן המ"ן כך הוא המשכת המ"ד שהוא בחי' אתעדל'ע הנמשך ע"י אתעדל'ת כו', וההפרש בין המ"ד הנמשך ע"י העלאת מ"ן שלמטה ובין המ"ד הנשפע מעצמן וממילא לעוררה בהעלאת מ"ן כו', הוא שהמ"ד הנמשך ע"י העלאת מ"ן הוא בדרך וסדר הדרגת השתלשלו' עו"ע כו', והמ"ד היורד בעצמו לעורר בהעלאת מ"ן הוא נמשך מבחי' שלמעלה מהשתלשלות מבחי' העיגולים המקיפי' שלמעלה דהיינו מבחי' ומדרגת משרע"ה שנמשך מבחי' עבר הנהר עליון הידוע לעוררה בהעלאת מ"ן כו', והמשל לזה הוא כמו באדם שלמטה שמתעורר בתשובה פתאום יפלו לו הרהורי תשובה להתעורר על ריחוקו מאור פני מלך חיים כו' שזה לא באה

נוסחא שניה

טעמא א' במחשבה דבחי' כני' וא' בדבור ומעשה כו' וד"ל, וזהו מאמר גופא תקינת כו' ולבושין דמינייהו פרחין נשמתין לבני נשא כו' פי' גופא הוא עולם האצ"י בדרך כלל שבו יחוד האורות והכלים איהו וגרמוהו חד כו' כמשל כח הרא"י כעין כו' כמ"ש במ"א, אבל בחי' מחשבה ודיבור שנק' בריאה יצ"י נקי' לבושין כידוע ויש בחי' לבושין דמחדו"מ באצ"י עצמו וגו"פ קדוש נמשך להם תחלה ואח"כ ללבושין הנפרדים בנשמות ומלאכים כו' וד"ל.

שש שנים יעבוד כו', שש שנים הן שית אלפי שני כו' הנה כתיב ואברהם זקן בא בימים ואמרו בזוהר באינון יומין עילאין כו' וכן ויקרבו ימי דוד כו' ע"ש, ולכאורה יפלא מה ענין המצות שעושין ליומין הלא העיקר הוא מעשה המצוה באיזה שעה שיהי' ולמה נקי' המצות בשם יומין עד שהיומין הן הלבושים כמבואר שם הלא המצות הן הלבושים ולא היומין כו', אך הענין הוא יובן עפ"י הקדמה תחלה להבין פסוק והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים מהו ענין הצרור הזה ולמה נקי' צרור החיים, הנה עדי"מ האבן בקורטא ובקלע שכדי שיוכלו לזרוק האבן למעלה בגבוה הרבה צריך לשום האבן בצרור של עור בקלע וע"י הצרור של עור שנסתר בו בכלי הקלע יזרוק למעלה בגובה הרבה יותר מאם הי' זורק אותו בלא צרור כידוע כמ"ש כזרוק אבן במרגמה כו', והנמשל יובן בהיות ידוע דעולם האצ"י נקי' גופא דמלכא בדרך כלל והנשמה האלקי היא נמשכת מבחי' לבושי' כמ"ש לבושין דמינייהו פרחין נשמתין כו' וכאשר הנשמה תעלה מדי שבת וחודש להשתחוות לפני ה' כו' היינו לאשתאבא בגופא דמלכא כמ"ש בזהר והוא

מצד עבודתו שלמטה שהרי לא עשה עדיין כלום ומאין באה לו התעוררות בתשובה והיינו בחי' אתעדל'ע שלמעלה מהשתלשלו' משפיעים לו הרהורי תשובה לעורר בתשובה ואחי"כ כשישים אל לבו להתפלל ויתפלל בכוונה בצעקת לבו אל ה' ית' דהיינו אתעדל'ת ימשיך כיוצא בו בחי' אתעדל'ע כנ"ל (אבל טרם שנתעורר בתפלה בהעלאת מ"ן שלא התפלל כלל ופתאום נפלו בלבו הרהורי תשובה זהו מבחי' המ"ד היורד מעצמו מבחי' שלמעלה מהשתלשלו' לעוררו בתשובה כנ"ל), ולזאת אין ביכולתם של המלאכים להתעורר בהעלאת מ"ן מעצמם בלתי שיושפע אליהם מההשתלשלו' הנ"ל מעבר הנהר עליון הנ"ל לסייע אותם לעוררם בהעלאת מ"ן ולכן אין מקדשין אותם מלמעלה עד שמקדשי' אותו ישראל מטה בהיות ישראל עלו במחשבה קדומה ע"ז ממשכים משרשם בחי' מחשבה קדומה אל בחי' דבור העליון מקור המלאכים שלמעלה שנמשכו מדבר ה' ורוח פיו ית' ואז יוכלו המלאכים לומר שירה שכבר נשפע בהם בחי' הדעת ואחי"כ משפיעים המלאכים את

בחי': בתרי"ח ליתא.

נוסחא שניה

ענין זיו השכינה שמאיר בכל שבת וחודש כו', ואמנם אם היתה הנשמה בלא לבוש היתה נכללת ומתבטלת לגמרי בגופא דמלכא בהארתי זיו השכינה בהתכללות הנר בפני האבוקה הגדולה עד שלא הי' נשאר ממציאותה כלום כו', אך ע"י שיש לכל נשמה לבוש המלביש אותה ומסתירה מראשה לרגלה ונק' לבוש החשמ"ל כמ"ש במ"א שהוא יורד ונמשך מלמעלה מבחי' האצ"י עצמו למטה ומתגשם להיות לנשמה ללבוש והיא משגת ומקבלת האור האלקי דזיו השכינה דרך אותו הלבוש כמו עד"מ שהאדם רואה אור בהיר דרך מסך ובלתי מסך לא הי' יכול להביט באור הבהיר מפני עוצם הבהירות וכדומה וד"ל, ואמנם הנה אנו רואים שהמסך והלבוש הזה הוא לתועלת גדולה לנשמה עד שתוכל להשיג יותר במעלת ומדריגת בכחי' האצ"י יותר משהיתה משגת בלא לבוש וכמשל הצופה ומביט דרך כלי ההבטה שרואה למרחוק יותר וגם יכול לראות דבר הדק מאד שלא הי' ביכולת עינו להביט כידוע, והוא עפ"י הכלל דע"י ההסתרה דוקא יוכל האור להתעלות ביותר במדרגה גבוה וכמ"ש במ"א, וגם מזה הטעם יובן ג"כ שמה שיכולה הנשמה לעלות כ"כ בשבת וחודש להנות מזיו השכינה ממש הוא ע"י הלבוש המסך המסתירה דוקא וכמשל אבן בצרור הנ"ל שע"י הסתרתו בצרור יכולים לזרוקו כלפי מעלה בגובה יותר כו' וד"ל. ונמצא יש בלבוש זה המסתיר הנשמה ב' מעלות הא' שעל ידו תוכל להתעלות בעילוי גדול יותר מטעם הנ"ל והב' כדי שלא תתבטל ממציאותה לגמרי בהעלותה כנ"ל וד"ל, אך הנה עדיין יש להבין מאין יש ללבוש זה המסתיר הכח הזה שיעלה את הנשמה בעילוי גדול כ"כ וגם מה שביכולתו להסתירה שלא תבטל ממציאותה כו', הענין הוא דהתורה והמצות הן הן רמי"ח אברים דמלכא כידוע והן בחי'

הדעת למטה לישראל שלמטה שנתלבשו בגופים גשמי' דעשי' ולכך כולם מקדשין לעילא ותתא כחדא כניל שכמו שבזמן השירה של המלאכים שאומרים קדוש קדוש קדוש כו' נשפע בהם בחי' הדעת עליון בחי' מוחין דגדלות משא"כ בכל היום כולו נשארים בבחי' מוחי' דקטנו' רק בזמן ההוא שאומ' שירה נשפע בהם בחי' דעת עליון בחי' מוחין דגדלותי' כך בישראל בזמן התפלה בלבד נשפע בהם בחי' הדעת שהוא בחי' מוחין דגדלות משא"כ בכל היום כו' כנודע, וז"ש משה משה לא פסיק טעמא בגווייהו כו' פ"י שהכל נשפע מבחי' משה הן בחי' הדעת הנשפע להמלאכים ונשמות דבי"ע שנק' זרע בהמה והן בחי' הדעת הנשפע לזרע אדם דאצי' המה הנשמות דאצי' כמו רשב"י וחכיריו שגם המה מצטרפים להשפעת הדעת דמשה שנמשך מן המים עליונים שבעבר הנהר עליון שלפני האצי' שאף שהם זרע אדם עליון

כחא: בתריח: כולם כאחד.

בהם: בתריח ליחא.

משא"כ . . דגדלות: בתריח ליחא.

פ"י: בתריח: מפני.

נוסחא שניה

פנימיות הכלים דאצי' כידוע דחסד דרועא ימינא ע"י מצות הצדקה כו' ומבואר במ"א, שלבוש זה המסתיר הנשמה הוא יורד ונמשך ממקום גבוה שבאצי' דוקא מפני שכל גבוה יוכל להשפיל אי"ע כו', וכדוגמת מה שאמר במשה הנני בא אליך בעב הענן כו' ע"ש, וגם כאן התורה והמצות להיותם גבוהים מאד בשרשם בבחי' האצי' באורות וכלים פנימי' הן הן היורדין ונמשכים להיות בחי' לבוש מסך להסתיר אור הנשמה האלקי מראשה לרגלה ועל ידם תגיע לעילוי גדול כניל ולכך נק' המצות בשם לבושין וכמ"ש באברהם בא בימים באינון לבושין כו' וד"ל, וע"כ יש כח ללבוש זה להעלות הנשמה בעילוי גדול כ"כ אך מה שנק' הלבושי דתורה ומצות בשם ימים דוקא הענין הוא לפי שבחי' אורות וכלים דאצי' הפנימי' הן עדיין למעלה מן הזמן דשית אלפי שני כו' שהרי שרש התהוות הזמן דשית אלפי שני כו' הוא הנמשך רק מבחי' חיצוניות הכלים דז"א שמאירים במל' דאצי' כידוע בע"ח בענין מ"ע שהזמן גרמא כו' וא"כ כאשר התורה והמצות צריכים לירד למטה בבחי' מל' דאצי' להיות לבוש לנשמה הרי צריכין לירד מלמעלה מן הזמן בתוך שרש התהוות הזמן ואז נק' בשם ימים כמ"ש ימים יצרו כו' וכן ואברהם זקן בא בימים כו' ולכן הוימין דוקא הלבושין ולא שהוימין עצמן הן הלבושי' שהרי המצוה הן שנעשו לבושין באמת כפי שרשם בבחי' פנימי' הכלים דאצי' אך שם הן למעלה מן הזמן ומפני שמתלבשי' בזמן נק' המצות בשם יומין עילאין כו' שהרי הזמן דיומין מלביש אותן ולכך נק' צרור החיים בחיים של זמן וד"ל, וזהו שש שנים יעבוד פי' שית אלפי שניו כו' הרי מלבישים המצות ובאים המצות בהן בבחי' גשמיות דהתורה והמצות כמו

דאצי' וא'צ לברר כו' כ'א' רק עבודתם להוסיף אורות באצי' כנ"ל אעפ"כ מצטרכי' להשפעת הדעת מבחי' משה שמן המים משיתיהו שלפני האצי' כנ"ל ולכך אמר משה משה לא פסיק טעמא פי' שמאחר שמשה משפיע בחי' פנימי' האור והחיות דהיינו בחי' דעת עליון שהוא פנימי' המדות לכך לא פסקא טעמא שאין שינוי בין האור והשפע הנשפע מבחי' משה לבחי' עולם האצי' אל בחי' זרע האדם עליון דאצי' ובין בחי' השפע היורד לבי'ע לבחי' זרע בהמה מאחר שהוא שהוא השפעת החיות והאור הפנימי לכך לא ישתנה כלל ושוה במהות בין באצי' בין בבי'ע דבשלמא בבחי' חיצוניות דהיינו בבחי' הכלים יש חילוק והפרש גדול בין הכלים דאצי' להכלים דבי'ע ששונים זמ"ז בהשתנות המהות ממש, משא"כ בהאורות הפנימי' אין שינוי כלל כמ"ש ואתה מחי' את כולם בשוה ממש כנ"ל וזהו לא פסקא טעמא וד"ל.

ובשביעית יצא לחפשי חנם. פי' שעתה בכל משך הגלות שית אלפי שני דהוה עלמא הוא זמן העבודה הוא הבירורים דעבד עברי בחי'

כ"א: בתרי"ח: כנ"ל.

פ"י: בתרי"ח נוסף: חנם.

נוסחא שניה

שהן למעלה הוא בחי' אור בהיר מאד כנ"ל רק שיוורד ומתגשם בזמן דיומין כנ"ל ע"כ צריכי' עיבוד ותיקון כמו עדי'מ עורות עבדים וכו' והוא ע"י הרחיצה שירחצו אותן בבחי' מים עליונים דחכמה עילאה וכמ"ש וזרקתי עליכם מים טהורים, וזהו ע"י משה רעיא מהימנא שמעמיד הנשמות במרעה טובה לקבל המשכות הדעת הנק' עשב כנ"ל וגם הוא מרחיצו ומשקה אותן מבחי' מים עליוני' שנאמר במשה כי מן המים משיתיהו וכנ"ל וד"ל, וזהו כעדר הרחלים שעלו מן הרחצה וכענין רוחצות בחלב וד"ל וגם למטה זה נעשה ע"י התפלה כו' וכמבואר למעלה וד"ל.

ובשביעית יצא לחפשי חנם בלא מצות כו', כי הנה ידוע המחלוקת בגמ' דאיכא מ"ד מצות בטילות לע"ל ולא קי"ל הכי שהרי בפ"י אמר כיצד מלבישן לע"ל ופריך לעתיד משה ואהרן יבאו וכו' אך האמת הוא דהמצות לא יבטלו לע"ל אבל יהיו המצות באופן אחר כמבואר ביחזקאל איך שיהי' מצות הקרבנות לע"ל שאין עכשיו מצוותן כך ועד"ז גם שארי המצות יהי' בהם שינויים רבים והכלל הוא דעכשיו עיקר ענין המצות כולן הן בחי' בירורי' לברר מרפ"ח ניצוצין שנפלו כו' ולהעלות הטוב ולבער הרע כו' אבל לע"ל דכתיב ואת רוח הטומאה אעביר כו' ולא יהי' מציאת רע כלל בעולם אי"כ אין מהצורך לבירורים כלל אך יהי' או מעשה המצוה לא בדרך בירור הטוב מהרע אלא יהי' בדרך עליי' הטוב למדרגה היותר גבוה ממדריגות העליונות של עכשיו ממעשה המצות וע"ד ההפרש עכשיו בין חול לשבת שבחול הוא מצות הבירורי' ובשבת הוא מצות ההעלא' שלאחר הבירור כמ"ש

משה שהוא ש' מ"ה המברר כמ"ש שש שנים יעבוד שמזכך אתי התומצ' ע"י התפלה שהוא המשכת המוחין בחי' דעת עליון וכאשר מעלה מ"ן ממשיך מ"ד כיוצא בו למעלה שלפי ערך העלאת מ"ן דתפלה כך ערך המשכת מ"ד אליו ואז נשפע בו מ"ד שלמעלה לעוררו בהעלאת מ"ן בעילוי יותר כו' כנ"ל, וכמו"כ מתעלה בעילוי אחר עילוי עד רום המעלות שכ"ז נק' בחי' עליות העולמות, אבל לע"ל באלף השביעי דוקא בגמר ותכלית כל הבידורים אז יהי' מנוחה לחיי העולמים שיגיע לבחי' עבה"נ עצמו שלמעלה מבחי'.

תח: בת"ח ליתא.

נוסחא שניה

במ"א באריכות, ואמנם גם זאת נק' עבודה קצת מאחר שצריך להעלות למעלה וכמ"ש ילכו מחיל אל חיל כו' ועד"מ באדם שהולך ממדרגה למדרגה גם שיתענג על ה' בעלותו לא נק' מנוחה כו' וגם מטעם שאין עליו בלא ירידה בתחלה שהרי ידוע שא"א לשום העלאת בלא יחוד א"י וא"ח מ"ד ומ"ן שהן עליות וירידות שונות מפני שכדי שיבא לעילוי יותר צריך לבוא בבחי' ירידה וביטול עצמותו ממה שהי' בתחלה כו' אבל לע"ל באלף השביעי דוקא לאחר התחיי' יהי' מנוחה לחיי העולמים, פי' מנוחה למעלה גם מבחי' עליות עילוי אחר עילוי אלא עד"מ כאדם שנת במנוחה ממש בלתי עבודת מלאכה ותיקון כלל כו', וזהו למעלה ממדרגת ימות המשיח שעכ"פ שמצות מעשיות יהיו אז כנ"ל, אבל באלף ה' כתיב מנוחה לחיי העולמים מנוחה לגמרי וד"ל, ופי' חיי העולמים הוא בחי' שם מ"ה דבמצחא דא"ק שהוא שרש נשמת משה בעצם כנ"ל, אך שירד דרך צמצום כדי לתקן למטה בג' קוין הנ"ל והן הן כל מעשה המצות כידוע, אבל לע"ל יהי' מנוחה לשם מ"ה זה, והיינו ג"כ פי' חיי העולמים דהיינו בחי' הקו וחוט שנק' חיי העולמים כולן כו' שבאלף ה' יהי' מנוחה לבחי' הקו והחוט דאור א"ס שעל ידו עולים כל האורות בעילוי אחר עילוי כו' וד"ל, וזהו ובשביעית יצא לחפשי חנם חנם בלא מצות כלל וד"ל (וזהו המשך כל הדברים הנ"ל ואלה המשפטים כתרגומו הלכתא כו', פי' והוא בחי' הקו והחוט שבו יורד שם מ"ה דא"ק כדי לתקן עולם הנאצלים כנ"ל והיינו אשר תשים לפניהם ע"י משה דוקא והוא מפרש אח"כ אופן התיקון כי תקנה עבד עברי מעבר הנהר כנ"ל שש שנים יעבוד לתקן הלבושים הנק' שש שנים שית אלפי שני כנ"ל ע"י התורה והמצות כנ"ל שהן הלבושים שצריכים בירור ותיקון כו' ובשביעית יצא לחפשי חנם חנם בלא מצות מטעם שהי' מנוחה לשם מ"ה דמשה ולא ירד עוד לקנות ולתקן בג' קוין כו' וד"ל, וזהו תפלה למשה איש האלקים מעון אתה היית לנו כו' בטרם הרים ילדו בבחי' הקוין כו' והוא בבחי' שם מ"ה דא"ק כו' קודם שירד להאיר בג' קוין כו' ומעון אותיות נועם כמ"ש במ"א וד"ל).

העלאת מין דמעשה המצות וז"ש ובשביעית יצא לחפשי חנם כדרז"ל חנם בלא מצות כנ"ל והיינו שהמצות הן בחי' לבושים והכלים והברכות דתפלה היא בחי' המשכת האורות מן הכלים כנ"ל, אבל לע"ל יתאחדו האורות והכלים בתכלית היחוד ולז"א יצא לחפשי חנם כו' כנ"ל וד"ל. משא"כ בתחז"מ וימוהמ"ש יהי' עיקר העבודה כמ"ש ביחזקאל שער הפונה קדים ביום השבת יפתח כו' וביום החדש יפתח כו"י, וזהו ובשביעית יצא לחפשי חנם וד"ל.

ולז"א: בתוי"ח: ולזאת.

וביום . . כו': בתוי"ח ליחא.

בענייה. באור שני בליל ש"ק פ' תרומי (חזרת הדברי' בתוס' ביאור מעט)

ולתוספת ביאור באר היטב שורש הדברים הנ"ל, כתי' וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה וגו' פי' שיש ב' בחי' ומדרי' בנשמות ישראל שלמטה האחת היא בחי' זרע אדם דהיינו שנמשכים מזרע אדם עליון דאצי' שעליו נאמר נעשה אדם בצלמינו כדמותנו וגו' אדם הוא אדמה לעליון כו' והיינו שהאצי' הוא בחי' ראשית הגילוי של המאציל ית' כמ"ש במשה ויאצל מן הרוח אשר עליו על ע' הזקנים כו' שלא נחסר במשה כלל רק שנאצלו ונתגלו הארה בעלמא מרוחו על הזקנים כו' כך עד"מ למעלה ענין אצי' הוא בחי' ההתגלות מההעלם דהיינו שהאורות דאצי' נמשכו ונתגלו מן ההעלם בחי' עצמיו המאציל ית' הטמיר וגניו דלית מחתפ"ב כלל וכמאמ' אליהו כלא לאחזאה איך אתנהג' עלמא לאחזאה הוא בחי' ההתגלות מן ההעלם כנ"ל והיינו כל העולם דאצי' הוא בחי' הגילוי מן ההעלם כנ"ל שלא נתחדש דבר מה כלל בהמשכת עולם האצי' מן המאצי' ית' זולתי שנתגלה מהות הדבר ממש שהי' גנוז בהמאציל ית' בבחי' גילוי ולא נשתנה המהות כלל ולכך נק' אדם העליון דאצי' בחי' אד"ם מלשון אדמ"ה שאדמה לעליון דהיינו שאדם זה דאצי' הוא הדמיון של עליון הוא הכתר שלמעלה מאצי' שהוא הדמות והגילוי של העליון הטמיר וגניו בבחי' ההעלם ולכן כל הנשמו' הנמשכו' כמו רשביי וחביריו או כמו יוסף הצדיק וכדומה לו נק' זרע אדם מפני שנמשכו מאד"ם עליון דאצי' שיש להם דעת גדול מאד בבחי' מוחי' דגדלות עד שאין העולם מסתיר בפניהם כלל שיכולים לעסוק בטרדת עוה"ז ואעפ"כ הם קשורי' ודבוקי' במקורם בתכלי' הדיבקות ולא יפריד אותם כלל טרדת עוה"ז כלל כי כמה נחשב הוא להפריד דיבקותם הנפלאה מאחר שיש להם דעת גדול בבחי' מוחי' דגדלות לכך לא יתפוס מקו"ם בעיניהם טרדת עוה"ז כלל לבלבלם מדבקותם הנפלאה שיוכלו

לתפוס במוחם ב' מחשבות כאחד להתקשר בדביקותם הנפלאה למעלה ובעת
ההיא יחשוב בעניני העוה"ז ולא יבלבלו אותו כלל שזהו למעלה מסדרי
ההשתלשלות הבריאי' כי שיוכלו לתפס ב' מחשבות הפכיים כאחד כמו
שמצינו ביוסף הצדיק עליון שנאמר בו ויבא יוסף הביתה לעשות מלאכתו
ות"א בכיסו ובחשבנא כו' שהי' טרוד גדול בעניני העוה"ז בטרדה גדולה
לחשוב חשבונות של פוטיפר שר הטבחים כו' ואעפ"כ לא בלבד אותו כלל
מהתקשרותו הנפלאה למעלה והיינו כנ"ל שמאחר שהי' נשמתו מאצי'
שלמעלה מבריאה לכך לא הי' בו הדעת גדול עד שהי' יכול לסבול שני
הפכים בנושא א' שלא תתפס מקום כלל בעניני טרדות העוה"ז כלל וכן הי'
מעשה בהאבות שהיו מרכבה ממש ולא הטריד אותם עניני עוה"ז כלל
להפריד אפי' רגע אחת כמ"ש אאע"ה אשר התהלכתי לפניו התהלכתי
בתמידות בלי הפסק כלל כנ"ל והכל מטעם הנ"ל מצד שנמשכו מאצי' שנק'
זרע אדם ואדמה לעליון וד"ל. והשנית הוא בחי' זרע בהמה שהמה הנמשכות
מעולמות ב"ע שהם נק' זרע בהמה אף שיש להם דעת גדול מגדלות
ורוממות האל ית' אעפ"כ לגבי אצי' יחשב לבחי' בהמות שאין להם דעת
כלל ממש שאינם יכולים לסבול ב' מחשבות הפכיים כאחד דהיינו שהעולם
מחשיך בפניהם שכאשר הם טרודים במחשבתם בעניני עוה"ז אזי נפסק
הקשר שלהם ודביקותם שלמעלה וכן להיפך כו' בהיות הם בגדר הבריאי'
לכך לא יסבלו ב' מחשבות הפכיים בנושא א' כ"א כאשר טרוד מחשבתם
למעלה אזי אינם למטה וכן להיפך כו' מאחר שהם בגדר הבריאה שנמשכו
מבי"ע כנ"ל ולכך נחשבו לגבי עולם האצי' בחי' זרע בהמה כאלו אין להם
דעת כלל שנמשל כבהמות נדמו ולא זו בלבד שאף המלאכים העליונים
שבעולם הבריאה שהם בחי' מרכבה ממש תחת הכסא כו' שהם הדי' חיות
שבמרכבת יחזקאל הם ד' מחנה שכינה מחנה מיכאל מחנה גבריאל כו' נמשל
כבהמות נדמו לגבי עולם האצי' כמ"ש פני ארי' אל הימין שזהו מחנה מיכאל
שנק' ארי' כו' פני שור מהשמאל זוהי מחנה גבריאל שנק' שור כו' שאף שיש
להם דעת גדול בגדולתו ית' אעפ"כ נמשל כבהמות נדמו כו' וד"ל. וז"ש כי
תקנה וגו' דהנה נאמר (בקיודש הלבנה) ברוך עושר ברוך יוצרך ברוך בוראך
ברוך קונך פ"י עושר הוא בחי' עולם העשי' יוצרך יצירה בוראך בריאה, קונך
אצילו' שלכך נק' עולם האצי' בחי' קונה כמשל האדם הקונה סחורה מהחנות
שיוצא הסחורה מן ההעלם שהי' אצל המוכר טמון בקופסא או בחנות בבחי'
העלם והסתר לידי גילוי שהלוקח לובשה במלבוש כדומה, שלא חידש דבר
מה כלל זולתי בחי' הגילוי של הסחורה מן ההעלם אבל לא נשתנה מהותה
כלל, כך עדי"מ למעלה ממש בחי' המשכת עולם האצי' מן המאציל ית' שאינו
בחי' התחדשו' דבר מה כלל זולת בחי' ההתגלות מן ההעלם שזהו לשון
האצי' כמ"ש ויאצל מן הרוח וגו' כנ"ל שקודם לכן הי' גנוז בהמאציל ית'
בבחי' העלם והסתר ואח"כ נתגלה בבחי' גילוי ממש משא"כ בחי' המשכת
עולם הבריאה מן הבורא ית' הוא בחי' התחדשו' גמור מאין ליש שנשתנה
ממהות אין למהות יש ממש שזהו התחדשו' גמורה וזהו ההפרש בין קונה

לכורא משנזיל בתורה, ודיל. וז"ש כי תקנה עבד עברי, שמש"ה רעה"ש ממשך להם בחי' הדעת עליון מלמעלה מעבר הנהר עליון הידוע וקונה אותו מההעלם לגילוי להיות נשפע בכנ"י שנק' זרע בהמה בחי' הדעת עליון שירגישו בנפשותם בחי' גדולתו ית' בבחי' הרגשה ממש וז"ש ונתתי עשב בשדך וגו', עש"ב הוא ש' ע"ב ושין מפסיק באמצע התיבה דהיינו שהשין הוא בג' קוין להורות שנכלל בשפע הדעת עליון ג' קוין דאצי' והוא הנק' עש"ב השדה העליונה, והענין הוא דהנה כתי' מצמיח חציר לבהמה כמ"ש בזהר דא הוא בהמה רבה דגדיל לה אלף טורין בכל יומא והיא אכל לון בגמיעא חדא כו' דהיינו בחי' מל' דאצי' שנק' בהמ"ה רבה שהוא ש' ב"ן דאצי' כי בהמ' בגימ' ב"ן כו' שהוא מבררת הניצוצין דבי"ע שנק' חציר כנ"ל שהניצוצין הנבלעין בה נק' חציר ועש"ב השדה כמו עדי"מ הארץ הגשמי מגדלת צמחים כל מיני דשא עש"ב מזריע זרע כו' והיינו כח הצומח הרוחני המלוכב בה שהוא המצמיח כל הדשאים וכל מיני פירות כל מה שהארץ תוציא צמחה כו' והרא"י שאין כל מקומות הארץ שוין שיש מקומות שהארץ יבשה מושלל מן צמחים דהיינו כל המדבריות שאינן במקום יישוב ויש מקומו' הישוב שמגדלת כל מיני צמחים וכל טוב הארץ, והסיבה לזה הוא בחי' ההתלבשו' של כח הצומח המתלבש בארץ כי אין לך עש"ב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה שמכהו ואומר לו גדל כו' שבמקום המדבר אין כח הצומח הרוחני' מלוכב בה משא"כ במקום היישוב כו' כך עדי"מ למעלה ממש שמש"ה רעיא מהימנא' משפיע בה הכח והיכולת הזה לברר הניצוצין דבי"ע שיהי' בחי' עשב וחציר לבהמה וז"ש מצמיח חציר לבהמה ועשב לעבודת האדם פי' כמו שכתוב מעבודת האדם דהיינו שהתהוות העש"ב הוא מעבודת האדם המברר בירורי' דנוגה דבי"ע כנ"ל וכ"ז עושה משרע"ה שנמשך מעבר הנהר עליון מבחי' שמיטה ראשונה שנק' שמיטת החסד כמ"ש בו כי מן המים משיתיהו דלכאורה אינו מוכן הטעם שקראה אותו משה כי מן המים משיתיהו, איך נכלל בתיבת משיתיהו ש' משה שעליו מפ' קרא שלכך קראה אותו משה כי מן המים משיתיהו כו', אך הענין הוא כדמתרגם שתרגם. על משיתיהו משחילתי' כו' שהוא דבר הנמשך באורך מאד דהיינו שמש"ה נמשך משמיטה ראשונה לזה השמיט' שני' והוא בחי' ש' מ"ה התיקון עיקר המברר כל הבריורי' ששם מ"ה נמשך ממקום גבוה מאד נעלה דהיינו שהוא הארה ממצחא דא"ק כו' וכמ"ש משה בעצמו ונחנ"ו מ"ה כי תלינו עלינו, פי' אנחנו אינם מערככם וסוג שלכם כלל שאנחנו נמשכים משמיטה ראשונה מש' מ"ה הנמשך ממצחא דא"ק לכך מה תלינו עלינו ודיל. ולזאת מורה ב' אותיו' מ"ה שבמש"ה להורות שנמשך משם מ"ה הנמשך ממצחא דא"ק כו' שהוא עיקר המברר כל הבריורי', אך השי"ן שבאמצע התיבה בא ללמד שזהו בחי' ג' קוין

וגו': בבזך 258: לכהמתוך וז"ש.

רעיא מהימנא: בבזך 174: שעי.

שתרגם: בבזך 174, 258: התרגום.

דו"א דאצי' שמשה הוא הפנימיו' של הג' קוין הנ"ל, כי הנה כתי' אל דעות ה' וגו' שיש ב' בחי' דעת למעלה הא' דעת עליון המחבר חו"ב שעלי' נאמר ויודע דעת עליון שנק' דעת עליון. שבין חו"ב והשני הוא הדעת שבין כתפים שהוא הדעת המתפשט בתוך המדות דאצי' הם ג' קוין של המדר' חג"ת דאצי' שהוא הפנימיו' שלהן ולכך נק' שמו משה כי מן המים משיתיהו שעיקר הטעם הוא שהוא נמשך ממקום גבוה מאד נעלה באורך משך למטה כתרגומו משחלתי' כני"ל וד"ל. וז"ש כי תקנה עבד עברי שמשה הוא הקונה את בחי' עבד עברי מעה"נ עליון וממשיכו למטה לכנ"י להשפיע בהם בחי' הדעת והיינו מ"ש ונתתי עשב בשדך וגו' וגם רוחצן במים העליונים הנמשכים מעבר הנהר עליון הנ"ל כמ"ש כעדר הרחלים שעלו מן הרחצה כרועה ירעה עדרו יעמידם במקום מרעה טוב השמן ודשן גם ירחץ עדרו במים. כך משה הוא רעי' מהימנא שמשפיע להם בחי' עשב השדה גם רוחצן במים עליונים כני"ל וכ"ז לא הי' אפשר זולתי מחמת ששרש מקור כנ"י הוא עבר הנהר עליון שכל נשי' הי' מקדם נכללים בעבר הנהר עליון בבחי' ההעלם והסתר כמ"ש בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם וגו', והענין הוא כנודע שיש ה' מדריגות נרנח"י שנר"ן מתלבשי' בבי"ע וחי' באצי' בלבד ואין מתפשטי' בבי"ע אף כל ניצוץ פרטי מישאל אף ההדיוט שבישראל שאין לו רק בחי' נפש דעשי' כני"ל בלבד מוכרח להיות נמצא בו בחי' הכח והאור של בחי' יחידה רק שמסתתר בו בבחי' העלם והסתר ואין מתגלה בו בבחי' גילוי משא"כ הנשמות הגבוהות הנמשכות מאצי' מאיר בהן בחי' יחידה בבחי' גילוי ממש אבל כל ישראל יש להם חלק אלוקה ממעל להיותם כולם כאחד עלו במח' קדומה לפניו שהיו כולם כאחד בעה"נ עליון נעלמי' בבחי' ההעלם לכך נמצא אף בהדיוט מפחות הערך שבישראל בחי' כח היחידה רק שמתעלם בו בבחי' העלם כנודע לכך הי' יכול משה להמשיך אליהם השפע מעה"נ עליון מההעלם לגילוי שכולם כאחד היו שם נעלמים בבחי' העלם שזהו מקור חוצבם ממש רק שזה המשה המשיך להם מההעלם לגילוי בלבד, וז"ש כי תקנה עבד עברי וגו' שמשה הוא הקונה מההעלם לגילוי כו' כני"ל וד"ל והנה זאת ידוע שנת"ל שבחי' עה"נ עליון הנ"ל הוא בחי' העגולים שלמעלה מגדר ההשתלשלות עו"ע מבלי שימצא בו ראש וסוף כלל כעגול הגשמי' שאין בו משימצא ראש וסוף כלל כמו הארץ היא כדוריי' עגולה כתפוח שהאנשים הדרים עלי' לצד דרום מזרח עומדים למעלה כמו האנשים הדרים עלי' בצד מערב ואף אלו שעומדים נגד רגלינו תחתינו ממש שלגבינו הם עומדי' רגליהם למעלה וראשיהם למטה ואצליהם הוא להיפך כו' ולכך אינם נופלים ממנה מאחר שהוא בחי' עיגול שאין בו משימצא ראש וסוף שכולם עומדים למעלה כו' כמשנת"ל במ"א, כך עדי"מ ודוגמא זו למעלה בעגולים שלמעלה

שהוא למעלה מגדר ההשתלשלות עו"ע ואין בהם משימצא ראש וסוף דהיינו שלגבי עצמותו ית' כולם הקטנים והגדולים נערכים ומתייחסים בערך הביטול בשוה השוה ומשוה קטן וגדול ואין יתרון להגדול יותר מן הקטן נגד עצמותו ית' שכולם שוים בערך א' כלא חשיבי כו' והיינו משרז"ל גלוי לפניו ית' לפניך נגלו כל תעלומי לפניך נגלו דוקא הכל גלוי וידוע לפניך דוקא ולא שהוא יודע את הכל דהיינו שיתלבש בתוכם כ"א הכל גלוי וידעו לפניו דהיינו שאף כל הידיעה פרטי' דעולם העשי' אף הכרי' קטנה שבארץ וכל מחשבות הברואים פרטים דעשי' אף מחשבות הסוס ודומיהן באה לפניו בסקירה ידיעה א' כלליות מהנפעלים הראשי' מכל ההשתלשלו' עליונים שכולם כאחד נסקרים בסקירה אחת ונגלו לפניו כל תעלומות סתרי כל חי ממש אבל לא שהוא יודע את כולם דהיינו שיתלבש בבחי' הדעת לידע מציאות הנפעלים מריש כל דרגין ע"ס כ"ד לידע אף המחשבו' הסוס שזה לא יתכן בו ית' כ"א הידיעה נגלית לפניו שלפניו נגלו כל תעלומות סתרי כל חי הן מהנפעלים הראשיים והן מהנפעלים התחתונים כלא חשיבי ואין בו ממש ראש וסוף שכולם שוים כלא חשיבי בשוה לכך ידיעת המציאות מכל אשר נמצא בא לפניו ונגלה לפניו בסקירה אחת וד"ל. (ובזה נסתירה דעת הפילוספי' ונתגלו שרש עיקר טעותם כו' ודו"ק) וזהו שרשו של משה כי מן המים משיתיהו שהוא בחי' שם מ"ה הארת מצחא דא"ק שלמעלה מן ההשתלשלות. הכוללם יחד בסקירה אחת, מבלי שימצא ראש וסוף כנ"ל וד"ל. שש שנים יעבוד וגו' כתי' ואברהם זקן בא בימים ומפ' בזהר בא באינון יומין דקריבו לי' כו' כמי' ויקרבו ימי דוד למות דיומין קריבו לי' כו' ע"ש בזהר דמפרש שהימים הם בחי' הלבושי' שנק' ימים שכך נמדד לו בשיעור ומדה גבולית כמה יהי' ימי שנותיו ע"פ האדמה ע' שנה או שמונים שנה וכמה לבושי' יעשו לו במשך שנה ההם שעיקר הלבושי' נעשו מקיום התומ' שהם לבושים בג"ע כנודע ומעתה צריך להבין מפני מה קרא להימים בחי' לבושים הלא עיקר הלבושי' המה התומ"צ שעשה במשך הימים ההם כו' אך הענין הוא דכתי' והיתה נפש אדוניהו י צרורה בצרור החיים את ה' אלקיך וגו' פי' שהנשמה צריכה לחיות בנועם ה' ולהנות מזיו השכינה ב"ה בג"ע, אך איך יוכל הנברא המתודש מאין ליש להשיג זיו השכינה ב"ה אשר הוא קדמון ונצחי כו' איך יוכל הנברא להכיל אותו ולקבל כו' אי לזאת מוכרח הזיו להתלבש בלבוש עב היינו בחי' מסך ופרגוד ודרך אותו הלבוש יוכל הנברא לקבל את זיו השכינה ב"ה והיינו שהתומ"צ שמקיים בעוה"ז נעשי' לו לבושים בעה"ב כי שכר מצוה מצוה כו' שהם מלבישי' אותו מכל צד והאור שופע עליו ובוקע דרך המסכים ולבושי' הנ"ל או יוכל להינות הימנו בבחי' הנאה והשגה ממש והיינו ע"י התמ"צ שקיים במשך ימים ושנים שלמטה שתחת הזמן דוקא יקבל האור והשפע אליו שהימים הם הלבוש עב שלו (המסתירים עליו כו') שנמשכו מלמעלה מן הזמן להיות למטה תחת הזמן

והם הם המלבישי' אותו מכל צד והאור בוקע דרך המסך הנ"ל וז"ש והיתה נפש אדוניהו צרורה בצרור החיים שהחיים עצמו נעשים לו למלבוש להיות צרור כמו שהספ צרור בכיס של עור כדומה שאו יכולים לזרוק את הכסף למעלה הגבה מאד השמימה בגובה מאד, כך עד"מ הנשמה צרורה בצרור החיים המה החיים ושנים שנמשכו מלמעלה מן הזמן אל תחת הזמן שחי' ע"פ האדמה וקיים התומצ' שבהם הוא נצרר ומלוּבש עד שעייזו יוכל להתעלות למעלה הגבה מאד נעלה להיות את ה' אלקיך כו' והיינו כמשל הקולע באבן ששם בתוך כף הקלע שאו יוכל לזרוקו הגבה מאד כו', כך עד"מ הנשמה הצרורה בצרור החיים היינו בהימים הנ"ל יקלענה למעלה מעלה את ה' אלקי' (והיינו אבנין דקירטא שאמר הינוקא בפ' בלק), וזהו שנאמר ימים יצרו יצר' דוקא שבהם צרורה הנשמה כמ"ש והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את ה' אלקי' כנ"ל וד"ל. וזהו שש שנים יעבוד שבכל משך ו' אלפי שני הוא זמן העבודה הוא מעשה הבריורי' של העבד עברי היינו בחי' משה הנמשך מעבר הנהר עליון הנ"ל שהוא ש' מ"ה המברר הנמשך ממצחא דא"ק כו' שהוא הרוחצן במים עליונים כך הלבושי' דתומצ' וכמ"ש רוחצות בחלב וזהו ליבון הלכתא כשנת"ל.

ועתה ית' ענין ג' קדושות ומה דקדשי' לי לעילא ותתא כחדא כו' דוקא הנ"ל, הנה ידוע שג"פ קדוש נגד ג' עולמות בי"ע שהוא נגד ג' לבושי' מחדו"מ כמ"ש לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו וגו' שהלבוש הפנימי שבכולן הוא לבוש המח' והאמצע שהוא נחשב לחיצוני' נגד המח' הוא הדיבור כי הדיבור הוא אינו רק הגילוי של המחש' וחיצוניותו בלבד כנראה בעליל שכל הצירופי אותיו' הנמצאי' במח' הם הם ממש אלו הנמצאי' בהדיבור ואין יתרון לבעל הלשון שהדיבור יחדש צירופי אותיו' חדשות מה שלא הי' במח' כלל כ"א מה שחושב הוא מדבר כ' רק שהמח' צפונה ונעלמה מכל חי זולתי הוא בלבד יודע מחשבתו והדיבור הוא המגלה אותו זולתו כו' והלבוש השלישי הוא בחי' המעשה אשר הוא לבוש נפרד ממש שיכול לעשות בידו ההיפך של המח' ממש כו' משא"כ בהדיבור שאינו מדבר רק כפי' אופן המחש' ממש כך עד"מ ודוגמא זו למעלה כתי' לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו' שהמה ג' לבושי' מחדו"מ שלו ית' נגד עולמו' בי"ע כו' והנה ישראל עלו במחש' לפניו' שהם הפני' לכל שעלו בלבוש הפנימי' שלו ית' הוא לבוש המחש' כו' ומלאכים הם בחי' חיצוני' שנמשכו מחיצוני' הכלים כנודע שנמשכו מלבוש החיצון שלו ית' הוא הדיבור שלו ית' כמ"ש בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם וגו' לכך תחלה ממשיכים ישראל בקדושתן ממח' עילאה אל בחי' דבר ה' ית' מאחר שהם נמשכו משם כנ"ל ואח"כ כשכבר נמשך אל בחי' דבר עליון דאצי' אזי עובר השפע דרך עולם

המלאכים דבריהא מבריהא לייע אל נשמות ישראל שנתלבו בגופים דעשי וזה נעשה עיי קדושת המלאכים שמשפיעים השפע ממקורם דבר ה' ית' אל עולמו' ייע אל ישראל שלמטה המלוכשי' בגופים דעשי' ולכך מקדשי' לי לעילא ותתא כחדא דוקא שכולם מקבלין דין מן דין שהא' מצטרך לחבירו כניל (וזהו ענין גיפ קדוש נגד ג' עולמו' בייע שהמה ג' לבושי' מחדוימ' כו' והם ג' קוצי דשערי כו' נגד שמות א"ל שדיי והוי' ואדני כנודע שקדוש עולה בחשבון תיי נימין כמשנת"ל במ"א עיש ודיל וזיש משה משה לא פסקא טעמא כו' עיש בזהר, הענין הוא דהנה בפנימיו' האורות עצמן אין שינוי בין האורו' דאצי' להאורות דבייע שכולם נמשכו מאוא"ס ית' שעליו נאמר אני הוי' לא שניתי וגו' לכך לא ישתנו האורו' כלל אף בריבוי ההשתלשלות יהיו הכל בחיי' אלקות ממש שנמשכו מאור הגדול אווא"ס ב"ה משאיכ בבחי' הכלים ימצא השינויים שאין דומין הכלים דבייע לגבי הכלים דאצילות כלל שהם משונים באופן אחר בהתעבותן והתגשמותן יותר כו' וכל מה שמשתלשלי' יותר למטה, בריבוי ההשתלשלו' ישתנו יותר לגריעותא בהתעבותן והתגשמותן כו' לכך א' אברהם דפסיק טעמא כו' פי' שיש הפרש בין בחיי' אברהם דאצי' שהוא כלי החסד דאצי' לבחי' אברהם דבריהא שהוא כלי החסד דבריהא שאין ערוך כלל כלי החסד דבריהא נגד כלי החסד דאצי' כמ"ש אאע"ה ואנוכי עפר ואפר וגו' כמ"ש במ"א כמשל חשיבות האפר שנשאר משריפת העץ לגבי העץ עצמו קודם שתשרף שאינו ממהות כלל כך ערך חשיבות מדת החסד דבריהא למדת החסד דאצי' שאינו ממהות כלל ולזאת א' ואנוכי עפר ואפר כו' נגד כלי החסד דאצי' עיש, משאיכ משה משה לא פסקא טעמא בנייהו כלל מפני שמשה הוא בחיי' שם מ"ה הנמשך ממצחא דאי"ק שהוא הפנימיו' של המדות כו' לכך לא ישתנה כו' אף בריבוי ההשתלשלות הרבות שהן בחיי' משה דאצי' והן בחיי' משה דבייע הוא הכל מהות אחד בלי שינוי כלל מפני שהוא בחיי' האור עצמו שלא ישתנה לעולם כמ"ש אני הוי' לא שניתי ודיל.

ובשביעית יצא לחפשי חנם, כמרזיל עיפ זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם, חנם בלא מצות, כמ"כ הכא שנאמר חנם הוא חנם בלא מצות כו' הענין הוא דהנה עתה בזמן שית אלפי שני דהוי עלמא הוא הכל זמן העבודה של מעשה הבירורי' כמ"ש שש שנים יעבוד וגו' שהוא הכל בחיי' עלי' עולמות עלי' בתר עלי' כו' כי אין להם קץ ותכלית להעלות כמו שיש שינוים במעשה הקרבנות דשבת לשל יו"ט כו' כך יש שינוים רבים באופן העליות של העולמות שאין הא' דומה לחבירו שלפי ערך ההעלות מין כך ערך ההמשכות מיד באופן הלזו של ההעלות מ"ג יומשך המיד כנגדו כדרזיל אין טפה יורדת מלמעלה עד שאין טיפיים עולות כנגדה מלמטה כו' כנודע ואף לעיל כשיבא גואלינו ביב יש פלוגתא בגמ' אם מצות בטלות לעיל או לא כו', ויש מ"ד שאף לעיל אין המצות בטלות ומביא ראיי מהמשנה כיצד מלבישן לעיל יבא אהרן כו' עיש נמצא לפ"ז אף לעתיד

בימות המשיח יקיימו המצות כולן עם מעשה הקרבנות כו' משא"כ באלף הו' כ"ע מודו שיהי' מנוחה לחיי העולמים ליום שכולו שבת שכולו ארוך כו' פי' חיי העולמים הוא בחי' הקו הנמשך מאור א"ס לתוך כל העולמות אבי"ע והיינו בחי' שם מ"ה הנמשך מא"ק עיקר המכרר כל הבירורי' יהי' או מנוחה מן העבודה הם מעשה הבירורי' מפני שאז יהי' גמר ותכלית כל הבירורי' כולם ויהי' תכלית השלימות של העליות כולן לכך יהי' או מנוחה לחיי העולמי' כו' כני' ולז"א ובשביעת יצא לחפשי חנם שש' מ"ה המכרר בחי' משה שנק' עבד עברי יהי' חפשי מן העבודה, הם מעשה הבירורים שאז יהי' מנוחה לחיי העולמים לכך יצא לחפשי חנם. כדו"ל חנם בלא מצות שלא יגיע לשם ההעלאת מי' של המצות כ"א יהי' נגלה אז כבוד הוי' מצד עצמו ית' אשר עין בעין יראו וגו' וראו כל בשר יחדיו וגו' וד"ל.

ענ"ש) במ"א בפי' אל עליון גומל חסדי' כ' שלהיות נהי' חדשי' דוקא ע"י כתר וווה וקונה הכל ועד"ז משה מבחי' דעת עליון יוכל להמשיך דעת גם לזרע בהמה כי תקנה ע"ד קונה הכל וד"ע חיצוניו' כתר הנקי' אל עליון כו' והיינו כי ד"ת בחי' זרע אדם דעת בממכ"ע אבל ד"ע בסוכ"ע עגול' ולכן נשפל גם לזרע בהמה כו'. מן המים עלמא דאחכסיא ע"פ בשלח וירא ישראל וכו'.

להבין מאמר ה"י ליהושע וכי דלטור אני לך והטל גורלות וכו' דהנה יש להבין הטעם שבכל דין ומשפט שהקדב"ה עושה בנבראים אינו אלא עפ"י מקטרגים דוקא שיקטרגו ויתבעו דין ויעוררו חובות עוונותיו של אדם והלא ה' אוהב משפט הוא למה לא ידון דין האדם בלא מקטרגים שלפניו נגלו' כל דרכי בני"א. כמ"ש עיניך פקוחות על כל דרכי בני"א כו' וגם הלא מה שיש כח במקטרגים לקטרג הכל ממנו ית' ולמה לו להעמיד מקטרגי' שיגלו העוונות הלא אין נסתר ונעלם ממנו וכו', אך הענין הוא דבאמת הקב"ה רב חסד בעצמותו ואינו רק חסד וטוב כמ"ש כ"י טוב ה' כו' מפני שבעצמות המאציל שם הוא בחי' שעשועים העליונים הנקי' שעשועי המלך בעצמותו ועד"מ מלך ב"ו כשהוא בשעשועי' ותענוגי' לא יבא לפניו שם דבר קטרוג איזה רע כלל אלא נהירין אנפוהי ברבי' טוב וחסד לכל כו' אך כדי שיעמיד ארץ במשפט ולא יאבד העולם מפני הרעות של הרשעים

להבין . . ה': בבוך 960: להבין מאמר חו"ל בסנהדרין . . אמר הקב"ה.

נגלו: בבוך 960: גלוי.

בני"א: בבוך 960: איש ובני"א.

כ': בבוך 989: ליתא.

ברב: בבוך 960: בלב.

הוא מעמיד מקטרגים שהם יתבעו הדין כי בעצמו אינו רוצה לתבוע חובי ודין מטעם הנ"ל, וזהו שאמר וכי דלטור אני לומר לה"ר ולתבוע דין על בנ"א אר"י לך והטל גורלות פי' הגורלות הוא שיבא גילוי החוב והדין עפ"י הגורל שלמעלה מן הדעת כי ידוע דהגורל הוא אשר בא הענין מלמעלה מהדעת והבחירה שהרי בעת יטילו הגורלות אין ברירה ובחירה כלל מי יזכה ומי יחייב עד שיפול הגורל כו' וכמ"ש במ"א על ענין הפיל פור הוא הגורל כו' וענין הגורל בבי' השעירים ביוה"כ כו' ע"ש והיינו שא' ליהושע שאע"פ שבבחי' הדעת העליון שהוא עפ"י ההשתל' באו"כ א"א לגלות לך כמה חטא ישראל מטעם הנ"ל, אבל מלמעלה מן הדעת יוכל להיות שיתגלה החטא והוא עפ"י הגורל בלבד וזהו לך והטל גורלות וד"ל.

בעז"ה. ליל שבת פ' תצוה.

שיניך כעדר הרחלים שעלו מן הרחצה שכולם מתאימות וכו', הנה יש להקדים בתוספת ביאור המאמר הנ"ל בקדושה דג' פעמים קדוש כו' מעילא ותתא כחדא דוקא בהיות ידוע ומבואר למעלה דקדוש וי"ו הוא בחי' קוצי דשערי כו' וכמ"ש קדוש יהי' גדל פרע שער ראשו כו' אך יש להבין מהו ענין השערות, הנה ידוע דע"ס דאצי' כח"ב חגי"ת כו' הן כבר בבחי' ההשתלשלו' מן המאציל בבחי' עילה ועלול דהיינו שירד האור והשפע מן המאציל מעילה לעילה בירידות המדרגות עד שנאצל אור החכמה, אבל במהות ועצמות המאציל נאמר את חכים ולא בחכמה ידיעא כו' רק לאחזאה וכו' כי הוא ית' בעצמו למעלה מעלה מהשתלשלו' ע"ס דאצי' ואין להם ערוך כלל וכלל לגבי עצמותו ולא אפי' כערך טפה בים אוקיינוס שעכ"ז יש לטפה השתוות בערך כו' אבל לגבי בחי' סוכ"ע שבעצמות אור א"ס אין לנאצלים ערוך כלל וכלל בשום השתוות וכמאמר כל נהוראן מתחשכאן קמי' אפי' אור צח כו' אתחשך קמי' עילת העילות כו' אך א"כ איך ירד האור מעצמות המאציל להאציל הע"ס בדרך עילה ועלול הענין הוא דבאמת אין האצי' מן המאציל בדרך עילה ועלול עד שיהי' להם השתוות ערך עמו אלא נאצלו בבחי' שערות בלבד וכענין המאמר אבא יונק ממזל השמיני כו' ופי'

הדין: בבוך 960: דין על בנ"א. ובבוך 989: את הדין.

חוב: בבוך 960: שום חוב.

אני: בבוך 960 נוסף: לך.

אך: בבוך 960: אלא.

מהדעת: בבוך 989: מן הדעת.

הוא: בבוך 989 נוסף: רק.

מזלא הוא כדוגמת יניקת השערות באדם התחתון להבין ענין יניקת השערות במשל יותר רוחני הנה כמו שאנו רואים שהשערות יוצאים ונמשכים מבחי' מותרי מוחין כידוע והנה אין לשערה שייכות כלל וכלל עם מוחו וגופו של אדם ולא יכאב לו בהחתך אותן ואך עכ"ז קצת יניקה יש בחללן של השערות שהרי יכאב לו בהמשך אותן אדם כו', כמ"כ עד"ז ממש יובן בנפש האדם שיש בה בחי' יניקתי' בבחי' השערות והוא אשר אנו רואים בהשפעת שכל וסברא מן הרב לתלמיד שהרב בהולד לו איזה שכל וסברא חדשה צריך מההכרח שיתלבש אותו השכל באותיות מחשבתו והאותיות הן לשכל בחי' כלי ממש כידוע ואותיות המחשבה יוצאים ונמשכים לבא בבחי' דיבור להשפיע לתלמיד והנה התלמיד מקבל השפע של אותו השכל ע"י האותיות של הדבור של הרב ונמצא מקבל ע"י כלי הדבור המלביש ומכסה את השכל לגמרי ולא מגופו ומהותו של השכל וע"כ לא קאים אינש אדעתי' דרבי' עד מ' שנין כו' לפי שאינו מקבל רק מבחי' אותיות הדבור שמלבישים השכל ולא מגופו ומהותו של השכל וכמ"ש במ"א וד"ל, והנה כמו שהשערות הן דבר נפרד מן הגוף כנ"ל כמ"כ האותיות שלי' הדבור כמו זר נחשבו לגבי השכל המלוּבש בהן ואמנם עכ"ז הנה השפע של השכל עובר דרך האותיות מן הרב לתלמיד אי"כ ה"ז כדוגמת חללי השערות שבחללי' שלהם עוברת יניקת השפע המצומצמת מן המוח עד שיש קצת אחיזה להן במוח שבהמשך אותן יכאב לאדם כנ"ל, וכמ"כ צרופי אותיות של הדבור חלולי' הן וכו', ואמנם הנה אנו רואים כאן שמבחי' הכלי של אור השכל של הרב נעשה אור שכל ממש בתלמיד שהרי התלמיד משכיל ומבין שכל וסברא חדשה במוחו מתוך דבריו של הרב ואי"כ יכול להיות מציאת התהוות שכל ממש במקבל מבחי' כלים ואותיות של המשפיע בלבד וד"ל, והנמשל מכל המשלים הללו יובן בדרך כ"ש וק"ו בן בנו כו' אם מן השכל של הרב לתלמיד שזה שכל וזה שכל ויש להם השתוות בערך אי"א לקבל כ"א דרך בחי' כלים ואותיות של המשפיע שהן כדוגמת השערות כנ"ל מכש"כ וק"ו בנמשל למשכיל למעלה בהתהוות מציאת אור חכמה דאצי' מן המאציל שאין להן ערך והשתוות כלל וכלל וכנ"ל דעצמות המאציל מובדל בערך לגמרי מבחי' השתלשלו' י"ס כמאמר אנת חכים ולא בחכ' ידיעא כו' עד ולאו מכא"מ כלל איך מההכרח ביותר שכדי שיתהווה החכמה מלמעלה לגמרי מן החכ' כו' שיהיו ע"י צמצום דבחי' שערות והוא בבחי' דילוג השפע בתכלית וזהו אבא יונק ממזלא כנ"ל. והוא ענין פי' קדוש כמ"ש קדוש יהי' גדל פרע שער ראשו בבחי' שערות דוקא מטעם הנ"ל שכדי שיתהווה ע"ס מן המאציל שאינם מערכו ומהותו כלל צ"ל בבחי' דילוג ההשפעה דהיינו כדוגמת השפעת שכל הרב לתלמיד דרך האותיות ולא בדרך עילה ועלול כו' וד"ל, ובאמת גם זה המשל אינו דומה כלל לנמשל כי כל המשל הנ"ל הוא דרך העברת השפע משכל לשכל כו' וזהו שאנו אומרים לגבי עצמות אור א"ס ב"ה יושב בסתר עליון בצל

שדי כו' וכן כי אתה ה' מחסי כו' פי' מפני שהוא מובדל בערך לגמרי מן ההשתלשלו' כנ"ל נק' סתר עליון וכדוגמת הנ"ל בלבד וכמ"ש ה' צלך כו' מפני שהוא אינו מושג כלל וכלל וכמאמר לית מחשבה תפיסא ביי' כו' וזהו כצנה רצון תעטרנו בבחי' מקיף כו' וכמ"ש במ"א וד"ל ובכ"ז יובני' איך שכל העליות והירידות דבזמן שית אלפי שני דהוי' עלמא כו' גם במקור חוצבן באצ"י למעלה מן הזמן שלפעמים יש עליות המוחין בבחי' גדלות המוחי' ולפעמים בבחי' הקטנות כמו בין זמן הגלות לזמן בהמ"ק וכדומה וגם מה שיהי' עוד עלי' יותר גבוה בימות המשיח ותחי"ה כו' הכל הוא בבחי' ההשתל' בע"ס אורות וכלים אבל לגבי עצמות המאציל כתיב אני ה' לא שניתי כו', פי' אין בו שום שינוי בעצמותו כלל מקודם שנאצלו לאחר שנאצלו כו' עד שאינו תופס מקום כלל, וא"כ אין חילוק לגבי' בין ירידות לעליות שבנאצלים כו' וכ"ז מטעם הנ"ל מפני שההשתלשלו' באה בבחי' דילוג השפעה בבחי' שערות כנ"ל וד"ל.

והנה ידוע שורש ענין העלאת מ"ן הנק' אתעדלית שמוזה נעשה בחי' המ"ד למעלה הנק' אתעדל"ע כידוע הוא כדי להוריד ולהמשיך מבחי' עצמות אור א"ס שלמעלה מעלה מכל ההשתלשלו' כנ"ל והוא ע"י שמעלין למעלה דבר חדש דוקא דהיינו בירורי רפ"ח ניצוצים שנפלו וכו' וכמשל שמביאין מנחה לפני המלך ב"ו שהעיקר הוא להביא דבר ענין נפלא כמו צפור המלומדת לדבר וכדומה מפני שבזאת ימשיכו לב המלך להיות נפנה מעוצם רוממות והתנשאות כו' והנה כל מעשה המצות הן העלא' מ"ן מבירורי רפ"ח כו' שהרי כל עשייתן הן בדברים גשמי' דנוגה דעשי' וידוע דהמעשה הוא העיקר והוא מפני שבמעשה המצות מתבררים עניני' הגשמי' ועולין למעלה והן בדרך כלל ב' מדרגות סור מרע ועשה טוב שהן שס"ה לית ורמ"ח מ"ע ובהם וע"י אתכפיא סט"א וכו' מחשוכא לנהורא מרירו למיתקא וכו' והוא ענין ההעלאת מ"ן בדבר חדש דוקא כנ"ל ועי"ז מעוררים וממשיכי' מלמעלה ג"כ מבחי' עצמות אור א"ס שיאיר האור בבחי' שערות כנ"ל מלמעלה מן ההשתל' וזהו שנא' על התורה סלסלה ותרוממך כו' פי' סלסול הוא ענין משיכה והתפשטות השערות להיות מכוונת והולכת בהשוואה כו' וכענין הנזיר המסלסל בשערו כו' ובלשון הגמרא מהפך במזיא כו', והענין הוא דע"י מעשה המצות בבחי' חיצוני' מעורר למעלה ג"כ מבחי' ההמשכה וההתפשטות אור בבחי' חיצוניות ודילוג והוא בחי' המשכות השערות שיהיו יורדין וגמשכין למטה באבי"ע כנ"ל וכמ"ש למעלה בענין קדוש יהי' גדל פרע שער ראשו כו' וד"ל והנה יש ב' מיני העלאות מ"ן א' בבחי' חיצוניות דמעשה המצות כמו התינוק מיד בהולדו מלין אותו ונעשה בו מצוה מעשיות הגם שאין לו דעת ואח"כ הולך לבית הספר וכו' ומתגדל

עוד ועושה מצות הרבה כהנחת תפילין ומצות ציצית וצדקה וכדומה עד שבא לכלל דעת ומכיר את בוראו אז יודע לכוין בכוונות מעשה המצות ומתפעל באוי"ר בהתלהבות בתפלה ע"י התבוננות כו', וזה מדרגה השני' בבחי' העלא' מ"ן דהיינו בחי' מס"נ בהתפעלות הלב שהיא למעלה מבחי' המעשה בחיצוניות כו' והיינו כמ"ש אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו כו' ודוגמת זה במלאכים עליונים העלאת מ"ן שלהם ג"כ בהתפעלות רשפי אש התשוקה וכמ"ש משרתיו אש לוהט כו', והנה ב' מיני העלא' מ"ן הללו בבחי' חיצוניות ובבחי' פנימיות מעוררים למעלה ג"כ ב' מדרגות השפע א' בבחי' חיצוני' וא' בבחי' פנימיות כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח כו' והיינו שע"י מעשה המצות בחיצוני' מעוררים וממשיכים מלמעלה בבחי' שערות הנ"ל וע"י העלאת מ"ן בבחי' התפעלות מעוררים למעלה מבחי' הפנימיות והוא בחי' המשכות אור פנימי' דהיינו שבא האור והשפע מלמעלה בבחי' הגילוי ממש ולא בדרך דילוג כנ"ל בבחי' שערות וכלים וד"ל.

וא"כ ההמשכה מלמעלה שבבחי' אורות וכלים כידוע ע"י המלאכים מבחי' האור וע"י נשמות ישראל שנתלבשו בגופים מבחי' הכלים, ואמנם יש יתרון מעלה בבחי' חיצוניות מבפנימיות והוא מפני שמבחי' חיצוניות נעשה אור מקיף לנשי' שבגופים וכידוע דכל חיצוניות דעליון נעשה א"מ לתחתון והטעם הוא מפני שנעוץ תחלתן בסופן כו' וד"ל וכמ"ש כי אתה ה' מחסי וכן כצנה רצון תעטרנו וכדומה וכדוגמת המחסה לצל על האדם ככיפה ואוהל שהוא בבחי' חיצוניות ושומרת את האדם כו' וד"ל. והטעם הוא כי מפני עוצם רוממות המדרגה לא יוכל לבא האור והשפע כ"א בבחי' חיצוניות בלבד ולא בבחי' גילוי וכידוע וע"כ נק' המקיף העליון בשם מחסה לצל וכן אמר בצל שדי יתלונן אומר לה' מחסי וכו' ובחי' צל זה נק' חושך סתרו עד שכל נהורין מתחשכאן שם וכו' והוא רק מפני העדר ההשגה בו מחמת עוצם הרוממות וכו' וד"ל, והגם שהמלאכים הם בחי' חיצוניות כידוע היינו שהי' בחי' חיצוניות דפנימיות הכלים כו' והוא מפני שהמלאכים הם בבחי' אור וכלי שהוא חומר וצורה בבלתי נבדלים בערך האור מן הכלי שהחומר שלהם הגופני ג"כ דק ורוחני קצת מעין ודוגמת הצורה והנפש שלהם וכענין מיכאל באחת כו' וכמ"ש במ"א, אבל נשמות ישראל שמלוּבשים בגופים הגשמי' הנה הגופים הן גשמיים מאד ואין להם ערך והשתוות כלל אל האור כידוע ע"כ הן ממשיכים רק מבחי' חיצוניות בלבד כנ"ל ואמנם יש עוד מדרגה שלישית שלמעלה משניהם וכן הנשמות שבלתי מלוּבשים בגופי' והן עומדין למעלה בתמידות והוא למעלה מעלה גם מהמלאכים שבגופי' הרוחני' והן הממשיכים בחי' האור מקיף כמו שהוא בבלתי הגשמה כלל והיינו ג"פ קדוש נגד ג' מדרגות הללו וזהו ענין המאמר הנ"ל דקדושתא דא מעילה ותתא כחדא דוקא פי' מבחי' חיצוניות של ישראל ומבחי' פנימיות של המלאכים

בבחי' א"פ ומבחי' א"מ כמו שהוא מנשמו' דבתאלי' שלמעלה מן המלאכים שביצי' כו' הכל כחדא דוקא והטעם יתבאר בסמוך בעז"ה וד"ל.

וזהו שיניך כעדר הרחלים שעלו מן הרחצה כו', כי הנה מבואר למעלה דיש ג' מדרגות נשמות בגופים ונשמות בלא גופים והמלאכים כו', והנה כל מדרגה ומדרגה מג' הללו יש בה כמה רבבות כתות שחלוקין במדרגות שונות זה מזה אך שרש כולן אחד הוא ממדרגה הא' מג' הנ"ל וכמו ע"ד דוגמא הנה בחי' הנשמות שבגופים יש בכללות נש"י רבוא רבבות מדרגות זה שרש עבודתו במצוה פלונית וזה שרש עבודתו במצוה אחרת כגון בעלי צדקה ובעלי תורה ויש שעיקר עבודתם בתפלה ויש בתענית וכיוצא בזה ועכ"ז כללותו בחי' קומה שלימה והכל בבחי' המעשה בלבד עדימ' היד מלאכתו לכתוב והרגל להלך וכו' ומ"מ כללות כל מעשה פעולת האברים כולן נק' בשם עש' בלבד כמ"כ כללות הנשמות שנתלבשו בגופים המה בבחי' ציור אברים והכל בבחי' המעשה בלבד וד"ל. ועד"ז גם במלאכים ובנשמות שבלא גופים בכל א' וא' יש רבוא רבבות מדרגות וכמ"ש היש מספר לגדודיו כו' וכן ועלמות אין מספר כו' וע"כ נק' כל מדרגה מג' הללו בשם עדר הרחלים עדימ' העדר שימצא הרבה שינויי אופנים רבים בצאן זה מראהו וקומתו וטבעו כך וזה כך כו' וד"ל, אמנם דרך כלל ג' עדרים הן שהן ג' מדרגות הנ"ל בחי' בריאה יצירה עש' שהן מחדו"מ כו' כידוע, וזהו שאנו מוצאים ביעקב כששלח המנחה לעשו חלק לג' עדרים וכמ"ש ויצו גם את השני גם את השלישי כו' פ"י שיעקב הוא בעל עולם האצ"י כידוע והצאן הן בחי' הנשמות והמלאכים הנ"ל וכתוב וישת לו עדרים לבדו ולא שתם על צאן לבן כו', פ"י כי הפריד את הטוב ועשה עדרים בבחי' הקדושה וד"ל, ונגד עשו כאשר שלח מנחה שהוא בבחי' העלאת מ"ן לגבי עולם התהו כמ"ש במ"א שלח בדוגמת ג' מדרגות העליוני' דבחי' ביע' שיש בעולם התהו כידוע שכל עולם כלול מבחי' ביע' כו' וע"כ שלח ג' עדרים בבחי' ביע' וזהו ויצו גם השני גם את השלישי כו' וד"ל, והן הנה ג' מדרגות הנ"ל בנשמות ומלאכים. וזהו שיניך כעדר הרחלים פ"י שיניך הן ל"ב נתיבות חכמה שבבחי' מל' דאצ"י שהן המבררים כל ברורים שבחכ' אתברירו כידוע ועדימ' השינויים הטוחנות המאכל וכמ"ש במ"א וד"ל. ובכללות נש"י הן הנה המבררים בחי' בירורי רפ"ח ניצוצים שנפלו בנוגה דעשי' ומתבררים ע"י התלבשותן הנשמות בגוף וע"י מעשה המצות כנ"ל ולהיות שהמה ברבוא רבבות מדרגות נק' עדר הרחלים והיינו שיניך כעדר הרחלים שעלו מן הרחצה פ"י דכתיב ושער רישי' כעמר נקי כו' ולהיות כי מבחי' בירורים דרפ"ח כו' מעוררים למעלה בחי' המשכות השערות הנ"ל כעמר נקי כו', וזהו שעולים מן הרחצה במים העליונים בחי' חסד דעתיק כו' בתכלית הבירור מפני שנרחצין בבחי' לובן העליון דחזורת דע"י וכמ"ש עיניך יונים כו' רוחצות בחלב בחלב דע"י וד"ל.

שכולם מתאימות כו', פי' בא ליתן טעם למה שאמר שהן כעדר הרחלים שעלו מן הרחצה כו' שהוא מפני שכולם מתאימות כו' והענין הוא כידוע דיש ב' מדרגות למעלה הא' בחי' אור ישר שהוא בא בבחי' ההשתלשלו' מן בחי' הקו והחוט כו' ויש בו בחי' התחלקות המדרגות מעלה ומטה ראש תוך סוף כו' דהיינו חביד חגי' נהי' שהן ג' מדרגות הנ"ל הנק' ג' עדרי' כו' וגם יש בו התחלקות בין איפ' לאימ' וההפרש בין פנימיות לחיצוניות אורות וכלים כו' אבל למעלה מעלה מבחי' היושר הוא בחי' העיגולים שאין בהן התחלקות המדרגות כלל בבחי' ראש תוך סוף כו' כמשל העיגול שאין בו מעלה ומטה כלל כמ"ש במ"א באריכות, וא"כ אין שם הפרש גם בין פנימיות לחיצוניות ומכש"כ שאין שם הפרש בין ראש לסוף כו' אלא שם כלולים כל הכחות הנאצלים יחדיו יהיו תמים בהשוואה א' ממש לכולן כו' וד"ל, והנה להיות כי ג' העדרים הנ"ל הן עולין למעלה בבחי' העלאות מ"ן כנ"ל צריכים להיות בעלותם כדוגמת האור והשפע שאליו מעלים המ"ן והיינו כמו שהוא בבחי' העיגולים הנ"ל שאין שם מעלה ומטה כו' וכלולים כל הכחות יחד כו', כמ"כ צריכים להיות כל העדרים בתכלית בהתכללות עד שיהיו לאחדים ממש בבלתי ניכר חילוק ופירוד המדרגות בהן ואם לאו לא יגיעו ויבואו לבחי' העיגולים הנ"ל וד"ל, וזהו שכולם מתאימות פי' בחי' ההתכללות כתאומה זו שדבוקים יחד כו' כן יהיו עולין להיות כולם יחד דוקא ולא יעלו מפורדין זה כך וזה כך כו' מפני שעולים למקום ששם הוא בחי' ההתכללות ואיך שם התחלקות כלל כנ"ל וד"ל והיינו הטעם שאומרים ג"פ קדוש דוקא ולא די בפ"א כי להיות ג' המדרגו' הנ"ל דנשמו' ומלאכי' יחד דוקא בבחי' ההתכללות אז ימשיכו מבחי' קדש העליון בבחי' השערות דוי"ו שבקדוש כנ"ל ואם לאו לא ימשיכו מטעם הנ"ל וזהו שא' במאמר הנ"ל דקדושתא דא לעילא ותתא כחדא דוקא כי בבחי' קדש העליון שהוא בחי' טובב כל האצי' אין שם בחי' התחלקות כלל לבי' מדריגו' לכך לא נזכר ג"פ נגד ג' מדריגות רק בקדוש בוי"ו ולא נזכר ג"פ קדש כי אין בקדש העליון התחלקות כלל וכמ"ש יושב בסתר עליון בצל שדי אומר לה' מחסי כו' שהוא כמו המחסה לצל שמקיף וסובב כל צד בהשוואה א' כו' וכמ"ש במ"א וד"ל וזהו שבא ליתן טעם למה שא' שעולין מן הרחצה רוחצי' בחלב דע"י כנ"ל מפני שכולן מתאימות מטעם הנ"ל וד"ל (ועוד מפני שע"י היחודים עליונים נמשך מלמעלה מבחי' שלמותא דכולא כמ"ש במ"א וזהו מתאימות ע"כ עולין מן הרחצה ושכולה אין בהם וד"ל).

להבין מ"ש אני הוי' לא שניתי פי' שאין שום שינוי כלל באו"ס ב"ה בין קודם שהאציל הי"ס לאחר שהאצילן וביאור הדבר דהנה הזמן הוא מחדש ונברא מאחר שהוא נמשך במשך כ"ד שעות וכל שיש לדבר המשכה והתפשטות מוכרח שיכלה התפשטותו וכל שיש לו תכלה יש לו תחילה ואינו מוקדם בעצם (ועוד והוא העיקר) שהרי הזמן יתחלק לחלקים שהיום הוא חלק א' משס"ה חלקי השנה ושעה א' מכ"ד ביום ונדוע שכל שיתחלק לחלקים הוא גבולי שאם לא הי' גבול לא הי' יתכן לומר חלק ממנו שכל דבר שנק' חלק מדבר מוכח שיהי' בו מספר כמה חלקים כמוהו ועם חלק זה יתרבה במספר ובלעדו ימעט כו' ומאחר שהזמן נברא ומחדש מאין ליש ואור א"ס ב"ה הוא למעלה מהזמן הרי לא יתכן בו לומר שיש הפרש בין הי' ליהוה ויהי' אלא הי' הוה ויהי' שוין הם כו' ובזה סרה השאלה הידועה למה לא האציל הי"ס קודם לזמן הזה כו' שהרי ענין קודם לא שייך אלא לאחר התהוות הזמן שאז שייך שעה מוקדמת ומאוחרת שהקדימה ואיחור תלוי בזמן שזמן מוקדם לזה משא"כ באור א"ס ב"ה שהי' הוה ויהי' שויו' לא יתכן לשאול כללי ענין הקדימה כו' שאין זה אלא לפי השגת שכל אנושי שנתפס בזמן אבל אור א"ס ב"ה למעלה מהזמן אינו נתפס בשום שכל והשגה והווייתו הזמן הוא שית אלפי שני כו' פי' שכ"כ נמשך חלקי בחי' זמן להיות ו' אלפי שנה דהיינו כ"כ חלקי גבוליי' שהם התהוות הזמן מבחי' אור א"ס ב"ה שלמעלה מן הזמן וזהו הוי' עלמא כי מאחר שהזמן הוא גבולי לכן יש קץ להמשכתו שלא נמשך כ"א במספר ו' אלפי שנה ויש לו התחלה ותכלה כו' וגם השתלשלות מעילה לעילה בריבוי רבבות מדריגו' בהתחלקות עולמות בי"ע דהיינו שבבריאה הזמן הוא יותר דק ורוחני מכמו שהוא בעולם היצי' וביצי' יותר דק מכמו שהוא בעוה"ז הגשמי כמו ענין מהלך ת"ק שנה שבעוה"ז הגשמי הוא ו' פרסאו' ביום להלוך ביבשה בחומר' הארץ ובגשמיות ממש והילוך הרוחני בארץ הרוחניות דיצי' ודבריא ג"כ בחי' ו' פרסאות ליום אך הוא רוחני יותר כו'.

אך להבין התהוות בעלי גבול מבלתי בעל גבול הוא אור א"ס ב"ה שאין לו תחלה כו' ואעפ"כ לא יהי' בו שינוי כלל וכלל בהתהוות זו. צריך להקדים ההפרש שבין אור שבלשון המקובלים לשפע שבלשון הפילוסופי' כו' כי הנה השפעת המשפיע יעשה שינוי בעצמותו בין קודם שהשפיע לאחר שהשפיע כמו איש חכם בעצם שיש בו כח החכמה כידוע כשישכיל בכח המשכיל איוו סברא נק' הסברא שפע וכח המשכיל נק' שופע ולפעמים ישפיע סברא עמוקה ולפעמים סברא משובשת ונמצא שיש שינוי בכח החכמה

מוקדם לזה: בכרך 798: זה מוקדם לזמן זה.

שוין: בכרך 798 נוסף: הם.

כלל: בכרך 798: בו כלל.

והוויית: בכרך 798: כו', והנה.

רוחני יותר: בכרך 798: יותר רוחני.

שנשתנה מהותו בעת שהשפיע הסברה המשובשת מכמו שהי' בעת שהשפיע השכל וסברה העמוקה וא"כ גם באותה עת שהשפיע השכל יהי' איך שהיה' מוכרח שנעשה בו שינוי מכמו שהי' מקודם שהשפיע מאחר שאנו רואי' שמשנתה לעתים כו' והיינו מפני שכל השפעה הוא בבחי' התפשטות כח מכחו שעצם כח החכמה מתפשט ונמשך שישכיל ויוליד איזו השגה ולכן אנו רואי' כל שמייגע כח החכמה יותר ישכיל ביותר בסברה עמוקה מפני שביגיעתו הרבה המשיך כח החכמה שיתפשט ויומשך מפנימיו' כוחו ביותר דהיינו מן עצמות כו' וכל שהגיעה מועטת לא נמשך ונתפשט רק מחיצוניותו ומ"מ מוכרח שהיה' איזה שינוי מה בכח המשכתו מעצמותו כו' והוא ממש כמוי' תנועת היד מהכח העצמי שביד שבאבן גדולה יומשך כח העצמי ביותר מעצמותו עד שצריך להגביר כחו להגביהו וכשהאבן גדולה ביותר מוכרח הוא להמשיך כל כחו עד שיכלה הכח העצמי וכשהאבן קטן לא יומשך מכת העצמי רק מעט מזעיר כו' כמ"כ ממש בהשגת שכל קטן לא יומשך מכת עצמו' החכמה רק מעט מזעיר ובהשכלת שכל עמוק יומשך כח רב עד שיש עומק המושג שא"א לו להשיג גם כשימשיך כל כח חכמתו עד שיכלה כו' ונמצא שהשפעת כח החכמה הוא מעצמותו ויהי' בו שינוי והתחדשו' גדול בעצמותו בסיבת השפע כנ"ל וכמ"כ במדות שבלב באיש חסדן בטבעו כו' וכמ"כ בכל שפע יעשה בחי' התחדשו' בעצם המשפיע מה שלא הי' בו מקודם שהשפיע כו' וד"ל. ואמנם לשון אור הוא היפך השפע שלא יהי' בהמאור שום שינוי התחדשו' בעצמותו בין קודם שהאיר לאחר שהאיר כמו השמש שמאיר על הארץ אין ההארה הנראי' לעיני אדם בחלל העולם התפשטו' כח השמש עד שיעשה בו שינוי והתחדשות בעצמו' השמש שהרי לא נגרע ולא ניתוסף מכמו שהי' קודם הכנסו לחלל העולם לא ישתנה בעצמותו אף אם יאיר אלף שנה וכן אם ישימו מסך בחלון ולא יתפשט עודי' הארתו לא מפני זה יהי' שינוי בגוףי' לומר שלא נמשך רק להאיר מעט וכמו בכח החכמה בשכל קטן מאחר שאין האורה (הנקי' ליכטיקייט) עולה בשם שפע כלל מהשמש שיקרא השמש משפיע בכחו כו' וד"ל ולכן אם עד"מ יהי' המסך בחלון מזכוכית בהירה תהי' ההארהי' בבית בהירה ואם תהי' הזכוכית עכורה תהי' ההארה מאופלת ומוחשכת וכן עד"מ אם ישומו כמה מיני זכוכיות ברבוי אופנים תשתנה ההארה לפי שינוי אופני הכלי' והרכבתם ואין זה שינוי בגוף השמש שלא יתכן לומר שעל מסך זה המשיך כך וע"ז המשיך כך עד שנאמר שההארה שבבית היא גרמה שינוי לשמש והתחדשות בעצמותו כו' רק כ"ז הם ע"י הכלי' וכלי' מכלי' שוני' כו' וד"ל ויובן זה יותר למשכיל בכח הראי' שבנפש שהוא נקי' מאור עיניו פ"י מקור האור שמאיר דרך כלי העין הגשמי וגשמית העין הוא הכלי המורכב באופן שיקבל הארת

כמו: בבוך 798: עד"מ.

עוד: בבוך 798: אור.

בגוף: בבוך 798: נוסף: הגשמי'.

ההארה: בבוך 798: האורה.

כח הראי' שבנפש שהוא כח פשוט רוחני ומתגשם בעין לראות ראי' גשמית. והנה המשכת כח הראי' זו מהנפש לעין אינה המשכה והתפשטות בדרך השפעה רק כמו זיו השמש על הזכוכית שבחלון שכל שמשימו דבר בהיר נגדו יכנס בו מאורו שכניסה זו אינה התחדשו' כלל לגבי כח הראי' עד שמה שהעין יראה לפעמי' מרחוק אמה או אלף אמה ולפעמי' מקרוב לא יהי' שינוי זה נקי ע"ש התחדשות כח הראי' לומר שכ"כ נמשך בו כח הראי' שבנפש רב או מעט ואף לגבי כח הראי' הגשמי בעין לא יתכן לומר שכלה כחו באלף אמה רק שכלי העין אינו מקבל ההארה יותר כמשל זכוכיות עכורה לגבי השמש כנ"ל.

אין קדוש כהוי' כו', הנה ידוע מ"ש בזהר ע"ז הפסוק משום דכמה קדושאן אית לעילא כו' אבל אין קדוש כהוי', וביאור הדברים דהנה פי' קדוש ידוע שהוא ענין הבדלה כמ"ש קדושים תהיו מובדלים כו' ולמעלה היינו בחי' סוכ"ע שנק' קדוש ע"ש שהוא מובדל מערך בחי' ההשתלשלו' כו' כידוע ואע"פ שהוא קדוש ומובדל בערך מ"מ נקי' בשם הוי' דהיינו שמהווה ממש כו' וא"כ זאת הקדושה נפלאה היא מכל הקדושות בזה שמהווה ומחיי' ואע"פ שזהו בבחי' טובב מ"מ מהווה ממש כו' וא"כ קדושה זאת שבבחי' הוי' נפלאה בערך מכל בחי' הקדושות כו', וזהו אין קדוש כהוי' כו', פי' כשם הוי' דבחי' טובב דאע"פ שהוא טובב מ"מ מהווה ומחיי' כו' בשם הוי' ממש וד"ל. אמנם להבין ביאור זה האיך יתכן ענין ההוי' והחיות מבחי' קדוש וטובב מאחר שאינו נתפס בגדר השתלשלו' כלל דלכך נקי' טובב כו', אך הענין קצת מובן ממה שאנו רואים כדוגמא זו למטה באדם התחתון דהנה אנו רואים שהדבור באדם אינו אלא עפ"י השכל והיינו ע"י הדעת שמדבר בדעת וסברא והנה אם יסיר מחשבתו ודעתו אפי' רגע מן הדיבור מיד לא ידע מה לדבר וישתוק ממילא כידוע וא"כ בהכרח לומר שהדעת מלוכש ממש ג"כ בכל דבור ודבור בפרט אלא שאינו נרגש כי במבטא הגשמי אין שם אלא הרכבת אש ומים רוח גשמי' ובחי' הדעת הרוחני שמעמידו ומקיימו בכל רגע באותיות פרטי הדבור ולא נרגש בו כלל אבל א"א להיות קיום לדבור אפי' רגע בהיסח הדעת כידוע א"כ מוכרח שמלוכש בו ממש בכל רגע כו' והדוגמא עוד ממה שאין קישוי אלא לדעת כידוע שהדעת מוליד דוקא כמ"ש והאדם ידע כו' ובהיסח הדעת אין קישוי להוליד כו' הרי גוף הדעת מלוכש באותה ההמשכה הגשמי והוא הממשיך לעשות הטפה גשמיות מרוחניות שהוא כמו יש מאין כו', ויש בהמשכה זו בחי' א"ס להיות כי הרי יוליד בן והבן יוליד עוד עד כמה דורות זא"ז בלי שיעור כו', וכ"ז רק מהלבשת הדעת פ"א כו', והמשל מכל אלה אעפ"י שאין לו גוף כנ"ל יובן מ"מ בדרך דוגמא דדוגמא שיש בזה

ק"ו בן בנו כו' שע"י בחי' הדעת העליון שמלוכש בדבר ה' הוא עיקר הקיום של כל ההשתלשלו' שבי' מאמרות ואם הי' בחי' היסח הדעת העליון אפי' כמו רגע כו' הי' הדיבור בטל וממילא הי' כל ההשתלשלות חוזר למקורו כו' וזהו בבחי' א"מ להוליד מוחי' חדשים בנשמות ועולמות דבי"ע כו' וכידוע בע"ח, וזהו מ"ש תולה ארץ על בלימ"ה כו' וכמ"ש במ"א והיינו ענין המבואר בלק"א שהידיעה שיודע את כל הנבראים מקפת כו' ע"ש, ואע"פ שמקפת בבחי' מקיף מ"מ בחי' מקיף זה הוא עיקר המהוה בכל רגע כנ"ל וד"ל, וזהו אין קדוש כהוי' דאע"פ שהוא קדוש בבחי' סובב כ"ע מ"מ הוא מהוה ממש כי הוא עיקר המעמיד ומקיים כל הי' מאמרות כנ"ל וע"ז נאמר את השמים ואת הארץ אני מלא דהיינו כענין המאמר הידוע דלית אתר פנוי מיני, פי' לית אתר אפי' אתר פרטי ע"ד הנ"ל בדעת המלוכש בדיבור או בהמשכה שמן המוח כו' וד"ל. (וגם בע"ח מבואר דיש בחי' מקיף שמחיה ממש והוא מ"ש שם דאור המקיף מצחצח הכלי מבחוץ כנ"ל כו' וכמ"ש במ"א וד"ל).

בעז"ה. שבת פ' תצוה

ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך כו' ואתה תדבר אל כל חכמי לב ועשו את בגדי אהרן כו' לקדשו כו', ואח"כ חזר וכפל שלישית ואלה הבגדים כו' ועשו בגדי קדש לאהרן ולבניו לכהנו לי כו' והם יקחו את הזהב כו', ולהבין ג' עשיות הללו עשיית משה את הבגדים ועשיית כל חכמי לב ועש"י סתם, הנה אהרן הוא משבעה רועים הידועים וגם אברהם מז' רועים ולהבין ההפרש ביניהם הנה אהרן אותיות נראה והיינו כמ"ש עין בעין נראה אתה הי' כו' פי' אהרן הי' כהן גדול ופי' כהן גדול היינו מפני שהמשיך בחי' אור אהבה רבה הנק' רב חסד בכללות נש"י לכך נק' כהן גדול כי כל פי' גדול הוא אשר אור התפשטותו בלתי מוגבלת ונמשכת והולכת עד אין שיעור כו' ובניי נק' כללות נש"י ברא כרעא דאבוה כידוע, והנה לזה הענין נק' בגדי אהרן בחי' הלבושים עליונים שעל ידם תלך אור השפע של אהבה רבה הנ"ל וזהו כמ"ש ואברהם זקן בא בימים באינון יומין עילאין שהן בחי' לבושים כמ"ש ימים יצרו כו' שניתן מספר וקצבה לימי חיי האדם כמה תורה ומצות יעשה בהם ומהם הן בחי' הלבושים כמבואר בזהר ועל ידם תתלבש אור אהבה רבה הנ"ל ותרד מלמעלה למטה בבחי' הגילוי מן ההעלם וזהו אהרן אותיות נראה כו' וד"ל. ואמנם ההפרש שבין אהרן לאברהם שהרי אברהם ג"כ איש החסד במדת האהבה והוא נק' רועה ג"כ להמשיך האהבה בכנ"י כידוע, הענין הואי' דיש ב' מיני אתעדל"ע הא' אשר היא באה ונמשכת

מלמעלה למטה ע"י סיבת אתעדלית דוקא והוא לפי ערך דוקא דהיינו מפני שקצוב ומדוד אור המשכת המ"ד לפי ערך העלאת מ"ן דוקא כידוע והב' אתעדל"ע אשר באה ונמשכת מלמעלה מבלתי התעוררות מלמטה כלל"י רק מצד עצמו והוא אשר ירד האור והשפע האלקי לעורר את הנשמות ומלאכים ולעשות בהם כח להעלאת המ"ן וכמ"ש עד יערה עלינו רוח ממרום כו' (והן בחי' הכרוזים שמבוארים בוהר ובגמ' שבת קול מכרזת בכל יום כו' שהן באין ונמשכין מצד הרחמים הגדולים די"ג מדה"ר על כל ההשתלשלות כו' כמ"ש במ"א) ואין כח לתחתונים להעלות מ"ן בלתי שירד תחלה עליהם. בחי' אתעדל"ע ליתן להם כח להתעורר כו' ודל"י. וזהו ההפרש שבין אהרן לאברהם כי הנה אהרן אותיות נראה הוא אשר יורד האור מעצמות אור א"ס בתחתוני' לעורר בהם האהבה כאתעדל"ת כו' והוא ע"י בחי' גילוי אור האהבה עליונה הנק' אהבה רבה והיא נמשכת ע"י לבושי אהרן הנ"ל ובדרך כלל הוא ב"יג ת"ד כו' ונק' בזהר דיקנא דכהנא רבא כו' וכמ"ש כשמן הטוב היורד על הראש וכן אהרן שיורד עפ"י מדותיו פי' מדותיו בחי' לבושין ודל"י משא"כ בחי' אברהם אעפ"י שהוא המשפיע ג"כ אור האהבה בכנ"י כידוע אבל אין השפעתו רק לפי ערך אתעדל"ת דוקא והוא בחי' אתעדל"ע שלא באה ונמשכת למטה בבחי' גילוי רק לפי ערך אתעדל"ת דוקא כי כפי ערך המ"ן יהי' ערך המ"ד וכנ"ל, וע"ד כלל הנה גם בבחי' המ"ד הנמשך ע"י המ"ן יש ב' מדרגות הא' במעשה המצות שברעותא דלבא בכוונה שמעורר בחי' גילוי האור בג"ע העליון ומעשה המצות שבלתי כונה מעורר בחי' הגילוי אור בג"ע התחתון בלבד כידוע, וא"כ אין ירידת המשכות האור דע"י אברהם איש החסד רק לפי ערך ההעלאה בלבד, משא"כ באור אהבה רבה שע"י אהרן שאיננה מצד המקבלים כנ"ל אין לה שיעור כלל כנ"ל ודל"י, וזהו ואהבת את ה' אלקיך כו' וכן לאהבה את ה' כו' שיש בו ב' פירושים הא' מלמטה למעלה כאדם שמקשר את נפשו באהבתו לחבירו והב' לשון פעל יוצא לשלישי שיהא אור האהבה יוצאת ומתפשטת מחבירו אליו כו' כמ"כ למעלה לאהבה את ה' כו' היינו כדרך מאמרם ז"ל שיהא שם שמים מתאהב על ידך כו', פי' שיהא נמשך אור אהבה העליונה מבחי' אור החסד דאצי' שהי' אברהם מרכבה אלי' מלמטה למעלה וכמ"ש אהבתי אתכם אמר ה' כו' וכן אהבת עולם אהבתיך ע"כ משכתיך חסד כו' וזהו לאהבה את הו"י שהי' בחי' הו"י בפעולת התפשטות האהבה כו' וכמ"ש אמרתי עולם חסד יבנה כו' ודל"י.

וזהו הטעם שישראל נק' מייחדים שמו ית', ולכאורה אינו מובן האיך יש ביכולתם לעשות בחי' יחודים עליונים באבי"ע כו' אך הענין הוא

כידוע המאמר דאנת חכים ולא בחכמה ידיעא כו' עד ולא מכל אינון מדות כלל וכדי שיבא אור א"ס ב"ה לבחי' המדות הנ"ל להקרות חכים וכיוצא אין זה אלא ע"י צמצום שמתצמצם בעצמותו עד שמתהווה בחי' חכמה וכן כל המדות כמו חסד דרועא ימינא כו', וזהו שאמרתי עולם חסד יבנה שעולם הנאצלים והנבראים יבנה ע"י צמצום השפע בבחי' בנין ע"י החסד עליון אשר הוא יורד מגבוה לנמוך כו' וכמ"ש במ"א, וזהו ענין המייחדים שמו ש"ס הנאצלים הן רק בחי' שמותיו של המאציל בבחי' אותיות כידוע וכדי שיתייחד אור א"ס בשמותיו הוא ע"י ישראל שהם המייחדים שמו ומביאים אותו מן ההעלם לבחי' גילוי בפרטות וכללות הסיבה המביאה לידי גילוי הוא רק בחי' חסד העליון וזהו אמרתי עולם חסד יבנה והוא ענין לאהבה את ה' שהוא ענין פועל יוצא כמאמר שיהא שם שמים מתאהב כו"י כלומר שכדי שיצא מן ההעלם לגילוי אינו אלא ע"י אור האהבה והחסד שמתעורר למעלה כי מטבע הטוב להטיב וכו' וכמ"ש במ"א וד"ל, וזהו פי' אחד בדרך כלל כי יש ז' רקיעים וארץ וד' רוחות בכל עולם ועולם עד רום המעלות והן בחי' החיית והדליית והאלף הוא המקור והשרש שבבחי' אלקו' שהז' רקיעים וארץ וד' רוחות בטילים במציאות לגביו וכמ"ש לך ה' הגדולה והגבורה כו' לך ה' הממלכה שהן בחי' ביטול המדות לגבי עצמות אור א"ס כנ"ל אך ישראל הם המייחדים שמו באמרם הוי' אלקינו כו' וד"ל, והנה בדרך כלל מבואר זה בב' פרשיות דק"ש בפ' ראשונה על עסק התורה והוא כאמרו אשר אנכי מצוך היום כו' ודברת במ כו' פי' אנכי מי שאנכי שורה ומתגלה ע"י צמצום בחי' דאורייתא מחכ' עילאה נפקת כידוע ובאמת עצמות אור א"ס למעלה הרבה מן החכמה כמאמר אנת חכים ולא בחכמה ידיעא והתורה היא חכמה ידיעא אך הקב"ה מצמצם עצמו להיות שורה ומתגלה בחכמה שבתורה וזהו ודברת במ לשון הנהגה והמשכה מפני שנמשך אור א"ס בחכמה שבתורה ופי' במ ולא בדברים בטלים לבד מחכמה שבתורה כי לאו אורחא דמלכא כו', וזהו כל העוסק בתורה לשמה פי' לשמה לשם התורה עצמה שיהא אור א"ס מתגלה בחכמה דאורייתא נפקת ממנה וד"ל, וזהו המשכה הראשונה שהחכמה נק' ראשית כמ"ש ראשית חכמה כו' והמשכה השני' בבחי' חגיגת והוא בפ' שניה דק"ש באמרו לעבדו'י ככל לבככם כו', ופי' עבודה זו הוא בחי' עבודה שבלב באוי"ר כו' ולהוליד מהם המעשה במצות והעיקר מעשה הצדקה שכוללת כולן וכמ"ש ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט כו', פי' דרך ה' ע"מ הדרך שהולכין מעיר לעיר כו' כמ"כ החסד והצדקה דרך והמשכה להיות בחי' הוי' מן ההעלם לגילוי כנ"ל, וזהו משפט וצדקה ביעקב אתה עשית וכנ"ל ע"פ אמרתי עולם חסד יבנה כו' וד"ל, וזהו ואתה תדבר אל כל חכמי לב כו' ועשו בגדי אהרן כו' פי' ע"י אתעדלית במעשה המצות ע"ד הנ"ל בתורה וצדקה כן הוא בכל פרטי רמ"ח מ"ע שנעשים רמ"ח אברים

למעלה וכללותם הוא החכ' והמדות כו' וזהו שנק' כנ"י יונתי תמתי כלומר שמשלמת אותו להביאו לבחי' השלימות ותמימות ברמ"ח אברים כו' והיינו ענין שיהא ש"ש מתאהב על ידיך כנ"ל ע"י העלאות מ"ן כו' וד"ל, והיינו הטעם שנק' כנ"י המעלים מ"ן בשם חכמי לב דוקא, כי הנה כתיב ואהבת בכל לבבך פי' שלא יהא שום רצון זר בלב בלתי לה' לבדו וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' כלה שארי לבבי כו', והיינו מה שארו"ל שיהא לב אחד לאביו שבשמים ולא ב' לבבות דהיינו שבשעת התפלה אהבתו בלבו לה' ולאח"כ יש לו גם רצונות זרות בהבלי העולם וה"ז כפוסח על שתי הסעיפים ולא נק' לב א' אלא כשמסלק ומבטל כל הרצונות ולא יהי לבו פונה ברצון רק לה' לבדו וכמאמר בטל רצונך כו' וע"י העלאת מ"ן כזה כתי' אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו כו' גם בחי' המ"ד מלמעלה למטה יושפע עד"ז דידוע דרוח איתי רוח ואמשיך רוח כו' והיינו שגם שם שמים מתאהב על ידו ועד"ז ג"כ לסלק ולצמצם א"ע כו' ולהיות רק בחי' לב אחד ורצון א' באהבתו בבחי' פנימי' הלב לישראל לבדם וזהו מבחי' המוחין שהמה הפנימיות של המדות ונק' חכמי לב בבחי' חכמה שבמדות וד"ל, וזהו אשר מלאתיו רוח חכמה פי' שע"י העלא' מ"ן שלו בבחי' לב א' כנ"ל מלאתיו לבחי' לב העליון רוח חכמה מלמעלה למטה ג"כ עד"ז וכנ"ל וד"ל, וזהו ונשא אהרן את שמות בניי על לבו לזכרון כו', פי' כי אהרן הוא שושבינא דמטרוניתא המגביה ומנשא את כללות נש"י מלמעלה למטה כדי להמשיך אח"כ מבחי' אהבה רבה עליונה עליהם כנ"ל, ולכך עשו כל חכמי לב דוקא את בגדי אהרן והוא החושן והאפוד כו' (וששה משמות בניי כו' כי י"ב שבטים הן י"ב גבולי אלכסון דהיינו בבחי' האורות שבכלים והוא בבחי' חכמי לב כו' וד"ל) ועל ב' כתפיו לזכרון היינו בחי' אחוריי' דדרועא ימינא ושמאלא כו' הכל הגביה ונשא כלפי מעלה וכמ"ש הוא אהרן ומשה כו' הוציאו את בניי על צבאותם, פי' למעלה מבחי' צבאותם כנ"ל וד"ל, וזהו ואתה תדבר אל כל חכמי לב ועשו את בגדי אהרן כו' שיהי יורד עפ"י מדותיו ע"י אתעדלית כנ"ל, אבל מה שמשה עשה את בגדי אהרן הוא למעלה הרבה מעשי' דחכמי לב, ולהבין כל עיקר הענין של ג' מדרגות העשיות הללו דמשה וחכמי לב וסתם ישראל שאינם חכמי לב, הנה תחלה יש להקדים בשרש נשמת משה דכתי' ב"י כי מן המים משתיהו פי' מן המים מבחי' המים העליוני' שלפני כל ההשתלשלו' דאבי"ע כו' וכמ"ש במ"א שהי' נשמתו משמיטת החסד שקדמה לשמיטה זו כו' ושם הוא מקור התורה והמצוות בבחי' ההעלם שלמעלה הרבה מבחי' הגילוי אורות המצומצמי' בע"ס דאצי' כידוע עד שכל כ"ד ספרי דאורייתא אינו אלא כמשל כד א' קטן של

 שיהא: בבוך 969: שיהי'.

להי: בבוך 969 נוסף: לבדו.

דרוח: בבוך 969: כי רוח.

כללות . . למטה: בבוך 969: כנ"י מלמטה למעלה.

מים שנשאב מן הים הגדול וכמ"ש ברכה ותמלא כדה ותעל דהיינו כ"ד ספרי דאורייתא ששאבה מים הגדול דחכמה שלמעלה וכמאמר אנת חכים ולא בחכ' ידיעא כו' וזהו שארז"ל דהתורה היא רק נובלות חכמה שלמעלה כו', אך משה המשיך מן המקור הזה בכ"ד מצומצם מהתורה ומצות מלמעלה מן ההשתלשלות להיות התורה והמצות בהשתלשלות דאבי"ע ג"כ, ולהיות כי המשכה זו עדיין למעלה מן ההשתלשלו' כי הרי אין עיקר המשכה זו רק שיומשך מלמעלה מן ההשתל' ע"כ נק' לבושי תורה ומצות הללו שהמשיך משה בשם עשי' דמשה כמ"ש ועשית בגדי קדש לאהרן כו' הכל במקור ההשתל' ובעבודת ה' הוא בחי' אהבה רבה דבכל מאדך דאעפ"י שבאה ונמשכת למטה עכ"ז היא עצמה מלמעלה מן ההשתלשלו' הוא וכענין הנ"ל באתעדלי'ע שקודם אתעדלית' והוא בחי' אהרן שלפני ההשתלשלו' ונק' אהרן כהנא רבא ומשה המשיך לו בחי' לבושים כמ"ש באהרן שיורד עפ"י מדותיו והוא למעלה הרבה מלבושים דחכמה לב הנ"ל כי הלבושין דמשה הוא במקור ההשתל' וה"ז מקור ושרש למציאת הלבושין דחכמי לב כענין באתעדלי'ע שלפני אתעדלית' כו' וד"ל.

ולהבין זה בתוספת ביאור, הנה אנו מוצאים עדי' מדרגות הלבושין שעשה משה כנ"ל ביום שהוקם המשכן דכתיב ויברך אותם משה כו' וידוע שאמר ויהי נועם ויש להבין ענין ברכה זו דויהי נועם למה שבירך לאחר שנגמר מלאכת המשכן דוקא, הנה כתיב זכר ונקבה בראם ויקרא שמם אדם ויברך אותם כו'. ואמרו בזהר משום דלית ברכתא שריא אלא באתר דדכר ונוק' דוקא שאז נק' אדם כו', וביאור הדבר לפי שבכל מקום שיש משפיע ומקבל ונעשה בחי' היחוד וההתכללו' בהם אז נעשה בחי' השלימות כי המשפיע בלתי מקבל הוא חסר דבר מה דהיינו במדת כח שפעו והמקבל בלתי משפיע חסר דבר השפע ובאמצעות התחברות שניהם הרי הם כגוף א' שלם ותמים ואמנם עכ"ז הגם שהן בבחי' השלימות אין זה אלא שעתה ראוי לקבל הברכה והשפע. מחמת שהן נעשין בחי' כלי בית קיבול בבחי' השלימות והתמימות אבל עדיין צריכים לקבל בעצמם הברכה והשפע מהמקור של כל ההשפעות וההמשכות הנק' מקורא דכולא והוא ההארה וההשפעה שנשפיע על זו"ג בשעת יחודם עד שיהי' להם כח להוליד ולד כו' וכענין ג' שותפין באדם כו' ועיקר הענין הוא שבאה הברכות והשפע מאותו האור הפשוט שלמעלה מבחי' משפיע ומקבל וגבוה משניהם יחד מפני שאין שם בחי' התחלקותי' המשפיע ומקבל כידוע והוא עיקר סיבת הברכה כמו שילידו דבר חדש וכו' מפני שבחי' אותו האור הפשוט הוא מבחי' אור א"ס

 ע"ד: בבוך 969: ע"ד.

כו': בבוך 969: אלקים כו'.

הברכה והשפע: בבוך 969: השפע והברכה.

בחי' התחלקות: בבוך 969: התחלקות בחי'.

שבבחי' כתר• אך שאינו שורה אלא באתר דדכר ונוק' כחדא כו' מטעם הנ"ל ולפי שאינו שורה באתר פגים כו' אלא בבחי' השלימות כי נק' שלימותא דכולא כו' וכמ"ש במ"א וד"ל, ועד"ז היתה הברכה שבירך משה כשהוקם המשכן דהנה ידוע דהתורה נק' מאורסה וישראל הם בחי' חתן לשון חות דרגא כו' לפי שהם הממשיכים ומורידים בחי' גילוי אור א"ס ביי"ס דאצי' בחכמה ומדות כו' ע"י מעשה המצות שהן רמ"ח פקודין כנ"ל בענין עשי' חכמי לב באתעדל'ת כו' וכמ"ש ועשיתם אתם כאלו עשאוני כו' כי אתם קרוים אדם וכידוע ענין אשר יעשה אותם האדם כו' שהוא בחי' יחוד האורות בכלים ע"י מעשה המצות שאז נק' אדם דוקא וכדוגמת כל מעשה המצות שמהם יחוד אורות וכלים למעלה ה' בכלי המשכן בכל פרטיהם מזבח ושולחן ומנורה כלי חגית כו' והיכל ק"ק כלי חב"ד והארון והכרובים כו' והכל ניתן למשה איך לעשות כל הכלים רק בדוגמא עליונה בכל פרטי בחי' הכלים שבאצי' וכמ"ש ראה• ועשה כתבניתם כו' ולפי שאין עיקר הברכה שורה אלא לאחר היחוד של האורות כשכבר הן מלובשים בכלים שהוא ענין דכר ונוק' כנ"ל ע"כ לא ברך משה אותם אלא כשכבר הוקם כל המשכן ואמר ויהי נועם כלומר שהמשיך מבחי' עצמות אור א"ס הפשוט שלמעלה מבחי' האורות וכלים משפיע ומקבל וכנ"ל בענין יחוד זו"נ דכתיב בהם ויברך אותם פרו ורבו והיינו בחי' נועם העליון שהוא בחי' תחתונה שבעצמות אור א"ס ב"ה כידוע וד"ל, (וכמ"ש דוד אחת שאלתי בלבד שבתי בבית ה' כו' שהוא יחוד האור בכלי דוקא וממילא יהי' המשכת כל המקיפים לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו כו' מטעם הנ"ל וכמ"ש במ"א וד"ל), ועד"ז תקנו כל ברכות המצות לפי שהמצות מעשיות עצמן הן בחי' היחודים העליוני' ואמנם בחי' הברכה ממקורא דכולא שנמשך בשעת היחוד כנ"ל הוא ענין הברכה של המצוה באמרו ברוך אתה כו' משום דלית ברכתא שרי' כו' כנ"ל וד"ל, וזהו ענין הנתינת טעם אשר קדשנו במצותיו דלמה יתברך שם הוי"ו אלקים ממקורא דכולא היינו לפי שקדשנו במצותיו ונעשה יחוד הוי"ו אלקים למעלה הוא מטעם הנ"ל וד"ל, ומ"ש אלקינו מלך העולם פי' מלך העולם הוא שייך לענין הברכה דלפי שנתברך שם הוי"ו ממקורא דכולא כנ"ל אז נעשה מלך העולם כו' דענין המל' נק' בשם לבוש שהוא המסתיר כמ"ש יביאו לבוש מל' כו' וכמ"כ למעלה בחי' מ' דאצי' מפני שיורדת בסתר המדרגות להחיות רוח שפלים כו' אין זה אלא ע"י צמצום בחי' הלבושים והעולמות כו' ונק' בחי' מל' בדרך כלל בשם לבוש מל' כו' אמנם אין זה האור דלבוש מל' באה ונתפשט כ"כ למטה מטה בירידת המדרגות אלא מחמת שהיתה בחי' הברכה בחוס' בחי' גילוי אור א"ס בנאצלים ע"י היחודים דמעשה המצות הנ"ל מפני שהוא מאיר ובה מלמעלה מן ההשתל' מבחי' מקורא דכולא כו' ע"כ גם כן ע"ז תרד השפע ג"כ מאצי' לבי"ע בבחי' דילוג להיות יש מאין כו' והטעם

מובן לייח וד"ל, ואחר כל הנ"ל יובן ג"י מדרגות הנ"ל בעשיי בגדי אהרן הא' מדרגה העליונה בחי' עשי' משה את הבגדים שהוא כענין הברכה שבירך משה לאחר שנגמר מלאכת המשכן כו' שהמשכה זו הוא ממקורא דכולא מלמעלה מן ההשתלשלו' אחר שיש יחוד דכר ונוק' למטה כו' וכנ"ל בלבושי' דמשה שהוא עדיין ההמשכה ממקור כל ההשתלשלות כו' והמדרגה השנית עשי' חכמי לב שהוא ע"י אתעדלית להיות יחוד האורות בכלים בבחי' השתלשלות דוקא וכנ"ל בארוכה וזהו שנאמר בעשי' דחכמי לב ועשו את בגדי אהרן לקדשו כו' פי' לקדשו בבחי' קדש העליון ע"י כוונות הברכות של המצות באמרו אשר קדשנו במצותיו כו', כי הנה כתיב ולא תתורו אחרי לבבכם אשר אתם זונים אחריהם כו' והייתם קדושים לאלקיכם כו' מכלל דעיקר הקדושה תלוי' במי שאין לו ב' לבות אלא בחי' לב אחד לאביו שבשמים בלבד בבחי' ביטול דחכמי לב הנ"ל כי מי שהוא בחי' נפרד יש לו ב' לבבות והיינו אשר אתם זונים כזונה זו שיש לה כמה בעלים כו' שהרי אין אדם עובר עבירה אלא א"כ נכנס בו רוח שטות פי"י שנסתלק ממנו בחי' חכמה דבחי' חכמי לב הנ"ל ובהם הוא אשר נאמר בהם מלאתיו רוח חכמה כו' וע"כ נאמר והייתם קדושים בבחי' לב אחד וד"ל, וזהו ועשו בגדי אהרן לקדשו ע"י בחי' לב אחד דחכמי לב המה ממשיכים מבחי' קודש העליון באתעדל"ע ג"כ וענין קדש העליון למעלה ידוע כי הנה נשגב שמו לבדו ורק הודו על ארץ ושמים כו' ולא קאי על ארץ ושמים הגשמי' בלבד אלא גם בחי' שמים וארץ העליונים עד רום המעלות שבכל ד' עולמות אבי"ע יש בחי' שמים וארץ השמים הן בחי' ו"ק שהן המדות חג"ת נה"י והוא מ"ש לך הגדולה והגבורה והתפארת כו' והארץ הוא בחי' מל' והיינו מ"ש לך ה' הממלכה כו' ועל כולן אין ההארה מעצמות אור א"ס רק מבחי' זיוו והודו בלבד כמ"ש הודו על ארץ ושמים כו' וד"ל ונק' בחי' הזיוו וההוד שמאיר עליהם בבחי' מקיף בלבד בשם קדש העליון כלומר מובדל בערך מהשתלשלות כמ"ש במ"א וע"י בחי' בגדי אהרן שעשו חכמי לב הנ"ל נמשך מבחי' קדש העליון הזה בכל העולמות וזהו לקדשו וד"ל.

והמדרגה השלישית עשי' דכללות ישראל שאינם חכמי לב ובהם נאמר ועשו סתם ולא נאמר לקדשו אלא לכהנו לי כו' הענין הוא בחי' מצות מעשיות סתם שבלא כוונה ורעויד בהעלא' מ"ן (שאינו מעורר למעלה רק בחי' גילוי האור מג"ע התחתון בלבד כנ"ל וד"ל) והן בחי' נה"י בלבד דהיינו בחי' המעשה בלבד מצד עצמה ואמנם יש להבין האיך נאמר בהן לכהנו לי כו' מאחר שאין בכגדי אהרן שע"י בחי' המעשה בלבד שום המשכות עליונות בבחי' גילוי אור כו', אך הענין הוא דאע"פ שלא נמשך על

ג': בבוך 969: ענין ג'.

ב': בבוך 969: בחי' ב'.

פ"י: בבוך 969: מפני.

ידם מבחי' קודש העליון עצמו שאינו אלא ע"י מס'נ ככוונה וכנ"ל עכ"ז ומדרגה שלמטה בבחי' הקדושה נמשך גם ע"י שהרי גם הם אומרים אשר קדשנו במצותיו כו' על המעשה בלבד וגם הם מברכין על המצות שעושין ברוך אתה כו' ופי' ברכות המצות מבואר למעלה שהוא מבחי' מדרגה הראשונה בעשיי' דמשה כו' היותר נעלה מכולן ועיקר הענין הוא כידוע דנעוץ תחלתן בסופן וסובת"ח' וכנראה בחוש שיש גידי המוח ברגל כו' וא"כ מוכרח לומר שגם בבחי' המעשה שהוא בחי' נה"י יש בה כל המדרגות שיש בחב"ד כו' עד שיש גם בבחי' המעשה מבחי' כתר ג"כ וכידוע דנרנח"י יש גם בבחי' הנפש וא"כ גם ההדיוט שבהדיוטות יש לו בחי' נפש יש בו בהעלם מבחי' יחוד ה"י ובחי' יחידה הוא בחי' אהבה רבה היא אהבת בכל מאדך הנ"ל רק היא מלוכשת בהעלם גדול והוא הנק' אהבה טבעית ומוטבעת בלב כאו"א מישראל מצד הירושה מהאבות שהן המרכבה כידוע ונק' ג"כ בשם אהבה מסותרת כמ"ש בלק"א, והנה ידוע דכ"כ כח יש בהעלם באהבה טבעיות עד שיכול למסור נפשו בקדושת ה"י אך ורק שבשעת קדושת ה' היא בגילויי ושללא בשעת קד"ה היא בהעלם ולהיות כן יכולים גם ההדיוטים ופחות הערך שיש להם אהבה טבעית הנ"ל להמשיך מבחי' הקדושה העליונה רק שהוא בבחי' ההעלם והסתר והוא בחי' קדוש הג' שבצבאו' דעשי' כו' וד"ל, והוא באומרים אשר קדשנו במצותיו כו' והם ממשיכים ג"כ יחוד אורות וכלים בבחי' המעשה בלבד שעושין ולהיות לבוש המל' הנ"ל באמרם מלך העולם שהוא בא ונמשך מפני הברכה ותוס' גילויי עצמות אלקות באמרם תחלה ברוך אתה כו' לפי שגם הם יכולים לברך ולהמשיך מבחי' מקורא דכולא הנ"ל מצד שרשם באהבה ככל מאדך כנ"ל מלמעלה מן ההשתלשלות וע"ז נאמר איש אשר כברכתו שגם אותן שהם בבחי' נפש דעשי' בלבד יש להם כח לברך מטעם הנ"ל וד"ל, וזהו לכהנו לי שגם אותן שמבחי' המעשה בלבד יכולים לעשות בגדי אהרן, אך מפני שהן בבחי' עבודה בעבודת המעשה בלבד לכך נאמר לכהנו שהוא בחי' הכהן שעובד במעשה בלבד, ומ"ש לכהנו לי הענין הוא שעבודה ומעשה הנה הוא ע"י אהבה הטבעיות שהוא בבחי' כהנה וחסד סתם וזוה מעוררים בחי' חסד עליון בבחי' הטבעית ושרשה היא באה"ר שלמעלה מן ההשתלשלו' כנ"ל ע"כ אמר לכהנו לי וד"ל, וזהו שבעשיי' דחכמי לב אמר שניהם לקדשו לכהנו ובעשי' דסתם ישראל לא הזכיר רק לכהנו לי מפני שאין שרשם רק מצד אהבה הטבעית הנ"ל שהיא בבחי' כהונה כו' וד"ל, ומה שאמר בסוף והם יקחו את הזהב ואת התכלת ואת הארגמן כו', האי תיבת והם קאי לבחי' עשי' דסתם ישראל דוקא ולא לחכמי לב שהרי הפסיק באמצע בפסוק דואלה הבגדים אשר יעשו כו' בין עשי' דחכמי לב שקדם תחלה לועשו בגדי קדש לאהרן ולבניו כו' א"כ פסוק

והם קאי אדסמיך לי' בעשיי' דסתם ישראל כו' והענין הוא כנ"ל דנעוץ תחלתן בסופן כו' ויש בסוף מעשה גם במחשבה תחלה אמנם ידוע דמלבד זאת הנה יש יתרון מעלה בסוף מבאמצע מטעם דנעוץ סופן בתחלתו דוקא ויש בסוף דוקא מהארת ומדרגת התחלה מה שאין באמצע כמ"ש הטעם במ"א אשר לזאת אמר והם יקחו כו' פי' והם דוקא ע"י עשי' בדגדים סתם ישראל עושין וסוף' מעשה עלה במחשבה תחלה וכנ"ל הטעם בענין הברכה דויהי נועם שבירך משה שלא הי' אלא מצד סיבת הכלי דוקא דהיינו מפני שבאה האור ונתלבש בכלי דוקא כו', ודוגמא לזה מ"ש דוד אחת שאלתי וכו' וכנ"ל וד"ל (וכמ"ש במ"א ע"פ הנני בורא חדשה נקבה תסובב גבר כו' שלע"ל אשת חיל עט"ב כו' והיא שרש עלי' המל' בכתר דוקא וע"ז אמר והם יקחו להבא דקאי לע"ל וד"ל) וזהו והם יקחו כי פי' יקחו הוא לשון המשכה והבאה מרשות לרשות כמשל הקונה דבר שנק' לוקח וכמ"ש כי יקח איש כו' ואף כאן גדול כח המעשה שע"י בחי' המעשה הם יקחו וימשיכו מלמעלה למטה שיבא בחי' גילוי אור א"ס למטה ממש מבחי' גילוי גמור ולא בדרך העלם והסתר כלל כמו שיהי' לע"ל דכתי' ולא יכנף עוד כו' עין בעין יראו כו' וזהו הטעם דהמעשה עיקר כמ"ש היום לעשותם כו' ופרי תולדות המעשה יתגלה לע"ל שיתגלה כל בחי' האורות העליונים המקיפים ובאין ושורין על הלבושים דאהרן והן הזהב והתכלת שהן כל בחי' גוונין העליונים כו' וכמ"ש בזהר וד"ל.

בעז"ה

להבין שרשי הדברים הנ"ל ע"פ ועשית בגדי קדש לאהרן, הנה שרש ענין בגדי אהרן יש בג' מדרגות א' במאציל עצמו לפני האצ"י והוא הנק' רב חסד או נוצר חסד מ"ג ת"ד כידוע דאבא יונק ממזל הח' וזהו שנק' דיקנא דכהנא רבא כמ"ש זקן אהרן כו' הב' למטה מזה והיינו בבחי' אצ"י הוא בחי' אהרן איש החסד שבאצ"י בבחי' חסד דז"א הנק' חסד עולם כמ"ש באד"ר והוא ג"כ בחי' אברהם כנ"ל, הג' כבי"ע שלמטה מאצ"י ותחלה יש להבין בענין אהרן שלפני אצ"י כמ"ש אשר עין בעין נראה אתה כו' נראה אותיות אהרן כו', הנה מבואר במ"א שהאורות והמשכות שבאין מעצמות אור א"ס לנאצלים אינו בדרך עילה ועלול מפני שאין ערוך כלל ביניהם ולזה הטעם הוא בחי' צמצום הנק' מקום פנוי בתחלה כמ"ש בע"ח אלא יצא האור

והשפע בבחי' שערות כמשל השערות שהן חלולים ויש בהם יניקה קצת עוברת בחללן אך היא ממותרי המוחין מן האידים החיצוני' שיוצאין ובוקעין מן המוח השכלי ואין להן ערוך כלל לגבי עצמות המוחין כו' כמ"כ החכמה דאצי' מאין תמצא היינו מבחי' מותרות ונובלות דחכמה הגנוזה מעצמות המאציל הנק' ח"ס בבחי' מזל ונוצר כו' ומבואר שם ג"כ משל אחר מאותיות הדיבור של רב לתלמיד שא"א שיספיע הרב מהות שכלו ממש לכוללו ולאחדו בשכל של התלמיד אלא דוקא ע"י שילביש השכלי באותיות הדבור ומהדיבור ישכיל התלמיד השכל וה"ז הדיבור כמשל חללן של השערות שבאותיות הדיבור עובר שפע השכל כו' ע"ש בארוכה שגם שכל אלה המשלים עדיין אינם אמיתים לפי שהחכמה מן המאציל אינו שכל משכל כו' אמנם עיקר הכלל הוא דמעצמות המאציל לנאצלים הוא בבחי' שלמעלה מההשתלשלו' עילה ועלול אור וכלי כו' אך ורק בבחי' האצי' כבר בא השפע שם בבחי' אור וכלי כו' שהרי ממהות השכל ממש נתהווה אור האהבה כו' וד"ל, וזהו ההפרש בין בחי' אהרן שלפני האצי' לבחי' אהרן שבאצי' לפי שבמאציל עצמו אין הגילוי אור בא ממנו למטה רק בדרך בחי' שערות וזהו אהרן אותיות נראה כו' והוא רק עפ"י לבושים וצמצומים דייג תיקוני דיקנא, וזהו זקן אהרן שירד עפ"י מדותיו דוקא אך- גם שם יש בחי' בגדי אהרן והן בחי' הכלים דייס דע"י וא"א אבל אינם בבחי' כלים ממש ככלים דאצי' שהן בבחי' צמצום ממש להגביל האור כו', אלא הן בבחי' א"ס רק שהן שרשים ומקוריי' של הכלים דאצי' וכמ"ש במ"א וד"ל, אבל מ"מ יש מציאת ח' בגדים שהן בחי' הכלים והלבושי' לאהרן כהנא רבא שלפני האצי' ג"כ וכמ"ש עפ"י מדותיו וד"ל, והנה ענין פרטי הח' בגדים באצי' הן כלים ממש וכאשר מבואר בספרי הקבלה דחשן מצוייר בו בחי' האורות חג"ת כו' ובכתפיות בחי' הכלים והאפוד הוא מאחוריים בחי' נוק' שעומדת מאחורי ז"א ובציץ הוא כלי החב"ד ומצנפת ואכנט ומכנסיים הן כללי' לכהן הדיוט ג"כ מפני שהוא רק מהארזת האצי' שבבי"ע כו' אבל האצי' עצמו בחי' אהרן אשר שם משמש בח' בגדים הנ"ל ובחי' ז"א כוללם יחד בהלבישו אותן כו' וד"ל, וזהו מדרגה השנית דבחי' אהרן שבאצי' והוא בחי' עשי' הכגדים של חכמי לב שהוא ע"י אתעדל"ת דוקא כמאמר שיהא ש"ש מתאהב כו"י וכמ"ש אשר מלאתיו רוח חכמה בבחי' מ"ד דאבא כו' כי פי' לב הוא בחי' ז"א כידוע וחכמי לב הם בחי' מוחין דא"א שמלובשים בלב דז"א כו', וזהו אשר מלאתיו רוח חכמה מבחי' אבא שרש כל האצי' כידוע כי הנה ידוע דאבא מקנן באצי' ואימא בבריאה כו' ונמצא- כל בחי' האצי' שרשו מבחי' אבא דוקא שהוא בחי' ביטול כו' וע"כ נק' בשם אצי' לשון אצלו כי קרוב הוא אל אור א"ס בבחי'

השכל: באוה"ת תצוה ע' א'תרד ובבוכ 969: את השכל.

אך: באוה"ת שם א'תרה: ופי' מדותיו הם לבושים כי.

כו': בבוכ 969: ע"י כו'.

ונמצא: בבוכ 969: וא"כ.

הביטול ביותר וכמ"ש במ"א וד"ל. וביאור הדברים יובן באדם התחתון שכאשר מתפעל באוי"ר בלבבו הנה כאשר אין ההתפעלות רק מצד ההשגה בבחי' בינה אז הם נרגשין אצלו בבחי' יש ודבר מה לומר הלא דבר הוא כו' אבל בבחי' חכמה שמאירה בהתפעלות זו אז אין האוי"ר בבחי' הרגשה כלל רק בבחי' ביטול והעדר ההרגשה כו' וכמ"ש במ"א, כמ"כ המדות דאצי' כל המלואי' והגילוי הוא מבחי' אור אבא ששורה בהן והן בבחי' הביטול דחכמה כו' וזהו אשר מלאותיו רוח חכמה וד"ל. אבל עשיי' הגדים דאהרן כהנא רבה שלפני האצי' הוא ע"י משה דוקא וכמ"ש ועשית בגדי קדש לאהרן כו', וביאור הדבר הנה במשה כתי' כי מן המים משיתיהו ומבואר במ"א שהי' שרשו מבחי' מ"ה דבע"י וא"א והוא אשר מאיר בהם משרש הכללי בחי' שם מ"ה החדש ממצחא דא"ק כו' שהוא מקור כל המבררים למטה כו' ומ"שי משה ונחננו מה כו' אך גם על אהרן אמר ונחננו מ"ה שגם אהרן שלפני האצי' הוא מבחי' מ"ה דא"ק כו' אך שהוא מבחי' ב"ן דמ"ה כי עד רום המעלות יש בחי' מ"ה וב"ן (ומ"ש לפעמים הוא משה ואהרן ולפעמים הוא אהרן ומשה לפי שלפעמים ב"ן גבוה ממ"ה כו') ומ"שי הוא משה ואהרן כו' שהיו שניהם משרש א' כנ"ל אך שמשה הוא שושבינא דמלכא שהוא בחי' שם מ"ה להמשיך בחי' א"י מלמעלה ואהרן הי' שושבינא דמטרוניתא בבחי' שם ב"ן להעלות בבחי' א"ח כו' וד"ל, והנה מבואר למעלה שגם בעצמות המאצילי' יש אורות וכלים רק שהם שרשו כו' (והמשל יובן מציורי אותיות השכל בשכל עצמו משא"כ לאחר שהוא נמשך ובא באותיות מחשבה באותיות דיבור שהם כלים גמורים כו') והן הנק' בפרד"ס בשם צחצחות כו' ושם משה הוא דוקא המלביש לאהרן כי בחי' ח' בגדים שיש במאציל עצמו הם בכל פרטי הח' בגדים שבאצי' אלא שהם בחי' א"ס גנוזות במאציל כו' וזהו ועשית בגדי קדש לאהרן כו' דהיינו שציוה שירודי' האור מבחי' משה שהוא שם מ"ה דא"ק לעשות בחי' התהוות הכלים והלבושי' והן בחי' בגדי אהרן כמ"ש בו שירוד עפ"י מדותיו כנ"ל וזהו הוא משה ואהרן אשר הוציאו את בניי' על צבאותם פי' למעלה מבחי' צבאות הוי' שהם בחי' אורות וכלים שבמאצילי' כי הן המשיכו בבחי' השרשים המקורים לאו"כ שבאצי' והוא מבחי' מ"ה דא"ק כנ"ל וזהו על צבאותם כו' וד"ל, וזהו כי עין בעין נראה אתה הוי' פי' נראה אותיות אהרן שע"י נתגלו אורות השפע מן המאציל לנאצלי' להיות בבחי' הוי' כו' הוי' דחכמה הוי' דחסד כנ"ל, אך איך ירד האור בירידת המדרגה כ"כ שהרי אין ערוך כלל בין המאציל לנאצלים הוא מ"ש כי עין בעין נראה

רק: בבון 969: אלא רק.

ומ"ש: באוה"ת הנ"ל איתרו: וי"ש. בבון 969: וכמ"ש.

ומ"ש: בבון 969: וכמ"ש.

בעצמות המאציל: באוה"ת שם: למע' מהאצי'.

שירוד: באוה"ת שם: הקביה שיומשך.

משה . . בניי': באוה"ת שם: אהרן ומשה אשר אמר ה' להם . . בניי' מאמ"צ.

פי' . . שבמאציל: באוה"ת שם: למעלה משרש נשמותיהם.

כו' מפני שהוא תחלה בחי' הסתלקות. ז"א במצחא דא"א כמ"ש באד"ר כד אסתכל כו' ומבואר במ"א ע"פ עין ה' אל יריאיו דגם מבחי' עינא פקחא דא"א לגבי ז"א מלמעלה למטה מסתכל ג"כ וכשם שבא לראות כו' וכמ"ש ועלה האיש ההוא מעירו כו' וד"ל, ויש בזה חלוקת מדרגות דלפעמים מקבל ק"נ נהורין ולפעמים ש"ע נהורין כמ"ש בע"ח אך דרך כלל ע"י בחי' הסתכלות הראי' בא האור והשפע מלמעלה מבחי' ע"י וא"א ג"כ, וזהו כי עין בעין נראה כו' עין דז"א בעין דא"א ע"כ נראה אתהי' בבחי' לבושין ומדות דאהרן כהנא רבא כו' וד"ל, והטעם שע"י בחי' הסתכלות דוקא לפי שבחי' מ"הי' דא"ק וא"א כו' שרשו גבוה מאד ואינו יכול להתקבל כלל גם בבחי' מוחי' דז"א רק בבחי' ראי' והסתכלות בעלמא כאדם שאינו משיג בעומקו של דעת הגדול בדורו רק שמביט ומסתכל בו מרחוק בזאת מקבל שפעו בלבד וכמ"ש במ"א וכן מלמעלה למטה לא יוכל לבא האור והשפע רק דרך ההסתכלות העינים בלבד והוא מטעם הנ"ל כידוע דבחי' הסתכלות הגם שיש בה קצת חיות אבל היא מעט מזעיר מאד וכנראה בחוש שבכח השמיעה וכח הריח יש חיות הרבה יותר כו', (אך מ"מ בזאת מעלת כח הראי' עליהם להיותה נמשכת מבחי' מוח החכ' כו' והיינו שם מ"ה דמשה כי מן המים משתיהו והוא המלביש לבושין ותיקונין דכח הראי' וזהו שנראה הן היפך אותיות אהרן וד"ל. ועד"מ כח הראי' שנמשכת מן המוח כו' כי במשה כתי' וירא ראשית לו כו' שהוא מבחי' מקור כח הראי' והוא בבחי' מוח חכמה דא"ק כו' שמשם נמשך בחי' עינא פקחא בו' תיקוני' דגלגלתא כמ"ש בע"ח וד"ל.)

ושרש ענין הכרכה שבירך משה דכתיב ויברך אותם משה כו', כי הנה ענין ברכות חתנים מלשון חות דרגא כנ"ל היינו כל בחי' היחודים עליונים אורות בכלים שנעשו למעלה באצ"י ע"י מעשה המצות שהן רמ"ח אברים דמלכא כידוע שבכל מצוה מיוחד אליה אור המשכת המדותי בפ"ע, והנה סיבת היחוד גורם דבר שלמעלה הרבה מגופו של היחוד עצמו כו' והוא מפני בחי' ההתכללות של ב' הפכי' משפיע ומקבל שנכללין ומתאחדים זבי' גורמת ההארה וההמשכה עליהם ממקום הגבוה משניהם יחדיו והוא מבחי' עצמות אור א"ס שאין בו התחלקות משפיע ומקבל כלל והוא הנותן להם כח הוליד ע"י יחודם דבר אור חדש כו' כדוגמת יחוד דכר ונוק' למטה שזה בלא זה לא יולידו וא"כ במה הי' סיבת ההולדה גם בהתחברם אך שבכל יחוד בא האור והשפע מלמעלה משניהם ושם שניהם באים בבחי'

שהוא . . . הסתלקות: באוה"ת שם ובכרך 969: שהי' . . . הסתכלות.

וכמ"ש . . . וד"ל: באוה"ת שם ליתא.

כו' . . . אתה: באוה"ת שם: אתה הוי'.

מה: באוה"ת: י"ה.

כידוע דבחי' . . . וד"ל: באוה"ת שם ליתא.

המדות: בכרך 969: המ"ד.

ביטול במציאות כו' ואח"כ יוכל הברכה לשרות עליהם ויולידו מה שלא הי' מצדם כלל כו', ויובן עד"ז למעלה בהיות ידוע דע"ס דאצ"י נק' ע"ס בלי מ"ה פי' בלי מהות וזהו קאי בבחי' האורות דוקא ולא בכלים כי בכלים יש בחי' מהות דבר וע"כ מתחלקים הם למדרגות הרבה בבחי' פירוד אחר פירוד עד שנעשה עליון ותחתון פנימיות וחיצוניות, אבל מצד האורות עצמם הן כמו בחי' הקו והחוט שנמשך מאור א"ס עצמו שהוא בלי מ"ה בלי מהות כלומר שהוא פשוט בתכלית ולא יתכן לכנותו מציאת דבר מה כחכמה או חסד וכדומה וכמ"ש במ"א, ואמנם מצד התלבשות האורות בכלים נק' בשם מהות ג"כ ואז יתכן ענין היחודים בהם כמו להיות יחוד א"י וא"ח פנימיות וחיצוניות או יחוד חו"ג לאכללא שמאלא בימינא וכדומה מפני שהיו מפורדי' בתחלה ומתייחדים אח"כ אבל מצד האורות עצמם לא יתכן בחי' היחוד מאחר שהוא פשוט בתכלית כנ"ל וע"כ ידוע שהאור יכול לשכון בכלי הפכי כמו אור הגבורה בכלי החסד וכמ"ש בע"ח וד"ל, ואמנם כן האיך יוכל להיות שיומשך האור הפשוט מעצמות אור א"ס באורות שכבר מלובשים בכלים מכלים שונים כו' הענין הוא דע"י היחוד של האורות אשר בכלים כשהן מתייחדי' ומתכללים זה בזה בתכלית ההתכללות והאחדות אז הן באין לבחי' ביטול ממציאיותם ונכללים באור הפשוט כו' ויכול האור לשכון עליהם אח"כ מבחי' עצמות אור א"ס כמשל יחוד גשמי הנ"ל ואין זה אלא מסיבת בחי' הביטול שלהם ע"י ההתכללות שלהם וד"ל, ונמצא שאין היחוד אלא סיבה לשכון עליהם עצמות אור הפשוט ולא בא בהם ג"כ כח ההולדה של הנשמות דאצ"י ע"י היחוד דמ"ה ובין א"י וא"ח בבחי' מ"ד ומ"ן כידוע מצד עצמם כלל רק מצד אור הפשוט ששורה עליהם אחר יחודם מטעם הנ"ל וד"ל, והיינו ענין הנז' בע"ח דשרש התהוות הכלים בא מבחי' הכאת האורות א"י וא"ח מטי ולא מטי זה בזה שיוולידו מזה דבר חדש והוא שרש בחי' הכלים כו' מצד שבהתכללות א"י וא"ח מגיע השפע מבחי' עצמות אור א"ס כנ"ל. ובזה יובן מה שאמר יעקב מה נורא המקום הזה כו' כי יעקב הוא בעל היחודים בעולם האצ"י בבחי' יחוד האורות בכלים כו' משפיע ומקבל כי הי' ממתת ת"ת המזווג ומייחד א"י וא"ח חו"ג יחדיו ישכנו בו כו' וכמ"ש במ"א, וע"כ נק' יושב אוהלים שהי' מחבר ב' האוהלים אוהל העליון של בחי' המשפיע עם אוהל התחתון של בחי' המקבל ולכך אמר מה נורא כי נתגלה שם ביחודים שלו מבחי' עצמות אור א"ס שנק' נורא תהלות עושה פלא כו' שהוא מבחי' פנימי' הכתר שהוא מבחי' התחתונה שבעצמות אור א"ס למעלה מבחי' פלא שהוא חיצוניות הכתר שהוא שרש וראש לנאצלים כמ"ש במ"א וד"ל, וזהו ענין ברכת חתנים כי לית ברכתא שריא אלא ביחוד דכר ונוק' כמ"ש בזוהר ופי' הברכה הוא הגילוי אור מעצמות אור הפשוט כנ"ל ואין זה אלא ביחוד דכר ונוק' מטעם הנ"ל, ולכך נק' ברכת חתנים דוקא, וע"כ גם במשה כשהקים המשכן לפי שכבר האורות נתייחדו בכלים כידוע דכל כלי המשכן היו כדוגמא לבחי' כלים העליונים שבבחי' האצ"י אז כתיב ויברך אותם משה פי' שהמשיך עליהם מעצמות אור א"ס מפני שהיחוד דוקא גורם

לזה כניל ודיל ועד"ז יובן ג"כ ענין העשי' שעשה משה לבושים לאהרן כהנא רבא שלפני האצי' וגם לבחי' אהרן שבאצי' כו' הכל הוא מטעם שאין עצמות אור א"ס שורה אלא ביחוד אורות בכלים ולבושים מטעם הנ"ל ולהיות כי משה הי' שרשו מבחי' מ"ה דא"ק כניל ע"כ הי' ביכולתו לעשות יחודים בכלים ולבושים גם לפני האצי' ולברך אותם ג"כ כו' וד"ל.

ושרש ענין ברכת המצות יובן ג"כ ע"ד הנ"ל, כי הנה נוסח הברכה בא"י אמ"ה אשר קדשנו כו' ולכאורה אינו מובן פי' אשרי' שהוא נתינת טעם למה שקדם והאיך הוא נותן טעם כו' אך הענין הוא כניל דע"י יחודים נמשך מעצמות אור א"ס והנה ידוע דרמ"ח פקודין הן רמ"ח אברים כו' ועי"ז נעשה כל היחודים ומאחר שנעשו למעלה ממעשה המצות כל היחודים הרי בא ונמשך האור עליהם מעצמות אור א"ס כניל, לכך נוסח הברכה ברוך אתה פי' ברוך ממקורא דכולא מבחי' העצמות ומפרש והולך בנתינת טעם לזה האיך יוכל להיות הברכה ה' אלקינו אשר קדשנו במצותיו פי' מפני שכבר קדשנו במצותיו ונעשה עי"ז בחי' היחוד בה' אלקים ומטעם הנ"ל דלית ברכתא שריא כו' וד"ל, ואמנם עדיין יש להבין מהו ענין מלך העולם ושהוא ענין לבוש מלכות כמ"ש יביאו לבוש מלכות וכמבואר למעלה, הענין הוא דבחי' ז"א דאצי' בעצמו הוא רק ט"ס חב"ד חג"ת נה"י כו' ובחי' המל' הוא עשירא' כו' ויש להבין מהיכן נמצא מציאת ספי' עשיראה דבחי' המל' אחר שאין בעצם ההשתל' רק ט"ס כו', הענין הוא כמ"ש באדרא דממה דאשתאר מההוא נהורא כו' ע"ש פי' דע"י היחודים שורה מבחי' עצמות אור א"ס ולהיות כי בא אז האור ברבוי ובתוספת מאד בבחי' עוצם הגילוי מחמת זה יומשך בחי' הרבוי וההוספה בעצם ההשתלשלות ג"כ והוא בחי' ספי' עשיראה דמל' דנעשית מבחי' שורין דאשתאר מההוא נהורא כו' וד"ל. ויובן זה עדי"מ כאשר המלך בשמחה גדולה בעשותו חתנות לבנוי' וכדומה הנה אז בא בנפשו בחי' ההארה והגילוי בתוספת מרובה מאד עד שבאין כל כחות נפשו לבחי' גילוי גדול כמו השכל והמדות שיפתחו ויצאו מן ההעלם לגילוי ואמנם עיקר הגילוי הוא כאשר מתגלה לכל כקטן כגדול גם לפחות הערך מאד שאין מבינים כלל בגילוי חכמתו וגילוי מדותיו כניל וא"כ במה יתגלה אליהם הענין הוא דעם פחות הערך ג"כ יתגלה בהיותו מספר לפנייהם סיפורי מעשיות ודברים בטלים הרבה לפי ערכם כו' והגם שאינם מכירים ומבינים בגילוי שכלו ומדותיו של רוממות המלך עצמם מפני ההלבשה וההעלמה שלהם בדבורים הריקני' כו' עכ"ז בחי' גילוי. הוא ע"י הדיבור שהרי בכח בשכלו הוא מספר לפנייהם ואם אין ביכולת לגלות להם פנימיות שכלו ומדותיו עצמם מפני שאין יכולים לקבל אבל מ"מ נתגלו ע"י הדבור וסיפורי מעשיות שהרי כל עצמו הוא גילוי לפנייהם ע"י הדבור כאשר ידבר איש אל

רעהו אך ורק שהוא בבחי' חיצוניות כו' וד"ל. ונמצא מובן למשכיל ממשל זה ב' דברים הא' שמחמת בחי' ריבוי ותוספת ההארה הוא בא לידי גילוי יותר מדאי, ועוד מובן שהגילוי יותר מדאי שנעשה עי"ז א"א שיבא מבחי' פנימי שלו רק בבחי' הדבור שלו שהוא לבוש חיצוני בלבד כנ"ל וד"ל. והנמשל מכל אלה יוכן למעלה דמחמת בחי' הרבוי ותוספת מבחי' אור הפשוט דעצמות אור א"ס שע"י היחודים דאצי' כנ"ל הוא בא לבחי' הגילוי יותר מדאי והוא להיות בבחי' מל' בחי' עשיראה כו' שהוא הנק' עולם הדבור ב' מאמרות כו' וד"ל, אך מה שנק' בשם לבוש מל' הוא מפני שלא יכול לבוא בבחי' גילוי רק בבחי' חיצוניות בלבד כמשל הנ"ל, וזהו נק' לבוש מל' החיצוני מפני שנעשה ממה דאשתאר מהאי נהורא כו' פי' דאשתאר מבחי' מותרות בחי' חיצוניות מטעם הנ"ל וד"ל. וע"כ נק' הלבוש הזה גם בשם מעקה או בשם פרגוד ופרסא כמבואר בע"ח הכל מטעם הנ"ל וד"ל, וזהו ג"כ ענין נתינת הטעם דאשר קדשנו גם למה שאמר בסמוך לו מלך העולם כי בחי' לבוש המל' נעשה מסיבת בחי' תוספת הברכה שע"י היחודים שבמצות כנ"ל וד"ל.

ואחר כל הנ"ל יובן שרש ג' העשיות הנ"ל, בחי' עשי' דמשה לפני האצי' ובאצי', דחכמי לב מבואר למעלה ועשי' הג' שהוא ועשו סתם הוא מבחי' הארת מל' דאצי' בבי"ע הנק' לבוש מל' הנ"ל שממצות מעשיות נעשו לבושים גם בבחי' מל' והיינו ועשו סתם כו' והוא מפני שגם בבחי' המעשה בלבד יש ברכה כמ"ש איש אשר כברכתו כו' וגם הם יכולים להמשיך מעצמות אור א"ס רק שהוא בבחי' חיצוניות לבוש המל' כו' וזהו לכהנו לי ולא לקדשו כו' וד"ל, ואח"כ והם יקחו את הזהב כו' כי הנה ידוע דמכל היחודים עליונים אין בחי' תוספת האור רק באצי' בבחי' ההעלם בלבד ולא בא ונמשך האור הנוסף הנ"ל למטה ממש בבי"ע כו' ולזה אמר שאח"כ הם דוקא יקחו את הזהב פי' יקחו שיביאו וימשיכו למטה מן ההעלם לגילוי כידוע בפ"י קנין וקיחה כו' כל בחי' תוספת האורות בזהב וכסף כו' וד"ל.

בעז"ה. שבת פ' כי תשא*

סדין עשתה ותמכור וחגור נתנה כו' עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון, הנה יש להקדים תחלה מאמר אחד בזהר פ' תרומה (קס"א ע"א) אתה הראת לדעת כו' הכא רזא דרזין לידעי מדין כו' דכד ברא קודב"ה עלמא אסתכל באורייתא וברא עלמא דכתיב ואהי' אצלו אמון כו' למלכא דבעי למעבד פלטרין כו' אסתכל באומנא כו' עד לאו דאורייתא ברא עלמא אלא קודב"ה באסתכלותא דאורייתא אשתכח דאיהו אומנא דלא כתיב ואהי' אמון אלא אצלו אמון באסתכלותא דילי' אתעביד כולא בלא יגיעה ועמל דכתיב בדבר ה' כו' באורייתא כתיב ויאמר אלקים יהי אור אסתכל בהאי מלה ועביד האור וכן בכל מלה ומלה כו' ע"כ תוכן המאמר. ושם ע"ב בשעתא דברא אדם קאים קמי' בדיוקני' וקיומי' כמה דאיהו בהאי עלמא וכן כל נשמתין כו' עד הדא הוא דכתיב אתה הראת לדעת כו' אתחזיא ע"י ההוא ממנא כו', והנה לפי הנראה מהמשך דברי המאמרים הנ"ל שהמאמר הראשון בענין התורה הוא ענין הקדמה למאמר השני בענין האדם שהרי פתח ע"פ אתה הראת לדעת כו' והפסיק בו והתחיל במאמר בענין התורה כו' וחזר וסיים ע"פ אתה הראת כו', וא"כ יש להבין מה שייכות יש להקדים ענין ההסתכלות באורייתא לענין ירידת נשמתין מההוא ממנא דאוצר כו' ועוד יש

כי תשא: בבז" 269: תצא.

כו' בבז" 974: לדעת כו'.

נוסחא שנייה

בחי' תחתונה דעשי' כו', בסקירת מחשבה אחת, דהיינו שעלה במחשבה קדומה הוא במחשבה דאיך לפניו שיהי' כל סדר ההשתלשלות עולמות הפרטיי פרטיותיהן בכל הנבראי' פרטיים שונים שיהי' בכל סדר ההשתלשלות כולן עד סוף כל דרגין אף בחי' תחתונה דעשי' כל מה שיהי' באורך משך הזמן שית אלפי שני דקיים עלמא עד ביאת המשיח ב"ב וכל מה שיהי' בימות המשיח עד אלף השביעי כו' וכל המאורעות שיארעו במשך זה הזמן בסדר המעשה של האבות אברהם יצחק ויעקב ככתוב ומפורש בתורה ומסדר יציאתן של ישראל ממצרים וביאתן לארץ ותרבן בית ראשון ושני כו', וכל המקרים פרטיים שיהי' במשך ו' אלפי שני כולם כאחד עלו במחשבה קודמה לפניו בסקירת מחשבה אחת שהוא ית' צופה ומביט עד סוף כל הדורות מה שיהי' במשך זמן ו' אלפי שני בסקירה אחת מפני ששם בא"ק הוא למעלה מן הזמן שהוא סוקר הכל העתיד והעבר וההווה ברגע א' ממש בסקירת מחשבה

בז"י: חסר התחלת המאמר.

להבין בגופו של מאמר הראשון מה שאמר אסתכל באורייתא ויאמר אלקים כו' דמשמע בלתי הסתכלות זו א"א להבראות האור יש מאין מדבר ה' שאמר בדבורו יהי אור ולמה לא ועוד יפלא יותר הלא הוא ית' האומר והוא בעצמו הכותב ויאמר אלקי' בתו' כו' ולמה הצטרך להסתכל במה שכתב ואח"כ יאמר כו'.

אך הענין יובן עפ"י הקדמה בתחלה והוא ידוע שאין ערוך כלל בין עצמות אור א"ס לנאצלים ונבראים וא"א להסתעף ממנו ההמשכה כ"א ע"י בחי' ממוצע דוקא וענין הממוצע יובן בהקדים תחלה ענין הידוע בשרש התהוות הזמן ונק' סדר הזמן שהוא בעולם הנאצלים דוקא ולא למעלה ממנו כי הנה כתיב לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת כו' שהן ששה מדות דאצי' חג"ת נה"י ובחי' מל' הוא בחי' כח הפועל בנפעל ממש ושם כבר מתהווה הזמן ממש מאין ליש כמו שיתא אלפי שני דהוי עלמא דכתיב אלף שנה כיום אתמול כו' דאלף שנה שנמשכו במל' דאצי' אינם רק בחי' יום אתמול בו"ק דאצי' הנ"ל לפי שהמה המקוריים של ו' אלפי שנה ונק' סדר הזמן מפני שכל שנמשך יותר למטה בהשתלשלו' יותר הזמן מתחלק ומתפרד כי אלף שנה הנ"ל היינו כשבאים ונמשכים בהתחלקות היותר אחרון והוא בזמן דעולם השפל שלנו לימים וחדשים כו' עד רגע אבל יש זמן שלמעלה מעולם שלנו שהוא הכולל כל ההתחלקות פרטי הזמן שבעולם שלנו עד שערך ו' שנה דעולם שלנו נחשב רק ששה ימים בלבד בעולם שלמעלה ממנו יום לשנה ועד"ז עד רום המעלות הולך ועולה בבחי' הכלל ביותר להיות כולל כמה

- נוסחא שניה -

אחת ולזאת נכללו ונסקרו כל המקרים פרטיים שנעשו תחת הזמן במשך ו' אלפי שני עם כל המאורעות שיארעו במשך זמן זה ככתוב בתורה כו' בסקירת מחשבה דא"ק האחת ממש כנ"ל, והיינו שכך עלה ברצונו ומחשבתו ית' הקדומה שיהי' עשרה מאמרו' פרטיים באצי' לצורך התהוות הנבראי' פרטיי' כו' וכן כל מה שכתוב ומפורש בתורה שנתחלק הסדר תחת הזמן שמעשה דאדה"ר הי' כמה מאות שנים קודם מעשה דניח עם דור המבול כו', וכן מעשה דאברהם הי' לאחר זמן רב ומעשה דיצ"מ הי' עוד באיחור זמן רב יותר ומעשה דבלק ובלעם עוד מאוחר זמן הרבה כו', אבל במחשבתו הקדומה ית' נסקרו כל הפרטים האלו בבחי' התכללות וסקירת מחשבה אחת שכוללת כל הפרטים אילו בסקירה אחת ממש כנ"ל, מפני ששם הוא למעלה מהזמן הצופה ומביט עד סוף כל הדורות שיהי' תחת הזמן במשך ו' אלפי שני כו' בסקירה אחת, וזהו שכתוב בע"ח שאור א' דא"ק מלביש כל העולמות אבי"ע אף רגלי העשי' משא"כ באור דאצי' הוא החוט שנפסק כו', מפני שאור א' דא"ק הלביש את כולם בסקירה אחת אף רגלי דעשי' נסקרו בסקירת מחשבה קדומה לפניו שכל הפרטים דאבי"ע עלו במחשבה תחילה בבחי'

פרטיי' יותר דהיינו ששש שנים נחשב יום א' ועוד למעלה מאה שנים נחשב יום י' ועוד למעלה אלף שנה נחשב יום א' כו' אך מ"מ יש בחי' הזמן בכל עולם ועולם כי הרי אלף שנה נחשב זמן יום אחד מ"מ יום א' נחשב עכ"פ מכלל בחי' הזמן רק לגבי התחתוני' נק' למעלה מן הזמן שלהם להיותו כוללם יחד כו' וד"ל, ואין ענין זה רק ע"ד הידוע בענין כלל ופרט שאין לך דבר בפרט שלא י' הי' בכלל כו' ועד"מ המשנה כלל והגמרא המפרש המשנה פרטי' ואפי"י שימצא הרבה התחלקות אופנים שוני' בדיני הגמ' אין כל חדש בכל אלה הפרטיי' כי הכל נכללו תחלה בכלל שבמשנה רק שיצא הפרט מן הכלל מן ההעלם לגילוי כו' ועד"מ זה יובן ענין פרטי' התחלקות הזמן מעולם לעולם עד היכלות התחתוני' דעשי' שהזמן דהיכלות התחתוני' דעשי' הוא פרט האחרון שיצא מן הכלל שקדם לו והכלל שקדם לו הוא בחי' פרט לגבי העליון הכולל שלו ועד"ז עד רום המעלות עד שו' ימים דאצי' נק' ימים בלבד בהיות שהן בבחי' האצי' אבל הן כוללי' שכל יום כולל ו' אלפי שנה שבבי"ע (ומזה יובן המעשה דבעש"ט שצפה והשיג בשנה זו מה שעתיד להיות בשנה העשירית כו' הגם שנשמתו לא הי' מהכלל הקדמון לכולם הנק' א"ק שיתבאר בסמוך כי גם בהיכלות דיצי' כולל כמה שנים שעתיד להיות

יוס: בבוך 269, 974, 1136 נוסף: א'.

שלא: בבוך 1136: מה שלא.

פרט: ע"כ נמצא בבוך 1136.

ואפי"י: בבוך 269, 974: ואעפ"י.

נוסחא שנייה

התכללו' סקירת מחשבה אחת ולכך מלביש אף רגלי העשי' שאף ברגלי העשי' ימצא הארת א"ק מצד שעלו במחשבה קדומה לפניו איך שיהיו כו' כנ"ל רק ששם נסקרו ונכללו בכלל המחשבה אחת כנ"ל נמצא העולה מזה שחיצונית דא"ק הוא מקור כל הפרטים דאבי"ע והוא מקור התחלקות הכלים פרטיים דאבי"ע דהיינו שהוא הכוללם יחד בהתכללו' מחשבה א' שנסקרים ונכללים בה כל הפרטים שיתחלקו אח"כ בסדר השתלשלותן בהתחלקות פרטיית בסקירה אחת כנ"ל נמצא הוא מקור ההתחלקות פרטיי' דאבי"ע כו', וזהו שאמרז"ל התורה נדרשת בכלל ופרט, פי' שנדרשת בדרך כללי היינו בהיות' במחשבה קדומה דא"ק שנסקרו כל פרטי' המעשי' הכתובות בתור' מבראשית ברא עד סופה בסקירה והתכללות א' כנ"ל. וז"ש התורה קדמה אלפיים שנה כו' אלפיים הם חו"ב כמ"ש אאלפך חכמה אאלפך בינה והיא קדמה אלפיי' כו' היינו בהיותה נכללת במחשבה קדו"מ' היינו חו"ב דא"ק כו' ונדרשת בדרך פרט כשנמשכה לאצי' שנתחלקה לפרטיי' ממש בהמשך הזמן הנעשה תחת השמש ככתוב בתורה כו'.

בעשי' ובעליות מס'נ שלו לשם השיג שם מה שעתידי להיות כאן כי שם בהיכלות דיצי' כולל העבר והעתיד דעשי' יחד כנ"ל וד"ל). וע"כ נק' ו' ימים שבאצי' סדר הזמן לפי שמשם מתחיל עיקר הזמן הפרטי בו' אלפי שני כנ"ל וידוע דיום ראשון חסד ויום שני גבורה כו' ומפני שיום הראשון שבבחי' האצי' הוא של מדת חסד ע"כ ממילא היו כל אותן אלף שנה הראשונ' מראשית הבריאה של חסד וטוב כידוע כי אין בפרט אלא מה שהי' ככלל כנ"ל, ועד"ז כל שית אלפי שני כו' ואמנם גם על הו' ימים שבאצי' יתכן קצת מבחי' הזמן שהרי עכ"פ נק' בשם יום כנ"ל ועוד שהרי נאצלו בבחי' הזמן כי הנה ידוע דאור החסד נאצל תחלה ואור הגבורה נאצל אחריו כו' וא"כ יש הקדמה לחסד מגבורה בזמן ומכש"כ האורות העליונים מהם כמו חו"ב שנאצלו בהקדמה יותר כו', אך הענין הוא דאין הקדמה זו בזמן ממש כמו הזמן שלנו מיום ליום שאחריו כו' כי עצמות המאציל הוא למעלה לגמרי מבחי' הזמן אלא שנאצל מאתו להיות בחי' סדר הזמן ויובן עד"מ בחי' הנשמה שבאדם שהוא בבחי' רצוא ושוב שנאמצעות שניהם מתעכב רגע א' כמ"ש במ"א מפני שמתחלק לב' דברים הסתלקות ואחי"כ התפשטות והוא הנק' מטי ולא מטי במאציל עצמו ומזה בא סיבת בחי' סדר הזמן עד שיוכל להיות שיאצל תחלה החכמה ואחי"כ הבינה כו' וכמ"ש במ"א, אבל אין זה התהוות הזמן ממש אלא רק הכח והמקור לסדר הזמן בנאצלים כו' וכמ"ש במ"א וד"ל, אמנם הנה מובן למשכיל שלפני האצי' לא יש בחי' זמן כלל ולא אפי' להיות סדר הזמן בנאצלים כו' וא"כ גם בחי' עבר הוה ועתידי ששם הו' דאצי' כוללם יחד הי' הוה כו' בעצמות אור א"ס לא שייך גם זה כי הוא בחי'

נוסחא שניה

והנה התורה שלנו היא בעולם הבריאה כמה שמתחלת התורה בראשי' ברא וגו' וכל ספורי מעשיות שבה וכל העניני' המפורשי' בה משתעי הכל בעולם הבריאה וכל המאמרי' דאלוקי' והוי' המפורשי' בה הוא הכל הכונה על מל' דאצי' מקור דבריאה שממנו נמשכי' המאמרו' לעולם הבריאה הן המאמרות דבראשית שנאמר ויאמר אלקי' יהי אור כו' יהי רקיע שהוא הכל דמל' דאצי' מקור דבריאה שממנה נמשכו' המאמרות פרטיית להתהוות הברואי' פרטיי' דבריאה כו' והן המאמרות דהוי' אל משה כמ"ש ויאמר ה' אל משה ועשו להם ציצית כו' ודומיהן כולם הם נמשכו' ממל' דאצי' אל משה דבריאה כי התורה שלנו הוא בעולם הבריאה כו', והנה כאשר מצטרך המאציל ית' לאמור ממש יהי אור ויהי אור יהי רקיע ויהי רקיע כו' דהיינו שיומשך י' מאמרות ממל' דאצי' לעולם הבריאה שיתהוה האור והרקיע ודומיהן ממש שהוצרך להתלבש עצמו' אור א"ס ב"ה ית' הוא מל' דאצי' לאמור כל העשרה מאמרות שבהן נברא העולם שהם התחלקות פרטיי' ממש, אזי אסתכל באורייתא וברא עלמא ראה דכתוב בה ויאמר אלוקי' יהי אור אמר יהי אור ויהי אור כו' פי' שהוצרך לעבור השפע של המאציל ית' דרך

א"ס ממש למעלה מסוג וגדר בחי' הזמן לגמרי כידוע וא"כ יש להבין מאין הי' אמצעות וחיבור לעצמות אור א"ס שלמעלה מהזמן לגמרי עם הנאצלים שהן בבחי' סדר הזמן עד שיאצלו מאתו בבחי' סדר הזמן גם ע"י בחי' רצוא ושוב הנק' מטי ולא מטי כנ"ל מאחר שאין ערוך ביניהם כלל וכלל כו' הענין הוא שזה בא ע"י ממוצע המביא ומחברם והוא הנק' אדם קדמון ונק' קדמון מפניי שהוא קדמון לכל ההשתלשלות וכמ"ש בספרי הקבלה שנק' קדמון לכל הקדומים, וביאור ענינו ידוע שהוא הנק' מחשבה הקדומה שצופה ומביט בה עד סוף כל הדורות בסקירה אחת ונק' מפני זה בשם מחשבה אחת כי אינה אלא מחשבה אחת בלבד. ולהבין הדבר יובן עד"מ אדם שרוצה איזה דבר הנה בראשית עלות אותו הדבר במחשבתו ולא יהי' הדבר במחשבתו בפרטות רק בדרך כללות בלבד דהיינו שיצייר כללות אותו הענין מראשו לסופו יחד בהשוואה א' ואין באותו הענין שבמחשבתו שום התחלקות כלל מראשו לסופו כי תופסו במחשבה א' ומקיפו מראשו לרגלו כא' בסקירה אחת וא"כ אינו אלא מחשבה אחת בלבד ולא הרבה מחשבות ונק' מחשבה זו ידיעה כללית מפני שהיא הכוללת כל אותו ענין כי מכל פרטי פרטיות נכללו הכל באותה מחשבה ולא נעדר דבר אפי' אפס קצהו האחרון כו' ואח"כ כשמתכוונן באיכות פרטי פרטיות אותו הענין בכל חלקי חלקי' מראשו לסופו הנה אין כל חדש בהתכווננות וידיעה זו שהרי היתה כל ידיעה זו במחשבה הכללית ולא נעדר אפי' דבר מה כנ"ל רק שהי' בידיעה כללית ועכשיו

תפני: בכוך 974: לפי.

נוסחא שניה

מחשבה קדומה דא"ק ששם הוא מקור כל פרטיי' המאמרות אלו ששם הי' התורה קדומה נדרשת בדרך כלל שכל הי' המאמרו' פרטי' שבתורה וכל המעשות הכתובו' בתורה שנעשו תחת הזמן שאח"כ במשך זמן ו' אלפי שני נסקרו במחשבתו הקדומה דא"ק בהתכללות מחשבה אחת ממש ולכך כשנצרך המאציל להתלבש במדת מל' דאצי' לאמר כל המאמרו' פרטיי' ממש דבראשית להתהוות הנבראים פרטיי' ממש וזהו בחי' ההפכיי ממש אל המאצי' ית' הפשוט בתכלית הפשיטו' ומופשט מגדר ההתחלקות בתכלית כנ"ל ולכך בלתי אפשר זאת זולתי ע"י הממוצע המחבר את השפע של המאצי' ית' לתוך מל' דאצי' להוציא כל המאמרו' פרטיי' דרך פרט ממש לצורך התהוות הנבראים פרטיי' ולזה עובר השפע של המאצי' ית' דרך מחשבה דא"ק שהוא כולל הכל בסקירה והתכללות א' שהוא מקור כל הפרטיי' כנ"ל ומשם נמשכ' הפרטיי' ממש הנעשו תחת הזמן דהיינו שאמר מל' דאצי' יהי' אור שהוא מאמר פרטיי' ויהי אור ממש בעולם הבריאה וכן יהי רקיע כו' וכן כל הדורות שהיו בזמן ו' אלפי שני נמשכו ממחשבה קדומה דא"ק ששם נסקרו כבר ונכללו אחת, וז"ש קורא הדורות מראש,

יוצאת להתגלות בידיעה. על כל פרט ופרט בפ"ע ונק' ידיעה פרטית ומתחלה בכלל לא ה' הידיעה על כל פרט בפ"ע אלא כולם יחד נודעו במחשבה אחת מבלי הקדמה כלל לא' על זולתו ומבלי הגלות נגלות ידיעה לדבר א' פרטי בפ"ע כו', אבל אין דבר בפרט. שלא ה' בכלל רק שיצא הפרט מהכללי מן ההעלם. לגילוי כו' וכנ"ל בענין הזמן וד"ל, והנמשל יובן למשכיל למעלה שכאשר עלה ברצונו הפשוט של עצמות אור א"ס כל ההשתלשלות דאבי"ע כידוע הנה עלתה מחשבה בבחי' מחשבה כללית תחלה והוא הנק' מחשבה הקדומה דבחי' א"ק הנ"ל וכל ההשתלשלות מריש כל דרגין דאצ"י עד סוף רגלי העשי' נסקרו בסקירה אחת בהשוואה א' ממש מבלי הקדמה לעליון על התחתון כו' ומבלי ידיעה על כאו"א בפרט כי היא רק מחשבה אחת כללית כוללם יחד וצופה ומביט בה עד סוף כל הדורות בסקירה א' ממש והכל נפקד לפניו כו' ואח"כ יצא מבחי' המחשבה הכללית להתגלות ולהמשך בפרטות ואמנם מתחלה אינו אלא כלל אחד וזהו שבחי' א"ק לכל הקדומים אינו אלא אור אחד פשוט כמ"ש בספרי הקבלה מפני שהוא כללי נק' פשוט ואינו אלא אור אחד שהרי אינו אלא מחשבה אחת בלבד כנ"ל במשל וד"ל. ובהגלות נגלות מהכלל דא"ק כל הפרטי' מתחלה

בידיעה: בבוך 974 נוסף: זו.

בפרט: בבוך 974 נוסף: מה.

מהכלל: בבוך 269: מן הכלל.

הן ההעלם: בבוך 974: מהעלם.

נוסחא שניה

רא"ש הוא מחשבה דא"ק ששם הוא למעלה מהזמן שנכללו כל הדורות שהיו במשך ו' אלפי שני בסקירה אחת ואח"כ כשנצרכו להתהוות כאו"א במועדו וזמנו ממש אזי קורא את הדורות מרא"ש מבחי' ההתכללות שנכללו שם כ"א בסקירה א' להיות כאו"א מתחלק בהתחלקות פרטיי במועדו וזמנו הראוי לו כו'. נמצא העולה מזה שא"ק הוא הממוצע בין המאציל ית' לנאצלי' והוא מחברם יחד שמתלבש המאציל ית' במדת מל' דאצ"י להוציא כל ה' מאמרות פרטים שבהם נברא העולם, והיינו ע"י שעובר השפע דרך מחשבה קדומה אשר שם נכללו ונסקרו כבר כל הפרטיי' דאבי"ע בסקירה והתכללות א' שזהו בחי' תורה קדומה שקדמה אלפיי' שנה כו', שהוא בחי' חכמה ובינה דא"ק שהוא מקור כל הפרטיי' כנ"ל. ואח"כ יוכל להתמשך משם השפע להתלבש במל' דאצ"י ממש לאמור כל המאמרות פרטיי' המחולקים בהתחלקות פרטית ממש כנ"ל משא"כ זולת הממוצע לא ה' אפשר עצמות המאציל ית' להתלבש במל' דאצ"י להוציא המאמרות פרטיי' ממש מאחר שזהו ההפכיי אל עצמות המאציל ית' כנ"ל אבל מאחר שא"ק מתמצע ביניהם שפנימיות א"ק הוא מבחי' עצמות המאציל ית' ממש וחיצונית א"ק הוא מקור כל הפרטיי' דאבי"ע

יצא עולם הנאצלים מבחי' חכמה דא"ק מן ההעלם לגילוי כו' ואח"כ יצא פרט השני עד שהאצ"י נק' כלל לגב"י והוא עולם הנבראים כו' ויצא מבחי' בינה דא"ק כו' ואח"כ עולם היצ"י ועשי' מבחי' ת"ת ומל' כו' וד"ל. וזהו קורא הדורות מראש פי' ראש הוא בחי' א"ק והדורות הן כל הסדר של ההשתלשלו' דאבי"ע שנקראו ונמשכו ממנו מבחי' ההעלם לבא לידי גילוי והוא כפרט שיוציא מן הכלל וד"ל.

ועתה יובן ענין הממוצע הנ"ל, בהיות ידוע דעצמות אור א"ס ממש הוא למעלה מעלה גם מהיות בחי' כלל לפרט וא"כ הוא למעלה מגדר הזמן לגמרי וכדי שיומשך בחי' הזמן בנאצלים הוצרך להיות ע"י ממוצע והוא בחי' א"ק לכל הקדומים שהוא בחי' מחשבה הכללית הנ"ל שהוא בחי' הכלל הקדום לכל בחי' הפרטי' שנמצאים אחריו כנ"ל למטה. והוא המחבר אור א"ס להיות בא ונמשך סדר הזמן כי בבחי' א"ק שייך עכ"פ לומר עבר והיה ועתיד שיהי' נסקרים בסקירה א' דהיינו כל עליונים. דהשתלשלות שעתידיים בכל שבת ויו"ט וזמן ימות המשיח ותח"ה כו' הכל נכללים בסקירה א' אבל בעצמות אור א"ס גם זה הדבר שיהיו נסקרים בסקירה א' לא שייך לומר מאחר שהוא למעלה גם מבחי' כלל משא"כ בחי' א"ק שהוא בחי' הכלל א"כ מוכרח שימצאו בו הפרטי' שנמצאו אחריו אך שהן נסקרים בו בסקירה

כניל למטה: בבוך 269, 974: למטה כניל.

עליונים: בבוך 269, 974: עליות.

נוסחא שניה

שכוללם יחד בסקירה אחת כנ"ל לכך כשתעבור השפע מן המאציל ית' אל הנאצלי' דרך הממוצע הוא א"ק אזי יוכל להתלבש בתוך מל' דאצ"י להוציא המאמרות פרטיי' ממש כנ"ל וד"ל.

ובזה יובן מאמ' הזהר וכונתו הטיב, שאמר דאסתכל באורייתא וברא עלמא משל למלך שבנה פלטרין כו' כך התורה אתקריאת אומנ"א כמ"ש ואהי' אצלו אמון וגו', אסתכל באורייתא דכתוב בה ויאמר אלקי' יהי אור אמר יהי אור ויהי אור כו' (ע"ש בארוכה), והיינו כנ"ל שהתורה קדמה אלפיי' שנה כו' דהיינו בהיותה נכללת בחו"ב דא"ק לכל הקדומים הסוקר הכל כל מעשה בראשית שנעשה אח"כ ע"י י' מאמרות דמל' דאצ"י וכל המעשות הנעשו תחת הזמן בו' אלפי שני הכתובי' בתורה קדמה כ"ז בסקירת מחשבה אחת דא"ק בהתכלל' א' כנ"ל נמצא כבר הי' כתוב בתורה קדמה היינו חכמה דא"ק ויאמר אלקים יהי אור כדומה שמאמר פרטיי' הלזה נכלל בכלל מחשבה קדומה אשר עלה במחשבה לפניו שיהי' זה המאמ' פרטיי' נאמ' במל' דאצ"י מקור דבי"ע שנכלל זה המאמר בכלל מחשבה קדומה הכוללת

א' וע"כ הוא דוקא הממוצע. הנ"ל וד"ל, ובכל הנ"ל יובן היטב מה שידוע בע"ח דאצי' מסתיים עד בריאה מפני שיש מסך ומעקה המבדיל ונק' ג"כ פרסא ופרגוד כידוע וכמ"כ הבריאה מסתיים עד יצי' ע"י מסך ומעקה כנ"ל; אבל בחי' א"ק הולך ואור מראש כל ההשתלשלות עד סוף כל ההשתלשלות ואינו מסתיים באצי' אלא הולך ואור עד רגלי העשי' כידוע דרגלי א"ק מסתיימין בסוף בעולם העשי' ונמצא דרך כלל העולם העשי' הן בחי' רגלי א"ק כמ"ש ועמדו רגליו ביום ההוא כו' ועולם היצי' בחי' חג"ת וכו' ועולם האצי' בחי' חכמה דא"ק כנ"ל. והטעם יובן עפ"י הנ"ל דבחי' א"ק הנה הוא בחי' הכלל הקדום לכל פרטי ההשתל' שנמצאים ממנו אח"כ בבחי' גילוי כו' א"כ מן ההכרחי שימצא בו מכל פרטי פרטיות גם פרט האחרון מכולם כנ"ל במשל מחשבה הכללית דגם אפס קצוהו האחרון מהענין ג"כ עלו בכללות מחשבתו ולא נעדר דבר כו', וכמ"כ בנמשל בבחי' א"ק נאמר שהכל נפקד לפניו וכענין מי לא יפקד וכו' וע"כ מהכרח שגם עולם העשי' האחרון הי' נכלל בכלל המחשבה כמו כל העולמות שעליונים ממנו וא"כ מוכרח להיות שרגלי א"ק יסתיימו בעולם העשי' דהיינו בחי' השרש האמיתי של עולם העשי' כמו כאשר עלה במחשבה הכללית זה נק' בחי' רגלי א"ק להיות כולל פרט האחרון מכולם שהוא עולם העשי' אבל בעולם היצי' נק' בחי' חג"ת שבו להיות כולל פרט היותר ראשון כו', ובעולם האצי' הוא שכולל בבחי'

הממוצע: בכרך 269, 974: בחי' הממוצע.

ההכרח: בכרך 974 נוסף: הוא.

נוסחא שניה

כל פרטיי' דאבי"ע שזוהו בחי' התורה קדומה דא"ק כו' כנ"ל, אי לזאת כאשר מצטרך שיאמר מל' דאצי' כל המאמרו' פרטיי' ממש להוציאן מכח אל הפועל שיתהוו הנבראי' פרטיי' מהם כו', אזי אסתכל באוריית' היא חכמה קדומה דא"ק דכתוב בה מאמר פרטיי' זה יהי אור כדומה ויאמר אלקים יהי' אור ויהי אור כו' פי' כנ"ל שההתכללו' הוא בחי' העברת השפע של עצמו' המאציל ית' דרך מחשבה קדומה דא"ק אל מל' דאצי' לאמור כל המאמרות פרטיי' הנ"ל דלא סגי בלא"ה שמצטרך להיות עובר השפע דרך הממוצע מקור הפרטיי' הכוללים יחד היינו התורה קדומה מחשבה דא"ק שנאמר בה כבר מאמר זה הפרטיי' בהתכללו' מחשבה אחת הכוללת כולם כאחד בסקירה א' וזוהי ענין הסתכלות דקב"ה הנאמר בזוהר שהכונה עצמו' אור א"ס שנק' קב"ה בזוהר כו' באורייתא שנאמר בה יהי אור ויאמר אלוקי' הוא התלבשו' השפע דעצמו' אור א"ס ית' אחר עברה דרך הממוצע חכמה דא"ק הנ"ל במל' דאצי' להוציא מכח אל הפועל המאמרו' פרטיי' הנ"ל דרך פרט ממש כנ"ל וזהו כמשל המלך שבנה פלטרין שמסתכל באומנא [לוח הציור של הבנין] ובונה כו' ממש כנ"ל, וכן כל הדורות דור ודור ודורשי' כשצטרך להתמשך ממל' דאצי'

חכמה שבו כו' אבל מההכרח שימצא בחי' א"ק בכל ההשתלשלות מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין מטעם הזה וזהו כנ"ל שהוא אור כללי והכל נרשמו בו משא"כ האצי' שאינו אלא פרט אחד מיוחד בפ"ע שיצא מבחי' הכלל דא"ק אין מההכרח כלל שימצא בפרטי' שלאחריו בבי"ע אעפ"י שהן פרטי' האחרוני' מִמֵּנו כי הרי לכל פרט ופרט יש שרש מיוחד בפ"ע בכלל כנ"ל וכאז"א נפקד שם בהתחלקות בפ"ע ואין לאצי' שייכות עם הבריאה ולבריאה עם יצי' כו' וע"כ האצי' מסתיים עד כלות כחו בכריאה כפי שיצא ברושם בפ"ע מן הכלל כו' וד"ל. וזהו שאמרו על בחי' א"ק דוקא שהוא אור כללי ולא על זולתו כי זולתו הם רק בחי' פרטי' מחולקים זה מזה כנ"ל וד"ל.

וזהו ענין המאמר הנ"ל דקודבי"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא כו' פי' אורייתא הוא בחי' חכמה דא"ק הנ"ל כמאמר נובלות חכמה שלמעלה תורה כו', וקדבי"ה הוא בחי' עצמות אור א"ס שלמעלה מעלה גם מבחי' הכלל דא"ק כו', דהנה גם התורה ניתנה בכלל ופרט, פי' דכל הפרשיות שנכתבו בתורה הרי הן רק עפ"י בחי' הדבור דוקא כמ"ש בכל פרשה ויאמר ה' אל משה לאמר והוא בחי' מל' דאצי' הנק' עולם הדבור וכן ויאמר אלקים שבי' מאמרות כידוע והוא בחי' פרט האחרון מכולם שהרי הדיבור מיוחד לדבר פרטי בלבד בכל פרשה ופרשה וכן לכל ציווי בפ"ע כמו ויאמר אלקים יהי אור להתהוות מציאת אור דוקא וכיוצא בזה וגם הנה הדיבור הזה בא ונמשך לבחי' הזמן הגמור כמו שידוע שפרשה זו נאמרה בזמן פלוני ופרשה זו בזמן אחר וע"ד כלל הנה פ' נח נכתבה ונאמרה על זמן נח ופ' לך לך

נוסחא שניה

לעולם הבריאה ממש במועדו וזמנו הוצרך לעבור השפע דרך מחשבה דא"ק ששם נכלל הדור פרטיי ההוא בכלל המחשבה ההיא הכוללם כולם יחד כנ"ל ולהתמשך אח"כ לתוך מל' דאצי' להיות נמשך הימנה בפרט הדור פרטיי ההוא תחת הזמן במועדו וזמנו הכתוב ומפורש בתורה שלנו דבריאה כו' וז"ש קורא הדורש מראש כנ"ל המגיד מראשית אחרית שמגיד וממשיך מבחי' ראשית הוא מחשבה דא"ק את האחרית במועדו וזמנו כנ"ל וכ"ז כמ"ש בווה' דאסתכל באורייתא וברא עלמא שהכל עולה בקנה אחד כנ"ל וד"ל.

והנה הצעת בעל המאמר את כל זה, הוא בשביל סיום המאמר במה שהתחיל לפתוח בו היינו בפסוק אתה הראת לדעת וגו' כמה שמסיים בעצמו כגוונא דא בשעתא דסליק ברעותא דקבי"ה למברי אדם קאי' קמי' בדיקני' וקיומי דהאי עלמא כולא ולזאת המשיך להקדים ולהציע כל המאמר בענין אסתכל באורי' בכדי שיתבאר מתוך זה היטב סוף המאמר בפסוק אתה הראת וגו'. והענין הוא דהנה כתיב כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול וגו' פי' שלא זו בלבד שהמחשבה קדומה דא"ק הוא למעלה מן הזמן הכולל יחד

וירא כו' בזמן אברהם ופ' ויצא וישלח בזמן יעקב וכיוצא בזה בפרשיות של מצות ידוע שנאמרו בחילוקי הזמן ובפרט סיפורי מעשיות שיש בהן שהי' רק לפי הזמן דוקא כמו פ' קרח ובלק וכיוצא בזה ומבואר למעלה שבחי' התהוות הזמן הוא למטה מן האצי' וא"כ הדיבור העליון שבפרשיות התורה הוא בחי' פרט האחרון מכולם והוא לפי שהתורה ניתנה בעולמות הנפרדים דבי"ע דוקא ולכן נקראת תורה דבריאה כמ"ש בראשית ברא וכידוע שהוא בבחי' הזמן ובבחי' התחלקות הדיבור לדבר מיוחד כו' אבל שרש שרשה כלולה היתה תחלה בבחי' מחשבה הקדומה שהוא בחי' חכמה דא"ק הנ"ל וכענין הנ"ל דכל הפרשיות עלו במחשבה הכללית ומבחי' חכמה דא"ק ירדה התורה ונתנה בפרט דהיינו בבחי' עולם הדבור שמהווה מאין ליש נשמות ומלאכים הנפרדים כו' ולהיות מושגת בהשגת משה שנשמתו מקבלת מבחי' מל' דאצי' ולכך נק' התורה משל הקדמוני שיצאת מבחי' קדמונו של עולם שהוא בחי' א"ק הנ"ל וד"ל. וכמ"ש במ"א ע"פ ותמלא כדה ותעל כו' שבחי' כ"ד ספרי דאורייתא נשאבו מבחי' חכמה דא"ק הנק' ים הגדול להיותו מבחי' אורות כללי כנ"ל והתורה יצאה ממנו בבחי' פרט ונשתלשלה וירדה עד עולם הבריאה וא"כ מוכן למשכילי' דבחי' חכמה דא"ק הוא בחי' הממוצע בין עצמות אור א"ס ל"י מאמרות דאבי"ע ואותיות כל התורה כו' להיות כי מעצמות אור א"ס שלמעלה גם מבחי' הכלל כנ"ל לא הי' ירידת המדרגה

הפרשיות: בבוך 269, 974: הפרטים.
למשכילי': בבוך 974 נוסף: למעלה.

נוסחא שניה

כל מה שעתיד להיות במשך ו' אלפי שני בסקירה אחת כנ"ל, אלא ואף בסדרי ההשתלשלות עולמות אבי"ע שהם בגדר הזמן ימצא שנויים גדולים בבחי' הזמן שאינו שוה בכל העולמות דהיינו שלמעלה בעולמות העליונים כתיב כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול שאף שנמצא בחי' הזמן אך הוא קצר מאוד לפי ערך הזמן שלמטה בעולמו' התחתונים דהיינו מה שלמטה הוא משך זמן ארוך מאד היינו אלף שנה הוא נסקר למעלה בתכלית הקיצור שנחשב לערך שהוי יום אח"ד שלמטה בלבד, אבל אעפ"כ נמצא שם ג"כ מציאות הזמן ג"כ שמשתהה זמן אלף שני שלמטה ערך שהוי יום אחד שהוא ג"כ שהוי זמן מ"ה רק שהזמן קצר שם מאוד בתכלי' הקיצור כנ"ל, וכן לפי ערך זו בהשתלשלו' העולמו' כולן כל מה שמשתלשל ביותר למטה נתארך הזמן באורך יותר כי בחי' זמן הוא ג"כ בחי' השתלשלות כמו העולם כו' שהזמן משתלשל מעילה לעילה ומתארך יותר עד תכלית סוף כל דרגין של ההשתלשלות הוא עולם העשי' שנתארך הזמן בתכלית האריכות כו' ולפי ערך זו ממש אף בכל ההיכלות שלמטה בכריאה ויצירה ג"כ הזמן קצר לפי ערך אריכות הזמן דעשי' שיוכל להיות ששה שנים של העשי' כשנה אחת

כ"כ לבא לבחי' דיבור בזמן לאמר יהי אור חסד דבריאה וכדומה כ"א ע"י ממוצע המחבר והוא ע"י בחי' הכלל שהוא בחי' חכמה דא"ק שהתורה נכללה בו הנק' אור כללי וכנ"ל בארוכה וד"ל, וזהו פ"י המשך דברי המאמר הנ"ל קודב"ה אסתכל באורייתא פ"י עצמות אור א"ס ע"י בחי' ההסתכלות דוקא בבחי' חכמה דא"ק שהוא בחי' הכלל הממוצע כנ"ל ברא עלמא עולמות הנפרדי' ב"י מאמרות בבחי' הדיבור כנ"ל, ובזה יתורץ הקושיא הנ"ל מאחר שהוא הכותב והוא האומר למה יצטרך לכתוב ואח"כ לאמור כו' וגם הקושיא השני' דלמה לא יועיל האמירה לחוד דבאמת כח האמירה לחוד סגי אך לא הי' יורד אור א"ס בבחי' הצמצום כ"כ לבחי' פרט כזה אם לא ע"י שכתוב תחלה מאמר זה יהי אור בבחי' הכלל דא"ק ונסתכל בו כלומר שירד ונתלבש בו ועל ידו להיותו בחי' ממוצע או נתצמצם לבא בבחי' הדבור אח"כ לאמר ממש יהי אור בפרט ובבחי' הזמן וכנ"ל וכנ"ל. וכ' הקושיות כא' מתורצין וד"ל, ופ"י פרטי דברי המאמר אח"כ יובן ממילא כמה שאמר לאו דאורייתא ברא עלמא דלא כתיב ואהי' אמון כו' כי הרי בחי' א"ק אינו אלא בחי' ממוצע רק לפי שבו נסתכל כנ"ל אי"כ קודב"ה הוא אומנא באמת מאחר שהוא האומר והוא הכותב דהיינו שהוא העושה את הכלל והפרט וכענין משל הנ"ל באריכות וד"ל, ומ"ש עוד דאתעביד בלא יגיעה ועמל רק ע"י אסתכלותא דילי' כו' היינו מה שנתבאר למעלה דכבר הית' התורה רשומה בבחי' כלל ולא הי' צריך רק להתלבש בא"ק והוא ע"י אסתכלותא בלבד בלא יגיע'

וכנ"ל: בבוך 269, 974 ליתא.

נוסחא שנייה

דיצי' כו' כנ"ל, ולכך מפ' הזוהר בשעתא דסליק ברעותא למברי אדם הוה קאים בדייקני' דהאי עלמא פ"י כדמותו וכצלמו בהיותו בזה העולם מלובש בגוף גשמי כך אף בדמות שלו הגשמי נראה קודם לפני הקב"ה בג"ע העליון דבריאה ולכאורה זה פלא איך יתראה האדם בדיוקנ' דהאי עלמא ממש בהתלבשות הגוף גשמי טרם הולדו, בג"ע דבריאה כו', לזאת צריך להקדים ענין אסתכל באורי"י כו', להביא ראי' מן התורה קדומה שקדמה אלפי' כו' דהיינו בחי' מחשבה דא"ק שסקר כל פרטי ההשתלשלות בסקירת מחשבה א' טרם שנמשכו ונתהוו מפני שהוא צופה ומביט עד סוף כל הדורות מה שהי' במשך זמן שית אלפי שני קודם לכן טרם התהוותו כו' בסקירת מחשבה אחת, מפני ששם הוא למעלה מהזמן שיוכל להראות מה שעתיד להיות במשך ו' אלפי שני במחשבה תחילה כך לפי ערך זו אף בסדר הזמן ממש דהיינו בג"ע העליון דבריאה יוכל להתראות דיוקני' דבר נש באופן התלבשותו שיתלבש אח"כ בעוה"ז בגוף גשמי, קודם לכן שאף ששם נמצא מציאות הזמן, אעפ"כ לגבי הזמן דעשי', הזמן דבריאה הוא בדקות וקיצור יותר כנ"ל שלפי ערך משך אורך הזמן בעשי' כך ערך הקיצור זמן דבריאה ולזאת יוכל להתראות

מעשה כו', אך הנה הטעם לבחי' הסתכלות דוקא יובן עפ"י הקדמה הידוע שיש בבחי' א"ק בחי' פנימיות ובחי' חיצוניות דהיינו כמו בחי' הכלים דאח"פ והסתכלות העינים הוא מבחי' החיצוניות שבו ובחי' הפנימי' שבו הוא בחי' הארת עצמות אור א"ס בבחי' קו שנמשך בו מאור א"ס ממש וע"כ על בחי' הפנימיות חכמה דא"ק לא שייך כלל לומר שהוא בבחי' ממוצע שע"י יסתכל כו' כי הוא בבחי' הא"ס ממש, והלא מבואר למעלה שבבחי' עצמו' אור א"ס לא שייך שום ענין גדר התפשטות השפעה והמשכה לא בדרך כלל ולא בדרך פרט וכו' כי הוא פשוט בתכלית הפשיטות אך בחי' בקיעת ההארה מאור א"ס שמתלבש בחכמה שבא"ק שהוא נמשך בבחי' כלים החיצוני' שלו דהיינו בבחי' הסתכלות עינים בלבד וכדומה בזה באורות ההבלי' דאח"פ שם יתכן לומר שהוא בחי' ההשפעה בדרך כלל כמשל מחשבה הכללית הנ"ל שמיד שעלה ברצונו גם שהוא בדרך כלל הנה היא נפרדת בזה ממהות ועצמו' כו', וכמ"כ בחי' מחשבה הקדומה בחי' חכמה דא"ק הנה היא נפרדת מבחי' עצמות אור א"ס ואיננה מאירה מבחי' החיצוניות רק בבחי' הכלים החיצוני' כמו כח הסתכלות שבעין וכמו כח השמיעה באוזן כו' והתורה שנמשכה מבחי' חכמה דא"ק ג"כ הוא מבחי' החיצוני' דחכמה דא"ק שמאירה בכלי העין וכדומה ולכך נק' נובלות חכמה שלמעלה כו', ומשל הקדמוני גם בעודנה כלולה בחכמה דא"ק מפני שאינה אלא בבחי' החיצוניות כנ"ל והטעם לפי שבבחי' עצמות אור א"ס לא שייך שום המשכה והתפשטות אפי' בדרך כלל כו' וד"ל. ולזה הטעם אמר קדב"ה אסתכל באורייתא דהיינו בבחי'

נוסחא שניה

הנשמה עם הגוף שנתלבש בו אח"כ בעוה"ז קודם לכן בג"ע ששם הוא בערך כמה שנים דעוה"ז כיום אחד נחשב כנ"ל.

(וכמו שכתב הבעש"ט ז"ל נבג"ם במכתבו לר' גרשון קוטעוור ז"ל במעשה שראה למעלה הקטרוג על החכם שנידה כו' שלא כדין וביקש עליו שיהי' עונשו קל שיהי' סגי נהור משך זמן מה כו', וכל זה המעשה נעשה למטה תחת הזמן במשך זמן רב אחר כך, ושאל ממנו ר' גרשון ז"ל את זה, והשיב לו שאין אתה יודע איך שרואי' למעלה כו', יע"ש במכתבו הנ"ל, דהיינו שהבעש"ט ז"ל הי' עולה בעליות עולמות והיכלות עליונים דבי"ע, ואף ששם הוא מציאות הזמן אך הוא בקיצור יותר שיכול להיות שש שנים שלמטה שם כשנה אחת ולכך ראה המעשה קודם שנעשה למטה בעשי' שראה שם מה שעתיד להיות כנ"ל, דאין סברא לומר שעלה במעלת המדריגו' הגבוהו' עד א"ק כו', לכך מזה ראי' ג"כ שאף למטה בגדר הזמן יוכל להתראות מה שעתיד כו').

(בזוהר הנ"ל) השתא מאן דאסתכל בה באורי' ואשתדל בה כביכול מקיים עלמא, קוב"ה אסתכל באורי' וברא עלמא, בר נש מסתכל בה

הסתכלות עינים בלבד כו', פי' קודב"ה אסתכל הוא עצמו' אור א"ס כאשר נתלבש בבחי' הכלים החיצוני' דא"ק שהוא בחי' הסתכלות עינים להיותו בבחי' הכלל לפרט ובמה אסתכל באורייתא דבחכמה דא"ק החיצוני' שהיא כלולה בו ויצאה להיות ג"כ להיות בבחי' הפרט כנ"ל וד"ל. ומה שמסיים באורייתא כתי' ויאמר אלקים יהי אור אסתכל בהאי מלה ועבד האור כו' פי' כי בבחי' חכמה דא"ק הרי נכתב ונרשם כל פרטי הי' מאמרות וכל הפרשיות שבתורה כנ"ל. ואסתכל פי' בבחי' מחשבה זו הכללי' בהאי מלה שנרשם בה הפרט דמאמר יהי אור ועבד האור ע"י הדיבור בפרט אח"כ וכן בכל מלה ומלה מטעם הנ"ל דכל פרט ופרט נרשם בפ"ע בכלל כו' וד"ל. וזהו שמסיים המאמר ב"נ מסתכל בה באורייתא ומקיים עלמא פי' מפני שישראל עלה במחשבה במס"נ היינו בחי' מחשבה דא"ק בבחי' הפנימי' וירדו למטה בגופים כו' וא"כ כשנפש הישראלי עוסק ומסתכל בתורה הנה מצד שרשו בבחי' הפנימי' דמחשבה דא"ק הרי יש בכחו להמשיך מבחי' עצמות אור א"ס להאיר בא"ק בבחי' חכמה שבו החיצוניות שהתורה גנוזה בו כנ"ל ונמצא הרי הוא מקיים עלמא כמשל דבר שנכתב שאין לו קיום עדיין בלא חתימה וקנין כמ"כ הגם שהתורה נרשמה וכתובה בחכמה דא"ק אין לה קיום עדיין עד דב"נ אסתכל בה וממשיך בה אור א"ס מבחי' הפנימי' והיינו עוסק בתורה לשמה לשם התורה כו' כמ"ש במ"א. וזהו ההפרש בין ברא עלמא למקיים עלמא דברא עלמא היינו מבחי' החיצוני' דחכמה דא"ק בלבד כנ"ל אבל מקיים עלמא הוא מבחי' הפנימי' שבו כו' וד"ל.

נוסחא שניה

באורי' ומקיי' עלמא, כו' יע"ש, הענין הוא כי ישראל עלו במחשבה קדומה דא"ק כו', ולכך נמצא בכא"א מישראל הארת א"ק היינו בחי' הארת אור א"ס להיותו מתלהב באהבה עזה לכלות נפשו ממש דהיינו בחי' אהבת מאדי"ך שלמעלה מהכלי עד שלא תוכל שאת להכיל אותה כו' שזהו בחי' הארת אור א"ס שלמעלה מהכלי כו' וזהו נמצא בכא"א מישראל בבחי' הסתר והעלם דהיינו בחי' אהבה טבעית המסותר' בכני' למסור נפשם על קדושת השם ית' כו', ולכן מאחר שנמצא בהם הארת א"ק שהי' שם נכללי' במחשבה קדומה דא"ק כו', לכך יכולי' להמשיך בעסקם בתורה בחי' השפע מעצמו' המאציל ית' שיהי' עוברת דרך הממוצע הוא א"ק ששם נכללה כל התורה כולה דרך כלל כנ"ל למטה למל' דאצי' מקור כל הפרטיים המחולקים ממש וד"ל וזהו דקדוק לשון הזהור קב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא ב"נ אסתכל באורייתא וקיים עלמא פי' קב"ה הוא בחי' עצמות אור א"ס ב"ה כאשר הי' מצטרך לברוא כל הנבראים פרטיים בעשרה מאמרות פרטיים שבמל' דאצי' הדבור עליון הי' מוכרח לירד השפע ממנו דרך הממוצע הוא מחשבה דא"ק כו', שזהו אסתכל באורייתא, הוא חכמה קדומה דא"ק שעובר עלי' השפע מן המאציל לנאצלים שהעברת השפע דרך הממוצע הנ"ל הוא הוא ענין

ועתה הנה יובן ענין הקדמה זו שהקדים מאמר זה למאמר שלאחריו (שם ע"ב) בשעתא דסליק ברעותא למברי אדם קאים קמי' בההוא. עלמא כו', דהנה מ"ש אתה הראת לדעת כו' הכוונה הוא על גופו של אדם ולא על נשמתו, שהרי פ"י הראת ע"ד הפשוט הוא מה שנראה ונתגלה ממש בבחי' יש ודבר גמור בחומר גופני אבל נשמתו גם קודם בואה לגוף היתה יודעת את ה' בג"ע כו' ליהנות מזיו השכינה כידוע וא"כ יש להפלא על כוונת המאמר איך דהוה קאים ברעותא בדיוקנא דהאי עלמא בחומר הגופני שלו, ואפי' נשמות שלא באו לעוה"ז קיימין בדיוקנייהו כגוונא דקיימא בהאי עלמא כו' האיך יתכן שיעלה חומר גופני ממש ומקום בבחי' עצמות המאציל שנק' רעותא בחי' הכתר שרש וראש לנאצלים כידוע אך לזאת התמיה הקדים המאמר הראשון כדי שלא יפלא האדם על זה כי הנה מבואר במאמר הראשון דבבחי' חכ' דא"ק הי' כלולים כל הפרטיי' גם פרט היותר אחרון ולכך בחי' רגלי א"ק מסתיימים בעולם עשי' וכנ"ל וא"כ גם בחי' הגופי' החומרי' של הנשמות עלו במחשבה הקדומה דא"ק הגם שהם יותר אחרונים בהשתלשלות מכולם והכל מטעם הנ"ל שבבחי' הכלל כל הפרטיי' נסקרים בסקירה א' ואין לא' קדימה על זולתו ולא יתרון מעלה כו' וגם הנה הוא למעלה מבזמן. ע"כ כולל עבר והוה ועתיד יחד כנ"ל באריכות. וזהו אתה הראת פ"י כבר הי' רשום גם החומר הגופני של כל הנשמות בבחי' הכלל כי מי לא נפקד שם

בההוא: בכרך 974: כמה דאיהו בהאי.
מבומן: בכרך 269, 974: מן הזמן.

נוסחא שנייה

הסתכלותו ב"ה כנ"ל, כך עדי"מ ממש ב"נ דאסתכל באורייתא וקיים עלמא דהיינו שבאמרו עדי"מ ויאמר אלוקים יהי' אור וגו' מעורר וממשיך ממקור התורה שקדמה במחשבה קדומה דא"ק איך ששם נכלל מאמר פרטיי זה בכלליו' המחשבה האחת דא"ק כנ"ל שיעבור השפע מעצמות המאציל ית' דרך א"ק הממוצע למטה אל הנאצלי' לקיים עלמא, וזהו ממש ג"כ ענין ההסתכלות כמו שהי' בכריאות העולם כו' וד"ל.

ובזה יתורץ קושי' הפילוסופים בענין ידיעה ובחירה כו' שמאחר שידוע הכל מה שעתידי להיות שצופה ומביט עד סוף כל הדורות בסקירה אחת, מעתה הידיעה מכרחתו להיות צדיק או רשע ואיך ניתנה הבחירה לאדם שנענש על העברה ומקבל שכר על המצוה שנלאו הפלוסופים בזה הרבה ולא יכלו הבן אמייתית הדבר כו', אך הענין הוא שבאמת המאציל ית' צופה ומביט עד סוף כל הדורות בסקירה אחת שהכל גלוי וידוע לפניו במחשבה קדומה דא"ק כו' כנ"ל, אך הידיעה היא באמת הגבה למעלה מאד נעלה במחשבה דא"ק אשר שם היא למעלה משכר ועונש כו' אך אעפ"כ

כו' אך שהי' בהעלם בבחי' הכלל ויצא לבחי' גילוי מאין ליש בבריאה בפ"מ כמ"ש ויברא ה' את האדם כו' ע"י מאמר נעשה אדם בבחי' הדיבור בפרט כו' וד"ל וע"כ גם כל נשמתין עד לא ייתון לעלמין קיימו בדיוקנייהו שעתידים להיות בהאי עלמא כו' כי בבחי' חכ' דא"ק עברי' ועתיד בסקירה א' הוא כנ"ל ומה שעתיד להיות הנשמה בגוף כבר הוא כלול שם כו' (וכנ"ל גם בענין הכלל דיצי' שכולל הפרטי' דעשי' כו') וד"ל, ולזה הטעם הקדים מאמר הראשון על התורה והפסיק לדבר בפסוק דאתה הראתה כו' מפני שרצה לסיים אח"כ בפסוק אתה הראת שיובן טעמו ונימוקו ממילא וד"ל.

וזהו סדין עשתה ותמכור כו', כי הנה אחרי כל הנ"ל הנה יש להפלא מאד דמאחר שכל פרטי פרטיות נרשמו בבחי' הכלל הקדום כנ"ל א"כ גם מה שנכתב בתורה מכל החטאים ועונות שעשו בני"א הכל נרשמו שם כמו חטא אדה"ר בעה"ד כו' וחטא העגל וכדומה וגם כל המעשים שעתידים לעשות עד ימות המשיח הכל נרשם כי במחשבה זו צופה ומביט עד סוף כל הדורות בסקירה א' כנ"ל א"כ האיך יתכן שכר ועונש על בני האדם שהרי מן ההכרח האדם בא לחטוא אחר שכבר רשום בכלל שעתיד לעשות כו' וכידוע הקושיא בענין הידיעה והבחירה כו' שהרי הידיעה הוא בחי' הכלל כנ"ל והבחירה הוא בבחי' הפרט ואין בפרט אלא מה שהי' בכלל כנ"ל, אך הענין

עבר: בבוקר 974 נוסף: והוה.

כו': בבוקר 974: כו'.

נוסחא שניה

למטה יש בחירה חפשיית לאדם לעשות כרצונו לבחור בטוב או להפך ואין הידיעה עליונה מכרחת אותו כלל כ"א חפצו בבחירתו כרצונו מפני שהידיעה היא למעלה מעלה בבחי' טוב ומקיף מלמעלה אשר אינה נוגעת בתוך כל עלמין לגרום הכרח לבני האדם אשר למטה כו' כמ"ש במ"א, ולכך יש שכר ועונש שעפ"י דין ומשפט שלמטה ראוי לעונש מצד שהי' לו לבחור בטוב כו', רק הידיעה שלמעלה שידוע את הכל מה שעתיד להיות אם יהי' צדיק או רשע היא הגבה למעלה מבחי' שכר ועונש כו' אך מחמת שהאדם הוא למטה ששם נמצא הבחירה לכך נענש על העברה כו' ובאמת לפי הידיעה שלמעלה היא עלילה על בני אדם במשפט העונש כמ"ש במדרש נורא עלילה על בני אדם כו' כמו בחטא דאדה"ר שנענש עליו, ובאמת הכל הי' גלוי וידוע לפניו מקודם שחטא שיחטא כי התורה קדמה במחשבה הקדומה דא"ק וכבר הי' כתוב בתורה קדומה דא"ק ויאמר אלוקים לא תאכל ממנו וגו' והסתת הנחש שאכל ממנו כו' וא"כ זה שנענש אדה"ר הי' בעלילה מצד הידיעה כי הי' מצטרך להיות כך כו' וכן במעשה חטא העגל כבר הי' כתוב בתורה קדומה דא"ק שיעשו עגל של זהב כו' משכבר אסתכל באורייתא החכמה קדומה

הוא דבאמת כן הוא שהידיעה היא בחי' מחשבה הכללית והכל גלוי וידוע לפניו עברי. ועתיד יחד כו' והבחירה הוא מה שנמשך ויוצא. מן הכלל לבא בבחי' כח הפועל בנפעל על בניא בכל מעשיהם שהרי אין אדם עובר עבירה אאיכ נכנס בו רוח שטות וזה הרוח בא מלמעלה עפ"י ההשתלשלו' שהוא בחי' הפרט די' מאמרו' כנ"ל. אך הנה ענין השכר והעונש הוא ג"כ נרשם כבר בבחי' המחשבה כללית דהיינו שעלה במחשבה הכללי' שעתיד אדה"ר לחטוא ויוצא ונמשך אחיכ בבחי' הפרט הנ"ל להיות האדם בוחר בעה"ד וכדומה ושקיבל עונש ע"ז כו', אך איכ למה יענש הרי ידוע המדרש ע"פ נורא עלילה על בניא כו' שהוא בא בעלילה כי הרי לו נתכנו עלילות מצעדי גבר והי' ביכולת ה' שלא להביאו לידי חטא אם לא הי' נרשם בכלל כו' אך מפני שזאת גופה נרשם שיחטא ויענש כי כך עלה במחשבה כו' וכשם שהעונש עלה במח' כך השכר עלה במחשבה כי אין אדם עושה מצוה אם לא שבא רוח התעוררות מלמעלה כו', אך הגם שהכל בא מן הכלל לפרטי עכ"ז קצת תלוי באדם ג"כ והוא כענין הבא לטהר מסייעי' הבא לטמא פותחי' כו' ואעפ"י דמה שבא לטהר ג"כ גלוי וידוע לפניו הי' בכלל עכ"ז יש לאדם ג"כ סיוע בזאת הבחירה כו', ויובן שרש דבר זה עפ"י משל הידוע בצחוק שעושין

עבר: בכרך 974 נוסף: הווה.

שנמשך ויוצא: בכרך 269: שיוצא ונמשך.

שהוא: בכרך 269: שהרי הוא.

המדרש: בכרך 269 נרשם עה"ג: (תנחומא פ' וישב).

נוסחא שניה

דא"ק כו' קודם בריאות העולם והי' מצטרך להיות כך ומעתה נורא עלילה על בני אדם, [רק מצד הבחירה שלמטה אין זה עלילה כ"א משפט צדק כו' וכמ"ש במ"א] וד"ל.

והענין הוא דהנה כתיב סדין עשתה ותמכור וחגור נתנה לכנעני עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון וגו' ויובן זה ממה דאיתא במדרש עתיד הקב"ה לעשות קניגיא לצדיקי' לעיל בשור הבר עם לויתן וכו' ואחיכ הקב"ה שוחטו בסנפיריו כמיש העושו יגש חרבו וגו' הה"ד לויתן זה יצרת לשחק בו כו' ע"ש במדרש, והכונה בזה שכל מה שעשה הקב"ה בו' אלפי שני שהוא זמן העבודה של ישראל ללחום עם היצר ולאכפייא לסיא להיות סר מרע ועושה טוב שזלע"ז עשה האלוקים קדושה ונגד שלה ממש הוא הקליפה וסטיא ולאום מלאום יאמץ כתיב שלפעמים מתגבר הסטיא ומתנשא בעזות וחוצפה כמ"ש אם תגביה כנשר וגו' ולפעמים להפך שהקדושה מתגבר ונצח דהיינו כמו בימי שלמה דקיימא סיהרא באשלמותא וכן בימי דוד המלך ע"ה שהכניע את הסטיא וחיצונים במלחמות עם האומות ששפך דם הרבה מהם

לפני השרים והמלכים שמעמידים חיות שילחמו זע"ז והנה עיקר השחוק הוא ממה שינצח הא' את זולתו ויפילנו או בהיפך שהשני ינצח כו' אך דבר מלחמה זו מצד עצמה לא ה' עונג כ"כ כי מה זה פלא אם יגבר הארי והדוב על זולתם הקטנים מהם בערך הגבורה אלא כך עושין שמעמידים ואוחזים את הארי והדוב בשלשלאות כדי שיוכלו זולתם הקטנים מהם להתגבר עליהם ולנצחם או בהיפוך שיניחום מן השלשלאות וינצחו הם וכיוצא בזה עושין תחבולות רבות בזה כידוע ומזה עיקר השחוק והעונג כו' וא"כ כ"ז הניצוח במלחמתם אינה תלוי' כלל מצד עצמם רק ברצון האיש המעמיד תחבולות שינצח זה או זה כו' וכמ"ש כל זה במ"א בארוכה. אך עכ"ז קצת יש סיוע למלחמה זו מצד עצמם מה שיתגבר בגבורה על זולתו אע"פ שהוא ללא תועלת כי מצד התחבולה ינצח זולתו ולא יועיל כח גבורתו וכן בהיפך כו', והנמשל כדוגמא זו יובן למשכיל למעלה דכתיב והוא מסכות מתהפך בתחבולותיו כו' שהרי אנו רואים בניצוח היצ"ט ליצה"ר שהגם שיתגבר האדם על היצה"ר אינו יכול לו כמארז"ל אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו וכן בהיפוך אין היצה"ר שולט על האדם מצד עצמו כ"א כאשר בא האדם לטמא פותחין לו כו' שר"ל שיתנו כח ועוז ליצה"ר לטמאו כו' וא"כ כל מה שיעשה האדם טוב ולא רע אינו מצד עצמו כלל רק מאת ה' היתה זאת ואין הבחירה לבחור בטוב כו' רק קצת סיוע אבל עיקר העזר לנצח או להנצח הכל מאת ה', וזהו והוא מסכות מתהפך בתחבולותיו כו' שלפעמים עושה תחבולות להגביר כח הרע על הטוב ולפעמים עושה תחבולות להגביר הטוב על הרע והיינו כמשל הנ"ל שמעמידים ואוחזים להארי ודוב בשלשלאו' כו'

נוסחא שניה

כמו שהכרית כל זכר באדום כו' וכה"ג [כמ"ש בשמואל ב'] ולפעמים ה' להפך שנוכדנצז הרשע הגלה את ישראל לבבל והחריב את בהמ"ק בעו"ה והרג הרג רב מישראל כו' שכו"ז הסיבות נסבו מן השמים דהיינו מידיעתו הכולליות שעלה במחשבה קדומה דא"ק בסקירה א' מה שיהי' לעתיד במשך זמן ו' אלפי שני עד ביאת המשיח ב"ב הוא הכל בשביל שיהי' מזה קניגיא שזהו מ"ש ותשחק ליום אחרון וגו' פי' כמו הקניגיא שעושין השרים שמסיתים הדוב על הזאב והזאב על הדוב שיתגרו זב"ז וילחמו זה עם זה ולפעמים אין הא' יוכל לנצח את חבירו עד שמסיעיזן הם את הדוב כדומה שינצח את הזאב שאלמלא עזרתם לו לא ה' יכול לו ולפעמים הם עוזרים את הזאב שינצח הזאב את הדוב ונעשה מזה אצליהם שחוק ותענוג גדול זהו ענין הקניגיא כנודע, כך עד"מ למעלה ממש שעלה ברצונו ומחשבתו קדומה דא"ק שיהי' זע"ז קדושה וסט"א ההפכי ומנגדת אליה ויהי' מלחמה ביניהם במשך ו' אלפי שני שלאום מלאום יאמץ שלפעמים יתגבר הקדושה על הסט"א ויכניע' כמו בימי דוד שלמה ולפעמי' יתגבר הסט"א על הקדושה ויסבלו ישראל צרות רבות כמו בימי נבוכדנצר הרשע כו' ככל המאורעות

וכי' מתהפך פעמים כך ולפעמים כך והיינו ענין העלילה שבא על בנאי כנו' במדרש. ולכאורה יפלא מאד איך למה ניתן השכר והעונש לבנאי בענין סור מרע ועשה טוב מאחר שהעיקר אינו תלוי בבנאי רק בעזר ה' שלפעמים עוזר את האדם ולפעמים בהיפך כו', אך הענין דאין הכוונה במלחמה זו מצד עצמה כנ"ל. במשל שהרי באמת נאמר אם צדקת מה תתן לו כו' רק הכוונה הוא להיות בא מזה בחי' השחוק והעונג העליון כו' וד"ל, ועד"מ הנ"ל במלחמות החיות שאין עיקר הכוונה במלחמתם בלבד רק השחוק והעונג שיגיע למלך מזה כו', וענין השחוק למעלה הוא בחי' גילוי עולם התענוג כמו שהמלך ב"ו בהיותו יושב בחדר היכולות צפון וגנוז הוא מבני האדם לא כדיבור ולא בהתקרבות חיצונית וכאשר עושין שחוק לפניו במלחמת חיות ויתענג מן השחוק הזה וישחק גם הוא ואז יצהבו פניו מרוב עונג ונמצא מתגלה בו מבחי' התענוג שהי' בו בהעלם ואז נמתקו כל הדינין והגבורות שלו ומדבר עם כל אדם כו' וכמ"ש במ"א עוד שבחי' השחוק הוא יותר גבוה גם מבחי' גילוי התענוג שהרי אנו רואים שע"י השחוק יומתקו הדינין יותר מכל גילוי עונג שמתענג בדבר מה והוא מפני שהשחוק בא מבחי' שעשועי' העצמי' כו' ע"ש וד"ל. והנמשל יובן למעלה דע"י סור מרע ועשה טוב הגם שהכל מאת ה' אבל בניצוח הא' על זולתו לפעמים כך ולפעמים כך מזה יבא בחי' גילוי עוצם התענוג הנק' עתיקא והוא בחי' התגלות אורה ושמחה בכל ההשתל' מבחי' פנימיות עתיק דהיינו מבחי' שעשועי' המלך עצמותו כו'.

כנ"ל: בבזך 269, 974: כלל כנ"ל.

נוסחא שניה

והמקריים שנעשו תחת הזמן במשך זמן ו' אלפי שני כו' הכל עלה במחשבה קדומה דא"כ בכדי שיהי' מזה שחוק ותענוג נפלא לע"ל כשיראה לצדיקי' כל הקניגיא היינו שיראה להם כל המעשה אשר עשה תחת הזמן דו' אלפי שני במלחמת הקדושה וסט"א ואיך שלפעמי' נתגבר הקדושה ולפעמי' להפך שיהי' מזה תענוג ושחוק גדול כמשל השחוק של השרים מהקניגיא שמתגרים החיות ונוצחין זא"ז כו' וז"ש במדרש עתיד הקב"ה לעשות קניגיא לצדיקי' לע"ל בשור הבר עם לויתן דהיינו הנרא' המלחמה הקדושה וסט"א איך שיהי' במשך זמן ו' אלפי שני ואח"כ שוחטו בסנפיריו כמ"ש העושו יגש חרבו וגו' כמ"ש במ"א ע"ש. שכל אילו המעשים הנעשי' תחת הזמן דו' אלפי שני בשינויים גדולים לפעמים יד ישראל על העליונה ולפעמים נעשה להיפך שסבלו צרות רבות ורעות עלו במחשבה תחילה דא"כ, בשביל שיהי' קניגיא לע"ל היינו השחוק והתענוג מזה כנ"ל. וז"ש סדין עשתה ותמכור, סדין הוא הלבושים דמל' דאצי' שמתלבשים בבי"ע שרגליה יורדות מות שנסתעפי' מהם בחי' החיצונית והיכולות הקליפות דבי"ע שיונקי' מן הלבושים דבי"ע כנודע וז"ש סדין עשתה ותמכור וחגור נתנה לכנעני' כנ"ל הוא הכל בשביל

וד"ל. וזהו ותשחק ליום אחרון פי' כמ"ש ליתן זה יצרת לשחק בו דהנה לע"ל באלף הז' יתגלה בחי' הפנימיות המכוון שהי' בכל שית אלפי שני כו' דהיינו שיגלה ה' לצדיקים באלף הז' שכל סומ"ט. שלהם לא הי' מצד עצמם כלל רק בעזר ה' אך. שבא מזה בחי' השחוק והעונג המופלג כו' וזה יראה להם במלחמת ליתן עם שור הבר כו' דכתיב העשו וגם חרבו כו' והלויתן מורה על בחי' מעשה הטוב והשור הבר על בחי' הרע ושהם מנצחים וא"ז לפעמים יגבר זה ולפעמים יגבר זה והכל בעזר ה' כמ"ש העושו יגש כו' ואז ישחק ה' ממלחמתם, וזהו ותשחק ליום אחרון דהיינו אחר ימות המשיח שנק' יום אחרון הוא אלף הז' ואז כתיב והפכתי אבלם לששון ושימחתים מיגונם פי' מפני כ"י יראה ה' להם שכל מה שסבלו הגליות ביגון לא הי' מצד עצמם כי ברצות ה' העמיד עליהם נבוכדנצר והחריב בהמ"ק וברצותו העמיד את כורש ובנה כו' והכל הי' בעזר ה' להגביר החסד או הדין כו' ושלא הי' הענין מצד עצמו כלל כי כולא כלא חשיב כו' ואין זה אלא דרך העמדה בעלמא כדי להגיע לבחי' שחוק ביום האחרון כו' וכמ"ש במ"א בארוכה וד"ל. וזהו סדין עשתה ותמכור וחגור נתנה לכנעני עוז והדר לבושה כו', פי' סדין עשתה היינו בחי' לבוש המסך שבחי' המל' מתלבשת ומתצמצמת בו כדי לברר בירורים וכענין בגדים שבשל בהן קדרה כו' וכמ"ש פורה דרכתי כו'

סומ"ט: בכרך 269, 974: סו"מ וע"ט.

א"ד: בכרך 974 נוסף: כדי.

והפכתי: בכרך 269, 974: והפכתי.

מפני כ"י: בכרך 269: כי מפני.

נוסחא שניה

שיהי' השחוק ליום אחרון לע"ל, וזהו ותשחק ליום אחרון דהיינו כנ"ל שלכך עשה האלקי זלע"ז שילחמו זב"ז ופעמי' ינצח זה ולפעמי' להיפך בכדי שיהי' לע"ל מזה השחוק של הקניגיא, והיינו שעיקר כוונתו ית' בזה הוא בכדי להוסיף אורות גבוהי' מאד נעלה שיתגלו בבחי' גילוי לע"ל עי"ז דוקא, פי' שלכך עשה זלע"ז שיהי' הנגד אל הקדושה בחי' הקליפות ורוח הטומאה נמצא בעולם והיינו שברא נחש הקדמוני שיסית את האדם לחטא עה"ד בכדי שיהי' קליפות וסט"א נמצא בעולם ויהי' מלחמה בעולם ולפעמים תתגבר הסט"א בעזות וחוצפה כו' ויסבלו ישראל צרות רבות כמו בימי החורבן בית ראשון ושני בעו"ה וארך הגלות הזה בכדי לגרום אח"כ יתרון האור מתוך החושך דווקא שיתגלו ע"י היסורים והצרו' של ישראל אורות גבוהי' ונעלי' לע"ל כשרוח הטומאה יעביר מן הארץ ואלו לא הי' רוח הטומאה איך הי' מעבירו אח"כ ואי"כ לא הי' מתגלים האורי' הגבוהי' כ"כ הבאים מסיבת החושך הוא רוח הטומאה דוקא להחשיך וסבלו ישראל כל הצרות שזה גורם היתרון אור הנעשה לע"ל כשיעביר רוח הטומאה מן הארץ, פי' כמ"ש ויתרון החכמה מן הסכלות כיתרון האור מתוך החושך דייקא, וז"ש והפכתי אבלם

וכל מלבושי אגאלתי כו' וע"כ הוא נעשה גם ועב כו' עד שיש יניקה לחיצוני ג"כ ממנו ע"י ההשתלשלו' ברוב הצמצומי' והוא מ"ש אלביש שמים קדרות ושק אשים כו' וזהו פתחתי שקי כו' דקאי לע"ל אבל עכשיו בזמן הגליות מכרה אותו הסדין דהיינו שירדה האור האלקי ונתלבש בלבושים יותר גסים עד שגם החיצוני' יונקים ממנו וכת' כי אין לבא אל המלך בלבוש שק כו' ע"כ נק' בשם מכירה כדבר הנמכר שיצא מרשות לרשות והטעם שעשתה סדין דוקא ידוע שהוא לפי שאין החיצונים יכולים לקבל יניקה מהקדושה בבחי' האורות וכלים רק בבחי' הלבושין בלבד כמ"ש במ"א וד"ל. וחגור נתנה לכנעני הוא מ"ש תחלה חגרה בעוז מתניה וכמ"ש במ"א והכל בשביל בחי' בירורי' דנוגה כמו שידוע דבחי' מל' דאצי' שהוא שם ב"ן נק' ארץ כנען קודם הבירור אבל לאחר שביררה בירורי רפ"ח נק' ארץ ישראל כו' וכמ"ש במ"א וכמשל המפור מעותיו לקנות סחורה דקודם שירויה עדיין מעותיו בסחורה אם טוב ואם רע כו' ע"ש וד"ל אבל לע"ל דכת' ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ כו' כי יתבררו בירורי נוגה מכל וכל אז כתיב עוז והדר לבושה פי' עדימ' מפני בחי' הריווח שיגיע ממכירת אותו הסדין שעשתה כו' לאחר הבירור שנמצא שהמכירה דוקא היתה סיבה להיות עוז והדר לבושה בתוספת עילוי רב ועצום והוא בבחי' עוזי' והדר וד"ל וזהו סמיכות ב' פסוקים אלה סדין עשתה כו' ע"כ עוז והדר לבושה ליום אחרון וזהו ג"כ ושימחתים מיגונם. מהיגון עצמו דוקא נעשה השמחה דמפני בחי' הבירורים בגליות באו לבחי' העליות ביותר לבחי' שחוק העליון הנ"ל. ולכך נאמר והפכתי אבלם לששון כו' שטיב יהי' זמן שמחה דוקא ולא יום אחר וכמ"ש במ"א והוא מטעם הנ"ל וד"ל, ועתה מובן כל סמיכת דברי הפסוקים האלה סדין עשתה כו' עד ותשחק ליום אחרון לפי שאם לא מכירת הסדין לא הי' בא בחי' השחוק למעלה ביום האחרון כנ"ל וד"ל.

עוז: בכרך 269: הוד.

מיגונם: בכרך 269, 974 נוסף: פי' (974: כו') מיגונם.

נוסחא שניה

לששון אבלים דייקא יהפך לששון שע"י האכ"ל יגיע אל הששון כנ"ל, וניחמתים ושמחתים מיגונם דייקא, והיינו שיראו ישראל לע"ל שכדאי הי' הצער והיגון הגלות בשביל השגת הששון והשמחה דאח"כ וע"ז אמר הקב"ה ונחמת' מיגונם' שיהי' נחמתם מן היגון שהיו להם שיראו שהי' כדאי בשביל השגת הששון והשמחה הבאה מתוך היגון הנ"ל דוקא, והיינו השחוק שיהי' לע"ל בקניגי"א שיעשה לצדיקי' כנ"ל, וז"ש ותשחק ליום אחרון כנ"ל וד"ל.

בעז"ה. שבת פ' ויקהל

ויקהל משה וכו' אלה הדברים אשר צוה ה' וכו' שבת שבתון יהי לכם כו', הנה יש להבין ענין סמיכת פ' שבת לפ' מלאכת המשכן איך שייכים זה עם זה וגם עוד יש להבין במה ששינה משה הסדר מכמו שנצטוו שהרי נצטוו לעשות הכלים תחלה ארון ושולחן כו' ואח"כ המשכן מיריעות עוזים כו' כמבואר בפ' תרומה תצוה ומשה ציוה לעשות המשכן תחלה ואח"כ הכלים כמבואר בפ' זו דויקהל. ויותר מכל זה יפלא במה שבפ' תרומה תצוה נאמרה למשה מלאכת המשכן תחלה ואח"כ פ' שבת ובפ' זו אמר משה להם תחלה פ' שבת שבת שבתון כנ"ל ואח"כ אמר להם מלאכת המשכן כו' ונמצא ששינה משה הסדר מן הקצה לקצה שהוא נצטווה לעשות כלים תחלה ואח"כ משכן ואח"כ שבת והוא ציוה על השבת תחלה ואח"כ משכן ואח"כ כלים כו' וד"ל. אך הנה כ"ז יובן בהקדים תחלה להבין בשרש ענין המשכן והכלים תחלה, דהנה כתיב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר אלא בתוכם לשון רבים הענין הוא מפני שהמשכן והכלי' הן המה בחי' התורה והמצות שבהם שורה אור א"ס ב"ה ע"כ נא' בתוכם לשון רבים ויובן הדבר עפ"י הידוע בכהאר"ז דהמצות הן בחי' הלבושים לנשמה בג"ע והתורה היא בחי' מזון לנשמה כו' והיינו ענין היריעות של המשכן שהן בחי' הלבושים דמעשה המצות וענין הכלים ארון ושולחן כו' המה כמו בחי' המזון של הנשמה מן התורה כו', ולהבין דבר זה הנה כתיב אני ה' לא שניתי כו' והיינו שאין בו ית' שום שינוי כלל וכלל בין קודם שנברא ונאצל כו' לאחר ההשתל' דאבי"ע והטעם ידוע לפי שאין התפשטות החיות אלקי' להחיות רוח שפלים מבחי' מהותו ועצמותו ית' אלא רק מבחי' זיוו והודו והוא מבחי' התפשטות מדת מלכותו בלבד דהיינו רק במה שנקרא שמו עליהם כמלך ב"ו ששמו בלבד נקרא על אנשי מדינתו כו' וכמ"ש במ"א באריכות וכמ"ש מלכותך מכ"ע כי אינו מחיה כל העולמות רק בבחי' מלכותו בלבד כמאמר יחיד חי העולמים מלך ישתבח שמך לעד מלכנו כו' וכן בדברי אלקים ומלך עולם כו' וכידוע שזה נק' לבוש מל' וכמ"ש ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות כו' וד"ל, והנה ידוע דרמ"ח פקודין הן רמ"ח אברים דמלכא כו' פי' מפני שכללות ענין המצות הן בחי' המשכות לבושי' ע"כ נקראו בשם אברים עד"מ האבר שמלביש לנפש כי אור וחיות הנפש היא רוחניות והאבר מלבישו ומעלימו בתוכו כדוגמת הלבוש ממש מבגד גשמי שמכסה ומעלים את גופו של אדם כו' ולהיות כן הרי הנשמה מתלבשת באברים וכך עד"מ הקב"ה מתלבש במעשה המצות ונק' רמ"ח אברים דמלכא וד"ל, וביאור הדבר הנה אנו רואים מצות ציצית שעיקר ענינה הוא המשכת אור המקיף בהתעטפות בטלית כמ"ש בווהר וכמ"ש שום תשים עליך מלך פי' להמשיך על נפשו מבחי' סוכ"ע בעיטוף זה והוא בחי' לבוש מל' הנ"ל והיינו שום תשים עליך מלך ממש דהיינו ממדת מלכותו ית' כנ"ל, ועד"ז גם במצות התפילין הענין הכללי שבהם הוא להמשיך מבחי' אור המקיפים שבבחי' לבוש מלכות הנ"ל

שהרי אנו רואים שעיקר הענין המכוון בהנחת תפילין הוא בהמשכות מוחין כידוע והרי במה שמניח תפילין הכתובים מקלף ודיו הגשמיים אין בהם בחי גילוי אור החכמה רק שיש בהעלם בבחי' מקיף דאור החכמה בפ' קדש ובחי' מקיף דבינה בפ' והי' כי יביאך כו' וכידוע בספרי הקבלה ובהניח אותן הוא מלביש על עצמו מבחי' המקיפי' דחוב' שיש בהעלם בתפילין אבל אין נכנס האור בבחי' גילוי דהיינו בבחי' אור פנימי במוחין שבנפש רק ששורה על המוח בבחי' מקיף בלבד והוא מפני שכל ענין המצות הן רק בחי' לבושים וכללותם הן בחי' לבוש מלכות וכמ"ש שום תשים עליך מלך וכנ"ל וד"ל. וזהו ארוממך אלקי המלך ואברכה שמך לעולם פי' מפני שארוממך בבחי' המשכות לבוש מל' הנ"ל להיותו בחי' קדוש ומובדל בבחי' מקיף ע"כ נמשך ויורד האור אח"כ להיות בחי' התפשטו' שמך לעד כו' כמ"ש ואתה מחיה את כולם ואעפ"כ אתה ה' לבדך כו' באין שינוי מצד בחי' סוכ"ע כנ"ל וא"כ מסיבת מעשה המצות נמשך בחי' מלכותו ית' להיות מל' כ"ע בזמן ומקום וזהו ויעש דוד שם כו' שעשה בחי' שם העליון דמדת מלכותו מטעם הנ"ל וד"ל, ויובן דבר זה עפ"י משל הידוע דכאשר אדם אוהז בחבירו בלבושו או באבריו יוכל להורירו אליו למטה ולהמשיכו לכל צד שירצה כו' כמ"כ עד"מ ע"י בחי' לבוש מל' הנ"ל יוכלו להמשיך בחי' אלקות למטה בעולמות להיות מלכותו מלכות כ"ע בזמן ומקום והוא ע"י המצות דוקא כנ"ל וד"ל.

והנה רמ"ח מ"ע הן בדרך פרט, אבל בדרך כלל נכללים באנכי ולא יהי' לך בלבד ונחלקים אעפ"כ לז' מדות בדרך כלל וכמ"ש חצבה עמודיה שבעה פי' עמודיה הן תר"ך עמודי אור שהן ענין תרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן בפרט אבל כללות הן ז' בלבד והן ז' מדות שיש גם בבחי' מקיפים בבחי' לבושים הנ"ל והוא ענין יריעות המשכן ומבואר למעלה שהיריעות דמשכן הן בחי' הלבושי' דמעשה המצות וע"כ הי' ביריעות המשכן ז' מינים תכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועורות עזים ותחשים ואלים כו' לפי שכללות המצות הן ז' מדות אך שהן בבחי' לבושים ומקיפים שהוא בחי' לבוש מל' הנ"ל וכמ"ש ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מל' ונז' בו ג"כ ז' דברים בוך וארגמן עטרת זהב גדולה כו' וד"ל. והכל מטעם שאין שרש ענין המצות יכולים לבא בבחי' גילוי אור וליכנס בנפש בבחי' פנימיות ותוך הנק' אי"פ כי שרשם הוא מבחי' המקיפים דוקא משא"כ התורה היא בחי' אור פנימי עד שיכולה ליכנס בנפש בבחי' מזון וחיות ממש וכמ"ש ותורתך בתוך מעי בתוך מעי ממש כו' וד"ל. והנה להבין ביאור הדברים יש להקדים תחלה שרש ענין השבת וגם במש"ל שבת שבתון מהו שבת שבתון כו', הנה ידוע דיש ב' מיני רצון הא' נק' רצון התחתון והב' נק' רצון העליון. ויובן זה ע"פ הידוע דהרצון ומס"נ שנעשה בק"ש בפסוק ואהבת את ה' כו' לשון אבה כו' היינו ע"י ההתבוננות באחד דוקא והענין והפי' דאחד ידוע שהוא אלף חיות דליית הח' הן ז' רקיעים וארץ והד' הן ד' רוחות העולם ועיקר ההתבוננו' הוא ליחד אלופו של עולם בחי' סוכ"ע בח' ד' דהיינו כמארז"ל תמליכהו

בשמים וארץ וד' רוחות כו' וזהו פי' אחד כידוע ואח"כ מתבונן בפסוק בשכמל'ו ביחוד' איך שגם בחי' ממכ"ע בו' רקיעים וד' רוחות הוא ג"כ אחד כי אינו אלא רק בחי' זיו והוד כנ"ל כידוע, וע"י ההתבוננות הזאת ביחודא עילאה ותתאה תולד בלב האהבה והרצון במס"נ בפסוק ואהבת כו' ואז בזאת יהי' יחוד אלקות למטה כמו למעלה וכענין כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבינו אלא אחד שאמרו השבטים ליעקב בפסוק דבשכמל'ו דהיינו בחי' יחוד' שנעשה כמו יחוד' וד"ל, והנה זה הרצון הנולד בלב מסיבת ההתבוננות נק' רצון התחתון הגם שהוא בבחי' עומקא דלכא ונק' רעותא דלכא שלמעלה מן הטעם אבל מ"מ מאחר שנעשה אחר ההתבוננו' דוקא א"כ לא בא רצון זה רק מחמת ההתבוננו' אך מפני שהשכל שהוליד רצון זה הוא שכל עליון יותר יוכל להיות שמהארץ השכל יוליד בחי' הרצון במדות שלמעלה מן הטעם והשכל שבמדות כמשל מי ששכלו רחב יוליד רצון במי ששכלו קטן עד שיהי' אצלו למעלה מן הטעם כו' וד"ל, וזהו הנק' רצון התחתון פי' הרצון הנולד מן ההתבוננו' בחכמה ושכל ומתלבש במדות שבלב אהויר' שהן התחתוני' במדרגה מן השכל וע"כ רעותא דלכא נק' רצון התחתון וד"ל, אבל בחי' רצון העליון הוא הרצון שבבחי' יחידה שבנפש שלמעלה מעלה גם מחכמה ושכל היותר עליון והוא באמת למעלה מן השכל והטעם לגמרי וע"כ נק' רצון העליון לפי שעליון הוא ממש ולא מתלבש במדות ולא בשכל כלל והיינו בחי' אהבה רבה שלא נולדה ע"י ההתבוננו' כלל אלא היא באה מלמעלה למטה בנפש האלקי' בק"ש למעלה מן הטעם והדעת שהתבונן בק"ש באחדות ה' ונק' אהבה העליונה שבאה מבחי' רצון העליון שלמעלה מן החכמה לגמרי והוא בבחי' הכתר עליון אך אינה מלמעלה למטה כ"א אחרי שיש בחי' כלי' למטה שתאחז בה והוא האהבה שנולדה ע"י ההתבוננו' כנ"ל שהיא אליו בבחי' כלי לאור והיינו חיבור רצה"ע ברצון התחתון אך אין בחי' רצון העליון יורד להאיר ברעותא דלכא הנ"ל הנק' רצון התחתון כ"א שיעלה תחלה הרצון התחתון לגבי רצון העליון להתחבר בו ואח"כ ירד בחי' רצון העליון למטה בלב כו' וזהו ענין שבת שבתון פי' בחי' רצון העליון הנ"ל נק' שבת שבתון להיות כי הוא למעלה מבחי' החכמה לגמרי כנ"ל וידוע ענין השבת שהוא כמשל אדם שעשה מלאכה שחוזר לעצמותו ממש כשנח ושובת ממלאכתו, כמ"כ למעלה בחי' רצון התחתון שירד ונתלבש במדות דאצי' הנק' ו' ימי המעשה עולה למעלה בבחי' כתר עליון הוא רצה"ע הנק' שבת שבתון וגם בעבודת ה' הוא בחי' עלי' רצון התחתון לגבי בחי' רצה"ע אהבה רבה הנ"ל ואח"כ יורד אור רצון העליון ושורה ומתחבר ברצון התחתון כאור שמאיר בפתילה והיו לאחדים ממש וד"ל, ובזה יובן מ"ש כי אל דעות ה' כו' שיש ב' דיעות בחי' דעת עליון ודעת תחתון פי' דעת הוא מבחי' חיצונית הרצון כי ענין הדעת הוא ע"ד מהות הרצון שהרי ע"י הדעת הוא מכיר ומתחבר בחבירו כי הדעת הוא מביא בחי' ההתקשרות וההתחברות לזולתו ע"י ההכרה שמכירו בידיעתו אותו כו' וכמ"ש כי ידעתי אשר יצוה כו' ועיקר הראי' לזה מפסוק ע"כ

ידעתי אתכם ר"ל הכרתי אתכם ועי"ז נתחברתם ונתקשרתם אלי ואני נתקשרתי אליכם כו' אך שהרצון הוא ההתקשרות בבחי' הפנימי' והדעת הוא מקשר בבחי' חיצונית וד"ל, וזהו כי אל דיעות ה' דעת עליון הוא מלמעלה למטה בחי' התחברות והתקשרות רצון העליון ברצון התחתון כנ"ל וע"כ נק' דעת עליון ודעת תחתון הוא התחברות רצון התחתון בעליון כנ"ל מלמטה למעלה ושניהם מבחי' חיצונית הרצון אלא שזה מחיצונית רצה"ע וזהו מחיצוני' רצה"ת ועיקר הענין הוא חיבור רצון העליון בתחתון כנ"ל וד"ל.

וזהו ויקהל משה כו' שבת שבתון יהי' לכם כו' מה שנסמכה שבת למלאכת המשכן כי ענין היריעות דמשכן הוא ענין המצות שהן בחי' לבושים ומקיפים כנ"ל וצריך להיות תחלה העלאה מלמטה למעלה בבחי' אור חוזר כדי להמשיך המקיפים והוא ע"י השבת שבו שבת מכל מלאכתו כנ"ל שעולה ונכלל רצון התחתון ברצון העליון כנ"ל ואז אח"כ יוכל רצה"ע לירד למטה והוא שורה בבחי' מקיף עדיין ביריעות דמשכן ואח"כ ציוה משה לעשות הכלים ארון ושולחן וכו' שהוא ענין התורה דהיינו שיבא רצון העליון בבחי' או"פ בגילוי בכלים מכלים שונים כי הנה ידוע דשיתא סדרי משנה הן בחי' כלים לאורות עליונים סדר זרעים כלי לחסד עליון כו' וגם תושב"כ נתלכשה בכלים דהיינו בצירופי אותיות דוקא ודרך כלל נחלקת התורה ל' מדרגות תושב"כ ושיתא סדרי משנה וידוע שבמשנה מפורש הדין כך או כך והן המדות כשר פסול טמא טהור חייב זכאי כו' וכולן מקבלים מתושב"כ שהרי למידין הכל מן המקרא דוקא כידוע ולכך התורה נמשלה למנורה שבמקדש שהיו בה ששה קנים והן שית סדרי משנה ומקבלים מנר אמצעי הוא תושב"כ וכולן הן רק בחי' כלים לקבל האור שמדליקין בהן כו' וד"ל, ולכך נאמר ותורה אור לפי שהתורה ירדה בבחי' אור וכלי דוקא כדוגמת האור שבקנה המנורה שהאור נתפס ונאחז בפתילה שבשמן כו' ומה שנאמר וכפתור תחת שני הקנים כו', הענין הוא לפי שכל השפעה מלמעלה א"א להיות כ"א ע"י אתעדל"ת מלמטה ע"כ במקום שמתחברים אתעדל"ע עם אתעדל"ת יש שם אור כפול עד"מ הקשר שקושרים ב' חוטים נפרדים ועי"ז כו' ולכך נק' כפתור וד"ל. וכמו שידוע בענין הדלקת נרות המנורה הי' אתעדל"ע ג"כ להיות המשכת בחי' הארת פנים העליונים כמ"ש יאר ה' פניו אליך כו' וכמ"כ ע"י התורה הרי נמשך הארת פנים העליונים וכמ"ש חכמת אדם תאיר פניו כו' כנראה בחוש שיצהבו פניו של אדם שלומד איזה חכמה כו' כמ"כ ע"י חכמת אדם העליון שהיא התורה כידוע דחכמות זה סדר קדשים כו' תאיר פניו העליונים וזהו ותורה אור וד"ל, ועד"ז הי' גם שאר הכלים שבמשכן הכל בבחי' א"פ כמו התורה והוא כמו השולחן שהי' עליו לחם הפנים כו' והיינו מה שהתורה באה למעלה בבחי' מזון כלחם ממש כמ"ש לכו לחמו בלחמי כו' וכמ"ש ותורתך בתוך מעי ממש כנ"ל והוא ענין לחם הפנים וזהו

ענין ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים עד"מ המאכל ומזון שימשיך ויתחבר נשמת האדם בגופו וכו' כמ"ש במ"א וד"ל, וע"כ ציוה משה לעשות הכלים אחר המשכן דהיינו שיבא בחי' רצון העליון בכלי דוקא שהוא בבחי' א"פ ובעבודת ה' היינו שיהי' ברעותא דלבא דוקא בחי' רצה"ע שלמעלה מן הטעם לגמרי הנ"ל בבחי' גילוי בלב דוקא ולא בהעלם וזהו כמ"ש כלה שארי ולבבי כו' וד"ל וזהו דוקא ע"י התפלה שנקראת סולם כמ"ש סולם מוצב ארצה כו' והוא בחי' ממוצע להביא את העליון למטה וכמו שעל הסולם התחתון עולה בו למעלה והעליון יורד בו למטה כמ"כ ע"י התפלה במס"נ הוא בחי' הממוצע שבה עולין למעלה בבחי' רצה"ת הנ"ל שיוכלל ברצה"ע ואח"כ יורד בחי' רצון העליון באותה תפלה עצמה למטה לבא בבחי' גילוי אור ברצון התחתון הנק' רעותא דלבא כנ"ל וד"ל, וע"כ ע"י התפלה שבשבת ג"כ להיות שהיא בחי' ממוצע כסולם יכולה היא שתמשיך מהמשכת רצון העליון שבא ונמשך בשבת כנ"ל לחול בו' יומין הבאים אחריו ג"כ שירד אור רצון העליון בהם מטעם זה וד"ל.

ועתה יש להבין מה ששינה משה הסדר מן הקצה לקצה שהרי בפ' תרומה תצוה נצטוה על הכלים תחלה ואח"כ המשכן ואח"כ על השבת כנ"ל, הענין הוא דכל הנ"ל בענין השבת ומשכן וכלים הכל בבחי' אתעדל"ת מלמטה למעלה, אבל בבחי' אתעדל"ע הבאה מלמעלה למטה נהפוך הוא שבחי' הכלים נעשים תחלה ואח"כ המשכן ואח"כ השבת. וביאור הדברים הנה מובן לכל משכיל דבאתערותא דלתתא צריך להיות תחלה ההעלאה מלמטה למעלה בבחי' אור חוזר כענין השבת כנ"ל והוא ע"י התפלה במס"נ אליך ה' נפשי אשא כנ"ל כדי לעורר המשכת אהבה העליונה למעלה ובלתי העלאת מ"ן מלמטה לא ה"י מתעורר למעלה כלל בחי' רצון העליון להמשיך אהבה העליונה למטה, ואח"כ כשנמשך אור האהבה העליונה עדיין היא בבחי' מקיף למטה והוא ענין המשכן כנ"ל עד שבתורה באה ההמשכה בבחי' א"פ בכלים כנ"ל, אבל באתערותא דלעילא שבאה מאליה מלמעלה למטה עדיין אינו דבר חוץ ממנו ית' למטה שיעלה בהעלא' מ"ן בבחי' א"ח כענין השבת אלא ההמשכה באה מעצמו בבחי' צמצום א"פ תחלה דהיינו בבחי' הכלים ואח"כ נמשך בבחי' מקיפים ואח"כ מפני ירידת האור והשפע למטה אז הוא זמן השביתה והמנוחה דשבת להיות בחי' אור חוזר למעלה וה"י כמשל מי שעוסק במלאכה שמתפשטת כח חיותו במלאכה זו וכשמניח ידיו מן העסק ושובת ונח ממלאכתו אז חוזרת אותו כח החיות למקורו העצמי כידוע, וא"כ היתכן לומר שבהיותו מתחיל עדיין במלאכה שישבות ויחזור למקורו מאחר שעדיין לא נתפשט כלום אלא בגמר מלאכתו דוקא שנתפשט החיות במלאכה אז יתכן השביתה שיחזור החיות ממה שנתפשט כו' וד"ל. והנמשל מובן דכמו"כ ענין השבת למעלה לא יתכן אלא בירידת השפע באורות וכלים מקיפים ופנימי' דוקא, אבל לא קודם לכן וע"כ נצטווה משה על הכלים תחלה ואח"כ המשכן ואח"כ על השבת וד"ל.

להבין שרש הדברים הנ"ל, הנה תחלה יש להבין שרש ענין עליות העולמות בשבת ומהו ענין חיבור רצון התחתון ברצון העליון כו' בהיות ידוע דעליי' המל' במנחה דשבת הוא היותר עליונה מכל העליות והוא שעולה עד בחי' הדיקנא דאי"א כו' ועוד עד רום המעלות עד בחי' מל' דאי"ס ממש שמאיר בבחי' הקו והחוט כו' שהוא בחי' כתר הכללי משא"כ בשבת שחרית דהיינו בתפלת מוסף שעולה רק עד כתר דאו"א בלבד כידוע ותחלה יש להבין פי' ענין הכתרים בכלל הנה ידוע דאית כתר ואית כתר כו' בחי' כתר הכללי ובחי' כתר הפרטי, והענין הוא שלכתר הפרטי היינו מה שיש מציאת הכתר בכל עולם ועולם בפרט ובכל מדה ומדה בפרט כמו בחי' כתר דז"א הענין הוא דידוע דהמדות אהוי"ר והתפארת הו נמשכי' מן השכל וההתבוננו' בחי' בינה אם הבנים, אך הנה מה שנמשך למדות מוחין הוא רק בחי' ל"ב שבילין בלבד דמתפתחין להיות מוחין לז"א כידוע, אבל עיקר השכל והמקור העצמי נשאר במהותו במוחי' שבראש וכמ"ש במ"א וזהו בבחי' לידה בלבד מבחי' נהי' דאימא אבל מבחי' ת"ת דאימא נעשה בחי' הכתר דז"א, והענין הוא בחי' הרצון שיש במדות כמו שאנו רואים בחוש שבכל אהבה יש רצון שהוא למעלה מן האהבה כידוע שכן הרצון שיש במדה הוא בתגבורת גדול הרבה מכח המדה עצמה והוא לפי שכן הרצון הזה שבמדה הוא בא ונמשך מבחי' ת"ת דאימא פי' ממהות השכל עצמו ולא מבחי' צמצום ל"ב שבילין הנ"ל שהוא שכל הרבה יותר נעלה במדרגה מאותו שכל שנשפע במדה ולפי שנלקח משכל יותר עליון ע"כ יכול להיות למטה במדה בבחי' כתר דהיינו למעלה מן הטעם והשכל שנשפע במדה שהוא ע"י צמצום גדול ולכך גדול כחו מכח המדה ובכלל של כל המדות ג"כ נק' בחי' כתר דז"א בבחי' מקיף וסובב עליהם להיות שהוא למעלה מן הטעם ושכל שבמדות בבחי' מקיף עליהם ואעפ"י שגם הוא נלקח מן השכל אבל נלקח משכל דאימא עצמה וד"ל. ובדרך פרט יש בחי' כתר בכל מדה ע"ד הנ"ל ולכך נק' כתר הפרטי, ועד"ז יובן עד רום המעלות דגם בחי' פרצוף דאו"א עצמם בחי' הכתר שלהם נמשך מבחי' ת"ת דאי"א ע"ד הנ"ל וד"ל, ואמנם בחי' כתר דאי"א נק' כתר הכללי, והטעם הוא לפי שבחי' א"א וע"י הוא בחי' הממוצע בין עצמות אור אי"ס לנאצלים והוא בחי' התחתונה שבעצמות ושרש וראש לנאצלים כמ"ש בע"ח ומה שהוא בחי' השרש והמקור לנאצלים כולם נק' בשם כתר עליון על היותו בחי' המקיף היותר עליון מכל הכתרים שיש בפרט בסדר ההשתל' הפרצופי' דאו"א ז"נ כי הוא בחי' מקיף כללי לכולם משא"כ כתר דאו"א הוא מקיף פרטי לאו"א בלבד וזהו הנק' רצון העליון דהיינו מה שעלה ברצונו להאציל ולא האציל בבחי' גילוי אורות בכלים כו' שהוא בחי' מקיף כללי לכל ההשתל' דיי"ס דאצ"י לכולם בהשוואה א' והוא באמת למעלה מן השכל דהיינו גם מבחי' עצמות השכל דאבא כו' אבל בחי' כתר דז"א נק' רצון התחתון להיותו מקיף פרטי למדות בלבד כנ"ל וד"ל. והנה ידוע בע"ח

דהדעת הוא מבחי' חיצוניות הכתר ואעפ"י שהדעת מתפשט במדות בבחי' פנימיות כו', והענין הוא דהדעת הוא ההכרה שע"י מתקשר ומתחבר לזולתו כשיודעו ומכירו כנ"ל אין זה אלא מבחי' חיצוניות הרצון ולא מבחי' פנימי' של הרצון כי בחי' פנימי' הרצון התקשרותו בבילתי כח מוגבל כו', אבל ההתקשרות שע"י הדעת מוגבלת היא כשאר כחות המדות ולפי שהדעת הוא מבחי' חיצוניות הרצון ע"כ אין הדעת נמנה בייס כלל כאשר הכתר נמנה עמהם לפי שהוא נכלל בכלל הכתר כחיצוניות שטפל ובטל לגבי הפנימי' אך כשאין הכתר נמנה עמהם אז הדעת נמנה כמ"ש בע"ח וד"ל. וגם לזה הטעם שהדעת מחיצוניות הרצון אין הזיווג תלוי אלא בדעת דהיינו זווג דא"א נעשה ע"י בחי' דעת עליון שהוא בחי' המשכה חיצוני' מבחי' הכתר כידוע שהדעת עליון מזווג חו"ב תרין ריעין כו' וגם למטה בזווג ז'נ תלוי בדעת התחתון דהיינו בבחי' התקשרות חיצוניות שבא מן הרצון הנק' כתר דז"א והוא רצון התחתון כנ"ל וד"ל. וא"כ בזה יובן דעליי' בחי' כתר דז"א בכתר הכללי דא"א הוא ג"כ ע"י הדעת שעל ידו בחי' התקשרותו כלפי מעלה ליכלל ולהתדבק בבחי' רצון העליון הנ"ל ובהיפך ירידת רצון העליון להתחבר ולשכון ברצון התחתון הוא ג"כ ע"י בחי' דעת עליון וזהו שרש ענין כי אל דעות ה' הנ"ל וד"ל, וזהו שרש ענין עליות העולמות בשבת שהוא ענין שבת שבתון להוי' כו', כי הנה מבואר בוהר פ' ויקהל (דר"ד ע"ב) דכל שיאת יומין אתהני האי רוחא מעתיקא כו' (כמ"ש ביאורו בארוכה בסמוך) דהיינו בחי' ו' ימי המעשה דאצי' חגי' נה"י שמתפשטין בבי"ע כל ימי החול להחיות רוח שפלים ביום א' מאיר אור חסד דאצי', וביום ב' גבורה כו' וכידוע והן הנק' ו' יומין דחול ובחי' הכתר שלהם נק' כתר דז"א ובחול הוא מתלבש גם בפרט של כל מדה ומדה כנ"ל וכמ"ש כל אשר חפץ ה' עשה כו' ולהיות כי הוא יורד כ"כ בתכלית הירידה בכל יומין דחול עד תחתית עולם העשי' ה' נחסר ונתמעט מאורו ע"י סיבת רבוי הלבושים והעלמות ברוב ההשתלשלות וגם ה' יורד מאד למטה יותר מדאי ע"כ צריך הוא לעלות בכל שבת ולקבל מבחי' כתר הכללי דא"א כדי שיתחזק כחו ואור כמבראשונה ולא יחסר אורו ח"ו והוא ענין חיבור רצה"ע ברצה"ת הנ"ל אמנם אין רצה"ע הנ"ל יורד לשכון ברצון התחתון כ"א אחר שיהי' עלייה בתחלה לרצון התחתון למעלה ע"י הדעת כנ"ל ועכ"ז הוא בחי' דעת הפנימי שמלוכש במדות שעולה ונכלל למעלה משא"כ בחול אינו אלא הדעת דנוק' שהוא בבחי' חיצוניות כי נשים דעתן קלות כמ"ש בע"ח וד"ל, וזהו שבת שבתון להוי' פי' הוי' הוא בחי' ז"א כידוע והוא נח ושובת ממלאכתו מפני שעולה ונכלל בכתר הכללי הנק' שבת שבתון וגם אח"כ יורד ונמשך בהוי' דז"א מבחי' כתר הכללי והוא הפי' בהיפוך ששבת שבתון הנ"ל יורד ונמשך בהוי' לשכון בו בבחי' אור וכלי דוקא כמשל האדם התחתון שאם אין מתגלה בתוך לבו ממש מבחי' רצה"ע שלמעלה מן השכל לגמרי הנ"ל הרי נשאר האדם

בטבעו ממש כמו שהי' בתחלה במדותיו כו' כי בחי' הרצון העליון עליו בבחי' מקיף בלבד ונשאר המקיף למעלה והאדם שהוא הלב נשאר למטה והן מובדלים ומרוחקים זה מזה אך כשבחי' רצון העליון הנ"ל מתגלה בתוך לבו ממש אזי הלב מקבל ההארה ג"כ ונתהפך הלב למהות רצון כדוגמת הפתילה שמקבלת אור השלהבת בעצמותה ותדלק ותאיר גם היא וזהו ענין אור המאיר בכלי דוקא כידוע וד"ל, ובזה יובן מה שמבואר למעלה בענין חכמת אדם תאיר פניו כו' כי ע"י המצות המקיפים כמשיית בסמוך לא הי' עדיין בחי' אור וכלי אך ע"י התורה דוקא כו' דהיינו ענין הדלקת נרות המנורה במקדש כמ"ש למעלה, וביאור ענין נרות המנורה הנה האור הוא בחי' כתר כללי הנ"ל הנק' רצון העליון והכלים הן הקנים של המנורה שהן ז' המדות דז"א כמשיית בסמוך. והנה כאשר יורד האור דכתר עליון למטה להאיר במדות כנ"ל שהוא חיבור רצה"ע ברצה"ת היינו המשכות האור בכלים ע"ד האור שנאחז בפתילה וכנ"ל וד"ל, ושרש ענין המבואר למעלה ע"פ וכפתור תחת שני הקנים כו', הנה כתיב מול פני המנורה יאירו כו' והוא נר האמצעי שהוא למעלה בחי' כתר דז"א שהמדות מקבלין הימנו ובתורה הוא ענין תורה שבכתב שתורה שבע"פ בשיתא סדרי משנה מקבלים הימנה כמ"ש למעלה, אמנם הנה ידוע דאין התחברות עליון בתחתון כ"א ע"י העלאת מ"ן מן התחתון שאז יורד אח"כ בחי' מ"ד מן העליון ומתחברים מ"ד ומ"ן יחדיו כו' וכענין אין טיפה יורדת מלמעלה שאין טפיים עולה כנגדה כו' וא"כ במקום שמתחברים המ"ד והמ"ן יש שם אור כפול שנכפל משניהם מ"ד ומ"ן וה"ז כמשל הקשר שקושרים ב' חוטים נפרדים זע"ז שבהכרח שיהי' מקום הקשירה עב וגם יותר מבשאר המקומות מפני שבאותו מקום שנתחברו ב' ראשי החוטי' יש שם כפול החוטים זע"ז וכו', וכמ"כ עד"מ בהתחברות מ"ד ומ"ן יחדיו יש שם אור כפול שניכפל מב' האורות מדכר ומנוק' כו' וע"כ יובן למשכיל הטעם שהי' כפתור תחת ב' הקנים כו', כי פי' כפתור הוא מקום הקשר ששם עב וגם יותר בכליטה מכל המקומות והוא לפי שב' הקנים היינו ענין מ"ד ומ"ן שיש בהכרח בשעת קבלת השפע מנר האמצעי שבהכרח הוא לכל התחברות עליון בתחתון כידוע ולזאת יש כפתור במקום שמתחברים המ"ן ומ"ד יחדיו והוא מקום בליטה ביותר מטעם הנ"ל וד"ל, וזהו ג"כ פי' ענין קשרין הנז' תמיד בזהר שהוא ע"י יחוד מ"ד ומ"ן שבאותו מקום שמתחברים הוא אור כפול כנ"ל ולכך נק' כתרי' וכן ענין מארז"ל קושר כתרים לקונו כו' וד"ל.

וזוהו לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת דוקא, כי הנה כל מה שמבואר למעלה בענין התחברות רצה"ע ברצון התחתון הוא הנק' אש להיות ידוע דההארה וההמשכה הבאה מלמעלה למטה נק' בשם אש ואור עד"מ מי שאינו משפיע שכל וחכמה מכל מה שמשכיל וידוע לעצמו נק'

חושך ולא אור לגבי המקבלים הגם שיהי' חכם גדול ולא נקי אור אלא כשמאיר עיני חכמים בהשפעה שכליות כמ"ש במ"א באריכות דלכך נאמר על החכמה מאמר יהי אור כי הגם שהוא בחי' ירידה מעצמותו נקי' עכ"ז אור ועד"מ השלהבת הנמשכת בעץ ודולקת שאז יאיר האור ממנה אבל כשהשלהבת עולה וניכללת במקורה יסוד האש הטבעי אינה מאירה כלל כו' וד"ל, וכמ"כ יובן למעלה דהתחברות הרצון העליון בתחתון הנ"ל בענין הדלקת נרות המנורה אז נקי' בשם אור משא"כ כשבחי' רצון העליון בבחי' ההעלם בעצמותו נקי' חושך ולא אור וכמ"ש ישת חשך סתרו וכן ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלקים כו' וד"ל.

והנה דוקא ביום השבת יאיר אור כתר הכללי בכתר דז"א הפרטי מטעם הנ"ל ולזה הזהירו בני' ביום השבת שלא יבערו אש בכל מושבותיהם פי' מושבותיהם הוא בחי' עולם הפירוד דבי"ע שהן עולמות הנפרדים כמ"ש ומשם יפרד כו' כידוע ובהן כבר נפסק בחי' הקו והחוט דאור א"ס ע"י הפרסא כידוע וע"כ הזהירו שלא יעשו בעולם הפירוד כדוגמא העליונה שבבחי' האצ"י לשכון האור בכלי כי דוקא למעלה בבחי' אצ"י דאיהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון כו' בבחי' אור א"ס יתכן להיות גילוי אור כתר העליון כמ"ש אש תמיד תוקד על המזבח הוא מזבח עילאה בחי' מל' דאצ"י כידוע, אבל לא בעולמות הנפרדים כו' וד"ל, וזהו בכל מושבותיכם דוקא ולא בבהמ"ק שהרי במקדש ה' האש על המזבח גם בשבת וגם בנרות המנורה כל מעשה המשכות האורות בכלים אדרכה היא מצוה בשבת לעשות במקדש כמו בחול לפי שבהיכל ק"ק ה' שם מבחי' הארת הקו והחוט שבאצ"י כידוע דבחי' עתיק דבריאה ה' מתגלה שם כו' וד"ל.

והנה להבין שרש ענין התורה והמצות המבוארים למעלה יש להקדים תחלה בשרש ענין התורה מה היא הנה באמת שרש התורה היא בבחי' כתר עליון הנ"ל והגם דאורייתא מחכמה עילאה נפקת היינו שהיא נפקת ויוצאת בלבד מחכמה עילאה מן ההעלם לגילוי אבל שרשו האמיתי למעלה מעלה מן החכמה שהרי ידוע דאלפים שנה קודם שנברא העולם קדמה התורה וידוע דפי' אלפיים שנה היינו אאלפך חכמה כו' שהן חו"ב וקודם שנברא העולם הוא עולם הנאצלים וא"כ קדמה להיות בבחי' כתר עליון שלמעלה מבחי' חו"ב כו', וגם הלא ידוע דכתר הוא תר"ך עמודי אור והן תרי"ג ארצין דגלגלתא הנקי' ארחות ה' וכללותם י"ג חוורת' הנקי' לבנונית שבגלגלתא דא"א כידוע והא בחי' רצון העליון שבתורה ולכך ג"כ נקי' התורה בשם נובלות חכמה שלמעלה ופי' חכמה שלמעלה ידוע שהוא בחי' חכמה דא"ק כו', אך מה שאמר אורייתא מחכמה עילאה נפקת היינו שעברה וירדה דרך הלבשה בעלמא דרך מעבר בלבד תוך החכמה עילאה ונפקת משם למדות דאצ"י כידוע דאורייתא הוא ג"כ בחי' ז"א כו' והוא בחי' אבא המלוכש בז"א וד"ל, והוא שרש ענין הנ"ל דהתורה היא באה למטה

בבחי' אור פנימי להיות מזון לנפש כו' מפני שירדה דרך חכמה בז"א בבחי' א"פ ומתלבשת בכל פרט ופרט שבמדות והן שית סדרי משנה זרעים חסד כו' והן ששה קני המנורה וכללותם הוא אור החסד ע"כ נקראת התורה בשם חסד כמ"ש ותורת חסד על לשונה וד"ל, והנר האמצעי הוא תורה שבכתב שיונקים ממנו ששה הקנים שית סדרי משנה והוא בחי' יסוד אבא שמלובש בז"א וכנ"ל וד"ל, ולהיות כן הרי יש כאן ב' ענינים הפכיים שכמו שהתורה בשרשה היא דוקא בבחי' המקיפים דכתר עליון כנ"ל וכמו שירדה למטה היא דוקא בבחי' א"פ בכלים מכלים שונים כו', וא"כ יש להפליא מאין הי' דבר זה שיוכל למקיף לירד להיות בבחי' כלי, אך הענין הוא כידוע דבכל השפעה מעילה לעלול בהכרח יתחלק ממנו אור השפע לב' חלקים הא' נעשה בחי' מקיף והב' בחי' א"פ וכמבואר בע"ח דמחצ' נעשה מקיף ומחצ' השני נעשה א"פ כו' והיינו בבחי' חכמה עד המל' שבו שנק' חצי' השני נעשה א"פ לעלול וחצי' הראשון הוא בחי' הכתר נשאר בבחי' מקיף ולכך בחי' הכתר נשאר דבוק תמיד בעילה כו' כמ"ש במ"א, והמשל ידוע בזה מהשפעת הרב לתלמיד שבהכרח יתחלק אור השפע אחד יהי' נשאר למעלה מהבנת המקבל והחלק השני מתקבל כהבנת התלמיד כו' ואמנם בודאי אינו אלא קצת הארה בעלמא מתקבל כהבנת התלמיד ואין לו ערך לגבי עיקר השפע שנשאר עלי' בבחי' מקיף (ומ"ש שבא החצי' בבחי' א"פ שהוא בחי' הטי"ס כנ"ל הרי ידוע שהטי"ס הם חצי התחתון בלבד מבחי' ת"ת ואילך כו' וד"ל), וגם הנה מובן לכל משכיל שא"א להיות בשום אופן שיהי' מציאת א"פ בלי מקיף, אבל אפשר להיות מקיף בלא פנימי כי הנה יוכל להיות שהתלמיד לא יקבל בהבנה ממש במוחו בבחי' א"פ כלל ואעפ"כ בבחי' מקיף עליו יש בו השפע כנראה בחוש אבל שיהי' פנימי בלא מקיף א"א כי איך נתקבל בהבנה בלתי הקדמה בתחלה המקיף כו' וגם א"א שלא ישאר מזה השכל מה שלא יוכל לקבלו בהבנה הרי בהכרח הוא בכל שכל שישאר בו עומק המושג שנשאר בהעלם כידוע, וזהו בבחי' מקיף החוזר וכ"ש במקיף הישר וד"ל, וא"כ גם זה בהכרח שא"א להיות נמשך א"פ בלתי המקיף כלומר ע"י סיבת המקיף דוקא שהמקיף יגרום המשכת הא"פ וע"י יומשך דוקא מטעם שהוא מקור הא"פ וממנו יורד להאיר במקבל כנ"ל במשל וד"ל. והנמשל מכ"ז יובן בענין התורה והמצות, דהנה ידוע דהמצות הם בחי' מקיפים גם כמו שהן למטה בהשתלשלו' דאבי"ע וכמ"ש ואברהם זקן בא בימים כו', ופי' בזהר כי באינון יומין דאיקרון לבושים כו', כמו התפילין והציצית שנק' לבוש כו' כמבואר למעלה וכידוע דהנשמה בג"ע א"א לה בשום אופן בלתי לבושים ממעשה המצות וכמ"ש בזהר דאי חסרא לבושא חד כו' וע"כ אפי' ע"ה שאין בו תורה כלל יושב בג"ע ע"י הלבושים שיש לו מן המצות כי גם פושעי ישראל מלאים מצות אבל ת"ח שאין בו מעשה המצות כלל לא יוכל לישוב בג"ע בשום אופן גם שיש בו תורה וכנ"ל בזהר דאי חסרא לי' לבושא חד כו', והטעם הוא לפי שהמצות הם בחי' מקיפים ששורים על הלבושים כידוע והתורה הוא בחי' א"פ כנ"ל ומבואר למעלה כמ"ש שא"א להיות מציאת א"פ בלתי מקיף

בתחלה ע"כ גם ת"ח לא יקבל התורה למזון בבחי' א"פ בבלתי מקיפים ממעשה המצות אבל ע"ה יכול לישב בג"ע ולקבל בבחי' מקיפי' ששורה על הלבושים שלו ולהנות מזיו כו' אע"פ שלא יתקבל אצלו בבחי' א"פ כי אפשר להיות מקיף בבלתי ירידה ממנו להיות א"פ כנ"ל אבל שיהי' א"פ בלא מקיף זהו דבר שא"א כלל ולכך האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו כי התורה הוא בחי' א"פ ומהיכן נמצא הא"פ הרי הוא מהאימ' ואם אומר שאין לו אלא תורה בהכרח מעיד עדות שקר בנפשו ובודאי שגם תורה אין לו וד"ל. ובזה יובן ג"כ שרש ענין הנ"ל על הקורא ק"ש בלא תפילין כאלו מעיד עדות שקר ממש כו' כי הנה הק"ש היא דברי תורה שהיא בבחי' א"פ כנ"ל וגם להיות שהוא ענין ההתבוננות שהוא ג"כ בחי' א"פ וכשקורא בלא תפילין שהם בחי' מקיפי' שלה המוחין כמבואר למעלה ה"ז מעיד עדות שקר ממש מפני שא"א לא"פ בבלתי מקיף מטעם הנ"ל וד"ל, וא"כ מובן שע"י המצות דוקא יומשך אור התורה לבחי' א"פ בגילוי בכלים מכלים שונים ולהיות מזון לגפש כו' מפני שהא"פ נמשך ע"י אימ' כנ"ל ומסיבת המצות ירד אור התורה מכמו שהיא בשרשה בבחי' כתר עליון ולהתלבש בחכמה דרך מעבר ולירד ולהיות בבחי' א"פ בז"א דהיינו בשיתא סדרי משנה כנ"ל וד"ל, וזהו שרש ענין יריעות המשכן והכלים הנ"ל, דהנה היריעות היו פרושות למעלה בבחי' מקיפים כו' והן רמ"ח מ"ע כנ"ל ועל ידם יומשך בחי' הא"פ דתורה בארון ולוחות ושולחן בלחם הפנים כו' ומנורה בנרות שמדליקין בה כנ"ל שהוא בחי' חיבור התלבשות כתר העליון בכתר דז"א וששה הקנים מקבלים ממנו כו' וד"ל, ועד"ז כל ענין הכלים שהיו במקדש הכל הוא בבחי' א"פ כמו התורה שניתנה למזון וחיות בבחי' א"פ וא"א לאורות פנימיות בלתי מקיף בתחלתן שהן היריעות כנ"ל וד"ל, והנה לזה הטעם יובן מה שבפ' ויקהל ציוה משה על השבת תחלה ואח"כ על הכלים כו' כי הטעם הוא לפי שא"א לירידה והמשכה להיות מקיף יורד ונמשך למטה בלתי העלא' מלמטה אליו בתחלה כידוע ובחי' ההעלאה נק' אור חוזר ובחי' ההמשכה שאח"כ נק' אור ישר כידוע והשבת הוא בחי' א"ח כנ"ל בפ"י שבת שבתון באריכות איך שבחי' כתר דז"א עולה ונכלל בבחי' כתר הכללי ואח"כ יורד כו' ולכך הוא ענין עליות העולמות כו' ע"כ צוה תחלה במצות השבת שבת שבתון יהי' לכם כו' ואח"כ יוכל להיות המשכת המקיפי' שהוא ענין היריעות ולכך ציוה אח"כ במצות המשכן דיריעות ואח"כ ציוה לעשות הכלים ארון ושולחן כו' שהוא בחי' א"פ שבא אחרי האימ' כנ"ל, וא"א להקדים מעשה הכלים למעשה היריעות כשם שא"א לקרוא ק"ש בלא תפילין מפני שהוא מעי' עדות שקר מטעם הנ"ל וד"ל, ומה שמבואר למעלה דהתפלה היא בחי' הממוצע כו', הענין הוא דכתיב סולם מוצב ארצה וכו' ועד"מ הסולם הגשמי הוא בחי' ממוצע שהעליון והתחתון מתחברים בו שהרי העליון יורד בו למטה והתחתון עולה בו למעלה כו' וזהו עולים ויורדים בו ולא שאותו שעלה בלבד הוא שיורד אח"כ אלא גם העליון שלא ירד מעולם יורד באותו הסולם כו', כמ"כ התפלה במס"ג כמ"ש אליך ה' נפשי אשא עליי' זו בתפלה היא

כדוגמת העלי"י בטולם שבו עצמו יורד העליון אח"כ כו' כמו"כ יורד ונמשך בתפלה זו עצמה אח"כ מבחי' רצון העליון בחי' כתר עליון שלמעלה מכל ההשתל' דאבי"ע כנ"ל ולהיות מתלבש בכתר התחתון כנ"ל ומסיבת זה יומשך ג"כ בחי' המקיפים שיבואו לידי בחי' גילוי אור פנימי כמו התורה שהיא בשרשה בבחי' כתר עליון שתרד למטה ולהיות בבחי' א"פ להיות מזון כנ"ל (וכמבואר במ"א ששרש התפלה היא להמשיך מוחי' חדשים לגמרי ולא לחדש את הישנות כמשל כח המוליד שבטפה כו' וזהו כל ענין הכוונה ביחודים שבתפלה ולכך כל הכתרים והעטרות נעשים מן התפלה כמבואר בזהר ובפרע"ח כו' ע"ש וד"ל).

ועתה יש להבין הטעם ששינה משה הסדר בפ' זו מכמו שנצטווה בפ' תרומה תצוה לעשות כלים תחלה ואח"כ משכן ואח"כ נצטווה על השבת כו', הנה כל מה שמבואר למעלה בענין עליות דשבת ואח"כ משכן וכלים מקיפים ופנימי' הכל הוא לאחר שנמשך בחי' הקו והחוט דא"ס ראשית כל ההשתל' כו' וכידוע דבחי' הקו והחוט הזה יש בו בחי' אור חוזר תחלה כו', וזהו ענין השבת הנ"ל שקדם למשכן ואח"כ מתעגל ממנו עיגולים המקיפים ואח"כ פנימי' כו' והן הכלים אבל קודם שנמשך בחי' הקו והחוט הזה הנה ידוע שהי' מקום פנוי וחלל ריקן תחלה ושם אין מעלה ומטה כלל אלא אור א"ס בהשוואהי' לכל צד ונק' מקיף העליון האמיתי, משא"כ בעיגולים דקו יש בהם מעלה ומטה שהרי מפנימי שבעליון נעשה מקיף לתחתון כו' כי מתעגל ונמשך בזוי' וחוזר ומתעגל כידוע וכאשר נמשך מבחי' מקיף העליון הזה שבבחי' החלל כו' מוכרח שיהי' הסדר בהיפוך ממש דהיינו תחלה כלים ואח"כ משכן ואח"כ שבת כו' כי הנה מאחר שהוא מקיף אמיתי מבלתי המצא בו ראש וסוף כלל א"א שיומשך ממנו בחי' הקו והחוט כ"א ע"י צמצום העצמיות בתחלה שאם לא הי' מצמצם עצמו הכל הי' נמשך בבחי' מקיף בלא מעלה ומטה כלל כמו שהוא בעצמו' ועד"מ הידוע משכל הנשפע לתלמיד שכמו שהמשפיע מבין השכל א"א שיומשך לתלמיד כי הי' בהרחבה גדולה שלא יסבלנו כלי התלמיד כלל ומוכרח שיצמצם המשפיע עצמו' הבנתו לגמרי ומה שישאר רשימה בעלמא אצלו יומשך להיות מקור ושפע למקבל וגם זאת ההארה בעלמא יחולק לב' חלקים אח"כ בחי' א"מ תחלה ואח"כ א"פ והוא בא בבחי' א"ח אח"כ כו' כי לא יוכל המקבל לקבל כל השכל וישאר מה שלא יוכל לקבל בבחי' א"ח למקורו כנ"ל וד"ל, והנמשל מובן למעלה בחי' צמצום העצמות הוא מקום הפנוי כו' זהו סיבה שיוכל לימשך בחי' הקו והחוט הנ"ל והוא בבחי' א"פ כי בא ע"י צמצומים כדרך כל א"פ כידוע ואח"כ נעשה מקיף בבחי' כתר דא"א וכדומה כנ"ל וא"כ האו"פ קדם לא"מ, וזהו שהי' הציווי למשה לעשות כלים תחלה שהוא בחי' א"פ דקו ואח"כ

משכן שהם המקיפים שנמשכו מהקו כו' ואח"כ השבת שהוא בחי' א"ח למקורו וד"ל, ולהבין שרש הדבר וטעמו אין שינוי סדר הזה רק מפני שההפרש שיש בין השפע הבאה מלמעלה למטה לשפע שעולה מלמטה למעלה הוא בהיפוך מן הקצה לקצה מה שבזה עליון בזה תחתון וכמ"ש במ"א, וגם בענין הא"מ והא"פ הן בהיפוך שבזה הא"מ קודם ובזה האו"פ קודם וד"ל, ועיקר הטעם הוא דבהיות שזאת ההמשכה הבאה מבחי' הקו והחוט למטה הנה היא באה דוקא מבחי' אתעדל"ת בהעלאת מ"ן כנ"ל, והיינו לפי שכבר נמשך הקו בהמשכה ויש דבר מ"ה שיעלה בבחי' א"ח אבל קודם שנמשכו הקו שעדיין לא יש דבר ממה שיהי' מזה בחי' א"ח מאחר שלא נמשך מאומה א"כ א"א שיומשך מלמעלה למטה כמו שהוא בעצמות שהרי הי' הכל משתלשל בבחי' העצמו' ממש כי עדי"מ באדם הנה יש שכל ומחשבה דיבור כו' שבהם דווקא שייך ענין השתלשלו' מעילה לעילה והוא מפני שכבר יש צמצום בהתהוות מהות שכל מן העצמות יוכל להיות עוד צמצום שני משכל למחשבה וכו' עד צמצום העשי' שבה נסתלקה כל מה שלמעלה הימנה עד השכל כו', אבל מן העצמות שלמעלה מן הצמצום לגמרי איך ימצא ממנו מציאת השתלשלות מעילה לעילה ואם יומשך ממנו כמו שהוא הרי יהי' למטה כמו שהוא למעלה בהשוואה א' ממש כו' אלא מוכרח שיתצמצם העצמו' ויבא בבחי' אור מצומצם מאד הנק' או"פ והוא הראשית להארת הקו כו' ואח"כ יוכל להיות ההשתלשלו' מהקו בבחי' א"מ וא"פ כנ"ל וא"כ הא"פ קדם בהמשכה שבאה מן העצמיות, משא"כ בהמשכה שבאה מן הקו הא"מ קודם וד"ל וזהו שבפ' תרומה תצוה נצטווה משה על הכלים תחלה ואח"כ על המשכן כי שם מדבר עדיין בהמשכה שבאה מבחי' עצמות אור א"ס קודם שיוכל להיות השתלשלות שזה א"א כ"א בהקדים הא"פ תחלה ואח"כ המקיף מטעם הנ"ל וד"ל, ועל השבת נצטווה באחרונה כי אחרי ירידות האורות מקיפים ופנימי' כו', הנה ידוע דעיקר תכלית הירידה היתה לצורך עלי' והטעם הוא בב' אופנים הא' מפני שמחמת ירידה זו יבא תוספת עילוי למעלה מכאשר יתעלה כו' וכמ"ש במ"א הטעם, והב' מפני שאין לירידה זו שיעור כלל לטעם הידוע שאוא"ס יוכל להתפשט גם למטה עד אין תכלית כו' וא"כ הי' סיבה מירידה זו שיוכלו גם החיצוני' שבעולמות הנפרדים לקבל ההארה כו' והן כבר נפרדו מאחדותו בראשית ההשתל' מהקו כו' ע"כ תיכף ומיד בכללות השפע אורות העליוני' במקיפים ופנימיים כו' עד סופא דכל דרגין מיד יהי' עלי' בבחי' א"ח כדי שלא ירד עוד למטה כו', וזהו ענין המדורה הנאמר בזה דזרקין מלמעלה בכל ע"ש ביה"ש כו' כי כדי שלא ירד האור האלקי עוד יותר למטה מוכרח שיהי' בו עלי' תיכף והוא ענין השבת הנ"ל אך גם החיצוני' יוכלו לעלות מאחר שהשפע האלקי באה כ"כ בירידות המדרגות עד שקרובה עליהם כו' לזאת זורקין עליהם המדורה הנ"ל להשפילם ולהפילם למטה שלא יעלו גם הם ונשארו למטה וד"ל.

יום השבת הנ"ל. בעז"ה

להבין מאמר זההר פ' ויקהל (דר"ד ע"ב) רזא דרזין לידע חכמתא כד האי רוחא אתער האי רוחא אתפשטותא דהאי נקודה וכו' עד כהאי רזא אית רזא אוחרא האי רוחא אתהני בהאי יומא מהנאוהו דישראל וענוגא דלהון וכו' עד כהאי יומא, ועוד שם האי רוחא אתהני כל שיתא יומין מרוחא עילאה דעתיקא דכל עתיקין וביומא דשבתא נחית ואתסחי בגי'ע בלילא אתענג מענוגע דגופא בסעודת דמהימנותא וכו' עד ההיא אתפשטותא כד איתוסף ברכאן וקדושן מלעילא אתנהיר מעילא ותתא אתפליג לעילא ונהיר ואתפליג לתתא ונהיר הה"ד ביני ובין בניי חולק אחסנא אית לון כחדא עכ"ד בקצרה. והנה תחלה יש להבין פי' ענין אתפשטותא דהאי נקודה כו' בהיות ידוע דאור א"ס ב"ה בעצמו הוא מקור כל התענוגים ונק' עתיקא דכל עתיקין, פי' כי בחי' עתיק סתם הוא בחי' התענוג העליון שירד בע"ס דאצי' חב"ד וחג"ת כו', אבל בחי' מל' דא"ס עצמו הוא למעלה גם מבחי' העונג הזה הנמשך בהשתלשלות ע"ס דאצי' ולכך נק' עתיק דעתיקין כי הוא בחי' מקור כל התענוגים הנמשכים בהשתלשלו' כידוע, וביאור הדברים הנה

נוסחא שניה

ש"ק פ' ויקהל

בזוהר (פ' ויקהל ד' ר"ד ע"ב) בהאי רזא אית רזא אחרא האי רוחא אתהני בהאי יומא מהנאותן דישראל ומענוגא דלהון ובג"ד בעי למהב לי ענוגא במכלא ומשתי' כו' והאי נטול חדוה וענוגא באינן סעודתן דישראל כו', האי רוחא אתהניא כל שיתא יומין מרוחא עלאה דעתיקא דעתיקין וביומא דשבת כיון דנחית ואתסח בגנתא דעדן בלילא אתעניג תענוגא דגופא בסעודת דמהימנותא ואתעטרת ואתענג האי רוחא מעלא ותתא ואתרוי בכל סטרין בעטרא ובענוגא דעילא ותתא וע"ד כתיב ושמרו בני ישראל את השבת כו' ע"ש, ביני ובין בני ישראל דאתפלג לעילא ונהיר, ואתפלג לתתא ונהיר ודא הוא דכתיב בני ובין בני ישראל חולק אחסנא אית לן כחדא חולקא דלעילא אתעטר בהאי יומא מענוגא עילאה קדישא ואתהני מזיוא עלאה חולקא תתאה אתעטר בהאי יומא מענוגא דלתתא דאתהני בהני סעודת כו' ע"ש בארוכה. הנה ידוע שמל' דאצי' שהיא בחי' תחתונה דאצי' סוף כל דרגין דאצי' הוא מקור דבי"ע שנעשית ראש לשועלי' שנשפלת בבי"ע להחיותם ולקיימם ולברר ברורי נוג"ה דבי"ע בלילה כמ"ש ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וכו' כמ"ש במ"א שהיא מהפכת מחשוכא לנהורא ומרירו למתקא שזהו מעשה הברורין שמתבררין הניצוצין דתהו שנפלו בנוגה דבי"ע לחזור לקדמותן לשרשם העלה, שזהו היפוך החשך לאור שמה שהי' בשבירה בבחי' נפילה תוך הקליפות דבי"ע בחשך ואפילה אשר הם מסתירי' אור א"ס

מבשרי אחזה וכו' דאנו רואים בחוש שעיקר מציאת כל הכחות של הנפש הוא נמצא מבחי' העונג שיש בהן כמו כח השכלי הנה אנו רואים שעיקר התרחבות שפע אותו כח השכלי אינו אלא לפי ערך התענוג שמתענג באותו השכל והוא חיותו וקיומו כו' וכן במדות כמו מי שטבעו חסדו כמו אברהם אבינו שהי' איש החסד לכל בנ"א כידוע הי' הנהה ומתענג מאד בשפע טוב חסדו במה שהי' נותן לחם לאכול ובגד ללבוש להחיות רוח שפלים ותענוג הזה שהי' מתענג מן החסד זהו עיקר חיות מדת חסדו וסיבת התרחבותה וההוראה לזה הוא מן ההיפך שכאשר לא היו לו אורחים להשפיע להם מחסדו הי' בצער גדול מאד ואם הי' זה רק מצד המדה של חסד הרי אין החסד בכחה רק כשיש מי שיקבל החסד אלא ודאי שעיקר מציאות קיום החסד הוא רק מחמת כח התענוג שמתענג בחסדו וע"כ כשאין לו אורחים והוא היפוך התענוג וע"כ יש לו צער שהצער הוא היפוך התענוג דהיינו כשלא ימצא את התענוג בפ"מ וכידוע וד"ל, ועד"ז גם בשאר המדות וגם במדת הגבורה שהוא טבע האכזריות והכעס לשפוך חמתו על בנ"א הנה זאת היא התענוג שלו בשפוך חמתו שהרי מאז ינות דעתו וישקוט כי הגיע למחוז חפצו ותענוגו שהרי אם יעצרוהו ויעכבוהו מלכעוס ולשפוך חמתו יצטער

נוסחא שניה

ב"ה להיות נראה ליי"ש ודבר נפרד בפ"ע כו' וזהו מ"ש ומשם יפרד והיו לד' ראשי' שבי"ע הם עולמו' הנפרדי' כו' נתהפך לאור שנתברר ונתעלה לשרשו הנעלה כמקדם [נמצא מבחי' היש ונפרד מאלקות שאינו אלקות נעשה ונתיחד בבחי' אלקות ממש כו'] שכ"ז הוא נעשה ונתברר ע"י מלכו' דאצי' שהיא מקור דבי"ע המשפלת אי"ע בעוד לילה לבי"ע לברר בירורין לאהפכא מחשוכא לנהורא וכמ"ש גם חושך לא יחשיך ממך, פי' אף החשך לא יחשיך מפני שמתהפך לאור ממש דהיינו בחי' התבררו' הניצוצין מן חשך הקליפות להיות בחי' אור ממש להתיחד עם אור א"ס ב"ה כמקדם השבירה כו', והנה לכך נמצא בחי' השראת העונג עליון במל' דאצי' מאחר שהיא מקור דבי"ע שמבררת ברורי נוגה דבי"ע לאהפכא מחשוכא לנהורא שמזה יעלה לנח"ר ועונג גדול לפניו ית' שכאשר נתבררו הניצוצין מתוך חשך הקליפות לאור כו' [שמה שלא הי' אלקות נעשה אלקות כו'] כמ"ש גם חשך לא יחשיך ממך מפני שנתהפך לאור כנ"ל יעלה מזה שנח' ותענוג גדול לפני כבוד מלכו' דאצי' ית'. ועוד אף בלא"ה ימצא העונג שורה במל' דאצי' המתפשטת למלוך על כל עולמים כמ"ש מלכותך מלכו' כל עולמים וכו' כמו עד"מ במלך שהוא מתנשא למלוך על מדינות רבות שמההתנשאו' של כבוד הדר מלכותו מן העם רב המנשאים כבודו והדרו תמיד יהי' מלא תענוג וחדוה ואין עצבות נימצא לפניו שמדחה העצבות מלפניו והוא תמיד מלא תענוג וחדוה מההתנשאות של כבוד המלוכה שמזה גבה לבו תמיד בתענוג ונחת גדול כו' כך עד"מ ודוגמא זו למעלה במלך מה"מ הקב"ה כאשר עלה ברצונו

מאד כו' וא"כ גם במדת הגבורה עיקר חיותה וקיומה הוא ממה שמתענג במדה זו כמו שמתענג איש החסד במדת חסדו וכנ"ל וד"ל, ועד"ז גם בשאר פרטי המדות כמו הנצחון וההתפארות וכו' עד במדה העשירית היא מדת מל' גם היא עיקר חיותה וקיומה אינו אלא כח התענוג במה שמתענג במדת המלוכה שהוא ההתפשטות וההתנשאו' אלא אמלוך כו' להיות יש ודבר כו' ובלתי זה העונג לא היתה מדת המל' מתפשטת כלל וכנ"ל בחכמה וחז"ג כו' וד"ל, והנה בכלל התענוג הזה שיש במדת מל' הוא ג"כ לשלוט על שכנגדו ושידוע לו מי שמרד כנגדו או מי שנתרחק מאד כאשר יבא להתקרב כנראה בחוש שמלך ב"ו יתענג מן אנשי המדינה רחוקה מאד כשיבאו להסתופף בצלו כו' והוא מצד טבע מדת המל' להתפשט ולהתנשאות אלא אמלוך כנ"ל וכרחוקים יותר יותר יתענג בשליטה וממשלה עליהם מעל הקרובים כו' וד"ל, והנמשל מכ"ז יובן למשכיל למעלה דע"ס דאצ"י כחבי"ד חגי"ת כו' עיקר מציאות שפע קיומם מן המאציל העליון הוא רק ע"י בחי' העונג העליון הוא בחי' עתיק שירד ממקור כל התענוגי' הנק' עתיקא דכל עתיקין כו', שהוא אשר מתפשט ומתלבש בכל הספי' ובו תלוי עיקר חיותם וקיומם וכנ"ל במשל אבל בבחי' מקור כל התענוגים אין הי"ס מקבלים כלל כי הוא למעלה מעלה

נוסחא שניה

ומחשבתו הקדומה ית' לומר אלא אמלוך כו' להיות מתפשט כבוד מלכותו ית' על העם הזרים ונפרדים דוקא כי אין מלך בלא עם דייקא ומזה יהי' עושה לרצון ונח"ר לפניו שכך עלה ברצונו הפשוט ית' לכך נמצא העונג העליון מלובש ושורה בתמידות במלכו' דאצ"י מקור דבי"ע להיות מתנשא' למלוך על כל העולמות בי"ע ולהיות מזה המלוכה וממשלה עצמו לנח"ר ותענוג תמיד לפני כבוד מלכותו ית' ואין עצמות לפני המקום ב"ה כנודע.

ב) **והענין** הוא כמ"ש בס"י נעוץ תחלתן בסופן וסופן בתחלתן דוקא והיינו כמ"ש בע"ח שהחוט והקו של אור א"ס ב"ה הנמשך בעולם האצ"י הוא מסתיים ונפסק במל' דאצ"י סוף כל דרגין דאצ"י ואינו נמשך משם עוד להתפשט בבי"ע כ"א נפסק ומסתיים שם במל' דאצ"י ע"ז יש מסך ופרגוד המבדיל בין אצ"י לבריאה שלא תגיע שפע אור א"ס ב"ה של הקו וחוט שבאצ"י להופיע אורו בבריאה כ"א ונפסק ויסתיים באצ"י בסוף עולם האצ"י היינו במל' דאצ"י כנ"ל וד"ל.

והנה עצם העונג עליון הוא הגבה למעלה מאוד נעלה אף מבחי' החכמה דאצ"י כי עצם העונג עליון הוא למעלה מע"ס הנאצלי' שהוא מבחי' עצמות המאציל ית', אך ורק כשנמשך הארת העונג עצמו של עצמו' המאציל ית' אל י"ס להנאצלי' אזי ראשית ההמשכה וההתגלות שלו הוא בחכמה דאצ"י שהיא הראשית לנאצלי' כמ"ש ראשית חכמה וגו' וכמו עד"מ בנפש

גם מבחי' העונג הנמשך בהם להתהוות מציאותם ודל', וראשית כח שפע עונג העליון הנק' עתיק ימצא בחכ' דאצי' תחלה לכל הנאצלים כי החכ' נאצלה תחלה כידוע שנק' ראשית כמ"ש ראשית חכמה כו' ואח"כ בנינה ואח"כ במדות חג"ת ונה"י עד בחי' המל' דאצי' מדה העשירית וגם בה יתלבש מבחי' עתיק והוא התענוג שימצא במדת ההתפשטות והתנשאות דמדת מלכותו ית' כי אין מלך בלא עם כידוע וכענין אנא אמלוך כנ"ל במשל ודל', ובכלל זה הוא התענוג שימצא ממה שהמל' מבררת בירורי רפ"ח ניצוצים שנפלו בנגוה ולאכפיי' לסט"א כו' ולאתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא והיינו כמשל הנ"ל שהרחוקים יתקרבו שבוה יותר מאיר אור תענוג שבמדת המל' מטעם הנ"ל וכמ"כ בחי' רפ"ח ניצוצין שנפלו ונתרחקו מאלקי' חיים כאשר יעלו לה' ויכללו בבחי' אלקות הרי מה שהי' נפרד ואינו בחי' אלקות ניכלל ונעשה בבחי' אלקות זהו תענוג גדול מטעם הנ"ל ודל', והנה כל הנ"ל בהמשכת העונג העליון ב"ס דאצי' אין זה בכל ההשתל' עד העשי' אלא רק בעולם הנאצלים בלבד והוא ע"ד הפרסא והפרגוד שמפסיק בין האצי' לבי"ע לפי שמשם ואילך כבר נפסקת בחי' הקו והחוט מאור א"ס שבבחי' עתיק הנ"ל שירד ממל' דא"ס כידוע כי אין בחי' הקו והחוט הזה

נוסחא שניה

האדם כשמשכיל בלבו איזה השכלה נפלאה בסקירה ראשונה של השכלה חדשה היא שנתחדשה לו פתאום יתענג מאד היינו בתענוג נפלא כנראה בעליל שישתעשע בשעשוע ועונג נפלא מאד מפני שראש התגלות התענוג הוא בחכמה דוקא כי שרש התענוג הוא הגבה למעלה מן החכמה רק ראשית התגלות הארת התענוג היא בראשית חכמה שהיא הראשית לכל העשר בחי' של נפש כנודע כך עד"מ למעלה ראשית ההתגלות של המשכות העונג עליון של המאציל ית', הוא בחכמה דאצי' שהיא ראשית הנאצלי' לכך ראשית הגילוי של העונג עליון הוא בה דייקא כנ"ל. ואח"כ משתלשל העונג ונמשך במורד יותר למטה לתוך המידות דאצי' שנק' ז"א דאצי' ומתפשט והולך בתוך כל העיס' דאצי' עד שמגיע לסוף כל דרגין דאצי' בחי' מל' דאצי' ששם מסתיים ונפסק הקו וחוט של אור א"ס ב"ה היינו בחי' המשכת העונג עליון שמתסיים בתוך מל' דאצי' וז"ש נעוץ תחלתן בסופן דייקא דהיינו שראשית חכמה דאצי' מאירה במל' דאצי' בחי' שפע עונג העליון המגיע אליה תחלה קודם לכל מפני שבהסוף והתכלית כל דרגין מתגלה דוקא הארת הראשית דוקא כנ"ל בס"י נעוץ תחלתן בסופן דוקא ולכך מאחר שמל' דאצי' היא הסוף ותכלית כל דרגין דאצי' שבה מסתיים החוט ונפסק כו' מתגלה בה הארת הראשית חכמה דאצי' שכמו שבחכמה שורה העונג העליון בתמידות כך במל' דאצי' סופא דכל דרגין שורה העונג עליון בתמידות אך בה בלבד שורה העונג עליון היינו הארת הקו וחוט של אור א"ס ב"ה שמאיר בתוך כל עולם האצי' עד מל' דאצי' בלבד ולא יותר ששם נפסק החוט ומסתיים בה

מאיר רק באצ"י בלבד לפי שהוא בחי' אלקות ממש ואין שם תערובות טו"ר כלל משא"כ בבי"ע דכתי' בהם ומשם יפרד כו' ונקראים עולמות הנפרדים יש מאין כידוע וע"כ נפסק שם הארת הקו והחוט מאור א"ס ע"י הפרסא המבדלת וכידוע שנק' ג"כ בשם מעקה כמ"ש בע"ח ולזה הטעם גם בחי' המשכות עונג העליון מבחי' עתיק הנ"ל כלה ומסתיים במל' דאצ"י ואינו יורד משם ואילך בבי"ע לפי שבחי' העונג הזה לא נמצא רק בבחי' הקו והחוט שנמשך מאור א"ס בהיות שהוא השרש והמקור למציאות כל האצ"י כנ"ל, אבל במל' דאצ"י עדיין מאיר התענוג בשלימות להיות כי בחי' הקו והחוט מאיר בה כי היא אחת ממדותיו ית' רק שהיא בחי' האחרונה במדרגה ונק' סופא דכל דרגין כידוע וד"ל, ועם כל הנ"ל יובן פי' המאמר הנ"ל דהאי רוחא אתפשטותא דהאי נקודה פי' נקודה ידוע שהוא בחי' מל' דאצ"י הנק' אימא תתאה ונק' מפני זה בשם נקודה בלבד להיותה סופא דכל דרגין וגם להיות בחי' נקודה העשירי' מכל ספי' וספי' כידוע ואתפשטותא דהאי נקודה היינו האי רוחא שבא מבחי' העונג העליון שנמצא בה ביומין דחול ג"כ והוא עפי' הנ"ל דעיקר ההתפשטו' בתוספת ברכה בכל ספי' וספי' הוא רק מבחי' העונג העליון כו' לכך נק' בשם אתפשטותא כו' וד"ל, ומה שאמר במאמר

נוסחא שניה

ממ"ש ולא יתפשט שפע העונג של הקו וחוט בכריאה כלל כ"א נשאר באצ"י שנסתיים במל' דאצ"י ושם הוא מקום ההפסק שלו וסיומו ממש כו' וד"ל.

ג) והנה כאשר יורד שפע העונג עליון מחכמה דאצ"י למל' דאצ"י אזי עובר דרך כל הע"ס דאצ"י שמחכמה עד מל' דאצ"י ומתלבש העונג עליון בתוך כל הי' כלי' דע"ס ממש כמו עד"מ בנפש האדם נמצא מציאות העונג בתוך כל הע"ס של הנפש שהוא עיקר הקיום והחיות שלהם כנראה בעליל שמי שהוא חסדן בטבע שמתענג בהשפעת חסדו לזולתו וההיפוך של החסד דהיינו כשימנע לו מלהשפיע רב חסדו אזי יצטער מאד בצער גדול שהצער הוא היפוך העונג כנודע, ומאחר שמניעת השפעת החסד יגרום לו צער שהוא היפך העונג ממילא ישמע מזה ההיפך לזה שכאשר משפיע את החסד הוא מתענג מזה מאד, כנראה באברהם אבינו מזה שהי' חסדן גדול והי' מכניס אורחים אף ערביים כו' שהי' מתענג מהשפעת חסדו מאד והראי' לזה מההיפך שכאשר לא נזדמנו לו אורחי' נצטער מאד שהוא היפך העונג וכמ"ש וירא אליו ה' וגו' שזימן לו ג' מלאכי' לאכול אצלו כו' נמצא מוכרח מזה שהעונג מלובש במדת החסד כנ"ל, וכן הוא מלובש במדת הגבורה ההפכיי ומנגדת אל מדת החסד, כנראה בעליל באדם שהוא כעס וקצף גדול על רעהו ומכה אותו בחמתו שמתענג בעת ההיא מזה החימה וחרון אפו אשר יענה אותו בעינויים קשים כו', והראי' לזה ההיפוך יוכיח עליו שכאשר ימנעו אותו מלשפוך חרון אפו עליו שלא יניחו אותו שיכה

השני האי רוחא אתהני כל ו' יומין מעתיקא דכל עתיקין הענין הוא כנ"ל
 דהתפשטות העונג העליון נמצא הוא בכל הי"ס דאצי' וכללותם הוא בחי' ז"א
 דאצי' והוא ו' יומין דחול שנמשך ממנו בבי"ע יום הראשון מבחי' חסד דאצי'
 וכידוע, וזהו האי רוחא פי' בחי' ההארה מאור דעתיק סתם שנמצא בכל
 האצי' ובפרט בשית יומין דז"א בחול שרשו נמשך וירד מאור עצמות א"ס
 ב"ה הנק' עתיקא דכל עתיקין ומשם אתהני האי רוחא ומקבל תחלה בחי'
 השפע עונג ממקור כל התענוגי' כנ"ל ואח"כ מתפשט בכל הי"ס דאצי' וכנ"ל
 עד בחי' מל' דאצי' וכו' ובליל שבת הוא בחי' עליות העולמות כולן כמשיית
 בסמוך ויש אז יתרון מעלה הרבה מזה ע"כ לא אמר רק שיתא יומין דחול
 בלבד וד"ל, ומ"ש וביומא דשבתא נחית ואתסחי בג"ע בלילא כו' וגם להבין
 מה שאמר בראש המאמר אתהני בהאי יומא מהנאתן דישראל כו' יובן עפ"י
 הקדמה בתחלה להבין שרש ענין השבת שאז עליות העולמו' ומהו ההפרש
 בין חול לשבת, הנה כתיב ויכולו השמים והארץ וכו' וישבות ביום השביעי
 וכו' וידוע המשל בזה כמו שינוח האדם ממלאכתו כמו מלאכת הכתיבה או
 מלאכת הציור והבנין וכדומה הנה עיקר ענין המנוחה הוא שאותו שכל
 ומחשבה שהי' טרוד בעסק הכתיבה והציור עולה ובא לבחי' עצמות שכלו

נוסחא שניה

אותו כדומה אזי יהי' שרוי בצער גדול אשר הצער הוא היפך העונג מוכרח
 לזה ההיפך לזה שבשפוך חרון אפו עליו יתענג מזה עצמו כו' כנ"ל. ועד"ז
 מתפשט שפע התענוג בכל המדות כולן בנצח והוד כו', וכמ"כ עדי"מ למעלה
 שמתפשט שפע העונג עליון בתוך כל העי"ס דאצי' מדי עברו מחכמה דאצי'
 למל' דאצי', אזי עובר דרך כל העי"ס ומתלבש בתוך כולם עד שמגיע למל'
 דאצי' ששם מסתיים ונפסק החוט של אור א"ס ב"ה עד שנשאר שם באצי'
 ולא יגיע אורו בבי"ע כלל וכלל כנ"ל וד"ל.

והנה כ"ז הוא בששת ימי המעשה דכתי' ששת ימי' תעבוד ועשית כל
 מלאכתך שהמה מעשה הבריורין דנוג"ה דבי"ע שנשפלת מל' דאצי'
 בבי"ע לברר ברורי נוג"ה כמ"ש ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וגו',
 שהתענוג הנמצא בה מחמת אלו הברורי' שנתבררו מנוג"ה דבי"ע שנת'
 שנחפך מחושך לאור כמ"ש גם חושך לא יחשיך וגו' כנ"ל נשאר למעלה
 באצי' עצמו ואינו מתפשט כלל אף בעולם הבריאה כנ"ל מפני שהחוט של
 אור א"ס ית' הנמשך בכל עולם האצי' דהיינו בחי' המשכת עונג עליון הוא
 מסתיים ונפסק במל' דאצי' לכך לא יגיע אורו אף בבריאה כלל זולתי נשאר
 בעולם בעולם האצי' כו' משא"כ ביום השבת מתחלק שפע העונג עליון לבי'
 חלקי' מחציתו נשאר באצי' ומחציתו מתגלה למטה בבי"ע, והיינו מ"ש בזוהר
 דאתפלג לעילא ונהיר ואתפלג לתתא ונהיר ועי"ד כתי' ביניי ובין בני ישראל,
 ביניי הוא חולקא עלאה מחציתו שנשאר באצי' אשר איהו וגרמוהי וחיהי חד

ותבונתו וכן בהשפעת שכל הרב לתלמיד ששכל הרב הי' טרוד בצמצום אותו קטנות שפע השכל לתלמיד ובנוחו מלהשפיע יבא שכלו שהי' מצומצם בשפעו לבחי' עצמות שכלו ותבונתו הרחבה וא"כ הי' כמו עליי' השלהבת הקטנה שעולה ונכלל בפני האבוקה הגדולה להיות מתבטלת במקור הגדול שנחצבה משם, וכדומה לזה יובן למשכיל למעלה דכל י"ס הנאצלים הן בבחי' התפשטות אור בדרך ירידה והוא ע"י צמצום גדול כידוע ובעלות אותו הצמצום למקורו העצמי במאציל עצמו נק' מנוחה ממלאכתו, וזהו וישבות מכל מלאכתו כו', כי בחי' עצמות אור א"ס הוא למעלה מעלה מ"ס הנאצלים כנ"ל והנה בעלות כל הצמצומי' שבי"ס למעלה במקור חוצבם אז גם אותו בחי' העונג העליון שירד ונתלבש בהם לסיבת קיומם כנ"ל עולה ג"כ עמהם ועולה בראש וראשונה להם לפי שאותו התענוג הוא מתגלה ביתר שאת אחר גמר הפעולה של המדה דוקא וכמו שנראה בחוש שאחר גמר פעולת החסד יתגלה העונג דהיינו מה שיתענג מפעולת החסד כנ"ל וכן מגמר שפע שכל הרב לתלמידו יתענג משוב שפעו אחר גמרה דוקא, ועד"ז בכל המדות וא"כ בעלות הצמצום לבחי' עצמותו יעלה אותו העונג שמתגלה בגמר השפע תחלה להמדות וד"ל, והנמשל יובן למעלה במ"ש ויכולו השמים והארץ כו'

נוסחא שניה

שהוא בחי' אלקות ממש כי אצ"י הוא עולם האחדות כנודע לכך אומר על חולקא עלאה בינ"י ממש שהוא יחיד ומיוחד עמו ית' עד שנק' על שמו עצמו ית', ובין בני ישראל הוא מחציתו השני שמתפשט בבי"ע כו' כנ"ל.

הי' והענין הוא, דהנה כתי' אלה המלכ"י אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך וגו', וימלוך כו' וימת כו' וימלוך כו', שהם ז' מלכין קדמאין דתוהו שלמעלה מן האצ"י שמתו ונפלו דרך שבירה לנוג"ה דבי"ע שהם כל הדברים המותר' דבי"ע שכל התענוגים גשמיים דבי"ע המלובשי' בדברי' המותרים הוא הכל מבחי' שבירת הכלים דתוהו ששרשם הוא מקור התענוג'י' בחי' אור א"ס ב"ה וכאשר נשתכרו הכלי' אזי נתפזרו הניצוצין בבי"ע להיותם מתלבשים בקליפת נוג"ה הם כל הדברים המותר' דוקא. והנה ידוע שקליפת נוג"ה הוא חצי טוב וחצי רע ולפעמים מתעלה וניכללת בהטוב דקדושה לגמרי ולפעמי' יורדת ונכללת עם הרע דסט"א לגמרי כמ"ש בלק"א ע"ש, פי' כי כל המאכלות המותרות ודומה לזה כל התענוג'י' גשמי' של עוה"ז הוא בחי' קליפת נוג"ה שמעורב' טו"ר יחד, דהיינו שהטוב שבה הוא מצד שרשו של התענוג המלובש במאכלי' המותר' בכל פירות המתוקי' כמו תפוחי' שקדים ודומיהן שהוא נמשך ממקור כל החיים ומקור כל התענוג'י' בחי' עצמות אור א"ס ית' רק שנפל דרך שבירה למטה להתלבש בנוגה

פי' ויכולו לשון כלות הנפש בבחי' השעשועים והעונג כו' דהיינו שאותו העונג שמתגלה ב' מאמרות יהי אור תדשא הארץ כו' אחר גמרם דוקא כנ"ל ביום השבת עולה ונכלל במקור חצבו במקור כל התענוגים במנוחתו ממלאכתו מטעם הנ"ל וד"ל. וזהו וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד פי' מאד הוא בחי' עצמות השעשועים שנק' מאד בלי גבול מפני שהוא בבחי' א"ס ממש, וזהו דוקא לאחר שראה את כל אשר עשה כו' דהיינו לאחר שגמר פעולתו ונתגלה בחי' עונג דבחי' עתיק שמתלבש בהם כנ"ל ועלה ונכלל למעלה כנ"ל ואז הוא בא לבחי' שעשועי' העצמי' ומקור כל התענוגים הנק' טוב מאד וזהו ביום השבת דוקא מטעם המנוחה כנ"ל וד"ל. והנה כתיב את שבתותי תשמרו כו' שיש ב' מדרגות בשבת דהיינו הא' מלמטה למעלה בבחי' העלאת הענג כנ"ל והב' בבחי' המשכה מלמעלה למטה שבחי' עצמות השעשועים יורד אח"כ להאיר למטה בבחי' עתיק סתם שבנאצלים בתוספת ההארה כו' והוא מסיבת העליי' שהי' תחלה לפי שכל עליי' גורמת ירידה והמשכה אח"כ ביתר שאת כידוע, וזהו ויכל אלקים כו' שבחי' אלקי' המצמצם כלה מפני בחי' תוספת ההארה וההמשכה שבאה מעצמות השעשועים וכו' וד"ל, וזהו שרש ענין השבת שבשבת הוא בחי'

נוסחא שניה

דביע אשר הם עולמו' הנפרדים בבחי' יש ודבר בפ"ע, כמ"ש ומשם יפרד וגו' לכך נתגשם התענוג המלוּבש בנוג"ה דביע להיות נרגש בבחי' יש ודבר נפרד בפ"ע הן כל התענוגי' גשמיים של עוה"ז המלוּבשים בכל המאכלות המותרות ובכל הפירות המתוקי' כו' וזהו הרע שבה שהוא בחי' הגשמת התענוג גשמי' שמלוּבש במאכלו' המותרות עד שהאדם אוכל לשובע נפשו ממש למלאות תאוות נפשו באכילה ההי' שכח התאוה הלזה הגשמי המלוּבש בו הוא בחי' הרע שבנוג"ה כו' כנ"ל.

ד) והנה ידוע שבשבת הוא זמן עליות העולמות כולן כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש שהוא בחי' מנוחה לחי' עולמי' כמו עדי"מ בחכם גדול המצמצם שכלו בצרופי אותיות הדיבור שלו איך להסבירו לתלמידו הקטן שזהו צמצום ושפלות גדול קמי' שמוכרח לצמצם את השכל ולהשפילו בהלבשה בצרופי אותיות הדיבור ולהסביר לתלמיד קטן כו', או שמצייר איזה ציור נאה שמוכרח לצמצם שכלו הגדול במעשה גשמיות במלאכת הציור ההוא שזהו ירידה וצמצום גדול לגבי עצמות השכל לכן אח"כ כשגומר מלאכתו מלאכת הציור ההוא או שגומר השפעת שכלו לתלמידו, שאזי ינוח שכלו במנוחה שלימה שבא וחזר השכל לקדמותו אל עצמותו ממש שאז יתענג מאד כשינוח במנוחה שלימה שנסתלק

עליות העולמות כידוע דהיינו בחי' עליי' העונג העליון הנ"ל וגם הוא בחי' המשכת העונג העצמות מלמעלה למטה והיינו ויברך אלקים את יום השביעי כו' וכמ"ש במ"א וד"ל, וזהו עיקר ההפרש בין שבת לחול דאע"פ שגם בשיתא יומין דחול האי רוחא אתהני מבחי' עתיקא דכל עתיקין שהוא מבחי' עצמות השעשועים כנ"ל היינו בדרך השתלשלות ע"י צמצומים רבים כנ"ל, אבל בשבת מפני בחי' העליי' הנ"ל כמ"ש וירא אלקים את כל אשר עשה כנ"ל בא ונמשך עצמות השעשועים למטה בבחי' גילוי ממש שהוא ביתר שאת הרבה משהוא יורד ע"י צמצום בלבד כידוע וד"ל, וזהו וקראת לשבת עונג פי' הקריאה הזאת היא בחי' המשכת עצמות השעשועי' להאיר בשבת וכנ"ל וד"ל.

והנה כדי להבין כללות ענין המאמר הזה בהאי רוחא דאתהני מהנאותן ותענוגים דישראל כו' ובמה שסיים המאמר דאתחוי מעילא ותתא פלגי אתנהיר כו' הה"ד ביני ובין בני' כו', יש להקדים עוד ענין א' והוא אשר ידוע דהתענוגי' הגשמיים הנמצאים בעוה"ז במאכל ומשתה וכיוצא בהם שרשם הי' בבחי' עונג העליון אך שירדו ונפלו מעולם התהו מז' מלכין קדמאין כמ"ש ואלה המלכים אשר מלכו כו' ע"י שבה"כ כידוע, והנה מבואר

נוסחא שנייה

השכל אל עצמותו ממש כנ"ל, כך עד"מ למעלה דכתי' ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ, שהוא כביכול בחי' עמל ויגיע נגדו ית' שיושפל כי"כ במורד למטה להתלבש בעשרה מאמרות שבמל' דאצי' לברוא כל העולמו' כולו אשר כלא חשיבי קמי' בלי תפיסת מקום כלל ולכך ביום השביעי שבת וינפש כביכול שנח במנוחה שלימה שנטתלקו האורות למקורו אל עצמותו ית' כנ"ל במשל וזהו שבשבת הוא בחי' עליות העולמות בחי' הסתלקות אל עצמותו ית' כי בו שבת וינפש במנוחה שלימה ממש וכאשר בא אל עצמותו ית' במנוחה שלימה אזי מתגלה שם בבחי' עצמותו ית' עצמות העונג עליון מזה המנוחה ממש כנ"ל במשל. וזהו בשבת דמעלי שבתא כו', שאז זמן עליות העולמות כולן בחי' הסתלקות אל עצמותו ית' כמ"ש בו ויכולו' השמי' והארץ וגו', ויכולו' הוא מלשון כלתה נפשי וגו' שהיא מלשון חיבה והסתלקותם למקורם בחי' עצמותו ית' ולז"א ויכולו' פי' שנחמדו בהסתלקות בכלות נפשם ממש אל עצמותו ית' (בל"א זייא זיינען פאר ליכט געווארין זהו לשון ויכולו') אשר מתגלה התענוג למעלה בבחי' עצמותו ית' כמ"ש וירא אלקי' את כל אשר עשה והנה טוב מאד, פי' שלאחר גמר מלאכתו דוקא ששבת וינפש במנוחה שלימה אל עצמותו ית' אז ראה את כל המעשה אשר עשה והנה טוב מאד וזהו בחי' העונג שלמעלה בעצמותו ית' לאחר ההסתלקותו אל עצמותו ית' לשבות ולנוח במנוחה שלימה כנ"ל. אך לאחר ההסתלקות אל עצמותו במנוחה שלימה שאז העונג למעלה בעצמותו ית' ממש, אזי נמשך העליון מלמעלה במורד למטה להשביע כל העולמות בטו"ב

למעלה דבחי' העונג העליון שמתלבש בייס הנאצלים הנה היא כלה ומסתיים במל' דאצי' ואינו יורד בבייע לפי שמשם ואילך נפסק בחי' הקו והחוט כו' ע"י הפרסא המבדלת כו' וזהו דוקא כו' יומין דחול אבל בשבת להיות כי בא ונמשך בחי' עצמות השעשועי' בעולם הנאצלי' שהוא בחי' מקור כל התענוגים ע"כ אז דוקא יוכלו כל התענוגים שנפלו בבייע מעולם התהו כנ"ל לעלות וליכלל במקור כל התענוגים ששורה בהאי רוחא כו' כי הנה מבואר למעלה שגם בבחי' מל' דאצי' יש בחי' עונג העליון גם כו' יומין דחול אלא שהוא במדה וקצבה בלבד דהיינו רק לצורך התפשטות המדה דמל' וגם מה שמבררת בירורים דרפ"ח כו' לאכפייא לסט"א כו' או לאתהפכא כו' הרי נכלל עונג זה בכלל בחי' עונג העליון ששורה במל' כמשל הנ"ל במלך ב"ו שמתענג מהתקרבות הרחוקים כנ"ל וכמ"כ למעלה מבחי' בעלי תשובה שמהפכים הרע לטוב או בנשמות הגרים שבאים ומסתופפים בצל השכינה והם היו רחוקים תחלה בעמקי הקליפות זהו תענוג גדול כנ"ל, אבל בשבת שהבירורים אסורים כידוע דמלאכת בורר אסור בשבת אין בחי' הבירורים מעוררים בחי' העונג במל' ועוד מפני שעונג זה הוא מצומצם במל' כדי מדתה בלבד אבל בשבת הרי שורה בה עונג היותר נעלה שהוא מבחי' מקור

נוסחא שניה

העליון ונועמו ית', וזהו בשבתא דיומא שאז נמשך שפע עונג העליון מלמעלה למטה אל תוך כל העולמות להשיעם מטובו ונועמו ית' וע"ז נאמר ויכל אלקיים ביום השביעי, פי' שנמשך הויכ"ל שבאלקי' הוא בחי' עונג עליון אל יום השביעי שהוא בחי' המשכת העונג מלמעלה למטה כנ"ל וד"ל. ועל אלו ב' בחי' ומדרגות שונות שמתגלה בשבתא דמעלי שבתא ובשבתא דיומא נאמר מארז"ל אלמלא היו שומרינן ישראל שתי שבתות כהלכתן כו' פי' כסדר הליכתן שבשבתא דמעלי שבתא סדר ההליכה בקודש הוא מלמטה למעלה בבחי' עליי' והסתלקות בכלות הנפש אל בחי' עצמותו ית' להתענג על ה' למעלה מעלה כעצמותו ית' כנ"ל, ובשבתא דיומא סדר ההליכה בקדש הוא ההמשכה וירידת השפע עונג העליון מלמעלה למטה כנ"ל וכמ"ש במ"א ע"ש.

ה) והנה מאחר שבמעלי שבתא הוא זמן עליות העולמות כולן לכך מתעלה אף קליפת נוגה או ורוצה אף הרע שבה ליכלל בקדושה לזאת נאמר בזוהר (מע"ל הנ"ל) ת"ח ביומא שתיאתא כד מטא זמנא דערב דליג לגו ההוא נהורא מדורא דאשא וסלקא לעלא לאעלא גו גווינין כו' כדין חד שלהובא נפיך ובטש בההוא מדורא כיון דבטש ב"י מתגלגלין כו' בנוקבא דתהומא רבא ואתמרין ויתבא תמן כו', והיינו ההוא שלהובא בטש בהרע

כל התענוגים ואין עונג זה נחשב לעונג כ"כ כו' אך ממילא ומאליו עולים ונכללים כל התענוגים שנפלו בשבירה בהאי רוחא שהוא אתפשטותא דהאי נקודה בשבת ביתרון מעלה הרבה מבחול מפני שיש בו מבחי' מקור כל התענוגי' והי' עד"מ בהתכללות הנר קטן בפני האבוקה הגדולה דמה שנמשך האור הקטן בגדול ידוע הטעם לפי שכל עלול נמשך ומתכלל בעילתו שהוא מקרו חוצבו כמו"כ למעלה מפני ששרש התענוגים נחצבו מעולם התהו רק שירדו ונפלו למטה בכי"ע אך בשבת שיש באצי' בחי' מקור כל התענוגי' בבחי' גילוי רב אז נמשכו מעליהם כל ניצוצי אורות רפי"ח שנפלו ונכללו במקור חוצבם כו' וד"ל, והי' כמשל הבן שיצא לארץ מרחק בשביה ובכואו אל אביו שמתענג האב תענוג נפלא שאין כמוהו בתענוגים והוא לפי שהבן נלקח מעצמות האב וכשבא אל אביו חוזר הדבר לעצמותו כו', כמ"כ מפני ששרש התענוגי' הי' בעולם התהו וירדו שעולים ונכללים למעלה חוזר הדבר לעצמותו כו' וזהו עיקר העונג בשבת למעלה שזהו יותר תענוג מהתהפכות רע לטוב ע"י טבע מדות המל' אנה אמלך הנ"ל בו' יומין דחול כי אין זה בא מצד העצמות וד"ל, אמנם הנה ידוע שיש

נוסחא שניה

דנוגה לדחותו ולהעבירו ממנו שלא יתעלה עם הטוב דנוגה ג"כ למעלה ליכלל בקדושה שהרע נדחה לחוץ שמשפילו' אותו ע"י בטישת חד שלהובא כו', והיינו ענין רחיצה בחמין בע"ש כנודע שזהו ענין שלהובא דבטש ברע שבנוגה לעכבו מלהתעלות ג"כ למעלה כ"א הוא נדחה לחוץ כנ"ל, זולתי הטוב שבנוגה בלבד מתעלה לקדושה ע"י המאכלי' דשבת, והיינו שבחי' הטוב שבנוגה הוא בחי' העונג המלובש במאכלי' המותרות דנוגה דבי"ע ששרשו מז' מלכין קדמאין דתוהי' שנמשך ממקור התענוגי' ית' רק שנתגשם בבחי' השבירה להתלבש בנוגה דבי"ע להיות יש נפרד בפ"ע כנ"ל, אי לזאת כשנמשך שפע עונג העליון בשבת מלמעלה למטה שזהו מדריגה השנית המתגלה בשבת כנ"ל, אזי ניכלל התענוג המלובש במאכלות המותרות דג' סעודות דשבת בביטול והתכללות אמיתי בעצם השפע של עונג העליון היורד למטה אליו ביום השבת כביטול הנר בפני האבוקה שמחמת רבוי האור של האבוקה מתבטל מפניה האור מועט של הנר עד שהאבוקה שואבת אליה אורה ומסתלק אור הנר אל האבוקה בהסתלקות ממש עד שכבה הנר ממש, והוא מפני שאור הנר הוא מעין האור של האבוקה שנלקחו מעצם אחד יסוד האש כו' רק שהאור של האבוקה גדול מאוד ואור הנר קטן מאוד, לכך מסתלקת אור הנר להבטל ברוב האור של האבוקה בהתכללות גמורה והי' לאחדים עמה ממש כו' כך ממש הוא אופן הביטול והתכללות של התענוג המלובש במאכלי' המותרות דג' סעודות דשבת במקורו בחי' שפע עונג העליון הנמשך מלמעלה למטה, שנכלל בו בהתכללות וביטול אמיתי מאחר

הפרש בק"נ יש שחציו טוב וחציו רע ויש שרובו רע ויש שכולו רע ואין הרע הגמור יכול לעלות בשבת כי אסור וקשור הוא בידי החיצוני' והם כל הדברים האסורים מד'ת ומד"ס שלכך נק' אסור ע"ש שהוא אסור וקשור בידי החיצוני' וכמאמרם אר"י הוא דרביע עלה כו', כלומר הקליפה שורה על דבר האסור וכידוע אבל דבר המותר מד'ת ומד"ס אך שהוא מעורב טו"ר אם בחציו או ברובו כמו התאוות הגשמיי' בתענוגי המאכל ומשתה וכדומה להם דמה שמתענג האדם מהטעמים שבמאכל לתאוות נפשו בלבד הוא מחלק הרע דנוגה כידוע ומה שמתחזק כח שכלו ע"י התענוג הזה ועובד ה' אח"כ הוא עלי' חלק הטוב שבנוגה כידוע, וזהו המאמרי רז"ל בענין המענג את השבת בג' סעודות בשבחי בתיקוני המאכל כמו רבא דמלח כברא כו' מפני שבשבת עולה למעלה חלק הטוב שבנוגה שהוא התענוג שיש בטעמים שבמאכלים במקור כל התענוגים כי התכללות נר בפני אבוקה כניל ונעשה התחברות עונג העליון בתחתון והוא מפני ששרשו נלקח מן העונג העליון כניל וד"ל, אך הנה בחי' הטוב שבנוגה הוא מעורב עם חלקי הרע בתכלית ההתאחדות כדרך כל תערובות כידוע ואיך יפרד מהרע מאחר שהרע דבוק בו והרי אין יכול לעלות כניל א"כ הרע מעכבו לעלות כו', הענין הוא שקודם שיעלה

נוסחא שניה

שנלקחו שניהם ונמשכו ממקור אחד הוא מקור כל התענוגי' ית' רק שנפל למטה דרך שבירה ונתלבש בנוג'ה דבי"ע הם כל המאכלות המותרות לכך כיון שהופיע עליו שפע עונג עליון ממקורו מקור התענוגי' ית' אזי מתכלל בו ומתבטל בו בתכלית הביטול והי' לאחד' עמו כביטול הנר בפני האבוקה והתאחדותה עמה כניל. וזו היא ממש עליותו והתכללות בקדושה ביום השבת דוקא, ודוקא התענוג המלוּבש במאכלות המותר' דסעודות דשבת יוכל להתעלות בקדושה בעונג העליון המתגלה בשבת כיון שהוא מלוּבש במאכלות המותרות שאין נאחזים וקשורים בתוך הקליפות הטמאות לגמרי באיסור וקישור ממש שלכך נקראו מאכלות המותרות שמתורות מן הקליפות שאינן קשורי' בהן כלל רק שהעונג המלוּבש בהן הוא בבחי' ירידה והשפלה גדולה שנתלבש ביש גשמי' הם המאכל' גשמי' דעשי' אבל מאחר שאינו קשור ואסור בתוך הקליפות ממש לכך תיכף שהופיע עליו שפע עונג העליון ממקורו מקור התענוגי' ית' אזי תיכף מתעלה ומתכלל בו בתכלית היחוד וההתכללות עמו, שאין מי שיעכב אותו מלהתעלות למקורו מאחר שהוא מותר מן הקליפות כו' משא"כ התענוג המלוּבש במאכלות אסורות או בשארי דברים האסורי' אינו יכול להתברר כלל משם ולהתעלות למעלה עד שיבולע המות לנצח ורוח הטומאה יעביר מן הארץ, שמאחר שנפלו הניצוצין בשבירה במורד כ"כ למטה להתלבש תוך ג' קליפות הטמאות לגמרי ממש עד שהקליפות מכסי' עליהם והם קשורים ואסורים בתוכם כאדם האסור בכבלי ברזל כו', שזהו בחי' התענוג המלוּבש בדברים האסורי' שלכך נק' אסורים

האדם כל תענוגי גופניות בשבת צריך הוא לרחוץ בחמין בע"ש כדי להעביר ממנו חלק הרע המעורבים בנפש הבהמית שלו שמעורבת טו"ר כי היא מהיכלות דנוגה דעשי' כידוע וכמבואר בענין הרחיצה בחמין בע"ש בכתבי האריז"ל וד"ל, וגם בזהר מבואר זה בדף שקודם לזה המאמר שלמעלה ג"כ יש בחי' שלהובא דנחית כו' ונק' שלהבת י"ה כדי להעביר ולהפיל כל דבר רע מן החיצוני' שלא יתקרבו גם הם בבחי' עליי' העולמות בשבת בגי' סעודתא כו' ע"ש, והוא ענין א' עם ענין הרחיצה בחמין למטה וד"ל, וזהו ענין המאמר הנ"ל דביומא דשבתא נחית האי רוחא ואתסחי בגי'ע כו' פי' אתסחי להעביר ולדחות כל חלקי הרע דנוגה שלא יתדבקו גם הם כו' ע"ד הרחיצה בחמין באדם התחתון וד"ל, אך הטעם דאתסחי האי רוחא בגי'ע דוקא הענין הוא לפי שבאמת שאין ערוך כלל וכלל בין עונג העליון ששורה בהאי רוחא במל' דאצי' לבחי' העונג הגשמי שבבי"ע ואפי' גם מה שהנשמות מתענגים בגי'ע הוא בחי' עונג גשמי לגבי בחי' העונג העליון הנ"ל כידוע וא"כ איך יתחברו ב' הפכיים כאלה שזה יותר עליון במדרגה וזהו יותר תחתון במדרגה הענין הוא כידוע שאין התחברות ב' הפכיים כמו עליון עם

נוסחא שניה

לשון קשר ואיסור ממש (כמ"ש ואסרה איסר וגו') לכך אינם יכולים לצאת משם ולהתעלות למעלה למקורם שהקליפות מכסי' עליהם ומעכבים אותם מלצאת מהם, עד לעיל כשרוח הטומאה יעביר מן הארץ כו' כנ"ל וד"ל.

ו) וז"ה יובן מאמר הזהר הנ"ל באר הטיב, האי רוחא אתהני בהאי יומא מהנאותן דישראל כו' יע"ש, עד אתפלג לעילא ונהיר, ואתפלג לתתא ונהיר, וע"ד כתי' ביני' ובין בני ישראל חולק אחתנא אית לון כחדא, חולקא דלעילא אתעטר בהאי יומא מענוגא עלאה כו', חולקא תתאה אתעטר בהאי יומא מענוגא דלתתא, כו', פי' עיקר כונתו לפרש הטיב איך מתעלה הטוב שבנוגה' דבי"ע היינו בחי' התענוג המלוכב במאכלי' המותרות שנפל דרך שבירה לנוגה' דבי"ע, לקדושה בשפע עונג העליון דקדושה הנמשך מלמעלה למטה ביום השבת, ע"ז קמפרש תחילה אופן העליון דקדושה הנמשך עונג התחתון המלוכב למטה בנוגה' דבי"ע, איך שהם מחולקי' עדיין בהתחלקות גדול בריחוק מקום שהעונג עליון הוא שורה באצי' שזהו בחי' האר' הקו בתוך כל עולם האצי' שנק' עולם האחדות דאיהו וגרמוהי חד עד מל' דאצי' ששם מסתיים הארת הקו ונפסק כו' כנ"ל וע"ז אמר הכתוב ביני' ביני' ממש שזהו עונג העליון דאצי' שהוא חולקא דלעילא דאתעטר בהאי יומא מענוגא עלאה כו' שהוא אחד ומיוחד עם עצמותו ית' בחי' אלקות ממש לכך נק' על שמו העצמי' ממש כנ"ל, ובין בני ישראל הוא חולקא תתאה דאתעטר בהאי יומא מענוגא דלתתא בהני סעודתא כו' שהוא בחי' העונג המלוכב במאכלי' המותרות שהוא נפל דרך שבירה לנוגה' דבי"ע כנ"ל

התחתון כ"א ע"י בחי' הממוצע דוקא שהוא המחברם כו' וגם כאן יש בחי' ממוצע לחבר עונג העליון עם עונג התחתון והוא הג"ע כי הנה ידוע שהג"ע הוא בחי' ממוצע בין בחי' הרוחניי' ובחי' הגשמיות כמו אדה"ר שהי' בג"ע התחתון דעשי' הרי הי' שם בבחי' הרוחניות וגם בבחי' הגשמיות שהרי הוליד שם קין והבל וכו' וגם הנחש הי' שם וכו' והיינו עד עניני הנהגות גשמיים דעוה"ז כו' והוא לפי שג"ע הוא בחי' ממוצע בין הרוחניות והגשמיות וכמבואר דבר זה ג"כ במאמרם בזוהר בדפין שקודם לזה המאמר וכמבואר בע"ח וד"ל, ולזה הטעם אתסחי האי רוחא בג"ע דוקא להיות בבחי' ממוצע ע"כ על ידו יוכל להתחבר עם עונג התחתון בעילתו להתכלל ולהדבק בו בג' סעודות השבת כנ"ל וד"ל. ועד"ז גם ג"ע העליון בחי' ממוצע בין אצי' לבריאה כו' שם ג"כ אתסחי האי רוחא כו' וגם הנשמות נרחצים תחלה בהאי שלהובא כו' כדוגמת הרחיצה בחמין למטה וד"ל ואחר כ"ז נתבאר כללות ענין המאמר בהאי רוחא דאתהני מהנאותן ועונג הגשמי דג' סעודתא דשבת כו' ואתרוי מעילא ותתא פי' מעילא היינו בחי' עונג ותורה מעצמות השעשועים ששורה במל' דאצי' יותר מבחול כנ"ל, ומתתא הוא ע"י התכללות

נוסחא שניה

נמצא הם מחולקי' זמ"ז בתכלי' ההתחלקות וריחוק מקום מאד ביניהם שמחצה העונג עליון דאצי' הוא באצי' בחי' אלקות ממש יחיד ומיוחד עם עצמותו ית' כנ"ל, ומחצה השנית שמתפשט בכ"ע המלובש במאכלי' המותרות דסעודת דשבת הוא בהשפלה וירידה עצמ' מאד להיותו מלובש במאכלי' גשמיים דעשי' כנ"ל, אך אח"כ כאשר יורד שפע העונג עליון דאצי' להאיר בכ"ע אזי מתכלל העונג מלמטה בהעונג עליון הנגלה עלי' בתכלית הביטול וההתכללות כביטול הנר בפני אבוקה והי' לאחדים עמו ממש בתכלית היחוד שמתכללי' הב' רוחין אלו שהם תרין חולקי' כו' שניהם כאחד ממש בתכלית ההתכללות והיחוד כנ"ל, וד"ל.

וְז"ש וביומא דשבתא כיון דנחית ואתסחי בגנתא דעדן בליליא אתענג מענוגא דגופא דסעודתא דמהימנותא ואתעטר ואתענג האי רוחא מעילא ותתא ואתרוי בכל סטרין בעטרא וענוגא דעילא ותתא, פי' שהגן עדן התחתון הוא הממוצע בין רוחניות לגשמיות שהוא המחבר ב' הפכי' אלו רוחניות וגשמיות ביחד שלא הי' אפשר להן להתחבר יחד מאחר שהן ב' הפכי' ממש וזלתי ע"י הממוצע המתמצע ביניהם והוא גן עדן התחתון שהוא ממוצע בין רוחניות לגשמיות שלגבי הרוחניות שלמעלה נחשב לגשמיות ממש כנראה שאדה"ר קודם החטא דר בג"ע בבחי' דירה ממש והוליד בנים שם כמו שדרים אנחנו עתה בעה"ז הגשמי כו', ולגבי עה"ז הגשמי נחשב לרוחניות לכך הוא הממוצע המחבר ב' הפכים הנ"ל ביחד, והיינו בחי' התחברות העונג עליון דאצי' עם העונג התחתון דעשי' המלובש במאכלי' של

התענוגים הגשמיים שעלו ונכללו בעצמות התענוג כנ"ל, ונמצא האי רוחא אתרוי מכל סטרא בתוספת העונג מחמת התחברות עונג העליון בתחתון כו', וזהו שמסיים כד אתוסף ברכאן וקדושה מלעילא אתנהיר וכו', ויובן עפ"י כל הנ"ל כל פרטי דברי המאמר הזה למעיין בו אך ורק מה שמסיים בסוף דבריו אתפליג לעילא ונהיר כו', וזהו ביני ובין בני חולק אחסנא אית לן כחדא כו' צריך ביאור קצת והוא עפ"י הידוע ומבואר ג"כ למעלה דבחי' הקו והחוט דאור א"ס מסתיים במל' דאצי' ע"י הפרסא המבדלת כו' ובחי' הקו והחוט כו' הוא בא מבחי' עצמות אור א"ס, וזהו ביני ופי' בין בניי הוא בעולמות ב"ע ששם הוא בחי' הפירוד ואין הקו והחוט מאיר שם כו' ולא נק' בני, אך הנה ידוע דבחי' מל' דאצי' כלולה מ"ס ובחי' כתר שבה הוא תמיד למעלה באצי' כמ"ש לעולם דברך נצב בשמים שהוא בחזה דז"א כמ"ש בע"ח ובכתר דנוק' ההוא בחי' אתפשטותא דהאי נקודה למעלה מתוספות העונג העצמי כנ"ל ומחכמה עד המל' שמתלבשת בב"ע אין שם אותו האור כנ"ל אך בשבת מטעם המתחברים עונג עליון עם התחתון אתפליג לעילא ונהיר דהיינו בבחי' חצי' הכתר שבה ואתפליג לתתא חצי' הכתר ונהיר היינו בט"ס שבה שמתפשטים בב"ע וד"ל, ולהיות כי בהתחברות זו מעורבים חלק העליון עם

נוסחא שניה

השבת שמאחר שהם רחוקים מאד זמ"ז בריחוק מקום מאד לכך א"א להם להתחבר זולתי ע"י הממוצע המתמצע ביניהם, והיינו שהעונג עליון עובר דרך הגן עדן ואתסחי ב"י אז יוכל לירד אח"כ למטה להתחבר עם העונג שלמטה המלוכש במאכלי' של שבת מה דלא סגי בלא"ה שלא הי' אפשר לו לישפל א"ע כ"כ במורד למטה זולתי בזה האופן בלבד כנ"ל, ואזי כשמגיע למטה מתכלל העונג התחתון בתכלית ההתכללות והיחוד עמו ממש וע"ז אמר דאתעטר האי רוחא מעילא ותתא ואתרוי בכל סטרין כו' שב' חקלי' שהיו מחולקי' זמ"ז נתכללו זביז והיו לאחדים ממש כנ"ל וד"ל.

והנה כשמתחברי' שניהם יחד ומתעלה העונג שלמטה וניכלל בו אז יהי' מזה תענוג גדול לעילא באצי' ולתתא בב"ע כמשל בן המלך שנתרחק מאביו המלך בארץ מרחק ימים רבי' אזי אח"כ בשוכו לביתו של אביו המלך אזי תגדל השמחה והתענוג בשניהם מאד כך עדימ בחי' העונג שלמטה נתרחק ממקורו מקור התענוגים ית' במרחק רב מאד להיותו מתלבש בנוגה דבי"ע, ועתה כיון שנתקרב ונתיחד עם העונג עליון שחזר למקורו אזי יהי' מזה עונג נפלא לעילא באצי' ולתתא בב"ע ואתרוי בכל סטרין בעטרא וענוגא דעילא ותתא כנ"ל.

וזהו שנת"ל שדוקא ביום השבת שופע עונג העליון דאצי' גם בב"ע היינו ע"י המאכלי' של שבת (שמתחלק העונג לב' חלקי' ואח"כ מתכללי')

חלק התחתון כדרך כל יחוד ויש בעליון מהארת התחתון ובתחתון בחי הארת העליון כו' ע"כ אמר ביני ובין בניי כו' חולק אחסנתא אית לן כחדא פי' מפני שמסיבת שניהם יחדיו בא זה התוספות בעילא ותתא כי ע"י בחי ההתחברות הנ"ל הרי יש לעונג העליון ולעונג התחתון דנשיי יחדיו חולק אחסנא חלק כחלק ממש, וזהו ביני ובין בניי באמצעות שנינו יחד בהשוואה אחת אות היא לעולם באביע כניל וד"ל. ואין זה אלא בשבת דוקא שאז המל' אות היא מטעם ההתחברות משא"כ בחול שאין עונג העליון ותחתון מתחברים אין אתפשטותא דהאי נקודה מתפשט בביע מטעם דמשם יפרד כו' וכניל וד"ל.

 נוסחא שניה

זביז) כניל אבל בחול נשאר העונג למעלה באצי' בלבד שהחוט נפסק ומסתיים במל' דאצי' כניל. וגם דוקא ע"י המאכלי' המותרות של שבת יוכל להתעלות העונג מהם למעלה להתכלל ברוחא וענוגא עלאה כו', ועיזו יתגלה העונג עליון למטה בביע ג"כ כניל, אבל העונג המלוכש בדברי' האסורי' כמו מאכלות אסורו ודומיהו, אף שיש להם תקוה שיוכלו להתעלות לקדושה ע"י הבעלי תשובה שזדונות נעשו לה' כזכיות ממש (נמצא שמתעלה התענוג שהי' באיסור ממש לקדושה) הנה עליותו אז הוא הגב' למעלה אף מאצי' שהתשובה קדמה לעולם ומגעת עד פרצופי א"א ועתיק דאצי' נמצא שנתעלה התענוג זה במעלה יתירה מאד נעלה אף מאצי' ונשאר שם בבחי' העלם כו', אבל שיומשך ויתגלה התענוג בביע א"א זולתי ע"י המאכלי' המותרות של ג' סעודות דשבת כניל וד"ל.

ובגין דמתעטרא בשבת מעילא ומתתא, כל שאר יומין יהיב חילא לכולא, פי' מאחר שכבר נתברר העונג שלמטה המלוכש בנוגה דביע והמשיך עיזו עונג עליון דאצי' שיתגלה בביע שנתאחד עמו בהתכללות ויחוד אמיתי, לכך בזה הוא הנותן כח בשאר יומין דחול להמשיך התגלות עונג עליון למטה בתפילה דחול שמשבת שעבר נמשך הארה בכל ו' יומין דחול שלאחריו להיות נותן בהם כח זה להמשיך הארת התענוג בתפלה כו' כניל וד"ל.

בעזרה. שבת פ' ויקרא

להבין מאמר הזהר בפ' ויקרא בהתחלתו ר"א פתח שאל לך אות מעם ה' העמק שאלה כו' אות ממש וכן ברחב מה כתיב ונתתם לי אות אמ'ת דא אות ו' דאקרי אות אמת, ואי תימא שאר אתוון לאו אינון אמת אין אלא אות דא אות אמת אקרי ע"כ. הנה ידוע דבריה התיכון המבריה מן הקצה לקצה הוא בחי' יעקב והוא מ"ש תתן אמת' ליעקב והיינו בחי' קו האמצעי דעת תפארת יסוד כידוע והטעם שנק' בשם אמת הוא על היותו כולל בחי' ראש תוך סוף שהן אותיות אמ'ת אליף ותי"ו הן ראש וסוף והממוצע הוא המ"ם הנק' תוך כידוע. ולהבין ביאור כ"ז, הנה תחלה יש להבין בענין הדעת שהוא כולל חסדים וגבורות כידוע ואח"כ יובן זה במדת הת"ת או במדה"ר שהן מדרגה אחת כידוע, ומבשרי אחזה וכו' להיות שאנו רואים שהחסדי' באדם התחתון הם חלק מיוחד בפ"ע ויש לעומת החסד ההיפך והמנגד אליו ממש והוא מדת הגבורה והדין ולא שאין מקום למציא' א' לגבי מנגדו אלא יש לכל א' מציאת וקיום בפ"ע אך לא ישכנו יחד בלב

נוסחא שניה

בעזרה"י יום ש"ק פ' ויקרא ופ' זכור בבוקר

בזוהר (פ' ויקרא בתחילת פתיחת הספר) ר' אלעזר פתח, שאל לך אות מעם הוי' אלקיך, העמק שאלה או הגבה למעלה אסתכלא בדרין קדמאין ודרין בתראין כו' יע"ש עד שאל לך או"ת אות ממש דכלהו הוו נטליו ברזא דאתוון, וכן ברחב מה כתי' ונתתם לי אות אמת דא אות ו' דאק' אות אמת, ואי תימא שאר אתוון לא אינון אמת, אין, אלא אות דא אות אמת אקרי, העמ"ק שאלה דא אות ה' בתראה דאת קדישא, או הגבה למעלה דא אות י' רישא דבשמא קדישא, ודא איהו רזא דכתי' שאל לך אות מעם הוי' אלקיך אות משמא קדישא משמע דכתי' מעם הוי' דדא איהו שמא קדישא, אות חד דבי' כו', יע"ש. עכ"ד הזוהר"ק.

ביאור הענין הוא שישעי' הנביא ע"ה אמר לאחו שאל לך אות מעם הוי' כו' דהיינו במופת שהי' מצטרך ועת לישועה שעלה עליו רצין מלך ארם כו' שהשאלה היא על ב' פנים ונתן לו ישעי' הנביא ע"ה הבחירה כב' פנים אליו שיברור לו האחד מהם שירצה באיזה אופן יהי' האות ומופת שיושיעום מיד עסקום רצין מלך ארם שבא על ירושלים כו' והיינו מ"ש לו העמק שאלה או הגבה למעלה שזוהו ה' דרכים ואופנים שונות שיש בשאלות האות והמופת בהישועה ויבחר לו אופן א' משניהם העמק שאלה. היינו שיהי' הישועה שלהם מבחי' ה' בתראה דשם הוי' ב"ה שהא בחי' מיד' מלכו' דאצי' מקור דעולם בי"ע וכידוע שמל' דאצי' נעשה ראש לשועלי' המה

אלא כשזה ישכון לא ישכון אז זולתו המנגדו כו', אמנם הנה הדעת כולל שניהם יחד דהיינו שישכנו בו ב' ההפכים דחויג בשעה ורגע א' בלב והוא כאשר השכל יטה ויכריע ביניהם לומר כך וכך ראוי להיות מן החסד וכך וכך מן הגבורה ולא כמדה אחת לגמרי והוא הנק' דעת המכריע לחוב או לזכות שיש בו מב' המדות ההפכיים יחדיו ישכנו ולא ינגדו זאי' כידוע, והנה עיקר ענין הדעת שכולל חויג אינו אלא מצד שעבר ונכנס בשניהם מתחלה ע"כ יוכל אח"כ לסבול שניהם יחד דהיינו מפני שעבר ונכנס ונתפשט בחלק הגבורה והדין כמו שעבר ונכנס בחלק החסד ממש בהשוואה א' שאם לא התבונן בחלקי הסותר והמנגד למדת החסד כמו שהתבונן במדת החסד לא הי' יכול להכריע אח"כ ביניהם ולתפוס הממוצע ביניהם כי הרי הי' נשאר עדיין מחלק המנגד מפני שלא עבר בו דרך כולו כו' ודיל, והנמשל יובן למעלה בבחי' דעת דאצי' שבקו האמצעי הנ"ל שכולל חויג, הענין הוא ע"ד הנ"ל דבאמת יש אור אלקי במדת הגבורה כמו במדת החסד ממש ויש לכל א' מציאת וקיום בפ"ע מאור א"ס ב"ה ועד"מ ענין הידוע במחלוקת ב"ש ובי"ה דאלו אוסרים ואלו מתירים ועכ"ז אלו ואלו

נוסחא שניה

עולמו' בי"ע ומתלבשת בחוכם להחיותם ולברר ברירי נוגיה דבי"ע כמ"ש ותיתן טרף לביתה וג' רפ"ח עם הכולל בגי' טרף שהמה רפ"ח ניצוצין שנפל דרך שבירה בנוגיה דבי"ע שמתבררין ע"י מלכות דאצי' שמתלבשת בתוך עולמות בי"ע בכדי לברר הניצוצין אלו להחזירן לקדושה ממש ולכך נקרא זה הבירור שמבררת הנוק' דאצי' כבי"ע בשם טרף לשון חטיפה כחטיפת וטריפת האר"י הטורף מאכלו ודומיהן שחוטף וטורף המאכל ההוא מן היצה כדומה אל"י [או כמו ה. יידין שטורפין חית היער כו'] כך עד"מ מל' דאצי' כשנמשכת כבי"ע ומתלבשת בחוכם אז הי' טורפת וחוטפת הניצוצין דתהו שנפלו בקליפת נוגיה דבי"ע להעלותן ולהחזירן אל הקדושה ממש שטורפת וחוטפת אותם מן ההיפך הסט"א והקליפו' להוציאן מהם אל הקדושה [והיינו כטרף של האר"י כדומה שגוזל וטורף הדבר של המאכל בחזק] כו' ולכך נקרא זה בחי' טרף ולזאת נאמ' ותתן טרף לביתה וגו'.

ו"ש העמק שאלה דא אות ה' בתראה כו' דהיינו שיהי' הישועה ממדת מל' דאצי' המתלבשת בנוגה דבי"ע לברר ברורין כמ"ש ותתן טרף לביתה כנ"ל וכמ"ש באד"ר דמטו רגלון ברגלון כו' שזה תכלית הבירורין כנודע. רגלי' יורדו' מות שמתלבשים רגליו בבחי' שאלה הוא בחי' קליפות נוגה דבי"ע בכדי לברר הניצוצין דתהו המובלעי' שם ולהחזירן לקדושה ממש ולז"א שאלה דא ה' בתראה שהוא מדת מלכו' דאצי' המתלבשת כבי"ע לברר ברורין נוגה ולטרוף טרף כו' שרגלי' יורד' מות כנ"ל, וזהו הפן האחת של השאלה שיהי' הישועה להם ממדת מלכו' דאצי' המתלבשת בנוגה דבי"ע

דברי אלקים חיים ממש בהשוואה א' כו' ולא שאין מקום כלל למציאת הא' נגד מנגדו והיפכו אמנם כן הרי מ"מ אין באחד מהם הארת אור א"ס בשלימות מאחר שיש לעומתו ההיפך והמנגד לו ממש, אלא הוא מקבל הארה א' מיוחדת בלבד כו', אבל הנה הדעת יש בו מבחי' אור א"ס בבחי' שלימות להיות כי יצא אור הדעת לחלק ונכנס בכו' ההפכית וכנ"ל במשל וע"כ נק' מדה זו בשכל בשם אמת כי הוא ענין אמיתתו של השכל שהשכל יוכל להיות לחוב לגמרי ולזכות לגמרי ושניהם אינם אמת מצד שכל א' מנגד וסותר לחבירו אבל הנטיי' של ההכרעה שעפ"י הדעת הנה הוא נק' שכל אמת כי ח"ג אינם אמת רק בדרך פרט כשא' הוא בלא חבירו כנ"ל, אבל בהתחברם יחד א' מהן שקר אבל במכריע אמת הוא גם בדרך כלל דהיינו גם בצירופי' יחד. וזהו אמת' אותיות אלף ותי"ו שהן מנגדים זה בראש וזה בסוף והמ"ם הוא הממוצע לחברם שיהי' הראש מכוון עם הסוף כו' וד"ל, וזהו תתן אמת' ליעקב דוקא וכמ"ש ליעקב אשר פדה את אברהם כו' כי הנה כמו במדות שבשכל הוא הדעת הממוצע והמכריע כנ"ל כמ"כ במדות שבלב

כי חז"ג . . יחד: בכרך 1194 ליתא.

נוסחא שניה

לברר ברורין נאמ' רגלי' יורדת מות ולז"א העמק שאל"ה ופן השנית שבשאלה הוא, כמ"ש להלן או הגבה למעלה כמ"ש בזוהר דא אות י' רישא דשמא קדישא כו' פי' היו"ד דש' הוי' ב"ה הוא חכמה דז"א דאצי' שאין יורד למטה להתלבש בהשתלשלו' העולמו' ביי"ע כלל כ"א הוא לעולם הגביה למעלה בעולם האצי' וכנודע שהקו וחוט של אור א"ס ב"ה הוא באצי' בלבד ואין מתפשט בבי"ע כ"א מסתיי' במל' דאצי' וכו' וד"ל וע"ז נתן ישעי' הנביא ע"ה לו הבחירה בשני אופנים האלו שיבחר לו האחד מהם או שיהי' התשועה מהעמק שאלה דא ה' בתראה כו' דהיינו ממדות מל' דאצי' המתלבשת בבי"ע לברר בירורי' נוג"ה כמ"ש ותתן טרף לכיתה רגלי' יורדת מו"ת כו' או מבחי' הגביה למעלה שהוא הי' דשם הוי' ב"ה בחי' חכמה דז"א דאצי' שהוא הגבה למעלה להיותו לעול' באצי' שלמעלה מבחי' השתלשלו' העולמו' ביי"ע כו', וההפרש בין שני האופנים שונות האלו שבשאלה, הוא שכשיהי' הנס והתשועה שלהן מבחי' העמק שאלה דא ה' בתראה דשמא קדישא כו' אז היה הנס מתלבש בדרך הטבע כענין הנס דפורים שהי' מלוכש בדרך הטבע והיינו מאחר שהנס דפורי' הי' מבחי' העמק שאלה היינו מדת מל' דאצי' המתלבשת בבי"ע בע' שרים בסוד גלות השכינה כמ"ש רגליה יורדת מו"ת וכמארז"ל גלו לבבל שכינה עמהם שזה הי' מעשה בזמן הגלות ככל סוף שבעים שנה כו' ולכן הי' הנס מתלבש בדרך הטבע שאחשורוש עצמו ביטל את הגזרות באגרות האחרונות שהי' מבטלות את אגרות הראשונות כו' מפני שהי' מצטרך להעשות הנס ע"י אחשורוש עצמו שיבטל הגזירה מאחר שמל' דאצי' היא מתלבשת בבי"ע בסוד גלות השכינה בתוך

מדה"ר דיעקב הוא הממוצע והמחבר וכולל ב' ההפכי חו"ג יחדיו כו' כי הנה מדה"ר ידוע שא"א להיות מציאת מדה זו כ"א אחרי שיהיו ב' המדות חסדים וגבורות ועבר כבר דרך שניהם בכל אופניהם כו' כמו שידוע שכאשר המלך במדת החסד בלבד הוא מוחל גם לכל מי שיעשה נגד רצונו ויעבור על כל חוקיו ויעשה כל רשע ופשע כו' כי יגבר מדת חסדו שלא לעונשו כלל וכלל כו' מצד טבע החסדים ואז יוכל להתעורר בלב המלך אח"כ טבע הגבורות ומגדו ממש לעונשו על כל פרטי חטאיו כי יקצוף בלבו מאד על עשותו הרע שלא כמדת המלך וכיוצא ולדקדק על כל מעשיו עפ"י הדין כו', ואמנם אחרי שליטת ב' מדות הללו בלב המלך בכל עומקיהם יחזור בו ולא יצוה לעונשו על דבר הרע מטעם וטענה אחרת והוא שלא מטעם החסד כי הרי הגבורה סותרת אלא מטעם הרחמנות בלבד כלומר אע"פ שמחוייב הוא בדין וראוי לכל עונש כפי מעשיו אבל מצד הרחמנות אשר עליו לא יענשוהו ונמצא אין יתרון כלל בחסד זה שמצד הרחמים לחסד הראשון שמצד החסדי' כי על אופן א' ישאר בלא עונש אך ורק שהחסד הראשון הי' מצד החסד בלבד ולא עבר ונכנס דרך מדה"ד כלל ולא הניח למדה"ד כלל לקטרג עליו אבל החסד שמצד הרחמים הנה הוא דוקא מצד הרחמנות בלבד אבל לא

נוסחא שניה

הע' שרים וגלו לבבל שכינה עמהם שהיא מלובשת בסוד גלות בתוך הע' שרים של בבל שהי' בגלות אצלו לכן מאחר שהי' מצטרף להיות הנס מבחי' מדת מלכות דאצי' המלובשת בבחי' גלות בתוך השרים עצמה ולא הי' באפשרי באופן אחר זולתו דרך הטבע שתיעשה הנס ע"י אחשורוש' עצמו שהוא בעצמו יבטל הגזירה באגרות האחרונות מצד התלבשו' השכינה בשר שלו וממנה נמשכה השפע של התשועה לכך מוכרח לירד השפע ממנה דרך סדר ההשתלשלו' אל השר של בבל וממנו אל אחשורוש שיבטל הגזירה מה דלא סגי בלא"ה [שהריי' מוכרח להיות הנס בדרך הטבע שיומשך דוקא ממל' המתלבש בע' שרים בסוד גלות מצד היותן או בבחי' גלות וגלו לבבל שכינה עמהם כנ"ל וד"ל.

כך ממש, הוא הפן הא' של השאלה שאמר ישעי' הנביא ע"ה לאחז העמק שאלה דהיינו אם חפץ אתה בהאות והמופת של ה' בתראה הוא מדת מלכו' דאצי' המתלבשת בבי"ע אף בנוגה דבי"ע כמיש רגלי' יורדו' כו' ויהי' הנס מלובש בדרך הטבע, או הגבה למעלה, זהו הפן השנית שבשאלה שיהי' המופת והישועה בחי' י' רישא דשמא קדישא שהוא בחי' חכמה דז"א דאצי' שהוא למעלה מבחי' ההשתלשלו' עולמו' בי"ע שהוא לעולם באצי' ואזי יהי' הנס נעשה למעלה מן הטבע שאינו מתלבש בסדר ההשתלשלו' דבי"ע בבחי' הטבע ממש כ"א יהי' הנס למעלה מן הטבע כענין הנס דק"ס שהי' מבחי'

מצד החסד כי הרי אדרבה הניח מקום למדה"ד לשלוט עליו ועבר ונכנס דרך כולו רק שאעפ"כ לא יענשו מפני הרחמנות וכה אומרים לו בפירוש ראוי אתה ע"פ הדין מאד לעונש גדול אך מדה"ר לא תעזוב כו', משא"כ עפ"י הדין הרי אין מרחמים בדין כו' וא"כ כל עיקר מדת הרחמים הוא לפי שכבר עבר וקיבל גם מדות הגבורות וכנ"ל במדת הדעת המכריע כו' וד"ל. וזהו ליעקב דרחמים אשר פדה את אברהם מדת החסד מיד מדת הדין דיצחק כו' וד"ל, וזהו ג"כ מדת הת"ת וכענין המאמר איזה דרך שיבור לו האדם כל שהיא תפארת לעושייה כו' דמשמע שיש הרבה דרכים וכולן טובים וישרים לבני אדם אם בדרכי החסדים או בדרכי הגבורות אך לא יש בם מבחי' התפארת שאינם יפים למראה כו' והענין הוא עדי"מ ציור הגוונים מאדום לבן וחור"י וירוק יחד שהוא היופי דוקא ולא ממראה אחת בלבד כו' וכמ"ש במ"א וד"ל, והיינו ע"ד מדה"ר שכלולה מחו"ג יחדיו דוקא וכנ"ל וד"ל וד"ל, ועם כל הנ"ל יובן המאמר בבקשת רחב ונתתם לי אות אמת דא אות וי"ו דוקא כו' כי הנה עיקר בקשתה היתה להחיות אביה ואמה כו' לא שבקשה חיים גשמי"י אלא בקשה שימשיכו לה נשמה ישראלית דוקא שהם

(י' בכרך 1194 נכתב וחזור וממעל נכתב לבן.)

נוסחא שניה

חכמ"ה שנק' י' עלמא דאתכסיא שהוא י' דש' הוי' כו' לכך הי' למעלה מן הטבע וד"ל כנ"ל וזהו הבחירה שנתן ישעי' הנביא לאחו שיבחור לו אופן אחת משתי אלו כנ"ל וד"ל.

והנה לכך נתן לו ישעי' הנביא ע"ה משפט הבחירה בשני אופנים אלו שבשאלה, מפני שאחו הי' לא מעלי שהי' אפיקורוס ולא רצה שיתקדש ש"ש למטה ע"י אות ומופת, לכך אמר לו ב' אופנים אלו אם אתה חפץ בהנס שלמעלה מהטבע דהיינו שיהי' מבחי' י' של שם הוי' ב"ה הגב"ה למעלה, או אם אתה חפץ בהנס המתלבש בדרך הטבע דהיינו מבחי' העמק שאל"ה דא ה' בתראה כו', והשיב לו אחז לא אשאל ולא אנסה את הוי' כו' שלא חפץ בכל אלו ב' האופנים אף בהעמק שאל"ה דא אות ה' בתראה כו' שיהי' הנס בדרך הטבע לא חפץ אחז (מצד האפקורוסות שלו שלא רצה שידעו מן הנס קודם המעשה שאף שיהי' בדרך הטבע מאחר שידעו מזה קודם לכן, יתקדש ש"ש והוא הי' אפקורוס גדול אשר אין מהראוי לזוכרם בענין האפקורוסו' שהי' בימי' ההם ועיקר כונתו בזה אין מהצורך לפרש) כו' ולזאת אמר לו ישעי' הנביא ע"ה אח"כ, הנה העלמה הרה ויולדת בן וקראת שמו עמנואל, לכן יתן אדני' לכם זה האות וגו', פי' שהשיב לו ישעי' הנביא ע"ה שיהי' התשועה שלהם מבחי' אדני' שהוא מדת מלכות דאצי' מקור עולמות בי"ע המתלבשת בתוכם ממש כמ"ש מלכותך מלכות כ"ע וגו' וכנ"ל. וע"ז יהי' הנס מלוכש בדרך הטב"ע ממש (שהוא בחי' התלבשות מדת מלי' דאצי' בתוך עולמו' בי"ע בע' שרים כו' שתיעשה הניס עפ"י טבע ממש) וז"ש

מבחי' קו האמצעי הנ"ל ולא תהי' כשאר נשמות הגרים שהן תחת כנפי השכינה בלבד כו', וביאור הדבר היינו ענין הנ"ל להיות ידוע דכנפי השכינה הן בחי' ב' הקוין חו"ג שנוטין לימין ושמאל כמו כנפיים בעוף שנקראים אוי"ר חו"ג כידוע, אבל בחי' בריח התיכון הנ"ל הוא בחי' קו האמצעי שמשם שרש נשמות ישראל כידוע דישראל דלעילא הוא בחי' עמודא דאמצעייתא כו' והוא בחי' דתי' דיעקב הנ"ל וזהו שאמרה ונתתם לי אות אמת דוקא דהיינו בחי' אמ"ת דיעקב אשר פדה את אברהם וכנ"ל, וזהו שאמר דא אות וי"ו דוקא שהוא הבריח התיכון הנ"ל ואי תימא שאר אתוון לאו אינון אמת אין כו', פי' כי צורת הוי"ו מורה על אמיתית השפע כמו שהיא במקורה העצמי בלתי נטי' לימין ושמאל כלל כמו שאות הוי"ו ראשו עב כמין יו"ד שהוא החכמ"ה מקור השפע והולכת ומתקצרת בסופה עד כחוט השערה וגם הולכת ביושר ובהשוואה בלתי נטי' לכאן ולכאן כו' וכמ"ש במ"א ולכך אות וי"ו דוקא ולא שאר אתוון וד"ל.

(עוד שם) העמק שאלה כו' שאל לך אות ממש כו' העמק שאלה דא אות הא' בתראה דבשמא קדישא, או הגבה למעלה דא אות יו"ד רישא דבשמא קדישא, ודא איהו רזא דכתי' שאל לך אות מעם הוי' אלקיך

נוסחא שניה

וקראת שמו עמנואל, עמנו אל שא"ל ואדניי הם השמות של מדת מל' דאצי' המתלבשת בסדרי ההשתלשלות עולמות בי"ע ממש עד שהנס הנמשך הימנה יהי' מלוכב בדרך הטבע ממש שא"ל מסתתר עמניו עד אשר אותותינו לא ראינו מחמת התלבשות האות הנמשך הימנה בבחי' הטב"ע ממש, וז"ש עמנואל עמניו ממש כנ"ל וכן הי' המעשה בהנס שנעשה להם שהי' מלוכב בדרך הטבע כמ"ש במלכ"י או יעלה רצין מלך ארם כו' ששלח אחז וזהו וכסף אל מלך דמש"ק שילחום על ארם כו', וע"ז הוכיח ישעי' הנביא אותם מה שלא ביקשו הנס שלמעלה מן הטבע כמ"ש כי תלאו גם את אלקי כו' וד"ל.

אך באמת אף במדת מל' דאצי' המסתתרת בתוך עולמות בי"ע ממש ימצא בחי' הארת הי' רישא דשמא קדישא לעשות הנס שלמעלה מהטבע כענין הנס דק"י שהפך הי"ם ליבשה שזהו היפוך הטבע מצד שנמשך מבחי' י' דשם הוי' ב"ה, הוא בחי' חכמה דז"א דאצי' שנתבטל הי"ם מפני התגלות החכ' עילאה שהוא בחי' ומדרגת משיה רע"ה כמ"ש בוק"ע ים לפני משה וגו' כנודע, והיינו כנודע שגם בחי' מדת מל' דאצי' כלולה מע"ס עליונות שכללותן הוא שם הוי' ב"ה נמצא יש בה הארת החכמה דאצי' שהוא י' דשם הוי' ב"ה ג"כ, וכנודע שאבא יסד ברתא ששרשה של מדת מל' דאצי' הוא הדיבור עליון נמשכה בחכמה דאצי' לכך מוכרח להיות כה הארת החכ' דאצי' ולזאת יש בה בכח לעשות נס היפוך הטבע ג"כ כענין הנס דק"י מצד הארת הי' רישא דשמא (הוי' ב"ה) קדישא שבה כי אף בנס דק"י שהי' מבחי' י' דשם הוי' כתי' ויסע מלאך ה' שהוא בחי' מל' דאצי' שצריך לעבור השפע

אות משמא קדישא, משמע דכתיב מעם ה' דדא איהו שמא דקודב'ה את חד דבי' ומשכנא קאים על דא, ע"כ. הנה ידוע דאותיות שם הוי' כולל כל החמשה פרצופים דאי' ואבא וכו' קוצו של יו"ד באי' וע"י והיו"ד עצמו הוא פרצוף אבא האי' בינה וי"ו ז"א וה' האחרונה הוא בחי' נוק' דז"א שהיא בחי' מל' דאצי' כידוע, והנה ידוע דבחי' מל' דאצי' הנה היא מסתתרת בב"יע לברר בירורי רפ"ח ניצוצי שנפלו בנוג'ה לאהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא כו' והענין הוא דבחי' מל' דאצי' הוא בחי' התפשטות גילוי אלקות דאצי' בב"יע כידוע וע"י בחי' גילוי אלקות נהפך חושך לאור ורע לטוב וכמ"ש כהמס דונג מפני אש כן יאבדו רשעים מפני אלקי' מפני אלקים ממש והוא שם אלקי' דבין דנוק' דז"א המברר בירורי נוג'ה כידוע ומבואר במ"א ולהיות כי הנה רפ"ח ניצוצי שנפלו בנוג'ה הנה נפלו בתחתית ירידות המדרגות עד ע' שרים דעשי' ולמטה מהו בארץ תחתית הנק' שאול תחתית והו' ז' ארצות כידוע וכמבואר בזהר אתר אית במדברא כו' והוא מדור הקליפות ממש ושם נבלעו ניצוצי קדושה הרבה ע"י שבירת הכלים וגם מסיבת הנפילה תמיד בזמן הגלות כידוע בענין תיקון חצות אשר לזאת צריכה המל' לירד כיכ למטה בעומק מדור הקליפות לברר בירורים

נוסחא שניה

על ידה דוקא וד"ל. רק זהו דרך פרט שבפרט ימצא בשם אדנ"י היא מדת מל' דאצי' בחי' שם הוי' ג"כ אבל דרך כלל היא נק' שם אדנ"י דהיינו לגבי עצם השם הוי' דז"א דאצי' לכך הנס הנמשך משם הוי' דז"א דאצי' הוא גדול יותר דהיינו שהוא נראה למטה שהוא היפוך הטבע ממש, אבל בהנס הנמשך ממדת מל' דאצי' הוא מסתתר ומתלבש בבחי' הטבע הגם שבבחי' הטבע ימצא בחי' שלמעלה מהטבע היינו הארת י' דש' הוי' שבה אעפ"כ הוא מסתתר ומתעלם בבחי' העלם והסתר כנ"ל, וז"ש לכן יתן אדנ"י דוקא זה האות המתלבש בדרך הטבע כנ"ל וד"ל.

עוד שם

ונתתם לי אות אמת, דא אות ו' דאק' אות אמת, וא"ת שאר אתוון לאו אינון אמת, אין, אלא אות דא אות אמת אק', עכ"ל. פי' רחב ביקשה מהם להמשיך לה ולכל משפחתה אחי' ובית אביה נשמות מבחי' אות ו' הוא כלליות ז"א דאצי' שנק' אות אמת שהוא בחי' ומדרגת יעקב שהוא כללא דאבהו עמודא דאמצעייתא שהוא בריח התיכון המברייח מן הקצה אל הקצה כאות ו' זה שראשו י' ונמשך באורך למטה ולמעלה הוא עב יות' שהוא רישא די"ד ולמטה הוא דק יותר, כך ממש מדת אמת מדתו של יעקב אע"ה הוא בריח התיכון המברייח מן הקצה הראשון אל הקצה האחרון שהוא בחי' ת"ת דז"א דאצי' כללא דאבהו שנק' אות ו' כנודע, וזהו היתרון שלה שביקש' מהם להיות לה ולמשפחתה יתרון מכל גירי הצד"ק שבעולם, שכל גירי הצדק

ולאהפכא חשוכא לנהורא ולהוציא את בלעם מפיהם כו' וע"כ נאמר רגליה יורדות מות כו' וכן ענין עד דמטי רגלין ברגלין וכמ"ש ועמדו רגליו ביום ההוא כו' מפני שיורדת בתחתית המדרגות הנק' מות שאול ואבדון כו' כדי לברר בירורי רפ"ח ניצוצים כו' וזהו יונת"י בחגוי הסלע בסתר המדרגות וד"ל, והנה בירור זה ששם ב"ן דנוק' מברר הוא ע"י מלחמה וניצוח כמ"ש מי זה בא מאדום חמוץ בגדיים כו' פורה דרכתי לבדי כו' שהוא ענין בירורי הלבוש' דבגדי קדושה שנפלו באדום כו' וכמ"ש במ"א. וזהו מ"ש מבחי' מל' דאצי' ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה כו', פי' טרף לשון טריפה וחטיפה כמו עדימ' אדם הגוזל וחטף מיד חבירו איזה דבר שאותו הדבר הי' ביד הבעלים אך שיצא מרשותו ליד זולתו וכשרואה את שלו ביד זולתו חוטף ומוציא מרשותו להיות תחת ידו ורשותו הראשונה כו', כמו"כ ענין בירורי רפ"ח ניצוצים דקדושה מאחר שהיו תחלה בקדושה העליונה אך שירדו ונפלו למטה ע"י גזילה וחטיפה וכמ"ש גזול אביו ואמו חבר הוא לאיש משחית כו' שהו הקליפות שחוטפים חיות דקדושה בגזל ולעיל כתיב והשיב את הגזילה כו' כמ"ש בזהר וע"כ בירידת המל' לברר בירורי דרפ"ח נק' בשם טרף דהיינו ליטרוף וליקח מיד החיצוני' דבר שאינו שלהן ולהעמידו ברשות

נוסחא שניה

נמשך להם נשמות ממת מל' דאצי' מתחת כנפי השינה ב"ה כדאיאתא בגמ' (מס' שבת בגר שבא לפני שמאי כו' שאמרו אח"כ והוא קרבו תחת כנפי השכינה כו' יע"ש) שלכך נקראו בשם גירי צד"ק מצד המשכת נשמתם מתחת כנפי השכינה היא מדת מל' דאצי' ב"ה שנק' בחי' צד"ק כמ"ש בזהר ולכן נקראו גירי צדק כו', אבל היא ביקשה יתרון על כל הגרים שיומשכו להם נשמות מבחי' ז"א דאצי' שז"ש והחיתם את אבי כו' ונתתם לי אות אמת והיינו שיומשך החיות והנשמה שלהם מבחי' אות אמת כנ"ל וד"ל.

והענין הוא כנודע, שחח"ן הוא קו ימין ובג"ה הוא קו שמאלי, ודעת"י הוא קו האמצעי שזהו בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה שהוא נק' אמת שא' הוא ראש לכל האותיות ות' הסוף של כל האותיות והמ"ם באמצע האותיות שהוא הקו האמצעי המחבר את הראש עם הסוף דהיינו בחי' בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה והיינו כמשיכת אות ו' שקוצא דיו"ד הוא ברישא דו"י ונמשך באורך משך למטה (עד שבסוף מסתיים בקו א' דק כו' כנ"ל) והוא הקו האמצעי הנ"ל דאקרי אות אמת שהוא עיקר האמת האמתי הכולל כל הבחי' ומדרגות דאצי' שהוא מבריח מן הקצה אל הקצה, משא"כ הב' קוין ימין ושמאל דאצי' הגם שהם ג"כ אמת אעפ"כ אינם אמת כ"כ כאמתתו של קו האמצעי שהוא אמת הכללי כו' כמו מדת החסד הנמשכת מקו ימין מדתו של אברהם אע"ה ומדתו של יצחק היא מדת הגבורה הנמשכת מקו שמאלי הם ג"כ אמת כענין מארז"ל במחלוקת ב"ש ובי"ה אלו מזכאי' ומטהרין מצד שנמשכו ממדת החסד שמטין כלפי חסד

בעליהן הראשוני' כענין הטרף מיד הלקוחות כו', וזהו ותתן טרף לביתה ממה שטרפיה מיד החיצוני' וטרף בגימ' רפי"ט והוא רפי"ח ניצוצים עם הכולל כו' ודיל, ויש בחי' טרף לטרוף מהחיצוני' גם משלהם ע"ד החטיפה שלהם מהקדושה, וזהו מ"ש ואכלת את שלל אויביך כו' והוא ענין מארו"ל כל מה שהסוס רץ ומיצל יהי' קדש לה' כו' וכמ"ש במ"א ודיל.

וזהו העמק שאלה דא אות היא בתראיה דבחי' מל' דאצי' שיורדת בשאול בעומק הקליפות לברר בירורים כניל עד חצות לילה ומחצות ואילך מתחלת לעלות בבחי' האצי' מעט מעט כידוע, וידוע שבאצי' עדיין יש בחי' הקו והחוט מאור א"ס ולמטה מהאצי' מסתיים הקו והחוט כי ומשם יפרד כו' וכמ"ש בע"ח ע"כ נק' ירידת המל' בעולם הפירוד בשם העמק שאלה כו' ודיל, או הגבה למעלה פ"י או ברישא דכל דרגין שבאצי' והוא ביו"ד דשמא קדישא שהוא פרצוף אבא כניל שהיא בחי' עלמא דאתכסיא כו', והנה ענין השאלה הזאת יש להבין תחלה מה היא אם ישאל ויבקש ההיא האחרונה או היו"ד כו', ולמה הוצרך לזה. אך הענין הוא דכשעלה רצון מלך ארם ופקח מלך ישראל כו' על אחו ביקש ישעי' להראות לאחו ישועת ה' ונפלאתיו ע"י

נוסחא שניה

לזכות ולטהר כו' ואלו מטמאין ומחייבי' כו' מצד שרש נשמתם שנמשכו ממדת הגבורה ודין שלמעלה לחייב ולטמא ולאסור כו', אלו ואלו דברי אלקי' חיים, פ"י הגם שדבריהם סותרין זא"ז שהם מנגדים והפכיים זל"ז ממש שאלו מזכ"י ואלו מחייבין והיינו מצד שהם מבי' מדות חויג דאצי' שהם הפכיים ומנגדי' זל"ז ממש, שטבע מדת החסד לזכות אף החייב מצד מדת הטוב והחסד שלמעלה שהוא טוב ומטיב לכל כי חפץ חסד הוא (וכמה שאמר אברהם לו ישמעאל יחי' כו') וטבע מדת הגבורה והדין הוא ההפכי ממש לחייב את החייב ולקטרג עליו מה שראוי לענש מצד הדין והגבורה שלמעלה, אעפ"כ או"א דברי אלקי' חיים ששניהם אמת שמדת החסד המזכה לכל הוא אמת בפ"ע שהיא בחי' אלקות ממש מדת החסד שלמעלה מדתו של אברהם אע"ה ומדת הגבורה ההפכי ומנגדת אליה שהיא ג"כ בחי' אלקות מדת הגבורה שלמעלה מדתו של יצחק אע"ה היא ג"כ אמת בפ"ע דרך פרט ששני ההפכים אלו הם דברי אלקי' חיים ששרשם הוא בחי' הדעת הכולל חויג שהי' נכללי' ונסקרי' ב' מדות חויג ההפכיים זל"ז במוח הדעת בהתכללות אחת ממש ולא הי' מחולקי' או לבי' מדות הפכיים ממש כ"א היו נכללי' במוח א' של הדע"ת להיותו מורכב מבי' מדות אלו חויג דהיינו שיש סברא לזכות ולחוב שבסברא ושכל א' כלול הזכות והחוב המה מדו' חויג כו' ולכך אף לאחר התחלקותן למטה בז"א דאצי' שנעשו הפכיים ומנגדים זל"ז אף עפ"כ כאו"א בפ"ע דרך פרט הוא אמת מצד שרשו שנמשך מבחי' הדעת הכוללם שניהם יחד והיינו אמרם ז"ל או"א דברי אלקי' חיים כו' כניל.

אותיות שם הוי' דאצי' דוקא כדי להוציא מלבו התקשרות שלו באמנות הזרות שהיו בהם אז בהיכלות החיצונים דנוגה כו' ואמרו לו שאל לך אות משם הוי' כלומר מהיכן תרצה שיהי' ישועתך עיי שם הוי' אם מאות ה' האחרונה שבו או מאות היו"ד, וכוונת השאלה הוא דכשהנס והישועה תהי' מאות היא שהוא בחי' מלי' דאצי' בחי' כח הפועל בנפעל שמסתתרת בבני"ע כניל עד העי' שרים דנוגה דעשי' כו' איכ יהי' הנס והישועה עפי' דרכי הטבע שדרכי הטבע נמשכים משם אלקי' בגימ' הטבע כידוע ועיד שהי' הנס בימי אחשורש עיי מרדכי ואסתר שמתחלה שהי' סיבת הרע עפי' הטבע מאחשורש שגידל להמן וגם הנס הי' עפי' הטבע דהיינו עיי אחשורש גופא שחור בו מאהבת המן לשנאה כו' והוא עפי' התלבשות כח האלקי בעי' שרים שכרצות ה' לעשות נס הפך לב השר דאחשורש מן הקצה לקצה אבל כאשר הנס הוא שלא בהלכשה כלל בעי' שרים הוא ההנהגה האלקי' שלמעלה מדרכי הטבע ובזמן הגלות כתיב אותותינו לא ראינו שכל הנהגה האלקי' היא מלובשת בעי' שרים אך שיתנהג על ידם כמו שיהיג האדם את הסוס במתג ורסן לאיזה צד שירצה להטותו כו' וזה ששאלו אם ירצה מאות יוד' יהי' הנס למעלה מגדרי הטבע לגמרי והוא לפי שבחי' היו"ד הוא בבחי' האצי'

נוסחא שניה

אך דרך כלל אין זה נקי' אמת האמיתי מאחר שיש להאמת הפכי ומנגד לו הסותר אותו ממש וההפכיי המנגד לו הוא גי'כ אמת, שכאוי' בפ"ע הוא אמת בפרט, אבל לא בכלל מאחר שהם סותריי' זלי' ומנגדין זלי' נמצא האמת הפרטי של מדת החסד סותר אמת הפרטי של מדת הגבורה לכך כשנצרך שניהם יחד בדרך כלל לא יהי' נקי' אמת האמיתי כי אמת האמיתי הוא שלא יהי' לו דבר סותר ומנגד לו כלל כמארז"ל קושטא קאי שהאמת האמיתי יש לו קיום עולמית מצד שאין דבר סותר ומנגד לו להשיב עליו כלל אבל זה מדת החסד כדומה הגם שהוא בפ"ע דרך פרט אמת שנוטה לזכות להטיב לכל אעפ"י שאינו הגון אך אעפ"יכ מאחר שמדת הגבורה ההפכיי לה הוא גי'כ אמת והיא סותר את החסד מצד הדין ומשפט שאינו ראוי לזכות וחסד זה כו' נמצא אין להאמת פרטיי' זה של החסד קיום שהגבורה סותרו כו'. אך האמת הכללי האמיתיי' הכולל כל הבחי' ומדרגות אמת שבכל המדרגות שונות והפכיים זלי' שהוא כלול מכולם אשר אין להשיב עליו כלל שאין לך דבר שסותרו מאחר שהוא כולל הכל ולכך יש לו קיום אמיתי כניל, הוא בחי' קו האמצעי דהיינו בחי' מדת הת"ת מדתו של יעקב אע"ה שנאמר תתן אמית ליעקב וגוי' שהיא הרחמי' שלמעלה שהיא מדת האמת האמיתיי' מצד שנכלל בה כל הבחי' ומדרגת אמית פרטיי' שבבי' מדות חויג ההפכיי' זלי' שבה נכללי' שניהם כאחד, והיינו שבזה הוא נוטה לצד הגבו' לאמור שאין ראוי זה שאינו הגון עפי' דין לזה הזכות והחסד מצד עצמו של החסד מאחר שאינו הגון כו' ולא כמדת החסד המזכה אף את החייב מצד עצמו של החסד הטוב ומטיב לכל לרעים ולטובים כ"א מאחר

ממש קודם שיתלבש כח האלקי בעולמות ב"ע כידוע וכמו שהי' הנס בקריעת י"ס בבחי' חכמה דיו"ד דשמה קדישא וכמ"ש נטה את ירך כו' וכמ"ש במ"א שנתבטל הים ונקרע מפניו כי היו"ד דחכמה הוא למעלה מעלה מכל סדר ההשתל' דאבי"ע כידוע וד"ל. והשיבו אחז לא אשאל ולא אנסה את ה' פ"י מפני שלא הי' חפץ שיתקדש שם הוי' דאצי' שאז הי' כל האמונות זרות שלו מתבטלין מאליהם כי כהמס דונג כו' וגם אע"פ שהעלים הענין דרך כבוד שאין ברצונו לנסות שם הוי' עכ"ז לא זה הי' עיקר הכוונה כו', והשיבו ישעי' לכן שמעו נא בית דוד המעט מכם הלאות אנשיים פ"י בחי' מט"ט וסנדלפון שנק' אנשיים כי תלאו גם אלקי' דשם אלקים שלא תחפצו בבחי' גילוי אלקות דאות היא בתרא"ה הנ"ל לכן יתן אדני לכם אות פ"י הגם שבאמת שם אלקים בחי' היא בתרא"ה הנ"ל מוסתר ומלוכב בעולמות מאד להנהיג הכל בהתלכשות דוקא עד ע' שרים דעשי' כנ"ל עכ"ז גם שם אד' שהוא יותר נמוך במדרגה משם הוי' כידוע ששם אדניי הוא בחי' כח הפועל בנפעל ממש כמאמר אנת אשתמודע אדון על כולא כו' גם הוא יתן לכם אות כלומר שגם ע"י שם אדני יהי' אור ההארה שלמעלה מן ההתלכשות בדרכי הטבע כי הרי המל' כלולה מכל האורות העליונים דאצי'

נוסחא שניה

שאינו הגון אינו ראוי לזה החסד מצד עצמו של החסד כו', שזה הטייתו לצד הגבורה, אך אעפ"כ גדלה הרחמנות עליו ולכך ראוי לזכות מצד הרחמנות שעליו אף שאינו כדאי לה הזכות מצד עצמו כיא אדרבא הדין מחייבו רק מצד הרחמנות שאעפ"כ גדלה הרחמנות עליו לכך ראוי לזכותו מצד הרחמנות כו' וזה הטייתו לצד החסד ולא מטעמי' כ"א מצד הרחמנות וכן יקום נמצא המדה שלה הרחמי' היא המכרעת בין חו"ג וכוללם שניהם יחד והכרעתה הוא לצד הזכות, רק תחילה נוטה היא לצד הגבורה לחייבו מצד הדין ואח"כ הטייתה לצד החסד לרחם עליו ולזכותו מצד הרחמי' אעפ"י שאינו כדאי וראוי לכך כנ"ל הי' הוא האמת האמיתי הכולל ב' בחי' ומדרגות אמת פרטיי שבב' מדות חו"ג להיותה מכרעת בין שניהם להיותה נוטה לכאן ולכאן וליתן מקום לבעל הדין והגבורה ג"כ שאינו ראוי מצד הדין לכך, נמצא האמת פרטיי של הגבורה ניכלל בה ואעפ"כ נתקיי' הזכות של אמת פרטיי של החסד רק לא מטעמי' כנ"ל הי' הוא האמת הכללי הכולל כל האמת פרטיי של ההפכיי' זל"ז ואין להשיב עליו כלל שאין שום דבר סותרו ומנגד עליו כלל, ולכך יהי' לו קיום נצחיי אשר אין להשיב עליו כלל. וז"ש ליעקב אשר פדה את אברהם, פ"י שיעקב הוא מדת האמת מדת הרחמי' פודה את מדת החסד של אברהם מן ההיפך מדת הגבורה המנגדת אליו וסותרו שלא תיבטל הזכות של החסד להיותו מכריע ביניהם ויוצא ידי שניהם ואעפ"כ תקום הזכות של מדת החסד של אברהם רק לא מטעמי' כ"א מצד הרחמנות כנ"ל, וזהו ענין אותיות א' מ' ת' שהא' הוא הראש לכל האותיות דאלפא ביתא והתי"ו התכלית וסוף של האלפא ביתא שהראש וסוף

מאריא וזיא כו' וא"כ גם בחי' היו"ד שמעלמא דאתכסיא שבח"ע יש במל' דשם אד' וכידוע דאבא יסד ברתא כו' וא"כ גם הוא יתן לכם אות משמו כו' ומהו האות משם אדני הננה העלמה הרה כו' ויקרא שמו עמנו אל כו', פי' מבחי' יחוד עליון צירופי אותיות בהיכלות דשם אד' יבא ג"כ ההארות וההשפעות מבחי' אל שבשם אדניי כידוע דג' שמות הוי' אלקים אדניי כולם מתלבשים בהם בחי' אל דכת"ר מבחי' י"ג מדה"ר שבו כמ"ש אל רחום כו' והוא אל הוי' אל אדניי כו' וזהו עמנו אל כו' אבל שלא ע"י יחוד מ"ה ובין דו"ג אלא העלמא הרה"ה כו' והוא כידוע דיש עלמות אין מספר ודיל, והענין הוא דיש ב' מיני נסים הא' מה שעובר דרך הטבע ויראה וימצא בו מה שלמעלה מן הטבע כנס דאחשורש וכדומה ויש נסים שיתלבשו בדרך הטבע לגמרי עד שלא יראה וימצא כלל שום משמעות ענין שלמעלה מן הטבע כמו שהי' הנס כאן באחז שניצול מפני שנתן שוח"ד לתגלת פלאסר כו' ואעפ"כ הי' נס ממש כמו כל הנסים שלמעלה מן הטבע לגמרי אך שהם בבחי' גילוי אור לעיני כל בשר והנס הזה משובש בתכלית כו', וכדוגמא זו הי' הנס בעמוד אש וענן ההולך לפני מחנה ישראל ומאחריהם בצאתם ממצרים דכתיב ויסע מלאך האלקי' ויעמוד מאחריהם וידוע שהי' משובש מלאך הזה

נוסחא שניה

הם הפכים ומנגדיים זל"ז שהא' הוא בחי' החסד המזכה כו' והתי"ו מדת הגבורה המחייב כנודע, והמ"ם הוא הממוצע שביניהם המכריע ביניהם להיות יוצא ידי שניהם כנ"ל, וזהו בריח התיכון המבריא מן הקצה אל הקצה שהוא אמת הכללי הכולל כל פרטי האמת שבמדות חו"ג ההפכיי' והוא אמת אמיתי וקים לעד אשר אין להשיב עליו כנ"ל וד"ל.

ובזה יוכן מ"ש בזוהר ואי תימא שאר אתוון לאו אינון אמת, אי"ן, אלא אות דא א"ת אמת אקרי, פי' שבאמת בשאר אתוון ימצא ג"כ בחי' האמת בפרט בכאריא בפ"ע כנ"ל אך לגבי האמת הכללי של קו האמצעי הוא הוי' בריח התיכון המבריא מן הקצה אל הקצה לאו אינון אמת דאות דא א"ת אמת אקרי שהוא עיקר האמת הכללי אשר אין להשיב עליו והוא נק' מכונה בכל הצדדי' ההפכיי' אות אמת כנ"ל. והנה בבחי' ההתפארות ימצא ג"כ העיקר האמת הכללי הכולל כל חלקי האמת פרטיי' שבמדות חו"ג ההפכיי', שזהו מדתו של יעקב מדת הת"ת שהוא מקו האמצעי רק מדת הרחמי' הוא בפנימיות המדות, וזהו בחיצוניות המדות שנק' מדת הת"ת שכלול מב' מדות חו"ג חיצוניי' ביחד, והיינו כענין מארז"ל איהו דרך הישרה שיבור לו האדם כל שהיא תפארת לעשיה כו', דמשמע שיש דרך אחר שהי' טובה בעיניו יותר רק יסלק הדרך ההיא מצד שאינה נאה ומפוארה לעושייה ויבור לו דרך זו הכלולה מכולם שהיא טובה לו וגם היא תפארת לעושייה נמצא שכלולה מכולם שיוצא ידי כולם להיות טובה וישרה ותפארת לעושייה, (מפני שדרך אחר אף שהיא טובה יותר רק שאינה נאה לבני האדם לכך

בענין טבע גשמי עד שקיבל אבנים ובלסטראות של מצרים כו' ולכך נק' בשם מלאך האלקים בחי' שליח משם האלקי' דהיא בתראה הנ"ל כי שכינתא אקרי מלאך בלבד בהתלבשותה למטה מטה כו', וכמ"כ ענין הנני שולח לך מלאך לשמרך בדרך כו' וידוע דבבחי' ענני כבוד הללו הי' השראת אלקות מבחי' מקיפים שבאצי' כידוע דכל שומר מתלבש בלבוש יותר גס ועב כמו השומר הגוף של אדם שהוא הלבוש מצמר כו' וכמ"ש במ"א, וכמ"כ גם בכל עת צרה מתלבשת השכינה בלבוש גס בלבושי הטבע ובהם יהי' דוקא הנס הגדול וכמ"ש הנה לא ינו"ם ולא ייש"ן שומר ישראל כו' וד"ל, וזהו שאמר גם כאן לכן יתן לכ"ם אדניי אות הנה העלמ"ה הרה כו' שיהי' ההתלבשות בהיכלות שנק' עלמות בתכלית ואעפ"כ יהי' נס גדול וכענין הנ"ל וד"ל.

נוסחא שניה

יסלק א"ע בשביל התפארת של בני האד' וגם לו היא טובה נמצא שהיא כלולה משניהם מחו"ג להיותו יוצא לכל הדעו' והמדות שלו ושל בני"א וד"ל), וכן בגוונים, הלבן הוא היפוך האדום והמנגד שלו, וכשיורכבו ב' גוונים אלו ביחד שיהיו מורכבים הלבנונית והאדמומי' ביחד אז בזה הוא עיקר הנוי והתפארת' שהוא עיקר האמ"ת היוצא ידי שניהם שמכריע ביניהם שנוטה לכאן ולכאן (שקורין בלע"ז מנינ"ע) (שהב' מעלות של הב' גוונים הלבן והאדום נכללי' בה ומעט נוטה לצד האדמומי' ומעט אל הלבנונית שזהו עיקר האמת האמיתי אשר אין להשיב עליו כלל כנ"ל) כו' כנ"ל וד"ל. וז"ש ונתתם לי אות אמת ממ"ש שיהי' המשכת נשמתם מקו האמצעי דז"א דאצי' בחי' יעק"ב כללא דאבהן כמ"ש תתן אמת ליעקב כנ"ל וד"ל. והנה שרש המשכת האמת הוא קו האמצעי ראשיתו הוא בבחי' הדעת הכולל חו"ג ביחד שכשם שבמדות הת"ת הוא כולל ב' בחי' מדו' חו"ג ביחד שנוטה לכאן ולכאן כנ"ל, כך בשרשו הוא בבחי' הדעת מקור המדות שם המדות חו"ג נסקר"ן כאחד שכלול מהאמת של שניהם דהיינו שיקו"ל הדעת שמורכב משני שכלי' לזכות ולחוב רק שהם נכללי' כאחד ממ"ש שהוא השיקול הדעי' שאינו מוכרע לא לזכות ולא לחוב כ"א שניהם שוים בשיקו"ל הדעת כענין מחצה עונות ומחצה זכיות כו' ששם הוא עיקר האמת הכללי של ב' המדות חו"ג בסקירת השכל א' כנ"ל, שזהו קודם התפשטות הדעת כו' והכל הוא בקו האמצעי דוקא שהוא דעתי' כנ"ל וד"ל.

בעזריה, שבת פ' ויקרא

זכור אשר עשה לך עמלק וכו' והי' בהניח ה' לך כו' עד מלחמה לה' בעמלק מדור דור וארוזל שאין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זרעו של עמלק כו' הנה הזכרון ליציא מצרים הוא בכל יום כמ"ש למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך ובכל יום ויום מזכירים יצ"מ ומיד בזכרון זה יש להזכיר את עמלק אשר שם לו, בדרך בעלותו ממצרים כו' ויוזב כך כל הנחשלי' אחרך כו' ויש להבין מהו ענין סמיכת זכרון דעמלק מיד בעלותו ממצרים דוקא וכו'. הנה ידוע דכנ"י נקרא בשם לבי כמ"ש לבבתיני אחותי כלה לבבתיני בא' מעיניך כו' וכמ"ש לך אמר לבי כו' וגם לזה הטעם נקרא בשם כנסת ישראל פי' כנסת ישראל היא מקום בית קיבול ובית הכניסה לכנוס בה כל האורו' עליוני' דבחי' ישראל דלעילא הנק' ישר א"ל כמ"ש כי שרית עם אלקי' כו' וביאור הדברי' הנה עדי"מ הלב באדם הרי ידוע שהחיות של הנפש הוא בלב כנוס ומקובץ בבחי' רצוא ושוב וממנו סוכב והולך החיו' לכל האכרי' וחוזר אור השפע ללב כו' ונמצא הלב בחי' ממוצע בין חיו' הנפש לכל האכרי' דמה שממנו ועל ידו יבא השפע אליהם הר"ל הוא מקור להם וגם הוא בחי' מקבל בלבד מחיו' הנפש בבחי' רצוא ושוב כו' כמ"כ כנ"י נק' לבי ע"ש שבכללו' נ"י מתכנס כל קיבוץ אורו' עליוני' בעבודה שבלב שלהם באויר שהוא בחי' רצוא ושוב ומהם ועל ידיהם יבא אור השפע לכל העולמו' כו' ולכך נק' ג"כ כנסת ישראל דלגבי בחי' ישראל דלעילא היא בחי' מקבל בלבד כו' ולמעלה הוא בחי' מל' דאצי' שהוא בחי' כח הפועל בנפעל בבחי' ממלא כו' ולגבי עולם האצי' עצמו נק' בשם לב והוא מ"ש לבבתיני אחותי כליה כו' וכמ"ש כוזהר וד"ל.

והנה בלב יש בחי' קטנו' ובחי' גדלו' והוא כאשר בחי' נקודת הלב היא באה רק מבחי' אמונה בלבד ולא מדעת ושכל בהרחבה כו' אז נקודה של הלב בבחי' קטנו' וזה הי' בגלות מצרים דכתיב ויאמן העם כו' כי ישרא' מאמיני' כו' ועז' נא' ואעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ טובה ורחבה אל ארץ זבת חלב ודבש פי' מעני מצרים מבחי' עוני הדעת בחי' קטנו' המוחי' רק בבחי' אמונה כו' אל ארץ טובה ורחבה כו' היינו לבחי' הרחבת הדעת וההתבוננו' בגדולת אור א"ס ב"ה וכמ"ש וידעתם כי אני ה' כו' וכן וידעת היום כו' ולכך נקרא' כנ"י אז בשם ארץ טובה ורחבה ע"ש בחי' כלי התרחבותה לקבל בהרחבת הדעת והרחבת ההשגה בחי' אור האלקי מאור א"ס וזהו בחי' גדלו' שנקודת הלב שבכנ"י מתפשט לאורך ורוחב גדול כו' ונק' ג"כ ארץ זבת חלב ודבש פי' כמ"ש אכלתי יערי עם דבשי כו' שזהו ק"ש שהענין הוא קבלת בחי' העונג והטעם באלקות כמ"ש טעמו וראו כי טוב ה' כו' בבחי' מתיקו' ועריבו' בחי' אהבה בתענוגי' מחמת הרחבת הדעת וההתבוננו' בה' אחד איך דכולא קמי' כו' ואני ה' לא שניתי כו' וכיוצא בזה וכמ"ש אז תתענג על ה' כו' וכמשל קבלת טעם ומתיקו' הדבש שבעצי היער

כו' וד"ל. וזהו ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך פי' בבחי' תוך הלב יהי' ה' אלקיך מתקבל בבחי' הרחבה והתפשטו' כנ"ל ואז נק' ארץ טובה ורחבה כנ"ל וע"כ נקרא' כנסת ישראל פי' שבחי' ישראל דלעילא הוא בחי' אחדו' ה' ו' מדו' דא"ח דלי"ת כידוע דישאל' הוא ישיר א"ל פי' א"ל דחכמ' דאצי' ששורה במדו' שנק' ישיר וכמ"ש ויקרא לו א"ל אלקי ישראל כו' וכמ"ש במ"א וזהו מ"ש על הכסא דמות כמראיה אדים בבחי' מוחי' למדות עליוני' כידוע וד"ל וכנסת ישראל הוא הלב שמקבל כל הרחבת הדעת והמוחי' שבמדו' ומתכנס' כולן לתוכה וכמ"ש כל הנחלים הולכי' אל הים כו' וכמ"ש בזוהר וד"ל ואח"כ כתי' בכל נפשך פי' אחר שנכנס ישראל דלעילא בכל לבבך בתוך הלב הנק' נקודת הלב אז מתפשט האור גם לבחי' מחשב' דיבור ומעשה שבנפש האלקי' לקשר מחשבתו במחשבת ה' ודיבור בדבר ה' כו' זו הלכה וכמ"ש אליך ה' נפשי אשא במחשב' דו"מ וזהו ודברת בם בשבתך בביתך כו' והגם שנא' כי לא מחשבותי מחשבותיכם כו' והאיך יתקשר ויתחבר מחשבת ה' ודבר ה' במחשבה ודיבור של אדם בדי'ת כו' הענין הוא דוקא כשאין דרכיכם דרכי והוא מחשבו' ודיבורי' שלא לה' המה שאינם נקראי' דרכי הוי' אבל בתורה ומצו' שנק' דרכי ה' יכול להיו' יחוד מחשבותי דבחי' ישראל הנ"ל במחשבותיכם דהיינו במחשב' ודו"מ דתורה ומצות והיינו ענין הפסוק כי לא מחשבותי כו' מפני שלא דרכיכם דרכי אבל אם דרכיכם דרכי גם מחשבותי מחשבותיכם ומטעם הנ"ל וד"ל.

והנה בצאת בני מצרים כתי' ויסב האלקי' את העם דרך המדבר כו' וכמ"ש לכתך אחרי' במדבר' כו' ויש להבין הטעם למה הוצרך לזה. אך הענין הוא דכתיב אחרי ה' תלכו בבחי' אחורי' תחלה וכמ"ש במשה וראית את אחורי כו' והענין הוא דיש בחי' שמות שהן בבחי' פנים ואחור בקדושה עדי'מ באדם התחתון יש בחי' פנים ואחור גשמי' שבפנים הוא עיקר החיו' של הנפש שכל ראי' שמיע' כו' והעורף שמאחורי' אין החיו' שם בבחי' פנימי' רק בבחי' חיצוני' בלבד כו' וכן גם בתורה נא' והיא כתובה פנים ואחור כו' שיש בה ג"כ בחי' פנימי' וחיצוני' כו' וד"ל וכמו"כ בלב האדם שבו משכן הנפש האלקי' יש בה בחי' פנים ואחור כו' דהיינו מה שנפש האלקי' מקבלת בתוך הלב אחדו' ה' מצד עצמו' רצונה האמיתי באמת לאמיתו מבלתי ענין הכרח וחיוב כלל נק' בשם פנים שמקבלת בבחי' פנימי' שלה והוא ענין להתענג על ה' הנ"ל עד שאור האלקי' יהי' לה לחיו' גמור וכמ"ש לאהבה את ה' כי הוא חיך ממש כו' ואז נק' לב אחד ולא ב' לבבו' כמאמר כשם שאין בלבך אלא אחד כו' ולא זולתו כלל וכמ"ש מי לי בשמי' ועמך לא חפצתי כו' משא"כ כשהתפעלו' האהבה אינה רק עפי' השכל בלבד מצד השכל וההתבוננו' שמכריח ומחייב את ההתפעלו' וכו' ולא מצד עצמו' אלקו' כו' זהו הנק' בחי' אחורי' וחיצוני' שבלב ולא פנימי' שלו והוא ענין לאכפייא בלבד משא"כ באהבה שבבחי' פנים הנ"ל הוא ענין לאתהפכא כו' וד"ל וזהו בכל לבבך בשני יצריך ביצר טוב הוא אהבה שבנפש האלקי'

הנ"ל וביצה"ר הוא אהבה שנעשה רק בבחי' עשי' בלב לכוף את הלב ע"י ההתבוננו' לאכפייא לגוף כו' וזהו ואזניך תשמענה דבר מאחריך כו' פי' מבחי' אחורי' בלבד וזהו אחרי' ה' תלכו בבחי' אחורי' תחלה ואח"כ יכול להיות בבחי' פנים וד"ל.

וזהו ויסב את העם דרך המדבר כו' כי מבחי' מצרים שהוא בבחי' קטנות לגמרי כנ"ל לבא ולהגיע לאהבה בתענוגי' הנ"ל שע"י הרחבת הדעת שנקרא' בשם ארץ טובה ורחבה כנ"ל ה"ז מן ההיפך להיפך ממש מן הקצה לקצה והאיך באפשרי להיות כ"כ הדילוג ממדרגה למדרגה הענין הוא שצ"ל בנתיים ממוצע עד שיגיע לבחי' ארץ טובה ורחבה והוא מה שנסעו דרך המדבר וכמ"ש לכתך אחרי במדבר כו' וכמ"ש אחרי ה' ילכו כנ"ל וכמו שידוע שלמעלה באצ"י יש שמות דקדוש' שהן בבחי' אחורי' ויש שמו' שהן בבחי' פנים וא"א שיבא לבחי' פנ"פ אם לא שיוקדם בתחלה בחי' שמו' דאחורי' כו' כך למטה א"א לנפש האלקי' לבא לבחי' פנ"פ באהבה הבאה ממילא ומאליה ואינה דרך כפיי' והכרח הנק' פנים כנ"ל עד שיהי' בחי' אחורי' תחלה והוא האהבה הבאה בדרך כפיייה והכרח שכופה ומטה את לבבו שהוא בחי' לעשות"ה לעשו' את האהבה ע"י ההתבוננו' כנ"ל ולא מאליה וממילא והוא בחי' לאתכפיא כו' כנ"ל וד"ל ואהבה זו שבבחי' אחורי' ה' להם בנסעם בדרך המדבר כי אז קיבלו עליהם עול מלכו' שמים בלבד פי' עול ידוע שהוא ענין כפיפת הרצון בע"כ והסתלקו' המונע לזה בלבד והוא לבטל את רצונו המנגד לזה ולהסירם מלבו נגד רצון ה' בע"כ כו' שגם זה אינו אלא בבחי' אחורי' וכמ"ש ואזניך תשמענה דבר מאחריך בלבד כו' ובאתערות' דלתתא זו ה' אתערות' דלעילא לעורר למעלה ג"כ בחי' מלכו' שמים כמ"ש שום תשים עליך מל"ך דהנה כתי' להודיע לבני האדם גבורתיו וכבוד הדר מלכותו פי' לפי שאין מלך בלא ע"ם ופי' עם מלשון גחלים עוממו' הוא דבר נפרד זולתו כו' והרי באמת אין לך דבר חוץ ממנו ית' וא"כ על מי ימלך אך הענין הוא ידוע דע"י צמצומי' מבחי' גבורו' עליוני' המסתירי' ומעלימי' אור א"ס שבאצ"י יכול להיות יש ודבר מה עד שיהי' מלך על עם כו' וזהו להודיע לבנ"א גבורותיו בחי' הצמצומי' ואז כבוד הדר מלכותו מתפשטת כו' ואין זה אלא ע"י אתערות' דלתתא הנ"ל בבחי' צמצומי' לבטל את רצונו בע"כ בבחי' אחורי' כנ"ל שמעורר למעלה בחי' שמות אחורי' דקדוש' להסתיר ולהעלים האור בכדי שיהי' כבוד הדר מלכותו כנ"ל וד"ל וזהו ואזניך תשמענה דבר מאחריך פי' מבחי' אחורי' עליוני' דקדוש' לעורר את האדם בבחי' אחורי' תחלה כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח וכמ"ש אם ישים אליו לבו כו' כדי שיגיע ויבא אח"כ למדרגת פנימי' הלב הנ"ל וכמ"ש יאר ה' פניו כו' והוא בחי' ארץ טובה ורחבה הנ"ל וד"ל.

ובכל הנ"ל יובן מהו ענין שהשם שלם והכסא שלם כו'. דהנה כתי' אני ה' אלקיכם פי' אלקיכם בחי' אלקו' שיש בכל נפש מישראל כי הנה

ידוע דיש אותיו' שם הוי' בכל נפש מישראל בחי' י"ה הוא בחי' חכמה והשגה שמשג באלקו' בהתבוננו' כו' והוי"ו הוא התפעלות המדו' בלב כו' וההיא הוא בחי' קבלת עול מלכו' שמים הנ"ל במחשבו' דר"מ להיו' סור מרע ועשה טוב כל היום כו' וכאשר מתחברו' י"ה בוי"ו היינו שנמשך ההתפעלו' בלב מפני בחי' ההתבוננו' שבמוח ובתחלה הוא בבחי' אחורי' שהשכל מחייב ומכריח כו' ואח"כ בבחי' פנ"פ כנ"ל אוי בזאת האתערות' דלתתא מעורר' למעלה בשם הוי' שבאצי' שיהי' ג"כ התחברו' והמשכו' י"ה בו"ה והוא אשר ידוע דבחי' י"ה למעלה הוא בחי' חו"ב דאצי' שנמשכו' להיו' לבחי' מוחי' למדו' עליוני' כו' והו' עדיין למעלה מעלה מן ההשתלשלו' דאבי"ע וכאשר מתחברו' ונמשכו' במדו' הנק' וי"ו כידוע אז נקרא שהשם שלם פי' ששם הוי' שלם בשלימות בבחי' ההתחברו' בוי"ו והוא כאשר נמשך מזה הוי"ו הסדר של כל ההשתלשלו' בעולמו' מעילה לעילה עד סופא דכל דרגין בעולם העשי' השפל וזהו כמ"ש את השמים ואת הארץ אני מלא עד שגם למטה יהי' בחי' גילוי אלקו' כמו למעלה כו' והוא ע"י הוי"ו של המדו' שהוא יורד ונמשך עד למטה כמו למעלה כו' וד"ל וזהו את הוי' האמרת היום כו' שישראל עושין וממשכו' לשם הוי' שיהי' למטה כמו למעלה כו' ע"י אתערותא דלתתא הנ"ל והוא מה שמסיים בפסוק הנ"ל את השמים כו' נאם ה' פי' נאם הוא לשון דיבור כידוע והוא ע"י שאתערות' דלתתא במצות ת"ת כמ"ש ודברת בם כו' לקשר מחשבו' במחשבה ודיבור בדבר ה' זו הלכה כנ"ל וכמ"ש והיו הדברי' האלה כו' מצוך לשון צוותא והתחברו' כידוע והיינו את הוי' האמרת פי' שאתה עושה אותו שיאמר בבחי' דיבור העליון בבחי' ההתגלות של ההמשכה למטה כמו למעלה כנ"ל וד"ל. וענין שהכסא שלם כו' היינו בחי' הה"א האחרונה דשם הוי' הנ"ל שהוא קבלת מלכו' שמים שום תשים עליך מלך הנ"ל כו'. דהנה כתיב מושיב מלכים לכסא פי' כי עדימ' המלך ב"ו שיושב על הכסא הנה ישיבה זו השפלה וירידה היא מעצמותו כמו שהוא כנראה לעין באדם היושב שנכפף קומתו בישיבתו ומשפיל א"ע כי בעמדו זקוף הוא גבוה בקומתו כו' כך עדימ' במדת מלכותו ית' שנא' וישב ה' מלך לעולם כו' הנה ישיבה זו השפלה וירידה היא מעצמו' המדה דמל' דאצי' כמו שהיא בבחי' האצי' כו' ולכך נק' התפשטו' מדת המל' בעולמו' בי"ע בשם כס"א הוי' כי בחי' ירידת אור האלקי הוא להיו' ראש לשועלי' כו' והוא בחי' ה"א האחרוני' דשם הוי' בחי' כח הפועל בנפעל כידוע וד"ל.

והנה מבואר למעלה שע"י אתערות' דלתתא בבחי' קבלת עול מ"ש דוקא בבחי' אחורי' ובביטול הרצון המונע כו' מעורר למעלה בחי' אחורי' דשם הוי' להסתיר כו' עד שיהי' מלך על עם והוא מ"ש וישב ה' מלך לעולם כו' בבחי' אחורי' ג"כ בירידה והשפלה הנ"ל והיינו בקיום כל מ"ע בבחי' עול דוקא כענין אינו דומה שונה פרקו ק' פעמי' לק"א פעמי' שנק' עובד אלקי' כו' ובסור מרע מכל ל"ת דאורי' ודרבנן דהיינו בהסיר כל מונע כו' וכמ"ש ולא תתורו אחרי לבבכם כו' שכל זה בחי' אתכפייא בבחי' אחורי'

בלבד וד"ל והנה ידוע ג"כ דרמ"ח פקודי' רמ"ח אברי' דמלכא הן כו' ועד"מ האיברי' המה רק בחי' חיצוניו' ואחוריי' של הנפש המלובשת בהם והוא לפי שהמצות נתלבשו בעיני' גשמי' דנוגה כמו קלף דתפילין וצמר דציצית וכדומה וגם התורה הנה נא' בה מגילה עפה כתובה פנים ואחור כנ"ל שיש בה ג"כ בחי' פנים ואחור והוא כל צרופי אותיו' שבתורה שהן בבחי' אחוריי' דחכמ' עילא' כידוע וד"ל. וא"כ כשע"י התורה והמצו' מקבלין ישראל עול מלכו' שמים הנ"ל וממשיכי' בחי' רמ"ח איברי' דמלכא למטה כו' ה"ז עד"מ כאדם שממשיך לחבירו לישב למטה בכסא שהוא אוחז באחד מאיבריו כמו בידו ובכתיפו וכדומה ומורידו ומשפילו לישב למטה על הכסא כו' כמ"כ בחי' המשכו' רמ"ח איברי' דמלכא היינו בחי' ירידו' והמשכות בחי' חיצוניו' ואחוריי' בלבד למטה ע"י המצות וקבלת עול מ"ש הנ"ל הוא ענין הישיבה על הכסא בדרך ירידה והשפלה כנ"ל וזהו ענין מושיב מלכים לכסא שמושיבי' וממשיכי' מלך העליון לישב על הכסא בבחי' אחוריי' בלבד כו' וזהו ענין שהכסא שלם כו' וד"ל.

אך הנה אין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זרעו של עמלק כמארז"ל ע"פ מלחמה להוי' בעמלק כו'. והענין הוא כידוע דאת זלע"ז עשה האלקי' כו' דכמו שיש בחי' פנים ואחור בקדושה כנ"ל כמ"כ יש בחי' פנים ואחור בקליפה וידוע דינקות הקליפות הוא מבחי' אחוריי' דקדושה והנה בעמלק כתיב ראשית גוים עמלק כו' ויש להבין הטעם למה נקרא ראשית, הנה מבואר למעלה דבחי' הכרח וחיוב השכל להטות ולכוף את הלב להתפעל מפני שכך יאתה עפ"י השכל כו' הנה הוא בחי' אחוריי' דקדושה והכח הזה הוא בבחי' אחורי העורף כאדם לפי שבעורף יש בו בחי' הקושי וחוזק ההתגברות לנצח לעשות עפ"י הכרח וכפ"י וע"כ נאמר בישראל כי עם קשה עורף הוא וסלחת כו' והוא מפני שהעורף מחבר את הראש ומוחי' עם הלב והוא המנצח להיות הלב נוטה אחרי השכל בהכרחי מפני העקשות והנצחון שיש בעורף ומדה זו יש בישראל שנק' עם קשה עורף בתוקף ועוז גדול לחבר על ידו השכל עם הלב להיות המוח שליט על הלב כנ"ל ומחמת מעלה זו מצא משה טענת זכות על ישראל להיו' ראויי' לסליחה כמ"ש וסלחת כו' מפני שהשם נעשה שלם על ידי קשי ערפם להמשיך מוחי' במדו' כנ"ל וד"ל והנה את זלע"ז עשה האלקי' והוא קליפת עמל"ק עם מלך מלשון ומלך את ראשו ממול ערפו כו' פי' שהוא המנגד לבחי' קשי עורף דקדושה הנ"ל באותו דבר עצמו שבחי' קשי עורף דקדוש' הוא הקושי וחוזק ההתגברו' להטות את הלב אל השכל כנ"ל וקליפת עמלק הוא באותו תגבורת וחוזק עצמו אבל להיפך דוקא דהיינו שלא יהא הלב נוטה אחר השכל ואע"פ שיתכונן ויכיר את בוראו בהתבוננו' לא יכנע הלב כלל וכלל מפני זה ולא יהא יניקה ואחיזה ללב בשכל גם בבחי' אחוריי' והכרח כו' אלא אדרבה יגביר את העורף להיפך בלב ויעמידנו להיו' בתוקף ועוז נגד השכל שלא יזוז ממקומו כלל וישאר בתקפו כמבראשונה והיינו ע"י חוצפא בלא טעם

ודעת בבחי' עקשו' ונצחון הלב בלבד כו' והוא ענין קליפת עמלק שנק' מלכותא בלא תגא כידוע וזהו הטעם שנק' עמלק מלשון מליקה כו' כדוגמת המולק בעורף שהוא כורת ומבדיל הראש מן הלב כו' כמ"כ הוא כנגד ענין העורף ממש כי ענין העורף הוא לחבר דוקא הראש עם הלב כנ"ל וכל קליפת עמלק הוא להבדיל ולהפריד ביניהם כנ"ל וד"ל. וזהו ראשית גוים עמלק פי' מפני שז' הגוים הכנעני והחתי כו' ידוע שהן ז' מדו' הרעו' תאוות' כו' והן מושקע' בקליפה המסתיר האור אלקי כו' וכמ"ש פרעה לא ידעתי את ה' כו' ואילו היו יודע' את ה' בבחי' קירוב ההשגה כו' היו מתבטלי' כהמס דונג מפני אש כו' אבל עמלק ראה וידע את ה' בניסו' ונפלאו' ה' שהיו במצרי' וקריעת י"ס ואעפ"כ מלאו לבו לגשת למלחמה בישראל כו' אין זה אלא ע"י ששרשו יונק מבחי' האחוריי' דעורף דקדוש' והוא לעומתו ומנגד אליו כנ"ל ע"כ הוא בגוים לא יתחשב אלא הוא ראשית גוים כי הרי שרשו למעלה מן ז' המדות שבלב כו' וד"ל. וזהו שאין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זרעו של עמלק פי' זרעו מה שמכחו ושרשו נזרע גם בישראל בחי' עמלק שהוא החוצפא והעקשו' בלא טעם שגם כשיתבונן לא יטה לבבו כנ"ל הוא הגורם שאין השם שלם ומטעם הנ"ל דענין שהשם שלם הוא חיבור המוחין במדו' וזרעו של עמלק הוא המבדיל כו' וד"ל.

וזהו זכור את עשה לך עמלק כו' אשר שם לו בדרך בעלותו ממצרים כו' וטעם סמיכת זה לציצית מצרים שמזכירין בכל יום כו' כי הנה מבואר למעלה שביציא' מצרים נסעו דרך המדבר כו' שהוא בבחי' אחוריי' דקדוש' וכמ"ש לכתך אחרי' כו' אחרי ה' תלכו כו' וע"כ מיד בא עמלק לעמוד לנגד זה כי שם יש אחיזה ויניקה לקליפת עמלק מטעם הנ"ל וזהו ויזנב בך כל הנחשלים אחרייך פי' אחרייך דוקא כי מי שהוא בבחי' פנימי' הלב אין לעמלק אחיזה שם רק לאותן שהולכי' בעבודתם רק בבחי' אחוריי' שם יש לו אחיזה להבדיל ולהפריד בין הדביקי' כנ"ל וד"ל. וזהו מלחמה להוי' בעמלק מדור דור כו' אבל לעיל כתיב והי' בהניח ה' כו' מחה תמחה זכר עמלק כו' דמשמע שאז דוקא יהי' היכולת באדם מצד עצמו למחות זכר עמלק משא"כ עכשיו כל זמן הגלות המלחמה לה' דוקא בעמלק וכמ"ש מחה אמחה כו' וכענין ויצא ה' ונלחם כו' ה' ילחם לכם כו' ולא לאדם היא המלחמה עכשיו כו' והטעם יובן עפ"י הנ"ל דעיקר קליפת עמלק הוא לעמוד לנגד הניצוח דקדוש' וא"כ מה לו לאדם לעשות לנצח את עמלק הלא אין כחו לנצחו רק במה שיעמיק עוד שכלו בהתבוננו' ולייגע נפשו ביגיעה רבה כו' ומה יועיל זה נגד החוצפא שבלא טעם לעמוד נגד כל התבוננו' שבעולם כו' אלא לא לאדם מלחמה זאת אך לה' היא המלחמה וכמ"ש כי יד על כס י"ה מלחמה לה' בעמלק כו' פי' יד הוא בחי' יד העליון שבאה מבחי' כתר' עליון שנק' יד הגדולה ויד החזקה כידוע וכיד זה יפיל קליפת עמלק היונק באחורי העורף כו' וכמ"ש ידך בעורף אויבך מפני שלא יהי' יניקה לאויב בעורף ואז יחלש כח ערפו המנגד לעורף דקדושה כו' וזהו ויחלוש יהושע את עמלק כו'

שעיקר מפתחו הוא רק להחלישו מתקפו בלבד וממילא יפול אח"כ לגמרי מאחר שאין שרש קליפתו רק חוצפא בעלמא כו' ודיל משאיכ לעיל דכתיב והי' בהניח ה' לך מכל אויביך כו' שיכנעו ז' האומו' ז' מדו' הרעו' ויתבררו וכמ"ש ואת רוח הטומא' אעביר כו' ואז יהי' בחי' פנימי' בלב ושכל וכמ"ש למעלה וזהו ענין ארץ טובה ורחבה זבת חלב ודבש אחר שיניח ה' לך מכל אויביך כו' אז הוא אומר מחה תמחה זכר עמלק תמחה מעצמך ומכחך כי מאחר שיהי' הכל בבחי' פנים הרי אין מקום לקליפת עמלק כלל בבחי' אחורי' כלל ודיל וזהו לא תשכח פי' בא ליתן טעם למה שקדם לומר מחה תמחה שיהי' לך הכח הזה בעצמך הוא מפני שלא תשכח שלא תהי' אז בבחי' שכח"ה שהוא בחי' אחורי' דחכמ' כידוע דמוח הזכרון הוא בבחי' פנימי' חכמ' והשכח"ה היא בבחי' אחורי' דחכמ' לשון ת"ש כ"ח כו' וכמ"ש במ"א ודיל.

בעזרה

להבין שרשי הדברים הנ"ל. הנה להבין שרש ענין שאין השם שלם כו' יש להקדים בתחלה ענין א' הידוע בע"ח דבחי' המוחי' דז"א נחלקי' לדי' מוחין חו"ב חו"ג שהן ד' בתי' דתפילין אך סיבת התחלקותם הוא ע"י הדעת שמחלק המוחין דחו"ב לחו"ג ודעת זה הוא דעת דבין כתפין דז"א והנה בחי' ההארה וההשפעה מבחי' שערו' דא"א מלבישי' ומכסי' לז"א עד דעת זה דבין כתפין ומכתפין ואילך אין שם שערו' דא"א אלא חלקי' הם ופנויי' כו' וע"כ יכול להיות שם יניקו' החיצוני' מאחורי כתפי' דז"א משאיכ למעלה בראשו וערפו עד הכתפי' שבחי' מקיפי' דשערו' דא"א שומרי' עליו ונק' שומר ישראל דלעילא כו' וידוע ג"כ שבחי' קוצא דשערי מבחי' שערו' דא"א הנ"ל הוא מכה באחורי עורף דז"א ויורד ג"כ עד הדעת דבין כתפי' הנ"ל ונותן בז"א הכח להמשכו' מוחי' וגם הכח לחלק ע"י הדעת לחו"ג כו' וכמבואר כל זה בע"ח בכמה דוכתי. ולהבין ביאור כל זה הנה ידוע שבדרך כלל י"ה הן חו"ב ו"ה הן המדו' דאצי' שנק' ז"א והוא הוי"ו ו' קצוות והה"א הוא נוק' דז"א ונחשב' עדיין ג"כ מכלל פרצוף דז"א להיותה בחי' מלי' דז"א וכידוע בענין כוונת הלולב והאתרוג כו' ויתבאר בסמוך שנק' הה"א שהוא בחי' המלי' בשם כס"א ואמנם בחי' המדו' דאצי' נק' שם הוי' בכלל שהוא בחי' ז"א עצמו וענין שאין שמו שלם הנ"ל היינו שאין שם הוי' דז"א שלם וביאור הדברי' הנה ביאור ענין התחלקו' מוחין דז"א לחו"ג הנ"ל הענין הוא דמבשרי אחז' כו' שבנפש האלקי' יש ג"כ אותיו' דשם הוי' י"ה חו"ב הוא בחי' ההשגה וההשכלה באור איס ב"ה איך שהוא טובב וממלא וכו' ויש בזה ב' מדרגו'

הא' נקודת ההשכלה והוא בחי' חכמ' שבנפש והב' בחי' ההשגה בהתפשטות אורך ורוחב כו' הנק' בינה כידוע ואמנם עדיין לא יש שום מציאת ההתפעלו' מהשגו' הללו אבל כשיתפעל מחמת ההתכוננו' באהבה או בירא' זהו ענין התחלקו' ב' המוחי' דחויב עוד לב' חלקי' שהן אוי"ר שבאין ונמשכי' מצד השכל כי לחלק התפעלו' האהבה הרי יש לה כח שכלי מיוחד אליה בלבד ולחלק התפעלו' הירא' יש לה כח שכלי מיוחד אליה בלבד ונמצא שנחלקו המוחי' דחויב עוד לב' חלקי' והוא ע"י כח הדעת המחלק אותם כי הדעת כולל חויג תחלה ואח"כ מחלק אותם לשנים כו' ונקרא זה בשם מוחי' גדלות פי' כי יש התפעלו' אוי"ר שהן בבחי' קטנות והוא אוי"ר טבעיים שיש לכל נפש האלקי' מישראל גם כל היום בעסקו במו"מ שיהי' סור מרע ועשה טוב מצד אהב' וירא' טבעי' בלבד והוא בחי' הקטנו' של המדו' מפני שאינם נמשכי' מן השכל כלל והוא ענין הכתפין מאחורי הלב שמקבלי' רק מבחי' קטנו' המדו' שבלב והוא ע"י הידים יד ימין חסד דרועא ימינא שנמשך אליה כתף ימיני כו' שמקבל רק מחיצוניו' הארת החסד שבלב בבחי' מעשה בלבד כו' משא"כ בחי' אוי"ר שנמשכי' מן השכל וההתכוננו' כנ"ל נק' מוחי' גדלו' שהמדו' אוי"ר הן בבחי' גדלו' המוחי' דחויב מאחר שהתפעלו' האהבה לא באה רק מחמת כח שכלי כו' וזהו בשעת התפלה דוקא שמתכונן בגדולת א"ס כו' משא"כ כל היום שאינו מתכונן כלל אין מאיר בלב רק אהבה המושרשת בלב בבחי' טבעי' מצד הירושה מאהבה דאברהם כו' וכן מפחד יצחק כו' וד"ל והנמשל מכל זה יובן למעלה דבחי' המדו' דאצי' חגיג' דאצי' שנק' ז"א יש בהם בחי' קטנו' ובחי' גדלו' המוחי' ע"ד הנ"ל והיינו כאשר בחי' המוחין שבז"א הנק' חויב נחלקי' עוד לב' חלקי' חויג ע"י בחי' הדעת דבין כתפין שמחלק אותם כו' זהו בחי' מוחי' גדלו' למעלה אבל בחי' קטנו' המדו' הוא המדות אשר אינן נמשכי' מן החויב רק בחי' הטבעי' שבלב ונמשך ממנו חסד דרועא ימינא דקודב"ה כו' ובחי' הכתפין הוא בחי' אחורי' שלהם וע"כ יכולי' להיו' יניקו' השפע מאחורי כתפין גם לחיצוני' כו' וד"ל והנה ידוע בע"פ שא"א להיות עליון ותחתון מתיחדי' בבחי' פ"פ כ"א שיוקדם לזה היחוד בבחי' אב"א דהיינו שבתחלה לא יקבל התחתון מהעליון רק בבחי' אחורי' שלו בלבד ואח"כ מתהפך לקבל בבחי' פנימיו' שלו וא"כ צריך המקבל להכנות תחלה בכל חלקיו בבחי' אחורי' בלבד ואח"כ יבנה מחדש בבחי' פנימיו' כו' והענין יובן בעבודת ה' באוי"ר הנ"ל שבאי' ונמשכי' מן השכל הנה אנו רואי' שיש בזה ב' מדרגות הא' כמו ההתפעלות של האהבה כשתהי' מקבלת המוחי' שהוא התכוננו' באור א"ס בבחי' הפנימי' שלה אז הסימן לזה שההתכוננו' יהי' לה לבחי' אור וחיות ממש בבחי' תענוג והשבת הנפש וכמ"ש לאהבה את ה' כי הוא חייך כי ממקור החיים שהוא מקור התענוגי' שבהתכוננו' זאת נמשך השפע תענוג להתפעלות האהבה עד שתהי' כמו אהבה בתענוגי' להתענג על ה' והוא שרש ענין ארץ זבת חלב ודבש כו' יערי עם דבשי הנ"ל כו' שהוא ענין הקבלת בחי' מתיקו' ועריבו' באלקו' באהבה שבאה מן השכל ואין זה אלא מפני שקיבלה ההתכוננו' בבחי'

פנימי' כו' אבל כשהמדה של התפעלות האהבה אינה מקבלת ההתבוננו' בתוך תוכה בבחי' פנימיותה אך ורק בבחי' חיצוניו' ואחוריי' שלה בלבד הענין הוא אשר אנו רואי' שיוכל להיות' התפעלו' אהבה עפ"י השכל דוקא אך התפעלו' זו לא באה רק בדרך הכרח וחיוב השכל בלבד דהיינו מפני שהשכל מכריח ומחייב שיתפעל באהבה כמו כאשר ישכיל על דבר ההתבוננות איך שהוא ית' עיקרא ושרשה בבחי' טובב וממלא כו' אזי יכריח השכל מאד כי לו יאתה לאהבה ולדבוק ולא בטפל כו' אבל אין זה רק עפ"י הכרח בלבד ולא עצמיו' רצון הלב באהבה זו כי עצמיו' האהבה שבלב הוא דוקא להטפל ויש כו' אך ורק מפני שהשכל מחייב ומכריח ההיפך שיאהוב את העיקר כו' ע"כ הוא אוהב ונמצא אהבה זו לא באה רק בדרך הכרח שלא ברצונה העצמי כו' וזהו ענין המוח ששליט על הלב פי' שליט הוא ע"ד הממשלה והשליטה באדון לעבד שיכריחנו על כרחו לעשות מלאכה כו' כמ"כ בטבע המוח יש בחי' השליטה והממשלה על הלב להיות' הלב מתפעל מחמת השכל בדרך הכרח וחיוב השכל שיחייב את האהבה אבל האהבה שבלב מצד עצמ' אינה מסכמת לזה אלא נשארת בעמדה ותקפה לאחר ההתבוננו' רק בשעת ההתבוננו' מוכרחת היא להתפעל מצד שליטת המוח שהוא שליט על הלב ומושל עליו כו' וד"ל וזה נקרא ג"כ בחי' לאכפייא ולא בחי' לאתהפכ"א וכו' וזהו ענין קבלת המדו' אוי"ר מהשכל בבחי' אחוריי' שלהם בלבד דהיינו בבחי' הכרח וחיוב וע"כ לא ימצא בהם בחי' התענוג והאור והחיו' כלל כמו מלאכת העבד לאדון בע"כ שאינו מתענג בזה כו' כי כל תענוג לא נמצא רק בבחי' הפנימי' ולא בבחי' האחוריי' וחיצוניו' וד"ל ואמנם הגם שהתפעלו' זו שבדרך הכרח מן השכל הוא בבחי' אחוריי' בלבד הנה עכ"ז יכול להיות בבחי' בנין שלם בכל חלקיו דהיינו גם בבחי' המוחי' בשלימותו כי הגם שהוא בדרך הכרח עכ"ז כל אור השכל וההתבוננו' בא ומאיר בהתפעלו' אוי"ר זו שהרי דוקא עפ"י השכל גולדי' ונמשכי' רק שהוא הכרח השכל וחיובו שמחייב אותם כו' ונמצא מובן שא"א להיות' יחוד פכ"פ כ"א אחרי שיוקדם תחלה להיות' רק בחי' אחוריי' לאכפייא בכל פרטי חלקיו ואח"כ יהי' התהפכו' המדו' להיות' מקבלי' בבחי' הרצון האמיתי והוא בבחי' התענוג הנ"ל וכענין מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' והוא ענין יחוד פכ"פ וד"ל. והנמשל מכל זה יובן ג"כ למעלה בבחי' מדו' דאצי' שגם אם הן נמשכין מן המוחין חו"ב שבז"א כי נחלקו ע"י הדעת דבין כתפין כנ"ל עכ"ז תחלה אין מקבלי' המוחי' רק בבחי' אחוריי' והוא כענין ההכרח שעפ"י השכל הנ"ל וזהו ענין אחרי הוי' ילכו בבחי' אחוריי' כו' וכן לכת"ך אחרי' במדב"ר כו' והגם שהמשכו' המוחין הוא בשלימו' בהן ואח"כ מתהפכי' בקבלת פכ"פ שלא בדרך הכרח אלא בבחי' עונג ואז נק' ארץ טוביה ורחבה זבת חלב ודבש כו' וד"ל.

וזהו שרש ענין שאין השם שלם כו' פי' שם דהוי' דז"א כשאין המוחי' די"ה מתחבר' ומתיחד' בו"י ה"א שהן המדו' חו"ג בבחי' פכ"פ רק בבחי' אב"א אז אין השם שלם כי הרי נבדל ונחלק י"ה מו"ה בבחי' פנימי' ההאר

כניל אך תחלה צ"ל בבחי' אחורי' ואח"כ יהי' השם שלם בבחי' פני' והוא ע"י בחי' קוצא דשערי הנ"ל שמכה באחורי עורף דז"א בדעת דבין כתפי' כו' והענין שמבחי' כת"ר עליון הנק' א"א נמשך ויורד השפע וההמשכה ממנו דרך בחי' שער' עד רישא דז"א ומכה מאחוריו ליתן בו כח ועוז להיו' בו המשכות המוחין בבחי' פני' הנ"ל וזהו ענין יאר ה' פניו בחי' פנים ומוחי' דז"א כו' ואז נעשה השם זהו' שבז"א שלם ודיל וביאור הדבר ידוע עדימ' באדם שאינו מבין עדיין עומק של המושג בבחי' אור פנימי דהיינו בהשגה ממש אך מלמעלה מן השכל מאיר עליו מלמעלה קצת וכאילו מרחף עליו למעלה מראשו כו' ומשם יומשך בו אח"כ שישג בהשגה ממש והיינו מסיבת הכאת אור המקיף שמבחי' הכת"ר כו' וכמ"ש במ"א וד"ל. הנה בדרך כלל הוא ענין מארז"ל על בכל לבבך בשני יצריך ביצה"ר וביצ"ט כו' פי' ביצ"ט הוא אהבה בתענוג"ה הנ"ל שהרי בנפש האלוקי' האהבה הרי היא באה מצד אמית' רצונה שלא בדרך הכרח וחיוב השכל בלבד כו' והוא בבחי' פני' כניל וביצה"ר הוא הנפש הבהמיו' אע"פ שגם היא תסכים להתפעלו' אוי"ר אך הוא בדרך ההכרח וחיוב ממה שהשכל מכריח ומחייב כניל והוא בבחי' אב"א כניל והנה עכ"ז יוכל להיו' גם מסירת נפש ממש באהבה זו שע"י הכרח השכל וגם כל עבודה האמית' בחי' המשכו' המקיפי' שבמעשה המצו' לומר אקבוצ' באמת אך הכל עפ"י הכרח השכל ולא בתענוג נרגש משאיכ' באהבה שבנפש האלקי' דכתי' בה טעמו וראו כו' וד"ל.

ושרש של ענין הכס"א הנ"ל ומה שאין הכסא שלם וכו' יובן עפ"י הקדמה בתחלה הידועה שבחי' המל' נק' לב וכמ"ש לכתבני אחותי כלה כו' והנה ע"ד הנ"ל במדו' שבלב שיש בחי' אב"א ובחי' פני' אח"כ כמו כן בבחי' הלב עצמו שהמדות שוכני' בו יש ב' מדרגו' הללו כו' וביאור הדברי' הנה מבשרי אחו' כו' בלבו של אדם התחתון דהנה אנו רואי' דכלי הלב הוא המקבל שפע המדות בתוכו ולפעמי' מקבל בבחי' פנים שלו והוא בבחי' נקודת הלב ששם עיקר חיות הנפש הטבעיו' ממהותה ועצמותה משאיכ' משם ואילך שמתפשט הנפש הטבעיו' לאברי' הוא בבחי' חיצוני' ואחורי' שלה בלבד כנרא' בחוש שעיקר נקודת הלב הוא למעלה עדיין מהתפשטו' לבושי' שלה במחשב' דו"מ ולמעלה מהתפשטו' כחות שלה באיברי' כולן כו' ובדרך כלל הוא ההפרש שבין חיצוניו' הלב לפנימי' הלב כידוע ועד"ז יובן למשכיל למעלה בבחי' מל' דאצי' שנק' לב כניל וכמ"ש לכתבני בא' מעיניך כו' יש בה בחי' פנימי' ובחי' חיצוניו' דהיינו בחי' המקור של כל הנשמו' והמלאכי' והעולמו' דבי"ע במהותה ועצמותה הוא בחי' נקודת הלב שבמל' דאצי' וכמ"ש לך אמר לבי' כו' וזהו כי עמ"ך מקור חיים כו' עמך באצי' תמיד אבל מה שמתפשט ממנה להחיו' רוח שפלי' נשמו' ומלאכי' בעולמו' בי"ע הוא בחי' חיצוניו' המל' והן כדוגמת מחשבה דו"מ בלבד וכידוע דג' העולמו' בי"ע הן בחי' מחשבה דו"מ דמל' דאצי' וכבר ימצא בהם מעורב טו"ר מעה"ד טו"ר שאינם בתכלית הביטול כו' והנה ידוע שבכל לילה עד חצות יורדת היא

לבי"ע וכמ"ש ותתן טרף לביתה כו' וכשעולה בחצות נשארה רק בבחי' נקודה חדא תחת היסוד ועד עלות השחר נכנס בנינה בפרצוף שלם אך עדיין הבנין בבחי' אחוריי' בלבד ואח"כ בשעת התפלה עומדת להתייחד פבי"פ כי א"א לבא לבחי' פבי"פ כ"א שיוקדם תחלה בחי' אביא כניל שזהו הכלל בכל מקום וגם כאן הענין הוא דבחי' מל' דאצי' כשעולה להיו' בבחי' אצי' להתייחד עם בחי' ז"א הנ"ל נסתר כל בנינה שבבי"ע ונעשי' בבנין חדש בבחי' האצי' תחלה בבחי' האחוריי' בלבד וזהו מ"ש אחרי הוי' ילכו בחי' אחוריי' דהוי' כו' וכן ענין ויסב העם דרך המדבר כו' וכמ"ש לכתך אחרי כו' וביאור דבר זה בעבודת ה' היינו כני"ל בפסוק בכל לבבך בשני יצריך ביצה"ר הוא הנפש הבהמיו' כו' והנמשל למעלה היינו בחי' מל' דאצי' כשנעשית ראש לשועלי' כמ"ש רוח הבהמה יורדת כו' וצריכה לעלות שבחי' הטוב שבה יכול להיות בבחי' פבי"פ אך אין זה כ"א אחרי שיהי' תחלה הבנין שלה בבחי' אחוריי' והוא שהיורדי' דעה"ד טו"ר שנברר מבחי' חיצוניו' של המלכו' במחשב' דוי"מ הנ"ל וד"ל וזהו שרש ענין כס"א כי המל' נקרא כסא כידוע ועדי"מ המלך שיושב על הכסא הנה הכסא מלביש רק בחי' אחוריי' שלו כמ"כ יחוד המל' בז"א להלביש רק בבחי' אחוריי' כני"ל נקרא בשם כס"א הוי' וכמ"ש על הכסא דמות כמראה אדם כו' וד"ל ומה שארז"ל שאין הכסא שלם עד שימחה זרעו של עמלק כו' הענין הוא דע"י אתערות' דלתתא אתערות' דלעילא כידוע והנה ידוע דעיקר בנין המלכו' הוא מן הגבורו' פי' שבאמת מאחר שאין מלך בלא עם כו' א"כ האיך היתה התפשטו' מדת המל' מאחר שאין לך דבר חוץ ממנו כו' ואין על מי למלוך כו' אך הענין ידוע דע"י בחי' גבורו' וצמצומי' להסתיר ולהעלים את העצמו' מזה נעשה בחי' יש ודבר כו' והוא ע"י שם האלקי' המצמצם כמ"ש בלק"א ואז נתפשטה מדת המלכו' ולכך עיקר המלכו' בבי"ע אינו אלא ע"י סיבת הגבורו' והצמצומי' כידוע וד"ל והנה להיות כן צריך תמיד העלא' מ"ן מלמטה לעורר בחי' גבורו' עליונו' לצמצם כדי שיתפשט מדת המלכו' ומהו ההעלא' מ"ן הענין הוא בבחי' עול מלכו' שמים שלמטה בבחי' עול דוקא כמו השונה פרקו' ק' פעמי' לא נק' עובד אלקי' אבל כששונה ק' פעמי' וא' נק' עובד אלקי' פי' אלקי' הוא מדת המל' ובאתערות' דלתתא אתערות' דלעילא עובי"ד ומתקן שם אלקי"ם להיו' מתפשט מדת המל' ע"י צמצומי' הנ"ל והוא מסיבת צמצום העצמו' שלמטה באדם שמבטל א"ע ורצונו לעשות בעול והכרח דוקא בפעם הא' היתר על ק' וכיוצא ובוה מעורר למעלה בחי' צמצום העליון כו' אך אין בנין זה אלא בבחי' אחוריי' בלבד והוא בחי' עול מלכו' ולא בחי' פנימי' המלכו' וע"כ נקרא זה בשם כסא שהמלך יושב בה ומשפיל בחי' אחוריי' שלו לדון העולם בעול מלכות בלבד כו' אמנם אין בנין הפנימי' אלא בהקדמת בנין האחוריי' תחלה וכני"ל ולע"ל יבנה בחי' הפנימי' ע"י דו"ד בן ישי שהקי"ם עול"ה של תורה כו' אבל עכשיו אין הכס"א שלם בבנין פבי"פ כו' עד שימחה זרעו של עמלק מפני שהוא המנגד לזה ממש והיינו פריקת עול דוקא שהוא בחי' החוצפא בלא טעם שנק' מלכותא בלא תגא וכמ"ש במ"א וד"ל. והנה גם

בתורה יש בחי' פנים ואחור כו' וכמ"ש למעלה ושרש הענין הוא דהתורה היא סתים וגליא כידוע והיינו בחי' הפנימי' שלה ובחי' החיצוניו' שלה והענין הוא כמו מצות תפילין בד' בתים הרי מצוה זו נתלבשה בגשמיו' בקלף ודיו כו' והוא בחי' החיצוניו' אך מה שבפ' קדש גנוז ונעלם מבחי' אור חכמ' עילא' ובפ' והי' מבחי' בינה כו' הוא בחי' הפנימי' שסתום ונעלם כו' ועדין במצות סכך הסוכה בחי' החיצוניו' הוא הסכך הגשמי שהיא מצוה בעשי' גשמי' ובחי' הפנימי' שבה הוא הארו' בחי' מקיפי' העליוני' ששורין ומתלבשי' בסכך הגשמי כידוע שנקרא צלא דמהימנותא כו' וכיוצא בזה בכל המצו' וע"כ נקרא' גם התורה כתובה פנים ואחור פנימי' וחיצוניו' כו' והוא אשר ידוע דבחי' הנגלה שבה באותיו' ודיו כו' נק' בחי' אחורי' דאבא ובחי' הסוד הנעלם שיש בהאותיו' נק' פנימי' אבא והוא ענין סתים וגליא כידוע וד"ל ואמנם זהו הכלי' בכל פנימי' ואחורי' שבבחי' הפנימי' יש גילוי התענוג ובבחי' האחורי' אין שם גילוי התענוג כלל וכענין עול מצו' הנ"ל אבל בבחי' פנימי' יש שם בחי' העונג הנפלא וכמו שנרא' בחוש שבהשגו' סודו' התורה יש עונג נפלא להתענג על ה' כו' וע"ז אמרו עולמ"ך תראה בחי"ך כו' פי' עולם התענוג שהנשמו' נהינן כו' תראה בבחי' סתים שבתורה כו' ועיקר הטעם כי זהו הכלל בכל מקום דבחי' פנימי' אבא דוקא הוא בחי' פנימי' ע"י כו' וכמ"ש בע"ח וד"ל.

ושרש ענין מה שאמר משה כי עם קשה עורף הוא וסלחת כו' הנ"ל יובן עפ"י הנ"ל בענין בחי' קוצא דשערי המכה באחורי עורף כו'. כי הנה באמת לא היו ראוי' אז לסליחה על עון העגל וכמו שאמר אנא חטא העם הזה כו' דמשמע שמודה שאינו לפי הדין שימחול ה' להם אך מפני שעם קשה עורף הוא וסלחת כו' וזה פלאי מה זו מעלה טובה שמצא משה להציל את ישראל בזה אשר הם קשי עורף כו' וגם מה ענין הסליחה לזה כו'. אך הענין הוא דמה שהודה משה שאינם ראוי' לסליחה היינו מצד סדר ההשתלשלו' דוקא והוא אשר ידוע דכל הנהגו' העולמו' תלוי' רק בשרשים שלהם בבחי' האצי' והן בחי' המדו' דאצי' חגית כו' והמדו' תלוי' לפי אופני המשכו' המוחי' דאוי' בהם אם בבחי' קטנו' או גדלו' כידוע ולפי מעמד ומצב סדר ההשתלשלו' או במוחי' ומדו' לא היו ראוי' לסליחה על חטא הגדול כחטא העגל אך ורק מלמעלה מעלה מסדר ההשתלשלו' דג' קוין שבאצי' והוא מבחי' כתר' עליון יכול להיות להם מחילה וסליחה גם לחטא העגל כו' כידוע שבחי' כתר' עליון כולו רחמי' וחסדים כו' וי"ג מדה"ר כמו רב חסד כו' ונושא עון ועובר על פשע כו' שנק' י"ג תקוני דיקנא דאי' כידוע נמשכי' מבחי' כתר' עליון מפני שהארת הכתר רם ונשא מאד להיותו קצת בבחי' רוממו' העצמו' של אי"ס ב"ה ששם כחשיכה כאורה כו' ואם צדקת מה תתן כו' וכמ"ש במ"א אך האיך הי' ביכולת להמשיך לבני' מבחי' כתר

עליון הזה מאחר ששרש נשמתם רק מבחי' ז"א דאצ"י שנק' ישראל דלעילא כידוע לזאת מצא משה בהם מעלה יתירה במה שהם קשי עורף ובזה המשיך עליהם מבחי' כת"ר עליון כו' וביאור טעם הדברי' יובן עפ"י הנ"ל בענין קוצא דשערי דא"א שנשפל למטה ומכה באחורי עורף דז"א כו' והיינו שנותן כח ועוז להיות' בו המשכו' המוחי' ע"י הדעת תחלה בבחי' אחורי' שהוא מה שהמוח שליט על הלב ומכריח ומחייב את האהבה כו' וכנ"ל ואח"כ להיות' פב"פ כו' וזה לא יבא מצד בחי' קוצא דשערי עצמו שמחלק המוחי' כי הרי בחי' קוצא דשערי הוא למעלה הרבה מבחי' המוחי' דז"א כו' אך הענין הוא דהעורף יש בו כח וחוזק גדול מצד עצמו שהרי על ידו דוקא יעבור אח"כ שפע המוחי' בקנה ושט כו' ללב כי הוא למעלה בגובה הראש כנגד ועומת בחי' הכתר והוא בחי' אחורי' דכת"ר והיינו ענין הנצחון וחוזק ההתגברו' שיש בנפש לעמוד בעמדו על איזה דבר הגם שיהי' נגד השכל ונגד המדו' כידוע וזהו בא אדם מסיבת כלי העורף כאשר הוא קשה וחזק בטבעו ושם משכן החוזק והתגברו' הנצחון באדם ונק' קש"י עורף ויש בו כל אותו הכח הגדול שיש ברצון עצמו אך ורק שבעורף הוא בדרך התגברו' בלבד ולא מצד עצמו וכמ"ש במ"א וד"ל וע"כ מזה הטעם יש ג"כ בכח כלי העורף ליתן התגברו' וחוזק לשכל שבמוח שיכריח את המדו' כו' בדרך התגברות וניצוח כו' ואמנם לא הי' ביכולת העורף מצד עצמו בלבד אך על בחי' קוצא דשערי שבאחורי העורף ג"כ שנמשך מבחי' הכת"ר עצמו כנ"ל ג"כ ומסיבת שניהם יהי' המשכו' המוחי' למדו' בדרך הכרח תחלה ואח"כ בבחי' פב"פ כו' וד"ל ולהיות כן יובן ג"כ הנמשל למעלה דמטעם שהיו בני' קשי עורף בטבעם בבחי' התגברו' וחוזק הנפש הי' אתערות' דלעילא ג"כ להיות' בחי' התגברו' וחוזק העליון שבבחי' אחורי' דכת"ר עליון להמשיך מוחי' למדו' שלמעלה מכפי ההשתלשלו' שהי' או כו' וגם להיות' נמשך ע"י בחי' קוצא דשערי שבעורף מי"ג מדה"ר דא"א עצמו נושא עון כו' וזהו שאמר כי עם קש"י עורף הוא ע"כ וסלח"ת כו' וד"ל.

והנה להבין שרש ענין קליפת עמלק הנ"ל ומה שאין שמו שלם עד שימחה זרעו של עמלק כו' יש להבין תחלה ההפרש שבין קליפת עמלק לקליפת מצרים כו' דהנה כתיב ראשית גוים עמלק כו' כי ז' עממי' הכנעני והחתי כו' הם יונקים מאחורי' דבחי' ז' ימי הבנין דמדו' עליוני' דאצ"י דאת זלע"ז עשה האלקי' כידוע שיש ז' פרות הטובו' ולעומתן ז' פרות הרעו' בעולם הברי' כו' וכמ"ש במ"א אבל עמלק הוא נק' ראשית גוים פ"י המקור והשרש לז' הגוים שנאחזו' בז' ימי הבנין הנ"ל והוא ששרשו יונק בבחי' דעת דבין כתפין שבאחורי ז"א דקדושה הנ"ל וע"כ הוא מקור ושרש להם כי כמו שמבואר למעלה שבחי' דעת דקדוש' באחורי עורף בין כתפין הוא המחלק וממשיך המוחי' למדו' דקדושה כמ"כ בחי' עמלק שיונק מבחי' אחורי' דדעת זה דקדוש' הוא המחלק מוחי' לז' מדו' הרעו' דז' הגוים הנ"ל ולכך נקרא בשם ראשית גוים וד"ל.

והנה ידוע דיש ב' מיני דעת הא' הנק' דעת תחתון והוא הדעת דבין כתפין הנ"ל והוא באחורי העורף למטה נגד הצוואר והגרון כו' והב' הוא הנק' דעת העליון והוא בח' דעת דא"א שהוא בעורף העליון בגובה הראש במקום קשר של תפילין שבראש כו' וידוע ג"כ שרש יניק' פרע"ה הוא בבחי' אחורי' ועורף העליון לעומת בחי' כת"ר העליון שבגובה הראש כו' ויונק מבחי' אחורי' שבדעת עליון דא"א וכמ"ש במ"א באריכות אבל שרש יניק' עמ"ק הוא בבחי' דעת התחתון שבין כתפין בעורף סתם שלעומת הצוואר שהוא דעת המתפשט במדו' כידוע ולכך נק' עמ"ק עם ל"ק כמ"ש בזוהר והוא ענין הנ"ל מלשון מליק ראשו כו' מפני שהוא עומד ממול עורף נגד הצוואר והגרון להפריד בין הראש ללב כו' וד"ל.

ולהבין זה ההפרש שבין שרש קליפ' מצרים בדעת עליון לקליפת עמ"ק שבדעת התחתון הנ"ל תחלה יש להקדים ענין אחד אשר מבורר במ"א ע"פ ויוסף הורד מצרימ' כו' דהצוואר הוא מקום מעבר לשפע של המוחין במדות שבלב כי דרך בו יעבור השפע מן המוח ללב כנרא' בחוש אך הנה בראשית היציאה של המוחין הן באי' תחלה למצר ודוחק הגרון שלמעלה בגובה העורף שמשם מתחיל התחלת הצוואר ונק' גרו"ן ושם מתחלק' ג' הקנים קנה ושט וורדין להתפשט בצוואר כו' ולהיו' כי המוחי' שבראש באי' לכלל מיצר ודוחק גדול בגרון וגם בצוואר ע"כ נא' ויוסף הור"ד מצרימ' שהמוחי' באי' בסוד גלות מצרי"ם מצר מ"י שהוא מיצר הגרון כי שם שרש יניק' פרע"ה שהוא בעורף העליון שממנו נמשך המצר בגרון וג' שרי פרע"ה הן קנה ושט ורידין הן שר המשקי' שר הטבחי' כו' כמ"ש במ"א באריכו' וד"ל והנה כתיב אנכי ארד עמך מצרימ' ואנכי אעלך כו' ופי' אר"ד עמך יתכן עפי' הנ"ל שהמוחי' עליוני' שבראש הורדו בבחי' ירידה והשפלה גדולה כשבאו לבחי' מיצר הגרון כנ"ל אך מה שאמר ואנכי אעלך כו' דקאי ביציאת מצרים דהיינו בצאת המוחי' ממיצר הגרון והצוואר ובאו ונמשכו בלב בבחי' גילוי אור בהתפשטו' והתרחבו' כמשל מי שיצא מבית האסורי' שבא לכלל תוספת שמחה כו' או כמשל שמעמיד' המים בדפים ומסלקי' הדפי' שיהי' מרוצת המים בשאון ורעש כו' כמ"ש במ"א ולכך אמר אעלך לשון עליי' והתנשאות כי נעשו המוחי' במעלה ומדרגה גדולה מאד כשנכנסו בלב משא"כ בתחלה היו בצמצום גדול במיצר הגרון והצוואר כו' אך הנה יש להפלא עדיין דהלא אין ענין עליי' וירידה יתכן רק מגובה לנמוך דוקא כידוע וא"כ במה שכניסת המוחין בגרון נק' ירידה יתכן שהוא מגבוה לנמוך אך מה שכניסת המוחין בלב נקרא עליי' איך יתכן זה הלא הצוואר גבוה מן הלב ומגבוה לנמוך נק' ירידה ולא עליי' כו'. אך הענין הוא דאין העלי' וירידה של מעלה נקרא' על ענין גבוה ונמוך במקום אלא על ענין גבוה ונמוך במעלה במדרגה ואע"פ שהצוואר גבוה מן הלב במקום עכ"ז נקרא עליי' למוחי' כשבאו ללב מפני יתרון המעלה והמדרגה שהרי בלב הוא בבחי' התפשטו' והתרחבות גדולה ונק' ארץ טובה ורחבה בבחי' פנימי' כנ"ל משא"כ

במיצר הגרון והצואר הן בבחי' אחוריי' בלבד כי שרש התחלת מיצר הגרון הוא מבחי' האחוריי' דעורף העליון כנ"ל וע"כ אין הדבר תלוי במקום כלל אלא מפני שיצאו המוחי' מבחי' אחוריי' לבחי' פנימי' בלב נקרא בשם עליי' כמו שבכל מקום נק' היציאה מבחי' אחוריי' לבחי' פנימי' בשם עליי' כידוע וד"ל.

ועתה יובן שרש ענין ההפרש בין קליפת מצרי' לקליפ' עמלק ששרש קליפת מצרים הוא בבחי' אחוריי' דדעת העליון דעורף שבראש שמשם מתחיל המיצר דגרון וזה הי' גלות מצרים אבל שרש קליפת עמלק הוא למטה הימנו בדעת דבין כתפין לעומת הצואר ואינו עומד רק לעכב מלצאת המוחי' ממיצר הצואר לגילוי הלב משא"כ פרעה הוא המיצר עצמו בשרש התחלתו מאחורי עורף העליון כנ"ל וד"ל. ולהבין דבר זה בתוספת ביאור הנה אנו רואי' עפ"י פשוט ההפרש שבין פרעה לעמלק שפרעה אמר לא ידעתי את ה' כו' ומיד שידע את ה' בניסי' הגדולי' שעשה משה היה מתבטל ממציאואתו באמת אך ורק מפני שה' הכביד את לבו כמ"ש כי אני הכבדתי את לבו כו' לא נתבטל ועמד לבו בקשוי אבל לא מצד עצמו רק מאת ה' בלבד היתה זאת התוקף והעוז בלבבו כידוע וגם ידוע בספרי הקבלה שזאת הכבידו' שהכביד ה' את לבו לא הי' רק בשביל עונש מפני שהי' רוצה ה' לענוש לפרעה ליטבע בים הכביד לבו כדי למצוא לו עון בזה ויהי' למדת הדין שליטה עליו כו' אבל עמלק מדה אחרת היתה בו שלא נמצאת בשום אומה והוא אשר לא נתבטל ונכנע לבו משום דבר אות ומופת שהרי ראה כל הניסי' והנפלאו' שהי' במצרים ובקריעת י"ס כו' ואעפ"כ הי' לבבו קשה וחזק לעמוד למלחמה נגד ישראל כו' והענין הוא לפי ששרש יניקת עמלק הוא מבחי' אחורי העורף סתם שנגד הצואר שהוא בחי' הקושי והחוזק הגדול בקדושה האלקי' כנ"ל בענין ההכרח של השכל שהשכל מכריח ומחייב את ההתפעלו' כו' שהוא מבחי' קושי העורף ע"י דעת דבין כתפין אשר שם עד שיש בכחו השליטה בהתגברו' יתירה ואע"פ שהוא רק בחי' אחוריי' דקדוש' מטעם הנ"ל והנה עמלק יונק מבחי' אחוריי' דבחי' אחורי עורף זה דקדושה דהיינו בבחי' אחוריי' דדעת זה שבין כתפין כו' והענין שלו הוא שהגם שהשכל יחייב ויכריח דבר מה הנה יש כח גדול לעמלק לעמוד בנצחון ותגבורת לעשות ההיפך מן השכל דוקא כענין המאמר יודע את רבונו והוא מתכוין למרוד בו פי' שיש כמה קליפוי' שמחמת סיבת הפירוד והריחוק שלהם מאור האלקי ולא יודעי' את רבונם כלל המה מורדי' ואין זה מרד בכונה שמיד שיודעי' ומשיגי' את רבונם מתבטלי' ממציאואת' אך קליפת עמלק הוא יודע את רבונו בבחי' גילוי אור בכל האותו' ומופתי' שהיו במצרים וקיי"ס כו' ומתכוין למרוד בו אין זה אלא מפני שיש בו בחי' החוזק והקושי הגדול לעמוד נגד בחוצפא בלא טעם ודעת רק הנצחון שיהי' הדבר היפך שכנגדו כו' וזהו המנגד ממש בחי' האחוריי' דעורף העליון בקדושה הנ"ל שהרי מבואר למעלה שבחי' אחוריי' דעורף דקדושה הוא להכריח את המדוי'

שיהיו כמו השכל כנ"ל ובחי' האחורי' דעמלק שמקבל ממנו הוא מנגדו ממש דהיינו שיהי' דוקא להיפך מן השכל ונמצא אותו הנצחון עצמו דקדוש' הוא אצל עמלק בהיפך כו' כי את זלעז' עשה האלקי' כו' כי לעומת' הוא המנגד ומאחר שעמלק הוא יונק מבחי' אחורי' דעורף דקדוש' ע"כ הוא המנגד באותו דבר עצמו להיו' בבחי' הנצחון והתגברות לעשות דוקא נגד מה שהשכל יחייב כו' וד"ל.

וזהו שרש ענין שאין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זרעו של עמלק כו'. כי הנה עמלק עומד באחורי העורף לעכב את השכל ומוחי' בל יכנסו בלב כי הוא המנגד בתגבורת לנגד השכל כנ"ל וע"כ אין השם שלם מחמתו כי אין המוחין דייה נכסי' בו"ה דז"א כו' כו' וממילא גם אין הכסא דמלכו' שלם כנ"ל וד"ל משאי"כ ע"י פרעה שעומד למעלה בהתחלת המיצר בבחי' אחורי' דדעת עליון אין זה בחי' המנגד למוחי' אלא שמביאם לידי מיצר בלבד כו' וע"כ נאמר מיד בצאת בני' ממצרים זכור אשר עשה לך עמלק בדרך בעלותו ממצרים כו' כי הוא עומד למטה מיד בסמוך בדעת דבין כתפין להיו' מנגד כו' וד"ל והיינו ג"כ ענין ויזניב כך כל הנחשלי' אחרי"ך פי' כי בבחי' אחורי' דקדושה יש שם תוקף וחוזק גדול כנ"ל וכל הנחשלי' בבחי' האחורי' דקדושה הוא עומד לנגדם בנצחון שלו ההיפך הנ"ל ולזה דוקא באחרי"ך דוקא פי' ששם דוקא הנצחון ההיפך שולט דאת זלעז' עשה האלקי' כו' וד"ל ומ"ש יד"ך בעורף אויבך היינו הכנעת קליפת עמלק שיונק מן העורף כנ"ל והוא לאחר הכירורי' דע"י העלא' מ'ן מלמטה בבחי' הנצחון דוקא וכמ"ש ואזני"ך תשמענה דבר מאחרי"ך דוקא וכמבואר למעלה וכמ"ש למעלה בענין כי עם קשי עורף הוא וסלחת כו' דמפני שע"י בחי' קשי עורף שהי' לישראל נמתקו כל הדינין הנאחזי' באחורי העורף כו' וד"ל.

ושרש ענין מלחמה להיו' בעמלק כו' דוקא כל זמן הגלות אבל לע"ל כתיב מחה תמחה מעצמך כו'. הענין יובן עפ"י הנ"ל בהיות שעיקר קליפת עמלק הוא בבחי' יניקה מאחורי' דקדושה דוקא כנ"ל ומלחמה שלו הוא לעמוד בנצחון ההיפך כנ"ל א"כ אין זה רק כאשר יש נצחון דקדושה אז יש לו נגד מה לעמוד בנצחון ההיפך אבל כשאין נצחון כלל בקדוש' אין לו דבר מה לעמוד כנגד ואין לו נצחון כלל כו' והנה בזמן הגלות אין עבודת בני' רק בבחי' הנצחון וההכרח מה שהשכל יחייב ויכריח להיו' המוח שליט על הלב דוקא כנ"ל והוא ברור בחי' אחורי' דעורף כו' ומלחמה זו עם עמלק היא לעמוד לנגדו שלא יזנב כל הנחשלי' בנצחון זה כו' וזהו מלחמ'ה לה' מדור' דור' וא"א למלחמה זו לנצח רק עפ"י ה' כי הוא ילחם לנו ואין כח לזה באדם מצד עצמו שהרי כל עצמו אינו עובד רק בבחי' האחורי' הוא הנצחון ואיך יעמוד לנצחון היפכי כו' אך ה' ילחם לנו כמו ע"י בחי' קוציא דשערי שמכה באחורי הדעת זה דבין כתפין וכיוצא בזה וכמ"ש כי י"ד על

כס י"ה כו' וכמ"ש יד"ך בעורף אויבך כו' אבל לע"ל שכבר יהי' יציאת המוחי' מן המיצר צוואר ויכנסו בלב בבחי' פכ"פ כנ"ל וכמ"ש והי' בהניח ה' לך מכל אויבך כו' דהיינו לאחר בירור כל הז' גוים כו' מחה תמחה מעצמך זכ"ר עמלק לא תשכיח ולא יבא בך זכ"ר עמלק כלל כי אינו עומד רק לנגד הצואר אבל כשכבר באו המוחין בלב ונק' ארץ טובה ורחבה כו' אזי אין מקום לבחי' אחורי' כלל גם בקדושה רק הכל בבחי' פנים כו' ואין עמלק עומד רק לנגד אחורי' דקדוש' מטעם הנ"ל וד"ל וזהו לא תשכיח פי' לא יהי' בך אז השכח"ה שהיא באה מבחי' האחורי' של המוחי' דחכמ' ולכך מח"ה תמח"ה מעצמך ולא נצטרך למלחמת ה' כמו עכשיו ופי' הפסוק כך הוא לא תשכיח ממילא לא תשכיח ולא לשון ציווי הוא כמו עכשיו שאומר זכור כו' וכידוע וד"ל.

פורים בעזרה

להבין הטעם שלא נזכר שם הוי' בכל מגלת אסתר וגם לא שם אלקי' ואדנ"י ואם מפני שמגלה דפורים בסוף כל הניסי' ובזמן הגלות דבבל בזמן נביאי' האחרוני' כו' הלא גם יחזקאל נתנבא בזמן הגלות ולמה כל הניסי' שנעשו ע"י נביאי' האחרוני' שבזמן מרדכי ואסתר נזכר בהם שמו' דהוי' ואלקי' כמו בנחמי' ועזרא וחגי זכרי' מלאכי שהן נביאי' היותר אחרונים כידוע. אך הענין יובן עפ"י הקדמת מאמר הזוהר ס"פ בחקתי דקט"ו טע"ב ע"פ לא מאסתים כו' לבלות"ם לבלותם כתי' כו' ומבואר שם מענין משל בית הבורסקי שריחו רע ומפני עוצם האהבה של החתן יורד ולן בבית הכלה הגם שביתה בבית הבורסקי וכו' יעו"ש באריכות. וביאור הדבר הוא לפי שבזמן הגלות האהבה העליונה דבחי' ז"א דאצי' שנק' חת"ן היא ביתר שאת הרבה אל הכלה היא בחי' מל' דאצי' כשהיא מסתרת ומתרחקת מאד בירידו' המדרגו' עד שמתלבשת בע' שרים שהוא ענין גלות השכינה כידוע כי מפני עוצם הריחוק שלהם תגדל האהבה ביתר שאת כי תענוג תמידי אינו תענוג כ"כ כמו התענוג באהבה שלפרקי' ועתי' רחוקי' כו' ועי' בוז"ג ד"ד טע"א והנמשל מובן שבזמן בהמ"ק לפי שהי' היחוד שלהם לעתי' קרובי' עדי"מ לא היתה האהבה בתגבורת כ"כ כמו בזמן הגלות כו' וכמבואר במ"א באריכו' וד"ל והנה מפני עוצם תגבורת האהבה גורם ירידת החתן אל הכלה גם באופן שיתבזה בעצמו ויתלבש בלבושי' שלה שהם זרים מאד שאינם לפי ערך כבודו כלל וללון עמה ובבית ודירה שלה שפלה מאד שאין דרכו מעולם אפי' ליכנס בבית דירה כזה וגם אם יהי' בבית דירה הזאת מכל מיני מיאוס מריח רע וכיוצא הכל בוז יבוז בלבו ולא ירגיש כלל מפני עוצם

תגבורת רשפי אש האהבה בתענוגי' כשהיא לפרקי' ועתים רחוקי' מאד כו' וזהו ענין משל בית הבורסקי הנו' בזהר דהיינו שבחי' חת"ן העליון יורד להתלבש גם בלבושים החיצוני' שהמה מבחי' חיצוניו' דחיצוניו' הכלים דבי"ע שהכלה העליונה מתלבשת בהם בזמן הגלות והוא הנק' לכו"ש ש"ק שהוא התלבשותה בע' שרים דעשי' וכמ"ש וש"ק אשים כסותם פי' שמי"ם נק' בחי' זו"נ דאצי' כידוע וכשמתלבשי' בלבושי' החיצוני' הנק' לכו"ש ש"ק אז נאמר וש"ק אשי"ם כסותים כו' וד"ל וכל זה מפני עוצם תגבורת רשפי אש האהבה דוקא מטעם הנ"ל וע"כ יוכל להיות יחודם גם בלבו"ש שק הנ"ל וביאור הדבר הוא להיות כי ידוע דד' יסודו' דעשי' הרוחני' שמהם שרשי דרכי הטבע הוא מבחי' הע' שרים דנוג"ה דעשי' כמ"ש במ"א וכאשר הנס בא בדרכי הטבע דוקא כמו נס דאחשו"ש וכיוצא הנה הוא ע"י התלבשו' השכינה בע' שרים דעשי' ושם מתגלה היחוד ממש דשם הוי' ואלקי' אך הוא בהסתר והעלם הגדול עד שאין שום גילוי אור מהם מכמו שהן בבחי' ההארה גם בי"ס דבי"ע מפני הלבו"ש ש"ק שהוא גם ועב במאד ומסתיר בתכלית ההסתר כמשל הש"ק הגשמי שמעלים מה שבתוכו לגמרי מכל וכל כו' וע"כ לא נזכר כלל בכל מגלת אסת"ר שום שמו' משמו' דהוי' ואלקי' ואדנ"י מפני שאז הי' ההתלבשו' בתכלית ההסתר בלבוש ש"ק היותר גם מכל הלבושי' כו' ולכך נק' אסת"ר אסת"ר פני כו' כידוע משא"כ בנבואו' דנביאי' האחרונים גם שהיו בזמן ההוא ובפרט אח"כ בזמן בנין בית שני ע"י עזרא וכדומה הי' גילוי אלקו' למעלה הרבה מהטבע דע' שרים כו' לכך נזכר בהם שמו' דהוי' ואלקי' כו' וד"ל ואמנם בואת מעלת מגלת אסת"ר גדולה מהם עד שהיא במדרגה אחת עם תורה שבכתב עד שלא תכטל לעולם וכמ"ש וימי הפורים האלה לא יעברו כו' והוא מטעם הנ"ל מפני שעוצם תגבורת רשפי אהבה בתענוגי' יותר הוא בהיות היחוד בהתלבשו' לבושי' זרים כ"כ שהרי מזה ניכר ונראה שיש ביחוד זה אור אהבה נפלאה שאין כמוה גם בכל בחי' העליו' שבעולם כו' וד"ל.

בעזרה, פורים

ובבואה לפני המלך אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה אשר חשב על היהודים על ראשו וכו'. הנה שית אלפי שני הוי עלמא וחד תרוב כידוע והענין הוא דכל ימות העוה"ז עד ימות המשיח ותחיית המתים שאח"כ ועד אלף השביעי שהוא יום שכולו ארוך יום שכולו טוב כו' הוא הכל ענין עליות העולמות בעילוי אחר עילוי בבחי' זיו השכינה וכמ"ש ילכו מחיל אל חיל כו' פי' דמה שהנשמו' נהניו מזיו השכינה הענין שהוא בקבלת המשכו'

אלקו' בבחי' עונג להתענג על ה' והוא מבחי' עונג העליון שירד ונמשך למטה להתעדן בו הנשמו' מידי שבת וחדש כו' כמ"ש והי' מידי שבת בשבתו כו' יבא כל בשר כו' והוא עליו' הנשמו' מהיכל להיכל להתענג בעילוי יותר גדול בזיו' השכיני'ה כמו העליו' מג"ע התחתון לג"ע העליון שעולין במעלה ומדרגת בבחי' זיו השכיני'ה ביתר שאת וזהו ילכו מחי"ל אל חי"ל כו' ועד"ז מג"ע העליון לבחי' אלקו' ממש להיכלו' שבבחי' אצי' וכן עד"ז עד רום המעלו' וכל העליו' הוא רק בבחי' זיו' השכיני'ה בלבד פי' בבחי' זיו והוד של עונג העליון שיורד ונמשך למטה כו' וידוע ג"כ שמידי שבת בשבתו יש עלי' חדשה מה שלא הי' בעלי' הראשונה והיינו סדרי העליות של כל שית אלפי שני דהוי עלמא שמידי שבת בשבתו יהי' עלי' חדשה בפרט וכן מידי שנה בשנה בכלל ובכלל היותר גדול הוא העלי' מאלף שנה לאלף שנה כו' וכמ"ש כי אלף שנה כיום אתמול כו' פי' כיום אתמול הוא למעלה בבחי' האצי' כמ"ש במ"א עד ימות המשיח שהיא העלי' הגבוה מן עליו' הראשונ' ותחיית המתים גבוה ממנה ובאלף השביעי אז הוא העלי' הגבוה מכולן עד שאין אחריה עלי' עוד בשמטה זו דשית אלפי שנין שאנו בו עכשיו כו' ולכך נק' אלף הו' חד חרו"ב פי' בחי' מנוחה לחיי העולמי' מפני שאין אחריה עלי' עוד בשמטה זו כי בא' העלי' אל המקור העצמי שהוא מקור תענוגי' ומקור כל החיים כמ"ש כי עמך מקור חיים פי' מקור התענוגי' שירד' ונמשכי' למטה כו' שם אין עלי' כלל אלא מנוחה בבחי' העצמות כו' וכמ"ש ביאור דבר זה במ"א וד"ל ולכך נק' חרו"ב ע"ש בחי' הביטול במציאות שמאחר שאין שם עליו' בבחי' השגו' עמוקו' יותר כמו עכשיו שעולין כו' וד"ל וזהו לכו חזו מפעלות אלקי' אשר שם שמות בארץ אל תקרי שמות אלא שמות כו' פי' בארץ הוא בחי' מלכו' דאצי' הנק' זיו השכיני'ה ושכינ' מלשון ושכנתי כו' שהוא מדת מלכותו ית' שמחי' כל העולמו' כמ"ש מלכותך מלכו' כל עולמי' כידוע שנק' ארץ כמ"ש הארץ הדום רגלי כו' שהיא בחי' תחתונה שבאצי' סופא דכל דרגין כידוע והנה כל העליו' של העולמו' הנ"ל הם רק בבחי' מל' דאצי' בלבד בכל שית אלפי שני דהוי עלמא כנ"ל וזהו לכו חזו מפעלו' שם אלקי' דל"ב ויאמר אלקי' הוא בבחי' מל' דאצי' כידוע אשר שם שמות בארץ לשון שם כי כל העליו' שהיו ע"י הירידו' דשם אלקי' הזה הוא רק בבחי' שם בלבד שהוא מדת מלכותו ית' שנקרא' שמו ית' כידוע דבנין המל' הוא רק מבחי' שמו"ת ואותיו' אורו' העליוני' שהוא בחי' הכלי'ם כו' וגם שמו"ת לשון שממון כפשוטו הענין הוא כנ"ל דתכלית קיבול שכר הנשמו' הוא לבא לתכלית העלי' האחרונה מכולם והוא באלף הו' שנק' חד חרו"ב מטעם שאין עלי' עוד אחרי'ו והוא בחי' הביטול במציאו' שיש בנשמו' עד שבאי' לפני בחי' העצמו' ששם בחי' מנוחה לחיי העולמי' כנ"ל וד"ל וזהו ובוה הנערה באה אל המלך פי' כידוע שיש נהר דינו"ר המפסיק בין ג"ע התחתון לג"ע העליון שבו טובלין הנשמו' בעלותם לג"ע העליון מידי שבת וחדש כו' והוא ענין העמוד שנו' בס' הבהיר והיינו מפני בחי' ביטול במציאו' שצריך להיות בנשמו' כשצריכי' לעלות למדרגה היותר גבוה מן הראשונה

וזהו ענין בערב היא באה ובבקר היא שבה אל בית הנשים שני' כו' כי בית הנשיים סתם הוא ג"ע התחתון ובעלותה לפני המלך מידי שבת כו' אל בית הנשים שני' היא שבה הוא ג"ע העליון וזהו וזוה הנערה באה אל המלך פי' בזיה בבחי' ביטול במציאו' שע"י טכילה בנהר דינור' שנק' זיה כמ"ש בזוהר וד"ל.

והנה ארז"ל היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם כו' והענין הוא דקיבול השכר הנ"ל בעליו' בעילוי אחר עילוי כנ"ל למחר בעוה"ב הוא רק לפי ערך המעשה במס"נ היום בו' אלפי שנין כו' ויובן טעם הדברי' עפ"י הקדמה בתחלה ענין הידוע שיש תענוג ורצון והרצון הוא בחי' חיצוני' לתענוג כי הרי מה שלא יתענג האדם לא יחפוץ בו כלל וכלל כי אינו חפץ ורוצה רק בדבר מה שמתענג בו כידוע וא"כ התענוג' הוא בחי' פנימי' הרצון והרצון אינו אלא בחי' לבוש דהיינו בחי' התפשטות התענוג ואמנם הנה כמו שיש בחי' עליי' אחר עליי' בתענוג כנ"ל כך יש בחי' עליי' אחר עליי' ברצון כי הנה אנו רואי' שיש ברצון האדם עומק אחר עומק דהיינו שאחר שירצה בכל לב ונפש יוכל עדיין להגיע ולבא לרצון עמוק בלב יותר ויותר מקרב לבו כו' ועיקר ענין ההפרש בין רצון שמקרב ולב איש בעומק או לא הוא רק בהשגת הרצון באמיתותו של דבר יותר בעמקותו ופנימיותו ולא בחיצוניותו בלבד והוא ענין עליית הרצון מעילוי לעילוי באותו הדבר שיגיע אליו הרצון וזהו כענין מ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' שרצונו בזה להורות על עמקות הרצון עד שיגיע וישיג רק להיות' החפץ והתשוקה דוקא בבחי' פנימי' אור א"ס ב"ה במהותו ועצמותו דוקא ולא בשום דבר זולתו הגם שבא ונמשך גם הוא מאור א"ס בדרך ההשתלשלו' והוא מ"ש עמך לא חפצתי פי' עמך גם מה שנמשך מעצמו' אור א"ס והוא טפל ובטל אליו והוא בחי' עונג העליון שירד ונמשך למטה בשביל ההשתלשלו' בשית אלפי שני כו' כנ"ל והוא בחי' טפל לגבי עצמו' השעשועי' מקור כל התענוגי' כמ"ש כי עמך מקור חיים כו' וכנ"ל גם בו לא חפצתי רק במהותך ועצמותך דוקא וזהו ההוראה על בחי' עומק הרצון מטעם הנ"ל וד"ל. ומה שאמר לא חפצתי באר"ץ דוקא הענין הוא עפ"י הנ"ל בענין לכו חזו כו' אשר שם שמות בארץ א"ת שמות אלא שמות וכל שזהו ענין שם בלבד שהוא מדת המלכו' שנק' שם כו' אבל הרצון מגיע למעלה מבחי' שם הזה שבאר"ץ כי גם באותו עונג העליון שירד בבחי' שם ומלכו' בבחי' זיו השכינה אינו חפץ רק בבחי' עצמו' אור הא"ס דוקא וזהו לא חפצתי באר"ץ דהיינו גם מאשר שם שמות' בארץ וד"ל וזהו שאמרו יפה שעה א' בתשובה ומע"ט מכל חיי העוה"ב דהתשובה במס"נ שהוא עומק נקודת הרצון מגיע למדרגה היותר גבוה גם מחיי העוה"ב דהיינו מקור התענוג שאין שם עליי' עוד כנ"ל ומטעם דהוא ית' בעצמותו הוא מובדל בערך מכל בחי' שם וכינוי אפי' מבחי' עונג ורצון ומכ"ש חכמ' ומדות וכמאמר 'אנת חכים ולא בחכמ' ידיע כו' ואנת ממלא כל שמהן כו' וכידוע ומבואר במ"א וד"ל. וזהו היום לעשותם במס"נ ואז למחר

לקבל שכרם ומה שהרצון הוא חיצוני ועכ"ז יהי ע"י קיבול שכר יתבאר
בסמוך בעזה"י.

והנה עתה יש להבין ענין המכואר למעלה ברצון ותענוג שהרי הרצון הוא
חיצוניו התענוג ואיך יהי קיבול השכר של מחר דחד חרוב ע"י היום
לעשותם במס"נ דרצון בעמקות שמגיע למעלה מחיי העוה"ב כו' אך הענין
הוא דבאמת הרצון נמשך מצד התענוג והוא ממה שמתבונן כי הוא ית' מקור
החיים ומקור התענוג' כו' נולד הרצון במס"נ אך להיות כי הרצון בא אח"כ
בעומק עד שיהי' הרצון למעלה גם מהתפעלו' התבוננו' זו של העונג שנולד
מחמתו עד שאינו חפץ גם בחיי העוה"ב רק במהותו ועצמותו דוקא וביאור
טעם הדברי' הוא כי הנה יש ב' מיני רצון הא' הנולד מצד התבוננו' התענוג
והוא בבחי' ירידת והמשכת הרצון והתענוג למטה הנק' שוב והוא בחי' אור
ישר ורצון הב' הוא אשר יעלה למעלה בכלות הנפש בבחי' הסתלקו' בעילוי
אחר עילוי דהיינו בעומק אחר עומק והוא בבחי' רצוא כענין רץ לבך כו'
שזהו פי' רצון מלשון מרוצה כו' והוא בבחי' אור חוזר למעלה וידוע שאור
החוזר למעלה הולך ועולה למעלה מעלה עד העצמו' ממש מאחר שאינו
אלא עולה תמיד כו' וד"ל ולזה הטעם יש ביכולת מס"נ דרצון בעמקו' להגיע
למעלה מכל חיי העוה"ב שהוא בחי' העונג העליון דכתי' בי' כי עמך מקור
חיים כו' כי מגיע עד עצמו' השעשועי' לפי שבחי' עונג העליון הנה הוא ירד
למטה בבחי' שוב הנק' אור ישר וד"ל וזהו שרש ענין חד חרוב שבאלף הז'
הנק' עוה"ב מפני בחי' הביטול כמאמר א"ת שמות כו' לפי שא"ז זמן קיבול
השכר מעצמו' השעשועי' שהוא דוקא ע"י דביקות בחי' הרצוא וע"כ בחי'
השוי"ב והי' אז בבחי' הביטול כענין ודוגמת ביטול הנשמו' ע"ג המזבח
שמיכאל כה"ג מקריבין כו' מפני שצריכי' לאשתאבא בבחי' גופא דמלכא
בהכרח שיתבטלו תחלה מעונג שקיבלו תחלה בג"ע כו' וד"ל.

וזהו וכבואה לפני המלך אמר עם הספר כו'. פי' בבוא בניי במס"נ בעמקו'
הרצון כמ"ש עמך לא חפצתי כו' כנ"ל שהוא ענין ובחי' עילוי הרצון
מאד נעלה עד לפני המלך למעלה מבחי' שם ומלכו' כנ"ל מטעם דיפה
שעה א' כו' אז אמר עם הספר כו'.

כי הנה כתיב יצב גבולות עמי כו' בהפרידו בני אדם כו' שהפרידו מאחדותו
ית' כידוע להיות כי ישראל עלה במחשבה דוקא בבחי' פנימי' וזולתם
יצאו בבחי' חיצוניו' ואחוריי' עד שמקבלי' רק מבחי' תמצית ופסולת שפע
הקדושה האלקי' מבחי' אחוריי' דאחוריי' בלבד כידוע וזהו ויגר מזה אך
שמריה ימצאו ישתו כל כו' פי' עד"מ השמרים שביין הנה ידוע שהשמרים
המה בחי' הפסולת של היין אך הם תועלת בשביל חיזוק היין בלבד דהיינו
שע"י מה שהיין עומד על השמרים מתחזק כחו הרבה ונק' חמר טב דיתיב
על דורדייא והוא מפני שיש כח חזק בשמרים אך הרי הם רעים בעצם אבל

כשנבדל ונברר מהם ועגלה ונכלל ביין מתחזק כח- היין מהחזק של השמרים כידוע אמנם זהו באופן שאין היין והשמרים מתערבי יחד אלא היין עומד בפ"ע והשמרים למטה מטה כי אם מתערבי מתקלקל גם היין מטעם הרע והגס שבשמרים ואדרבה כל מה שיבדל היין מן השמרי ויצלל ויברר ביותר כמו היין הישן שעמד זמן רב על השמרי שיותר יתחזק כחו הרבה כידוע. והנמשל מכל זה יובן למעלה דרשש יניקו אוה"ע הוא מבחי השמרים של יין העליון וזהו אך שמרי"ה ימצו ישתו כו' שע' שרים מקבלי רק מבחי פסולת השמרים כו' ונשמו ישראל הם מבחי יין שבכ"ם העליון ואמנם ע"י בחי ברורי שמתבררי נשמו ישראל בין אוה"ע בגליות מתחזק כחם הרבה ע"ז כמשל חיזוק כח היין מן השמרים כנ"ל וד"ל וזהו כענין גלות מצרים דכתי' ופרעה הקריב כו' וארז"ל הקריב לבם לאביהם שבשמי"ם כו' וכמבואר בזוהר וכן ענין גלות אשור דכתי' הוי אשר שבט אפי כו' וכיוצא בהם בכל הד' גליות כולן הם בשביל חיזוק כח לנשמו ישראל ביתר שאת. אך כל זה באופן שהיין עומד בפ"ע והשמרים נבדלי מהם ועומדי למטה מטה בשולי החבית כנ"ל שאם מתערבי מתקלקל היין כו'. והנמשל מזה יובן למשכיל למעלה דאם אין מגביהין ומעלי נשמו ישראל למעלה אלא הם עדי"מ כ"יין המונח בחבית ויטיב על דורדייא כו' אז צריכי לשמרים לחיזוק כח היין כנ"ל ואז אין דין ומשפט כלל על אוה"ע בקושי השיעבוד שלהם על כנ"י כענין אשור שבט אפי כו' דמה יקצוף האדם על השבט בהכותו שאינו אלא עפ"י הרמת יד מי שהרימו עליו כו' והשבט עץ בעלמא הוא ועד"ז גם כל השיעבודי הקשי שנדמו לפעולת הרצועה לאלקא כמ"ש בזוהר ואיך יעלה למעלה הדין והמשפט על דבר שאינו בערך דין ומשפט וכמו שלא יעלה הדין והמשפט על הבורסקי או מקום המיוחד לצואה בבה"כ שבשדו' למה יש שם סרחון כי דרכו בכך ושם הוא מקומה הראוי לה ולא יחוש אדם אל זה ולא יתן לבו כלל כו' וכמ"ש בזוהר אתר אית במדברא כו' דשם מקור מדור הקליפות וזהו מקומם הראוי להם ומי יתן לבו אליהם לדונם ע"ז וד"ל. אך כשמגביהין ומעלין נשמו ישראל למעלה מעלה כענין בבוא"ה לפני המלך הנ"ל אז אמר עם הספ"ר לדקדק עם האוה"ע ויש עליהם דין ומשפט על כל קושי שיעבודם ועל כל פרטי מעשיהם וכו' והוא עפ"י הנ"ל דבבואה לפני המלך היינו בבחי עצמו אור א"ס ב"ה לפני בחי' שם ומלכו מפני בחי' מס"נ שלהם כו' והנה בעלותם כ"כ למעלה אז המה כבר יצאו מבחי הכירור שבספר חיים העליון כי הנה יש למעלה ספר הזכרון שבו יפקד כל ההשתלשלו של העולמו ונקרא ספר חיים וכמאמר ואם אין מחיני נא מספר"ך אשר כתבת כו' וברשע"י כתי' וימחו מספר חיים כו' והוא בחי' צרופי אותיו עליונים דבחי' בינה דאצי' כידוע המאמר בסי' בג' ספרי' ברא הקדב"ה את העולם בסופר וספ"ר וסיפור כו' וכמ"ש בזוהר וכמבואר ענינו במ"א באריכו' ואמ"ר ע"ם הספ"ר היינו עדי"מ כאשר האדם הביא בחי' האמירה שבלב ובשכל לבחי' צרופי אותיו המחשבה כדי לבא לידי בחי' כירור נכון לברור ולהבדיל הטוב מן הרע כו' וד"ל וכאשר עלתה כנ"י

למעלה לפני המלך מאד נעלה כבר יצאו בני מבחי' הבירור הזה שבספר העליון הנק' ספר חיים זכים וברורים לגמרי אז דוקא מעלין גם אוה"ע לבחי' ספר הנ"ל להתברר ולהוציא גם מהם הטוב והוא לדקדק עליהם במהותם ואיכותם כו' אבל כל זמן שישראל עדיין לא נתבררו בספר הנ"ל אין מקום עדיין להביא אוה"ע לבחי' ספר הנ"ל כי הם יונקי' רק מבחי' התחתונה לגמרי ואינם כדאי כלל להיו' הזכרון עליהם כי אינם תופסי' מקום כלל וכלל מטעם הנ"ל אך כשמעלין את כנ"י להפקד בספ"ר הנ"ל וכבר עלו ויצאו ברורי' למעלה מבחי' הספר הנ"ל דהיינו לפני המלך כנ"ל או יזכרו גם הם לברר מהם בחי' הטוב ובהמקצת שיש גם בשמרי"ם ויובאו גם הם בספר להתברר ואמנם לא יוכלו לעמוד שם מאחר מפני רוע פחיתות ערכם וממילא נופלי' למטה וכמ"ש וימחו מספר חיים וכמשל מי שמסנן שמרים עם היין שהיין מתברר והשמרים ישארו כו' וד"ל.

וזהו שאמרה אסת"ר יבא המלך והמן היום כו' שזו היתה עצת אסתר להשפיל את המן ע"י הגבהה זו שתגביה אותו ותקרבונו למעלה כ"כ כו'. כי הנה כתי' אם תגביה כנשר משם אורידך כו' כי אנו רואי' שדרך הרשעי' להגביה א"ע מאד בשעת שלוותם ומנשאי' א"ע מאד מאד וזהו מעצת ה' כדי להפילם ולהשפילם אח"כ ע"י התנשאו' והגבהה זו דוקא וכמ"ש לפני שבר גאון כו' והטעם הוא כנ"ל לפי כשרוצה ה' בהשפלתם מעלה אותם בתחלה למעלה מעלה כדי להביאם לבחי' הבירור בבחי' ספ"ר הנ"ל מה שלא הי' כן מתחלה לפי ערכם כמו שהם למטה מצד שרשם כי כלא חשיבי ממש וכאשר מעלה אותם למעלה מתחילי' להתבונן בהם במהותם ואיכותם ואז לא יוכלו לעמוד ויפלו למטה משא"כ אם לא הי' מעלה אותם בעילוי כ"כ מי הי' מדקדק עליהם כאשר לא ידקדקו על פחות הערך במה שעושה וכו' והי' כמשל מלך ב"ו כשירצה להראות לשריו ברוע מעללי איש מקטני הערך שיצוה להביאו לפניו ולכבדו ולנשאו ולהושיבו בינו ובין השרים ועי"ז העילוי הגדול שלפי שעה ירום לבב אותו האיש ולהיות שדרכיו ומעשיו מכוערי' מאד כאשר יתחיל המלך לדבר בהם יפול ממדרגתו בתכלית בעיני השרים ויצוו להאבידו ואם לא הי' מתעלה כ"כ לא היו מעשיו תופסי' מקום כלל כי לפי פחיתת ערכו כך מעשיו ולא הי' מאשימי' אותו כלל כי מעשיו ראויי' לו כו' אך כאשר נתעלה כ"כ לפני המלך או לא יוכל לעמוד גם בדבר קטן ממעשה הרע לפי ערך רוממו' המלך כו' או ע"ד אחר יובן כשרוצין להשפיל חכמת קטן הערך בחכמה יביאהו לפני חכמי' הגדולי' שיתחילו לעיין בדבריו וממילא יפול כו' וכיוצא בזה וד"ל וזהו הטעם שהרשעי' מתנשאי' קודם מפלתם לפי שמלמעלה מנשאי' אותם כדי להפילם עי"ז מטעם הנ"ל וד"ל וזהו הטעם שגידל המלך אחשורש את המן שהי' זה עפ"י עצת ה'.

וזהו אם תגביה כנשר משם אורידך כו'. פי' מש"ם מאותו המקום עצמו שהגביה א"ע לשם כי מש"ם הוא שרש סיבת נפילתו כנ"ל וד"ל וזהו

וימחו מספר חיים מספר חיים דוקא כי ספר החיים הזה הוא בחי' מקום הבירור למעלה דהיינו בהתקרב כל דבר כלפי מעלה בבחי' חכמ' ובינה שהן שרשי כל ההשתלשלו' וכמ"ש בזוהר אית ספר ואית ספר וכו' והרשעי' בהתקרבתם לשם לא יוכלו לעמוד מטעם הנ"ל ע"כ ימחו ממילא מספר חיים ובצדיקי' הוא להיפך שנכתבו' בספר חיים מפני שיכולי' לעמוד שם בבחי' הבירור וכנ"ל בענין ובבואה לפני המלך אמר עם הספר כו'. ועד"ז היתה עצת אסתר ג"כ במה שאמרה יבא המלך והמן היום כו' שעשתה משתה למלך והמן יחדיו וקירבה אותו כזה אל המלך בתכלית הקירוב עד שהי' המן הממוצע בין המלך והמלכה להביא ולהמשיך התקרבו' אהבה וחיבה מן המלך להמלכה ומן המלכה למלך ובזאת נתרומם לבכו מאד כמו שהתפאר בעצמו והנה זאת היתה סיבת נפילתו עד שבמשתה השניה אמרה עליו איש צר ואויב כו' כי לכאורה יפלא למה לא אמרה עליו איש צר ואויב כו' מיד כשבאתה לפני המלך אך מפני שרצתה להגביה ולנשאות שרשו למעלה מעלה לפני מלכו של עולם הקדבי' בסיבת התקרבו' זאת למטה במלכותא דארעא שהיא כעין מלכותא דרקיע כידוע ואז לא יוכל לעמוד בגודל רשעו וממילא יגולה קלונו ותוכל לומר עליו איש צר ואויב המן רע הזה ומטעם הנ"ל משא"כ אם לא היתה מקרבת אותו אל המלך כ"כ מי הי' שם לב על רוע מעשיו למעלה כי לפי פחיתת ערכו למטה הוא ראוי למעשי' כאלה וכנ"ל ולזאת היתה כל עיקר כוונתה במשתאו' הללו לנשאו כ"כ רק כדי שתוכל לומר עליו אח"כ איש צר ואויב כו' וזהו פשט הענין וגם הנה נרמז בראשי תיבות דיבא המלך והמן היום אותיו' דשם הוי' כידוע והענין הוא דקירבה והעלתו אותו כ"כ עד שהביאתו להיות שרשו נאחו באותיו' דשם הוי' באות הוי"ו שבו והוא ענין מה שעשתה אותו ממוצע והושיבה אותו בינה ובין המלך וד"ל וביאור הדבר הוא עפ"י ענין הידוע בפסוק אם רעב שונאך האכילתו לחם ואם צמא השקהו מים כו' לפי שבזאת ההשפעה היתירה שניתנה לשונא מעלה אותו במקום שלא יכול לעמוד שם מטעם הנ"ל ולכך כי גחלים אתה חות"ה על ראשו וכו' ולזה הטעם הוא שעשתה אסתר משתה י"ן להמן עם המלך ואע"פ שנאמר השקהו מים בלבד אסתר ברוח הקדש חידשה שצריך ליתן לו י"ן דוקא מטעם הכמוס לייח וד"ל והנה לזה הטעם ג"כ הי' כל ענין מצות שעיר המשתלח ביוה"כ כדי ליתן מקום ליניקו' החיצוני' ובזאת יפלו למטה (וכמבואר בזוהר בענין קוצי דשערי לבר בתפילין) וגם ענין פרי החג שבעי' שמקרבין כנ"י בחג נגד ע' שרים הוא כדי ליתן להם מקום יניקה ושפע בקדושה העליונה כידוע אך הנה פרי החג מתמעטי' והולכין מידי יום כידוע וכמו כן עשתה אסתר מתחלה במשתה הראשונה עשתה המשתה באמרה יבא המלך כו' בשלימות דשם הוי' ובמשתה השני' כתי' יבא המלך והמן ולא כתי' היום כי חסרה ה"א האחרונה וד"ל וגם אז אמרה למח"ר אעשה כדב"ר המליך רצונה בזה לרמוז למלך העליון מלכו של עולם ב"ה שלא תוכל לקיים מ"ש מחה תמחה זכר עמלק רק למחר באלף הו' יום שכולו טוב כו' ולא עכשיו שלא לנו המלחמה רק

לה' כמ"ש מלחמה לה' בעמלק כו' אבל לע"ל כתי' מחה תמחה מעצמך כו' וכמ"ש למעלה בפ' זכור וזהו למחיר אע"ה כדבר המלך ולא עכשיו וד"ל.

ואחר כל הנ"ל יובן מה שאמר מיד לאחר שאמר עם הספר או ישוב מחשבתו הרעה אשר חשב על היהודי' על ראש"ו דוקא. כי הנה לאחר שאמר עם הספר והובאו גם אוה"ע בספר הנ"ל ולא יכלו לעמוד שם ונפלי' ממילא ומפני מחשבת"ו זו של המן היתה לחתת גחלים על ראש"ו כי נברר הטוב ממחשבה זו אשר חשב רעה והרעה נפל על ראשו והמיתו וכמ"ש תמותת רשע רע"ה שהרע שלא יוכל לברור ממנו היא תמיתנו וכמ"ש בפרוח רשעי' כמו עשב כו' להשמדים עדי עד וכן בעמלק נא' ואחריתו עדי אוב"ד וכמ"ש הטעם במ"א וד"ל.

בעזרה

להבין שרשי הדברים הנ"ל. הנה שרש ענין אמר עם הספר כו' יובן עפ"י הקדמה בתחלה בענין הברורים בהיות ידוע דכל הברורי' הם מ"ה וב"ן דהיינו ששם מ"ה מברר ב"ן בכל עולם לפי ערכו והענין הוא כידוע דבחי' מלכו' הוא שם ב"ן והיינו בחי' הצמצום להעלים ולהסתיר את האור האלקי ולכך נק' מלך העולם ע"ש ההעלם וההסתר להיות מציאת יש ודבר נפרד מפני כי אין מלך בלא עם כידוע וכמ"ש מלכותך מלכו' כל עולמי וע"ד כלל ג' עולמו' הן בריא' יצי' עשי' כידוע ובחי' מל' יש בכל א' וא' שהוא בחי' הצמצום להיו' מציאת אותו העולם בבחי' יש ודבר כו' והנה שם מ"ה שבאותו עולם הוא המברר שם ב"ן דבחי' מל' המצמצם כו' והיינו במ"ה דחכמ"ה כי בחכמה אתברירו והענין הוא דבחי' גילוי אור האלקי היפך הצמצום הוא דוקא בכ"ח מ"ה דחכמ"ה להיות כי החכמה היא בחי' הביטול אל אור א"ס כי ע"י השגתו באור א"ס מתבטל ממציותו וביטול הזה ישכון אור א"ס בבחי' גילוי אור משא"כ חכמה שהיא בבחי' י"ש ודבר היפך חכמ' דקדוש' כמו כח חכמה חיצוני' המשגת בחיצוני' ואחורי' בלבד לפי שנמשכה מבחי' אחורי' דחכמ' דקדוש' כו' ואמנם בחכמה אתברירו להיו' מ"ה דחכמ' מברר היינו שיהי' בחי' גילוי אור א"ס במ"ה דחכמ"ה והוא היפך הצמצום דשם ב"ן שהוא המל' וע"כ המל' נק' מתברר והמ"ה הוא המברר דהיינו לברר ולהפך בחי' הצמצום וההעלם לגילוי כו' ועד"מ יובן ענין זה גם למטה באדם התחתון דהנה כאשר הנפש אלקי' מבררת את נפש הבהמיו' המעורבת טו"ר הוא עד"מ כמו שיש מאכל רע בסיבת דבר מר שנתנו בו צריך לתקנו ע"י בירור לזרוק ממנו אותו דבר הרע כמ"כ בענין נפש

הבהמיו' המעורבת טו"ר כמו שגם שבעת אשר ירעב האדם ולא יאכל ויתענה הרבה יהי' מעורב טו"ר שהטוב הוא מה שנכנע לבבו וכו' והרע הוא ממה שיכעוס ויקצוף ויהי' אז רע ואכזרי בטבעו ולא יחמול כו' וגם לא יוכל להתפלל ולעבוד ה' מפני החלישו' ונמצא אינו בסמו"ט מפני התענית דוקא ובהיפך שכאשר יאכל וישבע הרבה אע"פ שהרע הנ"ל אין בו ימצא בו אז הרע היותר גס והוא מה שישמן ויבעט כו' וזהו ענין הברורי' מנפש הבהמיו' להבדיל ממנה כל דבר רע ולשקול בשקל מאזני השכל בין באכילה בין בתענית מה שימצא מן הרע ויזרקנו חוצה וה"ז כמו תיקון המאכל מדבר המר שבו ע"י בירור וזריקה כו' וד"ל והנמשל מובן למעלה שיש עדי"ז כמה מיני ברורי' למעלה והכל להבדיל הטוב מן הרע שאינו אלא עפ"י החכמ' דשם מ"ה דוקא והוא מפני שע"י בחי' הצמצום דשם ב"ן הרי את זלע"ז עשה אלקי' כו' להיו' עה"ד טו"ר כידוע אבל ע"י שם מ"ה דחכמ' מתברר שם ב"ן מפני בחי' גילוי ההעלם היפך הצמצום כנ"ל וד"ל.

והנה ענין הברורי' הנ"ל יש בב' אופני' הא' מלמטה למעלה והב' מלמעלה למטה והן בב' הפכי' כי הנה ענין הברורי' מלמטה למעלה הוא עד רום המעלות והוא ע"ד הנ"ל שבחי' ההעלם שע"י הצמצום דשם ב"ן הנק' מלכו' נברר ע"י שם מ"ה בעולם העשיה עדיין בירור זה אינו כלום בעולם היצי' שלמעלה ממנו כי לגבי בחי' היצי' נק' עדיין גילוי זה בשם העלם וצמצום וכן בחי' היצי' לגבי בחי' הבריא' נק' העלם וצמצום כו' וכן גילוי אור דשם מ"ה שבבריא' נק' רק בחי' העלם וצמצום בבחי' אצי' ועדי"ז בירורי' אלו עד רום המעלות היינו בדרך בירור אחר בירור כי הרי יש בחי' מל' בכל עולם המצמצם האור כנ"ל ומלמעלה למטה הוא צמצום אחר צמצום ממל' דבריא' למל' דיצי' כו' ומלמטה למעלה הענין הוא בהיפוך שהצמצום שלמטה דמל' דיצי' עולה ונכלל בבחי' הבריא' ושם נק' בחי' עולם אע"פ דלגבי העשי' היא למעלה מן ההעלם כו' וד"ל (ויובן זה עדי"מ הידוע בענין התוך הכסף מפסולת שאע"פ שע"י בירור הראשון נבדל הפסולת והסיג עדיין יקרא פסולת וסיג הדק שנשאר בשם פסולת גמור כשמבררי' שנית וכן מבירור שני לבירור שלישי כו' עד שלא נשאר רק הכסף הוך והנקי בתכלית בבירור האחרון מכולם וד"ל והנה יש ענין בירור שהוא היפך בירור הנ"ל שהרי הבירור הנ"ל הוא לברר הכסף מן הפסולת והסיג אבל יש בירור שמבררי' את הפסולת כמו הפסולת וסיגי' של כסף הנברר כבר כשרוצי' לברר אותו הפסולת למצוא בו מן הכסף נקי שיש בו עדיין בתערובת כי אע"פ שנבדל ויצא בבחי' פסולת לגבי הכסף בשעת הברור הראשון עכ"ז הרי נשאר בו תערובו' כסף קצת כו' והנה בירור זה שמבררי' הפסולת הוא עדי"ז שמה שנשאר ממנו הפסולת מבררי' עוד פעם שנית וכן פעם שלישי' עד פעם האחרון שמבררי' הפסולת הנשאר באחרונה שהוא היותר גס מכולם ומה שלא יוכל להתברר בבירור זה האחרון זורקין אותו לגמרי לאיבוד כו' וידוע שכור המצרף הוא לפי ערך דבר המתברר אם גס או דק ונמצא מה

שלא נברר מן הפסולת בכור המצרף לכסף היותר דק יורידוהו לכור מצרף הגס יותר ממנו עד כור המצרף האחרון הגס מכולם כו' וא"כ נמצא שבירור זה דפסולת הוא היפך מבירור הנ"ל בכסף שהכסף מבררי' בבחי' עילוי הבירור ממצרף למצרף יותר נעלה ובירור זה דפסולת הוא בהיפך שיורד ונברר בירידו' המדרגו' ממצרף למצרף יותר גס כו' והטעם הוא מפני שבירור הכסף הוא שנעשה יותר זך ונקי והפסולת הבירור שלו הוא מה שנעשה יותר גס מפני שהוצאו ממנו כל חלקי הטוב בתכלית כו' וכמ"ש כל זה הענין של ב' הברורי' במ"א באריכו' איך שהמה הפכיי' ממש וד"ל) והנמשל יובן למעלה דבחי' דבירור הנ"ל מה שלגבי עולם העשי' מיקרי בירור ועלי' עדיין אינו כלום לגבי עולם היצי' שלמעלה ממנו כו' ועד"ז עד רום המעלו' הוא כמשל בירור הכסף הנ"ל והוא הנק' בירור שלמטה למעלה דהיינו בירור אחר בירור ועלי' אחר עלי' כו' אבל מלמעלה למטה יש בחי' בירור שהוא היפך בירור זה והוא אשר ידוע דז' מלכין קדמאין שנפלו ומתו כו' ונתערב בהם מבחי' הפסולת העליון היותר דק ע"י שבירת הכלים כו' והי' הבירור תחלה בבחי' האצי' ומה שנברר מהם ונכלל בבחי' האצי' נכלל ומה שנשאר מהם עדיין בבחי' סיגי' באצי' ירדו עוד למטה להתברר במצרף וכור היותר נמוך והוא בחי' טיקלא העליונה שיורדת לברר עד למטה מטה כידוע והיינו בעולם הבריא' ושם נעשה מהם נשמו' ומלאכי' דעולם הבריא' וזהו ההיפוך מבירור שמלמטה למעלה כי הרי בירור זה יורד והולך למטה מטה כי מה שלא נברר ונכלל בעולם הבריא' ירד לעולם היצי' ונברר שם ומה שלא נברר ביצי' נברר בעשי' עד שפסולת היותר אחרון בא בבחי' קליפו' דעשי' הנק' שמרים הגסים שאין להן בירור עד לע"ל דכתי' ואת רוח הטומא' אעביר וכו' ונמצא שע"י בירור זה מה שבעולם העליון נק' בשם סיג ופסולת ולא נכלל בבחי' פנימי' שבאותו עולם כשבא ע"י הטיקלא להתברר בעולם שלמטה הימנו הוא נעשה שם בחי' פנימי' כמו בחי' סיגי' שבאצי' נעשי' נשמו' ומלאכי' בעולם הבריא' וזה לא יפלא כלל דמאחר שאין ערוך כלל בין נברא עם הבורא כידוע ובחי' האצי' הגם שכלול מדצח"ם כולם הן בבחי' אלקו' ממש כידוע המאמר דאיהו חיוהי וגרמוהי חד בהון כו' וא"כ גם מה שנחשב לבחי' פסולת באצי' כמו ערך הדומם שבאצי' יוכל להי' כשיבא להתברר בטיקלא למטה יתהווה ממנו נברא בבריא' מאין ליש שהוא בחי' מרכבה כמו מיכאל וכדומה לו במלאכי' דעולם הבריא' מאחר שאין ערוך כלל לנברא עם בחי' אלקו' גם לבחי' התחתונה שבאלקו' כו' ועד"ז יובן שהיה הבירור תחלה מז' מלכין קדמאין לפני האצי' ומה שלא נבלע ונכלל במאציל ירד להתברר באצי' ומה שלא נבלע ונכלל באצי' ירד לבריא' ומבריא' ליצי' ומיצי' לעשי' והוא כמשל בירור של הפסולת הנ"ל וד"ל וידוע הוא שיש בחי' נשמו' דאצי' ממש כמו נשמו' תנאי' מיוחדי' כמו הלל ושמאי שנק' אבות העולם והן היו מבחי' נפש שבאצי' ור"ע ורשב"י מבחי' רוח וכיוצא בזה בנשמו' האבות ומשה ואהרן למעלה מהם כו' ונשמו' שגבוהי' גם מהם והכל בבחי' האצי' ויש נשמו' שהן מהארת האצי' שבבריא' וגם בהן יש

הרבה מדרגו' והן כל הנשמו' של התנאי' ואמוראי' וכדומה וכולן באו ע"י בירור בבחי' טיקלא הנ"ל דהיינו מה שלא נכלל במאציל ירד להתברר בטיקלא ונעשי' נשמות בבחי' האצי' ונבדל ממנו הפסולת ונפל לעולם הבריאי' ונעשי' נשמו' שם בעולם הבריאי' כו' וד"ל וא"כ נמצא שבירור זה הוא מלמעלה למטה ובירור הנ"ל שמלמטה למעלה המה ב' הפכי' ושניהם אמת כל א' לפי ענינו וד"ל.

וזהו שרש ענין ובבוא"ה לפני המלך שהוא בחי' בירור הראשון מלמטה למעלה כו' ואח"כ אמ"ר עם הספ"ר שהוא בחי' בירור השני שמלמעלה למטה כו' והענין הוא כנ"ל דבחי' מלכו' הוא המתברר משם מ"ה מלמטה למעלה בעילוי אחר עילוי עד רום המעלו' כו' וזהו בבוא"ה לפני המלך למעלה מבחי' מלכו' וגם לפני פרושו הוא בחי' פנימי' והכל ענין אחד הוא דהיינו בחי' עליות בעילוי אחר עילוי מלמטה למעלה דוקא כי ידוע דמלך העולם הוא בחי' בינה אם הבנים כי עולם הוא בחי' ז"א ומלך העולם הוא בחי' בינה שנק' אלקי' חיים ומלך עולם ולפני המלך היינו לפני אור הבינה והוא בחכמ"ה משום דבכחמ"ה אתבריר' דוקא דמ"ה מברר ב"ן כנ"ל וזהו בבוא"ה לפני המלך דקאי על אסת"ר מלשון אסתיר פני כו' דהיינו בחי' מל' דאצי' שם ב"ן כשמסתרת בבי"ע בבחי' העלם וצמצום המסתיר ומעלים כנ"ל ובתחלה עולה בבירור בחי' אסת"ר ואח"כ עולה בבירור אחר בירור גם בחי' מל' דאצי' עצמ' כמו שהיא בבחי' האצי' ממש שאז היא הנק' רח"ל עקרת הבית כו' כידוע וכאשר עלתה המל' בתכלית העילוי היותר עליון כמשל היתוך הכסף הנ"ל בבירור האחרון אזי אמר עם הספ"ר כו' פי' שהבירור בא מלמעלה למטה כענין בירור השני הנ"ל וד"ל וענין אמר עם הספ"ר יובן עפ"י הידוע במאמר ס"י בג' ספרים ברא הקדב"ה את העולם בסופר ובספור ובסיפור סופר הוא בחי' חכמה וספר הוא בחי' בינה כמ"ש בזוהר אית ספר לעילא וספר לתתא לעילא ספר הזכרון כו' והוא הנק' ג"כ ספר חיים וכמ"ש וימחו מספר חיים כו' וכן ענין כתבינו בספר החיים וסיפור הוא בחי' הדעת הממוצע בין חו"ב והמדות כידוע וכללותן הן ג"ר חב"ד ובהם כללו' כל השתלשלו' המוחי' עליוני' מעילה לעילה כו' ופי' אמ"ר עם הספר הנה ענין האמירה הוא בלב דוקא כידוע והוא למעלה עדין מאותיו' המחשבה ואח"כ יורדת השפע למחשבה באותיו' וזהו אמ"ר עם הספ"ר שהביא כונת הלב אל המחשבה בניני"ה שנק' ספ"ר באותיו' וביאור הדברי' הנה מבואר במ"א דסופר וספר הענין הוא עד"מ סופר שמתבונן איך לכתוב ולהביא השכל באותיו' הכתב הנה הוא המברר את השכל ומצרפו עד שימצא אופן פרטי לסידור צירופי אותיו' בכתב וכל זה מפני שצריך להביא השכל בכתב מפני שבאותיו' שבכתב מתברר השכל בהכרח ויבא כל דבר על בוריו משא"כ קודם שיכתוב כו' ועד"ז באותיו' המחשבה והדיבור ונמצא הסופר הוא המברר והספר הוא מקום המתברר כמשל מצרף לכסף כו' ויובן זה יותר עפ"י משל אחר ממה שאנו רואי' בבירור הטוב מן הרע בנפש הבהמיו' עפ"י

השכל וחכמ' שבנפש האלקי' דהנה בעלות הרצון באדם בלב לאיזה ענין גופני כמו מאכל או מלבוש הנה עדיין אותו הרצון פשוט בלב בבלתי בירור עדיין איך ומה באופני' שוני' אלא רק רצון א' בלבד יהי' איך שיהי' כו' ואח"כ כשבא אותו הרצון שבמוח למחשבה והרהור באותיות אז דוקא יברר אותו הרצון ויבדיל ממנו מה שהוא פסולת ואינו לה' וידחה לחוץ ולא יחפוץ בו ומה שהוא טוב ויפה לו לעבודת ה' יבחר וירצה בו כמו ע"ד דוגמא שיחפוץ במאכל כדי להתחזק בעבודת ה' ועדיין אין זה בדרך בירור יוכל לאכול הרבה ויתגשם אך כשמצייר במחשבתו איכות התועלת בזה אז ירחיק וידחה מרצונו האכילה המרובה כו' וכיוצא בזה וא"כ הרי עיקר הבירור בין טוב לרע הוא דוקא כאשר בא הרצון שבמוח בבחי' ציור המחשבה דוקא ולא כשעדיין הוא בבחי' אמירה שבלב כו' והי' כמשל בירור של השכל באותיו' הכתב כו' וזהו משל להבין ענין הבירור למעלה שהוא ע"י יחוד חכמה בכינה דוקא שנק' ספ"ר חיים פי' כאשר בא דוקא אור החכמ' בבחי' אותיו' דבינה אזי שם נברר נבדל ע"י החכמ' שנק' סופר וזה הספר הוא הנק' מצרף לחכמ' עדימ' המצרף שבו מקום הבירור אך עכ"ז עיקר המברר הוא החכמ' שהרי שהוא היורד ומתלבש בבחי' אותיו' דבינה כנ"ל וזהו אמר' עם הספ"ר וד"ל.

והנה שרש ענין ישוב מחשבתו הרעה כו' שסמך לזה שאמר עם הספר דוקא דמשמע שאם לא אמר עם הספר לא הי' ענין זה דישוב מחשבתו כו' ומה ענין זה לזה. הענין יובן עפ"י הקדמה הנ"ל בענין הטיקלא שמבררת ברורי' דנשמו' ישראל והוא הנק' ספ"ר כנ"ל דמלמעלה למטה הטיקלא הנ"ל יורדת בירידה אחר ירידה היפך הבירור הראשון שהיא עולה בעילוי אחר עילוי כו'. והנה תחלה יש להקדים ענין אחד הידוע בע"ח דכל שהאור מרובה הכלי שלו מועט וכל שהאור מועט הכלי שלו מרובה וכנראה בחוש בציור האדם באברי גופו דהמוחי' חב"ד שבראש להיותם גדולי' וגבוהי' במדרגה מכל הכחות זולתם שבגוף הכלי שלהם והוא המוח שבראש קטן וקצר מאד והמדות חג"ת שבלב להיותם נמוכי' במדרגה הכלי שלהם רחב יותר בהתפשטותם כחזה הלב לימין ולשמאל בשתי הידים ובכתפיו שכל שטח הגוף עד הירכיי' הם כלים לבחי' המדות כידוע וגם בעיני' ואזניי' יש הפרש שהעין כלי שלו קצר מכלי האזן לפי שאור הראי' שבעין גדול במעלה מכת השמיעה שבאזן וכל שהאור גדול הכלי קטן כו' ובירכיים שהן בחי' נה"י הכלי שלהם גדולי' ורחבים ושטרם מתפשט בריבוי אורך והאור שלהם הוא מעט מזעיר דהיינו רק כח ההילוך בלבד שהוא כח היותר אחרון ומצומצם בנפש כידוע ולפי שהאור קטן הכלי גדול כנ"ל וידוע דבצלם אלקי' עשה את האדם וא"כ כדוגמא זו יובן למעלה באד"ם העליון דאצי' אע"פ שאין לו גוף ולא דמות הגוף כו' בענין כללו' נשמו' ישראל נמשכו ג"כ בציור אד"ם חב"ד חג"ת נה"י ברמ"ח איברי' בציור קומה ראש ולב ורגליי' כו' ונק' אד"ם תתא' והוא בחי' מל' דאצי' מקור כללו' נ"י כידוע מארז"ל דאתם

קרוי" אד"ם והוא פני אד"ם שבמרכבה כו' והנה תחלה הי' הברור בטיקלא הנ"ל עד שנמשכו הנשמות הגבוהו' מבחי' מוחי' עליונים שבמל' דאצי' כמו נשמו' התנאי' והאמוראי' שנשמתם מעולם הבריאי' כידוע דאימא מקנא בכורסייא כו' ואחי"כ הברור בטיקלא הנ"ל עוד למטה לברר עד שנמשכו נשמות דיצי' עד שבא הברור למטה בסופא דכל דרגין והוא בבחי' עקביים נה"י שבנה"י שהכל שם בתכלית הגסו' והעב והיינו ענין עקבות משיחא שבסוף אלף הששי לפני ימות המשיח מתבררי' ויוצאי' נשמו' מבחי' עקביי' העליוני' הנק' עקבות משיחא והם בסוף כל המדרגו' והיינו ענין המאמר עד דמטו רגלין ברגלין כו' והוא עדי"מ הירכיי' באדם שאור שלהם קטן והכלי רחב וגס כו' ומכ"ש העקביי' שהן יותר גסי' כו' וד"ל ועד"ז יובן הברור באופן זה גם למעלה מעלה בבחי' אדם העליון שעל הכסא והוא בחי' אד"ם דאצי' ושם המה הנשמו' הגבוהו' יותר כמו נשמו' דשמאי והלל ור"ע ורשב"י כו' וכנ"ל וד"ל וכל זה הוא בדרך ירידה מלמעלה למטה דוקא וכאשר ירד הברור כ"כ למטה בעקביי' אזי באי' גם אוה"ע להתברר כי הנה ידוע דחויא קטיר לרגלוהי דנוק' וכמ"ש ואתה תשופנו עקב כו' וא"כ כאשר המל' נתבררה עד בחי' העקביי' אז בא גם קליפת נוג"ה דיונקת בסמוך לעקביי' להתברר בבחי' ספר וטיקלא הנ"ל כי הלא גם בקליפת נוג"ה יש טוב במקצת כידוע דנוג"ה מעורב טו"ר ג"כ אך שרובו רע ומיעוטו טוב בעולם העשי' כו' ואע"פ שגם הטוב שבנוג"ה אינו בערך כלל וכלל גם לבחי' חיצוניות הכלים דטוב שבקדושה האלוקי' בכללו' נ"י שבבחי' מל' דאצי' עכ"ז יש מהם מה לברר מבחי' הטוב יהי' איך שיהי' ויובן זה ע"ד דוגמא בעבודת ה' שידוע דנפש האלקי' כולה טוב בבחי' הקדוש' האלקית ומה שהיא מתבררת הוא רק בבחי' ההתבררי' מאיזה שמץ פסולת הדק שהוא בתכלית הדקות כמו הרגשת עצמותה ליש ודבר מה וכדומה שאין זה רע כלל רק איזה שמץ מיני' יוכל לידבק בו כו' משא"כ הרע של נפש הבהמי' הוא רע גמור גם שהוא בתאוות היתר כו' וגם שהנפש הבהמי' מתבררת לגמרי מן הרע שלה הגס אין לה ערך כלל לגבי בחי' הטוב שבנפש האלקי' כי גם בחי' הטוב שבנפש הבהמי' הוא מעורב טו"ר והוא בתכלית הגסו' כמו מדות טובות הטבעיות להתחסד עם הבריות שהוא מעורב ברע ההתפארות להתפאר ולהתיהר מזה החסד דוקא וכענין חסד דישמעאל כידוע ומבואר במ"א וא"כ בשעה שנפש האלקי' מתבררת אז אין מקום כלל וכלל לבחי' ברור לנפש הבהמי' כי אין ערוך ביניהם כלל אך ורק כאשר נגמר הברור של נפש האלקי' הוא בהתעלות והתקשרו' הנפש האלקי' בשלימות הפשטתה להתקשר באלקי' חיים בבחי' עמקו' הרצון מכל וכל כנ"ל למעלה אז גם הנפש הבהמי' דנוג"ה יוברר ממנה הטוב שבה ויעלה לה' ג"כ וכמו שנראה לעובדי ה' בתפלה שאחר שיתקשר בנפשו האלקי' בשכל ומדות אזי יפעול גם הרצון החומרי שבגופו שיהי' בלתי לה' לבדו ולא יחפץ ברצונו' ורות בהמיות כו' אבל כל זמן שלא יש לו עדיין החפץ והרצון האלקי מצד נפשו האלקי' עדיין אין מקום לפעול בנפש הבהמי' איזה התהפכו' הרצון כו' וד"ל אמנם הנה לאחר שגם הנפש

הבהמיו' באה לידי בירור הרי מה שלא יוכל להתברר ממנה יפול למטה והוא הרע הגמור שאין לו בירור כי לא יגורך רע כתי' וכו' והנמשל מכל זה יובן למשכיל למעלה דשרש אוה"ע למעלה הוא כדוגמת הנפש הבהמיו' באדם ואין להם שייכו' וערך כלל לגבי כללו' נ"י שהו כדוגמת הנפש האלקי' וע"כ בשעה שכנ"י הם בבחי' ספר הנ"ל הנק' טיקלא עדיין להתברר אזי אין אוה"ע נסקרי' כלל להיו' נשקלי' בשקל הבירור הזה כי אינם מסוג הזה כלל אך לאחר שנשלם הבירור דכנ"י עד בחי' העקביי' ממש אז נזכר' ונסקרי' האומו' לבא בבחי' טיקלא הנ"ל להתברר מהם הטוב שבנוג"ה והרע הגמור שבהם שא"א להתברר הנה יפול למטה ולא יוכל לעמוד שם בספ"ר הנ"ל וזהו וימחז' מספ"ר חיים כו' וזהו ובבוא"ה לפני המלך דכנ"י היא בחי' אסת"ר כנ"ל כבר נתבררה והובאה למעלה מן הספר אז נכנסי' אוה"ע בספר ואמר עם הספ"ר לשוב מחשבתו הרעה כו' פי' לברר מהם חלקי הטוב שבנוג"ה והרע אשר חשב שהוא רע גמור יפול ממילא כי לא יגורך רע כתי' אבל אם לא היתה אסת"ר בא"ה לפני המלך למעלה מן הספר עדיין לא הי' מקום כלל לקבל אוה"ע בספר להתברר כי כנ"י כאשר הם בספר עדיין אוה"ע הם למטה לגמרי במקומם הראוי להם ואין חוששין אליהם כלל וכמשל האשפות שבחוץ וכנ"ל וד"ל. וזהו שסמך לומר ישוב מחשבתו הרעה כו' למה שאמר עם הספר דאם לא אמר עם הספ"ר להביא אוה"ע לידי בירור לא הי' ישוב מחשבתו כו' וד"ל. והטעם שאמר ישוב על ראשו דוקא מבואר למעלה כמ"ש כי גחלים אתה חות"ה על ראשו כו' מפני שכל עיקר המכוון במאציל העליון בהשתלשלו' החיצוני' הוא רק מפני שבהם ועל ידם יוכל להיו' הבירור אבל כאשר כבר נברר על ידם מה מהצורך והתועלת בהם וממילא יאבדו וכמ"ש בפרוח רשעי' כמו עשב כו' להשמד"ם עדי עד וכן באבוד רשעי' רינה כי אחר שכבר נעשה ונגמר תועלתם ממילא אין להם קיום ומציאות כלל וזה על ראשו מפני ששרשו בתחלה אינו אלא לאיבוד בסופו כשנשלם הבירור על ידו וכמארז"ל לע"ל הקדב"ה ישחוט ליצה"ר כו' וזהו ראשית גוים עמלק ואחרייתו עדי אוב"ד כו' וכמבואר במ"א שזהו כמשל העלוקה שבולעת דם ומתמלאת ואז נופלת ומתה כו' וזהו תמותת רשע רעה שהרעה שבלע היא תמיתהו והיינו מחשבתו הרעה על ראשו ממש כמו דמ"ך בראש"ך כו' וד"ל.

ושרש ענין שית אלפי שני דהוי עלמא וחד חרוב בחי' מנוחה לחיי העולמי' וכמאמר א"ת שמות אלא שמות כו'. הנה בתחלה יש להקדים ענין אחד הידוע בכתבי האריז"ל דשרש בחי' השבת הוא בחי' המלכו' כי ששת הימ"ה הן בחי' הששה קצו' והן ששה מדו' חסד וגבור' ות"ת ונצח הוד יסוד כידוע ויום הראשון בשבוע הוא מדת החסד ויום השני גבורה

והשלישי ת"ת והרביעי נצח והחמישי הוד ויום הששי הוא בכח' יסוד וע"כ
 נאמר והי' ביום הששי והכינו כו' שצריך להכין בו לחם משנה לפי שבחי'
 יסוד הוא המשפיע ומכין גם לשבת שיום השבת הוא בכח' המלכו' שנקרא'
 יום השביעי ומקבלת מבחי' יסוד שביום הששי כידוע כל זה ומבואר בספרי
 הקבלה אך א"כ הי' יום השבת האחרון במדרגה מכל הימים שבשבוע אמנם
 הענין הוא דאע"פ שיום השביעי דשבת הוא בכח' המל' בלבד אבל הוא בכח'
 עליי' שהמלכו' עולה בשבת בעילוי אחר עילוי עד רום המעלות משא"כ
 בששת הימ' שהן נמשכי' ויורדי' בדרך ירידה מלמעלה למטה דוקא ובזאת
 יתרון מעלת השבת על יומין דחול כידוע שבו הוא עליי' המל' ועליית המל'
 יכול להי' עד רום המעלות עד שו' יומין דחול שלאחר השבת מקבלי'
 הימנה כידוע וד"ל. והנה עד"ז ממש הן שיתא אלפי שני דהוי עלמא בכלל
 אלף שנה הראשוני' היו ממדת אור חסד עליון דאצי' אלף שנה השניי' היו
 מבחי' אור הגבור' דאצי' וכו' וע"כ הי' באלף הראשון אריכות ימים הרבה
 לבני האדם ורוב ברכה ושפע משא"כ באלף השני שלא הי' אריכו' ימי' כ"כ
 ואדרבה הי' בו דור המבול ודור ההפלגה לפי שהאלף השני הי' מבחי' גבורו'
 עליוני' דבחי' גבורה דאצי' כו' וזהו מארז"ל דור אנוש היו ניוונין בחסדו'
 של הקדב"ה בחסדו דוקא משא"כ באלף השני שהיו ניוונין ממדת גבורותיו
 וד"ל והנה אלף השלישי הי' ממדת תפארת העליון וע"כ הי' בו יציא' בני'
 ממצרים וניתן להם התורה לפי שישראל הם בכח' ת"ת וגם התורה היא
 בבחי' ת"ת כידוע שהרי התורה היא להבדיל בין הטמא לטהור כו' שהוא
 בבחי' ממוצע בין החסדי' והגבורו' להכריע זה יכשר וזה יפסל כו' וכמ"ש
 מימינ'ו אש דת למו שניתנה אש שחורה ע"ג אש לבנה כו' דהיינו מימין
 ומא"ש כו' וכמ"ש במ"א והאלף הרביעי הי' בו בנין הבית ראשון ושני
 ושלוות ישראל לפי שהנצח ענף החסד ממש כידוע דחצי' מימין כו' אך
 בסופו הי' חורבן הבית וקצת מן הצרו' אבל עיקר הגליות והצרות היו באלף
 החמישי להיות כי האלף החמישי היא מבחי' הוד שהוא ענף הגבורה ממש
 כידוע בציור הקוין דקו השמאל הוא בגי' כו' וד"ל ואלף הששי הוא בכח'
 יסוד כנ"ל ביום הששי שבו לחם משנה כו' להכין מע"ש לשבת דוקא וד"ל
 והנה אלף השביעי הוא יום שכולו שבת דהיינו שיהי' בו תכלית העילוי עד
 רום המעלות והוא בכח' מנוחה וחיי העולמי' פי' לכל חיי העולמי' שבו' ימי
 בראשית דאצי' הן שית אלפי שני דהוי עלמא מהם מאין ליש כידוע לכולן
 יהי' עליי' אחר עליי' עד בחי' עצמו' השעשועי' שאין עליי' אחריו עוד כנ"ל
 וד"ל והנה כמו שמבואר למעלה בעליו' הנשמו' בגי'ע מתחתון לעליון דרך
 נה"ר דינו"ר והוא העמוד' שבגי'ע שבו נכללי' בכחי' ביטול במציאו' כדי לבא
 מבית הנשים התחתון לבית הנשים שני הוא גי'ע העליון כו' כמ"כ לימות
 המשיח יהי' תחיית המתים בכחי' ממוצע עד שיהי' עולם הבא באלף הז'
 שיהי' אז תכלית העילוי כו' אך ההפרש הוא בין הטבילה בנה"ר דינו"ר או
 התכללו' העמוד לבחי' ממוצע שבימו' המשיח ע"י תחייה הוא שהטבילה
 בנה"ר דינו"ר הוא הבחי' ביטול לנשמו' בלבד ולא לגופים גשמיי' אבל

התחיה שאחר ימות המשיח הוא בחי' הביטול לגופים ג"כ דהיינו שהגופים הגשמיים ממש ישיגו אור האלקי ויהיו בבחי' ביטול במציאו' וכמ"ש הקיצו ורננו שוכני עפר כי טל אורו' טלך פי' מבחי' טלא דנטיף מעתיקא שיאיר עליהם כו' וכן בימו' המשיח שקודם לזה כתי' ג"כ ובאו במערו' צורי' כו' מפני פחד ה' וכו' וכמ"ש במ"א וד"ל וזהו שביום הששי דכתי' בי' והכינו אשר יביאו כו' לטרוח להכין מע"ש לשבת והוא ענין היו"ם לעשותם ולמחר לקבל שכרם כו' דמה שהנשמו' יתענגו באלף הז' בתכלית העילוי שהוא כדוגמת ג"ע העליון דעכשיו שהנשמו' נהנין מידי שבת כו' הוא ע"י ההכנה באלף הששי בימו' המשיח ותח"ה בגופי' הגשמי' וד"ל ומה שהנשמו' טובלין עכשיו בנה"ר דינו"ר כו' מפני שהן ב' מדרגו' ג"ע התחתון והעליון ומה שיהי' ימו' המשיח ותח"ה שהן ג"כ ב' מדרגו' הן בכלל ב' מדרגו' בלבד אך שזהו כענין שתיים שהן ארבע דחדא מכלל חברתה אתאי כתולדה מן האב כו' כמ"כ תח"ה לגופי' כנה"ר דינו"ר לנשמו' וימו' המשיח לגופי' בג"ע התחתון לנשמו' כו' ובכללותם הן רק ב' מדרגו' בלבד רק שנחלקי' לארבע ב' בנשמו' וב' בגופיים וד"ל.

ועתה יש להבין שרש ענין חד חרו"ב א"ת שמו"ת אלא שמו"ת כו' ואיך דהיו"ם לעשותם במס"נ שברצון יגיע לידי קיבול שכר בבחי' מנוחה דחיי העולמי' וכו' והלא הרצון הוא בחי' חיצוני' התענוג בלבד כו' אך הענין יובן עפ"י הקדמה הידוע דבחי' מצחא הוא מן הגלגלתא דחפיא על המוחין שבפנים כו' והנה ידוע דהמוחי' שבפנים מתלבש בהם גם מבחי' עונג אך ורק הגם שהעונג מלובש במוחי' בבחי' א"פ עכ"ז מעלות הגלגלתא גדולה מהם שהרי המצחא שבגלגלתא הוא בחי' מקיף על המוחי' מכל צד והוא בחי' הכת"ר שלמעלה מן המוחי' הרבה כידוע ואמנם אעפ"כ הנה יש יתרון מעלה במוחי' שבפנים שהעונג בהם בבחי' אור וחיו' ממש כו' משא"כ במצחא שהחיו' בו מצומצם מאד כי הוא עצם כעצמו' שאר איברי הגוף אך שבחי' הכת"ר שורה בו בהעלם ולא בגילוי א"פ כו' וכמ"ש במ"א באריכו' וד"ל וביאור כל זה יובן גם למשכיל למעלה בהיות שבחי' עונג העליון דעוה"ב יום שכולו טוב כו' הוא יורד ונמשך ובא מבחי' התחתונה שבמצא' מבחי' חיצוני' ונעשה בבחי' אור פנימי במוחי' עליונים חביד כו' אבל בחי' המצחא הוא בחי' גלגלתא דחפיא על המוחי' העליוני' שעונג העליון מלובש בהם גדול הרבה מהם והוא בחי' הכת"ר דא"א ונק' גלגלתא דא"א כידוע ועכ"ז הוא רק בבחי' חיצוני' ולא בבחי' פנימי' כעונג המלובש במוחי' אבל שרשו בהעלם גדול הרבה מן העונג המלובש במוחי' כי הוא בחי' מקיף כנ"ל וד"ל ועתה יובן גם כאן דאע"פ שהרצון דכללו' נ"י הוא בבחי' חיצוני' התענוג היינו מפני שכלי הרצון הוא בחי' המצחא דחפיא בבחי' חיצונית והתענוג שבמוחי' הרי הוא בפנימיותו כו' אבל לע"ל כתיב אשת חיל עטר"ת בעלה שיתגלה בחי' רעוא דכל רעיון מבחי' הכת"ר דא"א במצחא ויהי' אז הרצון למעלה הרבה מבחי' העונג המלובש במוחי' בבחי' א"פ בלבד וד"ל

וזהו שע"י מס' דרצון דהיום לעשותם יבאו לידי קיבול שכר בבחי' מנוח"ה לחיי העולמי' שלמעלה מן העונג העליון שירד במוחי' עליוני' וכו' וד"ל. וזהו שרש ענין חד חרו"ב שהוא אלף הו' שלהיות שיתגלה בו מבחי' עצמו' השעשועי' מקור כל התענוגי' שאין שם עליות עוד אז יהי' כל העילוי הגדול שיהי' באלף הו' בבחי' הביטול במציאו' כענין שממו"ן כו' וע"ד ביטול הנשמו' בנה"ר דינור לפני בואם לג"ע כמו כן יש בחי' ממוצע בביטול כזה בין ג"ע העליון לבחי' עצמו' האצי' כי הנה ידוע דהארת העונג העליון שבג"ע העליון הוא בבחי' התלכשו' ע"י צמצום גדול בבחי' יש מאין בעולם הבריא' ואין לו ערוך כלל לגבי בחי' עצמו' העונג שבבחי' האצי' ממש שהוא בחי' אלקו' ממש וזהו ענין הידוע בדרז"ל ובזוהר דמיכאל כהנא רבא מקריב נשמו' ע"ג המזבח כו' שהוא בחי' העליי' שלהו בעצמו' אור האצי' וכמאמר הזוהר לאשתאבא בגופא דמלכא כו' וד"ל וצריך להיות בחי' ממוצע בין ג"ע לעליי'. זו והיינו כשעולין הנשמו' מע"ג המזבח לריח ניחוח כו' הוא בבחי' ביטול המציאו' ע"י אש של מעלה דאצי' שע"ג המזבח דאכיל קרבניו והו' הנשמו' כו' וד"ל ועד"ז גם בין עצמו' השעשועי' שבמאציל לאור העונג העליון שבעוה"ב הוא יום שכולו טוב כו' יש בחי' ממוצע שהוא בבחי' הביטול כו' והיינו שנק' חד חרו"ב פי' שאותו העונג שירד בא לידי בחי' ביטול בעצמו' השעשועי' וכמ"ש כי עמ"ך מקור חיים כו' וזהו מטעם הנ"ל שיהי' אז אשת חיל עטר"ת בעלה כמו עד"מ בחי' מצחא שלמעלה מבחי' העונג שמלוכש במוחי' עליונים וד"ל.

(ביאור שני לתורה דפ' זכו הנ"ל)

(בהפטר' דפ' זכו) ויאמר שמואל אל שאול וכו' כה אמר ה' צבאו' פקדתי את אשר עשה עמלק לישראל אשר שם לו בדרך בצאתו ממצרים כו'. הנה יש להבין למה היתה פקידה זאת על עמלק ע"י שמואל הנביא דוקא ולא ע"י אחר כו' וגם להבין הקפידא העיקרית אשר שם לו בדרך דוקא כו'. הענין יובן עפ"י הקדמה בתחלה להבין בשרש ענין קליפת עמלק ומה דכתי' בי' ראשית גוים עמלק כו'. דהנה ידוע דשרש הו' אומי' הכנעני והחתי כו' הם יונקי' מאחוריי' דאחוריי' שבמדו' עליונו' דקדוש' והוא כידוע דאזלע"ז עשה האלקי' כו' ובחי' חסד דקליפה הוא לעומת חסד דקדושה ופי' לעומת היינו שהוא המסתיר ומעלים אור החסד דקדוש' האלקי' עד"מ הקליפה של הפרי שחופפת על הפרי מבחוץ ומסתירה ומעלימי' בתכלית וביאור דבר זה במדו' דקליפו' הנה ידוע מארז"ל דאין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות כו' פי' כמו עד"מ ע"ד דוגמא התאווה החומריו' הנה היא באה מפני הסתר אור אלקי מפני רוח השטות ששורה

עלי' להעלים ולהסתיר אור האלקי שאילו נגלה במוחו ולבו הארת כח האלקי מאור א"ס לא הי' מתאוה תאוה לדבר ההווה ונפסד כו' וכן במדת הכעס ומדת הגאווה וההתנשאו' ומדת ההתפארות כו' בכלום מוסתר אור אלקי מפני בחי' רוח שטו' דקליפה ששורה בהם והוא שרש ענין ז' האומו' אבל בקליפת עמלק אין בו הסתר והעלם אור האלקי כלל כמו בז' האומו' שהרי הוא יודע את רבונו כו' ופי' יודע היינו בחי' דעת ממש אך שהוא דעת דקליפה כמו בבלעם שנא' בו יודע דעת עליון כו' שהענין הוא שמשיג ורואה בראי' שכלי' גילוי אור האלקי' ממש ואינו בדרך הסתר בו כלל וכלל ואינו כדוגמת קליפת הפרי המסתיר את הפרי כו' וא"כ לכאורה יפלא למה הוא נק' בשם קליפה כלל אך הענין הוא דשרשו הוא מבחי' אחורי' דדעת דקדוש' והוא בבחי' עורף העליון שלעומת הצוואר כו' וביאור הדבר הוא עד"מ הצוואר הוא הממוצע והמחבר את המוחי' שבראש שיבוא ללב על ידי הקנה והושט וורידיון כו' והעורף יש בו בחי' הקושי והחוזק שיוכל לעכב ולא יניח כלל את המוחי' שיומשכו ללב ולא מפני רוח שטו' כלל שהרי יודע את רבונו כנ"ל אלא הוא בדרך עקשו' ונצחון בבחי' חוצפא בעלמא בלא טעם כלל כמ"ש למעלה (בביאור דפ' זכור באריכו') ונק' מלכות' בלא תגיא' והוא שרש ענין קליפת עמלק שאע"פ שידוע את רבונו בדעת שלימה עכ"ז הוא מתכוין למרוד בו בלא טעם בבחי' חוצפא בלבד כו' והיינו שאינו מניח גילוי המשכו' המוחי' לירד ולימשך בלב וזהו אשר ש"ם לו בדרך' מיד בצאת המוחי' ממצ"ר הגרו"ן הנק' מצריים כו' ואע"פ שראה וידע כל הנסי' כו' וד"ל.

והנה בתחלה יש להבין שרש ענין יציא' מצרים ובמה שאמר לכתך אחרי' במדבר כו' בהיות ידוע דבכל לילה יורדת המל' בביע' ותתן טרף לביתה כו' ובבקר עולה למעלה בבחי' האצי' ותחלת עלייתה הוא בבחי' אחורי' דז"א בלבד דהיינו להלביש בחי' נה"י דז"א בלבד ואח"כ חוזרת פכ"פ כו' ולהבין מהו בחי' אחורי' דבחי' ז"א שהוא בחי' נה"י שבו הנה ידוע דכל מדה ומדה נתלקה לג' מדרגות חב"ד חג"ת נה"י וגם כל נקודה נחלקה לג' בחי' ראש תוך סוף הנק' סת"ר שהוא פנימי אמצעי חיצון והוא בחי' עיבור יניקה מוחי' כו' וא"כ גם המדות שבלב נחלקו לג' מדרגו' הללו חב"ד חג"ת נה"י שהן ראש תוך סוף ונק' סת"ר כידוע דהיינו ע"ד דוגמא הנה כמו אור מדת החסד שהוא ימצא מב' מדרגות הא' מצד האהבה שאוהב לזולתו והרי האהבה זאת הוא בחי' הפנימי' שלאותו החסד ששופע לזולתו וא"כ האהבה הזאת הוא בחי' המוחי' של החסד ההוא כלומר כמו בחי' השכ' והטעם לאותו החסד והוא אור האהבה שהיא מפני איזה טעם ושכל בודאי כידוע ונק' האהבה בשם חכמה שבחסד מפני היותה בחי' המוחי' של החסד והחסד עצמו שהוא הוויתור של ההשפעה הוא בחי' חסד שבחסד שהוא מהות מדת החסד והוא שפע החסד שימצא שלא מצד האהבה כלל כי גם שאינו אוהבו כלל ואין לו הכירות עמו כלל ישפיע לו רב טוב מצד מהות טבעיו' חסדו דהיינו מפני שהוא וותרן בטבעו וכמו אברהם אבינו ע"ה שנק' איש החסד מפני

שהיה וותרן בטבעו גם שלא מפני האהבה כמו שנתן מזון ורב טוב גם לערביים אורחי' ועוברי דרך יהי' מי שיהי' הגם שאינו מכירם כלל ולא יש לו אהבה אליהם כלל וכלל שהרי הערביים בודאי לא אהב אותם כלל מפני רוע מעשיהם כו' אך מפני שהי' איש החסד בטבעו דהיינו בבחי' חסד שבחסד שהוא מהות מדת החסד עצמו כו' וזהו מדרגה השנית שבחסד ומדרגה השלישי' הוא בחי' נצח שבחסד שהוא ענף החסד והענין הוא דהנה בחסד שבחסד הנ"ל הגם שיוכל להיות בלא אהבה כלל עכ"ז יהי' אור שפעו בוותרנות שהיא מפני התענוג שיש לו בטבע מן הנתינה וההשפעה לזולתו יהי' איך שיהי' וכמו אברהם שבדאי היה נהנה הנאה גמורה כשהאכיל והשקה את הערביים וכדומה אבל יש חסד שלא יש לו שום תענוג כלל בנתינה והשפעה זו ואינו מוותר מפני רצונו לוותר אלא מפני הניצוח בלבד דהיינו שכך עלה ברצונו להטיב חסדו עם זולתו הגם שאינו לפי טבעו וכענין ודוגמא שתוק כך עלה במחשבה כו' שהוא ענין הרצון שבלא טעם ודעת כו' כמ"כ יש בחי' חסד שאינו אלא רק בדרך נצחון שמנצח א"ע ועומד על נפשו להיות מוותר לא מפני הוויתור שיש לו בטבע רק שבאה ההשפעה בבחי' ניצוח בלבד כו' בלא טעם ודעת כלל ובלא אהבה או וותרנו' בטבע כלל וא"כ אין כאן אלא ההשפעה עצמה דהיינו רק בבחי' עשי' שהרי שלא נשאר רק ההשפעה עצמה בעשי' ופ"מ בלבד בלי ימצא בה איזה ענין פנימיו' וזהו שנק' בחי' נהי' שבחסד בחי' האחורי' שהוא בבחי' העשי' בלבד כי נסתלק ממנה כל בחי' הפנימיו' דחב"ד וחג"ת כו' וד"ל וזהו הטעם שנק' נצח והוד בשם ערבי נחל כידוע כוזהר לפי שהן עדי"מ הערבות שאין בהן לא טעם ולא ריח כו' והיינו מפני כי בחי' נהי' שהן מסולקי' מכל בחי' פנימיו' דמוחי' וחג"ת כו' שנק' בחי' אחורי' ואין בהן טעם וריח כלל רק בבחי' הניצוח בלבד כנ"ל וד"ל.

וזהו משל להבין למעלה ג"כ בבחי' המדוי' העליונו' דאצי' שיש בהן ג' מדרגו' הנ"ל בחי' המוחי' שבהן ובחי' המדוי' עצמן חג"ת ובחי' נהי' שהוא בבחי' אחורי' שלהן בלבד והוא נק' בחי' נהי' דז"א כו' ועד"ז יש בכל פרצוף ופרצוף כי בכל פרצוף וגם בכל נקודה יש ג' מדרגו' הללו דחב"ד חג"ת נהי' שהן סת"ר או בחי' עיבור יניקה מוחי' והכל ענין א' כנ"ל וגם בפרצוף אבא שרש כל האצילוי' יש בחי' סת"ר והוא ראש תוך סוף כו' וחב"ד וחג"ת הן הפנימיו' ובחי' נהי' שבאבא הוא בחי' החיצוני' והאחורי' שהרי כשביקש משה הראיני נא את כבודך והשיב לו ה' וראית אחורי' ופני לא יראו פי' מפני שמשוה ביקש השגת פנימי' החכמ"ה שנק' כבוד ל"ב נתיבו' חכמ' כידוע והשיב לו שא"א להשיג בבחי' פנימי' דאבא רק בבחי' חיצוני' ואחורי' דחכמ' בלבד וזהו וראית את אחורי' כו' והגם שמשוה זכה לבינה כו' היינו בהתלבשו' החכמ' בנ' שערי' דבינה בבחי' אחורי' דחכמ' בלבד ולא בבחי' פנימיות שלה כי בחי' פנימי' דחכמה לא יתגלה כ"א לעיל דכתיב והיו עיניך רואו' כו' עין בעין יראו כו' וכמ"ש במ"א וד"ל. וזהו ג"כ

ענין עליית המלכו' בכל בקר להלביש בחי' נה"י דז"א בלבד בבחי' אחורי' בלבד כנ"ל דהנה באמת הלא ידוע דאין ערוך כלל בין נברא לבורא מאחר שהנברא הוא בעל גבול יש מאין כו' וא"כ גם בחי' המלכו' מאחר שיורדת בבי"ע עולמו' הנפרד' בבחי' יש מאין כו' אין לה ערוך כלל לכמו שהיא עולה בבחי' האצי' שהאצי' הוא בחי' אלקו' ממש כו' וא"כ בראשית העלי' של המל' בבחי' האצי' א"א לה לקבל מאור א"ס שבאצי' מבחי' הפנימיו' מאחר שאין ערוך כלל ביניהם כנ"ל אלא היא מקבלת רק מבחי' האחורי' והחיצוני' והוא מבחי' נה"י דז"א בלבד שנק' בחי' אחורי' כנ"ל אבל במדו' עצמן לא תוכל לקבל אפי' בבחי' חסד שבחסד כו' רק בבחי' נצח שבחסד וכדומה והיינו ענין הנו' תמיד בע"ח דנה"י דז"א נעשי' מוחי' לנוק' נה"י דוקא מטעם הנ"ל וד"ל והיינו ג"כ ענין ההלכשה שמלבשת המל' בחי' נה"י דז"א פי' מה שקולטת ואוספת לתוכה בחי' נה"י דז"א להיו' לה למוחי' נק' בשם הלכשה' בהיות שהרי בחי' נה"י דז"א הוא נעשה עיקר השפע למל' בבחי' פנימיו' והמל' הוא בחי' מקבל בלבד להלביש את השפע בתוכה וא"כ הרי המל' מלביש את השפע להיו' בבחי' האחורי' וחיצוני' לגבי השפע כמשל היין שבכוס שהכוס להיותו בית קיבול היין הרי הוא בחי' חיצוני' ולבוש לגבי היין וכדוגמא זו למעלה הנה ידוע דבחי' נה"י המה כמשל הירכיים באדם שהן לבר מגופא ובהם הכליו' שהן כלי הזרע המשפיע' ומבשלי' הזרע שהן בחי' נצח והוד כו' וא"כ הגם שבחי' נה"י דז"א נק' בחי' אחורי' להמדו' עצמן אבל לגבי המל' הן בבחי' פנימיו' וד"ל.

וזהו לכת"ך אחרי במדבר כו'. פי' כי ביציאת מצרים היו בני' עדיין בבחי' נה"י שהוא בחי' האחורי' והוא בחי' האמונה שאינה אלא בחי' אחורי' דנה"י בלבד שהרי האמונה היא בלא טעם ודעת ובלא אהבה ואיזה ענין טבעי שבלב רק בבחי' עשי' בלבד ונק' מפני זה האמונה בשם רגלים בספרי הקבלה כי כמו בחי' ערבי נחל הנ"ל שאין בהן טעם וריח כו' כמ"כ ברגלים אין שום שכל וטעם ולא מהמדו' שבלב כי הרי הירכיי' הן לבר מגופא לגמרי כנ"ל רק שהרגל מעמיד כל הגוף על עמדו בלבד כו' וכמ"כ ביציא' מצרים לא קיבלו כנ"י אור א"ס בראשית התקרבותם אליו רק בבחי' אחורי' שהוא בחי' נה"י שבהם בלבד והוא האמונה בלבד וכמ"ש ויאמינו בה' כו' כי לא היו יכולי' לקבל עדיין בבחי' הפנימיו' חב"ד וחג"ת כו' כמו שמבואר למעלה בענין עלי' המל' שא"א לה לקבל מאור א"ס בראשית העלי' כ"א מבחי' נה"י כו' ואח"כ חוזרת פב"פ לקבל חב"ד בחב"ד כו' וזהו לכת"ך אחרי במדבר בבחי' אחורי' בלבד והוא שהיו מלבישי' לבחי' האחורי' דז"א דאצי' הנק' אחרי' וכענין הנ"ל בעלי' המל' וזהו לכת"ך אחרי' דוקא לפי שאמונה זו בחי' קליטה ואסיפה היא לקבל בתוכה אור א"ס כו' וה"ז האמונה כענין הלכשה כו' וכנ"ל וד"ל ויובן זה גם בעבודת ה' באדם התחתון שכשהאדם ישן בלילה והוא קם ממתתו להיותו עדיין אחו' וקשור בחשכת חומריות גופו הבהמיו' שבשעת השינה ה' הסתלקו' הפנימי' מכל וכל כו' אז תיכף בקומו

לא יוכל לקבל בנפשו אור א"ס רק בבחי' האמונה בלבד ואח"כ עולה במעלות ומדרגות בפסוקי דזמרה עד ק"ש שבפסוק ואהבת בכל לבבך אזי באי' אוי"ר ברשפי אש ע"י התבוננו' חב"ד שהוא בבחי' פנימי' כידוע ואז מאיר בנפשו אור א"ס מלמעלה ג"כ בבחי' פנימי' והוא בחי' חב"ד בחב"ד הנק' פבי"פ כו' וד"ל.

והנה ע"ז אמר ראשית גוים עמלק כו' פי' מיד אחר יציא מצרים בהלבשת בחי' אחורי"י הנ"ל בא עמלק שהוא בבחי' העורף לעמוד כנגד כו' וביאור הדברי' הנה מבואר למעלה שבכל דבר יש בחי' חב"ד חג"ת נה"י ובחי' נה"י הוא בחי' האחורי"י והנה ידוע דבהשתלשלו' מעילה לעילה הנה בחי' נה"י שבעליון יורד ומתלבש למטה בעלול להיות לו למוחי' כו' ועד"ז יורד והולך מנה"י שבעליון לתחתון עד סוף כל המדרגו' וכמו שנראה בחוש שמבחי' נה"י שבשכל יורד והולך השפע למדות שבלב להיות להם למוחי' חב"ד שהוא התפעלו' האהבה כנ"ל והתפעלו' האהבה נמשכת מהתפעלות שבמוח שאינו אלא בחי' נה"י שבשכל כמ"ש במ"א וד"ל והנה עמלק שעומד בעורף למעלה והוא כנגד הצואר הממוצע בין המוח ללב הנה הוא המונע ומעכב מלצאת השפע מבחי' אחורי"י שבשכל והוא בחי' נה"י שבו אל המדו' שבלב להיות להו' למוחי' היפך בחי' דעת דבין כתפין דקדוש' שהוא המביא ומחבר שפע המוחי' ללב כמ"ש במ"א (בביאור דפ' זכור) שיש ב' מיני דעת הא' דעת עליון שמחבר חו"ב והב' דעת תחתון המתפשט במדות שהוא המחבר חו"ב במדות כו' והנה עמלק שעומד באחורי בדעת דבין כתפין הוא עומד נגד בחי' נה"י שבראש שהוא בחי' האמונה הנ"ל שהיא בראשית ההתחלה כשהאדם קם ממתתו כנ"ל ואינו מניח להתפשט למטה בלב ולכן יש לפעמי' שיתבונן האדם בהתבוננו' ולא יולד מזה שום התפעלות בלב כלל והוא מפני שבסיום המוחי' שבראש ובתחלת ירידתו למטה בא עמלק שבעורף ומעכב מלצאת כנ"ל וזהו ראשית גוים לפי שהוא המנגד לבחי' נה"י שבעליון שלא ירד למטה להיות מוחי' בתחתון משא"כ שאר הזו' אומו' הם המנגדי' לשפע שכבר באה למטה ונתלבשה בתחתון כמ"ש למעלה בענין חסד דקליפה כו' וד"ל.

וזהו מלחמה לה' בעמלק מדור דור. פי' מלחמה לה' דוקא כי לא לאדם המלחמה מפני שכאשר האדם עצמו עדיין בבחי' האמונה בלבד בלי טעם ודעת ובלי התפעלו' כנ"ל א"א שיעמוד בעצמו ובכחו נגד עמלק אלא לה' המלחמה דוקא דהיינו שה' נלחם לנו בהיותינו בזמן הגלות שאין עליי' כנ"י רק בהלבשת בחי' אחורי"י בלבד כנ"ל אבל לעיל יהי' מלחמה זו גם בכל האדם מעצמו וכמ"ש מחה תמחיה מעצמך ומכחך כו' והטעם הוא לפי שאז נא' והי' בהניח ה' לך מכל אויביך כו' שיהי' אז בחי' היחוד פבי"פ וכנ"ל שאחר ההלבשה בבחי' אחורי"י בלבד חוזרת להתייחד פבי"פ כו' והוא בחי' גילוי אלקו' בחב"ד דכנ"י בבחי' הביטול שלמעלה מבחי' רשפי אש שבלב

כו' כידוע ודל' ואז יהי' ביכולת להגביר שפע המוחי' שיכנסו בלב בבחי' יחוד פנימי' בפנימיו' באין מונע ומעכב כלל מפני שבחי' אחורי' לא יהי' אז כלל אלא הכל בבחי' פנימי' וכל קליפת עמלק אינו אלא לנגד לבחי' אחורי' דוקא וכמ"ש ויזנב ב"ך כל הנחשלי' אחרי"ך דוקא וכמ"ש לכת"ך אחרי' כו' ודל' וזהו מחה תמחיה' כו' לא תשכ"ח פי' מפני שלא יהי' או השכחיה' שהיא באה ונמשכת מבחי' אחורי' דחכמ' ואז לא יהי' בחי' אחורי' כלל גם בחכמיה' ומוחי' אלא יהי' אז בחי' פנימי' אבא שהוא הנק' מוח הזכרון היפך השכחה וכידוע הטעם שנא' בפ' ראשונה דקדש לי כל בכור כו' ולזכרו"ן בין עיניך לפי שפ' קדש יש בה בחי' מוחי' פנימי' דאבא כו' ודל' וזהו פי' מדור' דור' כי הנה בלשון תרגום דור הוא ענין שורה כמו קיימי דרי דרי שורות שורות וכן ח"י אלף דרי כו' וכן הענין בפ"י מדור' דור' בכל בחי' השורו"ת העליונות כו' וביאור הדברי' הנה ידוע דכל הציור של ההשתלשלו' שלמעלה הוא רק בבחי' שורות שורות זה למטה מזה וכל שורה היא של שלשה שלשה כמו חב"ד היא שורה העליונ' וחג"ת שורה שלמטה הימנה ונה"י שורה השלישי' ותלת תלת הללו יש בכל א' מהן כי הרי תלת כלילו גו תלת חב"ד בחג"ת וחג"ת בנה"י יש בכל א' מהן וכמבואר למעלה דיש בחי' חב"ד חג"ת נה"י גם בכל נקודה כו' ומאחר שיש בכאו"א בחי' נה"י הרי יש ג"כ בחי' עמלק שם שעומד ומעכב על בחי' נה"י בלתי ירדו להתלבש למטה כנ"ל וא"כ המלחמה עם עמלק הוא בכל בחי' שורה ושורה משורות העליונות להעבירו כמו מבחי' שורה דחב"ד המלחמה עמו שלא יעכב את בחי' נה"י שבחב"ד ובשורה דחג"ת המלחמה עמו שלא יעכב על בחי' נה"י שבחג"ת כו' וכיוצא בזה בכל פרטי המדרגו' שבכל פרטי בחי' שורו"ת העליונ' דאבי"ע וזהו מלחמה לה' בעמלק מדור' דור' בכל השורו' ועד ימות משיח שיתבטל אז בחי' אחורי' דנה"י כנ"ל ודל'.

וזהו ויאמר שמואל אל שאול כו' כה אמר ה' צבאו' פקדתי את אשר עשה עמלק לישראל אשר שם לו בדרך בצאתו ממצרים כו' פי' הקפידא העיקרית היא אשר שם לו בדרך דוקא כי הנה מבואר למעלה דמיד בצאתו ממצרים דכתי' לכת"ך אחרי' במדבר להלביש בבחי' אחורי' דנה"י ולצאת השפע ללב אז בא עמלק ועמד לנגד ולא הניחם לילך ולהתלבש למטה וזהו אשר שם לו בדרך שכבר הי' הילוכו בדרך דהיינו מן המוח ללב להתפעל כנ"ל ועמלק עיכב ועמד לנגד בבחי' חוצפא בעלמא דאע"פ שידוע את רבונו מתכוין למרו"ד בו כנ"ל דנק' מלכות' בלא תגא כו' ודל'. אך עדיין יש להבין למה היתה פקידה זאת ע"י שמואל הנביא ולא ע"י אחר כו'. אך הענין יובן עפ"י הקדמה בתחלה להבין הפסוק דכתי' ויגע בכף יריכו כו' להיות מבואר למעלה דבחי' נה"י דז"א הם בלבד אשר מתלבשי' למטה בנוק' להיו' לה למוחי' להיותם רק בחי' אחורי"ם של המדות עליונ' דאצ"י והענין הוא עדי"מ הנ"ל באדם התחתון שבחי' חסד שבחסד הוא החסד מצד עצמו כטבע הוותרנות כו' ואמנם נצח שבחסד הגם שהוא ענף החסד אבל אין לו

ערך כלל לגבי עצם מדת החסד כנ"ל וזהו הנק' ירך יעקב כי בחי' נה"י הן בירכיים כמבואר בפרדס בשער ירך יעקב ע"ש והירך הימין הוא בחי' נצח וירך השמאל הוא בחי' הוד והן נק' בזוהר תרין פלגי גופא והן לבר מגופא כי גופא הוא בחי' חג"ת והן בחי' המדות כמו שהן בעצמם כו' והניצוח של החסד הנ"ל הוא בירך הימין כו' לבר מגופא ולהיות כי הגם דאת זלעז עשה האלקי' כידוע היינו רק מהחז"ה דז"א ולמטה והעילה הוא רק מבחי' נה"י שבו ולמטה כשמתפשטי' ומתלבשין בנוק' והם שרש בנין המלכו' כבי"ע בג' מיני מדרגו' שלה חב"ד חג"ת נה"י כו' וע"כ נגע שר של עשו בכף ירך יעקב בלבד בהאבקו עמו כי שם יוכל להיות לחיצוני' ג"כ יניקה מטעם הזה אבל למעלה מבחי' נה"י דז"א שנק' יעקב שם אין שרש ומקום ליניקת החיצונים כלל וכלל כי הוא עדיין בבחי' המדו' דאצי' כמו שהן בעצם ואינן מתפשטי' עדיין במל' כלל כו' וכמבואר כל זה בפרדס בשער ירך יעקב וד"ל והנה שמואל אמר וגם נצח ישראל לא ישקר ולא יכזב כו' ויש להבין מהו ענין נצח ישראל כו' אך הענין הוא דכתי' משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו וידוע מארז"ל דשקול ה"י שמואל כמשה ואהרן וזה פלאי אך הנה ידוע דשרש נשמת משה הוא מבחי' נצח דאבא ושרש נשמת אהרן מבחי' הוד דאבא וכמ"ש ביהושע ונתת מהוד"ך עליו שגם הוא ה"י מקבל מבחי' הוד שבאבא ובאהרן ה"י הווד בעצם ע"י בגדי כהונה כמ"ש בהם לכבוד ולתפארת כו' וד"ל וידוע דכל נכואה הוא מבחי' נצח והוד ונבואת משה ה"י מבחי' נצח דאבא מבחי' הפנימי' שבאבא וכמאמר רז"ל פני משה כפני חמה ופי' פני חמה ידוע דהוא בחי' פנימי' החכמ' שנק' שמשא כו' ופני יהושע כפני לבנה מבחי' פנימי' אימא והיינו ונתת מהוד"ך עליו שה"י בחי' מקבל בלבד מנצח והוד דמשה כקבלת המקבל מן המשפיע דאיהו בנצח ואיהי בהוד כו' וכמ"ש כמ"א וד"ל והנה נשמת שמואל ה"י מבחי' חיצוני' הנצח מבחי' הכלים החיצוני' וע"כ אמר משה ואהרן בכהניו שהן נצח והוד הפנימי' ושמואל בקוראי שמו לפי שבא ונמשך מבחי' הכלים שנק' שמו"ת כידוע וזהו בקוראי שמו וד"ל ופי' בכהניו הן בחי' הפנימי' של נ"ה שהן משמשין הפנימי' לצורך היחוד בעצמו כמו הכליו' וכדומה ופי' בקוראי שמו היינו בחי' נה"י החיצוני' שהוא כמו הירכיי' שהן משמשין חיצוני' להילוך השפע למטה מטה כו' וזהו בקוראי' לשון קריא"ה הוא בחי' המשכה לבר מגופא כו' כאדם הקורא לחכירו שיצא אליו מבית לחוץ וכדומה וד"ל.

והנה להיות כי בהאבק סמאל עם יעקב כתי' ויגע בכף ירך יעקב בהאבקו עמו מטעם הנ"ל אזי נפגם בחי' נצח דז"א שהוא בירך הימין כנ"ל וע"כ לא יאכלו בניי גיד הנשה שעל הירך כדעת ר' יהודה בגמ' וד"ל ולזה הטעם נסתלקה הנבואה מישראל זה כמה דורות מימות יהושע עד שמואל הנביא וכמ"ש ודבר ה' ה"י יקר בימים ההם אין חזון נפרץ כו' ולכאורה יפלא מאד דהלא היו בימות הזקנים והשופטי' עד שמואל כמה צדיקי' מופלגי' אד כמו עתניאל בן קנו וגדעון וכיוצא אך הענין הוא דשרש המשכת

הנבואה הוא מבחי' נצח והוד דוקא כידוע בספרי הקבלה ובחי' נצח הי' בו פגם בימים ההם מפני שליטת יניקת החיצוני' מסיבת הפגם שנעשה בירך יעקב בהאבק עמו שרו של עשו כנ"ל ע"כ לא היתה הנבואה מימות יהושע עד שמואל שנקרא בשם נביא ומה שהי' הנבואה במשה ויהושע הגם שהמה ג"כ היו אחרי שנפגם ירך יעקב הענין הוא לפי שמשה הי' מבחי' פנימי' אבא והוא הנק' פני חמ"ה כנ"ל וכן פני יהושע פני' לבנ"ה ובבחי' פנימי' היחוד דאו"א אין שם עדיין יניקה לחיצוני' כלל ולא נפגם שם עדיין מבחי' הנצח כלל כנ"ל אבל בבחי' חיצוני' דנה"י כמו בירכ"י וכדומה שם יתכן לומר פגם מפני בחי' יניקה שיוכל להתמשך מנה"י החיצוני' לפי סדר ההשתלשלו' עד עולמו' הנפרדי' בעה"ד טו"ר דהרי את זלע"ז עשה וכנ"ל כו' וד"ל וזהו שאמר שמואל וגם נצח ישראל לא ישקר כו' פי' לפי ששרש נשמתו הי' מבחי' חיצוני' הנצח דז"א שהי' בו הפגם עד הנה שמחמת זה נסתלקה הנבואה מישראל כנ"ל ע"כ אמר אליו וגם נצ"ח ישראל לא ישקר כו' והיינו מפני ששמואל תיקן אותו הפגם שבבחי' נצח ישראל וע"כ הי' עליו רוח נבואה ונק' בשם נביא לכך הוא או' שנצ"ח זה דישראל' דלעילא לא ישקר עוד פי' לבא לידי יניקו' חיצוני' הנק' שק"ר כו' מפני שכבר ניתקן על ידי שמואל בעבודתו ותורתו עד שממנו ואילך נמשכה הנבואה בישראל גם בחורבן בית ראשון בימי חגי זכרי' כו' וד"ל. וזהו הטעם שהי' שקול שמואל כנגד משה ואהרן לפי שמחמת שתיקן הפגם והרי גם כח ירך שמואל כלול בימין ומקבל הימנו כידוע לכך ע"י התיקון הזה שקול הי' כנגד משה ואהרן יחדיו הגם שהם היו מבחי' נצח והוד הפנימי' עכ"ז בחי' כלים החיצוני' שלהם תוקן עד שנשלמו על ידו כו' וד"ל.

וזהו הטעם שהיתה פקידה זאת דעמלק ע"י שמואל הנביא דוקא ולא ע"י אחר כו'. כי הנה מבואר למעלה דשרש יניקת עמלק הוא בבחי' האחורי' דוקא ובחי' האחורי' היינו בבחי' נה"י דוקא כמ"ש למעלה ולהיות כי שמואל תיקן בחי' נה"י כנ"ל הרי ממילא ניתקנו בחי' האחורי' שבנה"י וע"כ הי' ביכולת שמואל דוקא לעמוד במלחמת עמלק ולנצחו שהרי לא מקבל עמלק כל עיקר תקפו רק בהיותו מחליש בחי' האחורי' וכמ"ש ויוזב ב"ך כל הנחשלי' אחרי"ך כו' אבל כשהאחורי' דנה"י הן בתוקף ועוז אין לו מקום ושרש למעלה ונופל ממילא כו' וד"ל וזהו שהיתה הפקידה על עמלק ע"י שמואל דוקא לפי שהוא תיקן בחי' הנצח שנפגם בירך יעקב כנ"ל וזהו פקדתי את אשר עשה עמלק כו' עכשיו נזכרתי ופקדתי דוקא ולא מקודם לכן כשעדיין הי' הפגם בנצח וזהו הטעם שנז' ה' צבאו' באמירה כי צבאו' הוא בבחי' נצח והוד כידוע וד"ל וזהו שהיתה מיתת אגג מלך עמלק ע"י שמואל בעצמו דוקא וכמ"ש וישסף שמואל את אגג כו' וזהו כאשר שכל"ה נש"ים חרב"ך מפני שמנע מהם פרי אור השפע מטעם הנ"ל לכך גברה מאד בחי' גרעון אור במקבלי' הנק' נש"ים והוא כמו השכח"ה שנאחזת באחורי' עד שיפול הנופל לגמרי וכנ"ל וד"ל.

ושרש ענין כי יד על כ"ס י"ה כו' והוא כמארו"ל שאין השם שלם והכסא שלם כו' הנה מבואר באריכו' למעלה (בביאור לתורה דפ' זכור) אך בקצרה הענין הוא דבחי' עמלק הוא המחליש כח בחי' האחורי"י דנהי' שבעליון המשפיע בכל עילה לפי ערכה כמו נהי' דאו"א שנמנעי' מלירד לז"א ע"י עמלק שעומד בדעת דבין כתפין כנ"ל בזה העיכוב והמניעה אין השם שלם פ"י שם דז"א שמקבל מנהי' דאו"א אינו מקבל בשלימו' כו' וכן מבחי' נהי' דז"א לנוק' אין הכס"א שהוא בחי' הנוק' שלם לקבל מנהי' דז"א בשלימות מפני עמלק שעומד אחורי הדעת דנוק' עד שלא תקבל בשלימות כו' ומחליש כח נהי' דז"א מלירד ולהתלבש למטה כו' וד"ל וזהו כי יד על כס י"ה פ"י מן בחי' שם הוי' דז"א נחסר אותיו וי"ו היא ולא נשאר רק אותיו י"ה מטעם שו"ה הוא בחי' אחורי"י בכלל (וכמ"ש במ"א תקו"ה לכסיל ממנו ת"ק ו"ה שנרתק הו"ה הוא כ"ס י"ה המבדיל את ו"ה מי"ה והוא שרש היניק' לחיצוני' ממנו כו') ומבחי' המל' נחסר האלף דכס"א ולכך נק' כ"ס בלבד כי האלף דכס"א הוא בחי' אחורי"י דז"א בנוק' כו' וד"ל (וזהו כי בחר ה' בציון או"ה למושב ל"ו פ"י אלף וי"ו היא שנחסרו כאן בשם וכסא כו' וד"ל).

ושרש ענין כי עם קשה עורף וסלחת כו' היינו בחי' האחורי"י שברצון העליון שהוא למעלה גם מחויב כו' ושם הוא למעלה מן הדעת דבין כתפין הנ"ל וע"כ משם יכול להיות בחי' הסליחה והוא מפני שע"ז מתחבר שפע המוחי' ללב אע"פ שעמלק עומד כו' כי יש בחי' קוצי דשערי דא"א דנמשך עד כתפין דז"א כו' וכמ"ש למעלה שם באריכו' וד"ל.

ביום ש"ק פ' תזריע ופ' החודש

בזוהר (ד' מט ע"א פ' תזריע) וכה תעשה לטהרם וגו', מאי וכה כגוונא דלעילא, הוה עליהם מי חטאת שירי טלא בדדולחא כו' עד ע"ב והובא אל הכהן דא קב"ה ת"ח באתר חד אהרון הכהן ובאתר אחרא הכהן סתם ודא קב"ה א"ר יצחק והא כתיב נגע צרעת כי תהי' באדם והובא אל הכהן א"ה דא קב"ה א"ל אין בגין דב"י תל"י כל דכיותא וכל קדושה א"ל א"ה אמאי והובא והועלה מבעי' לי' א"ל כד"א והובא את בדי' בטבעות דעייל דא בגו דא אוף הכא והובא דיכנסון לי' לכהנא לדכאה לי' ויעלון מלה קמיה, א"ר יצחק הכי תנינן נגע צרעת נגע הוא דינא תקיפה כו' צרעת סגירו כדאתמר סגירו דנהורא עלאה סגירו דטיבו עלאה דלא נחית לעלמא כו' עכ"ל הזוהר ע"ש בארוכה. ע' בע"ח ד' ק"ט ע"ב בשער לאה ורחל פ' ו' במה שמפרש על מאמר הזהר הזה באר הטיב, ונציג אותו כאן דרך קצרה, וז"ל יזכור כלל זה שאין נעשה ב' פרצופים אלו לאה ורחל כאן אלא אחר התגלות מוחי' דאבא בז"א ואל תתמה בזה כי הנגע אינה טומאה כעצמה רק בחי' דינא קשי' דקדושה אשר ממנו יניקת החיצוני' הטמאי' ואינו נתקן אלא ע"י אהרון אבא עילאה וז"ל הזהר א"ר יצחק והא כתי' נגע צרעת כו', הנה כונת דברי' כי נגע הוא קדושה אלא שהוא דין והנה הכהן אבא שהוא דוחה את הטומאה כו' והגורם זו היא הצרעת סגירו דנהורא עלאה שהם מוחין דז"א דמצד אבא חכמה עלאה שלא נתגלו בז"א הוא גרמת הצרעת שהוא אחיות החיצונים וז"ס שארז"ל מצורע חשוב כמת כי הסתלקו' המוחי' עלאה דז"א דמצד אבא הוא בסוד מיתה וז"ס ימותו ולא בחכמה כי החכמה תחי' את בעלי' כו' ע"ש בארוכה. שעיקר כונתו לפרש שמצד הסתלקות המוחי' דז"א דמצד אבא שנשארו רק המוחי' דאימא בלבד מזה יסתעף נגע צרעת כו' ורפואתה הוא ע"י הארת מוחין דאבא בז"א שאז נתתקנו הפרצופי' דלאה ורחל אז ירפא הנגע משא"כ בשעת שפרחה הצרעת לא נמצא תיקון הפרצופי' דלא"ה ורחל שתמורתם ח"ו הוא יניקת החיצונים שא"ת ספחת ובהר"ת שא"ת אותיות אש"ת כאשר יעיין הקורא בו בארוכה.

והנה להבין כ"ז באר הטיב צריך לכאר הטיב ענין מוחין דאבא ומוחין דאימא וההפרש שביניהם כו' כתי' אם הבנים שמחה וגו' פ"י מבשרי אחזה דכמו עדי"מ בנפש המשכלת בגדולת ורוממות ה' ית' בהתבוננות שכלו בעומק הדעת עד שיוולד מזה בחי' אהבה רבה בגבור' רשפי אש ושלהבת עזה לה' ית' להיות כלתה נפשו בתשוקה נפלאה באהבה רבה ושלהבת עזה אלי' ית' שזהו מצד התבוננו' של שכלו שהתבונן בגדולת ית' מצד זה נתעורר באהבה רבה בכלות הנפש אליו ית', כך עדי"מ למעלה בבינה עלאה דדינין מתערין מינה שיסוד אימא מסתיים בחזה דז"א ולהיו' נתהוה מזה בחי' גבו' רשפי אש לעלות מלמטה למעלה בכחי' רצוא והסתלקו' אל מקורו עצמותו ית' שהמדו' דז"א מתפעלי' מבחי' השפע מוחי' דאמא המגיע עליהם להיות

מסתלקי' אל מקורם עצמו' המאציל בתשוקה נפלאה בגבו' רשפי אש ושלהבת עזה לכלל במקורם וכמ"ש לך ה' הגדולה והגבורה ומ"מ לך בטילי' במציאות כנודע וזהו אם הבנים שמחה הבנים נקראי' המדו' דאצי' וא"ס הבני"ם הוא בחי' השפע דמוחי' דאימא המתפשטין בז"א דאצי' להיות גולד מזה בהם בחי' השמחה בגבו' רשפי אש והתלהבו' גדולה ותשוק' נפלאה לכלל במקורם ב"ה וכנודע שבכל י"ט מתגלג' בחי' מוחי' דאימא ולכך או' זמן שמחתינו בתפלה להיות עיקר השמחה מסתעף ממוחי' דאימא דוקא המאירי' בחזה דז"א שהשמחה היא בבחי' גבו' והתלהבו' שהוא בחי' הרצוא וההתלהבו' בגבו' רשפי אש מלמטה למעלה ליכלל בעצמותו ית' כמ"ש וישמחו כך ישראל מקדשי שמך כך דייקא וכדכתיב ישמח ישראל בעושי וגומ'. והנה כ"ז הוא בחי' מוחי' דאימא שדינן מתערין מינה להיות בחי' הרצוא וההסתלקו' למקורו עצמותו ית' בגבו' רשפי אש העולה מלמטה למעלה כנ"ל אך יש עוד מעלה יתירה שלמעלה מגדר האהבה בבחי' רשפי אש ושלהבת עזה, דהיינו בחי' מוחין דאבא שהוא תכלית הביטול בבחי' מ"ה כנודע שאור א"ס ב"ה מתלבש דוקא כאבא הוא ח"ע דאצי' מפני שהוא הכלי הראוי' לקבל השראת אור א"ס ב"ה מצד עוצם הביטול שלה בתכלית בחי' מ"ה וכו', וזהו בחי' מ"ש כסי' ואם רץ לבך שוב לאחד, פ"י שכאשר רץ לבך בבחי' רצוא והסתלקו' ממטה למעלה בגבו' רשפי אש ושלהבת עזה המסתעף מבחי' מוחי' דאימא כו' אזי שוב לאחד פ"י שהשוב הוא תכלי' הביטול של מוחי' דאבא המתגלה שם אור א"ס ב"ה בבחי' גילוי גדול עד שאין בו כח ויכולת להגביה א"ע בבחי' רצוא בגבו' רשפי אש מלמטה למעלה בהתלהבו' גדולה מצד התגברו' השפע של אור א"ס ב"ה המתגלה בכח חכמתו בבחי' גילוי ממש עד שלא יוכל לעמוד נגדו ויתבטל במציאות בתכלית הביטול שלמעלה מגדר האהבה בהתלהבו' כ"א יפול לארץ בבחי' השתחואה שזהו תכלית הביטול שנתבטל ממהותו לגמרי מכל וכל עד שאין בו רוח עוד להרים ראשו אף בבחי' רצוא למעלה מאחר שנתגלה כבודו ית' עליו בהופיע אורו אור א"ס ב"ה מבחי' גילוי ממש עד שנתבטל ממהותו לגמרי מבלי הרגשת מהותו כלל לכן יפול לארץ בהשתחואה מגודל עוצם ביטולו מכל וכל. שזהו למעלה מגדר האהבה בהתלהבו' ורצוא מלמטה למעלה שהוא גמר ותכלי' של הרצוא שאינו יכול לרוץ עוד למעלה מצד התגברו' השפע של אור א"ס ב"ה מלמעלה למטה עליו' עד שלא יסאר עוד בו רוח וכח להרים ראשו אף בבחי' רצוא כלל, זולתי ויכל להמשיך השפע מלמעלה למטה שיומשך שפע אור א"ס ב"ה למטה מטה וזהו אם רץ לביך שוב לאחד פ"י כאשר רץ לבך בבחי' רצוא והסתלקו' מלמטה למעלה עד גמר ותכלי' של הרצוא שאינו יכול לרוץ יותר מצד התגברו' השפע של אור א"ס בבחי' גילוי ממש שאזי יפול לארץ בהשתחואה ולא יהי' עוד רוח וכח להרים ראשו נגדו כלל שזהו בחי' מוחי' דאבא המאיר שם אור א"ס ב"ה [שזהו תכלית הביטול כנ"ל אזי שוב לאחד,

שלא יוכל לעלות עוד מלמטה למעלה בבחי' רצוא מצד עוצם הביטול שנתגלה אור אי"ס ב"ה עד שנופל לארץ בהשתחואה כו' לכך אינו יכול לקום ולהרים ראשו בבחי' רצוא, וזולתי להמשיך השפע מלמעלה למטה שזהו בחי' שו"ב לאחד להמשיך גילוי אור אי"ס ב"ה למטה מטה כני"ל וד"ל. וז"ש וצבא השמים לך משתחווים שזהו תכלי' הביטול שאין בהם כח להתעורר באהבה רבה והתלהבו' רשפי אש בבחי' רצוא מלמטה למעלה כ"א הם כטיילי' לגמרי במציאות בבחי' השתחואה כו' [וה"ז כמו עד"מ במלך ב"ו כששמע מרחוק שהמלך בא בעיר אזי רץ לקראתו במרוצה גדולה ותשוקה גדולה לראותו אבל כיון שהגיע מקרוב אל המלך אזי נופל על הארץ בהשתחואה ואין בו רוח וכח להרים ראש נגדו שנתבטל לגמרי מכל וכל שזהו למעלה מבחי' המרוצה שלו בתשוקה נפלאה קודם לכן וד"ל].

והנה כשיומשך אור אי"ס ב"ה מלמעלה מבחי' חכמה דאצי' למטה שזהו בחי' שוב לאחד הנזכר, אזי א"א לו לשרות למטה בלתי הרחבת הכלים שלמטה שיתקן לו תחלה למטה כלים רחבים שיהי' לו במה להתלבש ולדור בדירת קבע והיינו בחי' תיקון הפרצופים דלאה ורחל שהם לבושי ז"א דאצי', בחי' מחשבה ודבור העליונים דאצי' שאזי יורד השפע של אור אי"ס ב"ה לז"א דאצי' ומתלבש בכלים רחבי' שהוכנו בשבילו המה פרצופי לאה ורחל אותי' המחשבה והדבור עליון כני"ל וד"ל והנה כשמסתלק המוחי' דאבא מו"א ונשאר רק בחי' מוחי' דאמא בלבד אזי יוכל להסתעף מזה בחי' נגעי' ח"ו, והיינו מפני שמבחי' מוחי' דאימא הנפרדי' ממוחי' דאבא יסתעף רק בחי' הרצוא מלמטה למעלה בגבורות רשפי ושלהבת עזה להסתלק למקור החיים אור אי"ס ב"ה [כני"ל במשל בנפש המשכלת כו'] מפני שיסוד אימא הוא המקשר את השפע המוחי' דאימא שלא תתפשט בז"א דאצי' שיסוד אימא הוא בחי' הרצוא וההסתלקו' למעלה שעי"ז מעצור' השפע דמוחי' דאימא שלא תתפשט בגופא דז"א מאחר שהוא ההיפך והמנגד אל ההתפשטו' של השפע מלמעלה למטה שהוא בחי' הרצוא וההסתלקות בבחי' א"ח מלמטה למעלה [כמו עד"מ בנפש האדם כשמשכלת בגדולת ה' ית' בהתבוננו' דעתו ושכלו אזי יוליד מזה בחי' תשוקה ואהבה רבה בגבו' רשפי אש מלמטה למעלה בבחי' רצוא כו' שיסוד דאימא הוא בחי' ההתלהבו' הנולד מזה שמקשר ומעצור המוחי' שלא יתפשטו בגופא דז"א כו'] ולזאת מאחר שנעצר השפע דמוחי' שלא יתפשטו בגופא דז"א אזי יוכל להסתעף מזה בחי' נגעי' שאת ספחת ובהרת שינקו החיצונים מגופי' דז"א דאצי', מפני שאז אין כלים רחבים למטה שישרה בהן מוחי' דאבא שנסתלקו כבר ומבחי' מוחי' דאימא יסתעף בחי' הרצוא מלמטה למעלה שיסוד דאמא מעצור השפע מלהתפשט למטה לתוך גופא דז"א אי לזאת יוכלו החיצוני' לינק מגופא דז"א והם הנגעי' שאת ספחת בהרת שהם תמורת הפרצופי' דלאה ורחל שאין מתקנין

זולתו כשנתפשט המוחין דאבא שמתפשט בגופא דז"א ומצטרך לכלים רחבים כנ"ל אבל כאשר המוחין דאבא נסתלקו ומוחין דאימא נמנעי' גיכ מלהתפשט בגופא דז"א לזאת יוכלו החיצוני' לינק מז"א דאצי' והם הנגעי' כו'.

וזהו כונת הזהר נגע צרעת צרעת סגירו סגירו דנהורא עלאה סגירו דטיבו עלאה דלא נחית בעלמא כו' דהיינו כנ"ל שיסוד אימא מעצור השפע דמוחין דאימא שלא יתפשטו לתוך ז"א דאצי' שהוא הסוגר אותם מצד שהוא המנגד לזאת שהוא בחי' הרצוא בגבו' רשפי אש מלמטה למעלה כנ"ל שמוזה יסתעף הנגע שהוא דינא תקיפא דסט"א שיונקי' מז"א דאצי' כנ"ל וד"ל.

באור הענין הוא מבשרי אחזה דכמו עדי"מ בנפש האדם, שמבחי' מוחי' דאימא שבנפשו דהיינו בחי' התבוננות והשגת שכלו בגדולתו ית' יסתעף בחי' האהבה רבה בגבורת רשפי אש ושלחבת עזה כנ"ל אך בהי' המדת אהבה הלזו קשורה ואחוזה בהתבוננו' השכל ההוא ומיוחדת עמו בתכלית היחוד אזי הוא כולו בחי' גבור' דקדושה, אך ורק מזה יוכל להסתעף בחי' דין קשה דינא תקיפא דסט"א דהיינו לאחר הסתלקו' המוחי' דאימא שלא נשאר רק בחי' ההתלהבו' שבלב עצמה בלי טעם ושכל שאז יוכל להסתעף מזה רעות ח"ו דהיינו שתתהפך ההתלהבו' וגבורו' זו לבחי' כעס וחימה או יוכל לבא לידי התנאו' וגסו' הרוח וכו' שכל המדות רעות יכולי' לצמוח מזה מאחר שהמוחין דאימא כבר נסתלקו ואינן מאירין בתוך מדותיו ממש מצד יסוד אימא המעצור אותן כנ"ל ונשאר רק בחי' הגבורו' שבלב עצמן אזי יוכל לסתעף מזה נגעים רעים המה המדו' רעו' שבאדם שתתהפך הגבו' שבלב לצד השני לאף וחימה ותאות רעו' והתנאו' כו', כך עדי"מ למעלה ממש, שמבחי' מוחי' דאימא בלבד יסתעף בחי' הנגעי' ע"י שנעצר השפע דאימא מלהתפשט בתוך ז"א שבאצי' שיסוד אימא מקשר אותו ומעצרו ע"י הרצוא בגבו' רשפי אש מלמטה למעלה ומאחר שאין המוחי' מתפשטי' בתוך ז"א יש מקום להחיצונים לינק ממנו ואלו הם הנגעים שאת ספחת ובהרת כו' וזהו בינה דינין מתערין מינה שהוא הדין דקדושה בחי' הרצוא מלמטה למעלה בגבו' רשפי אש כו' אך מדין דקדושה יסתעף אח"כ דינא תקיפא דסט"א והם הנגעי' הנ"ל וזה כונתו מ"ש בע"ח ואל תתמה בזה כי הנגע אינה טומאה בעצמה רק בחי' דינא קשו' דקדושה אשר ממנו יניקת החיצוני' הטמאי' כו' וכנ"ל וד"ל.

והנה התיקון של הנגעי' ורפואתו הוא ע"י אהרן הכהן אבא עלאה כו' דהיינו שיומשך בחי' מוחי' דאבא לתוך ז"א דאצי' שיסוד אבא בוקע יסוד אימא המקשר את השפע להעצרה מלהתפשט למטה שתתפשט השפע בהכרח לתוך גופא דז"א, וכנודע שאור א"ס מתלבש במוחי' דאבא דוקא כנ"ל ע"ז נמשך אור א"ס ב"ה דרך יסוד אימא שנבקע מפניו לז"א דאצי' ומתלבש שם בכלי' ולבושי' הרחבים המה פרצופי לא"ה ורחיל שנתתקנו אז כנ"ל.

וזהו זיווג יעקב עם ב' נשיו לאה ורחל, פי' יעקב הוא י' עקב הי' הוא יסוד אבא דאצי' שנמשך לבחי' ז"א דאצי' והוא הבוקע את יסוד אימא שבהכרח תתפשט השפע לז"א ולא ימנע אותה כנ"ל וזהו יעקב' אותיו' יבקע שהוא יבקע יסוד אימא דאצי' וכמ"ש יבקע כשחר אורך וגו'. וכתוב יבקע צורים וגו' שאז תתלבש השפע דמוחי' דאבא בכלים דז"א ולבושי' המה פרצופים לאה ורחל דאצי' שהם לבושי' ז"א כמ"ש עוטה אור כשלמה וגו' שזהו לבושו של בינה דאצי' שהוא בחי' פרצוף לאה כנודע, וכתוב הי' מלך גאות לבש וגו' שזהו לבוש השני של פרצוף רחל מדת מלכות דאצי' וז"ש עור בעד עור וגו' שהמה ב' עורות עליונים של ב' פרצופים לאה ורחל שמכונים בשם עורין כמו העור הגשמי הקרום על הבשר, שמלבשת את הבשר וגידי' ועצמו' לכולם נעשה העור לבוש הקרים עליהם מלמעלה כך עד"מ פרצוף לאה הוא עור א' של ז"א דאצי' והשנית הוא פרצוף רחל שמלוכשים זבין וז"ס עור בעד עור וד"ל, וזהו בחי' תשבי"כ ותשבע"פ שהמה ב' עורות הנ"ל וד"ל.

וְז"ש בְּזוּהַר תֵּאֵנָה וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְטֹהַר הַזֶּה עֲלֵיהֶם מִי חֲטָאת שִׁירֵי טֵלָא דְבְדוּלְחָא כו' פי' שהזאת מי חטאת על הטמא מת הוא מבחי' שירי טלא דבדולחא, כמ"ש במ"א בְּזוּהַר עֵינֵי אֲבָן הַבְּדוּלְחָא שֶׁהוּא אֲבָן טוֹב שְׂכוּלוּ לְבָן רַק בְּתוֹכוֹ אֲתַחֲזִי כַעֲיֵן סוּמְקָא וְהִמְרָאָה אֲדִמּוּמִית שֶׁבְתוֹכוֹ נִכְרַת מְאוּד רַק שֶׁהִמְרָאָה לְבָן שֶׁל כָּל הָאֲבָן וְהַלְבַּנוּנִית הוּא הַרּוֹב שֶׁל הָאֲבָן וְהָאֲדִמּוּמִית הוּא הַמֵּיעוּט הַבְּטֵל בְּרוֹב וְאֵעִפ־כֵּן אֵינוֹ בְּטֵל לְגַמְרֵי שֶׁנִּיכֵר בְּאֲבָן כו' כִּךְ עֲד"מ לְמַעַלָּה עֵינֵי הַטֵּלָא דְנִטְיָף מֵעֲתִיקָא שֶׁהוּא כַעֲיֵן הַבְּדוּלְחָא וְהֵינּוּ בַחֲבִי' גְבוּרָה דַעֲתִיק שֶׁמֵתְלַבֵּשׁ בְּמוֹחֵי' סְתִימָאָה דַּאֲרִיךְ הוּא הַנִּקְרָא בַחֲבִי' טֵלָא דְבְדוּלְחָא בְּהִיּוֹת עֵצִים הַחֲכֵמָה דַּאֲצִי' הִיא נִקְרָאת בַחֲבִי' מֵיַם עֲלִיוֹנִים הַיּוֹרְדִים מִמְּקוֹם גְבוּהַ לְמִקּוֹם נִמוֹךְ שֶׁהוּא מְקוֹר הַחֶסֶד בַּאֲצִי' הַמְּסַתְעָף הַיִּמְנָה כִּי קוֹ יָמִין הוּא חֲחִין כְּנוֹדֵעַ, וּמְכ"ש וְקִי' בַחֲבִי' חִסַּד דַּאֲצִי' שֶׁהוּא מְקוֹר הַחֲכֵמָה הַגִּילּוֹי' דַּאֲצִי' אֲךָ מִצַּד הַתְּלַבְּשוֹת בַחֲבִי' גְבוּרָה דַעֲתִיק בַּה נִמְצָא בַּה מַעַט גְבוּרוֹי וְדִין כו' וְלִזְאוֹת יֵשׁ בַּה הַיְכוּלַת לְטֹהַר טִמְאֵי' שֶׁאִיָּא בְּלֵא"ה כִּי מִצַּד הַחֶסֶד עֲצֵמוֹ לֹא הִי' נִטְהַר הַטִּמְאָ שֶׁמִּצְטָרֵךְ לְהַעֲבִיר רוּחַ הַטּוֹמָאָה לְטִטְאָ הַיִּמְנָה שֶׁהַעֲבֵרַת הַטּוֹמָאָה הוּא מִצַּד הַגְּבוּרָה שֶׁבַּה וְטֹהַר הַטִּמְאָ הוּא מִצַּד הַחֶסֶד שֶׁבַּה שְׁלִזְאוֹת מִצְטָרֵךְ לְהִיּוֹת חו"ג מְעוֹרְבִים כֹּאחֵד רַק שֶׁמִּבְּחִי' הַחֶסֶד יְהִי' מְרוּבָה בְּרִיבּוֹי וְתוֹסַפַּת גְּדוּלָּה עַל הַגְּבוּרָה אֲבָל בְּלֵא גְבוּרָה אִיָּא לְהַעֲבִיר רוּחַ הַטּוֹמָאָה הַיִּמְנָה כְּנִל, אִי לִזְאוֹת הַזֹּאת מִי חֲטָאת שְׁמִזִּין עַל הַטִּמְאָ שֶׁנִּטְמָא בְּמִת' שֶׁהוּא בַחֲבִי' הַסְתַּלְקוֹי' הַחֲכֵמָה כְּמ"ש יְמוֹתוֹ וְלֹא בַחֲכֵמָה כִּי הַחֲכֵמָה תַחֲבִי' וְגו' כְּנִל, הוּא כַעֲנִין אֲבָן הַבְּדוּלְחָא כְּדַתְנָן בְּמִס' פֵּרָה שֶׁהִי' הָאֲפֵר הַפֵּרָה מַעַט וְהַמִּים חַיִּים מְרוּבִים עַד שֶׁהִי' מַכְסִין אֶת הָאֲפֵר מִלְּמַעַלָּה וְאֵעִפ־כֵּן הִי' צָרִיךְ לְהִיּוֹת הָאֲפֵר נִיכֵר בְּתוֹכוֹ כו' יַע"ש וְהֵינּוּ שֶׁאֲפֵר הַפֵּרָה הוּא בַחֲבִי' גְבוּרוֹת שֶׁנִּשְׁרָף הַפֵּרָה לֵאֲפֵר מְקוֹר הַגְּבוּרוֹת כְּנוֹדֵעַ [שֶׁתַּחֲלָה הִי' פֵּרָה פֵּר גְבוּי' הַנְּכַלְלִי' בַּה"ג וְעַתָּה הַפֵּר גְבוּי' נְכַלְלִי' בַּה"ג גְבוּרָה א' כְּמ"ש בְּמִאָּ וְעַי' בְּלִקוּטֵי תוֹרָה], וְהַמִּים הַמְּכַסִּין עֲלָיו הוּא בַחֲבִי' חֶסֶדִי' הַיּוֹרְדִין מִמְּקוֹם גְבוּהַ לְמִקּוֹם נִמוֹךְ וְהֵם מְרוּבִי' מִן הָאֲפֵר עַד

שמכסי' עליו מלמעלה ואעפ"כ מצטרך להיות האפר ניכר בתוכו, והיינו דומה ממש לאבן הבדולח אשר מראהו לבן ובתוכו איחוי כעין סומקא, והגם שהלבנונית מרובה אעפ"כ האדמומית המעט שבתוכו ניכר ואינו בטל לגמרי בהלבנונית וזהו מ"ש אתחזי כעין סומקא אתחזי ממש כנ"ל, כך עד"מ למעלה ממש ענין טלא דבדולחא שהוא בחי' התלבשו' גבורה דעתיק במ"ס דאריך שרובו חסדי' כי החכמה מקור החסד כנ"ל ומיעוטו גבורו' היינו מצד התלבשו' גבורה דעתיק בו והגם שמיעוטו גבורו' אעפ"כ אין הגבו' בטילין ברוב לגמרי כ"א הם ניכרים ונרגשי' כו', ולזאת כאשר יומשך הטלא דבדולחא למטה יטהר הטמא מת, כי החכמה תחי' את בעליה ועיקר טומאתו הי' שנגע במ"ת שהוא הסתלקו' החכמה רק העברת רוח הטומאה הוא מצד הגבורה המעט המעורב בה, משא"כ חסדי' בעצמן לא הי' מטהרי' הטמא כלל זולת דוקא טלא דבדולחא מטהר טמאין כנ"ל. באור הענין מבשרי אחזה שכאשר יתבונן המשכיל בגדולת ה' ית' בבחי' מוחי' דאימא שויליד מזה בחי' התלהבו' בלב בגבורו' רשפי אש מלמטה למעלה בבחי' רצוא והסתלקות כנ"ל ואזי יעלה ויבא ויגיע ממדרגה זו למדרגה נעלה הימנו, דהיינו שיזכה אח"כ לבחי' מוחי' דאבא שיגיע לתכלת הביטול האמיתי שיתגלה בכח חכמתו בחי' אור א"ס ב"ה בבחי' גילוי מאוד עד שלא יוכל להרים ראשו עוד בבחי' רצוא והסתלקותו בגבורת הלב כ"א יפול לארץ בבחי' השתחואה שזוהו תכלית הביטול שלמעלה מבחי' הרצוא בגבו' הלב שאין בו רוח וכח עוד להרים ראשו לרוץ עוד למעלה מחמת התגברו' השפע מלמעלה מבחי' אור א"ס ששורה בחכמה כנ"ל, זולתי יכול להמשיך בחי' השפע של אור א"ס מלמעלה למטה וזהו שוב לאחד כנ"ל והנה בחי' השוב לאחד לא יתכן כ"א כאשר היה תחלה בחי' רץ לכך, בחי' הרצוא מלמטה למעלה בגבורו' רשפי אש של הלב שרץ לבבו עד מקום שיד שכלו ותבונתו מגעת עד שהופיע עליו השפע מלמעלה למטה בבחי' גילוי עד שלא יהי' בו עוד כח לרוץ ולהרים ראשו נגדו כ"א ישתחוא לארץ בתכלית הביטול של מוחי' דאבא, שאזי נאמ' שויב לאחד מאחר שרץ לכך וכלתה נפשך בגבו' רשפי אש עד שאין כך עוד כח לרוץ מחמת עוצם הביטול של חכמ"ה בבחי' מ"ה שלמעלה מהרצוא, אזי שוב לאחד להמשיך השפע מלמעלה למטה כנ"ל אבל אם לא הי' תחלה בחי' הרצוא בגבורו' רשפי אש כו', איך יתכן לומר שוב לאחד מאין ישוב מאחר שלא רץ כלל ולא אז ממקומו כלל, והיינו שמוכרח להיות ב' בחי' ומדרגות של מוחי' דאור"א ביחד היינו בחי' הרצוא של מוחי' דאימא כי בינה דינין מתערין מינה כנ"ל והשוב של מוחין דאבא ובאופן שיהיו השוב של מוחי' דאבא מרובה ברבוי ותוספת גדול על הרצוא של מוחי' דאימא אבל אעפ"כ לא יתבטל במיעוטו לגמרי כ"א יהי' נראה וניכר כו' והיינו כנ"ל שלאחר שרץ לבבו בגבו' רשפי אש למעלה יגיע לבחי' מוחי' דאבא תכלית הביטול שאינו יכול לרוץ יותר שאין בו כח עוד כנ"ל זולתי שימשך השפע מלמעלה למטה בבחי' שוב לאחד ויתגבר זאת על הרצוא של מוחי' דאימא ברבוי ותוספת גדול אבל אעפ"כ מוכרח להיות הרצוא ניכר ונרגש בתוכו אבל בחי' מוחי'

דאב"א בלי תערובת הרצוא דמוחי' דאימא לא כלום הוא כמ"ש ואם רץ לבך שוב לאחד שוב דייקא כנ"ל והיינו כענין אבן הבדולח שמראהו לבנון ובתוכו אתחזי כעין סומקא כו' כנ"ל. וכמ"כ ממש הוא עד"מ למעלה ענין הטלא דנטף מעתיקא שהוא גבו' דעתיק שמתלבש במ"ס דאריך שלעומת זה היה ענין אפ"ר הפרה עם מים חיים לטהר טמאי' כנ"ל. ועד"ז הי' ג"כ ענין טהרתו של טמא הנגעים שהנגעים באים מצד הסתלקו' מוחי' דאבא כנ"ל ולזאת הכהן הוא אבא עלאה המשיך את מוחי' דאבא לז"א שיבקע יסוד אימא המונע כו' ואזי נרפא הנגע כנ"ל וד"ל.

וזהו ג"כ ענין כונת של פסח מצה ומרור כו', דהנה נז' בפרע"ח שמצה הוא בחי' קטנו' דאבא, שזהו ענין הדילוג שנכנס קטנות דאבא קודם גדלות דאמא כו' יע"ש. והענין הוא, דהנה נז' בזהר שמצה הוא מיכלא דמהימנותא כו', והיינו כענין מארז"ל אילן שאכל אדה"ר הייתה שאין התינוק יודע לקרות לאבא ואימא עד שיטעום טעם דגן כו', פי' שבדגן מלובש בחי' ח"ע שכאשר יטעמנו התינוק יודע עי"ז לקרות עי"ז לאו"א שקודם לכן לא ידע לקרות ועתה ע"י טעימת הדגן יודע לקרות נמצא הדעת הזה נולד בו מחמת טעימת הדגן כו', כך ממש ענין אכילת מצה שע"י אכילתה ימצא בו בחי' דעת ואמונה עליונה לידע ולהאמין כי ה' אלקינו אחד ואין עוד מלבדו שע"י מכיר את יוצרו ית' לידע לקרות אליו, והיינו מצד התלבשות החכמה עליונה במצה ולכך אינה מגבהת א"ע לעלות בחימוצה כענין שאור וחמץ כו' מצד השראת החכמה בה שהיא תכלית הביטול והשפלות בבחי' מ"ה כו' כנ"ל במשל בנפש האדם שנפל לארץ בבחי' השתחואה ואין בו כח להרים ראש כו' וגם אין בה טעם כלל כי אין הטעם נמצא זולתי בדבר המחמיץ בשאור כו' והיינו מאחר שאין מלובש בה זולתי בחי' קטנות ואחוריים דאבא בלבד ולא גדלות דאבא לכך אין בה טעם ואינה נגבה' להיות עולה בחימוצה כמשי"ת והוא מפני שהחכמה צריכה להתלבש למטה במצה לכך א"א לימשך הימנה זולתי בחי' קטנות ואחוריי' שלה בלבד.

והענין הוא דהנה כתי' ואמרתם זבח פסח הוא להוי' אשר פסח על בתי כו', פי' בהיות ישראל במצרי' בתכלי' הירידה והשפלות בלתי אפשר. הי' שיתנהג הקב"ה עמהם בסדר והדרגה שתחילה יגיעו לבחי' מוחין דאימא להיות נולד מזה בחי' הרצוא בגבורת רשפי אש ושלחבת עזה מלמטה למעלה ואח"כ יגיעו לבחי' מוחין דאבא, שהוא תכלית הביטול בבחי' מ"ה, כי"א הוצרך להתגלות עליהם בבחי' מוחי' דאבא קודם מוחין דאימא דהיינו שימצא בהם בחי' הביטול האמיתי בבחי' מ"ה מצד התגלות אור א"ס ב"ה עליהם בבחי' גילוי גדול, הגם שלא נתעוררו תחילה מעצמן בבחי' רצוא בגבו' רשפי אש מצד ההתכוננו' של מוחין דאימא והיינו ענין הדילוג שהי' בפסח שלא כדרך וסדר הדרגת ההשתלשלו' דהיינו שנגלה עליהם בחי' אור א"ס בבחי' גילוי גדול מאוד הגם שלא נתעוררו תחילה

ברצוא כלל, ונתבטלו מפניו בתכלית הביטול האמיתי דמוחין דאבא, וז"ש זבח פסח הוא להוי' אשר פסח וגו', פס"ח הוא לשון דילוג (ש"לכך נק' החיגר פיסח במקרא, כמ"ש אז ידלג עור ופסח כו' מחמת שהוא מדלג ברגלו א' כו') דהיינו הדילוג שהי' שלא כסדר ההשתלשלות שנגלה עליהם אור א"ס ב"ה בבחי' גילוי עד שנתבטלו מפניו בתכלית הביטול האמיתי דמוחין דאבא הגם שלא נמצא בהם עדיין בחי' מוחין דאימא להתעורר מזה ברצון כנ"ל והזמן גרמא לזה שלא היו במעלה העליונה כ"כ להתעורר מעצמן בבחי' רצוא תחילה ואח"כ יגיעו ע"י עבודתן לבחי' מוחין דאבא ואעפ"כ הי' צריכי' להגאל, לזה הי' חסדו של הקב"ה אשר פסח בבחי' דילוג שלא כדרך ההשתלשלות להיות מתגלה בהם בחי' מוחין דאבא קודם מוחין דאימא ולזה כתי' בקרבן פסח ואכלתם אותו כחפזון וגו' מפני שהוא דבר הנעשה בחיפזון ומהירות שלא כדרך ההשתלשלות לשהות זמן מה עד שיתעוררו מעצמן בבחי' רצוא ואח"כ יגיעו למדרגה זו כי לית דין צריך בשש. אך מאחר שנעשה שלא כדרך ההשתלשלות שהי' מצטרך לירד ולהתגלות בחי' מוחין דאבא בלבד טרם היות להם בחי' מוחין דאימא, לזאת בלתי אפשרי הי' שיתגלה בחי' גדלות דאבא זולתי בחי' קטנו' ואחוריי' דאבא בלבד, והוא שמתלבשים במצה שנקראת מיכלא דמהימנותא, ולכך אין בה טעם כלל וגם אינה עולה בחימוצה כענין שאור וחמץ, הגם שעיקר הטעמי' הוא בחכמה כנוודע, היינו כנ"ל שבגדלות דאבא באמת ימצא בחי' טעמי' וגם החמץ הי' מותר בו, אבל מאחר שלא נתלבש בה רק קטנות דאבא לכך החמץ אסור היינו ההגבה וההתנשאות ואין בה טעם כלל.

ביאור הענין הוא כנ"ל מארז"ל אין התינוק יודע לקרות לאוי"א א"כ טעמו טעם דגן, נראה ומוכרח מזה הגם שיודע לקרות ע"י טעימת הדגן אין זה דעת שלימה כי אינו יודע עיקר הטעם מפני מה הוא אביו כ"א יודע לקרותו בלבד בלי טעם ודעת, שיודע שהוא אביו הגם שאינו יודע הטעם מפני מה הוא אביו כו', והיינו מפני שנתלבש בהדגן בחי' אחוריי' וקטנות של החכמה ולא מהותה ועצמותו ממש לכך אינו יודע זולתי לקרות בלבד, כך ממש מזה ז"ל שאנו אוכלי' מלובש בה בחי' קטנות דאבא בלבד היינו בחי' הביטול של החכמה בלבד שע"י אכילת מצה יכיר את בוראו אביו שבשמים ויתבטל מפניו, הגם שאין לו דעת וטעם בזה (לידע לאמתתו איך הוא יצר וברא והכל כלא חשיבי קמי' כו') שאין נמצא במצה זולתי הביטול של החכמה בלבד ולא עצם עצמותו של החכמה ולכך חסר בה הטעם וד"ל. ולכך נקראת מיכלא דמהימנותא שאין בה טעם כנ"ל וד"ל.

ו"ש (בהגדה של פסח) מצה זו שאנו אוכלי' על שום מ"ה, על שום שלא הספיק בצקת אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מ"ה הקב"ה וגאלם כו' פי' שענין אכילת מצה הוא על שום מ"ה שיהי' נמצא בנו בחי' ביטול של ח"ע שהוא תכלית הביטול בבחי' מה כנוודע וכמו שאכלו אבותינו

מזה בצאתם ממצרי' שהי' בבחי' דילוג שלא כדרך ההשתלשלות שלא הפסיק בצקת אבותינו להחמיץ דהיינו שישתהא הדבר עד שיהי' להם מוחין דאימא שיסתעף מזה אצלם בחי' רצוא בגבו' רשפי אש מלמטה מצד הדעת וההתבוננות של השכל שזהו ענין החמץ שהוא בחי' הגבהה והתנשאות ויש בו טעם דהיינו בחי' הרצוא שבלב שמתנשא בגבור' רשפי אש לעלות מלמטה למעלה מצד ההתבוננות דמוחין דאימא שיש בו טעם ג'כ, מפני שלא הי' אפשר זאת בעת ההיא, כ"א שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה בבחי' גילוי גדול עד שנתבטלו לגמרי בתכלית הביטול דמוחין דאבא המלוּבש במצה טרם שהי' להם בחי' מוחין דאימא וזהו הדילוג דפסח שפסח על בתי בני' ולכך נאמ' ואכלתם אותו בחפזון כנ"ל. וזהו שלא הפסיק בצקת אבותינו להחמיץ כי לית דין צריך בשש כנ"ל וד"ל. אך לאח"כ בצאתם ממצרי' עד מתן תורה התחיל להתנהג עמהם בדרך וסדר הדרגת ההשתלשלות לעלות ממדרגה למדרגה כסדר דהיינו כל ימי ספי' העומר שהמשיכו בו' שבועות של סה"ע את כל המדות הכלול' באימא דאצי' שהי' ניכלל בהם כל המדרגו' שונות שבמדות דאימא דאצי' חסד שבחסד גבורה שבחסד ת"ת שבחסד כו', והי' נמצא בהם בחי' הרצוא דאימא בשלימות כלול מכל האופנים שונים שבה כשינויי' האופנים של הרכבה המדות והמזיגה שלהם כנודע, אז הגיעו וזכו אח"כ לבחי' מוחי' גדלות דאבא, מאחר שהתנהגו בדרך וסדר הדרגת ההשתלשלות לעלות ממדרגה למדרגה ולא בסירוגין ודילוג כנ"ל. וזהו ענין שתי הלחם דחג השבועות דכתי' חמץ תאפינה דוקא חמץ מפני שבגדלות דאבא ימצא בחי' הטעמי' דוקא לכך דוקא חמץ תאפינה והוא מפני שהתנהגו כסדר ובהדרגה לכך כשהי' נמצא בהם הרצוא דאימא ואח"כ זכו לשו"ב דאבא המשיכו גדלות דאבא ממש שנמצא בו טעם ממש כנ"ל אבל בפסח שהיו בדילוג וסרוגין לא נמשך במצה רק קטנות דאבא שהוא הביטול דחכמה בלבד בלי טעם כלל (והיינו כנ"ל שהשו"ב בלא רצוא אין בו טעם כלל זולתי שיתחברו שניהם כ"א רו"ש ביחד או הוא תכלית השלימות וד"ל), משא"כ שתי הלחם אשר חמץ תאפינה דוקא וכנודע ששתי הלחם הם נוי' דאבא שממשיכי' גדלות דאבא ממש כנ"ל. ובזה יובן הטיב ענין פסח ומצה כנ"ל, ומרור הוא בחי' גבו' שבת"ת כנודע.

והנה היין שבד' כוסות הוא בחי' גדלות דאימא כמ"ש בפרע"ח, והיינו מפני שהאדם שלמטה הוא עולם קטן שכל מכל המדרגות שונות שלמעלה, ובהיו' למעלה ימצא כמה וכמה מדרגות שונות בבחי' הביטול, דהיינו יש כתות מלאכי' שאין בהם כח ויכולת כלל להתנשא ולהגביה א"ע בבחי' רצוא בגבו' רשפי אש לעלות מלמטה למעלה כ"א הם תיכף מתבטלי' בתכלית הביטול בבחי' השתחואה שאין בהם רוח וכח להרים ראש כלל והיינו כדכתי' וצבא השמים לך משתחויו' וגו' שאין נמצא בהם רק בחי' ההשתחואה בלבד ולא בחי' ההגבהה והתנשאות ברצוא תחילה שאין בהם הכח הלזה כלל שמתבטלי' תיכף בבחי' השתחואה כו', ויש כתות מלאכי' שנמצא בהם הכח

ויכולת להתעורר ולהגביה א"ע בכחי' רצוא בגבו' רשפי אש ושלהבת עזה כמו ענין השרפי' המתנשאי' ברצו' כו' ואח"כ מגיעים למדרגת הביטול האמיתי של השתחואה מצד שאין יכולי' לרוץ עוד כנ"ל, ולזאת מוכרח להיות ניכלל באדם שלמטה מכל המדרגות שונות הללו וע"ז מצטרך לאכול מצה שהוא בחי' ומדרגת המלאכי' צבא השמי' שמשתחוי' בכחי' ביטול תיכף ואין נמצא בהם הרצוא דמוחין דאימא כלל וכמ"כ הוא אכילת מצה שמלוכש בה קטנות דאבא בלבד כנ"ל. וגם מצטרך לשתות ד' כוסות יין שהוא בחי' הרצוא המסתעף מגדלות דאימא נגד בחי' ומדרגה השנית שבכת השנית הנת"ל וד"ל.

והנה עכ"ז יבואר הטיב דברי הזהר הנ"ל, וד"ל. א"ל א"ה אמאי והובא והועלה מבעי לי', א"ל כד"א והובא את בדיו בטבעות דעייל דא בגו דא אוף הכא והובא דיכנסון לי' לכהנא לדכאה לי' ויעלון מלה קמי' כו' יע"ש. וע' בע"ח בשער לאה ורחל הנ"ל מה שכתב ע"ז וז"ל, ונלע"ד ששמעתי פי' זה, והובא דיכנסון לי' לכהנא כו', והוא ע"ד מ"ש בענין ביאור נתינת תרומה גדולה שבארנו שהוא חזרת אור אל מקומו בז"א וכן הכונה כאן כי ע"י הראתו אל הכהן התחתון גורם למעלה שאותן האורו' של החסדי' של מוחין דאימא היוצאי' לחוץ ואז שם נעשי' בחוץ בחי' נגעים, שיחזרו למקומן תוך הוי"א ויתחברו עם שרשן היסוד אימא שבתוך ז"א כו' יע"ש בארוכה. והענין הוא, שעיקר כוונתו לפרש שכאשר מצטרך לתקן הנגעי' להחזיר הארת מוחין דאבא בז"א כמקדם, ע"ז א"א שיומשכו מוחין דאבא בלבד לתוך ז"א בלתי שיתתקן תחילה המעוות והיינו להחזיר האורות דאימא שיצאו לחוץ למקומן ואח"כ להמשיך מוחין דאבא לז"א ועי"ז ירפא הנגע כו', והענין הוא כנודע שתשובה הוא בחי' תשוב ה' שהוא בנינה עילאה, והיינו בטמאי הנגעי' שפגמו באורות דאימא דאצי' עי"ז שהי' עבודתן רק בכחי' מוחין דאימא הנפרדי' מאבא להיות נמצא בחי' הרצוא של אימא בלבד, שמזה נסתעפו הנגעי' כנ"ל צ"ל התשובה שלהן באותו מקום שפגמו דהיינו להחזיר האורו' דאימא למקומן פי' להיותם מתעוררי' בתשובה מעומקא דלבא בכחי' רצוא בגבו' רשפי אש מצד מוחין דאימא שע"ז חוזרין האורות דאימא למקומן, ואח"כ ימשיכו בחי' הארת המוחין דאבא שיבקע יסוד אימא ותתפשט המוחין דאבא למטה בז"א ובתוך לבושי ז"א המה פרצופי לאה ורחל שזהו מ"ש שוב לאחד, אבל קודם ששב בתשובה שלימה בכחי' רצוא הנסתעף ממוחין דאימא א"א לו להמשיך מוחין דאבא למטה שצריך להתנהג בסדר והדרגה תחילה לתקן המעוות, ואח"כ להמשיך מוחין דאבא למטה, וזהו כונת הזהר והובא את בדיו כו' דעייל דא בגו דא כו' והיינו להמשיך יסוד אבא דאצי' ולחברו בתוך יסוד דאימא דאצי' שיבקע יסוד אימא דאצי' ויאיר בתוך ז"א דאצי' ולזאת מצטרך להתתקן בחי' יסוד אימא דאצי' ע"י התשובה בכחי' רצוא דאימא ואח"כ ימשיך יסוד אבא לתוך יסוד אימא ויבקע אותו להאיר בז"א ולבושי ז"א המה פרצופי לאה ורחל שמתקני' אז כי אין אור א"ס

שביסוד אבא שורה כ"א בכלי' רחבי' דוקא שנתתקנו בשבילו כנ"ל ואז ירפא הנגע, (אבל בלא"ה אי"א להמשיך מוחין דאבא כלל שמוכרח להיות שניהם כא' רו"ש דמוחין דאו"א תחילה הרצוא ואח"כ השוב כנ"ל) וד"ל.

והנה כמו שלמעלה ענין הנגע הוא מצד בחי' הסתלקות החכמה כנ"ל כך למטה ממש נראה בעליל שהתהוות הנגע הוא מצד הסתלקות החכמה, בהיות ידוע שהדפ"ק של הלב הוא בחי' אחורי' דאבא כי דפ"ק הוא קפ"ד אחורי' דש' ע"ב כו', והיינו שמהלב יוצא ומתפשט הדם בכל הגוף דרך הגידי' והעורקי' המתפשטי' הימנה בכל הגוף ולזה הוא ענין דפיקא דלבא בתנועת רו"ש כנודע, והנה בחי' התהוות הנגע הוא שאין מתפשט לשם דפיקא דלבא היינו התפשטות הדם היוצא מדפיקא דלבא אינה מגיע למקום ההוא שנסתלק משם הדם לכך נתהווה הנגע והיינו בחי' הסתלקות החכמה ממקום ההוא כי דפ"ק הוא אחורי' דש' ע"ב, וע"ז והובא אל הכהן להמשיך לו מוחין דאבא שהוא דוגמת הנגע' שלמעלה ממש, שהכל עולה בקנה א' וד"ל, והנה מראו' יש נגע' טהורים ומראות נגעים טמאים והיינו כאשר לא פשתה הנגע ואין בה שער לבן טהור הוא כו' והיינו כנ"ל שהתהוות הנגע' הם המדו' רעו' הוא מצד הסתלקו' מוחין דאבא שעבודתו רק בבחי' רצוא בגבו' רשפי אש ושלחבת עזה הנולדה מבחי' מוחי' דאימא שמאחר שיסוד אימא מקשר ומעצר את המוחי' שלא יתפשטו לתוך המדו' אזי נשארה בחי' הגבורו' וההתלהבו' הלב בלבד בלעדי מוחין ולזאת יוכל להתהפך ההתלהבות לצד השני להיות מזה כל המדו' רעו' כעס ותאו' והתנשאו' ודומיהן כו' ולזאת הי' בגשמי' שנלקה מפני זה בנגעים על בשרו והנה כאשר לא פשתה הנגע ואין בה שער לבן, הוא עדיין מבחי' גבו' דקדושה שהוא דין דקדושה שהיסורים הם ממרקים עוונותיו ואדרבה הדין דקדושה דוחה הטומאה והחיצונים והיינו ע"י היסורי' אלו יתמרק גופו ויעבור רוח הטומאה הימנו שיזדכך חומרית גופו ויתקדש בקדושה יתירה ויכופר לו כל עוונותיו כנ"ל אבל כאשר פשתה הנגע ויש בה שער לבן, זהו הסימן שנתפשט ונשתלשל מהדין דקדושה בחי' דין דסט"א ממש שהחיצוני' דסט"א וטומאה נאחזו בו וד"ל וכמ"כ עד"מ למעלה שהנגעים טהורי' הוא שלא נאחזו החיצוני' עדיין בז"א דאצי' כ"א הוא בחי' דין דקדושה עדיין וכאשר פשתה הנגע היינו שהחיצוני' יונקי' מז"א דאצי' שהם דין דסט"א ממש שמשתלשלי' מדין דקדושה וע' בע"ח דוק ותבין היטב וד"ל.

והנה לזאת העצה היעוצה לכל אדם להיות עיקר עבודתו בבחי' הביטול אמיתי דמוחי' דאבא, והיינו שתחילה צ"ל בחי' הרצוא דמוחי' דאימא ואח"כ יגיע לתכלי' הביטול במוחי' דאבא דהיינו כמ"ש אם רץ לבך שוב לאחד כנ"ל ואזי ימשיך אור א"ס ב"ה השורה בחי' דאצי' למטה מטה בכלי' מכלים שונים ורחבים מאד והם הם גופי ההלכות דתשבע"פ ותשבי"כ כי נובלות חכמה שלמעלה תורה ובה ישכון כבוד ה' ית' בחי' אור א"ס ב"ה

שא"א לשרות כ"א בכלים רחבי' דוקא והם אותיו' התורה וזהו בחי' תיקון הפרצופי' דלאה ורחל שהמה בחי' אותיו' המחשבה והדבור עליון שכאשר יתתקנו הפרצופי' אלו אזי ירד השפע של אור א"ס המלוכש באבא דאצי' ויבקע יסוד אימא להתלבש ב"זא ולבושי' המה לא"יה ורחל שהיו נשיו של יעקב שהוא אותיו' יבקע כמ"ש יבקע כשחר אורך וגו' וז"ש בכהן גדול שהוא בחי' אבא דאצי' וכפר בעדו ובעד ביתו וארז"ל ביתו זו אשתו שהמה פרצופי לאה ורחל שהמה נשיו דיעקב עקב הנ"ל מפני שעיקר התלבשו' אור א"ס שהיה' לו דירה בתחתוני' דירת קבע הוא באותיו' התורה שבכתב ושבע"פ שהמה נגד לאה ורחל מה דלא סגי בלא"ה שאין המדו' דאצי' יכולים להכיל אורו הגדול ב"ה זולתי האותיו' המחשבה והדבור עליון דוקא יכולי' להכיל אורו הגדול ית' ב"ה שידור בהם דירת קבע וז"ס נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתוני' שידור בהם אור א"ס דירת קבע וע"ז נתן התורה לישראל שלמטה דוקא, וע"ז אמרו המלאכי' עליונים מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים, פי' שהמלאכי' ביקשו שיתן הודיו על השמים דהיינו שיתן להם התורה שע"ז יוכל לשרות בהם אור א"ס ב"ה בדירת קבע מצד הכלים דאותיו' התורה שיכולים להכיל אורו הגדול ב"ה ויהי' נמצא בחי' השוב לאחד הנ"ל אבל המאציל ב"ה נתאוה להיות לו דירה בתחתוני' דוקא ע"ז נתן התורה לישראל ללמטה ולא אליהם ולכן אין נמצא בהם דירת קבע של אור א"ס ב"ה בבחי' השוב, זולתי בבחי' הרצוא בלבד דהיינו שהם תמיד בבחי' רצוא והסתלקו' בגבו' רשפי אש למעלה ובוה ימצא הארת אור א"ס בהם אבל לא בבחי' השוב א"א שידור בהם אור א"ס דירת קבע שיוכלו להיות בבחי' שויב לאחד בתמידי' וד"ל זולתי דרך עראי בלבד כשיורד השפע מלמעלה למטה להיות לו דירה בתחתוני' אזי עובר השפע דרך מדורין והיכלו' המלאכי' ומבריק עליהם בבריקה וסריקה א' דרך מעביר בעלמא וד"ל. וע"ז אמרו מ"ה אדיר שמך בכל הארץ וכמ"ש בתקוני זהר ע"ז כמאן דתבר גזיזא דברדא כו' יע"ש ששמו הגדול ית' אשר יחזק בזה שנתפשט השפע בכח גדול וחזק מאוד להיות מתגלה אור א"ס ב"ה למטה בתחתוני' דוקא ועובר דרך גדודי המלאכים דרך מעביר לבד בחוזק והתגברות השפע שישרה אור א"ס דירת קבע בתחתוני' דוקא וזהו מה אדיר שמך בכל הארץ דוקא כני"ל וד"ל. ולזאת ארז"ל לעולם ליגמר אינש ואע"ג דמשכח ואע"ג דלא ידע מאי קאמר, פ' שעיקר הכונה הוא לעשות כלים רבים כלים מכלים שונים לעשות מכון לשבתו ית' שהיה' לו דירת קבע בתחתוני' וע"ז לגמור אינש ואע"ג דמשכח ולא ידע מאי קאמר כי העיקר הוא הכנת הכלי' המה האותיו' רבי' של התורה שיגמור כו' שבוה דוקא יוכל לדור בתחתוני' כני"ל וכמ"ש וכלים מכלים שונים ויין מלכות רב כיז המלך היינו השראת אור א"ס בתוך הכלים הרבים הרחבים דוקא כני"ל וד"ל.

בעזר הי' יום ב' דפסח

בהגדה כנגד ארבעה בנים דברה תורה וגו', עד ושאינו יודע לשאול את פתח לו שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמור בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים וגו' עד בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך כו'. להבין כ"ז באר הטיב, גם להבין סדר הפרשה כולה דוהי' כי יביאך אל ארץ הכנעני וגו', ז' ימים תאכל מצות כו' מצות יאכל את שבעת הימים וגו' והגדת לבנך וגו' דמשמע שעיקר הצווי לאכול מצות בכל ז' ימים דפסח הוא בכיאתם לארץ דוקא אבל בצאתם ממצרים לא חל עליהם חובת מצה זולתי יום ראשון בלבד וכדתנן פסח מצרים הי' יום אחד בלבד כו', וצריך להבין זה מפני מה בפסח מצרים הי' החיוב לאכול מצה ולא יראה חמץ יום ראשון בלבד ובכיאתם לארץ נצטוו על ז' ימים כולם, גם להבין מ"ש בהגדה מצה זו שאנו אוכלי' על שום מ"ה ע"ש שלא הספיק בצקת אבותינו להחמיץ כו' שיש ב' תשובות בדבר חדא שהרי נצטוו קודם לכן בעשור לחודש כו' על מצות ומרורי' יאכלוהו, ועוד מדתלי טעמא בלא הספיק בצקת אבותינו להחמיץ משמע דאם הספיק כו' היו אוכלי' חמץ כו'. אך הענין הוא כנ"ל שיש ב' בחי' במצה, האחת הוא המצה שנצטוו בעשר לחודש דכתיב על מצות ומרורים יאכלוהו וזה הי' נוהג יום אחד בלבד והשנית הוא המצה שאנו אוכלי' בכל ז' ימים דכתיב והי' כי יביאך אל ארץ הכנעני מצות יאכל את ז' הימים כו' וע"ז קאמר שלא הספיק בצקת אבותינו להחמיץ שזהו הכונה על המצה דשאר ימים דפסח שלא נצטוו כלל בעשר לחודש כו' והי' מותר להם לאכול חמץ אך שלא הספיק בצקת אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם כו' ומטעם זה נצטוו לאכול מצה בכל ז' הימים בכיאתם לארץ וע"ז אמר מצה שאנו אוכלי' דוקא וד"ל.

ולבאר הדבר הטיב, צריך להבין תחילה היטב ההפרש בין שבת לייט כמ"ש בכ' אריז"ל שבשבת מתגלה בחי' מוחין דאבא כמ"ש ושמרתם את השבת כי קד"ש היא לכם וגו' וביי"ט מתגלה בחי' מוחין דאימא לכך ביי"ט הוא זמן שמחתינו כמ"ש אם הבנים שמחה וגו' משא"כ בשבת שהוא למעלה מבחי' שמחה, כ"א בשבת מתגלה בחי' עונג העליון כמ"ש וקראת לשבת עונג וגו', וד"ל. ביאור הענין, דהנה כתיב מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה וגו', דהיינו מדת מלכות דאצי' מקור עולמות ביי"ע שנשפלו ביומין דחול ביי"ע להסתתר בהם להיות ראש לשועלים להחיותם ולקיימן כשמתעלת בכל יו"ט למעלה לאצי' לקבל השפע ממוחי' דאימא דאצי' ע"ז נאמ' מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה כדרש' רז"ל על מלת עקרת כחולדה זו הדרה בעקרי בתים פי' דהיינו בכל יומין דחול נמשלה כנ"י מדת מל' דאצי' לחולדה הדרה בעיקרי בתים, ע"ש ירידתה בסתר המדרגה להיות ראש לשועלים ביי"ע ומסתתרת ביי"ע בכדי לברר ברורי נוג"ה דביי"ע

כנודע והיינו ממש כמו עד"מ החולדה הדרה בעקרי בתים בכחי הסתר והעלם כו' ולזאת כשמתעלית מבי"ע לאצי' בכל יו"ט ויי"ט לקבל השפע דמוחי' דאימא דאצי' אזי היא שמחה שיש לה יתרון גדול להאור הגדול של השפע דמוחי' דאימא דאצי' המגיע אליה באצי' ביו"ט מתוך החושך ואפלה שהי' קודם לכן דרה בבי"ע בבחי' הסתר והעלם לברר ברורי נוגיה דבי"ע כחולדה הדרה בעקרי בתים כנ"ל. ולזאת אם הבנים שמחה שהשמחה היא באה מחמת יציאתה מחשך ואפלה דבי"ע לאור גדול דאצי' המגיע אליה שיש יתרון גדול מתוך החשך דוקא וד"ל וכמ"כ ממש דרך פרט בכנ"י שלמטה שבכל או"א מישראל ימצא השמחה והחדוה בכל יו"ט ויו"ט שזהו בחי' העלי' של הנשמה לזכות ולחיות בנועם ה' ב"ה להשיג בהשגת מוחו ושכלו בגדולת ורוממות ה' ית' כל חד וחד לפום שיעורא דילי' שבכל ימות החול הנשמה היא בחי' שפלות וירידה למטה לעסוק בכל עסקים גשמיים שבעניני עה"ז הגשמי ועתה יו"ט מתעלה בבחי' עלי' למעלה מעלה להשיג כפי מוח השגתו בנועם ה' ית' שזהו בחי' השפע דמוחי' דאימא המגיע אליה, שבינה היא מקור הגי'ע עליון ותחתון שנהני' שם הנשמו' מהשגתו זיו השכינה ב"ה כנודע שמזאת יסתעף השמחה בלבכם מאוד מיתרון האור המגיע אליהם בהשגתם בנועם ה' ב"ה מתוך החושך והאפילה שהיו תחלה בכל ימות השנה שבחול כמי"ש בהגדה הוצאנו מעבדות לחירות מיגון לשמחה ומאפילה לאור גדול כנ"ל ולזאת נאמ' בתפילה בשלשה רגלים ותתן לנו ה' אלקינו מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון כו'. שביו"ט מתגלה בחי' מוחי' דאימא שיסתעף מזה בחי' שמחה וששון בכנ"י ביציאתם מחשך ואפלה לאור גדול להשיג בגדולתו ולזאת ישמח ישראל בעושי כנ"ל וד"ל.

והענין הוא, דהנה ידוע שיש ב' בחי' ומדרגות למעלה האחת הוא בחי' סדר והדרגת ההשתלשלות עולמות המשתלשלי' זמ"ז בסדר והדרגה מעילה לעלול העלול המקבל מעלתו נעשה עילה לגבי עלול המקבל המינו וכן עד סוף כל ההשתלשלות עולמות אבי"ע שזוהי בחי' סדר והדרגה [כששלשת זו שראשו של עגול זה קשור בתחתיתו של עליון כו'] של ההשתלשלות ויש עוד בחי' שלמעלה מההשתלשלות שהמתהוה לא נתהוה ממקורו בדרך סדר והדרגת ההשתלשלות עילה ועלול כלל כ"א שנמשך ממקורו שלא כדרך וסדר ההשתלשלות כלל ששם הוא למעלה מבחי' סדר ההשתלשלות כו' כמשי"ת בע"ה. והנה בכל יום טוב ויי"ט מג' רגלים הוא בחי' עליות העולמות שמתעלי' בבחי' סדר והדרגת ההשתלשלות העולמות הנ"ל דהיינו כל עלול תשוקתו הוא בתמידיות לעלות וליכלל בעילתו מקורו ולהבטל בו כנודע. ולזאת בכל רגע מתעלה העלול כדומה ליכלל בעילתו הדבוקה בו ולהבטל בה להיותה מתענגת ממקורה אשר הי' משתוקקת תמיד לזה ולכן הוא בכל סדרי ההשתלו' אבי"ע בחי' העלי' ברגל שכל עלול מתקרב אל עילתו ונכלל בו וזהו התענוג והשמחה שלו עד רום כל המעלות וכמ"כ מל' דאצי' מקור עולמות בי"ע שהיא נשפלת ומסתתרת בבי"ע בחול

לברר בירורי נוגה דבי"ע כחולדה זו הדרה בעקרי בתים כנ"ל, היא מתעלה
 ברגל לאצי' לקבל השפע דמוחי' דאימא המגיע לה באצי' ולזאת הוא השמחה
 דחג מיתרון האור המגיע מבחי' השפע דמוחי' דאימא דאצי' מתוך החשך
 שהיתה מסתתרת בבי"ע כו'. וכן דרך פרט בכל עלול המתעלה ומתקרב
 לעילתו מגיע השמחה מיתרון האור שמשגי מבחי' השפע דמוחי' דאימא
 שבעילתו מקורו, מתוך החשך שהי' תחלה למטה, וכן בפרטי נשמות ישראל
 שלמעלה בג"ע שזוכי' מידי רגל ברגל לעלות לג"ע העליון לחזות בנועם ה'
 ע"י השגתם זיו השכינה ב"ה שזהו הכל בחי' השפע דמוחי' דאימא המתגלה
 לכולם לכל חד וחד לפום שיעורי' דילי' בכל סדרי ההשתלשלות עולמו'
 אבי"ע מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין ומזה דוקא תסתעף השמחה
 והששון מיתרון האור הבא מתוך החשך דוקא וזהי' העלי' שבכל ההשתלשלות
 עולמות מאפילה לאור גדול דמוחי' דאימא המתגלה עליהם כנ"ל להנחיל
 אוהבי י"ש וגו' שזהו בחי' בינה עילאה שנקרא י"ש שהוא מקור הגי' העליון
 שנהני' שם הנשמו' כנודע, ולזאת גם השמחה הנולדה מזה היא בחי' י"ש
 כנ"ל כמשי"ת וד"ל. אבל החכמה מאין תמצא, פי' שנמשכה ממקורה האין
 האמתי שלא כדרך וסדר הדרגת ההשתלשלות עילה ועלול ששם הוא למעלה
 מבחי' סדר והדרגת ההשתלשלות כנ"ל, אשר כולא קמי' כלא חשיבי בשוה
 השוה ומשוה קטן וגדול בערך הביטול שלהם קמי' עצמו' המאציל ב"ה ואין
 יחס גדול לגבי הקטן בערך הביטול שלהם קמי' עצמותו ית' שכולם שוי'
 בערך הביטול שכלא חשיבי בשוה ואין יתרון לגדול על הקטן כלל ולזאת
 בשבת מתגלה בחי' מוחי' דאבא דאצי' הוא למעלה מבחי' השמחה המסתעף
 מבחי' מוחי' דאימא שנק' י"ש כמ"ש להנחיל אוהבי י"ש [היא בגדר וסדר
 ההשתלשלות כנ"ל], כי החכמה מאין תמצא שלמעלה מגדר השתלשלו' כלל
 כ"א נמשכה שלא כדרך ההשתלשלות, זולתי שנתהוה מאין המוחלט ליי"ש
 כנודע ולזאת הוא למעלה מן השמחה שלא תמצא השמחה כלל בשבת, בהיות
 עיקר השמחה הוא בא ונסתעף מבחי' העליו' של כל העולמות בערך וסדר
 הדרגת ההשתלשלות כנ"ל, שכאשר מתעלה העלול כדומה ליכלל בהעילה
 שזוכה למדריגה נעלה לקבל השפע דמוחי' דאימא המתגלה שם, אזי מזה
 יסתעף השמחה הבאה מתוך ההיפוך דוקא שיצא ונתעלה מאפילה וחשך
 לאור גדול. וכן במל' דאצי' שנאמ' מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה
 שכאשר מתעלה הנוק' דז"א דאצי' מבי"ע אשר היתה מסתתרת שם בהסתר
 והעלם לברר ברורין כחולדה זו הדרה בעקרי בתים לאצי' לקבל אור גדול
 של השפע דמוחי' דאימא אזי היא השמחה מיתרון האור המגיע לה מתוך
 החושך ואפילה שהי' קודם לכן. וזהו יתכן דוקא דערך וגדר סדרי
 ההשתלשלות עולמות דוקא שיחשב השמחה כשיזכו להקביל האור הגדול
 מתוך החושך כשמתעלי' בעליו יותר ומדרגה נעלה אבל בשבת שמתגלה
 בחי' מוחין דאבא דאצי' אשר החכמה מאין תמצא שהוא למעלה מגדר וסדר
 הדרגת ההשתלשלות כ"א כולא קמא כלא חשיבי בשוה. ולא תיתפס שום
 יתרון וחשיבותן להאור לגבי החשך כלל כמ"ש כחשיכה כאורה וגו' שאלו ב'

כפי"ן דכחשיכה כאורה באו ללמדינו ששניהם החשך והאור שקולין כאחד בערך הביטול קמ"י ית' בהשוואה אחת בלי יתרון להאור לגבי החשך כלל, דאלו הוה נאמר חשיכה כאורה ה"א שהחשך שוה להאור אבל לא האור שוה לחושך, והיינו שהחשך בלבד שוה לגבי עצמותו ית' כאורה בזאת שגם חשך לא יחשיך ממך וגו' לזאת נאמר כחשיכה כאורה ללמד ששניהם שקולין כאחד בהשוואה אחת ממש נגד עצמותו ית' שכמו שהחשך שוה להאור בזאת שגם חשך לא יחשיך ויחשב לאור ממש נגדו כו' כך להיפך האור שוה לחשך שהוא יחשב ג"כ לחשך ואפילה נגדו ית' כמ"ש בזהר בר"מ דאפי' אור צח אור מצוחצח אוכם הוא קדם עילות העילות כו' מפני שהוא ית' מרומם ומתנשא לבדו שלמעלה מגדר ההשתלשלות עד שכולא קמ"י כלא חשיבי בשוה ואין יתרון, להאור הגדול והנעלה שלמעלה לגבי החשך האפל שלמטה ששניהם שקולין כאחד בהשוואה אחת שאף אור צח אוכם הוא וכן להיפך שאף גם חשך לא יחשיך כו' כנ"ל ולזאת לא ימצא בחי' השמחה בשבת מבחי' יציאתם מאפילה לאור גדול דהיינו כל העלי"י שבכל העולמו' אבי"ע שבגדר והדרגת ההשתלשלות כנ"ל שלא יערך ולא יתיחס האור הגדול שמתעלי' לזכות להשיגו בערך ומעלה יתירה לגבי החשך שהי' קודם לגבי עצמות המאציל ב"ה ששקולין כאחד האור והחשיך בער"ך הביטול בהשוואה א' ממש שאף אור צח אוכם הוא כו'. וגם חשך לא יחשיך כו', נמצא אין זאת יחשב להיות בחי' שמחה וחדוה מזה לגבי השגת הביטול שלגבי עצמותו ית' כנ"ל, ולזאת א"א להיות בחי' השמחה בשבת כ"א תכלי' הביטול של מוחין דאבא המתגלה בשבת שהוא בחי' השגת הביטול האמיתי של עצמותו ית' שכולא כלא חשיבי בשוה כחשיכה כאורה שוין ממש אשר לא ישוער ולא יתיחס האור הגדול הנעלה לגבי החשך שלמטה שישמחו הימנו בבחי' שמחה מאחר שאינו תופס מקום כלל נגד עצמו' המאצי' כמו החשך ממש ולזאת מאחר שמתגלה בשבת בחי' השגת הביטול העצמי"י שלמעלה מגדר ההשתלשלות לכך לא יתכן שימצא בחי' השמחה בשבת כנ"ל כ"א שמתגלה תכלי' הביטול אל עצמותו של ית' השוה ומשוה קטן וגדול שהביטול הלזה הוא בחי' אי"ן ממש בלי הרגשת יש כלל, שזהו בחי' מוחין דאבא דאצי' המתגלה בשבת שהוא בחי' חכמה כ"ח מ"ה כמ"ש ונחנו מ"ה וגו' והיינו כמ"ש ואחר האש קול דממ"ה דקה וגו' דתמן קאתי מלכא כו' שהוא תכלית הביטול דחכמ' דאצי' שהוא בלי הרגשה כלל, משא"כ השמחה שברגל המסתעף ממוחי' דאימא היא יש והרגשה, מפני שבינה יש כמ"ש להנחיל אוהבי י"ש וחכמה נק' אי"ן כמ"ש והחכמה מאין תימצא כנ"ל, ולזאת בלתי אפשר שימצא בחי' השמחה בשבת זולתי בחי' תכלי' הביטול אל עצמותו ית' [דמוחין דאבא המתגלה בשבת] בבחי' קול דממה דקה והשגת העונג בלבד ולא השמחה כמ"ש וקראת לשבת עונג כנ"ל משא"כ ביו"ט שמתגלה בחי' מוחין דאימא שהוא בגדר ההשתלשלות שמסתעף מזה השמחה אשר הוצאנו מאפילה ולאור גדול כו' וכמשי"כ מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה כו' כנ"ל וד"ל. והנה לזאת נאמ' בירושלמי [הביא רבינו יונה כו'] בקושי התיירו לדבר דברי תורה

בשבת וכו' פי' מפני שבשבת מתגלה בחי' מוחין דאבא דאצי' היינו פנימיות החכמה דאצי' שהוא תכלית הביטול בחי' קול דממה דקה כנ"ל שהוא בחי' שתיקה לכך נאמ' ממצוא חפצך ודבר דבר שהדיבור אסור בשבת ואף לדבר דברי תורה בקושי התיירו הגם דאורייתא מחכמה עילאה נפקא זאת ידוע שהיא רק נובלות חכמה שלמעלה פי' בחי' חיצוניות החכמה דאצי' הוא התורה שנשפלת למטה להתלבש בענינים גשמיים כו', אבל פנימית החכמה דאצי' הוא למעלה מבחי' חכמות התורה שבלתי אפשרי לה לירד ולהתלבש למטה בענינים גשמיים שבתורה ולזאת בקושי התיירו לדבר אף דברי תורה בשבת מפני שהשתיקה יפה בשבת יותר שהיא תכלית הביטול דפנימיות החכמה דאצי' שלמעלה מהדיבור בד"ת שהיא רק נובלות חכמה שלמעלה כו' כנודע וכמ"ש במ"א ע"ש וד"ל.

והנה כתיב אלה מועדי ה' מקראי קודש וגו'. פי' הגם שביו"ט מתגלה רק בחי' מוחין דאימא בלבד שמזה יסתעף השמחה בכני' וכמ"ש להנחיל אוהבי י"ש שהוא בחי' מוחי' דאימא שנק' בחי' י"ש כנ"ל אעפ"כ נמשך ונתגלה ביו"ט איזה הארה ממוחי' דאבא דאצי' שנקרו אי"ן כמ"ש והחכמה מאי"ן תימצא מה דלא סגי בלא"ה שיומשך רק בחי' הי"ש בלבד בלא תערובות מבחי' אי"ן דאצי', כי הי"ש והאי"ן דאצי' הם תרין ריעין דלא מתפרשין דזיווגייהו תדיר ולא אפסיק לעלמין כנודע, ולזאת א"א שיומשך בחי' מוחי' דאימא דאצי' שנק' י"ש כמ"ש להנחיל אוהבי יש לבדו בלעדי שיומשך עמהם בחי' הארת המוחי' דאבא שנק' אי"ן ג"כ והיינו שביו"ט כשנמשך השפע ממוחי' דאימא דאצי' אזי נמשך עמה בחי' תחתונה שבאצי' היינו בחי' מלכות דאבא דאצי' שנק' אי"ן נמשך עם השפע דאימא דאצי' בכל יו"ט וזהו שנאמ' אלה מועדי ה' מקראי קודש וגו' פי' קודש הוא בחי' החכמה עצמה דאצי', ומקרא קודש הוא בחי' מלכות שבחכמה דאצי' בחי' ש"ם שבחכמה שהוא ש' כבוד מלכותו שבחכמה שהוא בחי' תחתונה שבחכמה כמשל השם משל האדם שאינו משמש לעצמו כלום, זולתי לזולת שיקרא חבירו אותו בשם שיפנה אליו שהשם הוא רק הארה בעלמה מעצמו נפשו ולא מעצם עצמותו של הנפש ממש, שהוא רק בחי' הארה בעלמה המתפשטת לזולתו שיוכל חבירו לקוראו בשם ועי"ז יפנה אליו כך ממש עדי"מ למעלה מדת מלכותו ית' היא נקראת שמו ית' שהוא הודו המתפשט על הארץ ושמים וכו' כנודע, ולזאת בחי' תחתונה שבחכמה מלכות שבחכמה נקראת בחי' מקרא קד"ש שהוא הש"ם של החכמה שנקראה בשם שלה שהקדש נקרא בשם כו' ולא עצם עצמותה של החכמה ממש וזהו בכל יו"ט שמתגלה בחי' מוחי' דאימא אזי נמשך עמה ג"כ בחי' תחתונה דאבא שם כבוד למלכו' שבחכמה ולכך נקראו הרגלים ומועדים מקראי קד"ש כו' כנ"ל וד"ל.

והנה בכל רגל ורגל, עיקר המשכת בחי' הארת מלכות דאבא דאצי' שנקרא מקרא קדש כו' הוא עי' קריאת הלל ותפלת מוסף, אך זהו מד"ס אבל

מדאורייתא היא בפסח בחי' המשכת מלכות דאבא ע"י אכילת מצה המפורשת בתורה, כמ"ש בפרע"ח שמצה הוא בחי' קטנות דאבא דהיינו בחי' מלכות דאבא מקרא קד"ש מתלבש במצה שנקראת מיכלא דמהימנותא כו', והענין הוא כמ"ש במ"א עמארז"ל אין התינוק יודע לקרות לאר"א א"כ טעמו טעם דגן שעי' הטעמתו טעם דגן ושיג הדעת לקרות לאר"א כו' ואעפי"כ אין זה דעת שלימה כי אינו יודע מהות אביו ואמו ומפני מה הוא אביו כו' רק שיודע לקרות אבא בלבד בלי טעם ודעת, והיינו שבדגן מלובש בחי' קטנות דאבא שהוא בחי' דעת שלמעלה מן הדעת כו' כמ"ש במ"א בארוכה. וזהו ענין אכילת מצה מיכלא דמהימנותא שמלובש בה בחי' קטנות דאבא בחי' מלכות דאבא כו', ובהיות ידוע שכל פרצוף ופרצוף כלול מד' בחי' אלו אבי"ע (דהיינו חב"ד הוא בחי' בריאה חג"ת יצי' נהי"ם עשי' כו') שבחי' נהי"ם שבו הוא לעולם בחי' עשי' שבו, ולזאת בפרצוף אבא דאצי' בחי' נהי"ם שבו הוא בחי' עשי' שבו והיינו שמתלבש במצה בחי' מלכות דאבא שהוא בחי' עשי' שבו כנ"ל שהוא בחי' מקרא קדש כנ"ל וד"ל, ועתה יובן היטב מפני מה בפסח מצרי' הי' חובת אכילת מצה יום ראשון בלבד ולדורות נצטוו לאכול מצות את שבעת הימים כמ"ש והי' כי יביאך אל ארץ הכנעני וגו' מצות יאכל את שבעת הימי' וגו', הענין הוא, דהנה ידוע ענין ספירת העומר דכתי' שבעה שבועות תספר לך וגו' שהוא בחי' ז' מדות שכא"א כלולה מז' עולה מ"ט יום ימי הספירה שהוא בחי' המשכת השפע דמוחין דאבא בכל הז' מדות שכא"א כלולה מז' שיתמלאו כולם דרך פרט בההשפעה הזאת כו', והנה שבוע ראשונה היא השבוע של חג הפסח ששולט בחי' מדת החסד דאצי' בכללותה מכל הזי"ם שניכללי' בה שממשיכי' בכל יום ויום משבוע זו לכל ספי' פרטיי' שבה, יום א' חסד שבחסד יום שני גבורה שבחסד כו' ת"ת שבחסד. אך דרך כלל היא מדת החסד דאצי' עצמה הכוללת ז' מדות כו', והנה בפסח מצרי' לא היו מצטרכי' להמשיך רק לילה ראשונה את בחי' השפע הכולליית של חכמה דאצי' הכלולה מז' מדות ג"כ חג"ת נהי"ם כו' ע"י אכילת מצה בליל ראשון דפסח שהמשיכו עי"ז את בחי' חסד שבחכמה דאצי' ולא נצטרכו להמשיך יותר השפע דחכמה לתוך כל שאר הו' מדות שבה (גבורה ת"ת נו"ה יסוד ומלכות) כו' בהיות שנאמר וה' הולך לפניהם יומם ועמוד האש לילה וגו', שהוא בחי' עננא דאהרן שבזכותו ירדו העננים כנודע שהעננים הם היו בחי' המקיפי' דאבא שהמשיכו משה ואהרן שהיו מבחי' אצי' כנודע. וז"ש וה' הולך לפניהם יומם, לשון רבים ולא כתי' יום כו' מפני שזהו בחי' עננא דאהרן בחי' המקיף דחסד דאבא דאזיל עם כולא יומין פי' שחסד דאבא דאצי' כולל כל הו' מדות האחרים יחד ולכך נק' יומם לשון רבים, וכמ"ש יומם יצוה ה' חסדו וגו', ולזאת מאחר שהמשיכו בליל ראשון בחי' המקיפי' דאבא עננא דאהרן דאזיל עם כולהו יומין שכולל ו' מדות האחרי' כו' לא נצטרכו יותר לאכול מצה בשאר הששה ימי' דפסח בכדי להמשיך בו' מדות האחרי' שבחכמה השפע דחכמה כנ"ל כי ממילא תתפשט לשם מאחר שהמשיכו עננא דאהרן בחי' המקיף דחסד דאבא הכולל שאר הו' מדות יחד,

אזי ממילא תתפשט השפע לשם גי'כ, ומה גם שממילא לא יראה חמץ ושאר כל הו' ימי' האחרים דפסח פי' חמץ ושאר הו' בחי' יניקת החיצונים שלא יוכלו לינק משאר ו' מדות שבחכמה בהיות ארוז'ל שהענן ההולך לפניהם יומם הו' הורג נחשים ועקרבים לפניהם כו' דהיינו שהמקיף הוא מסמא עיני החיצונים ומגרשם כנודע, ולזאת הו' הענן דאהרן בחי' המקיף דאבא דוחה ומגרש את החיצוני' שלא יוכלו לאחוזו ולינק אף משאר הו' מדות שבחכמה כי הוא אזיל עם כולהו יומין כניל, ולזאת לא נאסר להם אכילת חמץ רק לילה ראשונה בלבד, אבל בשאר הו' יומין דפסח הו' מותר להם לאכול חמץ ואעפי"כ לא היו החיצונים יכולי' לינק מהם כניל מאחר שהמשיכו בליל ראשון עננא דאהרן דאזיל עם כולהו יומין, הוא הו' הורג נחשים ועקרבי' לדחות ולגרש החיצונים שלא ינקו אף משאר הו' מדות שבחכמה כניל ודל'. משא"כ לדורות בביאתם לארץ נצטוו לאכול מצה בכל הו' ימי' דפסח, בהיות שלא יהי' להם עוד עננא דאהרן לגרש החיצונים וכו', לזאת צריכי' לאכול מצה בכל הו' ימי' להמשיך השפע דאבא בכל הו' מדו' שבו כניל, וזהו כונת לשון הכתוב דכתי' והי' כי יביאך וגו', מצות יאכל את שבעת הימי' וגו' יאכל הנא פועל יוצא שיאכיל את השבעת ימי' במצה וזהו יאכל את שבעת הימי' שכל הו' ימים עליונים שבחכמה יתמלאו כולן בהשפע של מוחין דאבא הוא אכילת מצה כניל. ואעפי"כ אף לדורות אכילת מצה בו' יומין אחרונין דפסח הוא רשות (מפני שכבר המשיכו השפע בלילה ראשונה כו' כניל) ולא חובה כי רק לילה ראשונה היא חובה בלבד, רק עיקר האזהרה על לדורות הוא שלא יראה חמץ ושאר בכל גבולך שבעת הימי' משא"כ בפסח מצרים שהי' מותר להם לאכול חמץ בשאר ו' ימים דפסח כניל והטעם כניל ודל'.

ו'ז"ש בעבור זיה עשה ה' לוי בצאתי ממצרים וגו', פי' זיה הוא בחי' מצה שנק' זה כמ"ש בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה וכו' שהוא בחי' קטנות דאבא שנמשך מלמעלה מאבא דאצי' למטה דרך כל עולמו' אבי"ע עד שמגיע השפע הקטנות דאבא ל"י ממש שאני בעשי', וזה לא הי' אפשר שיומשך השפע כ"כ למטה מטה עד עולם העשי' שיקלט השפע כ"י שאני בעשי' כו', זולתי בעבור זיה פי' זה א"א רק מצד בחי' מוחין דאבא שהחכמה מאין תמצא, שהיא למעלה מגדר ההשתלשלות שנאמר בה כחשיכיה כאורה וגו' כניל, לזאת יוכל להתמשך השפע מאד במורד למטה מטה עד שיגיע אלי' בעשי', מאחר שהוא שוה ומשוה קטן וגדול בערך חשיבות הביטול נגדו ית' כחשיכה כאורה שוין כו' כניל, אבל מבחי' מוחין דאימא לא הי' באפשרי להתמשך השפע כ"כ במורד למטה עד עולם העשי' שיגיע השפע ל"י ממש, מפני שמוחין דאימא הוא בגדר ההשתלשלות מעלה ומטה ולזאת נמנע השפע מלירד ממקום גבוה כ"כ למקום נמוך כ"כ במורד למטה שא"א לה לישפל כ"כ בירידה גדולה ועצומה כ"כ למטה מטה כו', וכמ"ש בע"ח שישוד אבא אריך ויסוד אמא קצר כו', והיינו כניל ממש ודל'. וזהו בעבור זיה דוקא עשה הו' דאצי' שיומשך השפע

דאבא ויעבור דרך כל העולמות אבי"ע עד שיגיע ל"י ממש בעשי' שיוקלט השפע בתוכי ממש וכנ"ל.

וְז"ש בהגדה ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך וגוי' אני ולא שרף וגוי', אני ולא השליח, אני ה' אני הוא ולא אחר. פ"י זהו נגד ד' עולמות אבי"ע כמ"ש בפרע"ח שמלאך הוא בעשי' ושרף הוא ביצי' ושלוח בבריאה ואני ה' אני הוא ולא אחר הוא באצי', דהיינו כנ"ל שהשפע דמוחין דאבא דאצי' נמשכה וירדה תוך כל עולמות אבי"ע עד שהגיע למטה בעשי' ממש, אך באמת אף באצי' עצמו ימצא דרך פרט ד' חלוקות אלו, שעשי' שבאצי' הוא בחי' מלאך דהיינו שמלכות דאצי' נקראת מלאך ה' (כמ"ש בזהר ע"פ המלאך הגואל וגוי') שאין הכונה של מלאך זה מלאך ממש נברא בע"ג השליח של הקב"ה, כ"א הוא בחי' מלכות דאצי' שהיא נק' עשי' שבאצי' כנודע שנהיים דאצי' הוא בחי' עשי' דאצי', וחג"ת דאצי' הוא יצי' שבאצי' וזהו אני ולא שרף כו', וחב"ד בריאה שבאצי', וזהו אני ולא השליח, אני הוי' ולא אחר הוא בחי' מקור החכמה דאצי' שנמשכה מאיין כמ"ש והחכמה מאין תימצא שהוא בחי' אצי' שבאצי' שזהו בחי' הד' שנתגלה בפסח הקב"ה בכבודו ובעצמו דהיינו בחי' השפע דאבא דאצי' שמאין תימצא ועברה דרך כל הד' בחי' אבי"ע עד שהגיע למטה בעשי' והיינו כנ"ל דכתי' בעבור זה עשה ה' ל"י וגוי' וד"ל.

וּבְזֶה יוֹבוֹ הִטִּי מַשׁ בְּהַגְדָּה, מִצָּה זוֹ שֶׁאֵנוֹ אוֹכְלֵי עַל שׁוֹם מִיָּה, עִשׂוֹ שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצֶקֶת אֲבוֹתֵינוּ לְהַחֲמִיץ עַד שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּבִי"ה וְגַאֲלָם כּו', פ"י שיש ב' בחי' מצה הא' מה שנצטוו אבותינו במצרים בעשור לחודש הראשון כו' וזה ה' נוהג רק יום ראשון דפסח בלבד כנ"ל, והשנית הוא המצה שנצטוו לדורות להיותה נוהגת כל ז' כמ"ש מצות יאכל את שבעת הימי' וגוי' ועל אלו ב' מיני מצה קמפרש בהגדה דהיינו מצה זו שאנו אוכלים בליל ראשון שהיא חובה והי' החוב הזה גם על אבותינו בצאתם ממצרי' שנצטוו עלי' ב' לחודש כו', הוא הטעם בשביל להמשיך בחי' מ"ה הארת המוחין דקטנות דאבא שנק' מ"ה (חכמה כ"ח מ"ה) כו', וזהו על שום מ"ה שבזאת נתחייבו גם בפסח מצרי' בכדי להמשיך בלילה ראשונה בחי' חסד דאבא כו', אך הם לא נצרכו רק בלילה ראשונה בלבד שהמשיכו עננא דאהרן דאזיל עם כולהו יומין, כמ"ש וה' הולך לפניו יומם, וכתי' יומם יצוה ה' חסדו וגוי' כנ"ל שממילא לא יוכלו החיצונים לינק בשאר הוי' מדות שבחכמה שהמקיף מסמא את עיניהם כו' ולזאת הי' מותרים באכילת חמץ בשאר הימים כו' כנ"ל. משאיכ אנחנו חייבים באכילת מצה ואיסור חמץ כל ז' בכדי להמשיך השפע בכל הז' ימי' כו' כנ"ל. ולז"א על שום שלא הספיק בצקת אבותינו להחמיץ וגוי' שהוא נתינת טעם למצה שני' שנצטוו לדורות בכל שבעת הימים היינו מצה זו שאנו אוכלי' כו' שהוא מפני שלא הספיק בצקת אבותינו להחמיץ כו' פ"י הגם שאבותינו לא נצטוו עלי' שהי' מותרים באכילת חמץ בכל שאר הימים חוץ מליל ראשון כנ"ל, אעפ"כ הי'

הסיבה הזאת אליהם שלא הספיק בצקת שלהם להחמיץ עד שנגלה ממ"ה הקב"ה וגאלם, דהיינו שנתפשט השפע דמוחין דאבא שהמשיכו בליל ראשון בכל הז' ימ' הם הז' מדות שבחכמה ולזאת לא הספיק בצקת שלהם להחמיץ הגם שלא הוזהרו ע"ז נעשה זה ממילא ומעצמו שנתפשט השפע בכל הז' ימ' עד שלא נעשה חמץ כלל בכל הז' ימ' כו'. וזהו עד שנגלה עליהם מל"ך מלכ"י המלכיים כו', פ"י זהו כל הע"ס שבחכמה דאצ"י שנתפשט בכולם השפע דאבא, כי מלכיים הם בחי' נהי"ם שבחכמה כענין מארז"ל כל ישראל בני מלכיים כו', ומלכ"י הם בחי' חג"ת שבחכמה שהם מלכ"י על המלכיים הנ"ל, ומלך הוא בחי' חב"ד שבחכמה שהוא מלך עלאה על כולהון על המלכ"י והמלכיים, ולזאת מאחר שנגלה עליהם מל"ך מלכ"י המלכיים דהיינו בחי' התפשטות השפע דעצמות אבא דאצ"י שנתפשטה בתוך כל הע"ס שבה, לכך לא הספיק בצקת שלהם להחמיץ שאין החיצונים הי' לינק עוד מאחר שנתפשטה השפע אף בתוך כל הז' מדות שבחכמה שהם כל ז' הימים דפסח. אך לזאת לא נצטוו על איסור חמץ בכל הז' ימים מפני שמאליו יעשה כן מאחר שהמשיכו כלליו השפע דאבא בליל ראשון היינו בחי' חסד דאבא שהוא עננא דאהרן הכולל כל הז' יומין אחרנין כמ"ש וה' הולך לפניהם יומ"ם וגו' אזי מאליו ישפע השפע שנתפשט השפע דרך פרט בתוך כל השיתא יומין אחרנין עד שלא יראה ולא ימצא כל חמץ ושאר בכל הז' יומין וכן הי' הסיבה הזאת שלא הספיק בצקת אבותינו להחמיץ מפני שנגלה עליהם מל"ך מלכ"י המלכיים כו' שאז לא אפשר להבצקת להחמיץ כלל ומטעם זה נצטוו לדורות באזהרת איסור חמץ בכל ז' מפני שאנו אין לנו בחי' עננא דאהרון כו' לזאת צריכ"י להמשיך בעצמי השפע דאבא בכל הז' מדות שבו ע"י אכילת מצה וביעור חמץ שלא יראה ולא ימצא בכל ז' כו' וד"ל. וזהו דתלי טעמי דאכילת מצה שלנו בכל ז' במה שלא הפסיק בצקת אבותינו להחמיץ כו' שהכל אחד רק הם לא נצטרכו להיות מוזהרים ע"ז מפני שמילמה יהי' כן משא"כ אנחנו מוזהרים באזהרת איסור חמץ ואכילת מצה כל ז' דכתיב מצות יאכל את שבעת שיאכיל את הז' יומין שבחכמה במצ"ה כו' כנ"ל וד"ל.

ו"ז ש בהגדה ברוך הוא כנגד ארבעה בני"ם דברה תורה כו' וכמ"ש בפרע"ח שזהו נגד ארבעה בני"ם של ד' עולמות אבי"ע כו' ע"ש והיינו מפני שצריכים להמשיך השפע דקטנו' דאבא דאצ"י דרך כל ד' עולמות אבי"ע עד שיגיע למטה בעש"י אלינו ממש כמ"ש בעבור זה עשה ה' ל"י ממש כנ"ל ולזאת נאמר רשע מהו אומר כו' ואף אתה הקהה את שניו ואמור לו בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים לי ולא לו אלו היה שם לא היה נגאל כו', פ"י רשע הוא בעש"ה כמ"ש בפרע"ח שכאשר ממשיכ"י השפע עד עולם העש"י שיגיע השפע לי ממש אז אמר"י לרשע בעבור זה עשה ה' ל"י דוקא ולא לו שלא תגרע השפע כ"א אלינו דוקא בלבד ולא ל"ו כי אלו הי' שם במצרים לא היה נגאל כו'.

והענין הוא, כמ"ש בפרע"ח שפרע"ה הוא בחי' עורף דאריך שיונק השפע דאריך דרך העורף והאחוריי' כו' וזה הי' ענין גלות מצרים כו' בהיות בחי' א"א דאצי' הוא למעלה מבחי' השתלשלו' אשר קמיה כולם שוין בערך הביטול שכלא חשיבי בשוה ולזאת שם הוא למעלה מבחי' המצות כדרש רז"ל ע"פ זכרנו את הדגה אשר אכלנו במצרים חנם, חנם בלא מצות [וכמו ששמע ממורו ע"פ כמ"ש במ"א ע"ש] כו' שאין ההעלא' מ"ן של המצות מגיע לשם כמ"ש אם צדקת מה תתן לו ורבו פשעיך כו' שאין תופס מקום כלל מעשה התחתוני' כו' כ"א הוא טוב ומטיב לכל לרעים ולטובים כו', ולזאת יכולי' החיצוני' לינק משם ג"כ דרך העורף ואחוריים דאריך כו' וזה הי' סוג גלות מצרים שהי' יורד השפע דאריך הטוב ומטיב לכל בשוה דרך העורף לפרעה וג' שרי' כו'. אך בצאתם ממצרים נאמ' ויוצאנו ה' ביד חזקה ובזרוע נטוי' כמ"ש בפרע"ח שנתלבשו הזרועו' דאריך באוי"א דאצי' שהי' יורד השפע עליונה בבחי' פנים לישראל בלבד ולא ירד דרך אחורי עורף דאריך לרצונם כלל, מפני שישראל קיימו המצוה ראשונה באכילת מצה שנמשך השפע ממקום שמגיע לשם העלאת מ"ן של המצות למקיימי המצות בלבד והיינו שנתלבשו הזרועות דאריך באוי"א דאצי' (ששם מקור התורה והמצות כמ"ש במ"א) וז"ש מרע"ה בתפילתו ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר ע"פ האדמה וכדרש רז"ל ע"ז ביקש משה שלא תשרה שכונה על או"ה והבטיח לו הקב"ה במאמרו גם את הדבר הזה אעשה וגו', והיינו מפני שמשה ראה אר"ך אפים שמאריך אף, אף לרשעים שהוא הטוב ומטיב לכל בשוה ולזאת יוכלו החיצונים ג"כ לינק מעורף דאריך לזאת ביקש משה שלא תשרה שכונה על או"ה, דהיינו שהי' נמשך השפע מארך אפים לצדיקים אלו ישראל בלבד ולא לרשעים שלא תשרה שכונה כמו ששרתה על בלעם הרשע אף שהי' מזוהם גדול, רק מצד שהוא מאריך אף, אף לרשעים הטוב ומטיב לכל לרעים ולטובים יכולה השכונה לשרו' אף על או"ה, לזאת לא נתיישר הדבר הזה למשה והתפלל ע"ז ונפלינו אני ועמך וגו' שהי' מאריך אף לצדיקים בלבד ולא לרשעים שלא תרד השפע דאריך דרך העורף לחצוני' כלל זולתי דרך הפנים לישראל בלבד, דהיינו שישראל בלבד דוקא יהי' יכולי' להמשיך השפע מא"א שהי' נושא עון ועובר על פשע כמו ברי"ח אלול נמשכי' י"ג מדות הרחמי' להיות נושא עון ועובר על פשע כו', וכן במעשה דמרגלי' שנאמר ויאמ' ה' סלחתי כדבריך כו', אבל לא יומשך משם לרשעי' כלל, ומזה מוכרח שאלו לא התפלל משה ע"ז הי' מארי' אף, אף לרשעים כי הוא טוב ומטיב לכל בשוה, ולזאת נאמ' ויקוד ארצה וישתחו כמארז"ל ארך אפים ראה כו' לכך השתחוה שלא יהי' מאריך אף לרשעים, זולתי לישראל בלבד, כמו בחטא העגל המשיכו השפע מאריך להיותו נושא עון, וכן בכל ר"ח אלול ממשכי' י"ג מדות הרחמי' שהם י"ג ת"ד דאריך כו' וד"ל.

וְזֶשׁ רשע מה הוא אומר מה העבודה הזאת לכם כו', ואף אתה הקהה את שיניו ואמור בעבור זה עשה הוי' לי בצאתי ממצרי' ל"י ולא ליז' אלו

הי' שם לא הי' נגאל, פי' כאשר נמשך השפע דאבא דאצי' ע"י אכילת מצה מאצי' לעשי' עד שמגיע אלינו ממש, אזי אמר לרשע שבעשי' בעבור ז"ה עשה ה' ליי דוקא ולא ליו, פי' שעתה כשנגאלו ישראל ממצרים או נתלבשו הזרועות דאריך בא"א שירד השפע דאריך בבחי' פנים לישראל בלבד ולא יוכלו החיצוני' לינק דרך העורף והאחורי' שלו כמו שנענה משה רע"ה בתפילתו וניפלינו אני ועמך וגו' שהבטיח לו הקב"ה במאמרו גם את הדבר הזה אעשה וגו' לכך אמור לרשע שזה שנמשך השפע דרך כל ד' עולמות אבי"ע עד הגעתה ליי ממש לתוכי בעשי' הוא בשבילי דוקא ולא תגיע השפע אליו כלל בשום אופן כי אלו הי' שם בצאתם ממצרי' לא הי' נגאל, שאז בזמן הגאולה נגמר הדבר שלא ינקו החיצונים פרעה וג' שריו מאחורי עורף דאריך לכך הי' מפלתן אז, לכך אילו הי' שם לא הי' נגאל, וזה הכל בעבור ז"ה ואין זה אלא מצ"ה במאמר בעבור זה לא אמרתי כו' והיינו שנתלבש השפע דארי"ך למטה במקום שהעלאת מ"ן של המצות יגיע לשם שאז אין יורד השפע זולתי לישראל בלבד משא"כ בזמן הגלות הי' פרעה יונק מעורף דאריך שלמעלה מן המצות כו' כנ"ל ולזאת בשביל המצה זכינו לזה שתרד השפע אלינו בלבד כמאמר וניפלינו אני ועמך וגו' לכך אמור לו בעבור זה עשה ה' ליי ולא לו אלו הי' שם לא הי' נגאל כנ"ל וד"ל.

בעונה"י. אחרון של פסח (ביאור מאמר התוספתא דא)

בזוהר (פ' בשלח ד' נ' ע"א). תוספתא. ויסע מלאך האלקי' וגו', עד לא אשתקע אירא דכי' ולא נהיר, אבנין נקיבין הוו סתימאן. הענין הוא, דהנה נז' בת"ז אדם דעשי' דא אדם דאצי' כו' שעולם האצי' נק' עולם העשי' לגבי עצמות אור א"ס ב"ה שעולם העקודים נק' עולם הבריאה ועולם הנקודים עולם היצי' ועולם הברודים הוא עולם האצי' עולם התיקון נק' לגבי עצמות המאציל ב"ה עולם העשי' כו'. והנה כונת התוספתא דא לבאר איך הי' תחילת בנין עולם האצי' ותיקונו ולזאת אמר עד לא אשתקע כו' אבנין נקיבין הוו סתימאן, שקורא להע"ס הנאצלי' בשם אבנין, כמשל האבן גשמי שהוא דומם והוא הפחות שבכל ד' מדרגות דצח"מ שאין למטה הימנו במדרגה כו', כך עד"מ כל בנין עולם האצי' עם הע"ס הנאצלי' והפרצופים שבו מכונה לגבי עצמות המאציל ב"ה לבחי' אבנים שהם בחי' דומם לגבי ב"ה, והיינו בחי' התחתונה שבד' מדרגות דצח"מ וכנ"ל שאצי' הוא בחי' תחתונה שבד' עולמות אבי"ע שיחשב לבחי' עשי' לגבי ב"ה לזאת מכונים בשם אבני"ם שהכל אחד (כמ"ש בע"ח שד' בחי' דצח"ס הוא כנגד ד' בחי'

אבי"ע כו' יע"ש) כו' וד"ל. אך מה שמתאר אותם בשם אבנין נקיבין הוא להיותם הכלים דע"ס דאצי' הם כלים המקבלים אור א"ס ב"ה לתוכם ממש והם מגבילים ומלבישים את השפע של אור א"ס המלוכב בתוכם ממש, ומאחר שהם כלי קיבול, והם נחשבי' לגבי עצמות המאצי' ב"ה לבחי' עשי' ודומם, לכך מתאר אותם בשם אבנין נקיבין, שהאבני"ם הם הכלי' דע"ס דאצי' הם מנוקבין שיש בתוכם חללים ונקבי' שיהי' האור א"ס ב"ה מתלבש בהם שהשפע של המאציל יהי' עוברת בתוכם ויהי' נכנס ויוצא בתוך החללי' ההם בבחי' רצוא ושוב, שזה מיירי בבחי' שפע הגבו' של המאציל ב"ה שהיא תמיד בבחי' רצוא ושוב בתוך הכלי' דע"ס הנאצלי' (לכך מתאר אותם בשם אבני"ם מנוקבי' כמשל אבן מנוקב מעבר לעבר שבחלל ההוא יוכל ליכנס וליצא אנה ואנה כו') כו' כנ"ל וד"ל.

והנה אוירא דכיא נקרא בחי' החכמה דאור א"ס ב"ה בעצמו שהוא הגבה למעלה מאד נעלה מאצי' שלכך מתאר החכמה דעצמו' אור א"ס בשם אוירא דכיא, בהיות ידוע שיש ד' בחי' יסודות ארמ"ע שהמדרגה הפחותה בגסות וגשמיות יותר הוא יסוד העפר, ולמעלה הימנו בדקות יותר הוא יסוד המים ולמעלה מן יסוד המים בדקות יותר עד שהיסוד המים נחשב לגביו לגסות וגשמיו' הוא יסוד הרוח וכו', נמצא הרוח האויר הוא יסוד הרוחני יותר מכל הב' יסודו' מ"ע הנ"ל, לזאת מתאר שפע החכמה דעצמו' אור א"ס ב"ה שהוא הגבה למעלה מאוד נעלה מאצי' בשם אוירא דכיא, כי כל השפע דאצי' מו"א ולמטה יתואר בשם מי"ם כמשי"ת לקמין בעיה מפני שיסוד המים הוא בגסו' ובגשמיו' יותר נגד יסוד הרוח הרוחני כו' לכך החכמה דאור א"ס ב"ה שלמעלה מאצי' מכונה בשם אויר' שהוא יסוד הרוח הרוחני לגבי יסוד המי"ם שבאצי' כנ"ל וד"ל. וז"ש עד לא אשתקע אוירא דכיא ולא נהיר, אבנין נקיבין הו' סתימאן פי' שאוירא דכיא הוא בחי' החכמה דעצמו' אור א"ס ב"ה הוא עיקר מקור הבנין של עולם האצי' שהוא הבונה ומהווה כל ע"ס דאצי' וממנו הם נמשכין שהוא מקורו, אך כד לא אשתקע אוירא דכיא, פי' שלא נשפל עדיין למטה לאצי' לבנות אותה מעיקרה ממש שזהו קודם התחלת האצי' עולם האצי' שלא אשתקע [פי' נשפל ל' שוקע כו'] עדיין אוירא דכי' למטה להתחיל בבנין הפרצופים דאצי', אזי האבנין נקבין הוו סתימין פי' כל הכלי' דע"ס דאצי' שמכונים בשם אבני"ם כנ"ל, שמצטרכים להיות נקיבין שיהי' כלי קיבול להשראת השפע דאור א"ס ב"ה בהן שיהי' רצוא ושוב בתוך הנקבי' והחללי' של האבני"ם כנ"ל כשלא אשתקע אוירא דכי' להתחיל בבנינו, אזי הי' כל הכלי' דע"ס דאצי' שראוי' להיות נקיבין, סתימאן עדיין. פי' שמציאות הכלי' דע"ס דאצי', הם האבנין ישנם בשלימות אך שהם עדיין סתימאן שאינן כלי קיבול להשראת אור א"ס ב"ה בהם שלא נעשה בהם נקבי' כו' כגולמות אבני' פשוטי' עד"מ, מפני שהם עדיין נעלמי' בבחי' העלם והסתר ואינן יוצאי' לידי גילוי ממש שיהי' כלי' ממש הראוי' לקבל השרא' אור א"ס ב"ה בהם מפני שזה תלי' באוירא דכיא

שהוא מקור הבנין שלהם לעשותם כלים ראויי לקבל השפע בתוכן ממש כניל והוא עדיין למעלה דלא אשתקע כו' לכך הוּו סתימאן כו' וד"ל.

תוספתא

תלת רוחין דכלילן בתלת היו שקיען. פי' בעת ההיא קודם התחלת בנין עולם האצי' דאורא דכיא עדיין לא אשתקע כניל, אזי ז"א דאצי' הוא עדיין בבחי' עבור והעלם בחי' תלת כלילין גו תלת, שלא היה מתחלק אז לששה קצוות כלל, ואף גם זאת הוּו שקיען שהם הג' גו כלילין גו ג' דז"א הוּו שקיעין בחי' העלם והסתר בבחי' עבור דלא הוּו עדיין רק בכח והעלם בלבד וד"ל.

ומיין סתימן תחות נוקבי. פי' מה שיהי' אח"כ כשתבנה ותכונן פרצוף הנוק' דז"א דאצי' בכנין ופרצוף שלם שאז יהי' הנוק' בנין פרצוף שלם בפ"ע שיורדת בכל לילה לברר ברורי נוגיה דבי"ע כמ"ש ותחן טרף לביתה וגו' ואח"כ כשנבלי' הברורי' דרפ"ח ניצוצי' שביררה בבי"ע בתוך יסוד דנוק' נעשה מהא"ח של הברורין אלו בה בחי' העלאו' מ"ן להעלות מ"ן למעלה לז"א דאצי', אזי קודם התחלת האצי' האצי' המיין נוקבין בה שיהיו אח"כ אחר גמר בנין הפרצופים דאצי' מיין נוקבי' שהנוק' יהי' מעלה מ"ן למעלה מאויי' של המתבררין כניל אבל עתה הם רק נעלמי' בה ככת והעלם בלבד כו' וזהו ומיין סתימן תחות נוקבי כו' כניל וד"ל (שמה שנקראו עתה מיין נוקביי הוא על שם העתיד ועתה הם רק בכח הנעלם תחו' נוקבי בלבד כניל).

בשבעין ותרין אתוון אתהדרו לאתרייהו. עתה קמפרש סדר התחלת הבנין דעולם האצי' שנבנה ע"י אורא דכי' הניל שהוא נשפל למטה לבנות כל הפרצופי' אלו דתיקון דאצי', אך מי הוא הגורם לזה שיומשך בחי' אורא דכי' שהוא נשגב מאוד נעלה מבחי' אצי' שהוא חכמה דעצמו' אור א"ס ב"ה כניל שישפל למטה במורד כ"כ לכונן בנין האצי', הוא בחי' ש' ע"ב שהוא מקור החסד כנודע שע"י החסד דוקא יתקרב בחי' אורא דכי' עם עולם האצי' לכונן אותו ולבנותו בשלימותו, שעיקר הקירוב וההתחברו' הוא בא ע"י מדת החסד דוקא כמ"ש וימינו תחבקני פי' קודם הזווג והיחוד הוא החיבוק שזה גורם עיקר היחוד שאח"כ כו' שהחיבוק והקירוב של אורא דכי' עם אצי' בהתחלת הבנין קודם היחוד עמו ממש, הוא ע"י מדת החסד דוקא שימינו תחבקני כו' ומזאת יסתעף אח"כ עיקר הזווג והיחוד דאורא דכי' עם עולם האצי' ממש, ולז"א בע"ב אתוון אתהדרו לאתרייהו שזה מיירי בתחילת האצי' עולם האצי' קודם היחוד דאורא דכי' עד אצי' שהתחלת

הקירוב וההתחברות הוא ש' עיי' ע"ב כמ"ש וימינו תחבנני ואח"כ יהי' עיקר היחוד ממש כמשי"ת לקמין בע"ה וד"ל.

אינן אבנין בחר שבעין ותריין דרגין, אתבקעו ואתנקיבו אבני תחות צרורא דהוא חקיק פי' לאחר שנעשה הקירוב של אוירא דכ"י הוא חכמה דעצמו' אור א"ס (חכמה דא"ק) ב"ה עם עולם האצ"י ע"י ש' ע"ב כמ"ש וימינו תחבנני וגו' אז נעשה אח"כ היחוד העיקר ממש דאשתקע אוירא דכ"י למטה לעולם האצ"י ממש ונתייחד עמו בתחלת היחוד ממש עד שנתהפך ממהותו למהות האצ"י בהגשמה יותר ואז אין נקרא אוירא דכ"י כ"א צרורא דחקיק כו' דהיינו שכל הע"ס דאצ"י מכונים בש' אבנים נגד עצמות המאציל מצד ערך חשיבותו נגדו כאבן דומם ועשייה גשמיית נחשבו כנ"ל, ולזאת מאחר דאשתקע אוירא דכ"י למטה לאצ"י להיות מתהווה הימנו ראשית חכמה דאצ"י אז על שם כללות עולם האצ"י נקרא בשם צרורא שהוא ג"כ אבן כשאר האבנים דאצ"י רק ההפרש הוא ששאר האבנין דאצ"י נקראו אבנין ניקבין, והוא נקרא צרורא דחקיק, פי' שהוא המיוחוקקי את כל האבנין דאצ"י ועושה בהם הנקבים והחללים ע"י החקיקה שלו כו' אבל הוא מכונה בשם אבן ג"כ כשאר האבנים דאצ"י ואין נקרא עוד בשם אוירא דכ"י בהיות קודם ירידתו למטה לאצ"י שהי' עדיין במקומו למעלה בחי' חכמה דאור א"ס אז הי' מכונה בשם אויר ורוח הדק ורוחני כנ"ל, אבל כיון שירד למטה להתהוות ממנו בחי' חכמה דאצ"י שנתהפך ממהותו למהות חכמה דאצ"י בבחי' הגשמה וירידה אז מכונה בשם אבן כשאר האבנין דאצ"י בהיות החכמה דאצ"י היא שוה בזה במהותה ואיכותה לאשר הספי' דאצ"י להיותם מסוג אחד בחי' אבנים שכדומם ועשייה נחשבו קמי' עצמות המאציל ב"ה וכמ"ש כולם בחכמה עשית שאף החכמה דאצ"י נחשבת לבחי' עשייה גשמיית נגדו ית'. אך זאת היתרון של החכמה דאצ"י על שאר הספי' דאצ"י שהיא נקראת צרורא דחקיק, והם נקראים אבנין דאתבקעו ואתנקיבו תחות ההוא צרורא דחקיק, פי' שבחי' יסוד אבא דאצ"י נקרא צרורא דחקיק שהוא החוקק כל הנקבי' והחללי' בהאבנים דאצ"י לעשותם כלים ראויים לקבל השפע לתוכן דרך הנקבי' ההם ולכך צריכי' הנקבי' שבהאבנים להיות מפולשי' מעבר לעבר בכדי שתרד השפע ותעבור מהשני לשלישי כו' וכמ"ש במרע"ה וירא ראשית לו כי שם חלקת מחוקק ספון וגו' שבחי' משי"ה הוא בחי' יסוד אבא דאצ"י כנודע שהוא המחוקק האבנים דאצ"י שהוא מקור הבנין דאצ"י וזהו בחי' צרורא דחקיק כו' כנ"ל וד"ל.

והענין הוא דהנה אבנא תחות צרורא הוא בחי' בינה דאצ"י דאתבקע ואתנקיב ע"י הצרורא דחקיק פי' תשבי"כ משכנה ושרשה הוא ביסוד

ש' ע"י: אולי ע"י ש'.

המיוחוקק: אינו ברור בהכתי' ואוצ'ל המחוקק.

אבא דאצי' שהיא תורת משה רע"ה כי אורי' מחכמה דאצי' נפקא ותשבוע"פ היא בבחי' אימא עילאה דאצי' כנודע שבתשבוע"פ היא מקבל השפע מתשב"כ, והיינו שאימא עלאה דאצי' מקבלת השפע מחכמה עלאה אבא דאצי' וזהו הנקב שבאבנא תחות צרורא דהוא חקיק, היינו בחי' החקיקה היסוד אבא דאצי' שחוקק באימא דאצי' להשלימה לכלי גמורה להיות ראוי' לקבל השפע שלו לתוכה וכמרז"ל אין אשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי כו' וכמ"ש כי בועליך עושיך אמר ה' וגו' שתחלה הי' האבנא הוה סתימא שלא הי' בה נקב וחלל ליקלט השפע לתוכה (כאבן הפשוט הגולמא כו') ועתה על החקיקה דצור עלאה הוא אבא דאצי' נחקק בה נקב וחלל לקבל השפע לתוכה ממש, אך הנקב נעשה מפולש מעבר לעבר, דהיינו שיקלט השפע לתוכה ויעבור הימנה אל תוך המדו' דאצי' שבלבל זה מצטרך להיות כלי ראוי' כזאת שיהי' בהנקב מעבר לעבר עד"מ לקבל השפע לתוכה ואח"כ להשפיע לזולתו כנ"ל.

וכ"ן עד"מ בנפש האדם, המשכיל על כל דבר טוב, כשישכיל איזה השכלה נפלאה ויקלוט ההשכלה לתוך המוח שכלו ורוח בינתו היטב להבין השכל ההוא לאשורו, הנה עצמו' ההשכלה שהשכיל המשכיל ההוא נקראת בחי' כח החכמה עצמה שהיא בעצמה אין מצטרכת לשום הבנה והשגה זולתי כמות שהיא בעצמה בלתי כלי השגה היא עצמי' החכמה בעצמה, ולא תשתנה כלל לעולם אך המקבל את עצמו' החכמה ההיא מצטרך לקבל אותה לתוך כלי השגתו ורוח בינתו, להכיל את אור החכמה ההוא ולתפוס אותה בהבנתו היטב, ולזאת יקרא המוח של המקבל החכמה ומבינה בחי' אבן נקוב עד"מ דכמו האבן הנקוב יוכל לקבל לתוכו מים וכדומ' לו ולהיות עובר הימנו לזולתו דרך הנקב המפולש מעבר לעבר כך ממש המוח של המקבל הוא מקבל עצמו' השכל ההוא לתוך מוח השגתו ורוח בינתו (שאו עצמי' ההשכלה מלובש בכלי המקבל שהוא הבנת השכל שבבינה מלביש לחכמה כו' שיקלט בתוכו ממש ואח"כ תעבור השפע של ההשכלה ההיא ממוח בינתו לתוך המדות דהיינו שע"ז שהשכל בהשכלה ההיא יתפעל אח"כ באהבה או יראה כו' ודומיהו לכך מצטרך להיות כי השגתו כאבן מנוקב מעבר לעבר להיות ראוי' לקבל וליקלוט השפע של עצמו' ההשכלה לתוכה ואח"כ להשפיע לזולתה לתוך המדות כו' וד"ל. כך ממש עד"מ למעלה דצרורא דחקיק הוא בחי' יסוד אבא דאצי' חוקק בבינה דאצי' להשלימה לכלי גמורה להיותה ראוי' לקלוט השפע שלו לתוכה ולהשפיע לזולתה לתוך המדות דאצי' כאבן המנוקב מעבר לעבר כו' כנ"ל והיינו תשב"כ הוא הצרורא דחקיק ותשבוע"פ הוא האבנא תחות צרורא דאתבקע ואתנקיב כנ"ל וד"ל.

ביאור הענין, הנה כתי' אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר ענו לה באר חפרוה שרים כרוה נדיבי עם במחוקק וגו', פ"י באר זהו בחי' הנוק' דז"א דאצי' שחפרוה שרי' במחוקק זה משה שנק' מחוקק כמ"ש חלקת

מחוקק ספון וגו', והיינו שהתהוות מדת מלכות היא הנוק' דז"א דאצי' הוא מיסוד אבא דאצי' כי אבא יסד ברתא דוקא, שעיקר היסוד דנוק' דז"א הוא מאבא דאצי', והיינו שיסוד דאבא דאצי' הוא המחוקק את הבאר הוא הנוק' דאצי', וע"י החקיקה זו דוקא נעשה כלי דוקא, והענין הוא דהנה כתי' מלכותך מלכות כ"ע וגו' שמקור התהוות כל הנפעלי' דבי"ע, אשר הם נבראי' בע"ג ותכלית ומחודשי' מאין ליש נפרדים ממש כנודע, הוא מדת מלכות דאצי' שהיא מקורן המפעיל אותם להיותם מחודשים מאין המוחלט ליש נפרד ממש ולהיותם בע"ג ותכלית מה שא"א להם להתהוות מעצמות אור א"ס ב"ה שלא ע"י ממוצע היא מדת מלכות דאצי', מפני שאין להם ערך ויחוס אל עצמות אור א"ס שכשמו כן הוא שאין לו סוף ותכלה כלל, והוא קדמון ונצחי' אשר א"א להתמשך ממנו הנברא הבע"ג ונפרד והוה ונפסד כו' זולתו היה נמשך הימנו כדמותו וצלמו בחי' מהות א"ס (כי א"א להתמשך מבחי' א"ס עצמו' בחי' בע"ג כו') שיהי' מתפשט עד אין קץ בלי גבול ותכלית כו' ולזאת מצטרך להיות בחי' ממוצע בין עצמו' אור א"ס להנפעלי' דבי"ע, היינו בחי' מדת מלכות דאצי' שהיא מקבלת השפע של אור א"ס לתוכה ומשפעת בבי"ע להתהוות הנפעלי' דבי"ע (כי אין מלך בלא עם כו' כמ"ש במ"א) וממנה דוקא יכולי' להתהוות הנפעלי' דבי"ע המחודשים מאין ליש נפרד ממש ולהיותם בע"ג ותכלית, כמו המלאכי' דבי"ע שלכולם יש גבול ותכלית הן בבחי' הגופי' הוא הכלים שלהם כמ"ש בזוהר שסנדלפוין גבוה מהלך ת"ק שנה כו' ודומיהו, והן בבחי' ההשגה שלהם יש גבול ותכלית כנודע, וכ"ז לא היה אפשר להתמשך זולתי ממדת מלכות דאצי' דוקא שהיא מקור דבי"ע וע"ז נאמ' מלכותך מלכו' כל עולמי' וגו' כנ"ל.

אך בהיות מדת מלכותו דאצי' היא נמנה בין הע"ס דאצי' שנקראת מדת מלכות שנחשבת למדה כשאר המדו' דאצי' ולזאת מאחר ששרש ומקור דבי"ע הוא מדת מלכות דאצי' כנ"ל היה מצטרך להיות כל ההתהוות דבי"ע מהות אחד פשוט ממש בלי התחלקו' כלל כמהות המקור היא מדת מלכות דאצי' שהיא מדה אחת פשוט בתכלי' הפשיטות [כמשל המדה שבנפש האדם שהיא פשוטה מהות א' בלי התחלקות כלל כמו מדת האהבה הוא עצם א' פשוט מהות האהבה וכן היראה ודומיהו] ומאין ימצא בחי' הרבוי וההתחלקות שונות דבי"ע מינים ממינים שונים כמהותן ואיכותן נבדלי' זמ"ז בתכלית ההבדל והפירוד עד שאין האחד דומה למהות חבירו כלל ואף במלאכי' עליוני' כתיב היש מספר לגדודיו וגו' אלף אלפי ישמשוני' וריבוא רבבין קדמוהי וגו' נמצא ימצא בהם בחי' הרבוי וההתחלקות לאלפי' ורבבות כתות של מלאכים ואף בכת א' מספר אלף אלפים שבו אין האחד דומה לחבירו בדמותו וצלמו כלל שכל אור"א נבדל במהותו ואיכותו ודעתו משל חבירו כו' וכיוצא בזה למטה בעשי' ימצא מספר הברואים אין קץ ומינים ממינים שונים כו'. ומעתה צריך להבין היטב, איך יוכל להתמשך רבוי ההתחלקו' והפירוד מעצם אחד פשוט בתכלית הפשיטו' היא מדת מלכו' דאצי' שהי' מצטרך

להיות כולם עצם אחד פשוט כמהו' מקורב ממש כו', אך הענין הוא דבאמת אם היו נמשכי' מעצמו' המדה של מלכו' דאצי' כמו שהיא פשוטה בתכלי' הפשוטי' עצם אחד הי' באמת כך, אך לזאת שזה בחי' אבא דאצי' בעיקר היסוד שלו להיות מחוקק אותה בהתחלקות צרופי אותיו' החקיקה של בעל המחוקק הוא אבא דאצי' שחקק בה עשרה מאמרו' שבהן נבראו כל העולמות כולן דבי'ע כמ'ש ויאמר אלקי' יהי' אור כו' יהי' רקיע כו' שעשרה מאמרו' אלו נחקקו במדת מלכות דאצי' מבעל המחוקק הוא אבא דאצי' שתחלק השפע שלה בבחי' התחלקות שונות כפי שינוי ההתחלקות של האותיו' דעשרה מאמרות שויאמר יהי אור משונה במהותו ואיכותו ממאמר יהי רקיע ודומיהן ולזאת גם הנפעלי' דבי'ע משונים זמ'ז ברבוי ופרוד ההתחלקות שונות זמ'ז כאופן שינויי צרופי אותיו' שבמל' דאצי' מקורם שהאור הנפעל ממאמר יהי אור נבדל מן מהו' הרקיע שנפעל ממאמר יהי' רקיע כו' וכן כולן (בהתחלקות דרך פרט אף שהם ממאמר א' בשינוי' חלופיהן ותמורותיהן כו'), שזה גורם בחי' החקיקה דאבא בעל המחוקק שחקק בה עשרה מאמרות להשלימה לכלי גמורה להיות נמשך הימנה רבוי ההתחלקות שונות של הנפעלי' דבי'ע והיינו כמ'ש בדבר ה' שמים נעשו וג' בדבר ה' דוקא הם האותיו' דעשרה מאמרו' שנחקקו בה ע'י בעל המחוקק [לא ממדת מלכות עצמה כו' כיא מדבר ה' ודו'ק], וזהו באר חפרוה שרי' כרוה נדיבי עם במחוקק וגו' כנ"ל והי' כמשל התינוק כשנולד שאין לו דבור זולתי קול פשוט בלבד וכששלמו ימי יניקה שלו שינק חלב אמו היינו כ"ד חדש אזי יתחיל לדבר והוא מפני ששרש התחלקות הקול פשוט בצרופי' אותיו' הדבור נמשך מעצמו' שרש החכמה שבנפש כי אבא יסד ברתא, ולזאת מצטרך לינק חלב אמו שהוא מדרגה גבוה ונעלה שמגדל עצמו' המוחי' שלו בכדי שיומשך משם בחי' צרופי אותיו' הדבור משאיכ קודם ששלמו ימי יניקה אף שיש לו שכל לא נמצא בו התחלקות צרופי אותיו' הדיבור זולתי קול פשוט בלבד בלי התחלקות כלל, כך עדי'מ למעלה עיקר היסוד שלמדת מלכות דאצי' והשלימו' שלה הוא מאבא דאצי' שהוא יסד ברתא והיינו ע"י החקיקה שמחוקק בה בחי' צרופי אותיו' של הדיבור והם הם עשרה מאמרו' שבהן נברא העולמו' בי'ע בבחי' רבוי והתחלקות משאיכ בלא"ה הי' בחי' משך קול פשוט בלי התחלקות דעצמ' המדה [של מלכו' ולא הי' נתהוה הימנה זולת במהו' אחד פשוט בלבד כנ"ל] כו' כנ"ל וד"ל.

וכמ"כ הוא למעלה ממש, באבנא דאתבקע ואתנקיב תחות צרורא דחקיק דהיינו כנ"ל שבינה הוא האבנה תחו' צרורא שיסוד אבא הוא החקוק אותה להשלימה לכלי גמורה להיות כאבן נקוב מעבר לעבר להיותה יכולה לקבל ולקלוט השפע דאבא לתוכה ולהשפיעה לזולתה לתוך המדו' דאצי' וכנ"ל בארוכה והיינו בחי' תשב"כ ותושבע'פ נק' אבנא דאתנקיב תחו' צרורא שמקבלת השפע מתשב"כ ותשב"כ היא תורת משה רע"ה היא צרורא דחקיק וכנ"ל וד"ל.

תוספתא

ואתכנפו דרגין ואתעבידו כגופיא חדא, פי' זהו קודם גמר התיקון דאצי' שתיבנה ותכונן כל עולם האצי' בבחי' פרצופי' שלימים שזהו תוכן השלימות של התיקון דאצי' ויהי' נמצא התחלקות ג' קוין ימין ושמאל ואמצע ויהי' כל ספי' כלולה מי' כו' כ"א יהי' עדיין בחי' עולם התהיז שהי' רק י' נקודות בלבד ואף הם הי' מחוברין כגוף אחד מבלי התחלקות כלל שהי' נכללי' כולם כאחד ממש וזהו כונת ואתכנפו דרגין ואתעבידו כגופא חדא כו' כניל וד"ל.

תוספתא

לבתר אתפלגו ואתעבידו תרין דרגין, פי' זהו לאחר גמר התיקון דאצי' שנתחלקו בבחי' הפרצופי' דאצי' להיות כל פרצוף ופרצוף בפ"ע וזהו לבתר פי' לאחר גמר התיקון דאצי' אתפלגו ואתעבידו תרין דרגין, היינו שנתחלק ז"א דאצי' לב' פרצופי' פרצוף דידה ופרצוף הנוק' דז"א שנעשה פרצוף בפ"ע שננסרה ממנו להיותה בנין פרצוף בפ"ע משא"כ קודם היתה נכללת בפרצוף ז"א והי' לאחד ממש כנודע ולא היתה עולה בשם פרצוף בפ"ע, זולתי לאח"כ נתחלקו לב' פרצופי' זוין דאצי' כניל וד"ל.

פליגתא מיא אגלידו, ופליגתא אשתקעו. פי' החלק העליון שנתחלק להיות פרצוף בפ"ע היינו ז"א דאצי' נקרא פלוגתא מיא אגלידו, שלזאת שינה בכינוייהו לכנותן בשם מיים (ולא אבנים כו') ולא זכר הכינוי הזה קודם לכן, הוא מפני שבז"א דאצי' החסדים מרובים על הגבורו' ומתגברים החסדים על הגבורו' שעיקר הבנין דז"א הוא מחסדי' דוקא וכמ"ש בזוהר לקמן ע"פ והבריח התיכון וגו' דא יעקב כו' ארחין דהוא מלכא אנפוי נהירין כשמשא תדיר כו' ע"ש שהחסדי' דז"א הם מגולין יותר דאנפוי דמלכא נהירין והגבורו' נעלמי' בו בהעלם והסתר יע"ש, לכך מכונה אותו בשם מיים דוקא שמכונה ע"ש החסדי' שבו שהם מרובי' והעיקר שבו ומיים הם בחי' חסדי' הירדין ממקום גבוה למקום נמוך כו' כנודע.

ו"ש פלוגתא מיא אגלידו, הענין הוא, דהנה כתיב במרכבת יחזקאל הנביא ע"ה ודמות על ראשי החיה כעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם מלמעלה ותחת הרקיע כנפיהם ישרות וגו' פי' בחי' הקר"ח היא היא למעלה בחי' תכלית הביטול כי קר"ח הוא אותיו' חר"ק וחר"ק הוא גז' בתיקוני' שהוא נצח ענף החכמה שהיא תכלית הביטול כצורת החר"ק שהוא נקודה אחת עומדת תחת האותיות (כן שמע מכן מורו ר' אברהם ז"ל). וביאור הדבר הוא, בהיות ידוע כל מדרי' ההשתלשלות עילה ועלול שהעלול מקבל השפע מעילות ומשפיע לזולתו להעלול המקבל המינו וכן בכל סדרי ההשתלשלות

מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין כנודע אך בהיות העלול תשוקתו תמיד להתעלות ולהתקרב ולהדבק בעילתו ליכלל בו ממש ואזי כשמתעלה העלול להכלל ולהבטל בתכלי הביטול בעילתו עד שנדבק ונכלל בו ממש עד שאינו עולה בשם בפ"ע כנודע, או מכונה העלול בעודו נכלל ודבוק בעילתו בשם קרח כמשל המים שהולכין במרוצה והתפשטות כל הנהרות המושכין כו' וכיון שנקרשו ונעשו בחי' קרח אזי יעמדו על מעמדם ולא יתפשטו עוד כלל זולתי יעמדו בקרחם במעמד אחד, כך למעלה כשהעלול נפרד בפ"ע אזי מכונה בשם מים ההולכין במרוצה והתפשטות שיש לו בחי' התפשטות שיכול להתפשט השפע שלו לזולתו להעלול המקבל הימנו, אבל כיון שנתעלה ונתכלל בתכלי הביטול וההתכללות בעילתו עד שנתבטל לגמרי ממהותו ואיכותו מרב אורו של העילה שאין לו ערך אלי' כלל, אזי מכונה בשם קר"ח דאגלילו מי"א שאין לו התפשטות עוד ואינו יכול או להתפשט ולהשפיע לזולתו, מאחר שהוא בעצמו נתבטל מכל וכל בלי הרגשת עצמו כלל עד שאינו עולה בשם דבר בפ"ע כלל איך יוכל להתפשט א"ע להשפיע השפע שלו לזולתו ולזאת מכונה אז בשם קר"ח כמו מים שנקרשו בקרחם שיעמדו מליך שאין לה התפשטו' עוד והיינו מגודל עוצם הביטול במקורו בבחי' קרירות ונחת שהוא תכלית הביטול בלי הרגשי מהותו כלל עד שאין לו התפשטו' עוד כ"א יעמוד על מעמד א' ולא ינוע אנה ואנה כלל, והיינו בחי' קר"ח שלמעלה דאגלילו מי"א מחמת הקרר' והביטול האמיתי במקורם שנתבטלו מכל וכל לכך יעמדו על מעמדן ולא יתפשטו עוד למטה כנ"ל. וה"ז כמשל במלך ב"ו שהסריסים העומדים ראשונה במלכות הרואי' פני המלך יעמדו לדממה לפני המלך ולא ינועו אנה ואנה בתנועה קלה וכ"ש בדבור א' לחבירו שזה מהנמנע אצליהם שיפנו לדבר עם הא' מהשרים בפני המלך כו' והיינו כמ"ש ואחר האש קול דממה דקה דתמן קאתי מלכא שזהו תכלית הביטול כנודע שא"א לדבר ולהשפיע לזולתו בעת שעומד לפני המלך ומתבטל ממהותו לגמרי מכל וכל זולתו עומד בדממה ושתיקה בלבד. (או כמו עדי"מ המתפלל בכונה עצומה ובדביקות נפלאה בבחי' רצוא למעלה שאזי אינו יכול לדבר ולהשפיע לזולתו כו'), אך אין המשל דומה לנמשל כלל לא מיני' ולא מקצתיה שלמעלה בנמשל הוא יותר נפלא הביטול של העלול בעילתו אין קץ עד שאין כולי' לתאר הביטול הזה אף בשם קול דממה דקה כ"א שנתבטל לגמרי ממהותו מכל וכל עד שאינו עולה בש' דבר בפ"ע כלל, וזהו ענין הקר"ח שלמעלה דאגלילו מי"א שנעצרי' מלהתפשט למטה מחמת גודל עוצם הקרירו' שמתקררה השפע בתכלי הביטול האמיתי במקורה כנ"ל וד"ל.

ו"ז ש' במרכבת יחזקאל ועל ראשי החיה כעין הקרח הנורא וגו' שזהו תכלי' השלימו' דראייתו של יחזקאל הנביא ע"ה הנודע שהמרכבה של יחזקאל שראה הוא בבריאה ויצירה בלבד שהמה האופנים וחיות הקדש דבריאה ויצירה שהאופנים הם למטה מן החיות כנודע, ותכלי' השלימות

מדרגה הנעלה שבראייתו הוא הרקיע שעל ראשי החיות כעין הקרח הנורא שלא ראה עוד למעלה מזה כו'.

והענין הוא שכל מה שלמטה יותר במדרגה אזי הביטול הוא ב"ש והרגשה יותר מן הביטול של העליון במדרגה כנודע וכן עד רום המעלות ולזאת תכלית השפלות שבמדרגות שראה יחזקאל הם האופנים שלמטה מכולם ולזאת נאמ' והאופני' ברעש גדול מתנשאי' וגו' ברעש גדול שהוא לא ברע"ש ה' שאינו תכלית הביטול האמיתי שנורגש הביטול בבחי' הרגשה שהוא הרע"ש גדול שלהם וד"ל, ולמעלה מהם הם החיות שהביטול שלהם הוא יותר נעלה דהיינו שאינו ברע"ש גדול והרגשה כ"כ כ"א בחשאי ונחת יותר וכמ"ש והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק וגו' שאינו נרגש כ"כ ל"ש ודבר בהרע"ש גדול של האופני' הנ"ל, אך אעפ"כ ימצא בהם מעט הרגשה דבר מ"ה דהיינו בחי' התנועה שלהם שמתנונע' תמיד ברו"ש כמראה הבזק שיש בהם תנועה והרגש' דבר מ"ה שלא נתבטלו במציאו' לגמרי בתכלית הביטול מכל וכל אבל תכלית השלימות של הביטול האמיתי הוא בחי' הרקיע שעל ראשי החיות בבחי' מקיף עליהם מלמעלה שהוא כעין הקרח הנורא דאגלידו מ"א שזהו תכלית השלימות של הביטול האמיתי שאין למעלה הימנו שאין בהמים הם השפע עליונה שעל ראשי החיות לא תנועה ולא הרגשה כלל כ"א שנתבטלו ממהותן לגמרי מכל וכל בתכלית הביטול האמיתי בקרירו' ונחת עד שנקרשו ונקרחו מרוב הקרירות של הביטול שלהם ויעמדו בלי תנועה והרגשת המהות כלל כנוליד זו העומד מרוב הקרח הנורא ונעצר מלהתפשט למטה במורד מחמת גודל עוצם הביטול בלי הרגשות כלל, וזהו תכלית העלוי שבמדרגות שראה יחזקאל שהוא הרקיע הנטוי על ראשי החיות כעין הקרח שהוא בחי' הפרסא המבדלת בין אצי' לבריאה כו' וכמשי"ת לקמן בע"ה.

והנה כתיב משליך קרחו כפיתים וגו', פי' המאצי' ב"ה משליך מבחי' הקרח שלו הנורא שהוא בחי' תכלית השלימות של הביטול האמיתי לכל הנבראים שבכ"ע אף לאותן שהעבודה שלהם ברע"ש גדול הנרגש ליש ודבר מ"ה כמו האופנים וחיות ודומיהן. פתיתים פתיתים, שמצטרך להיות נמצא בחי' הביטול האמיתי של בחי' הקרח הנורא בכל המדרגות שונות דבי"ע אך השיעור והמדה של הקר"ח כמה יומשך לכאז"א כפי חלק וחלק לכל חד וחד לפום שיעורי' דילי' שלזה נותן חלק גדול יותר ולזה חלק קטן יותר כו' הכל כפי המדה והשיעור המצטרך לכאז"א כפום שיעורי' דילי' וז"ס משליך קרחו כפיתים שמשליכו פתיתים פתיתים לכל חד וחד לפום שיעורי' דילי' כו' כנ"ל וד"ל.

ובזה יובן הטיב דברי התוספתא הנ"ל דפלגותא מיא אגלידו, והיינו כנודע שהאצלת עולם האצי' הוא בכדי שיוכלו להתהוות עולמו' הנפרדיים

דביע מה דלא סגי בלא"ה אשר אין ערוך וכשמו כן הוא אין לו תחלה ואין לו תכלה ואיך יומשך הימנו הנבראי' המחוודשי' מאין לייש נפרד ממ"ש ובעיג ותכלית וא"א זולת דרך הממוצע הוא עולם האצי' הממוצע בין המאצי' ב"ה לעולמו' בייע שמאחר שיורד השפע דרך הממוצע הוא עולם האצי' אזי מתעבה ומתגשם השפע שיוכל להתמשך המנה בעיג ותכלית כנ"ל, אך אף גם זאת בחי' חלק העליון הוא ז"א דאצי' הוא נגליד ונעשה קריח שהוא תכלית הביטול שלו לגבי עצמותו אור א"ס המלובש בו אשר הוא רק הארה בעלמא המינו וכלא חשיב קמי' כנודע. וא"א לז"א לירד ולהתפשט למטה לבייע מגודל עוצם הביטול שלו במקורו עצמו' אור א"ס ב"ה המלובש בו עד דאגלידו מי"א הוא השפע דז"א דאצי' בתכלית הקיררו' והביטול האמיתי כעין הקרח הנורא שהמיים נעצרים מלהתפשט למטה ועומדי' על מעדם בתכלי' הביטול שלהם כנ"ל וכמ"ש לך ה' הגדולה והגבורה והתת' וגו' שהו' המדות דז"א דאצי' שבטלים בתכלית הביטול אל עצמו' המאציל ב"ה וזהו לך הוי' ממש בטליו, דאיהו וגרמוהי חד ממש שמתאחד' בו בתכלית הביטול והיחוד עד דאגלידו מי"א ואינו יכולי' להתפשט בבייע בשום אופן כלל וכנ"ל, ואף שיש בחי' עליות וירידות בז"א הוא הכל בעולם האצי' עצמו אבל מעולם לא יתפשט במורד למטה לבייע מטעם הנ"ל, והגם שמאיר הארתו בו' ימי המעשה דרך הפרטא לבייע שביום ראשון מתגלה מדת החסד דז"א דאצי' כו' וביום שני מדת הגבורה כו' הנה אין מתגלה רק הארה בעלמא מן המדות דאצי' ולא מעצם עצמו' של ז"א דאצי' שנעצר באצי' לעולם ואין יוכל להתפשט למטה דאגלידו מי"א כעין הקרח הנורא כו' כנ"ל וד"ל.

ופלגותא אשתקעו, זהו בחי' חלק התחתון שלו שהוא פרצוף הנק' דז"א שנתחלקה ממנו להיות כבנין פרצוף בפיע שהיא יורדת למטה בבייע ממש שבוקעת המסך והפרגוד המפסיק בין אצי' לבייע ויורדת לבייע ולהחיותם ולכרר ברורין כמ"ש תתן טרף לביתה וגו' זהו ופלגותא אשתקעו ממש שירדה בסתר המדרגה לבייע להחיותם ולכרר ברורין כנ"ל וד"ל.

אלין סליקו ואלין נחתי, פי' בחי' ז"א דאצי' הוא פלגותא מי"א דאגלידו בתכלי' הביטול לעמוד שם לעולם כעין הקרח הנורא אילו פלגותא דאגלידו סליקו שהם תמיד בבחי' הביטול באצי' ועומדי' שם לעולם כמים הנקרשי' שיעמדו לעולם כו' ואלין נחתו הוא פלגותא דאשתקעו דהיינו בחי' הנוק' שיורדת לבייע להחיותם כנ"ל ובזאת השמענו גדולתו ית' שאף שתיקן את עולם האצי' שיתמצע בינו לבין עולמו' הנפרדי' כנ"ל אעפ"כ פלגותא דמיא דז"א דאצי' אגלידו בתכלית הביטול ולא ירדו לעולם, זולתי פלגותא תתאה אשתקעו.

מהכא שרא עלמא לאתפלגא, זהו בחי' התחלקות הפרצופי' דזוין דפלגא דלעילא אגלידיו ודלתתא אשתקעו, שזהו התחלקותם לב' פרצופים משאיכ קודם הי' נכללי' כאחד כניל ודיל.

צרוּרָא אחרא אית לעילא, והיא גליפא בעיב תחומן דגושפנקא תקיפיא (פי' זהו חותם הגבורי') ובהון שקיען גלגולי דימא כד נטלין אתפלגי לד' זיוויין פלגו חדא סליק ופלגו נחית יע"ש. פי' זהו למטה בד' מחנה שכינה שהם ד' רוחו' של הבקר דיים ש"ש שהים עומד עליהם מלמעלה הוא מדת מלכות דאצי' שנקראת יים כנודע, וגלגלי דימא הם שעי' מתנהג כל ההנהגו' דבייע כו', ובהיות נתיל ע"פ ועל ראשי החיה נטוי כעין הקרח הנורא, שהפרסא המפסקת בין אצי' לבריאה שתחת מדת מלכות דאצי' היא נקרא' הקר'ח הנורא שנעשה כאן למטה כמו למעלה דפלגא התחתון שבשפע שמגיע ויורד למטה לעולמות בייע כו' והיינו כמיש נעשה אדם בצלמינו כדמותינו וגו' שמצטרך להיות הדמו'ת הוא מדת מלכות דאצי' כנודע דוגמת הצלם הוא ז"א דאצי' שכמו בז"א פלגא מי' אגלידא ודא סליק ופלגא אשתקע כו' כך למטה במלכות דאצי' פלגא סליק הוא הקרח הנורא הנטוי על ראשי החי' דאגלידא מיא ופלגא נחית כניל, וז"ש במרכבת יחזקאל ותחת הרקיע כנפיהם ישרות שתחת הרקיע שכעין הקרח דוקא תחתיו כנפיהם ישרו' ששם ימצא בחי' התנועה דרו"ש של החיות שמתנוענעי' בכנפיהם שזה אינו תכלי' אמתת הביטול כניל אבל הרקיע עצמו שלמעלה מהם שעל ראשיהם נטוי הוא כעין הקרח הנורא שזה תכלית הביטול האמת כניל ודיל.

כדין ויסע מלאך האלקים וגו', פי' ישראל הוא בחי' ז"א דאצי' כנודע וכתי' וה' הולך לפניהם יומם שהלך לפני מחנה ישראל זהו בחי' מלכות דאצי' שלמטה מז"א דאצי' שהיא נקראת מלאך האלקים כנודע, אך בעת שרדפו מצרים אחריהם, כנודע שיניקת החיצוני' הוא מאחורי' דקדושה דוקא או נתעלה בחי' מלכות דאצי' שנק' מלאך אלק' ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחוריהם פי' מה שהיה להם לפנימי נתעלה ונעשה בחי' מקיף עליהם בכדי להגין מיניקת החיצוני' הם המצריי"ם שלא ינקו מהם מהאחוריהם דוקא ובהיות ידוע שהמקיף דוחה ומסמא עיני החיצוני' מרוב אורו כמשל אור השמש המסמא מי שמביט בעצם האור הגדול שלה כמיש בפרע"ח לזאת נתעלה בחי' מלכו' דאצי' שהיתה להם לפנימי' כמיש ההולך לפני מתנה ישראל, להיות להם למקיף להגין מיניקת החיצונים העומדי' מאחוריהם בכדי לגרשם ולסמא עיניהם כו' כניל ודיל.

בעזרה"י (באור על החוספתא הנ"ל באופן אחר דלא כמק"מ)

להבין שרש הדברים הנ"ל בחוספתא באור באר היטב באופן אחר, הנה אבין
הוא א' בין פי' כי המלוי דשם מ"ה הם אלפין כנודע מ"ש בפרע"ח
בהגדה שפ' באפיקומין כו' שכאשר מצטרכי' לרמוז על איזה שם במה שיוצא
מכללו בשינוי המלוי שלו הוא מרומז באות שהוא שבו ניכר עיקר השינוי
שלו כמו המלוי דש' מ"ה ועיקר השינוי שלו משאר השמו' הוא במה שמילוי
הם אלפיין לכך כשמצטרך לרמוז על ש' מה מרמזי' באות א' ועד"ז כולן
ולואת מרומז ש' מ"ה בא' שבאבין דהיינו א' הוא הארת ש' מ"ה שמילוי
אלפיין ובין וזהו א' בין וד"ל.

והענין הוא, דהנה ידוע שכל העלא' מ"ן הוא מש' ב"ן שהוא הנוק' דז"א
דאצי' שמעלה מ"ן בהא"ח של הניצוצין דתה"ו שמתבררי' ונבלעי'
בו להיות מהם בחי' העלאת מ"ן בש' ב"ן, וכל השפעת מ"ד הוא מש' מ"ה
הדכר דאצי' כו' והיינו מפני שעיקר השבירה דתה"ו היה בבחי' המלכי' בלבד
כמ"ש אלה המלכים אשר מלכו וגו' וימת וגו' וימלוך וגו' דהיינו בבחי'
מלכות דע"ס דתה"ו שהיא בחי' תחתונה שבהן בחי' הנוק' שבהן ולואת
כשנשברו הכלי' דו' מלכים קדמאי' נפלו למטה לש' ב"ן דאצי' דוקא [ומשם
נתפשטו לבי"ע כנודע ולואת מתבררי' הם ונבלעים בשם ב"ן דוקא להיות
נעשה מהם בו בחי' העלא' מ"ן אל הדכר הוא ש' מ"ה דאצי' ואח"כ נמשך
מ"ד מש' מ"ה דאצי' להמתיק הגבורות דמ"ן דב"ן וכשנתחברו מ"ן דב"ן
ומ"ד דמ"ה ביחד אז נמתקין הגבורו' דב"ן ואז נקראי' כאחד (פי' הגבור'
דב"ן שנמתקו במ"ד דמ"ה) בחי' אבין א' ב"ן דהיינו הגבורות דמ"ן דב"ן
נמתקו בא' הוא הארת שם מ"ה הממתקין כנ"ל וד"ל.

באור הענין, הנה מבשרי אחזה אלקה, דכמו עדי"מ בנפש האדם המלוכשת
בגוף החומריי' בעה"ז שע"י המאכלי' שאוכל האדם וחי בהם יתנו
אומץ וכח לבעליהן לעבוד ה' בתפילה מעומק ההתבוננו' והתלהבות רשפי
אש של הלב באהבה רבה לה' ית' דהיינו ע"י ההתבוננות בק"ש איך שהוי'
אלקינו הוי"י אחי"ד לואת יתעורר לבכו באהבה וחפץ לה' ית' כמ"ש בק"ש
להלו' ואהבת את ה' אלקיך וגו', שאלמלא יתענה ג' או ד' ימים יחלוש מוחו
ולבו ולא ישאר בו עוד רוח הבינה והשגה בגדולת ה' ית' וכח ההתלהבות
של הלב נמצא שמה שהשכל מתבונן בגדולתו ית' והלב בוער בשלהבת עזה
בתפלה הוא מגרם וסיבת המאכלי' גשמי' שאכל שהם הנותני' בו הכח הזה
לחזק מוחו ולבו בתפלה כנ"ל, וזהו ענין הניצוצין דתה"ו שנפלו דרך שבירה
לנוג"ה דבי"ע המה כל מאכלות המותרות שמתבררין ע"י אכילת האדם
המברר אותם באכילתו שנתהפכו לדם הנפש ומוסיפי' בו כח אומץ במוחו
ולבו שיתפלל בכונה עצומה ועומק הלב כו' שהמאכל הגשמי נתברר

ונתהפך לבחי' קדושה ממש הוא בחי' האחד' כו' ואהבית' כו' שנקבעו בנפשו
 שזה האחד ואהבית' נקבעו בו מן כח המאכלי' דוקא כנ"ל. וזהו ענין העלא'
 מ'ן מרפ"ח ניצוצין שנתבררו ע"י אכילת האדם ועי"ז הוא מעלה בבחי'
 אתערותא דלתתא באהבה וחפץ לה' ית' שלכך מכונה ההעלא' מ'ן מהברורין
 בשם אתערותא דלתתא מפני שהמ'ן הזה שמעלה למעלה בגבור' רשפי אש
 של הלב הוא נעשה מדברי' תחתוני' המה המאכלי' גשמיים שלמטה כנ"ל.
 והנה בחי' העלא' מ'ן דרפ"ח ניצוצין שנתבררו ע"י אכילתו מעוררים
 אתערותא דלעילא לעילא להמשיך המ'ד ממקום גבוה מאוד נעלה מבחי'
 ההעלא' מ'ן של הנשמה עצמה קודם בואה לגוף שאו היא מעלה מ'ן ג"כ
 באהבה וחפץ לה' ית' בהיותה בג"ע העליון נהנית מזוי השכינה ב"ה כנודע,
 מפני שהירידה הזאת שירצה הנשמה להתלבש בגוף בעה"ז הוא מפני
 שהירידה הזאת שירדה הנשמה להתלבש בגוף בעה"ז הוא צורך עליה
 שתעלה ותזכה למדרגה יותר נעלה והיינו שכאשר היא מלובשת בגוף
 החומריי דוקא ונונית ממאכלי' גשמי' דעה"ז וחי בהם דוקא להיותה מעלה
 מ'ן בהמתבררין של המאכלי' ההם אוי היא מגעת למדרגה גבוה ונעלה
 להמשיך מ'ד ממקום גבוה מאד נעלה והיינו מפני שרש הניצוצין המלובש'
 במאכלי' דנוגיה דבי"ע הוא מעולם התהו שלפני האצ"י רק שירדו דרך
 שבירה מאוד המורד למטה ולזאת כשחוזרים מלמטה למקורם ושרשם בבחי'
 העלא' מ'ן ימשיכו בכחן הגדול מ'ד ממקום גבוה מאוד נעלה וד"ל, וכמ"ש
 במ"א, שזהו הפרש בין צדיקים גמורי' לבע"ת שארז"ל במקום שבע"ת
 עומדים כו', וכמ"ש בזוהר הטעם דמשכי ל"י בחילא דתאובתא יתיר כו' והיינו
 שבחי' ההעלא' מ'ן דא"ח של המתבררין נקרא בחי' בע"ת פי' שהם שבים
 ממקום ירידתם שנפלו וירדו דרך שבירה בתשובה שלמה לחזור לשרשם
 בבחי' העלא' מ'ן (שזהו בהיות הנשמה בגוף ומעלה מ'ן בכח המאכלי' כו')
 שגדול כח • הם הא"ח של המתבררין אלו להמשיך מ'ד ממקום גבוה מאד
 נעלה מאחר שהיו תחלה בבחי' ירידה ונפילה מאד למטה לזאת כששבי'
 וחוזרי' לשרשם ומקורם הנ"ל הם שבים בתשובה שלמה בכח גדול וחזק מאד
 של העלא' מ'ן שלהם בגבו' רשפי אש מאוד ולחזר למקורם וכמ"ש בכ'
 אריז"ל שלזאת היתה הכונה של השבירה שהוא בחי' סותר ע"מ לבנות כו'
 שהכונה של השבירה הוא בחי' ירידה צורך עלייה בכדי שאח"כ יהי'
 הניצוצין המתבררין ומתעלי' בבחי' העלא' מ'ן בשם כ"ן בחי' בע"ת דמשכי'
 ל"י בחילא דתאובתא יתיר שגדול כחם מאוד מאוד להמשיך מ'ד ממקום
 גבוה מאוד נעלה כנ"ל, ולזאת גם ירדת הנשמה בגוף הוא צורך עלי'
 שכשהיא מלובשת בגוף גשמי' ונונית ממאכלי' גשמי' ובכח האכילה הוא
 מתפלל מעומק נקודת לבבו בבחי' העלא' מ'ן אזי יעורר באתערותא דלתתא
 הלזוה דוקא (שנעשה ההעלא' מ'ן בבחי' מדברי' תחתונים) בחי' אתערותא
 דלעילא לעילא להמשיך מ'ד ממקום גבוה מאד נעלה מן המ'ד שהי'
 ממשכתו ע"י ההעלא' מ'ן שלה עצמה קודם בואה לגוף וכמארז"ל במקום

שבע"ת עומדי' כו' כנ"ל וד"ל.

כך עדימ למעלה ממש שההעלאת מין דש' בין דאצ' הוא מהניצוצין דתהיו שנפלו בבייע שנתלקטו ונתבררו ונבלעו בו ואז מהא"ח של המתבררין אלו נעשו בו בחי' העלא' מין להעלות בגבורת רשפי אש מלמטה למעלה שגדול כחם במאד להמשך מיד ממקום גבוה נעלה, דהיינו מבחי' אוירא דכ"א שהוא בחי' מ"ס דעתיק יומין שהוא מקור לכל המשכ' של מה שבכל העולמות אבייע כנודע ואזי כשנמשך המ"ד מבחי' אוירא דכ"י היינו בחי' הארת ש' מ"ה הנמשך ממנו שהוא מקורו כנ"ל, אזי ש' מה המ"ד ממתיק הגבור' דהעלא' מין דבין ואז נקרא בחי' אבן א' בין כנ"ל. ובאור הענין הוא, דהנה נז' בע"ח שבשבירת הכלי' הם המלכים קדמאי' דתהיו י"ש ג' חלוקות בדבר, והם שהי' השבירה בג' בחי' ומדרגו' אלו באורו' ובניצוציין ובכלי'ם, וההפרש ביניהם הוא שהאורו' וניצוצין דתהו הגם שנפלו דרך שבירה למטה אעפ"כ נשארו אף למטה בחי' אלקות ממש ולא נתגשמו בהגשמה ממש, משא"כ בחי' הכלי' דתהיו כשנשברו ונפלו למטה אזי הם נתגשמו מאד למטה ונתלבשו בנוג'ה דבייע כנודע.

והנה בחי' אבין א' בין הוא נעשה מבחי' שבירת הכלים דוקא שנתברר' מבייע ונבלעו בש' בין דאצ' להיות נעשה בו מא"ח של המתבררין אלו בחי' העלא' מין פי' שמשבירת הכלים שנתבררו ונבלעו בשם בין נעשה בחי' מכוון וכלי' להשראת המין שבו שהוא בחי' האורו' דבין מיין נוקבין שלו ולא נעשה מהם בחי' האורו' דבין הוא המין שלו בעצמו, וזלתי מהם נעשה הכלי' דבין המכוון לשבתו והשראתו של המין שלו בלבד, מפני שזהו בחי' ההתבררו' משבירת הכלי' דתהיו שאף לאחר ההתבררו' שלהם נעשו בחי' כלים בלבד כנ"ל.

וזהו נקרא בחי' אבין פ' שאף לאחר ההתבררו' של הכלי' שנעשו מכוון וכלי' להשרא' המין דבין נקראו בשם אבין שהוא דומם גשמי והוא מפני שמהכלי' שנשברו הוא הברור בלבד לזאת אף לאחר שנתבררו מכוני' בשם אבין הדומם גשמי לגבי האורו' עליוני' דאצ' והם רק הכלי' להשרא' המין דבין בהם בלבד, וזהו הנקבי' והחללי' שבאבני'ם הנאמ' בתוכו הנ"ל שבמקום החלל שבאבן הוא מקום השראות האורו' דבין הוא המיין נוקבין שלו והאבן עצמו הכלי' ומכוון לשבתו בלבד כנ"ל וד"ל. והנה כתיב אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה וגו' פי' הטעם שהאבן היתה לראש פנה הוא מפני שמאסו הבונים קודם לכן. והיינו שבירת הכלי' דתהיו ונפילתם למטה לבייע שאז מאסו הבונים דאצ' אותם מאחר שנשברו בבחי' שבירה ונפלו למטה ולזאת כשמתברר' שביר' הכלי' אלו ונעשה בחי' כלי' להשרא' המין דבין שאז נקראו בשם אבין כנ"ל, אז נתעלו במדרגה נעלה יותר דהיינו שע"י המין דבין השורה בהם דוקא ימשכו מיד ממקום גבוה מאד נעלה וכנ"ל שלזאת הי' הכונה של השבירה שהוא בחי' סותר ע"מ לבנות כו' שהוא בחי' ירידה צורך עלייה שמאחר שנתעלו בבחי' א"ח מלמטה למעלה להיות שורה בהן המין דבין אזי ימשכו מיד ממקום גבוה מאד נעלה מבחי' אוירא דכ"י

וזהו היתה לראש פינה דהיינו בחי' גולגלתא דנוק' דז"א כו' והוא דוקא ע"י שהי' מאסו הבונים בו תחלה שהירידה היא צורך עלי' והיינו כמארוז"ל שבע"ת עומדי' כו' וכנ"ל וד"ל. וזהו החלל והנקב שבאבן מעבר לעבר דוקא שהוא מקום השרא' המ"ן דב"ן והמ"ד דמ"ה ביחד שממ"ן דב"ן נעשה נקב מצד אחד שלמטה וממ"ד דמ"ה נעשה נקב מצד השני שלמעלה נמצא נעשה הנקב מפולש מעבר לעבר וכמשי"ת לקמ"ן בע"ה וד"ל. והנה להבין דברי התוספתא באר הטיב, צריך להקדים לבאר הטיב ענין אורא דכ"י הנאמ' בתוספתא שהוא המבקע ומנקב האבנים כו' והוא שרש התיקון דאצי' כו'.

והענין הוא, דהנה נאמר בזהר באדר"ק שאורא דכ"י הוא בחי' מ"ס דעתיק יומין (היינו) דמק"מ שכתב שאורא דכ"י הוא יסוד אבא דלא משמע הכי באדר"א כו' פי' עתיק יומין הוא בחי' עצמות המאצי' ב"ה המתנשא מימות עולם ונשגב ומרומם לבדו עד שכל הנאצלי' אין להם ערך ויחס אלי' כלל (כנודע שעתי"ק הוא מלשון נעתק ונבדל כמו המעתיק הרים) ולזאת הכינוי שלו בשם עתיק יומין פי' מתנשא מימות עולם ובחי' מ"ס דעתיק הוא בחי' עצמו' החכמה של עצמו' המאציל ב"ה שהיא סתימאה מכולה שהוא מקור החכמה הגלוי' דאצי' וכמ"ש באדר"ר מוחא דא אתפתחא לתלתין ותרין שבילין כו' היינו בחי' חכמה רגלי' דאצי' שאור החכמה דאצי' מלושב בכלי החכמה דאצי' והוא אתפתחא לליב' שבילין ידיעין לבינה דאצי' פי' שכאשר מצטרך עצם סקירת החכמה דאצי' להתלכש בבחי' בינה דאצי' דהיינו שתיתפס ותתקבל החכמה בכלי ההשגה והבינה דאצי' ממש, אזי מוכרח תחלה החכמה עצמה (שהוא סקירה ובריקה ראשונה של השכלי' כו') דאצי' להתחלק לליב' חלקים הם לבי' שבילין ידיעין ואו דרך הליב' נתיבוי' ההם תוכל החכמה ליקלט ולהיתפס בכלי הבינה והשגה דאצי', והוא מפני שבחי' עצם החכמה בעודה נסקרת ונכללת כאחד, כלי הבינה קטן מהכיל אותה ולקבל אותה לתוכה ממש דהיינו שיושג ויובן ממש עצמו' החכמה בעודה בכללותה, בכלי הבינה דאצי' א"א בשום אופן מחמת רבוי האור שלה שאין כלי הבינה יכולה להכילנה כלל, זולתי כאשר החכמה תתפרר ותתחלק לפרורי' וחלקי' קטנים מתחלקת לליב' שבילין, ובכל שביל פרטי מאיר ניצוץ קטן פרטי מאור החכמה שיורד השפע של ניצוץ פרטי ההוא דרך השביל פרטי המיוחד לו אל הבינה דאצי' שיתפס ויושג במציאו' הניצוץ פרטי ההוא של החכמה בכלי הבינה ממש ע"י השביל פרטי ההוא שבו תעבור השפע דניצוץ פרטיי' ההוא אליה כו' ועד"ז כל הליב' שבילין ממשכי' כאו"א חלק פרטיי' דחכמה דאצי' המתחלק ומתצמצם לירד דרך כל שביל ושביל פרטיי' אל הבינה, ואז מאחר שנתחלק אורה הגדול לליב' חלקים פרטיי' ויורד השפע בצמצום והתחלקו' פרטיי' דרך השבילין יוכל כלי הבינה להכילנה ולהשיגה ממש בבחי' הבינה והשגה ממש, שהשבילין הם מיני נתיבוי' ודרכי' שונים של

כל פרטיי המשכות שונו' של השפע להמשיך מחכמה לבינה שכל חלק נבדל פרטיי שלה עובר דרך שביל דקיק הצינור שלו המיוחד לו אל כלי הבינה נמצא השבילין הם רק הכלים המיוחדי' להמשכ' החכמה שאינו מושג בכלי הבינה והשגה שהם הצנורו' שלה שעל ידם תוכל להתלבש בכלי הבינה דוקא (ומ' שאין כל הליב חלקים של החכמה דומי' זליז כך הוא השינוי בצנורות הם השבילין שלה שכל שביל מיוחד לחלק מאור החכמה זה שיוכל לתפוס בהכנה וזה ממשך חלק אחר הימנה שיתפס בהשגה כו' ודק) ולזאת נקראת החכמה זו בחי' חכמה הגלוי' פי' מאחר שיכולה לבא לידי גילוי בכלי הבינה דאצי' עיי' התחלקותה לליב שבילין ידיעין שאז נתפסת היא בכלי הבינה והשגה דאצי' ממש וז"ש באדר"ר מוחא דא אתפתחא כו' שהיא החכמה שבנאצלי' שהיא מתגלה בכינה דאצי' כנ"ל.

אבל חכמה סתימאה דעי', היא סתימאה מכולא שא"א לה להתגלות ולבא לכלל השגה והבנה כלל דלית מחשבה תפיס' בה כלל וא"א לה להתלבש בשום כלי שאין כלי נמצא כזאת שהיא בעצמו' המאציל ב"ה ולכך היא סתימאה מכולא שא"א להתלבש בשום כלי כלל והוא בחי' המקור של החכמה זו שבאצי' כי מאחר שנמצא מציאו' החכמה באצי' מוכרח להיות מקורה ממקום שנמשכה בעצמו' המאציל ב"ה והיינו בחי' חכמה סתימאה דעתיק שהיא אור החכמה גרידתא בלתי הלבשה והגבלת כלי כלל שממנה נמשכת החכמה דאצי' שמלוּבש אור החכמה בכלי החכמה דאצי' וניגבלת בכלי שלה ולכך יכולה לבא לידי גילוי עיי' ההתחלקו' בליב שבילין כנ"ל, משא"כ בחי' מ"ס דאריך אף שתתחלק לכמה וכמה חלקים הרבה יותר מליב שבילין לא תוכל לבא לידי גילוי להתלבש בשום כלי שאין הכלי יכולה להכילנה בשום אופן כנ"ל דלית מחשבה תפיס' בה שהיא מושלל מגדר השגה לגמרי ולכך נקראת סתימאה' כנ"ל שהיא החכמה דעצמו' אור א"ס ב"ה המכונה בשם עתיק יומין מלשון המעתיק הרים כו' שהוא מתנשא מימות עולם ואין לו ערך ויחס אל הנאצלי' כלל וד"ל והנה החכמה סתימאה דעי' נקראת בחי' אירא דכ"א באדר"ק, פי' היא בחי' אור נקיי מופשט מגדר כלי לגמרי שאין שום כלי יכולה להכילנה כ"א היא בחי' אוי' נקיי מושלל משום בחי' כלי בתכלית ולזאת כינה אותה בשם אירא דכ"א (דכ"א דוקא שנקי מגדר כלי) כנ"ל וד"ל.

והנה לקרב יותר אל השכל ענין אירא דכ"א היא מ"ס דעתיק, יובן הטיב מענין מארוז"ל במרע"ה כשעלה למרום ראה את ר"ע כו' עד שאלתו (שראה ששוקלין את בשרו במקולין כו') את הקב"ה רבש"ע זו תורה וזו שכרה, אמר לו הקב"ה שתוק כך עלה במחשבה לפני כו' ולכאורה תשובה הקב"ה הוא דבר פלאי וכי בעולה דנו את ר"ע ואין טעם לדבר כלל, כי תשובתו הי' בסתם שתוק כך עלה במחשבה לפני דמשמע שאין טעם לדבר זה רק שתוק ומה אתה שואלני בדבר זה כך עלה במחשבה וברצוני לפני ואין טעם לרצון כלל כ"א כך רצה הקב"ה ברצון פשוט בלי טעם כלל ולזאת

השיב לו שתוק (כאדם) האומר לתלמידו השואלו שתוק ומה אתה שואלני בקשייתך כך אני חפץ ואל תשאלני בדבר זה כו' דנראה כעקשנות ח"ו בלי טעם כלל. אך הענין הוא שבאמת יש טעם הגון והשכלה ישרה בדבר זה של המעשה דר"ע כו' לפני המאציל ב"ה אך הטעם והסברה הזה היא מכוסה ונעלמה בבחי' עצמו' הרצון הפשוט של המאציל ב"ה עד שא"א להטעם הכמוס הזה להתגלות לשום נכרא כלל שהוא בחי' חכמה סתימאה שבארי"ך פי' השכל והטעם של הדין הזה הוא טמון ונעלם בעצמו' החפץ והרצון פשוט של עצמות המאציל ב"ה עד שלגבי המקבלי' עולמו' אבי"ע נראה ונדמה כאלו הוא רצון וחפץ פשוט בלי שום טעם ושכל כלל מפני שא"א להם להשיג מציאות הטעם הכמוס ונעלם בעצמו' הרצון פשוט שלו ית' עד שא"א לו להתגלות בשום כלי כלל כנ"ל, ולזאת השיב הקב"ה שתוק כך עלה במחשבה"י לפני שהוא המחשבה סתימאה הטעם הכמוס הנעלם בעצמו' הרצון הפשוט וא"א לו להתגלות בשום כלי כלל לכך שתוק שלגבי המקבל נראה כאלו הוא רצון פשוט בלי טעם (רק מצד חוץ התגברות הרצון פשוט עצמו לבד כו'). כי אין טעם לרצון, פי' הטעם הוא הדבר הנרגש ונגלה בכח החכמה בחכמה כנודע, אבל לרצון העליון של המאציל ב"ה אין טעם בו שא"א להרגישו בטעם נגלה ממש כ"א הטעם כמוס ונעלם בעצמו' הרצון עד שלגבי המקבלי' נראה כאלו אין לו טעם כלל כו' כנ"ל ולז"א לו המאצ"י ב"ה שתוק כך עלה במחשבה דארי"ך לפני שא"א להתגלות לך הטעם הכמוס הזה לכך תקבל השתיקה מצד עצמו' הרצון לכדו שבלי טעם כלל לגבי המקבל כו' וכנ"ל וד"ל. וזהו בחי' אורא דכ"א הוא מ"ס דארי"ך הנ"ל והמשכיל יבין.

ועתה יובן הטיב, דברי התוספתא הנ"ל בדקדוק הלשון, עד לא אשתקע אור"י דכ"י כו', אבנין נקיבין הו סתימאן כו' מפני שעיקר סיבת הנקבי' שהאבנים בא מצד השפלת השפע (מאורא דכ"י) למטה לעשותם מנוקבי' כו'). והענין הוא כנ"ל שהאב"ן נעשה מבחי' ההתבררות דשבירת הכלי' דתה"ו שנתבררו ונתהפכו מחשוכא לנהורא וממרירו למיתקא להיותם כלי' ראויי' להשראת האור דמ"ן דב"ן בהם ומקום השראת המ"ן הוא בנקבי' שבהם ואח"כ נמשך הארת מ"ה להמתיק הגבורות דמ"ן דב"ן ואזי מתאחדי' המ"ן ומ"ד בתוך הנקב שבאבן כאחד ואז נק' אבן שלימה בתכלית השלימות א' ב"ן נקוב כנ"ל. אך הנה ידוע ל"ח מ"ש בכ"י ארי" ז"ל שאף שעי' העלא' מ"ן ממשיכים השפעת מ"ד אח"כ דאתערותא דלתתא אתערותא דלעילא, אעפ"כ מצטרך להיות נמשך שפע המ"ד אף קודם ההעלאת מ"ן לזה עצמו לעוררה בהעלא' מ"ן שאלולא זה לא הי' בה הכח והיכולת מצד עצמה להתעורר בהעלא' מ"ן זולתי השפע הנשפע מלמעלה לסייעה בזה כו', והיינו כמו עד"מ למטה כשאוכל מאכלי' גשמי' וחי בהם שמוסיפים בו אומץ כח לעבוד את ה' באמת ובתם לבב באהבה רבה ושלהבת עזה העולה מלמטה

למעלה, הגם שנתבררו המאכלי' כולם לקדושה ממש שנתהפכו לאלקו' ממש שיתהווה מהן בחי' העלאת מ'ן בלב האדם לקיים מצות ואהבת את ה' וגו', אעפ"כ אין זה עדיין ברור שלם והיפוך גמור שתהפך מחשוכא לנהורא ממש מן הקצה אל הקצה ממש עד שיהי' המתברר בחי' אלקות ממש בחי' אהבה שלימה של אלקות ממש לה' ית', עד שיומשך תחילה מלמעלה לסייעו בזה כו', והיינו בחי' המשכת השפע דש' מ'ה תחלה לסייעו ולעזורו בהבירורין אלו כי בחכמה הוא כ"ח מ'ה דוקא אתברירו מן הקצה אל הקצה מחשוכא לנהורא ממש עד שיהי' מהם בחי' העלאת מ'ן דקדושה ממש משא"כ בלא"ה א"א להיות הברור שלהם שלם בתכלית השלימות בהיפוכם מן הקצה אל הקצה ממש כו', כך עדי"מ למעלה ממש, שאף בחי' התהות המ'ן דב'ן הוא מהא"ח של המתבררין דבי"ע וא"א להם להתברר זולתי ע"י בעל המברר הוא ש' מ'ה עיקר המברר כי בחכמה דוקא אתברירו, ולזאת מוכרח להתמשך תחילה הארת ש' מ'ה דאצי' הנמשך מבחי' אורא דכ"י שהוא המקור לכל בחי' חכמה דאבי"ע כנ"ל לבררם ולהיות עשויים בחי' מ'ן בשם ב'ן דאצי', ואח"כ כשש' ב'ן מעלה מ'ן בהם ממשיך ע"י אתערותא דלתתא אתערדלי"ע לעילא עיקר המשכת המ"ד עצמו הוא בחי' אורא דכ"י עצמו דאשתקע ונשפל למטה ואזי מתחברין המ'ן ומ"ד בנקב הא' ב'ן וד"ל. נמצא העולה מזה שהמשכת המ"ד הוא ב"פ, בתחלה לעורר העלא' מ'ן כו' ולבסוף להמתיק הגבו' דמ'ן כו'. אך להבין ההפרש בין שניהם הוא בתחלה נמשך רק הארה בעלמא מאורא דכ"י הוא ש' מ'ה שהוא הארה בעלמא היינו הנמשך למטה לברר הניצוצין דבי"ע להיותם נבלעים בנוק' דאצי' הוא שם ב'ן שיעלה מ'ן בהם למעלה שסיבת וגרם הפוכם מחשוכא לנהורא מן הקצה אל הקצה ממש עד שיכל ש' ב'ן להעלו' מ'ן בהם הוא ע"י הבירור דש' מ'ה הארת אורא דכ"י כו' ופ"י שש' מ'ה הוא תכלית הביטול האמיתי ולזאת מברר מלמטה למעלה את הניצוצין שהי' בשבירה בבחי' י"ש ודבר שיתהפכו מחשוכא לנהורא להיותם בטלי' בתכלית הביטול בבחי' מ'ה ממש, שמהפך מ"ש לאין שיהי' הי"ש מתבטל מלמטה למעלה בבחי' מ'ה וזהו ענין העלא' מ'ן דב'ן בא"ח של המתבררין שנתבררו ע"י ש' מ'ה כו', אבל המ"ד עצמו הי' בחי' אורא דכ"י עצמו ע"י העלאת מ'ן דב'ן, והיינו שמשה רע"ה זכה ע"י עבודתו הנעלה והגיע לבחי' תכלית הביטול דש' מ'ה היינו בחי' המ"ה המברר את הי"ש לאי"ן שתחלה הי' משה בכחי' יש ואח"כ נתעלה במעלה העליונה ממדרגה למדרגה עד שהגיע לתכלית השלימו' של הביטול דמ"ה שזהו בחי' הביטול מלמטה למעלה כמ"ש משה רע"ה בעצמו ונחנו מ'ה וגו' פ"י ונחנו בחי' י"ש נעשו בחי' מ'ה אי"ן תכלית הביטול מלמטה למעלה נמצא היה תחלה בחי' יש ונתהפך לאי"ן בבחי' הביטול מלמטה למעלה (כדקדוקי) לשונו ונחנו מ'ה דאלי"כ הל"ל מ'ה גרידתא כו', או כמו שאם אומרים מודים אנחנו לך בתפלה וכורעי' במודי' שהוא ברמז על הביטול שאנו מבטלים א"ע

לפניו נמצא היה בחי' יש תחלה ומבטלי' אנו בבחי' איין אח"כ דאליכ לא היה מצטרך לכרוע במודי' ולבטל איע מאחר שהוא בעצמו בחי' הביטול דמ"ה מעולם הוא ממילא נכרע כו' או כמו ענין מאמר הכתוב וצבא השמי' לך משתחויים כו' שהכל כניל שהוא בחי' הביטול שמלמטה למעלה שמתהפך הי"ש לאיין ותכלית הביטול דמ"ה, וזהו ענין הארת ש' מ"ה הנמשך טרם שהעלה מ"ן לעשות את העלא' מ"ן מלמטה למעלה כו' כניל אבל שפע המ"ד עצמו הנמשך אחר ההעלא' מ"ן דב"ן שהוא בחי' המשכות מהו' אוירא דכי' עצמו' שהוא מקור המ"ה עצמו הירד מלמעלה למטה שהוא עצמו' הביטול האמיתי (שלאי' היה מעולם בבחי' י"ש שיצטרך לבטלו לאיין ומ"ה כ"א הוא עצמו' הביטול עצמו כו' שהוא עדימ' למטה שלא הי' מצטרך לכרוע במודי' כ"א הוא ממילא נכרע כו' שלא היה מעולם למטה כ"א הוא יורד עתה לאחר ההעלא' מ"ן מלמעלה למטה להמתיק הגבורות דמ"ן דב"ן כו' כניל ודיל. נמצא כלל העולה מזה שכל סיבת התהות האב"ן עם הנקב שלו מעבר לעבר מתחלה ועד סוף הוא הכל מבחי' אוירא דכי' הוא מ"ס דעתיק כו' שאלמלא הוא לא הי' מתבררי' שבירת הכלי' דבייע להיות מכוון לשבת המ"ן דב"ן בתוכם ולא היה ש' ב"ן יוכל להעלות מ"ן בהם כלל שאף גם זאת נמשך מבחי' אוירא דכ"א היינו בחי' ש' מ"ה הארת מ"ס דעתיק שנמשך למטה לב"ן לכררם ולעשות מהם בחי' העלא' מ"ן בש' ב"ן שזהו הנקב שמצד האחד בהאב"ן ואח"כ נמשך המ"ד עצמו בחי' מהו' אוירא דכ"א ממש לאחר ההעלא' מ"ן דב"ן להמתיק הגבורי' כו' ואז עושה הנקב מצד השני ובמקום הנקב מתחברי' המ"ן וב"ן כאחד והי' לאחדי' ממש ועי' נאמ' ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד וגו' שעריב' ובוקר' הם המ"ן ומ"ד נתחברו והיו לאחד ממש ואז נמתקו הגבורות דב"ן ואי' נקרא אב"ן שלימה א' ב"ן נקב מעבר לעבר כו' והכל מאוירא דכ"א מתחלה ועד סוף כניל ודיל.

וְז"ש עד לא אשתקע אוירא דכי' אבנין נקיבין הוו סתימאן, פי' אשתקע הוא מלשון שוקע ונשפל כמו ענין שקיעת החמה כאשר שהחמה שוקעת במערב אז היא מאירה שם כלפי מערב אבל בוריהתה במזרח אזי לא נהיר במערב כו' כך עדימ' כאשר נמשך ונשפל בחי' אוירא דכי' אז לא נהיר למטה (כניל במשל שקיעת החמה כו') ואז אבנין נקיבין הוו סתימאן, פי' מפני שאוירא דכי' הוא העושה הנקבי' באבני' שיהיו כלים ראוי' להשרא' המ"ן דב"ן והמ"ד דידי' בתוכן, משא"כ קודם ירידתן למטה אז הם סתימאן שלא נעשו כלי' ראויי' עדיין מפני שעיקר התבררותן הוא עי' ש' מ"ה הנמשך ממנו דוקא, כי בחכמה אתברירו כניל ודיל.

תוספתא

תלת כלילין גו תלת הוו שקיעין. פי' שכאשר עדיין לא אשתקע אוירא דכ"א אזי היה ז"א דאצי' שהם המדו' דאצי' רק תלת כלילין גו תלת

בבחי' עבור והעלם ולא היו מחולקים אף לוי"ק כלל. ביאור הענין הוא, דהנה מבשרי אחזה עדי"מ בנפש האדם שנראה לכאורה שהמדות הוא ע"פ השכל, כי לפי שכלו יהולל איש, שהקטן המדות שלו קטנים שמתאוה לדברי' קטנים ומתקצף מדבר קטן מאוד כו' מפני שאין לו דעת ושכל, משא"כ הגדול בדעת גם מדותי' נגדלי' בבחי' גדלות והרחבה מאוד ולפי ער"ך רב שכלו כך ערך הגדלות המדות שלו נמצא מוכרח מזה שהמדות עיקר שרש המשכותם הוא מן השכל בלבד שהוא מקורן ממש. אך באמת לא כן הדבר ששרש המדות עצמן הוא אינו מן השכל כלל כיא מבחי' שלמעלה מהשכל ואין השכל מקורן כלל, זולתי עיקר גידולם והתרחבותם בהרחבה וגדלות הוא מן השכל, שהשכל הוא רק מגדילן ומרחיבן בלבד דהיינו שיתרחבו ויגדלו המדות שיתחלקו לוי"ק ואח"כ לעשר ספי' ממש שזהו בא מכח השכל דוקא שהוא עיקר המגדיל אותם, אבל שרש ועצם המדות נמשכים למעלה מן השכל, רק אז בעומדם באבן ושרשם נעלים הם בבחי' קטנות מאד רק תלת כלילין גו תלת ועי' השכל מתגדלי' אח"כ במעט מעט שתחלה הם בבחי' מוחי' דיניקה ואח"כ מוחין דגדלות כו' כנודע, כך עדי"מ למעלה ממש. דהנה נאמר באדר"ק, דזיא בעתיקא תלי' כו' יע"ש, פי' שרש הטהוות המדות עצמן דאצי' הוא מבחי' עתיקא קדישא שנשגב לבדו ומרומם הגבה למעלה מבחי' החכמה דאצי', אך כשנאצלו מבחי' עתיק לבדנה ולא היה עדיין בחי' מהות חכמה דאצי', אז היו בבחי' קטנות מאוד דהיינו ג' כלילין גו ג' שלא היו נגלי' רק בבחי' נהי' בלבד כמשל העובר במעי אמו ראשו בין ברכיו כו'. והיינו ע"ד למטה המדות טבעיים עצמן של התינוק הקטן שאין לו דעת כלל שהמדות שלו הם רק טבעיי' בלבד, לבכות כשמצער' אותו ולשמוח מדבר הנחמד לו, שאין זה זולת עצם המדות טבעיים עצמו שנשרשו בו בהם בבחי' קטנות מאוד שאין מתגלי' רק בבחי' נהי' בלבד וכמ"כ בבהמה יש מדות טבעיים להכיר בין מאכל טוב לרע לה ובוררת בטוב לה ולא בההיפוך שמואסת במאכלי' רעים או כשמכים אותה במקל תזעקו בקל עצב כו' אך המדות הללו אין מתגלי' רק בבחי' נהי' לבד, דהיינו בבחי' הנצח של המדות לבד שהוא כמו מדת החסד והאהבה שלה למאכל טוב אזי המדה ההיא מוטבע בה בטבע לבד וההתגלות שלה הוא רק בנצח של החסד לבד היינו התנצחו' והתגברו' המדה המוטבע ההיא בעצמיה' בלי שום טעם וריח כמ"ש במ"א שנו"ה הם תרין בדי ערבות שאין בהם לא טעם ולא ריח כו' ע"ד שהנצח כדומה הוא בחי' התחזקות והתגברו' של שפע החסד כדומה בעצמו בלי שום טעם וריח כלל (בל"א) דער שפאר פון דער מדה שאין להבהמה שכל וטעם כזה שממאסת במאכל המ"ר ובוחרת במאכל המתוק כו' כדומה כ"א זהו טבעי' אצלה שנטבע ונשרש בה עצם המדו' אלו ומתנצחת בפעולתן לרדוף אחרי מאכלה הטוב כדומה בלי טעם וריח כלל, זהו עדי"מ בחי' ג' כלילין גו ג' שהמדות מתגלי' דרך נהי' בלבד שאין בהם לא טעם ולא ריח מפני שהטעמי'

בחכמה כו' והם טבעיי' בלי מוחי' כלל רק עצם המדו' כמו שהן נמשכו ממקורם ושרשם שלמעלה מהשכל, שכל דבר הגבוה יותר במעלה יוכל לשפל דרך נפילה למטה מטה יותר כנודע, ולזאת ירדו המדו' עצמן שנמשכו מלמעלה מן השכל למטה מטה להיותם מתלבשי' בבהמה דוקא שינהגם הם לבדם אותה בלי שום מוחי' כלל מה שאין נמצא זאת בהאדם כו'. ומכאן תשובה נוצחת ומופת חותך על הויות המדו' שהם אינן מן השכל כ"א למעלה מן השכל והשכל מגדילן בלבד דא"כ איך ימצא מציאות המדות בבהמה שאין לה מוחין כלל וכלל רק כמו שהם בבהמה רק טבעיי' בבחי' קטנו' מאוד שמתגלי' בבחי' נהי' שלהם בלבד כך הוא שרש מהותן ועצמותן כמו שנמשכו ממקורן ושרשן שלמעלה מן השכל כו' קודם שנגדלו ע"י השכל (כנ"ל שהדבר היותר גבוה יורד במורד יותר למטה כו') ובאדם המדבר הם כמו שנגדלו ע"י השכל בהרחבה וגדלות שיש בהן טעם ושכל שלכך מתאוה ותאב לדבר ההוא מצד הבחנת השכל שהוא דבר טוב כו' ולזאת יש לאדם בחירה להפך המדות מטוב לרע ומרע לטוב כפי שכלו השליט עליהן להיות מר מתוק בעיניו וכן להיפך מתוק מר הכל לפי הענין של השגת השכל [כמו עדי"מ הרפואה שהיא עפ"י הטבע רק ומר אך מצד הבחנת השכל היא טוב מאוד שירפאו מחולי' הרע באמת נמצא היא טובה גדולה כו' ודומה לזה ודו"ק] כו' משא"כ הבהמה אין לה בחירה כלל להפך המדות שלה כ"א היא מתנהגת עפ"י המדות הטבעיים עצמן כמו שיחייבו מצד הטבע שלהן בלבד וד"ל.

כך עדי"מ ודוגמא דדוגמא למעלה ממש, שעצמותן של המדות נאצלו ממקורן שלמעלה מן השכל והחכמ' דאצ"י היינו בחי' עתיק יומין כמ"ש באד"ר דז"א בעתיקא תלי' כו' אך אם הי' בבחי' קטנו' מאד תלת כלילין גו תלת שהיו מלובשי' בבחי' נהי' שלהם לבד וכיון שנמשכה אח"כ החכמה דאצ"י אז נגדלו ונתרחבו על ידה דוקא בבחי' הרחבה וגדלות להיותם מתחלקי' תחלה לוי"ק ואח"כ נמשך אליהם בחי' מוחי' דיניקה ואח"כ מוחי' דגדלות עד שנבנה ז"א בפרצוף שלם מע"ס כו'. והענין הוא דהנה ידוע שעצמות המאציל ב"ה רם ונשא לבדו והוא מופשט מגדר התוארים האלו בתכלית הפשיטו' עד שאין להם ערך ויחס אליו כלל, וכמאמ' אלי' את חכים ולא בחכמה ידיעא כו' עד וכולא לאחזאה איך אתנהג עלמא אבל לאו דאית לך צדק כו' ולאוי ב"י מאינון מדות כלל, נמצא כאשר מצטרך להיאצל המדו' מן עצמו' המאציל ב"ה המרומם לבדו ומופשט מגדר התוארי' אלו בתכלית ואין ערוך כו' לא היה אפשר להם להתמשך בבחי' הרחבה וגדלות דהיינו שמדת החסד כדומה כשמצטרך ליאצל ממנו להיות מהו' החסד נתהוה ונבנה מעיקרו ממש כמ"ש עולם חסד יבנה וגו' יהי' נבנה ממקורו עצמו' המאציל בהרחבה וגדלות ממש להיותו כלול מע"ס כו' מאחר שאין ערוך אליו כלל והוא מופשט מגדר תוארי' אלו לגמרי זולת תחלת האצלתן מן המאציל ב"ה נאצלי' בבחי' קטנו' מאד רק תלת כלילין גו תלת שיתראו בבחי' נהי' היינו

עצמו המדו' טבעי' המתגלי' בבחי' נהי' שלהם כמו הנצח וההתגברות של עצם החסד בלבד בלי שום טעם וריח כלל כו' ובלי שום הרחבה וגדלות כלל שאי' שיתצמצם עצמות השפע של המאציל ית' בהם להרחיבם ולהגדילם בהרחבה וגדלות ממש מאחר שהוא נשגב ומרומם לבדו מהן בבחי' אין ערוך כו' והוא פשוט בתכלי' הפשיטות כניל לכך אף גם זאת הוא צמצום גדול ועצום שיאצלו מהו' ושרש המדו' בקיצור נמרץ בבחי' קטנו' מאד רק ג' כלילין גו ג' כו' ודיל'. זולתי לאחר שנאצלה מהות החכמה דאצי' שהוא נמנה בין ע"ס הנאצלי' אזי היא יכולה לצמצם השפע שלה ולהגדיל המדות מעט מעט תחלה תחלק לו"ק ואח"כ יתחלקו לע"ס ממש שזהו בנין פרוץ שלם דז"א דאצי' שנגדול בהרחבה והתפשטו' מאד עד שכאז"א ממדותיו כלולה מע"ס ממש שמדת החסד דאצי' היא בהתפשטו' והרחבה מאד עד שנכללת מע"ס וכן הגבורה כו' והיינו כמ"ש לך ה' הגדולה והגבורה והת"ת וג' אבל בעודו בעוד באבן ושרשן גנוזות במאצילן ב"ה טרם שנאצלה החכמה דאצי' הם רק תלת כלילין גו תלת בקיצור נמרץ וקטנו' מאד מה דלא סגי בלא"ה מטעם הניל ודיל'. וזהו כונת התוספתא שקודם שנמשך בחי' אוירא דכ"א שהוא מ"ס דעתיק מקור החכמה דאצי' ולא נאצלה ונמשכה ממנו עדיין החכמה דאצי' הוו תלת כלילין גו תלת שקיעין בבחי' העלם גדול וקטנות מאד כניל מפני שכולם בחכמה עשית דוקא שהוא המרחיבן ומגדילן בהרחבה וגדלות דוקא משא"כ בעודן גנוזות במאציל ב"ה שהם בקטנו' מאד רק תלת גו תלת ואף גם זאת שקיעין בהעלם גדול מאד כניל ודיל'.

תוספתא

ומיין סתימן תחות נוקבי בשבעין ותרין אתוון. (כצ"ל דלא כמ"מ שמישב הענין באופן אחר ואין נכון ודיל'). הענין הוא, כניל שעיקר מקור מימי החסדי' הוא המ"ד דש' מ"ה הממתיקי' הגבורו' דמ"ן דב"ן הוא בחי' אוירא דכ"א שהוא מקור לכל בחי' מימי החסדים דש' מ"ה שבכל עולם שכולם נמשכי' הימנו כו'. ולזאת כאשר עדיין לא אשתקע אוירא דכ"א ולא נהיר, אזי מימי החסדים אלו דש' מ"ה המצרכי' למתק הגבורו' דמ"ן דב"ן הם סתימן וגנוזות תחות נוקבי דשבעין ותרין אתוון שבג' פסוקים אלו דויסע ויבא ויט כו' פי' שע"פ אתוון אלו הם בחי' ע"ב גשרים כו' שמימי החסדי' גנוזות וסתימן תחות נוקביהו כו'.

ביאור הענין הוא, דכמו עד"מ הגשר גשמי' העשו' על הנהר לעבור בו משפת הנהר הזה לשפת הנהר השנית שבנוי ע"ג אמת המים מלמעלה ובתוכו נקבים וחללים רבים שהמים נקוים לשם ועומדים מכוס' תחתיו והגשר עצמו מכסה עליהם מלמעלה כך עד"מ למעלה ממש, שיש ע"ב גשרים הם ע"ב אתוון דויסע כו' ויבא וכ' ויט וכ' שבנוקביהו והחללים של האותיות אלו גנוזות וסתימאן המיין מימי החסדים הנמשכות ממקורם

בחי' אוריא דכיא הנ"ל להמתיק הגבורו' דב"ן ומאחר שעדיין לא אשתקע אוריא דכיא לכך המיין הללו גנוזות וסתומו' תחו' נוקבין דע"ב גשרים שע"ב גשרים הם מכסי' עליהם מלמעלה, והיינו בחי' ע"ב אתוון הנ"ל הם מכסי' ומסתירי' ומלבישי' מימי החסדי' המובלעי' וגנוזות בתוכן שלא יתגלו למטה לש' ב"ן להמתיק הגבורות' דמ"ן שלו כמשל הגשר גשמי המכסה על המים שנקוו תוך החללי' רבי' שלו תחתיו כו' כך ממש עד"מ המים של החסדים דאבא גנוזות וסתומו' בתוך הע"ב אותיות בבחי' העלם והסתר תוך נקבי האותיו' הנ"ל שלא יתגלו למטה מפני שהאותיו' עצמן המסתירי' עליהם מלמעלה ולכך הע"ב אתוון עצמן מכונים בשם ע"ב גשרים כו' (שהם עצמן המסתירי' אותם ומעצרים מלהתפשט בבחי' גילוי למטה לש' ב"ן) כניל, וזה ומיין סתימין תחות נוקבי בשבעין ותרין אתוון, בע"ב גשרים אלו הם מכוסי' וסתומים ממש כניל והכל מצד שלא אשתקע אוריא דכיא כו' וד"ל.

אינן אבנין בחר שבעין ותרין דרגין אתבקעו ואתנקיבו. פי' כונתו לפרש שהמים שנקוו תחת הנקבי' והחללי' של ע"ב גשרי' הנ"ל נתחלקו לע"ב מדרגות, דהיינו שמימי החסדי' עצמן מאחר שנקוו תחת הע"ב גשרי' נתחלקו לפי אופן רבוי ההתחלקות נקבי הגשרים דהיינו בע"ב מיני התחלקות נתחלקו מימי החסדי' עצמן (והוא בחי' ע"ב מדרגות שבעצם המדת חסד לבדו חסד שכחוסד גבורה שבחוסד כו' ו' מדות שבו וכל א' כלולה מז' כו' עד שעולה לחשבון ע"ב כמ"ש במ"א) וזהו ע"ב מדרגות שלהם ובתר שנתחלק ובתוך הנקבי' של הגשרים ונתחלקו לע"ב דרגין, אתבקעו ואתנקיבו כו' דהיינו לאחר שנמשך ונשפל בחי' אוריא דכיא הנ"ל שאז בקעו המים הללו את הע"ב גשרים הם ע"ב אתוון הנ"ל בהכרח שלא יסתירו עליהם עוד כו', וירדו בכח גדול למטה בבחי' גילוי ממש לבקע ולנקוב האבני"ם היינו להמתיק הגבורות דב"ן שאזי מתחברין המ"ן ומ"ד כאחד והי' לאחד' ממש כמ"ש ויהי ערב ויהי בוקר יום א' וגו', ואזי נמתקו הגבורות דב"ן ואז הוא אב"ן שלימה אב"ן נקוב מעבר לעבר שבהנקב ישרה המ"ן ומ"ד שנתחברו כאחד וזהו אבן שלימה, א' ב"ן שנתחברו כאחד כניל וד"ל.

לבתר אתפלגו ואתעבידו תרין דרגין. פי' היינו בחי' מ"ן דב"ן ומ"ד דמ"ה שנתחברו כאחד ממש נתחלקו לב' חלקי' החלק הא' נשאר בז"א והחלק השני נשאר בנוק', שנעשו ב' פרצופי' זו"ן שונים ממש. ויש פלגותא מיא אגלידו ופלגותא אשתקעו, דהיינו חלק הראשון הנשאר בז"א אגלידו כעין הקרח הנורא כו' וכמשנת"ל בארוכה, ופלגותא אשתקעו הוא חלק התחתון בחי' מ"ן דנוק' ירדו למטה כו', זהו כפי' מק"מ שמפרש הב' חלקי' על ב' פרצופי' זו"ן. אך באמת לא יתכן שאין הלשון של התוספתא מוכיח כדבריו מדקאמר להלן מהכא שרא עלמא לאתפלגא, ולדידי' הל"ל עלמין לשון רבים הם זו"ן כו'. אלא האמת הוא של כונת התוספתא דא על פרצוף ז"א עצמו שבו עצמו ימצא ב' חילוקי' אלו שחצי' של ז"א שלמעלה דהיינו

בחי' יסוד אימא המלוכש בזה דז"א הוא בחי' חסדי' סתומי' כנודע, וזהו פלגותא מי' אגלידו כו' כנ"ל, וחצי שלמטה הוא פלגותא מי' דאשתקעו שהם חסדי' מגולי' שיורדי' אל יסוד דנוק' דאצי', (וכמ"ש בעי"ח שב' חלקי' ושליש סתומי' וח"א עם ב' שלישים מגולי'), ובוה יתכן לשון התוספתא הטיב מהכא שרא עלמא לאתפלגא שהוא הכונה על ז"א עצמו שנק' בחי' עולם כנודע וד"ל.

צרו"א אחרא אית לעילא. הוא בחי' יסוד ז"א דאצי' והוא גליפא בעי"ב תחומין דגושפנקא זהו בחי' הארת יסוד אימא בו שנק' חותם הגבורות כנודע, ובהו שקיען גלגלוי דימא כו' שמקור גלי הי"ם הוא ביסוד ז"א דאצי' כנודע, כד נטלין אתפלגו לד' זיין כו' הם ד' מחנה שכינה כו' וכנ"ל בארוכה וד"ל.

בעזרהי' וית"ש. שבת פ' קדושים

בזוהר (פ' קדושים ד' פו) פתח, ר' אלעזר אתם עדי נאום ה' ועבדי אשר בחרתי בו וג' אתם עדי אלין אינון ישראל ותנינן אלין שמיא וארעא דכתיב העידותי בכם היום את השמים וגו' אבל ישראל אינון סהדין אילין על אילין ושמיא וארעא וכלא סהדין עלייהו ועבדי אשר בחרתי בו דא יעקב דכתי' ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בכך אתפאר, וכתיב ואתה א"ת עבדי יעקב ואי"ד דא דוד ודוד עבדי אקרי דכתי' ולמען דו"ד עבדי. אשר בחרתי דא דו"ד עלאה, למען תדעו וגו' כי אני הוא דאתריעיתי בההוא דוד ובההוא יעקב אנא הוא אינון ממש. לפני לא נוצר אל דתנינן דקרא קב"ה ליעקב א"ל וגו' ואחרי לא יהי דא דו"ד דהכי אקרי ולא אית בתריה אחרא. עכ"ד הוה"ק.

הנה עיקר כונת בעל המאמר לפרש היטב המקרא הזאת אשר הוא כולו מקשה מרישי' לסיפי' הפלא ופלא באמרו לפני לא נוצר כו' ואחרי כו' מהו הפנים והאחור שכינה באלקות להוציא מדעת הטועי' שיטעו בזה ח"ו הלא הכל מודי' בזה אף או"ה ואיך יעלה בדעת שום נברא ח"ו זאת גם לשון היצירה שמכנה באלקות שלפניי לא נוצר דמשמע שיעלה על הדעת ח"ו ש' יצירה באל שהוא נוצר ח"ו הלא הוא ית' קדמון לכל הקדומי' ונצחיי אין לו תחלה ואין לו תכלה כי אתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון ואין עוד מלבדו ולזאת המקרא הזה הוא הפלא ופלא מרישי' לסיפי' ונלאו בו כל המפרשי' ולא מצאו מרגוע לנפשם, עד שבא ר' אליעזר לפרשו בדרך האמת על

מתכונתו ותחילה נבאר אותו ע"ד הפשוט, שר' אלעזר דייק לישיני דקרא דאנ"י הוא קאי אריש"י דקרא במה שפתח הכתוב תחלה, היינו אתם עדי ועבדי אשר בחרתי בו אני הוא אינון ממש שאני בחי' העדי והעבדי דהיינו בחי' התלבשו' אור א"ס ב"ה בכחי' יעקב ודו"ד דאצי' שהוא בחי' ת"ת ומל' דאצי' כי יעקב הוא י' עקב בחי' הארת יסוד אבא שכחזה דז"א שהוא בריח התיכון המבריך מן הקצה הראשון הוא בחי' ראשי' חכמה דאצי' עד הקצה האחרון הוא בחי' מל' דאצי' סופא דכל דרגין דאצי' ודוד הוא בחי' מדת מלכות דאצי' וזהו דקדוק הלשון של המקרא אתם עדי ועבדי אשר בחרתי ב"ו אתם עדי אליו ישראל ועבדי אשר בחרתי בו דא יעקב וא"ד דא דוד כנ"ל למען תדעו ותאמינו ותבינו, כי אנ"י הוא אינון ממש שאני מתלבש בבחי' העדי ועבדי עד שמתייחד עמהם בתכלית היחוד להיותם נקראם על שמו העצמי ותו מפני שבאצי' איהו וגרמוהי חד ממש ולכך לפניו לא נוצר א"ל פי' מתאר בשם העצמי' על בחי' יעקב ת"ת דז"א דאצי' שנקרא' הקב"ה א"ל מצד דאנא הוא אינון ממש ולכך אומר לפני לא נוצר פי' לפני בחי' יעקב דאצי' לא נוצר אל ואחרי לא יהיה דא דוד דהכי אקרי' ולא אית בתריה אחרא שדוד מדת מל' דאצי' נק' בשם אחרי' שהוא בחי' האחורי' דאצי' דלאו אית בתרי' אחרא וזהו ואחרי לא יהי' זהו כונת בעל המאמר ע"ד הפשוט כפי שמתרץ המקרא הזה כנ"ל וד"ל.

ב) וביאור הענין, הנה ידוע בחי' סדר ההשתלשלות שלמעלה בבחי' עילה ועלול שמקבלין דין מן דין העלול מעילתו ומשפיע להעלול השני ועד"ז בכל סדר ההשתלשלות דאבי"ע ומבשרי אחזה בנפש האדם שהמדות שבנפש נמשכי' מן השכל והמחשבה מהמדו' כי כאשר יעלה בלבבו איזה חמדה ותשוקה לאיזה דבר אזי יעלה מהלב אל המוח להרהר בצרופי אותיות המחשבה הדבר המתאוה ההוא וכן הדבור נסתעף מהמדות שכאשר יחפוץ לדבר ההוא יפרשנה בצרופי אותיות הדבור לזולתו, כנראה בעליל שכאשר לא יחפוץ בלבבו לדבר אזי ידום כאבן בדממה ושתיקה כו' נמצא נראה בעליל שהדיבור מקבל מן המדות והם מקורו ממש שנובע ונמשך משם אך באמת יש ראי' לסתור שאין שרשו של הדבור ממש הוא מן המדות עצמן כ"א שרשו הגבה למעלה מאד נעלה מן המדות דהיינו ששרש הצרופי אותיות של הדבור הוא מבחי' אבא מקור החכמה והשכל שהוא עיקר המצרף צרופי אותו' הדיבור דאבא יסד ברתא רק ירידת השפע ממקור החכמה והשכל אל הדיבור לצרף אותיות א"א בלתי אמצעו' המדות שעל ידם תעבור השפע אל הדבור וכנראה בחוש התינוק היניק אף שיש לו שכל ומדות ואדרכה המדות שלו גדולי' יותר מבגדול מצד קטנות הדעת שמתפעל ממאורעו' קטנים כעס גדול בחימה וקצף גדול כשירגיו לו בדבר כ"ש מה שלא יתפעל מזה הגדול כלל וכן להיפך מה שמתאוה לדברים קטנים והמדה גוברת עליו מאוד לעשות התפעלות גדולה באברי הגוף עד שיבכה במר נפשו בבכיות גדולות וזעקה גדולה ומרה מההעדרו כו' אעפ"כ אינו יכול

לדבר בצרופי אותיות הדבור וזה ראייה לסתור שאין שרשו של הדבור הוא מן המדות עצמן כ"א ממקור החכמה והשכל שלאחר שנשלמו ימי יניקה והגיע לבחי' מוחין גדלות אז יוכל לדבר מצד המצרף האותי' הוא בחי' אבא מקור השכל כנ"ל וד"ל.

ג) כך ממש עדי' למעלה בסדר ההשתלשלות הפרצופי' דאצי' שו"א דאצי' הכולל בחי' המדות דאצי' מקבל מאו"א דאצי' ומדת מלכות הדיבור עליון דאצי' מקבלת מז"א דאצי'. אך באמת אין עצמו' שרש בנין הנוק' בצרופי אותיות שבה, מבחי' ז"א דאצי' כ"א שרשה הגבה למעלה מאד נעלה ממנו, דהיינו שהצרופי אותיות שכמל' הם נמשכי' מאבא דאצי', כי אבא יסד ברתא דוקא, אך בלתי אפשרי להתמשך השפע מאבא דאצי' עצמו למדת מל' דאצי' זולתי ע"י אמצעות המדות דז"א דאצי' שהשפע דאבא עוברת דרך המדות דאצי' למל' דאצי' דהיינו שתחלה נמשכה השפע דאבא לתוך המדות דז"א ומשם למל' דאצי'. והענין הוא, בהיות נת"ל (כמאמר התוספתא) אבנין נקיבין הוו סתימאן, פי' שהכלי' דמדות דאצי' היו סתומי' ונעלמי' באופן שלא היו כלים ראויי' להשפיע השפע לזולתו שלא הי' חלולי' ומנוקבי' להיות מפולשי' מעבר לעבר לקבל השפע עליונה ולהשפיע דרך החללי' לזולתם, ולזאת מצטרך השפע דאבא לנקב בחי' הכלי' דמדות דז"א שיהיו ראויים להשפיע השפע שלו ממש אל מדת מל' דאצי' לצרף אותיות, וזהו בחי' ירידת השפע דאבא לז"א ומז"א לנוק', שמבקע השפע דאבא את הכלי' דז"א להיות עובר השפע דרך הכלי' דז"א דרך הנוק' לצרף האותי' נמצא העולה מזה ששניהם אמת, ששרשו העצמי' של הדיבור הוא מבחי' אבא דאצי' שיסד ברתא ואעפ"כ עיקר התהוות הצרופי אותיות הדבור הוא בקבלתו השפע מן המדות דוקא שנתבקעו ונקבו ע"י השפעת השפע דאבא בהן לעשותם כלים ראויי' להשפיע לנוק' וכדכתיב יבקע צורים במדבר יבקע הוא אותיות יעקב, שזהו בחי' ומדרגת יעקב שהוא בריח התיכון המבריה מן הקצה הראשון דאצי' להמשיך הארת יסוד אבא לחזה דז"א לבקע הצורי' הם המדו' דז"א שהיו סתימאן כנ"ל ומשם תרד השפע לנוק' לצרף האותיות שמבריה עד קצה האחרון כנ"ל. אך הטעם והסבה לזה שמצטרך להיות נמשך שפע החכמה דאבא דאצי' אל ברת"א בחי' מל' דאצי' לצרף האותיות שלה על מצעות המדות המתמצעי' ביניהם מה דלא סגי בלא"ה שתקבל הנוק' השפע מאבא עצמו בלי אמצעות כלל, הוא בהיות ידוע שמוחין דאבא דאצי' הם בחי' השגת תכלית הביטול בבחי' מ"ה שהחכמה כ"ח מ"ה תתלבש בה בחי' אור א"ס ב"ה בגילוי יותר מצד שהוא כלי הביטול תכלית הביטול בבחי' מ"ה ולכן מתייחדת באור א"ס ב"ה בתכלית היחוד וההתכללו' אמתי כביטול זיו השמש בעצמו' מאור השמש ולזאת היא מופשטת בתכלית השלילות מגדר הרבוי והפרוד בבחי' התחלקו' שהיא אחדות פשוט יחוד ומיוחד במאצילה ב"ה עד שבחי' הרבוי והפירוד של בחי' ההתחלקות הוא תכלית ההפך והמנגד אליה ולכן בלתי אפשר להתמשך ממנה בעצמה בחי' התחלקות

צרופי אותיות שבמל' שמתחלקי' דרך פרט ברבוי ופרוד צרופי' שונים וחלופיהן ותמורותיהן כנודע זולתי עיי' אמצעו' המדו' דז"א דאצ"י שאף המדו' דאצ"י מצד היותם מיוחדי' במאצילן ב"ה דאיהו וגרמוהי חד ממש הם מושללי' עדיין מבחי' ההתחלקות בפועל ממש אך אעפ"כ הם קרובים יותר לגדר וסוג ההתחלקות מצד התחלקותן בבחי' קוין כו' אך בחי' ההתחלקות שלהן אינו בפ"מ כ"א בכח הנעלם בלבד שכאשר מגיע השפע שלהן לתוך מדת מל' להתחלק בצרופי' אותיו' שבה אז נגמר התחלקותה בפ"מ להיות נפעלי' מהצרופי' שוני' נבראי' פרטי מיני' ממינים שוני' כו' כנודע אך בהיות השפע דחכמ"ה כח מ"ה יורדת לתוך הכלים דז"א אזי בתחלת הגעתה לבחי' יעקב בריח התיכון בחי' קו האמצעי דז"א אז השפע עדיין כוללת מופשט מגדר התחלקות הקוין כמ"ש תתן אמת ליעקב שהוא בריח התיכון בחי' גופא דז"א שנק' אות אמת שהוא בחי' ו' שנק' אות אמת כמ"ש רחב ונתתם לי אות אמת כו' אך כאשר הארת החכמה שביעקב י' עקב קו האמצעי דז"א מבקע הצוריים שנחלק בחי' המדות דאצ"י לבחי' קוין אז בהגעת השפע למטה לנוק' מתחלקה בהתחלקות פרטית ממש בצרופי' האותיות שבמלכות דאצ"י מקור הנבראי' פרטיי' מינים ממינים שונים דבי"ע וכנ"ל וד"ל.

ג) וז"ש כי שמש ומגן הוי' האלקים שזהו בחי' יחודא עלאה ויחודא תתאה שנת' בלק"א ח"ב שהוא בחי' זווג יעקב ורחל, שרחל הוא מדת מלכותו דאצ"י מקור דבי"ע בהתחלקות הצרופי' אותיות פרטי' שונים שנתהוה מהם רבוי ופרוד הנבראי' פרטי' שונים שזהו בחי' אלקים ושילוב הוי' באדני' שנק' בחי' יחודא תתאה כנודע ויחודא עלאה הוא בחי' תכלית הביטול דחכמה כח מ"ה דאצ"י שמופשט ומושלל מגדר ההתחלקות כרבוי ופרוד דאיהו וגרמוהי חד כנ"ל אך באמת הכל אחד ומיוחד ואין זה ב' רשויו' ח"ו כ"א הוי' הוא האלקי' בחי' יחודא עילאה ויחודא תתאה כאחד בתכלית היחוד כי הוא כל יכול וכמו דלית מחשבה תפיסא בבחי' יחודא עלאה בתכלית הביטול האמתי בבחי' אין ומה כך מי ימלל גבורו' ה' להסתי' השפע בצמצום דאלקי' להתראו' בבחי' יש ודבר בפ"ע ובטובו מחדש בכל יום מע"ב ואין ליי"ש כו' כנ"ל וד"ל. וזהו וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוי' הוא האלקים וגו' כנ"ל.

וזהו למען תדעו ותאמינו שהידיעה בעצמה לא יספיק לו זולתי בצרוף בחי' האמונה עמה ג"כ כמ"ש בלק"א כי אני אני הוא דאנא אינון ממש כמ"ש בווהר דהיינו בחי' היחוד דאור א"ס שמתלבש בבחי' עבדי אשר בחרתי שהוא בחי' יעקב י' עקב בחי' קו האמצעי דז"א דאצ"י שקראו הקב"ה אל מצד שיש הארת החכמה דאצ"י ולכך נק' בחי' יעקב י' עקב, שהוא הארה בעלמא מן החכמה שמאיר בעק"ב והיינו כי מלכות דאבא שהוא בחי' תחתונה שבו עשיראה דכלא, היא תוכל להתפשט בבחי' עק"ב אבל מהותה ועצמותה א"א להתמשך למטה כלל, ולכך נק' בחי' מלכות דאבא שנשפל ומתלבש בחוזה דז"א בשם א"ל שזהו בחי' י' יעקב שקראו הקב"ה א"ל בהיות או"א הם

תרין ריעין דלא מתפרשין ושניהם כא' נק' בחי' י"ש כמ"ש להנחיל אוהבי י"ש מפני שקנ"ה נהורין הוא באבא וקנ"ה באימא כדכתיב קנ"ה כדכתי' קנ"ה חכמה קנה בינה כו' ולזאת בחי' מלכות דאבא שהיא חלק העשירית מע"ס דאבא שהיא בחי' תחתונה שבו נקרא בשם א"ל שהוא המספר קטן דש' י' שהוא חלק העשירית ממנו וד"ל.

לפנ"י לא נוצ"ר א"ל. הנה נאמ' בתפלה יוצר או"ר ובורא חושך כו' פי' יציר"ה הוא בחי' אור וגילוי ובריאה הוא בחי' חשך סתרו, להיות ידוע שבכ"ד ימצא בחי' חומר וצורה, חומר הוא בחי' העצמי ההיולי הנעלם והצורה הוא בחי' הגילוי של החומר כגון התפוח החומרי העצמי ההיולי הנעלם היולי דהיינו עצמו' מהות התפוח וטעמו שהוא מתק לחיך או חומץ כו' והצורה שלו הוא בחי' הגילוי שלו במראה לבן או אדום שנראה לעין כל. וכן בכ"ד שבעולם כמו השולחן שהחומר שלו הוא בחי' הצומח שהצמח העץ והנסר שהוא שזהו שרש העצמי והגילוי שלו בהתפשטות אורך ורוחב ומראיתו הוא בחי' הצורה שלו. כך עד"מ למעלה ממש שנאמר יוצר אור ובורא חשך שבחי' האור המתפשט מעצמות המאור ית' ומתגלה אל הנאצלים נקרא בשם יצירה שהוא בחי' הצורה המתגלה ומתפשט מעצמותו ית' ובורא סתרו הוא בחי' עצמו' המאור הנעלם דכתיב ישת חשך סתרו דלית מחשבה תפיסא ביה כלל, והיינו כמ"שי שאדם דבריאה הוא בחי' א"ק ואדם דיצירה הוא בחי' אדם דנקודים ואדם דעשי' הוא אדם דאצי' דכתי' כולם בחכמה עשית שאצי' כעשי' נחשבת קמיה ועולם הנקודים הוא בחי' יצירה שהוא בחי' הצורה וכאור והגילוי המתפשט ממנו ית' לעולם העקודים נקרא בריאה שבורא חשך סתרו שהוא מבחי' מהותו ועצמותו ית' וכדכתי' הוא גלי עמקתא ומסתרתא ידע מה בחשוכא ונהורא עמי' שריה עמיה דייקא כנ"ל.

וזהו לפנ"י לא נוצ"ר א"ל, פי' לפני החכמה דאצילו' שהיא ראשית הגילוי של אור א"ס בהנאצלי' לא נוצ"ר אל דהיינו שלא נתגלה בבחי' צורה וגילוי בחי' א"ל שהוא מל' שבחכמה שלפני האצי' לא נוצר בבחי' הצורה וגילוי ששם ישת חשך סתרו זולתי בחכמה דאצי' שהוא ראשי' הגילוי נוצר א"ל בבחי' צורה וגילוי ממש (ומשנת"ל שעולם העקודי' נק' בחי' יצירה לגבי עצמות המאציל שאצי' נק' עולם העשי' כנ"ל הנה שרש החכמה דאצי' הוא ממל' דא"ק כנודע ולכך לפני לא נוצר א"ל ודו"ק). זולתי מחכמה דאצי' ולמטה נוצ"ר אל בבחי' צורה וגילוי ממש דהיינו בחי' עבד דא יעקב י' עקב שהוא בחי' הארת החכמה בחזה דז"א קראו הקב"ה א"ל שהוא בחי' מל' דאבא חלק העשירית שבה כנ"ל וד"ל.

ד) ואחרי לא יהיה דא דוד דהכי אקרי ולאו אית בתרי' אחרא פי' יעקב הוא י' עקב הארת החכמה שבחזה דז"א הוא נק' פנ"י ולז"א

לפני לפני הפנים הזה לא נוצר אל כו', והיינו מפני שהוא בחי' פנימיות המדות דז"ת דאצי' הכוללם יחד, ודוד הוא בחי' מל' דאצי' נק' בשם אחרי שהוא אחורי' דז"א דאצי' כי נהי' דז"א נעשה מוחין לנוק' כמו עדימ' בנפש האדם כשמתאוה תאוה בלבבו באהבה עזה מנקודת הלב לאיזה דבר חפץ בעולם אזי א"א לגלות האהבה זו שכפנימיות לבבו בהתגלות הדיבור לזולתו וזולתי כשנתמעט אור האהבה להתפשט בחיצוניות והתגלות לבבו בלבד אז תוכל להתפשט הדיבור לזולתו, כך עדימ' למעלה בחי' נהי' דז"א דוקא נעשה מוחין לנוק' אבל פנימיות ז"א א"א להתפשט למטה לנוק' כלל, וזהו ואחרי' לא יהי' ואחרי' דא דוד דהכי אקרי לא יהי' דלאו אית בתרי' אחרא דהיינו דקאי ארישא דקרא שפתח הכתוב תחלה אתם עדי וגו' ועבדי אשר בחרתי בו דא יעקב, וא"ד דא דו"ד ושניהם אמת שהם בחי' הפנים ואחורי' דאצי' למען תדעו ותאמינו ותבינו כי אנא הוא אינון ממש שמתייחד עמהם בתכלית היחוד דאיהו וגרמוהי חד ממש, לכך מתאר אותם בשמו העצמי כמ"ש להלן לפני' לא נוצר א"ל, פי' לפני' בחי' יעקב דאצי' לא נוצר א"ל, ואחרי' לא יהי' שלאחר בחי' דוד מדת מל' דאצי' שנק' אחרי' לא יהי' בזה האופן שיתייחד המאציל ב"ה בתכלית היחוד עד שיתארו בשם העצמי לומר כי אני אני הוא אינון ממש מפני שאצי' הוא עולם היחוד שאף הכלי' דאצי' מיוחד' במאצילן בתכלית היחוד כנ"ל משאיכ' ממל' דאצי' ולמטה שלא קם כמוהו שיש פרסא המבדלת בין אצי' לבריאה והם עולמות הנפרדי' ממש כנודע, וזהו ואחרי' לא יהי' דלאו אית בתרי' לאחרא כו' כנ"ל וד"ל.

בעה"י. יום ש"ק פ' אמור (ביאור מאמר ר"מ זה)

בר"מ (פ' אמור ד' צ"ז ע"א) והניף הכהן את העומר וגו' פקודא דא לקרבא קרבן העומר כו', והוא קרבנא איהו מן שעורים ודא אתקריב למיעל רחימו בין אתתא ובעלה, אשת זנונים אתרחקת גרמה מבינייהו כו' עד דאלמלא בהווא זמנא דאשת חיל אבדיקת גרמה איהי אתקריבת לגבה אתאבדת מן עלמא כו' רזא דסתרא דא תרתיין, וכד ארחת דא לוד בבדיקו דילה, צתתה בטנה ונפלה יריכה, דהא כדיקו דאשת חיל סמא דמותא לאשת זנונים כו' יע"ש.

א) הענין הוא, דהנה ארז"ל בשעה שנתן התורה לישראל בחורב חזרה על כל אומה ולשון ולא קיבלוה בני שעיר אמרו מה כתיב. בה לא

תרצח, הלא כבר ברכו אביו על חרבך תחי' וגו' (בני ישמעאל אמרו מה כתיב לא תנאף כו') עד שבאו ישראל וקיבלוהו כו'. והנה ידוע ששרש הע' אומות היא מבחי' רפ"ח ניצוצין שנפלו בשבירה לבי"ע מו' מלכין קדמאין דתה"ו שמתו כמ"ש אלה המלכין אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל וגו' וימלוך בלע כו' וש' עירו ד"ין הבה כו' וימת וכו' וימלוך כו' כמ"ש באדר"ק שבל"ע הוא המל"ך הראשון דו' מלכין קדמאין היה מקור הגבורות עליונות וזהו ד"ין הבה כו' ועשו הוא אבי אדום שרשו ג"כ מבחי' עולם התה"ו מבחי' מקור הגבורות עליוני' דמלך אדום כו' אך קודם שמתו ונשברו ה' הגבורות בבחי' קדושה ממש, אבל כיון שמתו ונפלו דרך שבירה למטה לנוג"ה דבי"ע אז נתפשטו מבחי' הגבורות שלהם בבחי' גבורות קשות ממש שמתאחזי' ויונקי' וחיים מהם המקטרגי' ושלוחי' דין ולהיות בהי' בחי' רצועא לאלקאה לחייביא כו' ואלו המקטרגי' שלוחי' הדין שמענישין לע"ע הם חיים מזה עצמו ממש שעיקר החיות והיניקה שלהם הוא מבחי' פסולת הגבורו' עליוני' דתוהו שנפלו דרך שבירה למטה להיות בחי' גבורו' קשו' ממש כנ"ל (כמ"ש במ"א ע"פ יחתו מריביו וגו' ע"ש) הגם שלא יגרך רע כתיב שאין רע יורד מלמעלה כי המאציל ב"ה הוא מקור התענוגים והטוב ומטיב לכל כו' אך הענין הוא שבאמת בעוד שהמלכין לא מתו ה' הגבורו' שלהם בחי' גבורו' דקדושה ממש, אך כיון שמתו ונפלו דרך שבירה לנוג"ה דבי"ע, אז שם מהפסולת הגבורו' העליוני' נתפשט בקליפו' לרצוני' המה שלוחי' הדין להיותם באף וחמה על ע"ע ולאענשא לון כו' וכמו שנראה בעליל למטה אף בישראל אנשים בליעל הרעים בטבעם שעיקר חיותם הוא מפעולתם הרע והדין לע"ע להכותם ולרדותם במקות ולענותם בענויים קשים ומרים כו' והיינו מפני שיונקי' מבחי' פסולת הגבורו' דתוה"ו שנפלו דרך שבירה לחיצוני' שלוחי' הדין ולכך כל עיקר חיותם הוא מפעולת הדין והרע באמת (כי לא יגורך רע כתיב וכמ"ש באור פני מלך חיים שהוא מקור התענוגים והטוב והמטיב לרעי' ולטובי' ואף שהוא עבר עבירה לא יתכן הכעס והחימה עליו כו' לזאת החמה של אלו נלקח מבחי' הדין דסט"א ולכך שמחי' מפעולתם הדין וחיים ממש וד"ל כי אין רע יורד מלמעלה כו' כנ"ל וכמארו"ל ע"פ סערת ה' סער חימה מתחולל על ראש רשעים יחול שמויעתן של חיות נעשה נהר דינו"ר על ראש רשעים יחיל בגהינם כו' פי' שהתהוות הגהינם שהוא הדין הרע והקשה לענוש לרשעים הוא נמשך מפסולת הגבורות דקדושה של החיות שהמה רצוא ושוב כמראה הבזק באהבה רבה ושלחבת עזה אליו ית' ואזי הזיע"ה היא הפסולת של הגבורו' אלו דקדושה ממש נתפשט למטה ונעשה מזה בחי' גהנם, הוא החימה והאף על ע"ע לקצוף עליהם בחימה גדולה ולאענשא לון ביקוד אש של גהינם שהיא בחי' גבורו' ממש כנ"ל [וכמ"ש במ"א ע"ד בעבודת ה' זו תפלה שמתלהב באהבה רבה ושלחבת עזה לה' ית' שזה כולו טוב וקדושה בשעת התפילה שהאהבה

קשורה בהתבוננות השכל אבל לאחר התפלה שמסתלקת ההתבוננות ונשאר רק בחי' החמימות שבלב והשלהבת בלבד אז יסתעף מזה רעות שיהי' נוח לכעוס מאד בהשלהבת וחמימו' ההוא ממש וזהו זיעתין' של חיות שנעשה מזה גהינם כניל ודיל'.

ולזאת לא רצו בני שעיר לקבל את התורה מטעם דלא תרצח כי כבר ברכו אביו על חרב'ך תחי' כו' פי' שעיקר החיות שלו הוא מבחי' הדין קשה דפסולת הגבורו' עליונות דתהיו שנפלו בשבירה למטה אל הקליפות שמהם יונק ומקבל חיות ממש כניל ולזאת לא הסכים על לא תרצח שימנע ממנו עיקר החיות הוא מקורו שיונק הימנו והיינו שכאשר יתברר הגבורות אלו לשרשם שלא יסתעף מהם הרציחה ממש בדין קשה, כ"א חפץ בהם שיתקיימו דוקא למטה בכדי שיהי' חי וקיים מחר'ב זה דדין קשה ממש כניל' ודיל'.

ב) אבל ישראל קבלו התורה, ומקיימי' כל הרמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ח המפורשות בה, וכל העשרת הדיברות לא תרצח לא תנאף כו' והיינו שהם מבררי' הניצוצין האלו דתהיו שנתפשטו למטה אל הקליפות להיות מסתעף מהם הדין הקשה, שיתעלו ויחזרו הניצוצין לשרשם הנעלה אל הקדושה ויתמתקו בחדסי' עליונים שאז כשיהי' הגבורו' ממותקות בחדסים עליונים לא יסתעף מהם הרע והדין הקשה כלל ולזאת נאמ' אזהרת הלא"ו דלא תרצח שלא תתפשט מהם הדין הקשה כ"א יבררו הניצוצין אלו ולהחזירם לשרשם הנעלה שיתמתקו בחדסי' עליונות כו'. והיינו בחי' קרבן העומר שהקריבו עומר שעור' שהוא מאכל בהמה על המזבח ואתקדא ביקוד אש שלמעלה שהי' יורד מלמעלה ואכיל כל קרבניו, ואף שהאש שלמעלה הי' יורד מצוה להביא מן ההדיוט כו', והענין הוא, שישראל מבררים רפ"ח ניצוצין שנפלו בשבירה שיתבררו ויבלעו בנוק' דאצי' להיות נעשה מהגבורות שלהם בחי' א"ח והעלא' מ"ן בנוק' דאצי' להעלות מ"ן בא"ח של המתבררין בגבורות רשפי שלהבת עזה אל הדכר דאצי' וזהו בחי' אש של הדיוט שמביאין מלמטה, היינו בחי' התגבורות הניצוצין שהיו מדביקי' בקליפו' שנאחו בהם לפעול הרע והדין הקשה לאענשא לחייבא בחי' רצועא לאלקאה כו' שיחזרו לקדושה ממש ויתהוה מהם בחי' העלא' מ"ן בנוק' דאצילו' היא בחי' ההתלהבו' וההשתוקקות שלה בגבורות רשפי אש לשלהבת עזה אל הדכר דאצי', ואזי יורד אח"כ אש שלמעלה הוא המ"ד דדכר דאצי' ומתבררי' על ידו עוד עד שנתחברו המ"ן ומ"ד כאחד ויהי' לאחד' ממש עד שאף האש של הדיוט היינו המ"ן דא"ח של הניצוצין המתבררי' נתהפכו מחשוכא לנהורא ומרירו למיתקא להיותם נכללין באש שלמעלה דדכר דאצי' שהוא גבורו' דקדושה גבורו' ממותקות ממש ודיל' והוא עדימ' למטה, השותה יין המשמח אותו אח"כ בחדות ה' ואהבה רבה לה' ית' (כדאמ"י רבא חמרא

ורחא פקחי' כו' ששרש הגבורות עליוני' דתהו נפלו דרך שבירה לבי"ע להתלבש ביין גשמי כנודע, ולזאת כשהיין משמחו לעבודת ה' זהו בחי' התבררו' הגבורות דתהו שחזרו לקדושה ממש להיות מסתעף מהגבורו' אלו בחי' שמחה ותענוג בה' ית' ולא עצבו' ורגזו ח"ו, משא"כ בעודם היותם מלובשים דרך שבירה בהיין ה' מסתעף מהם גבורו' קשות האף והחימה כעס גדול כמו השותה יין בכדי להשתכר הימנו בשכרות ממש אזי יסתעף מזה אח"כ כעס ורוגזין ממש נמצא נתבררו הניצוצין דגבורות עליוני' שנפלו דרך שבירה להתלבש ביין כדומה ע"י השותה אותו לשמוח לעבודת ה' שנתהפכו הגבורו' לבחי' שמחה ותענוג דקדושה ממש, ואינם מהותם הראשון כלל בעודם בשבירה שאז ה' גבורו' קשות שיסתעף מהם הכעס ורוגזין כו' או עד"מ האוכל מאכל בכדי לחזק כחו לעבודת ה' באהבה ושלהבת עזה כו' כך עד"מ למעלה ממש שהניצוצין מתבררו' ונבלעים בנוק' להיות נעשה מהם בחי' העלאו' מ'ן בגבורו' רשפי אש ושלהבת כו' שזהו בחי' אש של הדייט' שהיא מביאי' על המזבח, ואח"כ ירד אש שלמעלה ונתחברו כאחד ע"ד שנתהפך אף האש של הדייט' למהות אש שלמעלה ממש להיותם בחי' גבורו' דקדושה הממותקות ממש ואז הם טובי' יותר אף מהחסדים דקדושה עצמן כנודע שעיקר החיות הוא בא ונסתעף מהגבורו' דוקא יותר מן החסדי' כנראה בעליל שעיקר החיות בגוף האדם הוא מן הדם דוקא כי הדם הוא הנפש, והיינו מצד החמימות שבדם שזהו עיקר החיות של האדם, משא"כ כשנתקררו הדמים מאוד אזי הוא מת ומוטל כאבן דומם בקרירות כו' ולזאת הדם אדום שהוא בא ונמשך מגבורו' עליוני' הממותקו' בחסדי' שאז הם טובים יותר שמהם נמשך עיקר החיות המרובה דוקא (משא"כ החסדים עצמן הם בבחי' קרירו' כו' לכך לא יסתעף החיו' המרובה כ"כ כמ"ש במ"א בארוכה) וכל השפעות עליונות נשפעים ע"י כ"ח החו"ם והגבורו' דוקא כמ"ש במ"א ולזאת כשנתבררו הניצוצין דתהו' להיותם בחי' גבורו' דקדושה הממותקות אז הם טובים יותר אף מהחסדים עצמן דקדושה כנ"ל וד"ל.

וז"ש והוא קרבנא איהו מן שעורי' למיעל רחימו בין אתתא ובעלה כו' דהיינו בחי' ההעלאו' מ'ן דנוק' בא"ח של המתבררין דעומר שעורי' שנשרף באש שלמעלה ואעפ"כ מצוה להביא מן ההדייט' שזהו המ'ן ומ"ד דז"נ דאצי' כנ"ל, דאלמלא בההיא זמנא דאשת חיל אבדקת גרמה אתקריבת לגבה אתאבידת מן עלמא דבדיקו דאשת חיל סמא דמותא לאשית זנוני'ם כו' פ"י אשת חיל היא הנוק' דז"א מקור כנ"י שלמטה היא מבררת הניצוצין שנפלו דרך שבירה לאשת זנונים להיותם מסתעף מהן הדין הקשה דסט"א בחי' גבורו' קשות וזהו עצמו החיות והקיום של החיצוני' כמ"ש ועל חרבך תחי' וגו' כנ"ל. ולזאת כאשר נתבררו ממנה ונבלעו בקדושה ממש שזהו ענין קרבן העומר דאתוקדא ביקוד אש שלמעלה כנ"ל אז אין להאשת זנונים חיות ויניקה כלל וזהו דבדיקו דאשת חיל סמא דמותא לאשת זנונים סמ"א דמות"א ממש מאחר שנתבררו הניצוצין דגבורו' עליוני' ממש ולזאת אין לה חיות

ויניקה כלל מפני שעיקר יניקתה הי' מהם לפעול הדין הקשה וזה הי' החיו' שלה ממש כמ"ש על חרבך תחי' ולזאת לא אבו בני שעיר לקבל התורה כניל וד"ל.

והנה לכך בשבת שהיא זמן עליות העולמות, אף הגהינם שובת ונח ואית להו נייחא לרשיעי בגהינם שאינם נדונים בשבת כו' והיינו מפני שגהינם נתהווה מפסולת הגבורי' דקדושה של החיות כמארו"ל מזיעתן של חיות כו' כי אין רע יורד מלמעלה כלל, כניל ולזאת בשבת שהוא זמן עליות העולמות מתעלי' הניצוצין של הגבורי' עליוני' שנפלו בשבירה להיות נעשה מזה הגהינם הוא בחי' הדין הקשה לדון הרשעים כו' וחזורי' למעלה לקדושה בבחי' עלייה ולהתכלל בקדושה בגבורי' ממותקו' דקדושה שלא יסתעף מהם הרע כלל כ"א אדרבה עיקר החיים להטוב כו' וד"ל ולזאת אף הגהינם שובת בשבת שאין נמצאי' בחי' הגבורי' קשו' בשבת כלל מפני שנתעלו למעלה ליכלל בגבורי' ממותקות דקדושה כניל וד"ל.

ג) אך מ"ש דבדיקו דאשת חיל סמא דמותא לאשת זנונים, מהו הבדיקה שלה שנבדקת במים המאררי' כסוטה כו'.

הענין הוא דהנה כאשר מתבררי' הניצוצין דתה"ו שנתפזרו בנוג'ה דבי"ע ומתעלי' לקדושה להיותם נבלעים בנוק' דאצי' שנק' אשת חיל להיות נעשה מהם בה בחי' העלא' מ"ן למעלה שזהו ענין הקרבן של העומר דאתוקדא באש שלמעלה ושלמטה המתחברי' כאחד עד שנכללו בגבורי' ממותקות דקדושה כניל, הנה א"א שיתבררו כולם ויתכללו כולם כאחד בגבורי' ממותקות דקדושה כי יש בהם בחי' סיגי' ופסולת שא"א להם להתכלל וליקלט בנוק' דאצי' שיהיו מהם בחי' העלא' מ"ן בגבורי' רשפי אש דקדושה כ"א הם בחי' הפסולת והרע שבהם שהם גבורי' קשות מקור הרע והדין דס"ט"א עד שא"א להם להתעלו' וליכלל בקדושה כלל, ולזאת הם מתבררי' ונפרדי' מן הטוב שבהן שלא יהי' מעורבי' הטור' כאחד, כ"א הטוב שבהן נפרד בפ"ע להיותו מתעלה ונכלל בגבורי' דמ"ן דנוק' עד שנכלל אח"כ באש שלמעלה המ"ד הנמשך אליה שהיא בחי' גבורות ממותקות דקדושה כניל והרע שבהן נפרד ונבטל בפ"ע להיות נדחו לחוץ כיון שא"א להם להתכלל בקדושה כי לא יגור במגורו ר"ע ח"ו וכמו האש זרה שהקריבו בני אהרן דהיינו בחי' הרע והפסולת שבהם רצו להעלותן לקדושה ג"כ ועי' בהקריבם אש זרה אשר לא ציוה אותם כו' שלא יאתה כך ס"א הרע נדחה כו' ואין לו תקנה עד זמן שיבולע המות לנצח ורוח הטומאה יעביר מן הארץ כו' וזהו ענין הבדיקה דאשת חיל שהוא בחי' הברורין דרפ"ח נצוצין שנפלו בשבירה לנוג'ה דבי"ע שמעורב טור' לבודקה כסוטה שנבדקת במים המאררים אם נטמאה כו' אזי צבתה בטנה כו' ואם טהורה היא אזי ונקתה ונזרע' זרע כו' דהיינו כניל, שהרי והפסולת שבהן שא"א להתעלות וליכלל

בקדושה נפרד בפ"ע ונדחה לחוץ והטוב שבהו מתברר ונכלל בה להיות מהו העלא' מ"ן ואח"כ נכללין בגבורו' ממותקות דקדושה כנ"ל וזהו ענין הבדיקה דאשת חיל שהוא סמא דמותא לאשת זנונים דבין כך ובין כך הטוב שבהו נתברר ונתעלה בקדושה שממנו ה"י יניקת הרע והחיות והקיום שלו ממש. וכיון שהטוב נסתלק ונפרד הימנו אזי אין להרע והפסולת דגבורו' עליוני' היא הדין דסט"א בחי' גבורו' קשות כו' עצמו קיום כלל שנופל למטה ויבולע המות כו' וזהו הבדיקה דאשת חיל שבודקת ובוחנת להבחין בין טוב לרע שלא יהי' מעורבי' כאחד כ"א הטוב נבחן ונפרד לבדו להתעלות בקדושה, והרע נפרד בפ"ע בלי שום תערובות טובי' כלל זהו הסמא דמותא שלו ממש שאז אין לו קיום כ"א יבולע המות כו' [וזה יהי' לע"ל כשיגמרו כל מעשה הבוריין ויתברר הטוב לגמרי עד שישאר הרע לבדו בלי תערובות טוב כלל אז יבולע המות לנצח ואת רוח הטומאה יעביר מן הארץ כו' כמשי"ת לקמן בע"ה ע"ש] כנ"ל וד"ל.

ביאור הענין הוא דהנה מבשרי אחזה אלוה, עד"מ בנפש האדם שלמטה בשעת התפלה הוא זמן הבדיקה וההתבררו' של הטוב שבנוג"ה (הוא שנפשו הבהמית המעורב טו"ר) מן הרע, שיבחון בין טוב לרע שיהי' הטוב נפרד ונבדל בפ"ע והרע בפ"ע, והיינו בחי' הטוב שכנפשו הבהמית, הוא מה שיוכל להתכלל בגבורו' ממותקות דקדושה היינו שיסתעף מבחי' החמימו' והגבורו' שכנפשו בחי' גבורו' רשפי אש ושלחבת לה' ית' בשעת התפלה שזהו ענין העלוי וההתבררו' של הטוב שבנוג"ה שנכלל בגבורו' ממותקות דקדושה כנ"ל והרע שכנפשו הבהמית הוא בחי' החמימות של תאות עה"ז ודומיהו שא"א לו להתברר ולהתכלל בגבורו' ממותקו' דקדושה היינו בחי' התלהבות הלב שבתפלה הנ"ל כ"א הוא נפרד בפ"ע ונדחה לחוץ, וענין הפירוד וההבדל שלו מן הטוב הוא בשעת התפלה דוקא ע"י ההבחנה שלו שמבחין בין הטוב שמתכלל בקדושה שנעשה הימנו בחי' התלהבות אמיתי לה' ית', ובין הרע מה שא"א להיות ממנו בחי' התלהבו' אמיתי לה' ית' שע"י ההכרה והבחנה הזאת נבדלו ונפרד הרע מן הטוב שיתברר הטוב לבדו ליכלל בקדושה כו' ועל הרע הנבדל בפ"ע מה שמכירו שא"א להתברר, אומר בתפלה סלח לנו כי חטאנו כו' שע"י ההודאה שהכיר הרע שבנפשו ומבקש סליחה ומחילה נפרד הרע מן הטוב ויוצא לחוץ ונשאר הטוב שבו לבדו בנקי' בלי תערובו' כלל וזהו ענין הבדיקה והבחנה שבשעת התפלה דוקא שאז מכיר ומבחין בין לרע שע"י נפרד ונבדל הטוב מן רע כו' משא"כ קודם התפלה הי' הטו"ר מעורבי' כאחד עד שלא הרגיש והבחין ברע שבנפשו כלל שאף הוא ידמה לו לטוב דהיינו אף הרע שא"א להתכלל בגבורו' דקדושה שיהי' הימנו בחי' התלהבות אמיתי בתפלה, ידמה לו לטוב ממש כאלו נעשה בחי' התלהבות אמיתי ובאמת הוא אונאה גדולה שאין זה התלהבו' אמיתי כ"א דמיוני' בעלמא כו' זהו בחי' התערובו' דטו"ר כאחד שאין לו הבחנה והרגשה להבחין ולהרגיש בין טוב לרע שיהי' הטוב ניכר ונבחון בפ"ע

והרע בפע, זולתי בשעת התפלה הוא זמן הבדיקה שנבדק ונבחן הטוב מן הרע כו' כנ"ל וז"ש מצרף לכסף וכור לזהב איש לפי מהללו וגו' פי שהתפלה נקראת בחי' כו"ר דכמו עדימ הכו"ר הוא הכלי שבו בוחן הצורף את הטוב המובחר שבוהב שיבחן ויפרד מן הפסולת והסיגי' שבו שהוא מתוך הזהב ע"ג האש בכור ועי"ז הכור נבחן ונתברר המובחר שבוהב בנקי' בלי תערובו' הסיגי' שבו והסיגי' נבדלי' ונפרדי' בפע משא"כ קודם לכן הי' הסיגי' מעורבי' ומיוחדי' בתכלית החיבור והיחוד עם המובחר שבוהב כו' כך עד"מ התפלה נקראת בחי' כו"ר שבשעת התפלה הוא זמן הבדיקה והבחינה שיבחין ויפרד הטוב שבנוגה מן הרע שיהו נפרדים זמ"ז כאויא בפע הטוב יהי' נקי בלי תערובת רע כלל והרע לבדו בלי תערובות טוב כלל כו' והיינו בחי' ההבחנה של האיש בשעת התפלה דוקא שאז דוקא מבחין בין טוב לרע משא"כ קודם לכן הי' הטוב ורע מעורב כאחד (שלא הבחין והרגיש כלל עד שידמה לו לטוב ממש כאלו התלהבו' אמתי וזהו אונאה גדולה שבאמת הוא אינו התלהבו' אמיתי מפני שא"א לו ליכלל בקדושה כנ"ל) וז"ש מצרף לכסף וכור לזהב איש לפי מהללו, והיינו בשעת התפילה הוא ההבחנה בין הטוב לרע והפירוד שלהם כו' שאז הטוב נכלל בקדושה ועל הרע שהרגיש אומר סלח לנו כי חטאנו כו' שעייז נפרד הימנו ונדחה לחוץ כנ"ל וד"ל.

והנה ארז"ל שהתפלה נגד קרבנות תקנום שהוא במקום קרבן שכמו בזמן בהמ"ק הי' הקרבן עומר בחי' הכו"ר להבחין בין טוב לרע שייפרד הטוב שבניצוצין שנפלו למטה ונתלבשו בעומר מאכל בהמה כו' ויתכללו בגבורו' ממותקות דקדושה עיי' ירידות אש שלמעלה ע"ג המזבח כו' (כמ"ש בקרבנו' את קרבני לחמי לאש"י היינו הגבורו' ממותקות דקדושה שנתבררו הניצוצין ונכללו בו, וכתוב וחגותם חג לה' וגו' שהוא גי"כ בחי' ההתלהבו' דגבורו' דקדושה מלשון חגיו יניקוהו כו') כנ"ל. והרע הוא הסיגי' והפסולת שבהן שא"א להתעלות בקדושה יופרד לבדו להיות יוצא לחוץ כו' כך הוא עתה בזמן הגליות התפלה שהיא הכו"ר המצרף לזהב ולכסף כנ"ל וד"ל וז"ש דבדיקו' דאשת חיל סמא דמותא לאשת זנונים שהבדיקה שלה עצמה היא ההבחנה והבירור שלה שמלקטת הטוב שבהן להיות נפרד מן הרע הוא הסמא דמותא לאשת זנונים הוא הרע דנוגיה שנבדל בפע מאחר שהטוב נסתלק המנה שוב אין לה קיום וחיות כלל כי על הרע לבדו כתיב יכולע המות לנצח ורוח הטומאה יעביר כו', מפני שעיקר הקיום של הרע הוא מן הטוב המעורב בו דיקא כנ"ל ולזאת לא אבה עשו לקבל התורה שיקיים אזהרות הלא דלא תרצי' כו' היינו שיתברר הטוב שבגבורו' עליונו' דתהי' שנפלו לנוגיה כו' שאז לא יהי' להרע עצמו קיום וחיות כלל וכבר ברכו אביו עיי' חרבך תחי' דהיינו שהרע והדין דסט"א יונק ומקבל חיות מהטוב המעורב בו כנ"ל וד"ל.

(ד) ר"א דסתרא תרתין אחתן וכד ארחת דא לדא בבדיקו דילה צבתה בטנה ונפלה יריכה דהא בדיקו דאשת חיל כו'. הנה המשל זה לשתי

אחיות הנאמ' בגמ', שבדקו לחברתה במים המאריים ואח"כ נשקו זה לזה וצבתה בטנה של זו שסרחה מהריח שהריחה ממי' המארי' שהשקו לאחותה שלא סרחה כו' כך המשל לבדיקה דאשת חיל שהוא סמא דמותא לא"ז דכד ארחת דא לדא צבתה בטנה כו'.

והענין הוא דהנה כתיב את קרבני לחמי לאשי רי"ח ניחוחי וגו' שהריח הוא בחי' ההעלא' מ"ן מלמטה למעלה של הקרבנות שהוא בחי' הטוב שבניצוצין שנתבררו להיות נעשה מהן בחי' העלא' מ"ן למעלה כנ"ל, שזה הרי"ח העולה בבחי' העלא' מ"ן הוא הגבה למעלה מאד נעלה מבחי' ההעלא' מ"ן דאש של המתבררין הנ"ל מפני שריח ורי"ח הוא הכל אחד ממש הוא היסוד המעלה והדק ברוחניות יותר מכל הג' יסודות אמ"ע כו' (וכנ"ל בבאור התוס' שאוירא דכיא הוא למעלה מאצי' ולכך מכונה או"ר שהוא היסוד הנעלה שבג' יסודות). וזה ענין המשל דתרין אחתן דכד ארחת דא לדא כו' פי' שלאחר שנתבררו הטוב שבניצוצין להתכלל בגבורו' עליונו' ממתוקות דקדושה שזהו ענין הקרבת קרבן העומר דאתקדא ביקו' אש שלמעלה ושלמטה כנ"ל אז יורדת המל' דאצי' עוד הפעם לבי"ע לברר וללקט עוד הטוב שבניצוצין שנפלו דרך שבירה לנוג"ה כי בכל לילה היא יורדת לבי"ע לברר ברורין כמ"ש ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וגו' ואזי היא מתלבשת עוד הפעם במלכות דנוג"ה המעורב טו"ר היא אשת זנוני' הנ"ל, וכיון שהריחה המל' דנוגה את הריח בדדיקו דאשת ח"ל דהיינו בחי' הטוב שבנוג"ה שבררה המל' דאצי' להעלות מ"ן בהם למעלה שזהו הריח הערב שלה שעולה מלמטה למעלה בבחי' העלא' מ"ן כו' אזי זה קשה לה מאד והוא סמא דמותא שלה ממש. מפי שהרי"ח הזה נתברר הימנה דהיינו הטוב שנבלע ומעורב בה, וכיון שנסתלק הימנה הריח הטוב שבניצוצין ואשתאר בה רק הרע לבד בנקי' בלי תערובת כלל אזי אין להרע לבדו קיום וחיות כלל שכל עיקר קיומו הוא מהטוב המעורב בו כנ"ל ואז יובלע המות לנצח ורוח הטומאה יעבור כו' וד"ל.

ביאור הענין הוא דהנה מבשרי אחזה עד"מ בנפש האדם נפשו הבהמית היא נמשכה מנוג"ה המעורב טו"ר יחד, שלפעמי' מתעלה היא כולה לטוב וקדושה ממש ולפעמים יורדת כולו ונשקעת ברע כו' כנודע והיינו כאשר אוכל האדם בכונה לשי"ש בכדי שיתוסף בו אומץ וכח בתפלה לעבוד ה' בתם לבב כו' אזי יתברר הטוב שבנפשו הבהמית ונכלל בקדושה ממש דהיינו שנעשה מן המאכל שהוא בחי' התהלהבות אמיתי בתפילה בגבורו' רשפי אש ושלהבת עזה לה' ית' אבל כשאוכל לתיאבון לשובע נפשו ולמלאות כריסו אזי יורד למטה ונשקע ברע ממש כו' והנה כשאכל האדם המאכל לשי"ש בכדי שיתפלל אח"כ בכח האכילה ההיא וכן הוה שהתפלל בגבורו' רשפי ושלהבת עזה בכח האכילה ההיא ואח"כ לאחר התפלה אכל שנית, הנה באכילה ההיא שאוכל בנפשו הבהמית המעורב בו טו"ר נדחה הרע שבנפשו

מפני הטוב שבו היינו מהריח שהריח הרע את הרייח הטוב של העלאו' מ'ן שהעלה בתפילה שזה קשה ומזיק להרע באכילה השנייה שלאחר התפלה להיות מדחה אותו לחוץ בלי יתערב בהטוב כלל מצד שהרע הוא עדיין מחובר עם הטוב כשתי אחיות תאומות וכיון שהריח ריח הטוב של הטוב של העלא' מ'ן שלו בתפלה קודם לכן זה מזיק לו מאוד לדחותו הימנו ולהפרידו לגמרי עד שזה הפרוד הוא לו סמא דמותא ממש שלא יהי' לו עוד יניקה לחיות כלל כנ"ל נמצא שבאכילה אחת שאכלו שניהם הטוב והרע שבנפשו להטוב מועלת האכילה הזאת השנייה להיותו מתעלה אחי' במעלה יתירה מפני שנתברר עי' עוד הניצוצין שבמאכל להתכלל בקדושה להיות נעשה מהם בחי' העלא' מ'ן בתפלה שנית, מפני שהטוב אוכל לשיש בכדי לברר כו' וד'ל, ולהרע מועלת האכילה זו לדחותו לחוץ ולהפרידו מן הטוב לגמרי מפני שאכל אכילה גסה לתיאבון ומצד הרייח טוב של הטוב נדחה ונפרד הימנו לגמרי ואז אין לו קיום עוד כנ"ל, וזהו כענין מארז"ל בשניהם שצלו פסחיהם כו' אחד אכל לשיש כו' ואחד אכל לשם אכילה גסה כו' שבאכילה אחת ממש, זה שאכל לשיש קיים מצות הפסח ונתעלה (וזה שאכל לשם אכילה גסה ירד למטה ברע ונתגשם במאכל ההוא כו'), כך ממש בטו"ר שבנפש הבהמית שהטוב נתעלה עי' האכילה והרע נדחה לחוץ, ואלו הי' הרע מובדל הימנו בתחלה לא הי' קשה לו אך כיון שהיה מיוחד עמו בתכלית אזי הרייח הטוב של הטוב קשה לו ומזיק לו להיות נדחה לחוץ ונפרד הימנה ואז אין לו קיום עוד כנ"ל וד'ל. וזהו ענין המשל דתרין אחתן דכד ארחת דא לדא כו' של האשית זנוני', הריח הטוב דאשת חיל' שביררה הימנה היא קשה ומזיק לה כסמא דמותא ממש שאין לה יניקה וחיות עוד כנ"ל.

ו'ז"ש כמוך אשר תדפנו רוח פי' רוח הוא יורד מלמעלה למטה בבחי' נחיתה וירידה כמ"ש ונחה עלי רוח ה' רוח חכמה וגו' (וכן ריח ניחוח הוא נחת רוח לשון ירידה) אך הירידה היא צורך עליי' דהיינו בכדי לברר הטוב שבנוגיה ויתן רוחו בבחי' העלא' מ'ן מלמטה למעלה וזהו כמוך אשר תדפינו רוח שהרוח זורה את התבואה לדחות המוך הימנה שאלמלא הוא הי' המוך מחובר עם התבואה יחד ולזאת הרוח דוחה אותה לחוץ והנה כל רוח שמנשב הוא הכל דרך עליי' מלמטה למעלה (הגם שלמטה ברוח גשמי אינו כך זהו מצד שנתגשם למטה כו') דהיינו בחי' העלי' שלו מלמטה למעלה אחר הירידה שלו כנ"ל ובדרך העלי' שלו מלמטה למעלה הוא דוחה ומפריד המוך הוא הרע שבנוגיה שנדחה לחוץ וזהו כד ארחת דא לדא כו' שהרויח ורייח הכל אחד כנ"ל שדוחה המוך הוא האשית זנוניים שנשארה בחי' רע לבדו לחוץ וזהו הסמא דמותא שלה כנ"ל וד'ל.

ועם כל זה יובן היטב מארז"ל במס' שבת האי מאן דבמאדים יהי' גבר אושיד דמא אי גנבא (פי' ליסטים הורג נפש) אי אומנא אי טבחא אי

מוהלא, פי' מאחר שנמשך ממאדי' שהוא בחי' גבו' מזל יגרם לזה שיהי' בהכרח מצד הגבורה, אך בידי אדם יש ברירה שיברר הגבורו' עליונות שנפלו לנוגה דעשי' שבמזל מאדיים שיתכללו בגבורות עליונות ממותקות דקדושה שאז הם טובי' יותר מן החסדי' שבהם הוא עיקר החיים והטוב, כמו הדם היא ג"כ אדום ומהם תשרה הנפש חיה דוקא כמ"ש כי הדם הוא הנפש וגו' ולזאת יהי' טבחה או מוהלא, שהמוהל הוא ג"כ מגבורות שמטיף דם הברית אך הוא בחי' גבורות ממותקות דקדושה שהיא הברית העליון אשר כרת ה' וגו' שהוא גבורה מאוד נעלה מבחי' כריתות בריית שלמעלה שהוא שרש הגבורות ממותקו' דקדושה שנעלה מהחסדים כנ"ל או כשלא יבררם ויתפשטו בקליפות להיותם בחי' גבורות קשות ממש מקור הדין דסט"א שיסתעף מזה הרציחה לשפוך דם נקי חנם באכזריות כו' אז יהי' גנבא שיהי' אכזרי בטבעו שופך דמים חנם, או אומנא מקיז דם שאין בו מצד הקדושה כלל (זולתי מדת אכזרי בטבעו הגם שאינו שופך דמים מחזי כעין רציחה) שכ"ז הוא בחי' גבורות קשות וד"ל.

יום ב', פ' בהר. ביאור הדברים הנ"ל (בדרך הנסיעה לשקלאב)

ולתוספת ביאור נאר היטב, בענין תרתין אחתן דארחת דא לדא כו', הנה ידוע שמלכות דאצילו' יורדת ומסתתרת בכייע לברר ברורי' לקדושה ממש, וכמ"ש ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וגו' אך בהיות היא מצטרך לברר ניצוצי' הטוב מנוגיה דבייע לזאת מצטרכת תחלה להתלבש בהן ולהתיחד עמם בתכלית הדיבוק והיחוד בכדי שעיז יתבררו ניצוצי' הטוב שבהן ויוכללו בה להחזירן לקדושה ממש, והיינו כמארז"ל גלו לאדום שכינה עמהם כו' פי' מלכו' דאצי' היא מתלבשת בזמן הגלות בע' שרים דנוגיה דבייע ומתייחדת עמהם בתכלי' הקירוב והיחוד בכדי לברר ולהוציא מהם ניצוצי' הטוב שבהם כו' מה דלא סגי בלא"ה לברר הטוב שבהן בלתי שתתייחד עמם בקירוב ויחוד אמיתי להיותה מתלבשת בתוכם ממש ומבררת עיז הטוב שבהן להעלותו לקדושה כו' והיז כמשל השתי אחיות שנשקו זליז בבחי' נשיקין וארחת דא לדא צבתה בטנה כו' פי' מלכות דאצי' נקראת בחי' אשת חיל ומלכות דנוגיה נקראת אשת זנונים ואזי כשמצטרך מלכו' דאצי' לברר הטוב שבנוגיה היא אשת זנוני' הנ"ל אזי היא מתייחדת עמה בתכלית הקירוב הוא בחי' הנשיקין שהוא בחי' אתדבקו' רוחא ברוחא כו' ועיז ההתקרבות שלה עמה מתברר הטוב שבמלכו' דנוגיה ונכלל במלכות דאצי', ואזי נפרדת האשת זנונים להיותה בחי' רע גמור בלי תערובות טוב כלל, אז יבולע המות כו' ורוח הטומאה יעבר כו' שאין להרע

גרידא קיום וחיות זולתי מהטוב המעורב בה, וכיון שהטוב נתברר הימנה ונכלל במל' דאצי' להעלות מ'ן מלמטה למעלה כו' אז הוא סמא דמותא להאשת זנוני' שלא יהי' לה עוד תיקוה וקיום כלל. וזהו כד ארחת דא לדא כו', פי' עיי' הנשיקין דשתי אחיות שהוא בחי' אתדבקות רוחא ברוחא שנכנס הרויח של האשת חי'ל היא מל' דאצי' באשת זנונים ובירור הטוב שבה הימנה, אז הטוב ההוא שנתברר יעלה לרייח ניחוח בבחי' העלאו' מ'ן מלמטה למעלה וזה קשה לאשת זנונים כסמא דמותא וזהו שנתל' שרוח וריח הכל אחד, רק הרוח יורד מלמעלה למטה לברר הטוב שבנוגה שיעלה לרייח ניחוח מלמטה למעלה וכמ"ש ונחה עליו רוח חכמה כו' וזהו כמוץ אשר תדפינו' שהרוח העליון הוא דוחה המוץ הוא הרע שבנוגה' ומפרידו מן הטוב בכדי שיעלה הטוב בבחי' רויח הוא העלאו' מ'ן מלמטה למעלה נימצא הירידה של הרויח הוא צורך עלי' הרייח של הטוב המתברר על ידו בבחי' העלאו' מ'ן מלמטה למעלה. ולזאת הוצרך מלכו' דאצי' לירד ולהסתתר בע' שרים דנוגה בבחי' הלבשה ממש בתכלית הקירוב והיחוד עמהם בבחי' נשיקים שהוא אתדבקות רוחא ברוחא, בכדי שעיז דוקא יתברר הטוב שבהם ויעלה לריח ניחוח בבחי' העלאו' מ'ן מלמטה למעלה מה דלא סגי בלא"ה כנ"ל, וכנראה בעליל למטה במלכי או"ה שמתנשאי' למלוך שזהו עליי' והגבהה שלהם הוא מצד שרשם השרי' שלמעלה שנגבהו והתנשאו עיי' ההתקרבו' של השכינה שמקרבת אותם להתייחד עמהם בתכלית היחוד בבחי' נשיקין כו' הוא לר"ע להם ממש בכדי שיתברר הטוב שבהן לגמרי ויעלה לרייח ניחוח בבחי' מ'ן מלמטה למעלה ואז כשישארו בחי' רע גרידא בלי תערובות טוב כלל לא יהי' להם קיום וחיות כלל וזהו לר"ע לו ממש וזה יהי' לע"ל בגמר ותכלית כל הברורין שינצלו אותם כמצולה שאין בו דגים שלא יהי' בהם תערובת טוב כלל, אז נאמ' בלע המות לנצח ואת רויח הטומאה יעביר מן הארץ וגו' וכמארז"ל אין בן דוד בא עד שיהי' דור שכולו זכאי או כולו חייב כו' דהיינו בחי' התבררו' והפרד הטוב מן הרע לגמרי על שלא יהי' ברע תערובת טוב כלל כו' וכן להיפך כו' כנ"ל וד"ל. וזהו כד ארחת' דא לדא כדיון צבתה בטנה ונפלה יריכה דבדיקו דאשת חיל סמא דמיתא לאשת זנוני' כו' וד"ל.

אך להבין היטב מעלת הרויח העליון שהוא למעלה אף מבחי' אש שלמעלה כנ"ל הענין הוא כמ"ש בפרע"ח שיש ד' בחי' יסודות ארמ"ע וכנגדו ד' בחי' דצח"ם (וכנגדו ד' בחי' אבי"ע) וכנגדו בע"ס ד' בחי' חכמה ובינה דג"ת נהי"ם כו' שיסוד הרוח הוא המעולה שבכל ד' יסודות כנראה בד' יסודו' ארמ"ע גשמיים שהרוח ואויר הוא דק ורוחניי בלי ממשות כלל, שהוא נעלה אף מיסוד האש שמגושם יותר בממשות הנראה לעינים כו' לכן היא למעלה נגד המדרגה הנעלה שבד' בחי' שבע"ס והוא נגד החכמה דאצי' וז"ש ונחה עליו רוח פ' רוח חכמה שהרוח הוא נגד בחי' חכמה דאצי' וגם הוא נגד המדרגה הנעלה שבד' מדרגות דצח"ם היינו נגד בחי' מדב"ר וכמ"ש

בתרגומו של נפש חיה רוח ממללא כו' וכמ"ש בכ' אריז"ל שאויר הוא בחי' חכמה דאצי' אך לפעמי' נאמר שהוא כתר' וההכרע הוא שהוא בחי' חכמה סתימאה דאריז"ך שהוא בחי' חכמה הנעלמה וגנוזה בכתר' שא"א לה לבא לידי גילוי והשגה כו' (כנ"ל בבאור התוס' על אוירא דכיא ע"ש) ואו נקראת בשם אויר ב"י שמורה על נקודת החכמה הנעלמה וגנוזה בהכתר' דלית מחשבה תפיס' בה כלל, אבל החכמה הגלוי' היא ראשי' חכמה דאצי' שהוא סקירת החכמה דאצי' שיכולה לבא לידי השגת הבינה דאצי' ע"י ל"ב שבילין ידיעין כו' נקראת בחי' אויר' שנסתלק היו"ד הימנה שאו יכולה לבא לידי גילוי ולהאיר בגילוי' בבינה שלכך נקראו בחי' אויר' ע"ש הגילוי' וההארה שלה שהוא בחי' נהירו דחכמתא ההארה שלה לבד ולא עצם החכמ' שגנוזה וסתומ' בכתר' וד"ל אבל בעודה גנוזה וסתומה בהכתר' אז נקראת בחי' אויר' ביו"ד כנ"ל וד"ל.

וא"ש הוא למטה מן הרוח ולמעלה מב' יסודו' מ"ע, לכן הוא נגד הבינה דאצי' שהיא מדרגה השני' שבע"ס ג"כ. וגם הוא נגד מדרגה השני' שבד' מדרגות דצח"ם היינו נגד בחי' החי'. וכמ"ש במרכבת יחזקאל והחיות רצוא ושוב כו' וגביהן אש כו' וד"ל.

ומי"ם הוא למטה מן האש ולמעלה מן העפר, ולכך הוא נגד מדרגה השלישי' שבע"ס שהם בחי' חג"ת דו"א דאצי' שמכונים בשם מים וגם הם נגד דרגה השלישי' שבד' מדרגות דצח"ם דהיינו נגד בחי' הצומח, מפני שהמים מגדילי' ומצמיח כל עשב האדמה וכל מיני פירות האילן ע"י שמרוי את הארץ שמשקי' אותה לרותה בכדי שיהי' בה הכח להצמיח כל דשא וכל מיני פירות מה שלא הי' מצמחת כלל בלעדס כי הארץ עצמה היא בחי' דומם כו' וד"ל.

ועפר הוא המדרגה התחתונה שבכל ד' מדרגות ארמ"ע שאין למטה הימנה ולזאת הוא מדרגה התחתונה שבד' מדרגו' דע"ס דאצי', היינו נגד בחי' נהי"ם שמכוני' בשם עפר (שאף נה"י מכונה לפעמים בשם עפר כו' דאצי') והוא נגד מדרגה התחתונה שבד' מדרגות דצח"ם שהוא בחי' הדומם ממש כנ"ל וד"ל.

ועם כ"ז ית' היטב, ענין ספירת העומר דכתי' ז' שבועו' תספר לך כו' מהו ענין הספירה של העומר כו' ומה גם מונין וסופרין היום שני ימים כו' היום שלשה ימים לעומר דהליל היום שני יום שני יום שלישי.

הענין הוא, שהספירה היא ענין בקשה והמשכה שמתפללי' בתחנה ובקשה שיומשכו היוםי' עילאי' הם המדו' עליונו' שבז"א דאצי' לעומר כו', והיינו שהעומר הוא מן שעורי' מאכל בהמה עלאה הוא ש' ב"ן דאצי' בחי' מלכו' דאצי' שהקריבו העומר ע"ג המזבח לאתוקדא ביקוד אש שלמעלה ושלמטה שהוא בחי' התבררו' הניצוצין דתה"ו שנפלו דרך שבירה לנוג"ה

דביע להיותם נבלעים בנוק' דאצי' להיות נעשה מא"ה של המתבררין אלו בה בחי' העלא' מ'ן בגבורת רשפי אש מלמטה למעלה ואח"כ יורד אש שלמעלה ומתחבר עמהם בתכלית היחוד עד שנהפכו למהו' אש שלמעלה שהוא בחי' גבורו' ממותקות דקדושה כנ"ל ואז כשמתעלה העומר ע"ג המזב"ח ונתברר להיות נכלל בגבורו' ממותקות דאש שלמעלה כו' או נעשה הוא בחי' מאכל לבהמה עלאה הוא ש' ב"ן דאצי' להיותו החיות והפנימית של הבהמה עילאה שהוא מל' דאצי' ממש שהוא המאכל שלה ממש כו'.

אך לאחר הקרבת העומר עד שנתברר להיותו מאכ"ל וחיות פנימי להבהמה עלאה הוא ש' ב"ן דאצי' ע"י ההעלא' מ'ן דאש של הדיוט והמשכת מ"ד דאש שלמעלה עד שנתהפך למהות אש שלמעלה כו' כנ"ל אזי צריכים לספור ימי העומר דהיינו להמשיך בחי' יומין עילאין דז"א דאצי' אל בחי' העומר שהוא מאכל בהמה להיותם לו לבחי' מקיף מלמעלה כו' והיינו למטה בנפש האדם דאתערותא דלתתא אתערותא דלעילא כנודע אך אף לצורך ההתעוררו' שלמטה מוכרח לימשך מ"ד מלמעלה תחלה לעוררו בהעלא' מ'ן ולסייעו שיוכל להתעורר בהעלא' מ'ן מה דלא סגי בלא"ה שלא הי' בו הכח הזה להתעורר באתערותא דלתתא בלתי סיעתא דשמי' דלעילא כנ"ל. והנה ההמשכת מ"ד הלזה לעוררו בהעלאו' מ'ן הוא נמשך ע"י ספירת ימי העומר שממשיך היום יומין עילאין דז"א דאצי' אל בחי' העומר שהוא מאכל בהמ"ה היינו הפנימית והחיות של נפשו הבהמית שלו שיהי' היום יומין עילאין לו למקיף והם המסייעי' אותו באתערותא דלתתא (כנודע) שיקר הסיוע הוא מן המקיף דוקא כו' ולזה אומר היום יומשך כך וכך ימי' עילאי' לעומר כו' כנ"ל וד"ל.

כמ"כ עדי"מ למעלה ממש, שע"י ספה"ע נמשכי' היום יומין עילאי' דז"א דאצי' דרך סדרי ההשתלשלות דאצי' מז"א לנוק' עד הגעתם אל בחי' העומר שהוא המאכ"ל והחיות הפנימי של הבהמה עלאה להיותם בבחי' מקיף עליו מלמעלה (וכנודע שיש בספה"ע ב' שמו' אל הוי' כו', דהיינו האל הוא מורה על המשכה מלמעלה למטה להיות בחי' הוי' הכולל ע"ס שלמעלה כו' וד"ל) וזהו ההפרש בין הקרבת העומר לסה"ע שהקרבת העומר הי' המ"ן ומ"ד בבחי' פנימי' שיהי' העומר מאכל לבהמה עלאה, ואח"כ ספירת העומר להמשיך לו בחי' מקיפין שסופר היום כך וכך לעומר שיומשכו היום יומין עילאין להיותם למקיף לעומר שכבר נתברר ונתעלה להיות למאכ"ל בהמה עלאה ע"י הקרבתו כנ"ל וד"ל (ולזאת מונין היום שלשה ימים ולא יום שלשי מפני שכל הימים שנמשכו הם קיימים שהם המקיפין דעומר ולזאת היום שלשה ימים ג' מקיפי' לעומר וכן כולם וד"ל).

מי יתנך כאח לי יונק שדי אמי אמצאך בשוק אשקך גם לא יבוזו לי אנהגך אביאך אל בית אמי תלמדני אשקך מיין הרקח מעסיס רמוני. כתיב למען אחי ורעייתו אדברה נא כו' שכנני נקראי אחים ורעייתו להקדב'ה כו' והו' הן נשמות הצדיקי' וכתיב ועמך כולם צדיקי' וכו'. והנה יש להבין דלפעמי' מצינו במאמר רז"ל צדיקי' ובעלי תשובה דבעלי תשובה גבוהי' במדרג' מצדיקי' וכמארז"ל הידוע דבמקום שבעת עומדי' צדיקי' גמוריי' איי' לעמוד ופעמים מצינו בדבריהם ז"ל הצדיקי' גבוהי' מבעת' והוא באמרם ז"ל במי נמלך בנשמותיהם של צדיקי' ולמה לא אמר בנשמתן של בעת' מאחר שהן יותר גבוהי'. אך הענין הוא דשניהם אמת ויובן זה בהקדים הענין של לשון צדיקי' למה נקראו כך. דהנה כל המצות מעשיות נקראו בשם צדקה וכמ"ש באברהם כי ידעתי אשר יצוה את בניו כו' לעשות צדקה ומשפט כו' וכן כתיב וצדקה תהי' לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה כו' ט"פ ואתחנן וכן מ"ש העמדנו עלינו מצות לתת שלישית השקל כו' הטעם הוא לפי שפיי' וענין צדקה הוא רק להחיו' רוח שפלים כידוע וע"ז הקוטב הוסדו ג"כ כל המצות דהיינו רק להחיו' רוח שפלים. וביאור הענין הנה יש להקדים תחלה בענין ההשתלשלו' דבחי' יחודא עילא' ויחודא תתאה. דהנה כתיב מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשיית תילים ט"ו ק"ד כ"ד פ"י מה רביו מפני שיש ריבוא רבבות השתלשלות העולמות עד אין קץ ומספר יש מהן עולמו' שהן בבחי' השגה נגלית אלינו ויש מהן שהן בבחי' העלם והסתר שאין להשגה תפיס' בהם כלל כמבואר למעיין באד"ר ונקראו בשם עולמו' העליונים פ"י עליונים שהם עליונים מן ההשגה וכו' ועד"ז עד רום המעלות עד שיש עולמו' יותר עליונים שנק' בשם פלא עד ענין אמון מופלא אמון מוצנע כו' ואעפ"כ כל העולמו' הם נשתלשלו מאור איס ב"ה בבחי' עשייה בלבד וזהו מה רביו מעשיך כו' וכמ"ש עושה פלא שגם אותן העולמו' שאינם מושגי' ונק' בשם פלא ג"כ נמשכו ונתהוו רק בבחי' העשיי' בלבד וכמ"ש לעושה נפלאות פ"י גם אותן עולמו' הנק' נפלאות מפני שמופלאין ונעלמן מן ההשגה כנ"ל הם בבחי' העשי' לגבי עצמו' אור איס ב"ה. ולהבין פ"י וענין העשיי' מה זה המשל לעשיי' דוקא וגם איך יתכן בהם בחי' העשיי' הגשמי' אחר שהן רוחניי' הענין הוא עד"מ הידוע מבחי' העשי' באדם התחתון דהנה בכח הפועל וכח המעשה של אדם בדברי' גשמי' אין לזה הכח התחברו' כלל עם הנשמה שהוא השכל שהרי אנו רואי' במעשה כתיבת היד שאין הפעולה בכתיבה רק מכח היד שהוא מנפש הטבעי' החיונית בלבד ואין בכח זה ההארה ממהו' השכל של הנשמה כלל רק מפני שיש כמה כחות ממוצעי' שעל ידם תחלבש הנפש המשכלת בנפש החיונית ואחר כמה התלבשות רבות אז ימצא קצת ההארה דהארה בעלמא מאור של הנשמה בכח הזה שביד הכותבת אבל לא שיהי' נגלה ממהו' הנשמה השכלי' אפי' אפס קצהו כו' והגם שפעולה זו עפ"י השכל נעשית היינו שאופן הנהגתה בלבד

הוא עפ"י השכל כו' וד"ל. ועד"מ זה יובן למעלה ג"כ דבחי' העשי' למעלה במאציל העליון לגבי עצמות המאציל הוא כערך העשי' בפעולת היד לגבי עצם הנשמה השכלי'. דהיינו מה שנשתלשלו כל העולמו' עליונים ותחתונים מעצמו' המאציל הוא רק בחי' הארת כח הפעולה האלקי' של המאציל והוא עד"מ כח הפועל בנפעל שאינה רק כח והארה בעלמא נבדלת מעצמותו כו' ולכך נא' לשון עשי' בהם כמ"ש מה רבו מעשיך כו' ואפי' עולמו' עליוני' שנקראו נפלאו' כנ"ל נא' בהן עשיי' כנ"ל מטעם זה וד"ל ומה שאמר כולם בחכמיה עשיית בא להוסיף עוד שאפי' ההארה של חכמה עליונה שבמאציל שנתלכשה בכמה לבושי' בבחי' עשיי' הזאת דבחי' כח הפועל בנפעל הנ"ל ג"כ נק' בשם עשיי' לגבי עצמות חכמתו כו' וזהו בחכמיה עשית שגם החכמיה שבעשי' בחי' עשי' נחשבת ומכ"ש בחי' החכמה שכבר נמשכה בבחי' עשי' ממש כו' וד"ל.

והנה ידוע דבחי' כח הפועל בנפעל הוא הנק' בזה"ק בחי' ממלא כ"ע פי' לפי שמתחלק אותו הכח הנ"ל שבבחי' עשי' לכמה מדרגו' שונות בריבוא רבבו' השתלשלות עולמו' עליוני' ותחתוני' כנ"ל וכולם הכח הנ"ל ממלא בכל חד לפום שיעורא דילי' כו' וזהו פי' ממלא כל עלמין עליונים ותחתוני' בהדרגה מעילה לעילה כו', ואמנם הנה עצמיות אותו הכח הנ"ל בודאי הוא למעלה הרבה במדרגה מבחי' הכח המתפשט ממנו בלבד כי הרי אנו רואי' שפעולת היד בפרט כלולה היא בכח הפועל העצמי בבחי' ההתכללות כטפה בים כו' וא"כ גם אין בכח הפועל העצמי אותו ענין התחלקות הפעולה בפרטיו' המדרגו' אלא כולם בהשווא' א' כלולי' בו מקטן ועד גדול כו' וזהו כמשל לעיגול השובב שאין בו מעלה ומטה כלל הגם שבאמצעותו מתצייירין קוין בהדרגה מעליונו לתחתיתו אבל בעיגולו סביב אין ציור הפרש כלל בין עליון לתחתון כי סובב אותם כולם יחד כו' כמ"כ יובן למעלה שהגם שבחי' העשי' הנ"ל שנא' מה רבו מעשיך כו' נמשכה בדרך פרט אבל בבחי' עצמו' כח הפועל האלקי נכללי' כולם יחד מבלי קדימה לא' על זולתו קטן וגדול בהשוואה מבלי שימצא בהם חלוקי מדרגו' מעלה ומטה עולמו' עליונים ותחתוני' כו' אלא הכל שוין ממש וכמ"ש כחשיכיה כאוריה כו' וד"ל וזהו הנק' בחי' סובב כל עלמין כמשל עיגול השובב כנ"ל שאין בו מעלה ומטה כלל וע"ז נא' אם אסק שמים שם אתה אציע שאל הנך כו' וכמ"ש כי בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד פי' בהשווא' א' הם במדרגה כו' ומטעם משל הנ"ל וזהו שנאמר לעושה נפלאו' וכן עושה פלא שגם עולמו' העליונים הנפלאי' ונעלמי' הם בבחי' העשי' בלבד במדרגה א' עם העשי' דעולמו' התחתונים שנא' בהם מה רבו מעשיך כו' משום דקמי' ית' כחשיכיה כאוריה כו' ומטעם משל הנ"ל (ועוד יובן שגם בחי' העיגול הנ"ל נק' עשי' מטעם הנ"ל שהרי הוא ג"כ בבחי' עשי' לגבי השכל כנ"ל אך שהוא בבחי' כלל לפרט בלבד וזה עושה פלא פי' גם בחי' סובב כ"ע שנק' פליא עליון אמון מופלא גם הוא בא ונמשך בבחי' עשי'

מעצמו המאציל כו' ודל' וזהו שאנו מוצאים שגם עולמו ומלאכי העליונים אומרי' איה מקום כבודו מפני שאינו מושג גם בעליונים מטעם שאינם אלא בחי' עשי' כו' וכתוב מלא כל הארץ כבודו שמושג הוא גם בעולמו התחתונים וזה לכאורה כרתתי דסתרי שלמעלה אינו מושג ולמטה הוא מושג אך הענין הוא מטעם הנ"ל לפי שלפניו ממש אין חילוק בין עליוני' לתחתוני' כלל ואינו מושג גם בעליוני' כמו שאינו מושג בתחתוני' לכך כשאו' המלאכי' איה מקום כבודו התשובה להם מלא כה"כ כו' ועיקר הענין הוא דגם מה שמלא כה"כ למטה ומה שאינו מושג למעלה שניהן שוין קמי' שזה אינו פלא והסתר וזה אינו גילוי כי קמי' כחשיכה כאור"ה ממש שוין כו' ומטעם הנ"ל במשל העיגול ודל'.

(ב) וזהו למען אחיי וריעי כו' שכני נק' אחים להקדביה כו' וכמ"ש ועמך כולם צדיקי' פי' צדיקי' כמ"ש ושמרו דרך ה' לעשו' צדקה כו'. ועד"מ הצדקה הגשמי' הנה הוא ידוע שהוא כדי להחיות רוח שפלים שכאשר העשיר נותן צדקה לעני נכה רוח מחי' הוא רוח שפלים ומרים קרנו כו' כמ"כ הענין למע' בחי' המשכת גילוי אלקו' מלמעלה למטה נק' בשם צדקה וזהו מ"ש ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה כו' וביאור הדברי' הנה ידוע דעד שלא נברא העולם ונאצל כו' הוי' הוא ושמו בלבד פי' למע' מעלה מכל בחי' השתלשלו' דממלא וסובב הנ"ל והנה תכלית הבריאה הוי' כדי שיהי' לו דיר"ה בתחתוני' כידוע פי' שיהא לו דירה אין הענין שתהא דירתו כמו שהוא עכשיו לאחר שכבר הוא בבחי' ההשתלשלו' ממלא וסובב כו' דלזה לא' שייך לומר ענין הכוונה והתכלית בבריאה כו' אלא הענין הוא שיהא לו דירה בתחתוני' כמו שהוא ית' קודם ההשתל' שהי' הוא ושמו בלבד כו' והיינו בחי' אחדות פשוט בתכלית הפשיטות כו' ופי' שיהא לו דירה היינו שיומשך ויתגלה למטה גם בתחתוני' שכבר הם בהשתלשלו' בחי' אחדות פשוט כמו שהוא למעלה וידור בתחתוני' כמו שהוא דר בעצמותו כבי' שזה נק' בשם דירה עדי"מ אדם הדר בבית חבירו שכל מהותו שם בבית חבירו כמו שהוא דר בביתו אבל מה שנתגלה ונמשך לפי אופן ההשתלשלו' בלבד אין זה בחי' דיר"ה שהרי עצמותו מוסתר ונעלם בהשתלשלו' כידוע ודל' וזהו ושמרו דרך הוי' פי' דרך כמו הדרך הגשמי שהוא המבוא מעיר לעיר שבו הולכין מעיר לעיר כמ"כ יש למעלה בחי' דרך ומבוא שבו ילך ויבא אור אי"ס לשכון בתחתונים ולקבוע דירתו בהם כנ"ל כי באמת הרי אין ערוך כלל בין הנאצלי' ונבראי' לגבי עצמותו ית' וא"כ צריך שיהא בחי' דרך ומבוא שהוא בחי' הממוצע שבו ירד ויומשך למטה להיות דירתו והתגלותו בבחי' א"פ בתחתוני' כמו שהוא למעלה אחדו' פשוט כו' וזה נק' בשם הליכה כמ"ש הליכו' עולם לו כו' והדרכי' ההם המה המצות מעשיות שנק' דרכי הוי' כי בהן המבוא וההילוך של אור אי"ס ב"ה שירד וישכון בתחתוני' כי רמ"ח פקודי' רמ"ח איברי' דמלכא ועדי"מ שמושכין האדם באבר א' מושכין כל גופו כו' וכמ"ש במ"א וגם לכך נקראי' כללו' המצות תרי"ך עמודי או"ר פי' עמודי'

עד"מ העמוד שהוא המחבר הגג עם הקרקע כו' כמ"כ הן בחי' מחברי' שעל ידם מתחבר אור א"ס ושוכן למטה כמו למעלה (כי העמודי' חלולי' הן באמצעותן וכמ"ש במ"א) וכללות כל המצות נק' בשם צדק"ה כמ"ש ושמרו דרך הוי' לעשות צדק"ה כו' כי הנה הדרך של הוי' מאור א"ס הרי הוא בחי' הירידה וההשפלה מגבוה לנמוך מפני שאין ערוך כלל בין אור א"ס לנבראי' כנ"ל וא"כ ה"ז כמשל הצדק"ה שנותן העשיר לעני שמחי' רוח שפלי' בירידת שפעו אליו כמ"כ בהגלו' נגלו' אור א"ס למטה בתחתוני' כמו שהוא למעלה הרי הוא מחי' רוי"ח שפליים כו' וד"ל ומפני שע"ז הקוטב הוסדו כל המצות שבתורה לכך כל המצו' נק' בשם צדק"ה וכמ"ש וצדק"ה תהי' לנו כו' וכנ"ל וזהו למען אחי וריעי' כו' מפני שממשיכי' אותו לדור בתחתוני' כנ"ל ולזה הטעם ג"כ נק' כנ"ל בשם צדיקי' ע"ש ענין הצדק"ה שהיא כוללת כל המצות וזהו ועמך כולם צדיקי' כו' וד"ל. וזהו מלכו' כל עולמי' פי' מלבד שעיקר סיבת קיום מציאות כל העולמו' כולם הוא ממנו ית' עוד זאת שמלכותו מתפשט עליהם אחרי המצאם והוא ע"י בחי' ביטול מציאותם שמתבטלי' מפני גילוי אור א"ס ב"ה ומקבלי' מדת מלכותו עליהם והוא עד"מ המלוכה הגשמית של מלך ב"ו שמלכותו מתקבלת על עבדיו ברצון שהרי מקבלי' עליהם עולו ברצון וביטול' שלהם ברצון הוא כמ"כ למעלה מלכותו ית' ברצון מקבלי' בבחי' ביטול' וענין הביטול' ידוע שהוא מפני בחי' גילוי בחי' יחודא עילא' למטה איך שהוא מובדל בערך מן ההשתלשלו' ע"ד שאו' אי"ה מקוים כבודו וכו' ולולי בחי' הביטול' שיש בעולמו' לא הי' בא בהם בחי' גילוי אור זה דאח"ד העליון למטה בעולמו' כמו שהוא למעלה כי בדבר שהוא יש ודבר בפ"ע אין אור א"ס שוכן שם וע"ד המאמר אין אני והוא יכולי' לדור כו' וכידוע דלזה הטעם אין ההתלבשות דאור א"ס אלא בחכמ"ה דוקא להיותה כ"ח מ"ה בבחי' ביטול כו' ונמצא דשניהם כא' באין דמפני בחי' הביטול יוכל לדור ביניהם להיו' גילוי אורו בא"ס בהם כמו שהוא למעלה אחדו' פשוט כנ"ל וד"ל. וממשלת"ך בכל דור ודור הממשלה היא בעל כרחו ולא ברצון זהו בעולמו' הנפרדי' לגמרי שנתרחקו כבר בהרבה צמצומי' כמו ע' שרים דעשי' וכדומה ולפי שבהם הצמצום וההסתר של כח האלקי בתכלית עד שיוכל לומר לי יאורי כו' ע"כ נאמר בהם הממשלה בע"כ כו' וד"ל.

ג) והנה ענין דרך הוי' הנ"ל עד שיהא לו דירה בתחתוני' והוא ע"י המצות מעשיות דוקא כנ"ל הנה יש בה ג' מדרגו' מחשבה דיבור ומעשה לפי שכל מצוה ומצוה כשנמשכה למטה יש לה ג' לבושי' הללו מחשב' דיבור ומעשה מחשבה ודיבור הוא בקריאתו המצוה הכתובה בתורה שבכתב ושבע"פ במחשבה ודיבור כי א"א לדיבור בלא מחשבה כידוע וזה ידוע דדבר ה' זו הלכה כמ"ש ואשים דברי' בפיך כו' וא"כ גם אותה המחשבה שחושב בדבר ה' זו ההלכה בודאי מחשבת ה' היא ולא מחשבת עצמו ונמצא מחשבתו העצמי ודיבורו נכללי' ומקושרי' בדבר ה' ומחשבתו שבהלכה הכתובה

בשעה שאומרה בפה וכן במעשה כשמקיים המצוה בפ"מ מצות ה' נקראת בבחי' עשי' וכמ"כ למעלה ג' לבושי' ירדה המשכת המצוה מלמעלה למטה עיי' ג"כ והוא שנעשה דרך הוי' למעלה עיי' ע"ד הנ"ל בג' לבושי' שלו במחשבת ה' ודיבורו ומעשה כו' והי' כאילו המשיך אותו ית' במחשב' דו"מ למעלה עיי' הלימוד והמעשה למטה ואמנם ידוע דמצות צריכו' כוונה דהיינו שיכוין בהמשכת המצוה למעלה כדי לעשו' דרך להוי' בעולמו' כנ"ל והכוונה הוא ברעותא דלכא בתפלה שאז הלימוד אח"כ לשמה כידוע משא"כ האומר אין לי אלא תורה בלא כונה שבלב בתפלה אלא לומד סתם כו' אפי' תורה אין לו לפי שאינו ממשך כלום למעלה מפני שבאמת שאין ערוך בין מחשבת אדם בעל גבול ודיבורו למחשבה ודבר ה' האלקי בלתי ב"ג עד שיהי' ממנו סיבה להמשכה עליונ' בדברו בד"ת אך עיי' הכונה בתחלה שהלימוד לשמה אז יוכל לעשו' דרך להוי' שיתלבש למעלה במחשבה דו"מ כו' וד"ל וזהו כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי פי' באמת אין ערוך כלל בין הנברא עם הבורא ואין לו השתוות ערך כלל במחשבה או דיבור כנ"ל וזהו כי לא מחשבותי מחשבותיכם כו' אך הנה סיפא דקרא מוכח שיש לפעמי' שיוכל להיות מחשבותי מחשבותיכם והוא באמרו ולא דרכיכם דרכי דלדיוקא אצטריך דאם היו דרכיכם דרכי הי' גם מחשבותי מחשבותיכם והי' מה שאין מחשבותי מחשבותיכם הוא לפי שאין דרכיכם דרכי אבל אם דרכיכם דרכי ממילא מחשבותי מחשבותיכם כו' וביאור הדברים הנה מבואר למעלה דדרך להוי' הוא בחי' ההילוך והמבוא שיבא וישכון אור א"ס למטה כמו שהוא למעלה כו' וזהו פי' דרכי' והן הליכו' עולם לו שבתורה ומצות ומה שאמר שיהי' דרכיכם דרכי' הענין הוא שגם אתם תעשו דרכיכם למעלה מעין ודוגמת דרכי הנ"ל והוא עיי' הלימוד בתורה לשמה ומעשה המצות עד שיתלבש מחשבה במחשבה כו' וזהו שאמר כי לא מחשבותי מחשבותיכם כאשר אין דרכיכם דרכי פי' כאשר אין אתם עושי' בזה הלימוד דרכי הוי' להיו' לו דיר"ה בתחתוני' כנ"ל שאז לא מחשבותי מחשבותיכם כלל מטעם הנ"ל אך כאשר דרכיכם דרכי' שהכוונה לעשו' דרך להוי' אזי ממילא מחשבותי מחשבותיכם כו' וד"ל.

וזהו מי יתנך כאח לי יונק שדי אמי. פי' כנ"י אומרת להקדב"ה מי יתנך כא"ח לי פי' א"ח מבואר למעלה והיינו ע"ד שנק' בנים אחי' וריעי' להקב"ה לפי שגם הם עושי' דרך להוי' עיי' תורה ומצות והוא ענין לעשו' צדקיה הנ"ל להחיו' רוח שפלים כו' ופי' מ"י יתנך הענין הוא כך דבחי' מ"י הוא אשר יתנך להיות א"ח דליית ופי' מ"י ידוע שהוא בחי' ביניה דאצי' הנק' א"ם הבנים והוא מ"י דקיימא לשאלא כו' והוא אשר יתנך לאח לי לקבל יניקה משדיי אמי' כמוני וד"ל (והוא עיי' בחי' השמחה שבינה שמביא כל זאת להוי' יונק שדי אמי וכמשי"ת בעזרה). ופי' יונק שדי אמי

הנה עדי"מ היניקה של הולד הגשמי הנה ביניקת החלב מדי יום ויום הוא הולך ומתגדל באבריו שלא לפי ערך הגידול בשאר ימי חייו מן המזון והמאכל שהרי בכ"ד חדשי' יגדל שלא יגדל כזה מבן ג' עד בן ה' כידוע מפני שטבע החלב לגדל ביותר כו' כמ"כ יובן עדי"מ למעלה שנגדלין מדותיו ית' והוא ע"י בחי' היניקה שיונק משדי אמי פי' מה שנמשך ומתגלה שם הוי' באותיות תורה' ושבע"פ שנק' שדי אמי בבחי' מחשבה דבור כנ"ל ונעשה מחשבותי מחשבותיכם כנ"ל זהו הנק' למעלה בשם יניקה שהוא כמשל הולד היונק ומתגדל באבריו כו' כמ"כ מתרבה ומתגדל כל מדות עליונות דשם הוי' למעלה בבחי' גילוי רב ועצום ע"י דבר ה' זו הלכה למטה שהרי התורה נמשלה לחלב כמ"ש דבש וחלב כו' כי הנה באמת לאו דאית לך צדק ידיעא דאיהו דין כו' ולא מכל אינון מדות כלל מפני שהוא ית' נק' סדכ"ס ולית מח' תפיסא ב"י כלל וא"כ בלא סיבת ההמשכה מעצמותו להיות נק' במדות הרי אין בו מכל אינון מדות כלל כי הוא אור פשוט בתכלית כו' וכמ"ש במ"א והקריאה וההמשכה מעצמותו שהי' גילוי המדות בהתפשטות ה"ז כדוגמת משלי' יניקת הולד שנגדל ע"י החלב כו' והענין למעלה הוא ע"י הקריאה בתורה למטה שהקבי"ה יושב ושונה כנגדו כו' שע"ז נגדלים המדות בבחי' גילוי רב והוא ענין להיות מחשבותי מחשבותיכם כו', וזהו יונק שדי אמו בבחי' גילוי שם הוי' למטה משא"כ בלא לימוד התורה הרי הוא סתימו דכל סתימין' ולכך אמרו כל הקורא בתורה כאלו קורא בשמותיו של הקבי"ה וד"ל.

ד) **ועתה יש להבין מהו ענין אמי**, הנה כתיב אם הבנים שמחה פי' ענין השמחה ידוע להיות כי ענין השמחה הוא רק בחי' תוספת התפשטות החיות ביתר שאת עד שהוא כעין התחדשות החיות ממש שהרי מבשורה טובה שיבא לאדם שישמח בה הנה יצהבו פניו מרוב אורה ושמחה ויתפשט אור חיות נפשו בתוספת מרובה על העיקר כאלו נתחדש חיותו מעיקרו וכענין צהבו פניו של רבי כו', משא"כ בהעדר השמחה הרי הנפש כלולה היא בעצמותה בהעדר ההתפשטות אלא רק כפי המדה הצריכה מפני שהיא כווצה בעצמותה והכיווץ הוא היפך ההתפשטות' כידוע והשמחה הוא ההתפשטות היפוך הכיווץ כו' וד"ל. והנמשל מזה יובן ג"כ למעלה שאין ע"י השמחה ענין ההתחדשות באמת רק שנעשה ההתגלות וההתפשטות בלבד שהוא ההילוך החיות משא"כ תחלה היתה הנפש כלולה בעצמותה בלתי הילוך ואין זה חידוש בעצם כו'. וא"כ מוכן שע"י בחי' שמחה העליונה באלקות כתיב יאר ה' פניו אליך, פי' שמעצמות אור א"ס נתפשט ונתגלה אור השפע באבי"ע בסדר ההשתלשלות ביתר מכדי המדה באו"כ כו' מפני

שהשמחה גורמת התוספת של ההתפשטות כנ"ל הגם שאין זה חדש ממש אבל הוא כאלו נתחדש וזהו ענין התורה דכתיב בה ואהי' אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום משחקת לפניו בכל עת משחקת בתבל ארצו כו' וכתיב ושעשועי את בני' א כו', הנה נזכר כאן ששה מדרגות הא' ואהי' אצלו אמון וב' שעשועים יום יום והד' משחקת לפניו כו' והה' משחקת בתבל ארצו והי' ושעשועי את בני' א כו', ודרך כלל הנה נזכר כאן ב' שעשועים וב' מיני שחוק ענין השעשועים הוא בעצמותו ית' דקאי על מ"ש ואהי' אצלו כו' והשחוק הוא ירידת העונג למטה שהוא ענין בחי' השמחה הנ"ל שהיא התגלות העונג והשעשועים שניתוסף האור והגילוי ביתר שאת והוא כענין המבואר למעלה בענין עסק התורה שזהו בחי' יונק שדי אמי למעלה שכאשר יורד האור בגילוי מן ההעלם ע"י היניקה אזי נגדלים האברים כו', והשמחה הוא מ"ש אם הבנים שמחה שהיא הסיבה המביאה לידי גילוי אור מן ההעלם מטעם הנ"ל, והענין הוא למעלה שכאשר יהי' לאור א"ס שעשועי' בתורה אז נגלה אור למטה והגילוי שלו למטה אח"כ הוא ענין ההגדלה שנגדל המדות מחמת שיונק משדי אמי כו'. וזהו מי יתנך כאח לי יונק שדי אמי פי' אמי הוא השמחה שמביאה לידי גילוי והגילוי הוא היניקה שמגדלת כנ"ל וד"ל. וזהו שסמך לזה אנהגך אביאך אל בית אמי תלמדני פי' אנהגך בתחלה צריכים להביא ולהמשיך אור א"ס ב"ה שיהי' לו שעשועים בבית אמי הוא התורה שבכתב ושבע"פ וזהו אנהגך אוליך ואנהיג אותך לשם כי באמת אין התורה רק נובלות חכמה שלמעלה ולא נק' אלא בשם משל וכמ"ש וכאשר יאמר משל הקדמוני כו' כמאמר אנת חכים ולא בחכ' ידיע' כו' וכנ"ל בענין עושה פלא. אך צריכים להמשיכו ולהביאו לבית אמי ואח"כ תלמדני, פי' שזהו ענין בחי' הגלוי אור שע"י היניקה שיונק משדי אמי דהיינו כשדבר ה' זו הלכה נמשך בתחונני' שזהו ענין דירה בתחוננים כנ"ל וכמ"ש כי לא מחשבותי כו' שהגדלה של מדות עליונות היינו אחר שהביאו לבית אמי בבחי' השמחה דוקא כו' וד"ל. וזהו שאמר תלמדני על התורה שנק' אמי ועלי' קא' שהיא תלמדני שהוא בחי' היניקה משדי אמי אך לא תוכל לתלמדני רק לאחר שאנהגך ואביאך אל בית אמי מטעם הנ"ל וד"ל, והיינו שסיים אשקך מין הרקח מעסיס רמוני פי' יין הרקח הוא בשביל בחי' סודות התורה שנגלו ע"י היין כי נכנס יין יצא סוד הוי' והוא בחי' היין המשמח אלקי' כו' וכמ"ש במ"א, וגם זה סיבה להביא לבחי' הגילוי בבחי' ההגדלה ולכך סמך הכל אל ענין אחד דהיינו אנהגך אביאך כו' אשקך מין כו' וכ"ז רק כדי שיהי' יונק שדי אמי מטעם הנ"ל וד"ל.

אמצאך בחוץ אשקך גם לא יבוזו לי, פי"י זה קאי על בעלי תשובה שגדולים מצדיקים גמורים, דהנה עיקר ענין בעי'ת אין הענין על

עבירות דוקא שהרי אמרו שיהי' אדם כל ימיו בתשובה כו' אלא הענין הוא דגם במי שנתרחק מה' אחד ולא עשה טוב כמו בעבודה שבלב זו תפלה או ביטול קביעות עתים לתורה כשחוזר ושב אל ה' בהתלהבות הלב בתפלה ועסק התורה לשמה בעל תשובה הוא שהרי פי' התשובה הוא ששב ממקום שנפל שמה וחוזר למקורו ושרשו בהתקרבות לה' ותורתו וא"א גם לצדיקים שלא יתרחק קצת מפני הטרדא וכיוצא עד צריך לחזור ולהתקרב ובעל תשובה מיקרי שעיקר ענין התשובה כששב ממקום הפירוד דהיינו כשנעשה נפרד ונתקרב כו' וכמ"ש במ"א, וזהו שאמרו שיהי' כל ימיו בתשובה שהרי בכל יום צריך האדם לעסוק במו"מ וכיוצא בזה בצרכי גופו ונעשה בחי' נפרד ונתקרב כו' וכמ"ש במ"א, ועמ"ש בלקו"ת בד"ה האזינו השמים פ"ג. והנה אנו רואים שבחי' ההתפעלות תמצא ביותר בבעלי תשובה גם מצדיקים וכמבואר בגמ' במעשה דר"א בן דורדייא וכמ"ש בזוהר פ' חיי דף קכט דבע"ת משכי לי' לקודב"ה בחילא יתיר כו' ע"ש והטעם הוא לפי שענין ההתפעלות באה רק מסיבת השינוי בלבד דהיינו כאשר ישתנה ממהות למהות יתפעל אז בנפשו התפעלו' גדולה כמו עד"מ. ההתפעלות גשמית מן המציאה שמצא, וע' בשה"ש רבה ע"פ לא ידעתי נפשי, או בהיפוך מהיזק גדול פתאום שזהו מפני שבא השינוי מכמו שהי' תחלה שתחלה הי' באופן כך ופתאום נשתנה הענין אם לטוב וכו' ומזה באה ההתפעלות העצומה כנראה בחוש. וכמ"כ בעבודת ה' כאשר יש שינוי בנפשו החיונית מכמו שהיתה בתחלה מזה תבא עוצם ההתפעלו' דהיינו כאשר הי' רגיל להשתקע בעניני עוה"ז ופתאום נולד בלבו להתקרב לה' ורוצה להפרד מעניני גופו כו' לפי שזהו שינוי גדול דהיינו מהריחוק להקירוב כו' מזה יבא עוצם ההתפעלות בהתלהבות כו' ולפי ערך השינוי מן הקצה כו' כן ערך ההתפעלות כו' ודל. וזהו הטעם שאין אנו מוצאים בחי' ההתפעלו' כ"כ גם במלאכים עליונים שהרי נאמר בהם כולם עומדים ברום עולם כו' וידוע דאין העמידה שלהם היינו שעומדים תמיד במדרגה אחת ואין בהתפעלותם באו"ר שום תוספת או גרעון מכפי המדה שנתנה בהם בתחלת הבריאה כו' ולא נמצא בהם כלל שיהי' בהם התפעלות יתירה ביתר מכפי המדה שלהם כו' ומ"ש לא יסבו בלכתו כו', אך הענין הוא דהיא הנותנת דמשום שאין בהם שינוי כלל רק שהן כפי המדה שנתנה בהם בראשית התהוות שלהם כך הן עומדין תמיד בבחי' ביטול ולא ישתנו לא לתוספת ולא לגרעון ע"כ אין בהם התפעלות יתירה כלל כי כל התפעלות יתירה אינה אלא רק מסיבת השינוי בלבד כנ"ל, אבל במלאכים מהיכן יהי' בהם סיבת השינוי מאחר שאין להם נפילה ממדרגתם לעולם וכידוע ע"כ הם עומדים תמיד במדרגה א' ואין להם בחי' ההתפעלות כ"כ משא"כ בע"ת שנופלים ומתרחקי' מאד ומפני השינוי כשחוזרים ומתקרבים יש להם התפעלות גדולה ודל"ל. והנה בחי' ההתפעלות

דבעית מעורר למעלה במדרגה גבוה מאד נעלה יותר ממה שמעוררים הצדיקים בעבודתם הנ"ל (הג"ה ע' זהר ויקרא דף י' ע"ב ובעה"ק ח"ב פליה שהצדיק הוא ביסוד והתשובה בבינה וע"ש ח"ג פס"ו עכ"ה) והוא מטעם שההתפעלו' שלהם הוא דוקא בנפש החיונית הטבעי' שנפלה בשבתי"כ כו' וכד אתכפייא סט"א אסתלק יקרא דקודבי"ה לעילא לעילא כו' כמ"ש בזוהר וכמ"ש הטעם במ"א וד"ל. ולא עוד אלא גם מה שנסתלק האור האלקי למעלה י בומן הגלות כמאמר קודבי"ה בגלותא אסתלק לעילא לעילא כו' ע"י בעית חוזר האור ויורד ונמשך ונתגלה למטה (הג"ה עי"ן זח"ג ויקרא דף ק' ע"ב ושם דט"ז ע"א הה"ד ישוב ירחמנו יכבוש עונותינו מאן ישוב ישוב ע"ק לאתגליא בז"א, ומזה יובן מש"כ עכ"ה) וזה מובן שירידה זו ממקום גבוה היא מאד שהרי אסתלק לעילא לעילא כו' וממקום הזה שנסתלק שם שנק' לעילא לעילא משם הוא חוזר ויורד ומאיר למטה כו'. ונמצא שע"י בעית יהי' אור גדול למטה יותר מע"י צדיקים וזהו הטעם שבמקום שבעית עומדים צ"ג אי לעמוד וד"ל, ויובן ביאור דבר זה בהקדים הפסוק כימי צאתך מאמ"צ אראנו נפלאות. פי' נפלאות הוא מה שמוסתר ומופלא בבחי' ההסתלקות בעילוי אחר עילוי וכמאמר הנ"ל דקודבי"ה בגלותא אסתלק לעילא לעילא כו' אראנו נפלאות הללו שיבא ויתגלה למטה מטה וזה הי' בזמן יצ"מ דוקא וזהו כימי צאתך כו', וביאור דבר זה הנה ידוע דמה שהי' הגלות כמצרים בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה כו' הי' רק כדי הכנה שיוכלו לקבל התורה בהר סיני, והטעם הוא לפי שהיו צריכין לקבל את התורה בבחי' פכ"פ כמ"ש פנים בפנים דיבר ה' עמכם כו' שזוהו מעלה ומדרגה מאד (וכידוע דמ"ש יאר ה' פניו הוא בא מבחי' השעשועי' דוקא כנ"ל) אשר לזאת הי' מההכרח שיהי' תחלה בחי' הסתר פנים דוקא בגלות בחומר ובלבנים כו' ולפי שהי' בחי' הסתר הפנים בגלות לכך זכו לגילוי הפנים, ועמ"ש מזה בת"א פ' וארא סד"ה וידבר אלקים כו' וארא כו' ושרש הדברים הוא לפי שבחי' ההסתר פנים הוא בחי' ההסתלקות אלקו' כבי' לעילא לעילא בבחי' העצמות בעילוי אחר עילוי (וכמשל השינה כו' וכמ"ש במ"א) והרי לעילא לעילא בבחי' העצמות ממש הרי הוא למעלה מעלה מכל ההשתל' דאבי"ע וע' בתו"א בד"ה וארא אל אברהם ובד"ה כי עמד מקור חיים וא"כ בהגיע משם ההארה למטה הוא מעלה ומדרגה גבוה מאד נעלה שאין כמוהו והיינו בחי' גילוי פכ"פ שהי' בשעת מ"ת בסיני באמרו אנכי דהיינו מי שאנכי כידוע ולזה הי' כל עיקר הטעם בהסתר הפנים כדי שיבא משם ההארה בגילוי במ"ת (וזהו שאמרו כל שאינו בהסתר פנים אינו מהם וד"ל) ומובן לפ"ז שכל שההסתר יותר אזי יותר נעלה מדרגת הגילוי אחי"כ ואי"כ בגלות דעכשיו שהמשך הזמן יותר מרד"ו שנה הרבה כו' ממילא יהי' ההתגלות לעיל במדרגה יותר גבוה מכמו שהי' במ"ת. וזהו כימי צאתך כו' אראנו נפלאות שיהי' הדוגמא שהי' ביצ"מ אבל יותר נעלה מזה כו', והיינו לפי שעכשיו ההסתר בבחי' שלמעלה יותר כי במצרים

היה ההסתלקות בביתה, ובאדום ההסתלקות בא"א וע' לקמן בהביאור פ"ו ע"פ הזהר פ' אחרי דע"ד טע"ב ודע"ה א, וממילא יובן שגם הגילוי יהי' מבחי' עליונה יותר עד שיצימ' יהי' רק טפל ע' בלק"ת ס"פ שלח בד"ה אני הוי' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ להיות לכם לאלקים וסד"ה והי' ביום ההוא יתקע כו' ומ"ש בד"ה תורה צוה שביצמ"צ הי' בחי' אירוסין ולע"ל יהיה בחי' נשואין כו' ולסיבת בחי' ההסתלקות הנ"ל בגלותא לכך הוא סיבת השעבוד דעוכומ"ז בישראל כו' לפי שהוא כמשל הסעודה גדולה של המלך שנותן התמצית לעבדיו הפחותים ג"כ ולפי ערך הסעודה כן ערך התמצית כו' ועמ"ש מזה בסידור בד"ה עבדים היינו לפרעה ולאחר שהעליי' וההסתלקות היא בגלות במקום הנעלה ביותר כו' ע"כ גם בחי' התמצית שיורד משם יכולים גם השרים של עוכומ"ז לקבל רוב ברכה ושפע גשמי' כי אינו תופס מקום כלל שהרי זה כמאן דשדי בתר כתפין כמ"ש בזהר והעיקר הוא משום דבגלותא קודב"ה אסתלק לעילא לעילא כו' ועמ"ש בת"א בד"ה ויהי בשלח פרעה. אמנם עיקר הכוונה בהסתר הפנים הזה הוא רק בשביל הירידה והמשכה משם שיהי' אח"כ כנ"ל וזהו כמשל הבן שמסתתר ממנו אביו שתגדל בזה ביותר תשוקת הבן לעלות אליו כו' כידוע, וזהו רצון האב כדי שתגדל תשוקתו יותר ולזאת הוא עיקר כוונתו בהסתירו ועמ"ש כעין זה בלק"ת פ' ראה בד"ה אחרי הוי' ע"פ כי מנסה, והנמשל מוכן ג"כ שבזמן הגלות ע"י שעבוד הצרות ועול פרנסה וכו' יש ביטול תורה ותפלה הרבה ויש עיי"ז בחי' הסתר פנים למעלה מאד ובוזה תגדל בחי' ההתפעלות בנפש הטבעיות דכנ"י כנ"ל שההתפעלות תמצא דוקא מסיבת השינוי כנ"ל ובוזה אתכפייא סט"א ואסתלק יקרא דקודב"ה לעילא לעילא כו', ועיין בת"א פ' נח בד"ה מים רבים לא יוכלו וע"כ מעוררים בזאת ההתפעלות הגדולה (להיותה בחי' אור חוזר) שיחזור ויתגלה למטה מה שהי' בהסתלקות בהסתר הפנים תחלה לעילא לעילא כו' ואין זה אלא מסיבת גודל עוצם ההתפעלות דוקא כענין בע"ת הנ"ל דמשכי לי' בחילא יתיר שג"כ הוא מטעם זה לפי שהי' תחלה בהסתר פנים ממשיך אח"כ מאותו מקום שנסתר לעילא לעילא שהוא יותר גבוה מכל ההשתלשלו' כו' וד"ל, וזהו אמצאך בחוץ אשקך, פי' בחוץ דוקא ע"י בחי' בע"ת הנ"ל או בזמן הגלות שהוא עת הסתר פנים כנ"ל שאז הוא זמן היניקה ושפע בחוץ דוקא שהוא בחי' יניקת החיצונים כנ"ל אז דוקא אשקך בבחי' נשיקין אתדבקות רוחא ברוחא כו' שהוא ענין ההתגלות בבחי' פכ"פ כשעת מ"ת הנ"ל והוא רק מטעם שכל העלי' ביותר כן ערך מדרגת הירידה והגלוי אח"כ למטה כו' וד"ל.

גם לא יבוזו לי, פי' יבוזו הוא ענין ביזת יניקת החיצוני' כידוע וזה אמר בתנאי שכאשר יתחברו ב' המדרגות יחד צדיקי' ובע"ת יחדיו אז לא יבוזו לי שאין שליטה אז לחיצוני' כלל. אבל לא כשמדרגה א' בלבד יש בישראל צדיקים או בע"ת וכמארז"ל אם ישראל עושין תשובה נגאלין כו' וד"ל, והטעם הוא לפי שמבואר למעלה דהתשובה דבע"ת מעוררים למעלה

שיהי' התגלות מה דאסתלק לעילא לעילא כו', אמנם אין בחי' ההתגלות וההמשכה מלמעלה למטה רק ע"י מצות ומע"ט של הצדיקים, אבל ע"י תשובה בלבד נשארה ההתעוררות למעלה בהעלם ולא תרד למטה כו'.

ולזה אמר מי יתנך כאח לי, שהן מדרגת הצדיקים וגם אמצאך בחוץ אשקך שהן מדרגת בע"ת כנ"ל שיהיו ב' המדרגות הללו יחדיו ישכנו אז לא יבוזו לי מפני שיהי' אז ההתגלות למטה עד שלא יהי' יניק' כלל לחיצוניי' וכמאמר הזהר כל דינין מתעברין מינה כו' אמנם האיך ימצא שיהי' ב' המדרגות יחד שהרי התשובה לא תמצא בצדיק, אך הענין הוא כמאמר הר"מ דמשיח יבא לאתבא צדיקייא בתיובתא כו' לפי שגם בצדיקים יתכן התשובה והוא באופן מארז"ל שיהי' האדם כל ימיו בתשובה וכנ"ל שהרי מה שמבטל אפי' רגע ממדרגת עבודתו בתומצ' ותפלה ה"ז אצלו בחי' נפילה ממדרגתו וכנ"ל וכאשר גם הצדיק עושה תשובה אזי מתחברים ב' המדרגות דהיינו בחי' מלמעלה למטה דצדיקים עם בחי' מלמטה למעלה דבע"ת (שהוא בחי' א"י וא"ח או מ"ן ומ"ד יחדיו כמ"ש במ"א) ואז ממילא כל דינין מתעברין מינה. וזהו לא יבוזו לי שאין להחיצוני' או יניקה כלל לפי שאין להם יניקה רק בשעת שיש בחי' הפירוד בין ב' המדרגות הללו דצדיקים ובע"ת (שהוא מ"ה וב"ן או א"י וא"ח כו') וד"ל.

בעז"ה

להבין שרשי הדברים הנ"ל. הנה תחלה יש להבין שרש הפרש בין צדיקים לבע"ת דלכאורה יפלא מאד איך יתכן שבע"ת יהיו גדולים מן הצדיקים כמו ראב"ד יהי' גדול מאאע"ה והלא אברהם הי' בחי' מרכבה כל ימי חייו כידוע ואם ר"א בן דורדייא עשה תשובה בכל לבו פ"א עד שיצאה נשמתו וכי בשביל צעקה יתירה זו שצעק יהי' גדול בזה ממדרגת אברהם כו'. אך שרש הענין הוא דשרש בחי' הצדיקים הוא משם מ"ה שבבחי' התיקון ושרש בע"ת הוא מבחי' שם ב"ן שנפל בשכירה וכאשר עולה בבחי' א"ח מלמטה זהו ענין התשובה דבע"ת. ותחלה יש לבאר שרש ענין הצדיקים שהן מבחי' שם מ"ה דתיקון. דהנה יש להבין הטעם שנקראים בשם צדיקים הלא עיקר ענינם הוא העבודה מאהוי"ר הי' לו לקרותם בשם עבד ה' ואם מאהבה יקראו לו אהבתי ה' ואם מיראה יקראו יראתי ה' ומהו לשון צדיק שזה השם אינו נופל אלא על ענין בחי' היושר והוא כאשר ישרו דרכיו או דבריו

כמו צדקת בדבריו כו' וכן צדקה ממני כו' וכיוצא שהענין הוא רק בבחי' היושר והראוי כידוע בפני' צדק שהוא רק ענין היושר וכן דין צדק הענין הוא דין ישר כו' ואיך יתכן לומר ענין זה שהוא בחי' היושר על מעשה העבודה מאהבה או מיראה שזה אינו מפני בחי' היושר דוקא אלא מצד האהבה דוקא כו', אך הענין הוא דבחי' ההשפעה היורדת מלמעלה למטה נק' בשם צדיק שהוא בחי' יסוד המשפיע כידוע ולהיותו נמשך ובא בבחי' קו דהיינו ההמשכה שהוא בחי' ויין דהולך ויורד מלמעלה למטה מטה הרי הוא נקרא בחי' קו היושר למעלה שבבחי' התיקון ששרשו מתחיל משם מ"ה דבמצחא דא"ק וכידוע שיש בחי' קו"ח שנמשך מעצמות אור א"ס שממנו כל סדר ההשתל' דאבי"ע והוא בוקע ועובר בתוך החלל והעיגול דעצמו' אור א"ס סובבו מכל צד כמבואר בע"ח וד"ל. ויובן זה למעלה מעבודת צדיק התחתון למטה שעבודתו להשפיע מלמעלה למטה בחי' גלוי אלקות בהיות שע"י בחי' הביטול של הצדיקים בעבודתם באו"ר נגלה אור האלקי למטה בבחי' מ"ה כמו שהוא למעלה וכל חד לפום שעו"ד ממשיך בחי' הביטול בבחי' מ"ה באחדות ה' למטה מי שנשמתו מעולם הכריאה ממשיך גילוי אחדות ה' בבחי' ביטול דמ"ה דבריאה ומי שנשמתו מעולם היצ' ממשיך לפי בחי' מ"ה דיצ' שאינו בחי' ביטול כ"כ ומי שנשמתו מעולם העשי' ממשיך בבחי' מ"ה דעשי' ועכ"פ בחי' ביטול היש לאין נגלה מאצי' עד עשי' ע"י הצדיקים כו' וזה תלוי מצד שרשם בבחי' האצי' כי גם האצי' כלול מאבי"ע ובחי' מ"ה שבאצי' דאצי' יותר נעלה משם מ"ה דבריאה שבאצי' עד בחי' שם מ"ה דעשי' שבאצי' כו' כי בחי' הקו והחוט ששם מ"ה דא"ק מאיר בו הוא הולך ואור מלמעלה למטה בהדרגה מעילה לעילה והוא בד' חלוקי מדרגות בדרך כלל אבי"ע כו' ובדרך פרט הנה בא ההמשכה מצומצמת עד שבעשי' דעשי' אינו אלא בחי' ביטול מצומצם מאד מאד והוא מפני בחי' הקו שנמשך למטה מטה כ"כ כו' וד"ל. ואמנם הנה ידוע דעיגול דעצמות אור א"ס שלמעלה מבחי' התחלת הקו והחוט הנ"ל אין בו' כלל חילוקי המדרגות דשם מ"ה הנ"ל כ"י הרי אין בו בחי' מעלה ומטה כלל כידוע דבעצמות הא"ס נאמר אני ה' לא שניתי כו' והוא טובב ומקיף לכל ההשתל' שבקו וחוט הנ"ל בהשוואה א' לכולם כו' וא"כ הי' מהראוי להפלא איך נתהווה חלוקי המדרגות בבחי' הקו והחוט הנ"ל מאחר שמצד עצמותו אין בו מעלה ומטה ושוה ומשוה קטן וגדול כו' עד אשר לזאת הקושיא הכריח בע"ח שיש בחי' צמצום ומקום פנוי בין העצמות ובין הקו והחוט כו' ולסיבת הצמצום ומקום הפנוי הזה בתחלה שאז נסתלק ונכלל האור בהעצמות אח"כ יוכל להיות מתיחת קו וחוט בהדרגה מלמעלה למטה מטה כו' בסידרי ההשתל' ובד' חלוקי המדרגות בדרך כלל כנ"ל. אך עכ"ז הגם שהי' צמצום ומקו"פ בתחלה קודם שנמשך הקו אין הקו"ח נבדל לגמרי ח"ו מעגול העצמו' אלא הארת העיגולי' דעצמו' מאירים בכל חלקי סדרי ההשתל' שבקו והחוט הנ"ל ואע"פ שאין הארה זו בבחי'

גילוי אבל היא בהעלם דהיינו בבחי' הארת המקיף יהי' איך שיהי' הארת העיגול העצמו' מאיר בקו"ח כולו עד תחתית העשיי' שהרי ידוע דרגלי יושר דא"ק מסתיימין בעשיי' וגם הנה ידוע דעגולים דא"א מקיפים רגלי העשיי' ואין זה כתרתי דסתרי אלא שניהם אמת דמצד בחי' בקיעת הקו והחוט בחלל מלמעלה למטה מסתיים רגלי א"ק בעשיי' אבל מצד הארת העיגול הגדול דעצמו' שלמעלה שהוא מקיף וסובב כל החלל כו' הנה ממנו מסתעף עד שהארת העיגולי' דא"א מקיפים גם לרגלי העשיי' כו' ודיל'. ולא יתמה האיך יאיר אור העיגול הגדול בקו וחוט מאחר שיש צמצום ומקו"פ בתחלה כניל דהענין הוא שהחושך שבצמצום החלל הזה לא יחשיך כלל מפני עצמות הא"מ וכמ"ש גם חושך לא יחשיך כו' וידוע דחושך זה ענינו מ"ש ישת חושך סתרו כו' ויוכל להופיע ולהזריח בו אורו' מ"מ ומשם יעבור האור בכל הקו כו' וזהו שנאמר קמ' כחשיכה כאורה כו' והמופת לזה ממה שאנו מוצאים לפעמים שאור המקיף מצחצח חיצוני' הכלים כמ"ש בע"ח ואע"פ שבחי' אור המקיף אין אורו מאיר בבחי' גילוי כלל בכלי אבל בחיצוני' הכלי יכול להאיר בבחי' מקיף ולצחצחו כו' וביאור הדבר הוא כי הנה בחי' הכלי ידוע שהוא דבר מ"ה המושג במציאות כמו מהות שכל או מהות מדה אהבה ויראה כו' והוא בחי' המסתיר שמחמתו לא יאיר בו אור האלקי כו' וכשימצא בו בחי' הביטול במציאות ליכילל בבחי' אין זהו הפשטת הסתרו וזה בא ע"י בחי' אור המקיף שזורח עליו עד שמביאו לידי ביטול במציאות וזהו צחצחו שמצחצח הכלי כו' וכשהביטול מבחוץ ולא מבפנים נק' צחצוח הכלי מבחוץ כו' ודיל'. וא"כ יובן עדין עד רום המעלות שע"י בחי' הארת עיגולי' דעצמות מתצחצחי' כל בחי' הכלים שבסדר הקו והחוט כניל להיות בהם בחי' הביטול כו' עד שגם בצמצום הראשון שהוא מקום החלל והפנוי שמשם שרש התהוות כל הכלים כידוע גם שם מצחצח מבחי' הארת העיגול הגדול כו' ודיל'. וע"כ מפני כל הנ"ל שע"י הגדול מאיר בכל הקו והחוט כולו מזה הטעם יוכל להיות בחי' ביטול בעשיי' שיהי' במדרגת בחי' ביטול דמ"ה דאצי' שבאצי' כמו נשמת משה שהמשיך בבחי' מ"ה דאצי' גם בעולם העשיי' השפל הזה כו' ואין זה לפי סדר ההשתל' דקו"ח הנ"ל אלא הענין הוא משום דקמ' ממשי כחשיכה כאורה וכמו שהוא מצחצח הכלי למעלה מעלה כמ"כ מצחצח למטה מטה כו'. וזהו מטעם דעגולי' א"א מקיפים גם לרגלי העשיי' כו' ובעיגול הרי אין בו מעלה ומטה כלל ע"כ יכול להיות בחי' מ"ה בעשיי' כמו באצי' כו' והוא שרש ענין דירה בתחתונים הנ"ל ושרש ענין עושה פלא הנ"ל כי הנה בחי' הפלא הוא בחי' עיגולים דא"א שמקיפים רגלי העשיי' וגם בו אינו אלא בחי' עשיי' לטעם שהוא סובב ההשתלשלו' בלבד כו' והצדיקים ששרשם משם מ"ה דק"ו הנ"ל ממשיכים הן גילוי אור א"ס למטה כמו שהוא למעלה עד שידור בתחתונים כמו בעליונים בהשוואה א' ממש מטעם הנ"ל ולכך נק' צדיקים ע"ש בחי' קו היושר ואמנם עיקר ענינו הוא שממשיך ומחבר בקו"ח

בחי' הארת העיגולים דעצמות הא"ס להיות כחשיכה כאורה כו' ויש כאן ב' דברים הא' הוא הצדיק עצמו שהוא בחי' הקו והב' ענין המשכתו מלמעלה מן הקו כו' וזהו כי ישרים דרכי הוי' צדיקים ילכו במ צדיקים דוקא שהן הממשיכי' והולכים בדרכי הוי' הנ"ל מטעם הנ"ל וד"ל, וזהו ג"כ הטעם שנק' אחים וריעים להקב"ה בהיות שהן ממשיכים מן המקיף ע"י מעשה המצות להיות חיבור לעיגולים עם הקו והקדב"ה הוא בחי' שם מ"ה שמאיר בקו כו' כידוע וד"ל.

וכ"ז מדרגת הצדיקים שהן מבחי' שם מ"ה כנ"ל. ועתה יש לבאר שרש ענין בעי'ת שהן מבחי' שם ב"ן כנ"ל. ותחלה יש לבאר בענין הביוררים הדגה סדר ענין הביוררים מלמעלה למטה הנה ידוע דכשנפל מז' מלכים דתהו הסיגים והפסולת למטה באבי"ע מה שהי' באפשרי מהם להתברר באצ"י נתברר ונכלל בבחי' האצ"י ומה שלא יוכל להתברר מהם ליכלל באצ"י מפני גסותו נפל עוד למטה דהיינו בעולם הבריאה ונתברר שם ע"י מ"ה דבריאה (הג"ה כי אע"ג דבערך הביטול דאצילות נחשב הוא יש מימ בערך ביטול מ"ה דבריאה יכול הוא ליכלול ע"י בירור מ"ה דבריאה וכמ"ש כה"ג בענין תרומת הדשן שהאפר עם היות שהוא פסולת שנשאר מהבירור של הקרבן ע"ג המזבח עדיין יש בהפסולת הזה עוד בירור וזהו תרומת הדשן ועיין מזה בסידור בד"ה להבין ענין תרומת הדשן עכ"ה) וגם שם הי' עדין דמה שהי' ביכולתו להתברר וליכלל בבריאה ע"י בירור מ"ה דבריאה נתברר וניכלל שם והפסולת והסיג שלא יוכל להתברר וליכלל גם שם נפל עוד למטה והיינו בעולם היצ"י ונתברר שם ע"י מ"ה דיצירה ועדין מעולם היצ"י בעשי' עד שהפסולת והסיגים היורד עבי"י וגסים שלא יוכלו להתברר וליכלל גם בעולם העשי' הן אשר נפלו בעמקי הקליפות דעשי' ונק' רע גמור כו' וזהו שארז"ל דאין רע יורד מלמעלה כלל דלא יגורך רע כתיב ולא יגור במגורו כלל אך מה שנמצא מציאת הרע בכל העולמות לפי ערכם היינו שנמצא שם למטה בבחי' רע וכאן נמצאו וכאן נתהוו כו' והענין הוא מטעם הנ"ל שמפני דרך ענין הביוררי' הנ"ל הרי בהורידו למטה ולא יוכל שמה ליכלל ולהתברר אז דוקא געשה בחי' רע ופסולת ולא בהיותו למעלה עדיין כו' וכמשל היתוך הכסף מן הפסולת שלא ניכר מציאת הפסולת עד לאחר ההיתוך כו'. (הג"ה ועיין מ"ש מזה בפרדס שער התמורות פ"א ובתי"א פ' בראשית בד"ה ענין הברכות עכ"ה) והנה ידוע ג"כ שכל דבר שהוא יותר גבוה במעלה נפילתו למטה ג"כ בנפילה עצומה למרחוק בבחי' ירידה והשפלה ביותר וכמשל אבן החומה שנופלת כל שהאבן בגובה של החומה יותר כמו מראש כותל החומה תהי' נפילתה למטה בנפילה יותר למרחוק. משא"כ כשהאבן ממקום הנמוך שבכותל החומה כו' וכמ"ש במ"א וע' בלק"ת פ' בלק בד"ה מה טובו פ"ב וממילא מובן שכאשר אנו רואים דבר שהושפל והורד ביותר שמוכרח לומר ששרשו ומקור חוצבו ממקום שנפל הוא בתכלית העילוי והגובה במעלה ומדריגה כו' עיין בלק"ת בשה"ש בד"ה ביאור הדברים ע"פ שחזרה אני ונאוה

פֹּד ולזה הטעם יובן ג"כ בסדר הבירורים הנ"ל דסיגים דעשי' שלא יוכלו להתברר בעשי' ונפלו בעמקי הקליפות דעשי' מאחר שהורדו והושפלו כ"כ מוכרח לומר ששרשם ומקור חוצבם בתחלה קודם שנפלו למטה היו במקום גבוה מאד נעלה במעלה ומדרגה מאותם הסיגים שלמעלה מהם שלא נפלו כ"כ והי' להם בירור בבריאה ויצי' כו' וד"ל ואדרבה היא הנותנת דלפי ששרשם מאד גבוה לא יוכלו להתברר במדרגה שלמטה מהם אלא נפלו לגמרי בעמקי הקליפות כו' וכמבואר במ"א בענין הטעם מה שהארי' נחשב מבהמות הטמאות כו' ועיין בח"א גבי פורים בד"ה כי אברהם לא ידענו. ולהיות ידוע דבירור שני יש דבחי' הסיגים דעשי' מתבררים מלמטה למעלה דהנה הבירור הראשון הי' דרך ירידת ושבירת הכלים שהוא מלמעלה למטה כנ"ל, אבל לאחר שנפלו למטה והן מתבררים ועולין מלמטה למעלה הרי נהפוך הוא דבחי' הסיגים דעשי' מתבררים תחלה ואח"כ בבריאה כו' (וסדר הבירורים כך הוא דמה שנכלל הטוב דסיגי' דעשי' בעשי' חוזר הוא ומתברר פעם שני בעולם היצי' כו' וכמ"ש במ"א) באריכות ולפי הכלל הנ"ל דסיגים דעשי' בשרשם גבוהים יותר מכולן הנה כשעלו למעלה בשרשם בבירור אחר בירור עד שהגיעו למקום מקורי' חוצבם בתחלה הנה הוא נכלל בז' מלכים דתהו כמו שהיו קודם שנפלו מהם הסיגים וכו' והוא בחי' שם ס"ג שלמעלה משם מ"ה דתיקון כידוע והבירור בא מלמטה משם ב"ן שהסיגים דרפ"ח נאחזים בה כו' וד"ל. ועתה יובן שרש ענין תשובת ר"א בן דורדייא להיות כי הי' בע"ת מעבירות חמורות שהם הסיגים שבעמקי הקליפות ועי' הבכ"י שלו עד שיצאה נשמתו הנה נתבררו עי"ז בחי' הסיגים הגסים דעשי' ועלו למעלה מעלה בבירור אחר בירור עד רום המעלות ונכללו בקדושה העליונה ממש כענין המאמר שהזדונות נעשו כזכיות ממש ובודאי עלו במקום שנפלו משם והוא בז' מלכים דתהו כמו שהם קודם הנפילה כו' וזהו ענין הבירור מרע גמור ויש בירור שאינו מרע גמור אלא מבחי' דבר תאוות היתר רק שמעורב טו"ר וכמו הבינוני' והן בחי' סיגים דיצי' עדימ' ומתבררים גם הם ויוכלו ליכלל מהן בקדושה כנ"ל בבירורי דיצי' והפסולת שלא מתברר ונכלל ביצי' נופל בעשי' וגם שם מתברר כו' ויש בירור עוד למעלה הימנו והוא בבחי' צדיק ורע לו שרובו טוב ומיעוטו רע כו' והוא בבחי' נוגה דבריאה שאינו מעורב טו"ר יחד אבל יש בו בחי' הנפילה לפרקים מעבודתו כמו מחמת טרדת מו"מ שמבטל קצת מתפלה בכוונה ותורה וכיוצא ואינו מתפלל כ"א בסרוגין ומאחר שהי' בחי' נפרד זמן מה צריך לשוב בתשובה וזהו ענין כל ימיו בתשובה כמ"ש כל זה למעלה ויש עוד בירור למעלה מזה שהוא האצי' והוא בבחי' הפסקת בחי' ביטול במציאות גם אצל צדיק וטוב לו כו' דהיינו כשהי' תחלה בבחי' הביטול והפשטת הרגשת עצמותו בתכלית ונופל ממדרגה זו להרגיש עצמו בבחי' יש ודבר מ"ה כו' שהוא בחי' הסיגים דאצי' וכמ"ש במ"א ע"פ ופלגשו ושמה ראומה ראו מ"ה כו' וד"ל. ואמנם לפי הכלל הנ"ל

דכל דבר שהושפל והורד ביותר שרשו למעלה ביותר הרי מובן שבירור הראשון דסיגי' דעשי' הנ"ל עולין למעלה במקום ומדרגה הגבוה שאין הבירורים דאצי' ודבריאה ויצי' כו' מגיעים לשם וזהו שרש ענין המאמר בדמקום דבעית עומדים צדיקים גמורים אי' לעמוד וד"ל והוא מטעם שרש ענין הנ"ל דבעית הם מבחי' שם בין שעולה למעלה בבחי' שם ס"ג דתהו שהוא למעלה הרבה מבחי' שם מ"ה שרש הצדיקים הנ"ל. (הג"ה כאן פירש בירור דעשייה בירור דיצירה כו' כי ק"נ דעשייה רובו ככולו רע ומיעוטו טוב וביצירה חציו טוב ובמ"א נתבאר בלשון אחר שעני' הצדיקים מתברר ק"נ ועיי' בעית מתהפך ומתברר גם מג"ק הטמאות שלמטה מנוגע כמ"ש בלקו"ת פ' תצא סד"ה ולא אבה ובד"ה כנשר יעיר ועמ"ש מענין עשייה בד"ה מי מנה עפר יעקב במ"ש בראתיו יצרתיו אף עשיתיו שהפסיק באף בין יצירה לעשייה וידוע ענין שלשה פתחו באף מזה יובן כנ"ל דבעשייה רובו רע כו' ולכן אף הוא ג"כ רבוי שעני' בירור העשייה כשנכלל בטוב עולה למעלה יותר כו' ועיי' בפע"ח בחג המצות בענין כנגד ד' בניס דברה תורה חכם באצי' כו' רשע בעשייה נמצא שייך כנ"ל דעיי' תשובת הרשע מחברר העשייה, ולפי' השיטה הנ"ל דעיי' תשובה מתברר מג"ק י"ל ג"כ שזהו ענין מעשה גדול כי עיי' תלמוד מתברר בריאה יצירה אבל עיי' מעשה שהוא עשייה מתברר ק"נ דעשייה ובירור זה מגיע למעלה מעלה כמבואר כאן וזהו אף עשיתיו מרבה בחי' גבוה מבירור דבריאה יצירה עכ"ה).

והנה שרשי ענין סיבת יתרון מעלת בעית על מעלת הצדיקים הוא מפני בחי' ההתפעלות שתמצא בבעית יותר מבצדיקים כמבואר למעלה באריכות. וביאור שרש הדברים הוא לפי שהצדיקים הם נמצאים תמיד במדריגתם בבילתי שינוי כלל והתקשרותם למעלה היא תמידית ולא נמצא בהם שום נפילה לעולם אשר מזאת הסיבה לא נמצא בהם ההתפעלות כ"כ והגם שנאמר בצדיקים ילכו מחיל אל חיל כו' שהן הולכין תמיד ממדרגה למדרגה יותר גבוה עד שעולין ברום המעלות וכמ"ש באברהם ואברהם זקן בא בימים ואמרו בזהר שהלך מדרגא לדרגא כמ"ש הלוך ונסוע הנגבה כו' וזהו בימים באינון יומין עילאין כו' אעפ"כ מאחר שהמה מקושרים בהתקשרות תמידית בבחי' מדרגת הביטול שלהם כלפי מעלה ולא מתפרשין לעלמין הרי תענוג תמידי אינו תענוג ולא יהי' נמצא בהם בחי' ההתפעלות כיכ כי עיקר סיבת ההתפעלות לא באה רק מסיבת החידוש דוקא שכאשר יש התחדשות דבר מה תתפעל הנפש משאיכ כשנתיישן הדבר אין בו התפעלות כלל כנראה בחוש שלפי ערך עוצם ההתחדשות כן ערך עוצם ההתפעלות ולפי ערך זמן מה שנתיישן הדבר כן ערך מיעוט שתמעט בו ההתפעלות כו' וד"ל. ואיכ הגם שהצדיקים הולכין ונעלים במדרגתם מאחר שאין בזה התחדשות מעיקר הדבר רק הכל בענין א' אלא שהוא מוסיף אור וכו' אין בהם ההתפעלות כיכ משאיכ בבעית שיש בהם בחי' ההתחדשות במה

שנתחדש הדבר אצלם בחידוש נפלא והוא ביציאתם מאפילה וחושך נפשם החומריות ברע גמור או בהיתר כנ"ל לאור גדול זו גילוי שכינה כדביקותם בה' אחד בלבד כו' זאת ההתחדשות תבא בנפשם התפעלות יתירה שאין כמוהו בצדיקים כלל. וזהו פי' הפשוט מה שאמר בזה דבע"ת משכי לי' בחילא יתיר כו' והוא מפני עוצם ההתפעלות שלהם שהיא באה מסיבת בחי' ההתחדשות דוקא כנ"ל וד"ל. ואמנם שרש הענין למעלה ג"כ הוא מפני בחי' ההתחדשות כי הנה סיבת ההתחדשות היא באה מנפש החיונית דבע"ת דוקא להיות שהיתה בעמקי הקליפות כנ"ל ועלתה משם להתברר וליכלל באחדות ה' מאפילה לאור גדול כו' שזהו דבר חידוש גדול מאד, והתחדשות זאת מגעת עד שרש שרשה דהיינו בעולם התהו משמש מקור חוצבה בתחלה כנ"ל וא"כ גם ההתפעלות שמבחי' ההתחדשו' הזאת גם שם בעולם התהו נמצאת כו' והרי מבואר למעלה דבחי' התהו גבוה הרבה מעולם התיקון וא"כ מגיע בחי' ההתפעלות למעלה מבע"ת במקום ומדרגה היותר גבוה משמגיע בחי' ההתפעלות מעבודת הצדיקים והגם שיכלו וימסרו נפשם ג"כ אחר שאין בהם בחי' התחדשות כנ"ל וגם שרשם משם מ"ה שלא נפל מעולם כו' שאין בו בחי' התחדשות למעלה ג"כ כו' וד"ל, ובכ"ז יובן עיקר הטעם במה שאמרו בזה דע"י דאתכפייא סט"א אסתלק יקרא דקודב"ה לעילא לעילא כו' (הג"ה) עמי"ש מזה בד"ה אלה פקודי המשכן, ובפירושו לעילא לעילא לכו"ו היינו בינה וא"א כמ"ש בענין קודב"ה סליק בגלותא לעילא לעילא עיין זח"א ויגש דר"י ע"א ובפ' ויקרא דף כ ע"ב, אך לא ידעתי אם נמצא הלשון כן אסתלק יקרא כו' לעילא לעילא כ"א בכולהו עלמין ומ"מ הכוונה כן הוא וכמ"ש בלק"ת פ' שלח בד"ה טובה הארץ מאד מאד יעו"ש עכ"ה שהוא מפני בחי' ההתחדשות שתבא מזה למעלה בחי' ההתפעלות בעצמותה יותר וזהו לעילא לעילא וכ"ז מטעם ששרש הרע הגמור מאחר שנפל כ"כ למטה מטה ששרשו למעלה יותר כנ"ל במשל נפילת האבן כי הכל ענין א' וטעם א' הוא שהרי מזה הטעם כאשר בא ההתהפכות חשוכא לנהורא כו' בבחי' או"ח למעלה בשרשו בתהו כמו שהי' קודם שנפל כו' מזה באה בחי' ההתפעלות מפני שהוא דבר חידוש כו' וכמ"ש במ"א. (הג"ה) וכמ"ש הרמ"ז ר"פ תולדות בפירושו ישמח הוי' במעשיו, במעשיו היינו בירור שם ב"ן שהוא בחינת עשייה ויחעלה בבחי' ס"ג מזה יומשך השמחה והיא התגלות פנימיות עתי' וכמ"ש מזה בלק"ת בדרושי סוכות בד"ה הוי' לי בעוזרי פ"ד, והרי מבואר כאן דבירור ב"ן דעשייה זהו ע"י התשובה ולכן מזה יומשך השמחה למעלה עכ"ה) ואחר כ"ז יובן הטעם איך שיכול להיות דתשובת רבי אלעזר בן דורדייא הי' גדול מאאע"ה והגם שהי' אברהם בחי' מרכבה בתמידות כידוע וראב"ד לא צעק רק שעה אחת כו', כי הנה מבואר למעלה דשרש ענין הצדיקים הוא משם מ"ה ושרש הבע"ת משם ב"ן שנפל וחוזר ועולה בבחי' א"ח בשרשו בתהו שלפני שם מ"ה כו' וא"כ צעקת ראב"ד שעה אחת קנה עולמות היינו עולם התהו כמאמר רבי עליו יש קונה עולמו בשעה א' כו' מה שלא קנה צדיק גמור כאברהם בכל ימיו במה שהי' מרכבה

בתמידות כי לא הגיע רק לבחי' שם מ"ה דתיקון כו' (הג"ה ועמ"ש במ"א על הרע"מ ר"פ תשא בענין אבנא למשקל בה דא יו"ד, היינו שם מ"ה המברר ב"ן ולאחר הברור שעולה ב"ן לס"ג הוא נעלה משם מ"ה כמו שהסחורה יקרה מהאבן ששוקלים בו הסחורה כי שם מ"ה הוא רק הארה ממצחא ושם ס"ג הוא מעצמות י"ס דא"ק ועיין בהרמ"ז ר"פ וישב בד"ה חכמת המסכן עכ"ה) והוא רק מטעם סיבת ההתפעלות היתירה שהי' בראב"ד לפי שעה עד שיצאה נשמתו והי' בזה התחדשות גדולה למעלה כנ"ל הטעם משא"כ באברהם מאחר שלא ביטל אפי' רגע מדביקותו הרי לא הי' בזה בחי' התחדשות מנפש החיונית שלו כלל א"כ לא הגיע עדיין לבחי' שם ס"ג דתהו שלמעלה משם מ"ה כו' וכמ"ש למעלה בענין הברורים שלמטה למעלה כו' וד"ל. ואמנם הגם ששרש הבעי' מגיע במקום ומדרגה היותר גבוה משמגיע שרש הצדיקים עכ"ז עכשיו בחי' מעלת הצדיקים למעלה מבעי' עד ביאת הגואל וכמו באלף הו' שאז דוקא יתגלה מעלת ומדרגת הבעי' שגבוהים מצדיקים ולא עכשיו כו', וביאור טעם הדברים יובן עפ"י הקדמה בתחלה ענין א' והוא במ"ש ואל אישך תשוקתך והוא ימשול בך, פ"י עד"מ מזווג זוי"ג למטה באדם התחתון שהזכר מושל על הנקבה כמ"ש והוא ימשול בך, כמ"כ יובן למשכיל למעלה דבחי' שם מ"ה הוא למעלה עכשיו משם ב"ן ואעפ"י ששם ב"ן בשרשו גבוה משם מ"ה כמ"ש למעלה מ"מ הרי המברר הוא שם מ"ה כידוע דבחכמה אתברירו כו' והמתברר הוא בחי' שם ב"ן ובודאי המברר גבוה מן המתברר מאחר שהוא מבררו כו' וכמשל המ"ד שמבררי המ"ן למטה בזווג גשמי כו' ולכך נא' ואל אישך תשוקתך בהעלאת מ"ן והוא ימשול בך בהמשכת המ"ד שהוא המברר המ"ן כידוע (הג"ה) ועמ"ש מזה בביאור ע"פ ונחתי לך מהלכים בין העומדים. וא"כ לפ"ז גם בחי' בעי' ששרשם משם ב"ן הם למטה תחת ממשלת הצדיקים ששרשם משם מ"ה כו', אמנם יש להבין עיקר הטעם למה יהי' בחי' בעי' למטה ממדרגת הצדיקים גם עכשיו מאחר ששרשם מבחי' שם ס"ג שלמעלה משם מ"ה כנ"ל, אך הענין יובן עפ"י הידוע שעיקר הנהגת כל העולמות דבי"ע עכשיו הוא עפ"י בחי' התיקון דשם מ"ה דאצי' כי כל שיתא אלפי שני דהוי עלמא בכל אופני העליות והירידות באורות וכלים דבי"ע כמו בנין בית ראשון ושני וחורבנו והגליות הכל עפ"י ההתגלות של מדות עליונות דז"א דאצי' שהוא בבחי' שם מ"ה דתיקון כידוע וא"כ שם ב"ן שהוא מדת מל' דאצי' הנק' נוק' דז"א כידוע הוא למטה תחת ממשלת ההנהגה דשם מ"ה דז"א בעלה כו' והגם ששרש בחי' שם ב"ן הוא למעלה משם מ"ה היינו ששרשה בבחי' ההעלם בלבד בבחי' ס"ג דתהו שלפני התיקון אבל לא בא זה בבחי' גילוי למטה עדיין אלא לעיל תתגלה למטה שרש שם ב"ן כמו שהוא למעלה ולכך נאמר בה אז דוקא א"ח עט"ב כו' שתהי' עטרת ברישא דז"א כו' לפי שיתגלה למטה שרשה דהיינו בחי' שם ס"ג דתהו כו'

וזהו שנאמר בה לע"ל דוקא אז תשמח בתולה במחול פ"י בתולה ולא בעולה לפי שתה"י למעלה מבחי' היחוד במ"ד ומ"ן כו' ושמחתה תה"י רק במחול דהיינו בשרשה בבחי' העיגולים דתהו שנמשל למחול כו' וכמ"ש במ"א וד"ל. וזהו ג"כ שרש ענין הפסוק כימי צאתך מאמ"צ אראנו נפלאות שמבואר למעלה כו' דהיינו שיתגלה למטה לע"ל בחי' שם ס"ג דתהו שלפני התיקון שנק' נפלאות אמון מופלא כו' מפני שהן בחי' מקיפים כו' וד"ל. אמנם אין התגלות הזאת באה למטה לע"ל מן ההעלם לגילוי כ"א ע"י הגליות בתחלה שהי' בהסתר פנים כו' וכן ע"י בע"ת שמפני בחי' אור חוזר שלהם מעוררים בחי' הסתלקות דקדב"ה אסתלק לעילא לעילא כו' כמבואר למעלה לכך אח"כ כאשר משם יאיר האור למטה הרי ההארה הזאת באה מלעילא לעילא והרי הוא ענין אראנו נפלאות הנ"ל וד"ל. ובכ"ז מתבאר שעכשיו הצדיקים גבוהים מבע"ת ולע"ל בע"ת יהיו גבוהים מהם כמאמר אם עושין תשובה נגאלין כו' והגם שבע"ת בשרשם גבוה מן הצדיקים גם עכשיו אבל הרי אינה אלא בחי' ההעלם למעלה עדיין ולע"ל דוקא יתגלה זה למטה וכנ"ל בבחי' שם ב"ן וד"ל.

ועתה צריך לבאר על סדר הפסוק מי יתנך כאח לי יונק שדי אמי כו', הנה ידוע דזו"ג הן נקראים בשם חתן וכלה בכל פסוקי שה"ש, והטעם הוא לפי שבחי' ז"א הוא המשפיע ובחי' נוק' דז"א הוא מל' דאצי' היא בחי' מקבל ועמ"ש מזה בביאור ע"פ המגיד מראשית אחרית וביאור הדברים ידוע שבחי' מל' דאצי' היא מקור כל הנבראים לכך נק' בשם מקבל כי היא כללות כל המקבלים כו'. והנה בחי' ז"א דאצי' הגם שהוא בחי' משפיע לגבי המל' אבל סוף כל מדרגות ההשתלשלו' הוא מאור הא"ס ונחשב מסוף עולמות דא"ס מטעם שבחי' ההשפעה מלמעלה למטה להיות מקור למקבלים מוגבלים הוא תחתית כל המדרגות לגבי אור המאציל עצמו ואף גם בחי' ז"א עצמו לגבי המאציל הוא מבחי' התחתונה שבו כמאמר לאו דאית ליי' צדק ידיעא כו' ולא מלא מלא כ"ל כידוע ונמצא בחי' ז"א סוף עולם הא"ס והמל' ראש לכל המוגבלים כו' וע"י יחודם בא השפע לנבראים והוא ענין יחוד זו"ג כידוע (נהגה ועמ"ש בת"א פ' תרומה בכ"ק אאומ"ר נ"ע בענין הכרובים וז"ל ונדע שהז"א הוא תכלית ירידת אוא"ס מלמעלה למטה בכדי להאיר אח"כ לבי"ע ע"י הנוק' שהיא אימא תתאה שהיא מקור בי"ע שבאצי' לכן כתיב כרוב אחד מקצה מזה כו' עכ"ל ובד"ה כי אברהם לא ידענו הנה ידוע שבין מאציל לנבראים צ"ל ממוצע והם ע"ס דאצילות כו' עכ"ל והממוצע צ"ל כלול משני הבחינות וזהו ענין ז"א שהוא סוף בחינה של הא"ס ונוק' שהיא מקור הנבראים ושרשן וע"כ ההמשכה והגלוי מאור א"ס בהנבראים זהו הנקרא יחוד זו"ג שע"י המדות עליונות הנקראים ז"א נמשך האור בדבור העליון שהוא מ' להאיר בבי"ע ועמ"ש

בח"א פ' מקץ בד"ה כי אתה נרי בפי' ארומתך אלקי המלך ובפי' יחיד חי העולמים מלך ומ"ש בד"ה אוסרי לגנף בפי' ישראל מקדשי שמך כו' יעו"ש עכ"ה). והנה ידוע דבזמן הגלות בחי' ז"א הוא בבחי' עיבור במעי אימא כולד המקופל כו' תלת כלילן גו תלת וזהו ענין המאמר דקודב"ה אסתלק לעילא לעילא בגלותא דוקא כו'. וזהו מארז"ל אפי' בשעה שאתה מתמלא עליהם עברה כאשה עוברה כו' שלכך מושלים אוה"ע על ישראל כו', ועמ"ש בד"ה אני חומה ושדי כמדלות וביאור הדברים הנה ידוע דבחי' ז"א היינו בחי' המדות עליונות ועד"מ בולד שבמעי אמו הנה ראש' בין ברכיו ואינו משמש כלום שאינו מחשב ומהרהר כלום רק בחי' קוסטא דחיותא היא נפש הטבעיות באברי גופו. והנמשל מדוגמא זו למעלה יובן שבחי' מדות עליונות הן בבחי' עיבור במעי אימא עילאה דאצי' הרי כלולים חב"ד שבמדות עם המדות כמותי' דאימא כו' ולהיות כי עלי' זו עולה עד רום המעלות כי נעוץ סופן בתחלתן כו' ומאחר שז"א הוא סוף עולם הא"ס כנ"ל הרי יכול לעלות עד בחי' הראש שהוא עצמות אור הא"ס שלמעלה מכל ההשתל' דקו"ח כו' ע"כ בזמן הגלות שז"א בבחי' עיבור שנמשל לשינה כמ"ש עורה למה תישן ה' כו' יכול להיות רוב שפע ויניקה לחיצוני' מפני עוצם בחי' הרוממות בעצמו' לפי שנתרומם ונתעלה ז"א בעצמו' המאציל דשם כחשיכה כאורה כו' ומשם יוכל להיות השפע להם כמאן דשדי בתר כתפין מפני העדר תפיסת מקום כו' וכמ"ש למעלה בענין הסעודה כו' ולפי שעיקר ההנהגה למטה בעולמות הוא עפי' מדות העליונות כנ"ל לכך עכומ"ז מושלים על ישראל כו' וד"ל. אבל בזמן הגאולה תהי' בחי' לידה דז"א דהיינו בחי' התגלות מדות עליונות כמותי' בפ"ע ובתחלה מוחין דיניקה כ"ד חדש ואח"כ מוחין דגדלות כו' והוא ענין ההיפוך מבחי' ההסתלקות שהי' בזמן הגלות כמאמר דקודב"ה אסתלק לעילא לעילא בגלותא כו' ולעיל יהי' בחי' ההתגלות למטה דוקא וזה יהי' לעיל ע"י מעיט של הצדיקים שעושיין עכשיו כי הן גורמים למעלה בחי' המשכות מוחין לז"א ע"י כל המצות שעושיין כי רמ"ח פקודין רמ"ח אברים כו' ועי"ז נעשה בחי' הגדלות המדות עליונות שלא יהי' בבחי' קטנות תלת גו תלת כו' וד"ל. וזהו מי יתנך כאח לי שהן מדרגות הצדיקים שנק' אחים וריעים כנ"ל פי' כנ"י שהיא נוק' דז"א אומרת לז"א בעלה מי יתנך בגלותא שתהי' בבחי' ההתגלות היפך בחי' ההסתלקות כו' ולהיות יונק שדי אמו בבחי' מוחי' דיניקה ואח"כ בבחי' מוחין דגדלות כו' והוא ע"י תומ"צ כנ"ל וד"ל וכ"ז מדרגת הצדיקים להמשיך שם מ"ה בז"א כדי לברר בין ע"י תומ"צ כמאמר היום לעשותם כו', משא"כ בחי' בע"ת שעיקר התגלותם למטה לעיל דוקא כנ"ל ולכך אומרת עכשיו מי יתנך כאח לי כו' וד"ל.

וּפ"י אנהגך אביאך כו', והנה להבין שרש ענין יונק שדי אמי ומהו שרש ענין אם הבנים שמחה כענין צהבו פניו של רבי כו' כמ"ש למעלה. הנה תחלה צריך לבאר הפסוק ואהי' אצלו אמוזן כו', דהנה ידוע דאורייתא

מחכמה עילאה נפקת ונקראת בשם נקודת חכמה והנה יש בנקודה זו ה' מדרגות הא' כשנקודת חכמה זו היא כלולה בכתר כמ"ש והחכמה מאין תמצא מאין שבכתר כו' ואז נאמר בה ואהי' אצלו אמון פי' אצלו לשון נסתר משום שהתכללותה בבחי' כתר עליון עילת העלות כו' שהוא אמון מופלא אמון מכוסה כו' כידוע והב' כשמתפשטת למטה מן הכתר והוא בבחי' או"א דאצי' שאז איננה בהסתר והעלם כ"כ כמו שהיתה כלולה בכתר עליון כו' לפי שאו"א הן בחי' שרשי האצי' בבחי' גילוי מן ההעלם שבכתר כידוע ואז נאמר בה שעשועים יום יום. פי' יום הן בחי' או"א שנק' יום יום ב' יומין בלבד כמ"ש יחינו מיומים כו' שהן בחי' חו"ב לפי שמקבלים רק מבחי' ב' מזלות דא"א כידוע (וכמאמר קנה חכמה קנה בינה ב"פ קנה בגימ' שי וכמ"ש להנחיל אוהבי יש מחצה התחתון מתר"ד אורות דכתר ועמ"ש בלק"ת בד"ה יחינו מיומיים) ופי' ענין השעשועים מה שמשתעשע בתורה יום יום יובן עפי' הקדמה הידוע דאבא נק' עדן עילאה ובינה שהיא אימא נק' גן לעדן עילאה ופי' עדן עילאה ידוע שהוא בחי' גילוי הארת העונג העליון דהיינו עצמות השעשועי' הנק' שעשועי המלך בעצמותו כמ"ש במ"א כשבאה מן ההעלם לגילוי עונג נק' עדן עילאה והמקבל בחי' עונג ושעשועי' הנגלי' הללו הוא בחי' אימא ולכך נק' גן לעדן עילאה ע"ד ג"ע שבעולם הבריאה כו' ושם הוא עיקר התגלות התענוג כמ"ש בלק"ת סד"ה יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת, ובסידור בדרוש ברכת הזימון בענין פי' ליתן שהוא יחוד או"א כו' והנה ידוע ג"כ דלפעמים תושב"כ בז"א ותושבע"פ במל' ולפעמים תושב"כ באבא ותושבע"פ באימא וכולם אמת דבהיות נקודת חכמה דאורייתא יוצא מן ההעלם שבכתר לחו"ב כנ"ל אזי תושב"כ באבא ותושבע"פ באימא כו' ונקראים בשם ספר וסיפור כמ"ש כוזהר בכמה דוכתי וכאשר התורה מתפשטת עוד למטה מאויא לזו"ג אזי תושב"כ בז"א ותושבע"פ במל' כו'. ולהיות כן כאשר הארת נקודת חכ' דאוריית' יוצאה לאויא אז אור אי"ס משתעשע בה בבחי' שעשועי' הנגלים לפי שיצא כבר מן בחי' ההעלם שבכתר כנ"ל וזהו אהי' אצלו אמון בתחלה בבחי' ההתכללות בהעלם הכתר כנ"ל ואח"כ נעשי' התורה שעשועי' נגלי' ביום יום איננו או"א שהעונג העליון שם בבחי' גילוי כנ"ל שאו"א נק' ג"ע עילאה כו' (הג"ה ועמ"ש ע"פ הזהר פ' אחרי דס"ז ע"ב ע"פ כאיל תערוג בענין פי' קוב"ה אתי לאשתעשעא עם צדיקייא בג"ע דהיינו ז"א משתעשע בהתורה שהיא התגלות התענוג שבחז"ב שקיז דנחלא כו' ושיש ג"כ פי' קודב"ה אתי לאשתעשעא היינו קודב"ה אור אי"ס ממש וענין השעשועי' שמקבל זהו כביכול ע"ד מארז"ל יותר משהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק כך להבדיל הקב"ה משתעשע משפע העונג חז"ב לצדיקים כו' עכ"ה) והמדרגה הג' כשהתורה מתפשטת באצי' עוד למטה מאויא והוא בבחי' ז"א כנ"ל ואז נאמר בה משחקת לפניו בכל עת, פי' לפניו הוא לפני בחי' פנים דז"א דהנה כתיב חכמת אדם תאיר פניו כו' והוא בחי' חב"ד דז"א שמאירים בבחי' פנים שלו מפני גילוי העונג ושעשועים שלו בחכמה

דאורייתא כו' והוא בבחי' גילוי הרבה יותר מבחי' השעשועי' דאי' הנ"ל כערך מדרגת זיא לגבי אוי' כידוע וד"ל ומ"ש באוי' בחי' שעשועים דוקא ובז"א אמר משחקת בחי' שחוק ופי' משחקת לפניו כו'. יובן עפ"י הידוע שיש הפרש גדול בין בחי' השעשועים לבחי' השחוק דהנה מבשרי אחזה כו' שהרי באדם התחתון הנה אנו רואים שגם כאשר יהי' בעונג גדול מאיזה בשורה טובה וכדומה עכ"ז לא יהי' זה העונג גלוי לכל רואה ולא יוכלו בני' להכיר בעונג זה כלל כי העונג הזה הוא בהעלם והסתר בעצמותו ואינו ניכר ונגלה כלל רק קצת הארת פנים הוא שנמצא בב' לחייו בלבד מפני גילוי העונג הזה ממוחו לפעמים (ולפעמים גם הארת פנים אין לו כי צפון וטמון העונג בשכלו ולבו לגמרי בהסתר גדול וכמו אב המשתעשע בבנו יחידו בתמידות שאין העונג והשעשועי' הללו עושין שום גילוי כלל אצל האב גם בפנים שלו אך ורק כשלא יראנו זמן רב ופתאום יראנו אז יתגלה כו' הארת השעשועים כו' זה צ"ע) וכי' משל להבין בבחי' שעשועים עליונים כמ"ש שעשועים יום יום כו' (שיש בחי' שעשועים שהם בבחי' הסתר והעלם לגמרי ויש שהו באין בבחי' גילוי קצת) והוא מ"ש חכמת אדם תאיר פניו שזהו הארת בחי' תרין תפוחין כו' וכמ"ש יאר הוי' פניו אליך כו' (והוא כאשר נמשכו העלם השעשועי' מאוי' לזיא בבחי' גילוי קצת במוחי' דחב"ד שלו כו'). אבל בחי' השחוק הוא למטה הרבה מן בחי' השעשועי' שהרי אנו רואים שהשחוק הוא בבחי' התגלות העונג בתכלית הגילוי לעיני כל דוקא כנראה בחוש שמי שיש לו בשורה טובה ולא יוכל לעצור ולהעלים העונג בלבו או ישחק בשחוק בהתגלות וכמ"ש ברב ברונא דלא פסיק חובא מפומי' מפני סמך גאולה לתפלה כו' וכיוצא בזה לפי שהשחוק הוא התגלות השעשועי' הנעלמים במוח ולב כי הגם שנגלי' קצת בהארת הפנים כנ"ל אין זה גילוי כיכ כמו גילוי השחוק שהוא התגלות גמור כידוע, (הג"ה וזהו ע"ד ההפרש בין שבת ובין יו"ט שביו"ט נאמר שמחה ושמחת בחגך ובשבת לא נאמר שמחה רק עונג וקראת לשבת עונג ועמ"ש מזה בלק"ת מצה זו ובד"ה ושאתם מים בששון, לפי' ההפרש הוא בחי' ההפרש בין מוחין דאבא ובין מוחין דאימא, אך אפ"ל שחוק הוא גלוי השמחה ביותר ולכן אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעוה"ז שחוק בגימ' ב"פ אור ולע"ל יאמר ליצחק כי אתה אבינו יצחק בחי' צחוק עשה לי אלקים ועמ"ש מכ"ז בלק"ת ע"פ ואהיה אצלו אמון בהביאור פי"ג עכ"ה) והנמשל מזה יובן למעלה דבחי' התגלות ממש של השעשועי' העליוני' לאחר שהקבי"ה שהוא ז"א משתעשע בתורה הוא הנק' שחוק למעלה וזהו משחקת לפניו בכל עת פי' התורה משחקת בבחי' התגלות העונג וזהו לפניו למטה מבחי' הפנים דזיא כי בבחי' פנים דזיא עדיין אינו בבחי' התגלות ממש כנ"ל וד"ל. (וזהו

שארז"ל פ"ק דעכומ"ז ד"ג ע"ב ג' שעות הקב"ה יושב ועוסק בתורה כו' וג' שעות הרביעית משחק עם לויתן כו'). והמדרגה הד' כשהתורה מתפשטת עוד למטה גם מבחי' ז"א והוא בבחי' נוק' דז"א והיינו כשנקראת תושבע"פ בדרך פרט כו'. וז"ש עוד משחקת בתבל ארצו פי' תבל ארצו ידוע שהוא בחי' מל' דאצי' הנק' נוק' דז"א וזה השחק הוא בחי' התגלות יותר מהתגלות השחק שלפני בחי' פנים דז"א כו' כי המל' היא נק' סופא דכל דרגין שבאצי' כידוע (ועמ"ש ע"פ ומלאו פני תבל תנובה בת"א פ' שמות סד"ה הבאים ישרש יעקב). והמדרגה החמישית היא כאשר נקודת החכמה שבתורה מתפשטת עוד למטה מזה והוא מבחי' מל' דאצי' לבי"ע עולמות הנפרדים יש מאין כידוע ואז נא' בה ושעשועי את בני"א שהן הנשמות שנהנין מזיו השכינה בג"ע העליון שבעולם הבריאה בעסקם שם בתורה וכמאמר הוהר דקוב"ה אתי לאשתעשע עם צדיקייא בג"ע בכל חצות לילה כו' כידוע. אך מ"ש כאן שהוא סוף כל המדרגות לשון שעשועי אעפ"י שהיא מדרגה היותר עליונה כנ"ל הענין הוא לפי שידוע דערך הבריאה לגבי האצי' הוא כערך האצי' לגבי המאציל מאחר שהבריאה היא יש מאין כו' וכמו שמהארת המאציל שבכתר כשנמשך לאוי"א נק' בשם שעשועים לפי שהחכמה מאין שבכתר תמצא בבחי' יש מאין כנ"ל כמ"כ מהארת האצי' שבמל' לבריאה בג"ע לנשמות נק' בשם שעשועי' כי חוזר להיות נק' בחי' הגילוי דאצי' בשם שעשועי' דהעלם בבריאה דמאחר שהבריאה נחשבת ליש מאין כו' וא"כ גם בחי' היותר תחתונה שבאצי' שנק' שם בבחי' הגילוי היותר אחרון כמ"ש משחקת בתבל ארצו נמשך להיות בחי' העלם דשעשועי' בראש הבריאה כידוע דבחי' גילויי שבעליון נעשה בחי' העלם לתחתון כו' וכמ"ש במ"א הג"ה ועיקרו של ענין כי שעשועים יום יום זהו התגלות עתיק יומין בחו"ב דאצילות כנ"ל היינו התגלות התענוג בחו"ב ונקרא ונהר יסוד אבא יוצא מעדן חכמה להשקות את הגן בינה כו' וא"כ כמ"כ מל' דאצי' נעשית כח"ב לבריאה כמ"ש בלק"ת סד"ה ועתה יגדל נא והוא ג"כ ענין ונהר יוצא מעדן להשקות כו' לכן בחי' זו נקרא ג"כ שעשועים התגלות תענוג העליון הנמשך מכתר דבריאה בחו"ב דבריאה, ועמ"ש בת"א פ' מקץ בביאור ע"פ כי אתה נרי בפירוש מלך יחיד חי העולמים כו' ע"ש, ועוד יובן כפשוטו שיש כח עליון מאד בבחי' זו מה שמלכות דאצילות נעשית כח"ב לבריאה אשר הכח הזה נמשך מכתר דאצי' ממש שלמעלה מחו"ב דאצילות והוא כמ"ש במ"א ע"פ אל יתהלל החכם בחכמתו כו' כי"א בזאת יתהלל המתהלל כו' פי' זאת היא המ' מקור דבי"ע ונקראת חכמה תתאה ר"ל התפשטות החכמה להאיר בבי"ע, הנה דוקא בבחי' זו הוא יתהלל כי הכח להאיר החכמה למטה בבי"ע נמשך מבחי' שלמעלה מעצם החכמה וכמ"ש מזה בת"א ר"פ לך לך בפי' נובלות חכמה שלמעלה תורה כו' יעו"ש, ועי"כ נאמר בבחי' זו לשון שעשועים כמו בבחי' ואהיה שעשועים יום יום וזהו ענין נעוץ תחלתן בסופן. קיצור ענין ושעשועי בני"א זהו כח"ב דבריאה שהוא כעין כח"ב דאצילות מלך יחיד, ועוד כי בזאת דוקא יתהלל המתהלל עכ"ה. ואחר שנתבאר כל אלה ה' מדרגות שבתורה כנ"ל יובן פי' ענין יונק שדי אמי ושרש ענין אם הבנים שמחה הניל

שהוא כענין צהבו פניו של רבי כו' ששרש הענין הוא רק בחי' התגלותיו של עצמות השעשוע שעי'ז נעשה בחי' הגדלות המוחין בוי"א בתחלה בבחי' מוחי' דיניקה ואח"כ במוחין דגדלות כנ"ל והוא עיי' סדר ה' מדרגות הנ"ל בתורה בתחלה ואהי' אצלו אמון כו' ואח"כ מתגלה להיות בבחי' שעשועים ביום יום וזהו שרש ענין אם הבנים שמחה שאימא עילאה הוא בבחי' התגלות שמחה ועונג כו'. וזהו פי' אנהגך אביאך אל בית אמי פי' אנהגך אנהיג אותו עד שתוכל לבא לבחי' שעשועי' דאו"א כו' כי עצמו השעשועים הנק' שעשועי המלך בעצמותו הוא הנק' מקור כל התענוגים כו' שהוא בבחי' ההעלם דעצמות אור א"ס וצריך להביאו ולהמשיכו לבחי' גילוי בחו"ב, וזהו אביאך אל בית אמי זה תושב"כ ושבע"פ כדי להיות אם הבנים שמחה כו' וד"ל ואח"כ תלמדני להיות ז"א יונק שדי אמו פי' להגדיל ולהרחיב מעט מעט בחי' המוחין שלו עד שיהי' אח"כ בבחי' מוחין דגדלות בבחי' הארת פנים כמ"ש יאר ה' פניו כו' שזהו כענין המשל מזהבו פניו של רבי וכמ"ש חכמת אדם תאיר פניו וכנ"ל וד"ל. ופי' יונק שדי אמי ב' השדיים דאימא הן ב' התורות שבכתב ושבע"פ לפי שאימא עילאה כלולה ב' תורות הללו שהרי לפעמים נק' בינה תושבע"פ דהיינו כשאבא נק' תושב"כ כנ"ל ולפעמים נק' בינה תושב"כ כמ"ש בזהר דאית ספר ואית ספר כו' וסיפור התושבע"פ כמ"ש בס"י בסופר וספר וסיפור סופר זה אבא וספר. בינה וסיפור הוא מל' כו' וזהו יונק שדי אמי דוקא וכ"ז עיי' צדיקים עוסקי התורה לשמה וכנ"ל וד"ל.

אשקך מיין הרקח מעסיס רמוני, פי' זהו נתינת טעם למה שאמר תחלה אנהגך אביאך כו' דלכאורה יפלא איך יוכל להנהיגו ולהביאו לבית אמו כו' מאחר שבחי' השעשועי' שבחכמה שבתורה היא רק הארה בעלמא וכלא חשיבא לגבי עצמות השעשועי' מקור כל התענוגי' כו' לפי שהחכ' מאין תמצא בבחי' יש וכנ"ל וגם בחי' נקודת חכמה כשכלולה בכתר שנאמר בה ואהי' אצלו אמון כו' גם היא בחי' עשי' דאומנו' בלבד נחשבת לגבי העצמות כמאמר תורתו אומנתו כו' וכמ"ש עושה פלא אותיות אלף אאלפך חכמה וכשהיא בכתר נקרא' פלא אמון מופלא כו' גם היא בבחי' עשי' נמשכה כמ"ש עושה פלא כו', אך לזה אמר נתינת טעם וסיבה לזאת ההנהגה לפי שאשקך מיין הרקח כו', פי' עיי' ששם נמצאו מדרגת בחי' בעית והגם שאין כח לצדיקים להביא סיבת ההנהגה אבל לבעית שגדולים מצדיקים כנ"ל הטעם יש כח הזה והטעם הוא לפי שמתברר מנפש החיונית שלהם שהיא מבחי' גבורות הקשות דנוגה דעשי' והי' כמשל הרמון שהוא פרי חמוץ בטבע טעמו מחרצנים ועד זג שבו כו' אך כשסוחטין אותו היטב יוצא ממנו מיץ מתוק ונערב לחיך מאד עד שמשיב את הנפש כי דוקא דבר חריף וחמוץ כשיומתקו יהי' בו העריבות המשיבה את הנפש כמ"ש במ"א. וזהו פי' עסיס רמוני ע"ד והי' ביום ההוא יטפו ההרים עסיס כו' ביואל ס"ט ד'. והדוגמא מזה יובן בהתהפכות חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא כו' עיי' בעית שהי' ממש כמו ענין עסיס רמונים שהרי בחי' גבורות הקשות שנכנפשו הטבעיות מרע גמור

של ז' מדות הרעות כשנסחטו הענין הוא שניברר מהם הטוב ע"י בחי' ההתפעלות היתירה שבאה מחמת ההתחדשות כנ"ל וה"ו כאלו בזה נסחטה הנפש החיונית ונמתקה מבחי' גבורות קשות שהם כמשל דברים החמוצים ורעים כו' אמנם אחר הברור והסחיטה מדבר החמוץ הנה הטעם ערב בבחי' השבת הנפש כו', והנמשל מזה מובן למעלה שגורמים למעלה בחי' המשכת עונג העליון שיבא לידי גילוי כמשל הטועם טעם ערב שישב נפשו כו' שהוא ענין גילוי העונג דוקא וזה אינו אלא ממעשה מרקחת מדברים החריפים וחמוצים דוקא ולא מדברים המתוקים בעצמן שאינם משיבים את הנפש כו' וכמ"ש במ"א וזהו מבע"ת דוקא ולא ע"י צדיקים ולכך אמר אשך מ"יין הרקח י"ן המרוקח מדברים חריפים שנמתקו בו שמשיב את הנפש בבחי' עריבות כו' וכן עסיס רמוני שהוא ג"כ ענין העריבות שיש בעסיס הרמוני כנ"ל וד"ל.

ושרש ענין לא יבוזו לי שהוא דוקא כשעתיד לאתבא צדיקיא בתיובתא כו' כמבואר, הנה ידוע דבשם ב"ן נאחזים גבורות קשות מפני שיש בה צד יניקה להיות כי הנוק' מלאה דינין וגבורות הרבה וכמ"ש בזהר פ' בהר דק"ו ע"פ בטח בה' ועשה טוב כו' דאלמלא האי טוב דהיינו בחי' מ"ד דיסוד צדיק דמבסם לה וממתיק הגבורות דנוק' אקידת עלמא כו', אך החסדים דשם מ"ה ממתיק גבורות דב"ן כידוע ואז אין מקום כלל ליניקת גבורות קשות לאחר שנמתקו הגבורות דב"ן כו' (וזהו מארז"ל איש ואשה זכו ביחודם שכינה ביניהם לא זכו אש אוכלתן דהיינו אש זרה דגבורות קשות כו') וע"כ בע"ת שהם מבחי' גבורות דב"ן מבחי' א"ח כנ"ל הי' מקום ליניקת החיצונית מהם מטעם הנ"ל, אבל כשהצדיקים שהן מבחי' החסדים דמ"ה עשו בע"ת הרי אז נתחבר המ"ד במ"ן ונמתקו הגבורות דב"ן בחסדים דמ"ה כו' לכך כל דינין מתעברין מינה ולא יוכלו לינק מגבורות דב"ן כו'. וזהו לא יבוזו לי גם כשאמצאך בחוץ ואשך שהוא בחי' בע"ת מפני שעתיד לאתבא צדיקיא בתיובתא שיתחבר מ"ה וב"ן יחדיו כו' ויבואו ב' המעלות שבשניהם הנ"ל יחדיו במקום א' כו'. וזהו תשובה תפלה וצדקה מעבירים רוע הגזירה. פי' דוקא תשובה ותפלה וצדקה שהן כללות המצות כנ"ל כשהן כולן יחד מטעם הנ"ל ולא כשא' מהן בלבד מטעם הנ"ל דכשמ"ה וב"ן יחדיו דוקא אז כל דינין וגזירות רעות מתעברין מינה כו' וד"ל.

בעז"ה. ביום ש"ק פ' בחקתי. (ביאור מאמר זהר זה)

בזוהר פ' בחקתי. פתח ר' יצחק ואמר דומה דודי לצבי וגו' זכאין אינן ישראל דזכו דמשכונא דא למהוי גבייהו מן מלכא עלאה, דאע"ג דאינון בגלותא קביה אתי בכל ריש ירחא ושבת וזמני לאשגחא עליהו, ולאסתכלא בההוא משכנא דאית ליה גבייהו דאיהו כסופא דיליה, למלכא דסרחא מטרוניתא אפקה מהיכליה, מה עבדת נטלת ברא דיליה כסופא דמלכא כו' ובגין דדעתא דמלכא עלה שבקיה בידהא. בשעתא דסליק רעותא דמלכא על מטרוניתא ועל ברה הוה סליק אגרי"ן, ונחית דרגין וסליק כתלין לאסתכלא ולאשגחא בין נוקבי כותלא עלייהו כו' יע"ש ע"כ המאמר. הנה מל' דאציל' מקור כנס"י שלמטה נקראת בחי' משכ"ן וזהו משכונ"י דילי גבייכו פ"י בחי' משכ"ן י' היא מדת מלכות דאצ"י הוא גבי' כו'. והענין הוא, דהנה כתי' אנכי שלומי אמוני ישראל וגו' שמדת מלכות דאצ"י היא עשיראה דכולא דאשלימת לעשר כו' (כמ"ש בזוהר ע"ש) והיינו שז"א דאצ"י כלול מט"ס בלבד (כנודע שרמ"ח פיקודין דעשה הוא בז"א דאצ"י דהיינו שהוא בעצמו כלול מט"ס וכל ספי' בפ"ע כלולה מט"ס פרטי' שלה הרי ט' פעמי' ט' עולה פ"א וג"פ פ"א נגד ראש תוך סוף שבו עולה רמ"ג וה"ח המגדילי' כו' עולה רמ"ח) שזהו אח"ד א"ח דלי"ת, שא' וח' הוא ט"ס דז"א דאצ"י והדלי"ת הוא בנוק' דז"א שהיא עשיראה דכלא דאשלימת לעשר, וזהו אנכי שלומי אמוני ישראל וגו' וד"ל.

ביאור הענין הוא, דהנה ידוע שעיקר הטבע של מדת מלכות הוא לגלות הנעלם שיתגלה ויתראה לבחי' יש ודבר מה שעצם הדבר הוא נעלם ואינו נרגש, ולזאת מדת מל' הוא המגלהו להתראות ליי"ש ודבר מ"ה וזהו הטבע של כל בחי' המלכיות דאבי"ע כו', והיינו בהיות ידוע שעצמות הט"ס דז"א דאצ"י שמחכמה ועד יסוד ז"א כו' הם בטלים בתכלית הביטול האמיתי אל מקורן עצמו' המאצ"י ב"ה המלובש בהן דהיינו בחי' אור אין סוף המלובש בתוך כל הכלים דט"ס דז"א שנכללי' ומתבטלי' הכלי' דט"ס אלו באור אין סוף המלובש בהן, מאחר שאין להם ערך ויחס אליו כלל כי עצמו' אור אין סוף הוא פשוט בתכלית הפשיטות מגדר התוארי' אלו כמאמר אליהו אנת חכי' כו' וכלא לאחזאה כו' אבל לאו דאית לך צדק ידיעא כו' ולאן ביה מאינון מדות כלל, לזאת יתכללו במקורן בתכלית הביטול וההבלעה בלי הרגשת מהותן כלל עד שאינון נתפסו ליי"ש ומהות דבר מ"ה כלל וכענין מארז"ל אידי דטריד למיבלע לא פליט כו' שמאחר שהכלי' דט"ס דז"א טרדו בהבלעה ויניקות השפע מעצמו' אור א"ס ב"ה מקורן המלובש בהן אשר אין להם ערך אליו כלל כנ"ל ומתבטלי' בתכלית הביטול בו לבלוע תמיד השפע שלו לזאת בלתי אפשר להם לפלוט למטה ולהתראות ולהגלות נגלות לבחי' יש ודבר מה להיותם בחי' משפיעים למטה השפע מאחר שהם בעצמן טרודי' בתמידי' לבלוע בתכלית הביטול בלי מה כלל ואידי דטריד למיבלע לא פליט כו' וד"ל.

ולזאת הוא פעולת מדת מלכות של כל ט"ס דז"א שמגלה אותן להיותם נראי' ונגלי' לבחי' י"ש ודבר מה לפלוט השפע שלהן לבי"ע כו' כמו עד"מ בחי' מהו' חכמה עצמה דז"א דאצי' הכוללה מטי"ס הוא הנעלמה וגנוזה בהעלם והסתר מאד בתכלית הביטול והיחוד עם מקורה עצמו' אור א"ס ב"ה המלוכש בה עד מגודל הטרידו' שלה לבלוע בביטול אמיתי בלי מ"ה כו' היא נעלמה ומיוחדת במקורה בתכלית הביטול והיינו כמאמר אלי' אנת חכים ולא בחכמה ידיעא כו' ולזאת בחי' מלכות שבחכמה היא המגלה את החכמה עצמה הנעלמה באי"ן האמיתי כי החכמה מאין תמצא כנ"ל מאין ליש ממש להתראות למטה ליש ומהו' דבר מ"ה עד שאז אפשר לה לפלוט למטה לבי"ע ע"י השתלשלו' רבו' שיתהווה מהות חכמה דבריאה שהוא י"ש ודבר מ"ה בפ"ע שהנברא ישיג הנפרד בכח החכמה שלו תכלית הביטול כו' כמו נשמת אברהם אע"ה ודומה לזה מחנה מיכאל כו' מה דלא סגי בלא"ה שיתמשך מהו' החכמה לבריאה שיתהווה הנברא המחודש ונפרד ממש בהשגת החכמה להשיג בכח חכמתו תכלית הביטול שזהו בחי' יראה עלאה יראה בושת כנודע מאחר שעצמו' החכמה דאצי' נעלמה ומיוחדת במקורה בתכלית הביטול כו' כנ"ל וד"ל וכמ"כ מדת החסד דאצי' הוא נעלם ונכלל בתכלי' הביטול והבלעה באור א"ס ב"ה עד שמלכו' שבחסד הוא בחי' התגלות החסד שמגלה להיות נראה ליי"ש ודבר מה עד שבהשתלשלו' רבו' יוכל להתמשך בחי' חסד דבריאה שהוא יש ממש כנ"ל וכן הנצח כו' ועד"ז כולו. וזהו בחי' מלכות בפרט דהיינו המלכיות פרטיי דט"ס דז"א דאצי' שלכאור' יש מלכות פרטיי המגלה מאין ליש נגלה כו' כמו מלכו' שבחכמה כו' מלכו' שבחסד כו' כנ"ל. אך כלליות הפרצוף של מדת מלכות הוא בחי' פרצוף הנוק' דז"א דאצי' שכוללת כל העשר מלכיות דאצי' כולן, דהיינו כאשר החכמה עילאה דאצי' יצאתה מן ההעלם לגילוי להתראות ליש ודבר מה אזי נקראת בחי' חכמה תתאה חכמה שבמל' דאצי' שהוא מקור החכמה דבריאה כו' וכאשר מדת החסד מתגלה בבחי' גילוי כו' אזי נקרא חסד שבמל' כו' ועד"ז כל הט"ס דז"א כשמתגלי' בבחי' גילוי אזי נקראו ע"ש המלכות דאצי' מפני שהיא עיקר המגלה אותן מאין ליי"ש ממש כו' עד מלכו' שבמלכות הוא עשיראה דכלא שהוא מהו' המל' עצמו בפ"ע כו' ולזאת נקרא בנין פרצוף מלכו' דאצי' בכללה הכוללת כל העשר מלכיות דאצי' בשם עלמא דאתגליי' שהוא עולם בכללו' הנמצא בו רק כח ההתגלות המגלה כל דבר הנעלם מההעלם לגילוי ומאין ליש כו' כנ"ל. ונק' עולם הדבור ועמ"ש ע"פ כי דלתני.

ו"ז ש' משכני' דילי גבייכו פי' משכן י' הוא בחי' מלכות שבחכמה דאצי' שהחכמה עצמה שנקרא י' שרויה ושוכנת בתוכה להיותה הכלי

ועמ"ש • ע"פ אל יתהלל החכם כו' כ"א בזאת יתהלל

והמשכן שלה שתתגלה על ידה בבחי' גילוי ויש ממש שאז כשעצם החכמה הוא הי' עליון דאצי' שרויה ושוכנת בבחי' המשכן שלה נקראת עצם החכמה ע"ש המשכן והכלי שלה בשם חכמה שבמלכו' כו' חכמה תתאה כנ"ל וד"ל. יוד דהוי' יוד דאד'.

ב) והנה ידוע שט"ס הראשונות שבמל' דתוה"ו וירדו ונפלו דרך שבירה לש' ב"ן דבי"ע כו' ואח"כ ירדו במורד יותר להתלבש בנוגה דבי"ע כו' כנודע, אבל העשיראה דכלא, היינו בחי' מלכו' שבמל' דתה"ו נשארה למעלה כו' וכמ"ש אלה המלכים וגו' וימלוך כו' וימת כו' שהמיתה והשבירה הי' בט' נקודו' הראשונו' בלבד ולא במל' שבמל' כמ"ש בע"ח ע"ש.

והנה ידוע בהיות שירדו הט"ס הראשונו' שבמלכ' דתה"ו היינו מחכמה ואילך ירדה ג"כ ספי' הכתר שבמל' דתה"ו ג"כ עמהם דרך שבירה ונפילה למטה לש' ב"ן דבי"ע ומשם נתפשטו בבחי' גלות וירידה להתלבש בנוגה דבי"ע כו'. וז"ש בזוהר בשעתא דסליק רעותי' דמלכא על מטרוניתא ועל ברה כו' פי' כתר שבמל' דתה"ו נקרא (בלשון זוהר) בחי' מטרוניתא לשון השתררו' והתנשאות דהיינו בחי' כתר' מל' שהוא ההתרוממות וההתנשאות של מדת מלכותו ית' על העולמות כולן ומזה עצמו מקבלי' עיקר החיות כנודע שאין מלך בלא עם דוקא ולזאת ג"כ נקרא בשם מטרוניתא שהוא לשון הפלאה ועילוי שבמל' (דיא הייבט זאך בלי"א) שהוא העילוי שבה שאין למעלה הימנו בה וד"ל. והנה אר"ז גלו לאדום שכינה עמהם כו' פי' שכינה הוא מדת מלכותו ית' מקור כניי' שלמטה שנפלו הט"ס שלה עד כתר מלכו' שבה למטה בבחי' גלות ושבירה להתלבש בנוגה דבי"ע שמתלבשת בע' שרים דבי"ע כו' והיינו שבחי' הי"ש דקדושה נפל דרך שבירה לסט"א אל הע' שרים דבי"ע כו' באור הענין דהנה נת"ל שטבע של מדת מלכו' הוא לגלות הנעלם ולהוציאה מהעלם לגילוי ומאין ליש, להיותו מתגלה ונתראה בבחי' יש ודבר מה כו' אך זהו בחי' יש דקדושה מה שלא סגי בלא"ה שיתהוו עולמו' הנפרדי' הבע"ג ותכלית מע"ס הנאצלי' המיוחדי' במאצילן ב"ה זולתי מדת מלכותו ית' המגלה אותן מהעלמן לידי גילוי ממש ושיתראו בבחי' יש ודבר מ"ה שאז מלכותו הוא מלכות כל עולמים להחיותם ולהפעילם מאין ליש נפרד בע"ג ותכלית כו'. אבל בזמן הגלות בעו"ה יורדת מדת מלכותו ית' להתלבש בע' שרים דבי"ע כמאמרז"ל גלו לאדום שכינה עמהם, דהיינו שהע' שרים מקור אוה"ע שלמטה יונקי' הימנה ולוקחים לעצמן הי"ש להיותם מתנשאי' בעזות וחוצפא ולהגביה א"ע כנשר לומר ל"י יאורי' ואני עשיתיני וגו' נמצא בחי' י"ש דקדושה הוא בבחי' גלות ונפילה

ולכו' ת"ח צ"ל בו שמינית שבשמינית

כו' וכמ"כ למטה בכנ"י בזמן הגלות שנפלה עטרת ראשינו הוא כת"ר מל' בנוג'ה דבי"ע לא ימצא בחי' התעוררו' הרצון תמידיי בכנ"י לה' לבדו ית' שזהו כת"ר מל' הרצון שבמל' כנודע (כ"א) ימצא בהם אף רצונות אחרים לפנות אחרי עסקו הגוף וכל שהוא בבחי' גלות בעו"ה.

אך אעפ"כ אף בזמן הגלות ארז"ל גלו לאדום שכינה עמהם עמהם דייקא שהם מקבלים עליהם עול מלכות שמים בכל יום ואין פורקין מהם עול מלכותו ית' לעולם, וכמו שאמר ר"ג אינם שומע לכם לבטל עומ"ש אפי' שעה אחת כו' אך מי לנו גדול כר"ג להיותו אינו מבטל עומ"ש אפי' שעה אחת אבל עכ"פ בכל יום בתפלה מקבלי' עליהם עמ"ש ולא יפרקו עולם ח"ו כלל (רק יוכל להיות מבטל שעה אחת ביום בהיסח הדעת כו') ולזאת אומר הקב"ה בזמן הגלות משכונא דילי גביכו כי שכינה עמהם דייקא כנ"ל. והיא נקראת משכונ' י' משכן י' עלאה כנ"ל וד"ל.

וז"ש בשעתא דסליק רעותי' דמלכא על מטרוניתא וברה, כו' פי' שאין בכל שעה סליק רעותי' על מטרוניתא זולתי בעת זמן ידוע לפרקים ועתים מזומני' וזהו דקדוק לשונו בשעתא דסליק כו' והענין הוא, דהנה באמת העצמות המאציל רב ונשא ונשגב לבדו עד שכל ע"ס הנאצלי' אין להם ערך ויחס אליו כלל, השוה ומשוה קטן וגדול כמ"ש כחשיכה כאורה וגו' כנודע, ולזאת באמת אין זה תופס מקום נגדו ית' במה שמטרוניתא היא בגלותא היינו מה שכת"ר מל' דתה"ו נפל דרך שבירה למטה לנוג'ה דבי"ע להיות ע' שרים דבי"ע ינקי' מיש דקדושה להיותם נוטלין השם לעצמן לומר לי יאורי וגו' רק דקרו לי' אלקא דאלקיא, ואין היש דקדושה נגלה בהתפשטו' וגילוי עליהם שיקבלו עליהם עמ"ש אשר מלכותו מלכות כל עולמי' ויתבטלו ממנו ית' כו' זולתי ישראל בלבד ואף גם זאת לא בתמידיו' (כנ"ל כאשר גלו לאדום שכינה עמהם וכו') בהיות נאמר אני הוי' לא שניתי וגו' שאין שינוי והתפעלות כלל בו ית' בין קודם שנתהוו העולמות כולן שלא הי' מתפשט כלל היש דקדושה דמדת מלכותו ית' למלוך על העולמות כולן שהי' הוא לבדו ית' ואין זולתו כך לאחר שנתהוו העולמות כולן ומדת מלכותו ית' מתפשטת על כל העולמות כולן אין זה תופס מקום נגדו ית' אשר במה נחשב הוא מאחר דכלא קמי' כלא חשיבי בלי תפיסת מקום כלל. ע' ביאור ענין הברכות שבת"א פ' בראשית בענין שצ"ל פותח בברוך ובדרוש עד לא ידע בין ארוך המן כו' ולזאת במה יתפעל לזכור על מטרוניתא וברה את אשר נזכר עלי' להיות בבחי' גלות ונפילה בהתלבשותה בע' שרים דבי"ע שאל מסתתר מאתנו אותתינו לא ראינו והעולם חשך בעדינו, רק או"ה

והוא במסתרים ת"נ מפני גוה מפני גאותן ש"י כו' ועל ישראל גאותו

(כ"א: בכתי' חסר סיום החצעי"ג.)

והו: נכתב מלמטלמי"ע בצד ימין של העמוד ולא נסמן מקומו בפנים.

מושלי' ואומרי' לי יאורי ואני עשיתיני כו' הלא קודם שנבראו העולמות היה ג"כ הוא לבדו ית' (לא היה בכחי' גילוי כלל מאחר שלא על מי למלוך) כו' כמ"כ לאחר שנבראו אין שינוי והתפעלות קמיה כלל כאשר אין מתגלה הי"ש בקדושה בכחי' גילוי כלל שעד שלא נברא העולם הי' הוא ושמו לבדו כך לאחר שנברא כו' ואין זולתו שאין ערוך אליו כלל כנ"ל. אך בשעתא דסליק רעותי' דמלכא על מטרוניתא כו' דהיינו לפום שעתא וזמנין ידיעין שמשפיל א"ע כביכול לזכור ולהתפעל מזה מה שמטרוניתא היא כת"ר מל' וננהא הם ישראל בגלותא כו'. אזי סליק אגריין פי' עד"מ הבית גשמי שהאדם דר בתוכו שעושה ד' דפנות וכתלי' ועליהם נטוי' מלמעלה גג מקורה ובתוכו דר האדם שהגג מאהיל עליו מלמעלה כו' כך עד"מ למעלה דסליק אגריין פי' מקיפין עליונים דתה"ו מקור כל המקיפי' שלמטה מפני שאין הדינין נמתקין אלא בשרשן לזאת מאחר שמצטרך להקימה מטרוניתא מעפרה מה שנפלה עטרת ראשינו להתלבש בכחי' גלות בנוג'ה דבי"ע הוצרך לעלות למעלה אל מקורה ושרשה בחי' המקיפי' דתה"ו שנקראו בשם אגריין אשר לגבי המקיפי' עליוני' כחשיכה כאורה שווין הסובב ומקיף לכולם בשוה כו' ולזאת משם יתמתקו הגבורו' ודינין של השבירה ונפילה דכת"ר מל' שנפלה משם לנוגה דבי"ע שנתמתקו הדינין אלו בשרשן המקיפי' דתה"ו מקורן כנ"ל וד"ל.

ונחית דרגין, פי' מאגריין הם המקיפי' דתה"ו נחית דרגין על הכותלי'
 דבי"ע שהם הכלי' דבי"ע שיורד בהדרגה וסדר ההשתלשלות מעילה לעילה כו' עד הגעתו למטה מטה לעולם העשיה כו' ואזי חוזר מלמטה וסליק כתליין כו'. והענין הוא דהנה ידוע שהכתלי' הם הכלים דבי"ע המפסיקי' בין קדושה לחיצוני' כו' דהנה בכריאה מיעטו רע ורובו טוב, ומה גם שאין הטו"ר מעורבים כאחד כ"א הם מפורדי' זמ"ז בתכלית ההבדל והפירוד כו'. וביצי' מחצה על מחצה חצי' טוב וחציו רע וג"כ אינו מעורב כו'. אבל בעשי' תרתי לרעותא שרובו רע ומיעטו טוב ומה גם הטו"ר מעורבי' כאחד בתכלית התערובת וההתכללות כו' ולזאת כשמצטרך להתגלו' השפע של הקב"ה לישראל בזמן הגלות בשבתות וי"ט (כמ"ש) בזהר כו' דרך חלונות ונקבי' שבכתליים שבין קדושה לע' שרים כו' אזי א"א לו להתגלות למטה בעולם העשיה מאחר ששם הטו"ר מעורבין כאחד ואין הפסק ופירוד ביניהם כלל לזאת אין שם אפי' חלונו' ונקבי' כלל להאיר עליהם כו', זולתי סליק כתלון לעלות לעולם הבריאה ששם מיעט רע כו' ומה גם הוא נפרד

י"ל: זהו הצמצום רצון אותיות צנור

ע"ד: ברח הרי בשמ"י והרי בתר בדרוש אחשוורש

כמ"ש: כתיי' חסר סיום החצעי"ג.

י"ל: נכתב מלמטלמ"ע בצד שמאל של העמוד ולא נסמן מקומו בפנים.

ע"ד: נכתב מלמעלמ"ט בצד שמאל של העמוד ולא נסמן מקומו בפנים.

ונבדל מן הטוב שהכותל דבריאה מפסיקן ומפרידן ולזאת דרך נקבי הכותל דבריאה יאיר אורו ית' לישראל שהם בגלות כו' וז"ש משגיח מן החלונות וג' והיינו שעיקר התלבשו' הארתו הוא בעולם הבריאה וישראל שלמטה בעולם העשי' מתעלי' לעולם הבריאה דהיינו שעולם העשי' עצמו מתעלה ונכלל ובטל בעולם הבריאה ואזי יקבלו הארתם מעולם הבריאה דייקא מה שא"א באופן אחר כו' כנ"ל (והגם שאף בכל יומין דחול יורד השפע דרך עולם הבריאה לעשי', הנה זו דרך התלבשות בעשי' אבל בשבת ויו"ט עיקר ההתלבשות של השפע הוא בבריאה שמתלבש שם בבחי' התלבשו' ויצ"ו ועשי' הוא דרך מעביר והיינו עשי' מתעלה ונכלל בבריאה לקבל השפע כו' וההפרש בין דרך מעביר לבחי' התלבשות כו' נאמר בפרע"ח ממשל מי גשמים שיורדי' טפין טפין כו' או כאשר ארובת השמים נפתחו כו' יע"ש וד"ל).

ו"ש לאסתכלא ולאשגחא בין נוקבי כותלי עלייהו, פי' נוקבי כותלי דבריאה הם החלונות שמשגיח משם על ישראל כו' (והם בחי' הנקבי' דאח"פ כו' וכמ"כ נאמר במשה וידבר ה' אל משה וגו' פי' שהדיבור הוא מסתנן ויורד דרך הנקבי' דאח"פ בכדי שיוכל משה להשיגו ולקבלו כו' וד"ל וע"ז מסיים המאמר כד"א זה היום עשה ה' וגו' פי' הגם שעיקר ההתגלות וההתלבשות הוא בבריאה כנ"ל אך מאחר שזהו עיקר המכוון בשביל עשיה רק שא"א זולתי ע"י ההתלבשות בבריאה דוקא כו' כנ"ל ועשייה מתעלה ומתכלל בבריאה לכך נקרא היום על שמו וזהו היום עשיה ה' דוקא וד"ל. מל' משכונני שלהיו' התהוות היש שרשו מסכ"ע. לכם סליק איגרין מקיפי' סכ"ע שמשם שרש המל' כו' והנה ביו"ט משגיח וזהו מצות ראה, ע"ד איגרין בד"ה וארשתיד ובד"ה כה אמר וכו' תדין את ביתי.

ע"י ביאור לי בעוזרי

והט: בכת"י חסר סיום החצעי"ג.

ע"י נכתב מלמטלמ"ע בצד ימין של העמוד ולא נסמן מקומו כפנים.

מראה מקומות

מראה מקומות

עמוד א

באדר"ק תאנא: זח"ג רצ, א.
כמיש בעיח: ראה שער הכללים פ"ב.

עמוד ב

כמאמי אליהו: ראה ת"ז יז, א. תח"א יג, ג.
בוצינא דקדדוניתא: זח"א טו, א. וראה
ביאוה"ז נו, ד.
קו המדה: ראה גם אוה"ת שלח תצג,
ואילך.
מנצח .. החסד .. הוד .. הגבורה: ראה
ת"ז תכ"ב סח, ב.

עמוד ד

ונשב בגיא: ראה ואתחנן ג, כט. — חלק
נדפס באוה"ת משפטים ע' א' רטו.
לית מחשבה תפיסא: ראה ת"ז יז, א.
בזוה"י פ' פקודי: רמד, ב ואילך.
אליו .. ולא למדותיו: ספרי הובא בפרדס
שליב פ"ב. וראה אוה"ת ואתחנן ע' שעו.
מרכבת יחזקאל: יחזקאל פ"א.
והאופן בתוך האופן: ראה יחזקאל שם טו.
ואין מספר לגדודיו: ראה חגיגה יג, ב.
כענין מארז"ל: ראה חגיגה שם, ע"א.
מצות לימוד הקבלה: ראה הקדמת הרח"ו
לשער ההקדמות. קונטרס (נא) לימוד
החסידות. ה"ל ת"ת לאדה"ז פ"א, ס"ד. שם
ספ"ב. וראה ג"כ ד"ה מאימתי תרמ"ב בסופו.
שהרגל נעשה טבע שני: ראה תניא ספ"ד.
הערה בספר המאמרים תשי"א ע' 127.
מאמינים בני מאמינים: שבת צו, א.
גנבא אפום מחחרתא: גי' עין יעקב ברכות
סג, א. וראה סה"מ ה'תשי"ט ע' 110 בהערה.
באבות דר' נתן: ראה שם פ"ז, ב.
אבנים שחזקו מיס: איוב יד, יט.

עמוד ה

שורה ועתה — הנה: מכאן נדפס באוה"ת
משפטים ע' ארטו.
שה"י מתריון לבעל פעור: סנהדרין סד, א.
וראה שם ס, ב.
ועתה ישראל שמעו: ואתחנן ד, א.
ברכי נפשי את ה': תהלים קג, א. וראה
זח"א פז, א.
דוד .. מלכות: ראה פרדס שע"כ וקהלת
יעקב בערכו.
שורה שעד: באוה"ת שם שע"י.
שורה בהעלם: באוה"ת שם שה"י בהעלם.

עמוד ו

שלפני מלך מלך: בראשית לו, א.
מלאכים..קרביים: ראה ספר המאמרים
תקס"ב ע' פט. וראה אוה"ת (יהל אור) תהלים
ע' שפב.
אין לך עשב: ב"ר פ"י, ו. זח"א רנא, א.
פסל לך .. משה: תשא לד, א. נדרים לח,
א.

עמוד ז

אורך ימים בימינה: ראה משלי ג, טו.
שורה המזלות — כל: באוה"ת הגיל ע'
אריז של.
ממגד תבואות שמשו: ראה ברכה לג, יד.
ובמפרשים שם.
שורה הפסולת — תענוגי: באוה"ת שם כל
תענוגי.
נסמכו אהדי וד"ל: ע"כ נדפס באוה"ת.

עמוד ח

מתחלפים האורות: ראה ספר המאמרים

תקס"ז ע' יב. ספר הערכים חביד ח"ד בערך אורות המתחלפים. וש"נ.

עמוד ט

כולם בזכמה עשית: תהלים קד, כד. וראה לקו"ש ח"ה ע' 90 הערה 30. בזהר .. והוא מסובב מחתפך: ראה איוב לז, יב. — ג'דפס בתוס' הערות וכו' בביאורי הזהר לכ"ק אדמו"ר הצי"צ ע' לא. ואייתי עובדין: שם זהר וירא קט, ב עיי"ש. מפי עליון לא תצא: איכה ג, לח. לא יגורך רע: תהלים ה, ה. אין רע יורד מלמעלה: ראה ב"ר פנ"א, ג.

עמוד י

רצועה לאלקאה: לקמן ע' תב כמ"ש בזהר (ח"א יא, ב). וראה ד"ה אל תצר (קה"ת, תשל"ז) ע' 84 בהערה. החומר ביד היוצר: ראה ירמ"י יח, ו. שיש לו גלגל: ראה חולין טז, א ובפרש"י. וברצותו מרחיב .. מקצרו: ראה פיוט כי הנה כחומר — ערבית ליר"כ. שורה שמעורר — שחחגלגל: כ"ה בכת"י. אני הו"י לא שנית: מלאכי ג, ו.

עמוד יא

כמ"ש בע"ח: בתחלתו. פשוט בתכלית הפשיטות: ראה לעיל ס"ע ח.

עמוד יב

סתימו דכל סתימין: זח"ב פט, א. ומלא כל הארץ כבודו: ישע"י ו, ג. כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב. בתפלת ר"ה: מוסף, אתה זוכר. ולית אתר פנוי מיני: ת"ז תנ"ז צא, ב. ת"ע ככב, ב. וראה לקרית הוספות ויקרא גב, ג. שבירת הכלים .. האותיות: ראה הערה בדי"ה אל תצר את מואב ע' 10.

עמוד יג

כמאמר אליהו: ראה ת"ז ג, כ. וגם לקמן ע' יד בשם אליהו.

ומשם יפרד: בראשית ב, י. אתא בוקר: ישע"י כא, יב. שהתרגום .. האחוריי של לה"ק: ראה טעמי המצות ואתחנן ענין שמות.

עמוד יד

אפקוה למט"ט: ראה חגיגה טו, א. לקרית מטות פז, א. מלאכי עליון (מרגלית) ע' פח, פט, קו.

הן בקדושין לא יאמין: איוב טו, טו. ובמלאכיו ישים תהלה: איוב ד, יח. שמים לא זכו בעיניו: ראה איוב טו, טו. לא יגרך רע: תהלים ה, ה. ונפש כי תחטא.. קול אלה: ויקרא ה, א. כמ"ש בזהר: ח"ג יג, ב.

עמוד טו

פ' חיי שרה: קכח, ג. כריח השדה: תולדות כז, כז. חקל תפוחין.. מל': ראה קה"י בערכו.

עמוד טז

ירושלים.. בחי' לאה: קה"י מערכת ירושלים.

לאה..מלכות דתבונה: לקרית להאריזיל ס"פ תולדות.

אס הבנים שמחה: תהלים קיג, ט. בכוונת נענועי: ראה פע"ח שכ"ט פ"ג. שער הכוונות ענין סוכות דרוש ה. וז"ש בדניאל: ח, ג. ה' מכפלה: זהר שם קכט, א.

עמוד יז

בל"ח: בלקוטי תורה להאריזיל ח"ש ד"ה מערת המכפלה.

שורה יש — ג: כ"ה בהכת"י. ראה ריח בני: ראה תולדות כז, כז. — נדפב (בשניינים) בתו"א, ב. אוה"ת תולדות תתכט, ב.

מראה מקומות

תקכג

שני כתובים המכחישים: תויכ ר"ם ויקרא.
וימת וימלוך: ראה וישלח לו, לג.
ספר הגלגולים: פ"א.
תמותת רשע רעה: תהלים לד, כב.
לא גלו ישראל: ראה פסחים פז, ב.

עמוד כב

שורה שלהם — שיקיימו: כ"ה בכת"י.
ז"א .. יעקב: ראה מאריא מערכת יעקב
סמ"ג.

מט"ט עבדו זקן ביתו: ח"ש כד, ב. זח"א
ככו, ד.

אדם אדמה לעליון: של"ה ג, א.
ויתן לך האלק"י: תולדות כז, כט.
טלא דנטיף מעתיקא: ראה זח"א כמג, ב.
שמים ז"א: ראה מאריא מערכת שמים
סמ"ט.

שמן .. חכמה: מאריא אות ש, מח.

עמוד כג

בוצינא דקרדניתא: נסמן לעיל ע' ב.
אבא יסד ברתא: זח"ג רמח, א. רגו, ב. רנח,
א. ת"ז תכ"א סא, ב.
ואברכך לפני הוי": תולדות כז, ז.
האידים העולים מן הארץ: ראה בראשית ב,
ו.

עמוד כד

וארץ .. מל: ראה מאריא מערכת ארץ
סכ"ו.

עמוד כה

יעקב שהוא ת"ת: ראה זח"ג שב, א.
ואת רוח הטומאה: זכר"י יג, ב.
עד עת קץ: דניאל יא, לה. יב, ד. ט.
קץ הימין: ראה דניאל יב, יג.

עמוד כו

ברכני גם אני: תולדות כז, לד.
הברכה אחת לך: ראה שם לח.
הנה משמני .. מעל: שם כז, לט.
כמו שאמר קודם: שם כז, כח.

כדרשו רז"ל: ראה ב"ר פס"ה, יט.
הקול קול יעקב: תולדות כז, כג.
כי הקרה ה' אלקיך: תולדות שם ב.
כי ציד .. את התבן: תולדות כה, כח,
וברש"י שם.

הנה ארז"ל: ראה כריתות ו, א.
וירח את ריח: תולדות כז, כז.

עמוד יח

ונז' בכי הארז"ל: ראה אוה"ת תולדות קנב,
א.

חיל בלע ויקיאנו: איוב כ, טו.
אשר שלט האדם: קהלת ח, ט. זח"ב צה, ב.
פרדס שטיז פ"ז.

בס"י: פ"א מ"ד. וראה ספר המאמרים
תש"ב ע' 80-81.

וצבא .. משתחוים: נחמ"י ט, ו.
אם תגביה כנשר: עובדי' א, ד.

דקרו ל"י אלקא דלאקיא: מנחות ק"י, א.
רישא דעשיו בעטפוי דיצחק: ראה תיב"ע

ויחי נ, יג. לקו"ש חט"ז ע' 193 הערה 21.
סוסיפתא דדהבא: זח"ב רכד, ב.

את זה לעו"ז: קהלת ז, יד.
גלו לאדום: ספרי מסעי לה, לד.

לי יאורי: יחזקאל כט, ג.
בשרו של עשו: ראה ויקיר פכ"ט, ב.

עמוד יט

שורה בחוצפא — אעפ"כ: כ"ה בכת"י.
הממוצע בין קדושה ובניהם: ראה אוה"ת

תולדות קנב, א.
שורה שלהם — אותם: אוצ"ל אותו.

ומלכותו בכל משלה: תהלים קג, יט.

עמוד כ

הלבישה רבקה ליעקב: תולדות כז, ט"ז.
זכמ"ש בפע"ח: הובא באוה"ת תולדות ע'
קנב.

יצחק .. זהב: מגלה עמוקות אופן נא.

עמוד כא

כמארז"ל ע"פ: ישע"י סג, טז. שבת פט, ב.

עמוד כז

ואת אחיך תעבוד: תולדות כו, מ.
עשו בנו הגדול: שם, א.
אני הוי לא שנית: מלאכי ג, ו.

עמוד כח

שהוא אחי אאים כנ"ל: ראה לעיל ד"ה
להבין ענין הצמצום.
אתה הוא עד שלא נברא: תפלת שחר.
וראה שליה ג, ב.
מן הגדול ובסובב: אוצ"ל מן העיגול
הגדול הסובב.
חלל ומקום פנוי: ראה ע"ח דרוש עגולים
ויזשר ענף ב.
קו וחוט: ראה שם.

עמוד לא

את קרבני לחמי: ראה פנחס כח, ב.

עמוד לב

שרפת הפרה על המזבח: כן הוא בהכתי"י.

עמוד לג

אלקים אל דמי לד: תהלים פג, ב.

עמוד לד

שלא נזכר .. מי חפר .. כו': ראה במד"ר
פ"ט, כא. מפרשים לחקת כא, כא.
נהורה תתא קרי: ראה זחיב קמ, א. זח"א
קעה, ב. עו, ב. פו, ב.
הבארות שחפרו עבדי יצחק: ראה תולדות
כו, יא ואילך.
בארות דאברהם: ראה וירא כא, כה-ל.
תולדות כו, טו.

עמוד לה

וז"ש ויחפרו: שם.

עמוד לו

ויאמר .. האתה .. ולא הכירו: תולדות כו,
כא. כג.
הביאה לי ציד: ראה תולדות כו, ג.

ואברכה לפני ה': ראה שם, ז.

עמוד לז

בא במרמה ולקח הברכות: ראה שם לה.
כדאי במדרש: ראה ב"ר פס"ה, כב.
בגדיו .. בוגדיו: ראה רש"י לב"ר שם.
במקום שבעית עומדים: ברכות לד, ב.
וראה הערה בספר המאמרים תשי"ט ע' 183.
ומפרש הזוהר: ראה זח"א קכט, ב.
ואברהם זקן בא בימים: ח"ש כד, א.
באינון יומיו: זהר שם ע"א.

עמוד לח

שמצינו בגמרא: ע"ז יז, א (אלעזר).
נחת רוח לפני: ספרי פנחס כח, ח.
אלקים .. מל': ראה מאו"א בערכו ספ"ג.
ליעקב .. י' עקב: ע"ח שיג ספ"ב. וראה
פרדס שעה"כ בערכו.

עמוד לט

כדאיתא במדרש: ראה ב"ר פס"ו, ג.

עמוד מא

בבני חייא ומזונא: ראה מ"ק כח, א.

עמוד מב

וכדה על שכמה: ח"ש כד, מה.

עמוד מג

כל הנהנה מסעודת חתן: ראה ברכות ו, ב.
וברוח פיו כל צבאם: תהלים לג, ו.
ישראל עלו במח: ראה ב"ר פ"א, ד. לקרית
שה"ש יז, ד.
עושה מלאכיו רוחות: תהלים קד, ו. וראה
הערה במגדל עז (כפר חב"ד, תשי"מ) תפ, ב.
לקו"ש ח"ט ע' 405.

מיכאל באחת: ברכות ד, סע"ב.
אתה בראת: ראה ברכת אלקי נשמה.
ויפח באפיו: בראשית ב, ז.

עמוד מד

והחכ"י מאין תמצא: איוב כח, יב.

והוא והוא: כ"ה בכ"י.
 חתן .. חות דרגא: ראה יבמות סג, א.
 כי על כל כבוד: ישעי' ד, ה.
 אז תשמח בתולה: ראה ירמ"י לא, יב.
 והפכתי אבלם לששון: ירמ"י שם.
 ובהעטיפ' הצאן: ראה ויצא ל, מב. — ראה
 אוה"ת מטות ע' א'שלא.

עמוד מח

חפלה לעני כי יעטוף: תהלים קב, א.
 בכלים מכלים שונים: ע"פ מג"א א, ז.

עמוד מט

וכמשארז"ל: ראה ב"ב עה, א.
 והי' בכל יחס הצאן: ויצא שם, מא.
 אדום .. ולא לקחם לעצמו: ראה ויצא ל,
 לבי"ג. לה"מ.
 יעקב הוא כללא דאבתן: ראה זח"א קמד,
 ב.

מדת החסד .. אברהם: ראה זח"א מז, ב.
 לבן .. חסד: ראה מאויא בערך לבן ס"ז.
 קה"י בערכו.
 אדום .. גבורה: ראה קה"י בערכו.
 יעקב .. תפארת: זח"א קנו, ב'.
 אדום .. גבורה: ראה הקדמת ת"ז, א. ת"ע
 קכה, א.

מדת הגבורה .. דיצחק: ראה זח"א קיט, ב.
 זח"ג שב, א. וראה זח"ב רעו, א.
 ופחד יצחק הי' לו: ויצא לא, מב.
 רחמים מדתו של יעקב: ראה זח"א פז, ב.
 ויקחו לו .. בהם: ראה ויצא ל, לו. זח"א
 קסא, ב.

עמוד נ

ה' יחתו מריביו: נדפס (בשינויים) בלקו"ת
 נשא כה, ב.
 כנ"ל: ע' כ, יח.
 שרישי' דעשו: נסמן לעיל ע' יח.
 הוי' .. רחמים: ראה זח"ג סה, א.
 ד' מחנה שכ"נה: ראה זח"ג קיח, ב.
 ועל ראשיהם: ראה יחזקאל א, כב.
 כמיש' ביעקב: ראה ויצא ל, לו. מא.

וכנפיהם פרודות: יחזקאל א, יא.
 אורייתא מחכי נפקת: זח"ב קכא, א. פה, א.
 זח"ג פא, א.
 ויהי קול .. בקול: ראה יתרו יט, יט.
 אז ראה .. לאדם: איוב כה, כז"כח.

עמוד מה

שורה הדיבור — ראה: באוה"ת יתרו ע'
 תתקסא אז ראה.
 שהוא בחי' ראי': ראה אוה"ת יתרו ע'
 תתקס"א.

ויספרה .. בינה: ראה אוה"ת שם.
 קול ה' על המים: תהלים כט, ג.
 קול ה' בהדר: שם ד.
 הן יראת ה': ראה מנחת שי לאיוב שם.
 שבת לא, ב. דביר פ"יא, ו. זח"א עט, ב. תניא
 פמ"ג.

שורה דרגין — כ"ז: כ"ה בהכתי"י.
 בס"י: ראה פ"א, מ"ז.
 אם אין .. יראה: ראה אבות פ"ג, מ"ז.
 כמיש' בגמ': עירובין נד, א.
 שורה תלמודי: כ"ה בכתי"י.
 קרוב ה' לכל: תהלים קמה, יח.
 ואין אמת אלא תורה: ירושלמי ר"ה פ"ג,
 ה"ח. ושי"נ ברכות ה, ב. ת"ז ג, א.

עמוד מו

לא תשכח: תצא כה, יט.
 כמיש' בלק"א: פ"ה.
 קול מצהלות חתנים מחופפת: ברכת
 נישואין — ראה סידור קלה, ב.
 נערים .. מט"ט .. וסנדי"ל: ראה פרדס
 שעה"כ ערך נער.

ונחתי נערים שריהם: ישעי' ג, ד.
 אותותינו לא ראינו: תהלים עד, ט.
 נגלה כבוד ה': ראה ישעי' מ, ה.
 עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.
 וראו כל בשר: ישעי' מ, ה.
 שורה מלמטה — דה"א: דהוה אמינא.

עמוד מז

והוא כחתן: תהלים יט, ו.

ויצג את המקלות: ראה שם, לח.

עמוד נא

היחוכה דדהבא: ראה זח"ב רעו, א.
סוספיתא דדהבא: זח"ב רכד, ב.
ותאהב קללה: ראה תהלים קט, יז.
ובחסד עולם רחמתיך: ישעי' נד, ח.

עמוד נב

אם צדקת מה תתן לו: ראה איוב לב, ו.
ויעבור ה': תשא לד, ו.
ז, א. וזנחתי .. שאינו הגון: תשא לג, יט. ברכות

וימהר משה: תשא לד, ח.
אם אין פניך: תשא לג, טו.

עמוד נג

זכמת אדם: קהלת ה, א.
כתפארת אדם: ראה ישעי' מד, יג.
סלחתי כדבריך: שלח יד, כ.
ונסלח לכל עדת: שלח טו, כו.

עמוד נד

בשירת דוד: ראה ש"ב כב, יד-טו.
ה' עוו לעמו יתן: תהלים כט, יא.
שמאלי תחת לראשי: שה"ש ב, ו.

עמוד נה

שמאל דוחה: סוטה מז, א.
לאכללא בימינא: ראה זח"ג ר"פ קרח.
לצדיקיי' .. תי' עלמין: ראה זח"ג קכח, ב.
זח"א קכג, ב.

עמוד נו

מזמור שיר חנוכת: תהלים ל, א. ב. —
נדפס (בשינויים) באוה"ת ברכה ע' א'תתקה.
שלמה .. בנאו וזנכו: ראה מ"א ה, יט. ו, א
ואילך.

דל עיני: ראה ישעי' לח, יד.
כשהראה הקב"ה לאדם: ראה יל"ש
בראשית רמז מא. זח"א צא, ב. פדריא פייט.
בר נפלי: ראה סנהדרין צו, סעי"ב (משיח).

שורה ומה — בספרי ט': כ"ה בכתי'.
גדול .. אין חזק: ראה תהלים קמה, ג.
אשרי האיש: תהלים א, א.

עמוד נז

כתפארת אדם לשבת בית: ישעי' מד, יג.
בשכמליו בחשאי: פסחים נו, א.
ואוכל מה שאמו אוכלת: נדה ל, ב.

עמוד נח

רם .. בחי' כתר: קה"י מערכת רם.
רם ונשא: ישעי' ו, א. נו, טו.

עמוד נט

ובטובו מחדש: ראה ברכת יוצר.
חכ' שנקראת ראשית: ראה פרדס שע"כ
בערכו.

אין כל חדש: ראה קהלת א, ט.
ותמהר ותער: ראה ח"ש כד, כ.
דחשבט"פ .. מלכות פה: ראה הקדמת ת"ז
י, א.
נא' בס"י: פ"ד, מ"ב.

מכון לשבתך .. יד"ך: בשלח טו, יז.
מקדש דלתתא: ראה ירושלמי ברכות פ"ד,
ה"ה.
ונעשה לנו שם: נח יא, ד.

עמוד ס

דקרו ל"י אלהא דאלהיא: סוף מנחות.
רם על כל גויים: תהלים קיג, ד.
ויקח: וישלח לב, יד-טו. — נדפס
(בשינויים) בתורה אור כה, ג.
וישע ה': בראשית ד, ב.
סולת מנחה בלולה בשמן: מצורע יד, ו.
פינחס כח, ט. יב, יג. וראה שם, ה.
תפילה שכנגד תמידיו: ברכות כו, ב.
מנחת סולת .. פרט: ראה מנחות קד, ב.
קה, א.

אני הו"י לא שניתתי: מלאכי ג, ו.
נ' אלפים יובלות: ראה גם תר"א פא, ג.

עמוד טא

ולית מחשתפ"ב כלל: ראה ת"ז יז, א.

במנחה ששלח יעקב: ראה מקץ מג, יא.

עמוד סט

בה"א נברא העוה"ז: מנחות כט, ב.
דאבא אחיד במזל השמיני: נסמן בע' רצה.
המלאכים .. קדוש: ראה ישעי' ו, ב-ג.
ריח ניחוח לה': ויקרא א, ט. ועוד.
נייחא דרוחא: זחא ע, א.
נחות דרגא: ראה יבמות סג, א.

עמוד ע

סדר הקרבנות .. כמשפטן: ראה פינחס
כח-כט.

עמוד עא

פרים .. שנים: פינחס כט, לב.
גמלים מיניקות: וישלח לב, טז.
כשיבולע המות לנצח: ראה ישעי' כה, ח.
ואת רוח הטומאה: ראה זכרי' יג, ב.
אשת חיל עטרת בעלה: משלי יב, ד.
מעשה אבות סימן לבנים: ראה רמב"ן לך,
יב, ו, י.
אז אהפוך אל עמים: ראה צפני' ג, ט.
הבו .. משפחות עמים: תהלים צו, ז.
הודיע בעמים: דה"א טז, ח.

עמוד עב

סיג שבו ה"י השבירה: ראה מבוא שערים
שיב ח"א פ"א.
את בכורתי לקח: תולדות כז, לו.
ויקם עדות ביעקב: תהלים עח, ה.

עמוד עג

חסד דרועי ימינא: ת"ז יז, א.
חסד .. זרעים: ראה טעמי המצות ואתחנן
סדר קביעות התורה בכל יום. משנת חסידיים
מסכת תלמוד תורה פ"א, מ"י.

עמוד עד

ויחץ .. לשני מחנות: וישלח לב, ח.
רה"ר .. רה"י: ראה ע"ח ש' המלכים פ"ז.

פני אר"י מהשמאל: יחזקאל א, י.
שורה המקבל — ולתתפט: כ"ה בכת"י.
ממך הכל: דה"א כט, יד.
בלק"א: ראה שהיחווה"א פ"ב.
מנוחה לחיי העולמים: סוף מס' תמיד.

עמוד סב

אלה המלכים .. וימת: ראה וישלח לו, א
ואילך.

עמוד סג

הוי גבור כארי: אבות פ"ה מ"כ.
בלק"א: פ"ז.

עמוד סד

עשו הוא אבי אדום: ראה וישלח לו, ט.

עמוד סה

שם מה .. שלא ה"י בשבירה: ראה ע"ח
שער התיקון פ"ג.
כמ"ש בע"ח: ראה ש' התיקון פ"ה ש'
המלכים פ"ב.
יעקב י' עקב: ע"ח ש"ג, ספ"ב. וראה פרדס
שעה"כ בערכו.
שורה בשבירה — יכלל: אוצ"ל יכלו.
רם על כל גוים: תהלים קיג, ד.
דקרו .. דאלהא: מנחות בסופה.

עמוד סו

ואהבת את ה': ואתחנן ו, ה.
יעקב איש תם: ראה תולדות כה, כז.
רמיח אברים .. פקודין: ראה ת"ז ת"ל.
תניא מ"מ, ליקוט פירושים וכ"י לפ"ג ע' תי.
נודע בשערים: משלי לא, כג.

עמוד סז

סותר ע"מ לבנות: שבת לא, ב.
מעשה דאהוד: שופטים ג, טו ואילך.

עמוד סח

שורה בלי — תפסו: כ"ה בכת"י.
את קרבני: ראה פינחס כה, ב.

עמוד עה

והייתם לי סגולה: יתרו יט, ה. עם סגולתו: ע"ד עקב ז, ו. ראה יד, ב. **תבוא כו, יח.**
והוא עבר לפניו: ראה וישלח לג, ג. שורה הקליפות — ע"ז בחי': כ"ה בהכתי'. הוא .. בינה: ראה לקרית קרח נה, ב. ועבר הלוי הוא: קרח יח, כג. נפיא .. נפילה: ראה פע"ח ש' נפיא פ"ב.

עמוד פג

כמ"ש בזה: ראה זח"ג לד, א. זח"ב קנה, א. התורה חוגרת שק: סנהדרין קא, א. אלביש שמים קדרות: ישעי' ג, ג.

עמוד פד

וישובו המלאכים: ראה וישלח שם, ז. דבחי אתברירו: באגה"ק כח כוזה"ק. וראה זח"ב רנד, ב. ע"ח שי"ח פ"ה (מ"ק) מבו"ש ש"ה ח"א פ"ב. לקוטי הגהות לתניא ע' פג — ושם בתחלתו לכאורה צ"ל ע"ח שכיג .. ניצוצין פ"ט. שור וחמור .. מסט" דקליפה: ראה תניא פ"רז.

עמוד עו

ורץ עשו לקראחו: וישלח לג, ד. היום לעשותם: ואתחנן ז, יא. מימינו תחבנקי: ראה שה"ש ב, ו. ח, ג.

עמוד עז

שורה להיות — אין בא: כ"ה בכתי'. שמאלו תחת לראשי: ראה שה"ש שם. עד גשחו: וישלח לג, ג.

עמוד פה

ד' בתי דינין: לעיל ע' פג (בנוסחא שני) ובתור"א מאד"ר (זח"ג כקט, סע"א) ת". וירא יעקב: וישלח שם, ח. דהאי ברכתא .. ריקניי: ראה זח"ב קנה, א. קנו, ב. זח"ג לד, א. עת דודי': יחזקאל טז, ח.

עמוד עט

כמ"ש בזה: ראה (מדה"ג) זח"א צח, ב. שורה בו — ויפשוט: כ"ה בכתי'. ושמועה טובה: ראה משלי טו, ל. במעשה .. הנז' בגמ': גיטין נו, ב.

עמוד פו

הדינין נמתקין .. בשרשן: לקרית (להאריז"ל) וישב לט, א. פע"ח שער השופר פ"א.

עמוד פ

בבכי יבואו ובתחנוני' אובילם: ירמי' לא, ח.

עמוד פא

ג' שותפים באדם: גדה לא, א. על נחלי מים: ראה ירמי' שם.

עמוד פב

וישלח יעקב: וישלח לב, ד ואילך. — נדפס (בשינויים) בתור"א כד, א.

עמוד פז

השחיטה כשרה בור: יומא כז, א.

עמוד פח

בזוהר ע"פ: תולדות כז, כה. זח"ג קפט, א. יין .. מים מקו החסד: ראה זח"ג מא, א.

ד' מאות שקל: ח"ש כג, טז. ד' מאות עלמין דכיסופין: ראה זח"ג קכה, ב. זח"א קכג, ב. סחור סחור: שבת יג, א.

מראה מקומות

תקכט

בספר המאמרים תרנ"ט ע' ריא. אוה"ת יתרו ע' תתקעח. תתקפא.

חי בהם: ראה אחרי יח, ה.
כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.
ויעבור .. לבדו: וישלח לב, כג"כה.
בעבר הנהר ישבו: יהושע כד, ב.
פ"י הזהר: ראה זח"ג צט, א. לקרית בחוקתי מז, א.

עמוד צה

עד הגל הזה: ויצא לא, נב.
יקוו המים: בראשית א, ט.
ויפרוץ האיש: ויצא ל, מג.

עמוד צו

לו ישמעאל יח"י: לך לך יז, יח.
שלימותא דכולא כללא דאבהן: ראה זח"א קעב, ב.

עמוד צח

על פכים .. שבה"כ: חולין צא, א. וראה מא"א הובא באוה"ת וישלח רמה, א.

עמוד צט

ויחלום יוסף חלום: וישב לו, ב ואילך. —
נדפס (בשניונים) בתו"א וישב כו, ג. אוה"ת וישב ע' תתרכב.
אלה המלכים: ראה וישלח לו, לא.

עמוד ק

היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג.
דאיהו וגרמוהו: ראה הקדמת ת"ז ג, ב.

עמוד קא

לגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.

עמוד קב

שורה החלקים — כוליים: כ"ה בכתיב.
ונהר .. לד' ראשים: בראשית ב, י.

עמוד קג

נתחלק לד' חלקים: ראה זח"א כו, ב.

עמוד פט

וכמז"ל על החזיר: ראה לק"ש חי"ב ע' 175.

מי יתן טהור: איוב יד, ד.
שיש תרי טעמי: זהר שם.
שעל בן עזאי: חגיגה יד, ב.
ארז"ל במדרש: ראה ויק"ר טז, ד.
שלא חפץ .. לישא אשה: יבמות סג, ב.
וראה תוד"ה ברתי' כתובות סג, א.

עמוד צ

כמ"ש באליעזר: ראה ח"ש כד, י.
כגמול עלי אמו: תהלים קלא, ב.
ויאמר יעקב: וישלח שם, י.
ויקם בלילה: ראה וישלח שם, כג ואילך.
בעבר הנהר: יהושע כד, ב.

עמוד צא

ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.
הטיבי עיניך מנגדי: ראה שה"ש ו, ה.
שהרי כולו .. אליבא דר"ע: סנהדרין פו, א.
מימינו אש דת: ברכה לג, ב.
ארבעים יכנו: תצא כה, ג.

עמוד צב

במקלות .. ויפצל: ויצא ל, לח. לו.
שלימו דאבהן: ראה זח"א קעב, ב.
ובחיר שבאבות: שער הפסוקים תולדות כו, כה. וראה לק"ש ח"ג ע' 832 בהערה.
שלא כאברהם שיצא ממנו: ראה פסחים נו, א. לק"ש חט"ז ע' 192 בהערה.
ויאהב יצחק: תולדות כה, כת. וראה לק"ש חט"ז ע' 191.

עמוד צג

והחיות רצוא ושוב: יחזקאל א, יד.
עזה כמות אהבה: שה"ש ח, ו.
גם חושד: תהלים קלט, יב.

עמוד צד

בס"י שוב לאחד: ראה שם פ"א, מ"ח. הערה

אוכל .. מה שאמו אוכלת: גדה ל, ב.

עמוד קיג

נאלמתי דומי: תהלים לט, ג.
 אין כמוך באלמים: ראה גיטין נו, ב.
 יב בקר .. מלמעלה: ראה מא ז, כה. דה"ב
 ד, יג. לקרית בהעלותך לב, א.
 מל' .. שנקי' ים: ראה פרדס שעה"כ בערכו.
 שמל' .. נקי' באר: ראה פרדס שעה"כ
 בערכו.
 באר אותיות .. רווח: ראה פע"ח ש'
 קשעהמ"ט, פ"ב. סידור האריזל שם.
 בידך אפקיד רווח: תהלים לא, ו.

עמוד קיד

דגל מחנה יהודה תימנה: ראה במדבר ב, י:
 ראובן.
 שבט הנמשך מהאילן: ראה גם תוי"א כד, א.
 ר"ע מסר נפשו: ברכות סא, ב.

עמוד קטו

שורה שנשפע — ואין: אוצ"ל אין.
 בחכ' דוקא אתברירו: נסמן לעיל ע' פד.
 חכמה כח מה: זח"ג לד, א.
 להוי אחד באחד: זח"ב קלה, א.
 יוסף .. יסוד דז"א: ראה קה"י בערכו.

עמוד קיז

חכמה .. שנקי' עדן: ראה פרדס שעה"כ
 בערכו.
 מל' .. שנקי' ג: ראה פרדס שעה"כ בערכו.
 מה רבו מעשיך: תהלים קד, כד.
 השמש והירח: וישב לו, ט.
 הבוא נבוא .. ואביו שמר: שם, י"א.

עמוד קיח

יעקב .. בחי' ת"ת: זח"א קנז, ב.
 ליוסף .. יסוד: ראה פרדס שעה"כ בערכו.
 יעקב .. גופא: זח"א כא, ב.
 ויוסף .. וברית: זח"א צג, ב.
 כורע בברוך: ברכות יב, א.
 כי בצלם אלקים: נח ט, ו.

ד' מחנה שכינה: ראה זח"ג קיח, ב.
 פני אר"י .. שור: ראה יחזקאל א, י.
 מיכאל .. גבריאל .. שור: זח"ג ריו, א.

עמוד קד

דגל מחנה יהודה: במדבר ב, ב-ג. וראה
 זח"א כו, ב.
 מה רבו מעשיך: תהלים קד, כד.
 רוח אלקים מרחפת: בראשית א, ב.
 שמרחפת .. ד"פח מות: ע"ח שייח, פ"א.
 שער הפסוקים ולקו"ת וספר הליקוטים ע"פ.

עמוד קה

כמ"ש בעי"ח: שייח, פ"א.
 כמה עיירות .. מצרים: גיטין נו, א.

עמוד קו

אתה פוררת בעוז: תהלים עד, יג.
 פ"ה דגיטין: שם.

עמוד קז

כדאי' בגמ': גיטין שם.
 דגל מחנה .. ושמונים אלף: במדבר ב, ג-
 ט.

עמוד קח

ומי כעמד כישראל: ש"ב ז, כג.
 כמ"ש בלקו"ת: להאריזל בתחלתו.
 ומי כעמד ישראל: דה"א יז, כא.

עמוד קט

ושמתי את זרעך .. מרוב: וישלח לב, יג.
 פור התפוררה הארץ: ישעי' כד, יט.
 היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג.

עמוד קי

מבשרי אחזה: ראה איוב יט, כו.

עמוד קיא

שורה ונתעלמו: אוצ"ל ונתעלו.
 הולד .. שכירך אמו נחשב: גיטין כג, ב.
 ארומך ה': תהלים ל, ב.

מראה מקומות

תקלא

אתה הוא קודם שנבהיע: ראה תפלת השחר.

כמיש הרמב"ם: ראה הלי יסוהית פ"ב הי"י. מר"נ ח"א פס"ח. שמונה פרקים פ"ח. תניא פ"ב.

עמוד קכה

צופה ומביט: ברכת זכרונות. גלוי וידוע: ראה עירובין יג, ב. קדושין לא, א. ועוד.

קדוש קדוש: ישעי' ו, ג. ברכת יוצר. הוי"י יש ד' אותיו: ראה גם אגהית ב, ד. לקוית נשא כא, ד.

ג"פ קדוש: ראה גם לקוית נצבים ג, ב. אוהית חנוכה שיד, ב. ישעי' ע' קסח. בה' בראם: מנחות כט, ב. אחה גיבור: ברכת אבות. מכלכל דבריו במשפט: ראה תהלים קיב, ה.

ובחרת בחיים: נצבים ל, יט. לעבדה .. לית: בראשית ב, טו. וראה זח"א כז, א. קונטרסים חורף תשל"ח ע' 20 הערה 8.

שכר מצוה מצוה: אבות פ"ד מ"ב. להנחיל אוהבי יש: משלי ת, כא.

עמוד קכו

אשום ואשאף יחד: ישעי' מב, יד. מי לי בשמים: תהלים עג, כה. אין נפשי: ירמ' טו, א. וראה הערה בלקריש ח"ב ע' 456.

רץ לבך: ס"י פ"א, מ"ח. ת"ז בהקדמה ז, א. ה' צלך .. כמו הצל: תהלים קכא, ה. ספר המאמרים תרכ"ז ע' שב. וראה אוהית ואתחנן קכא, א.

כי אתה חאיר נרי: תהלים יח, כט.

עמוד קכז

מארי דחושבנא: זח"ג קעח, א. תניא פכ"ט. לקוית חוקת סז, א. שכל פסול .. מום מורידין: ראה זבחים פג, א. פד, א (במשנה). פה, ב. ושי"נ.

התלבשו' אאי"ס אלא בחכ"י: ראה תניא פליה בהג"ה.

עמוד קיט

שורה השבטי' — שמאח: כ"ה בכת"י. ויאמר הנה חלמתי: וישב לו, ט. גוף וברית חשבנין כחד: זח"ג רלו, א. מאמר הזהר: נסמן לעיל ע' פה.

עמוד קכ

אין קישוי אלא לדעת: יבמות נג, ב.

עמוד קכב

יב גבולי אלכסון: ראה לקוית מסעי צד, א. ששם .. שבטי יה: תהלים קכב, ד.

עמוד קכג

שבטי ישראל: ויחי ג, כח.

עמוד קכד

רני ושמחי: זכרי' ב, יד. — נדפס (בשינויים) בתניא מקץ טו, א. וראה ג"כ ספר המאמרים תרכ"ז ע' רצו.

בת ירושלים: מלכים ב יט, כא. מאמרם ידוע: ראה שהש"ר ספ"ג. שמעי בת: ראה תהלים מב, יא. אחותי רעייתי: שה"ש ה, ב. בעטרה שעטרה לו: שה"ש ג, יא. הקשיבו אלי עמי: ישעי' נא, ד. אית לאומי .. לאמי: זח"ג רסב, א. שהש"ר הג"ל.

מי לי בשמים: תהלים עג, כה. יתאו המלך יפ"ד: תהלים מה, יב. רעייתי יפתי: שה"ש ב, י. אשר בך אתפאר: ישעי' מט, ג. אשר חפץ המלך: אסתר ב, יד. נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כז. כי אתה נרי ה': שמואל ב, כב, כט. כל הנשמה: תהלים קנ, ו. בהילו נרו: ראה איוב כט, ג. אני הוי' לא שנית: מלאכי ג, ו.

קול ה': תהלים כט, ג'ה. ז'ט.
 פ'ה פתחה: משלי לא, כו.
 ויקם עדות: תהלים עח, ה.
 כל האומר .. אין לי: יבמות קט, ב.
 שורה והטעם — ואע"פ: כ"ה בכת"י.
 הנה ידוע: ראה גם תניא פ"ב. לקריש ח"ה
 ע' 90 הערה 30.

אנת זככים: ת"ז בהקדמה יז, ב.
 כולם בחכ' עשית: תהלים קד, כד.
 והחכ' מאין תמצא: איוב כת, יב.

עמוד קל

ועשיתם אותם: בחוקותי כו, ג.
 נעוץ טובית: ס"י פ"א, מ"ז.
 א"ח עטיב: משלי יב, ד.
 להבין שרשי הדברי: נדפס (בשינויים)
 בתור"א מקץ לו, ד.
 ג' מיני יחודים: ראה פ"ח ש' חנוכה פ"ד.

עמוד קלא

להבדיל בין טמא לטהור: ראה שמיני יא,
 מז.
 כמיש ברימ: בתור"א הנ"ל בת"ז.
 במאמר ריב"ז: ראה ברכות לד, ב.
 סנהדרין .. עיני העדה: ראה זח"א רמא, א.
 מלכותך מכ"ע: תהלים קמה, יג.
 וה' פקד .. הוא וביד: וירא כא, א. שמו"ר
 פ"י, ד. אוה"ת וירא ע' תשנא. תשנה.
 אתם אפי' מזידים: ר"ה כה, א.
 ודברי אשר שמת: ישע"י נט, כא.
 ואורי"י מח"ע נפקת: נסמן לעיל ע' מד.
 בראש"י .. בחכ': בראשית א, א. ובתרגום
 ירושלמי שם. זח"א ג, ב.

ואבא אמר לאימא: ראה זח"א כב, א.
 שהחכמה .. בינה: ראה לקר"ת פקודי ו, א.
 להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.
 מחדש בכל יום: ראה ברכת יוצר.
 כידוע בע"ח: ראה פ"ח שער הק"ש פ"ה.
 סה"מ ה'תשי"ג ע' 168 בהערה.
 הרוגי מלוכה .. או"א: ראה ע"ח ש'
 הכללים פ"א.

איש .. לא יקרב: אמור כא, יח. וראה
 אוה"ת חנוכה שטז, ב.
 להקריב לחם אלק: שם יז.
 יעקב יו"ד עקב: ע"ח ש"ג ספ"ב. פרדס
 שע"כ בערכו.
 תתן אמת ליעקב: ראה מיכה ז, כ.

עמוד קכח

בחילא יתיר: זח"א קכט, ב.
 קדם מקדמונו ש"ע: ראה רש"י לך יג, יא.
 תשובה קדמה לעולם: פסחים נד, א.
 ימי קדם שלמעלה .. החכ': ראה זח"ג קלד,
 ב.
 למען אחי ורעי: תהלים קכב, ח.
 הקל קול יעקב: תולדות כז, כב.
 שויתר .. גזל: בתור"א כא, שויתר .. על
 ג"ע וש"ד. וראה אגה"ת פ"א. פ"ז. לקר"ת
 בלק עד, א. אוה"ת ואתחנן רמ"ז. רפז.
 ל"ת החמורים: ראה אגה"ת פ"א.
 אם לא בריתי: ירמ"י לג, כה.
 ת"ת כדיבור: ראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב,
 ס"י, ב.

ודברי אשר שמת: בפ"ד: ישע"י נט, כא.
 אגה"ת פ"ט.
 להבדיל .. הנאכלת: ראה שמיני יא, מז.
 שבחכ' .. אתברירו: נסמן לעיל ע' פד.
 יתפרדו כל פועלי און: תהלים צב, י.
 דאורייתא מח"ע נפקת: נסמן לעיל ע' מד.
 דבר ה' זו הלכה: עמוס ח, יג. שבת קלח, ב.
 ואשים דברי בפ"ד: ראה ישע"י נא, טו.
 ההוא אמר: במדבר כג, יט.
 המשנה מלכתא: ביצה כת, ב. ראה גם תור"א
 לח, ד. לט, ב.
 בי מלכים ימלוכו: משלי ח, טו.
 אם תגבי' כנשר: ראה עובדי א, ד.

עמוד קכט

בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לב, ו.
 קול המשכה: ראה לקר"ת נשא כט סע"א.
 תור"א כז, ב.
 דבר מלך שלטון: קהלת ח, ד.
 הידים ידי עשו: תולדות כז, כב.

מכון לשבתך: בשלח טו, יז.
 זאת מנוחתי .. אויזיה: תהלים קלב, יד.
 כי לא ישבת: שמואל ב ז, ו.
 בשירת דוד: שׁיב כב, לחׁט. וראה תהלים
 יח לחׁלט.
 דוד מרכבה: ראה פרדס שעהׁיכ בערכו.
 לקרית חוקת סא, ד. ראה כט, ד.

עמוד קלו

אין לך עשב: נסמן לעיל עׁו ו.
 וירא ישראל: בשלח יד, לא.
 דינא דמלכותא דינא: גיטין י, ב.
 כוס ישועות אשא: תהלים קטז, יג.
 כמיש בזהר: ראה זחׁא א, א.

עמוד קלז

כי לא באתם: ראה יב, ט.

עמוד קלח

דלה דלה לנו: שמות ב, יט.
 כמיש בזהר .. ונאוה: שהׁיש א, ה. זחׁג
 קצא, א.

מלכותך מלכות כׁע: תהלים קמה, יג.
 וזעות מחול כסא: בפיוט והחיות (במוסף
 לׁריה אחר קדוש): מחיל.
 ועלמות אין מספר: שהׁיש ו, ח.
 היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג.
 אלף ישמשוני: ראה דניאל ז, י.
 תפול עליהם: עׁיד בשלח טו, טז.
 מזיעתן של חיות: ראה חגיגה יג, ב.
 ותבך וחיפל: ראה מגׁא ח, ג.

עמוד קלט

והרכבתך על במתי ארץ: ישעיׁ נח, יד.
 כמארזׁל: ראה חגיגה יג, א.

עמוד קמ

דקיימא סהרא באשלמותא: זחׁא קנ, א.

עמוד קמא

וכמארזׁל עׁפ: תהלים פד, ה. ברכות
 בסופה. וראה גם לקוׁיש חׁיד עׁ 173. 179.

עמוד קלב

חגא על רישא: זחׁיב קנח, ב.
 נעוץ תחביס: סׁי פׁא, מׁז.
 וסׁימ במחׁית: פיוט לכה דודי.
 שימני כחותם: ראה שהׁיש ח, ו.
 חתן אמח ליעקב: מיכה ז, כ.
 אבן מאסו הבונים: תהלים קיח, כב.
 ויבן: בראשית ב, כב.
 שהקים עולה של תורה: ראה במדׁר פיׁח,
 כא. מדרש שמואל פכׁיט.
 משה עבדׁי: יהושע א, ב. ז. מלאכי ג, כב.
 מומור שיר חנוכה: תהלים לא, ב.
 לגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.
 כולא קמׁי כלא: זחׁא יא, ב.
 מאמרזׁל: ברכות יב, ב.

עמוד קלג

וידעו מצרים: וארא ז, ה.
 ויש יתרון לחכמה: ראה קהלת ב, יג.
 ליהודים היתה אורה: מגׁא ח, טז.

עמוד קלד

כשרוח הטומאה יעביר: עׁיד זכריׁ יג, ב.
 ויבולע המות לנצח: עׁיד ישעיׁ כה, ח.
 עין בעין: ישעיׁ נב, ח.
 אז תתענג: ישעיׁ נח, יד.
 וישמחו בך: נוסח התפלה דיוׁט.
 כימי צאתך: ראה מיכה ז, טו.
 אנכי ארד עמך: ויגש מו, ד.

עמוד קלה

סתימו דכל סתימין: זחׁיב פט, א.
 סתימא דכל טמירין: זחׁיב שם.
 לית מחשבה תפיסא: ראה תׁז בהקדמה יז,
 א.

שנפלא הוא לשון העלם: ראה רשׁי וירא
 יח, יד. שופטים יז, ח.

יוצר אור ובורא חשך: ישעיׁ מה, ז.
 שאור הוא ביצירה: פעׁיש שער הקׁיש פׁא.
 שער הכוונות ענין כוונת יוצר. מׁיח מסׁ
 תפלת הבריאה פׁא מׁזׁח.
 ישת חשך סתרו: תהלים יח, יב.

עמוד קמב.

קורות: שה"ש א, יז. — נדפס (בשינויים)
בתורא ויגש מג, ג.

זה ביהמ"ק: תרגום שם. אוה"ת שה"ש ע' קעה.

רק הקורות .. ארזים: ראה לקו"ש ח"ז ע' 20 בהערה.

עצי שטים עומדים: תרומה כו, טו.
יריעות .. תחשים מלמעלה: ראה תרומה כו, יז. יד.

ומעפר אשר בקרקע המשכן: ראה נשא ה, טו.

ויגש אליו יהודה: ויגש מד, יח.
ארץ קדמה לשמים: ראה חגיגה יב, א.

עמוד קמג

דלא ראי זה: קדושין ה, א.

אלה תולדות .. ושמים: בראשית ב, ד.
ואיכא פלוגתא: חגיגה יב, א. וראה לקו"ש ח"ז ע' 76.

שמים קדמו .. אלה תולדות: בתורא כאן
מביא הכתוב (שבגמ') בראשית ברא.

דא"א דאיח: עירובין יג, ב.

דסוף מעשה .. תחלה: פיוט לכה דודי.

כמי"ש בע"ח: שער דרושי אבי"ע רפ"א.

ואמרו. בזה: ח"ב קסט, א.

שרפים עומדי: ישע"י ו, ב.

אמה .. מזה: ראה תרומה כו, יג.

נוטה שמים כיריעה: תהלים קד, ב.

עמוד קמד

ואה"י מתהלך באהלי: שי"ב ז, ו.

והארץ לעולם עומדת: קהלת א, ד.

וימינו תחבנקי: שה"ש ב, ו.

כמי"ש במשנה: ראה מדות ב, ו.

אי"ח עטי"ב: משלי יד, ד.

זאת מנוחתי: תהלים קלב, יד.

עמוד קמה

ויריעות תכלת: ראה תרומה כו, א.
וסרח העודף: ראה תרומה כו, יב, יג.

הכל ה"י מן העפר: קהלת ג, כ.

וה"י אור הלכנה: ישע"י ל, כו.

ויה"י ה' אחד: ראה זכרי' יד, ט.

הארז אשר בלבנון: מ"א ה, יג.

קיימא סיהרא באשלימותא: זח"א קנ, א.

מקימי .. הבריאה: תהלים קיג, ז. וראה

קה"י ערר עפר.

עמוד קמו

אבן מאסו הבונים: תהלים קיח, כב.

ויצמח ה': ראה בראשית ב, ט.

ועץ עושה פרי: ראה שם א, יא.

מל' .. אדני המשכן: פרדס שעה"כ בערך

אדני.

יהודה מל': מאו"א בערכו ס"ז.

יוסף יסוד ז"א: קה"י מערכת יוסף.

לקוח עץ אחד: ראה יחזקאל לו, טז.

והיו לאחזים: שם, יז.

יוסף דעת: ראה קהלת א, יח.

בן פורת: ויחי מט, כב.

כי הפרני: מקץ מא, גב.

להוי אחד באחד: זח"ב קלה, א.

ומלך יהודה .. שבט א': ראה מ"א יא, יג.

וברד"ק ובמצ"ד וכמצ"צ שם.

עמוד קמז

ונחנו מה: בשלח טז, ז.

ודוד עבדי: יחזקאל לו, כה.

ולא יכול יוסף: ויגש מה, א.

עמוד קמח

מחשבה חשב מה: זח"א כד, א.

ואבא יסד ברתא: נסמן לעיל ע' כג.

אית יראה ואית יראה: ראה זח"א יא, ב.

בן ובת אהויר: ראה תניא מי"מ ליקוט וכו'

פ"ז.

הן יראת ה': נסמן לעיל ע' מה.

שארז"ל: מוי"ק טז, ב.

עמוד קמט

ועבדי דוד: יחזקאל שם פסוק כד.

אחד באחד יגשו: איוב מא, ח.

מה פשפשת: זח"א א, ב.

וחיך בחכמה: ראה פרדס שעה"כ בערכו.

מדי שבת ושבתו: ע"ד ישעי' טו, כג.

עמוד קנד

ונשבע לחס: ירמ' מד, יז.
וכמאז"ל ע"פ: ויחי מט, יב. וראה כתובות
ק"א, ב.
תרין רעין דלא מתפרשין: זח"ג ד, א.

עמוד קנה

כל האומר ויכולו: ראה שבת קיט, ב.

עמוד קנו

שלשה שותפין באדם: ראה נדה לא, א.
אין בין יו"ט: מגילה ז, ב (במשנה).
ביו"ט .. מוזין דאימא: ראה פעי"ח ש"כ,
פ"א.

י"ן המשמח אלקי: ראה שופטים ט, יג.
ומה שאמרו: ראה תניא פ"ז.

עמוד קנז

לי הכסף ולי הזהב: חגי ב, ח.
כסף מוזקק: ראה תהלים יב, ח.
להבין ענין: נדפס במאה שערים מ, א.

עמוד קנח

או"ה .. ששרשם .. מעי שרים: ראה אגה"ק
סכ"ה.
וולעו"ז: ראה קהלת ז, יד.
שחטר ה': יומא לח, ב.
בתושבע"פ הנק' מל': ת"ז בהקדמה יז, א.

עמוד קס

כד אר"י ואריותא: ראה סנהדרין קו, א.
זח"ג ער, א.

עמוד קסא

גלו לאדום: ספרי מסעי לה, לד.
שאר"ט: ראה שבת קטז, א.
תכלית שנאה שנאתים: תהלים קלט, כב.

עמוד קסב

שתית כנגד כולן: פאה פ"א, מ"א.
אשה יראת ה': משלי לח, ל.

עמוד קג

אכלו רעים: שה"ש ה, א. וראה תו"א טו, ג.
סדור רג, א.

ונז' ע"ז בזהרה: זח"ג ד, א. וראה פרדס
ש"ח פ"ד

בורר .. אסור: ראה שבת עג, א.

ג' סעודות בשבת: ראה שו"ע אדה"ז
סע"ד"ר. היום יום ע' ל.

צדיק אוכל: משלי יג, כה.

חיל בעל: ראה איוב כ, טו. אוה"ת תולדות
קנד.

תחטר .. בורר: ראה קונט' עה"ח ע' 23.
סעודו' דחקל תפוזין וז"א: ראה זח"ב פת,
א.

בהדי או בהדה: סעודת שני' ושלישית
בהדי. ליל שבת בהדה.

מל' .. שנקראת נפש: ראה זח"א פו, א.
או תתענג: ישעי' נח, יד.

יו"ד חכמה: ראה גם אגה"ת פ"ד (צד, ב).

עמוד קנא

ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.
עדן .. חכמה: ראה קה"י בערכו.
דנהר נגיד ונפיק: זח"א נט, ב.
כי עמך מקור חיים: תהלים לו, י.

עמוד קנב

בוצינא דקרדוניתא: נסמן לעיל ע' ב.
ל"ב נחיבות .. ל"ב אלקים: ראה תז"ח קיב,
ג. פרדס שער יב.

נ' שערים: ר"ה כא, ב. פרדס שער יג.
וירא אלקים: ראה בראשית א, לא.
חכ .. כעשי' .. נחשבת: ראה לקו"ש ח"ה
ע' 90 בהערה 30.

כולם בחכמה: תהלים קיד, כד.

עמוד קנג

כמי"ש באד"ר: זח"ג קכח, ב.
ויכל אלקים: בראשית ב, ב"ג.
חיך יטעם לאכול: איוב לד, ג.

מחכמה .. ששם .. אור איס ביה: ראה
תניא פליה בהגיה.
משה ואהרן בכוהניו: תהלים צט, ו.
קראי מועד: ראה קרח טז, ב.

כי הוא יברך: שיא ט, יג. וראה ד"מ ע' 180.
דיה והוא עומד תרסיג.
בזמן שהי' בהמיק: ראה ברכות נה, א.

עמוד קסג

שארז"ל .. כתיב: ויקרא ז, יח. זבחים יג, ב.
וראה לקו"ת צו ז, ד.
דכשאוכל .. מתכפרים: ראה פסחים נט, ב.
רמב"ם הלי' מעשה הקרבנות פי', היא.
בשלמים .. ומתכפרים: כ"ה בהכתי".
כמרז"ל: ראה יומא כא, ב. זח"א ו, ב. זח"ב
רעה, א. זח"ג יז, א. לב, ב. ועוד. ולהעיר ג"כ
מלקו"ת במדבר יא, א.
מ' דאצי" .. מזבח החיצון: ראה פרדס
מערכת מזבח.

עמוד קסו
פותח את ידיך: תהלים קמה, טו.
שכל עצמותי תאמרנה: תהלים לה, י.
וקראת לשבת עונג: ישעי' נח, יג.

עמוד קסז

חכלילי עיני: ויחי מט, יב — נדפס
(בשינויים) בתוי"א מז, א. אוה"ת ויחי שסה, ב.
ידוע המאמר: ראה כתובות קיא, ב.
יין המשמח אלקי: ראה שופטים ט, יג.
לכן שברו: ראה ישעי' נה, א.
התורה שנק' .. יין .. חלב: ראה תענית ז,
א. דברים רבה פי"ז, ג.
היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג.
אלף אלפים ישמשוני: ראה דניאל ז, י.
ואתה מחיה את כולם: נחמ"י ט, ו.
הודו על ארץ ושמיים: תהלים קמה, יג.
ישתבח שמך לעד: סוף פסוקי דזמרה.
יהא שמי' רבא: נוסח הקדיש.
ההפרש .. ברכה להודאה: ראה תוי"א סו,
ג. לקו"ת דברים א, א.

מלכותך מלכות כ"ע: תהלים קמה, יד.
ותתן טרף לביתיה: משלי לא, טו.
מצמיח חציר לבהמה: תהלים קד, יד.
שית' בוהר: ראה זח"א יח, ב. זח"ג ריו, א.
לקו"ת אמור טו, א.
בהמות .. מקליפת נוגה: ראה תניא פ"ח.
כי היא אש: ואתחנן ד, כד.
שורה בחיו' — אשיני: אדם שור נשר
דמות הכסא: ראה יחזקאל א, כו.

עמוד קסד

נעשה אדם: בראשית א, כו.
וכולא כלא חשיבי: זח"א יא, ב.
דברה תורה כלביא: ברכות לא, ב.

עמוד קסח

וראו כל בשר: ישעי' מ, ה.
ברוך ה' לעולם: ראה דה"א טו, כט.
דבר כי שומע עבדך: שיא ג, י.
כידוע דו' רקיעי: ראה שו"ע אדה"ז חא"ח
סס"א, ס"ז.
תמליכוהו בשמים: ראה ברכות יג, ב.
הנה מקום אתי: תשא לג, כא.
אהבה .. כמו אבה: ראה דרך אמונה צב, א.
הרצון .. כמ"ש: נסמן לעיל ע' קכו.
מי לי בשמים: תהלים עג, כח"כו.
בכל לבבך .. ב' לבבות: ואתחנן ו, ה.
ברכות נד, א (במשנה).
אהבת עולם אהבתיך: ראה ירמי' לא, ב.

עמוד קסה

ברוך .. הזבח: תוס' סוף פסחים. וראה
רמב"ם הלי' חרימ פ"ח, ה"ז.
כל ברכה..ברכה: ראה ברכות יב, א.
וכמשנח"ל: ע' קנ ואילך.
שמצוה היא לשון צוותא: ראה גם לקו"ת
בחוקותי מה, ג.
אנכי הרואה: שיא ט, יט.
שברוך הוא בחכמה: ראה פעי"ח שער
הברכות פ"ב. שער הכוונות ענין הברכות.
פרדס שע"כ. עהכ"נ להסה"ד. קהלת יעקב
בערכו.

מראה מקומות

תקלו

שם ב'ן .. בהמה: ראה טעמי המצות
(להאריזיל) פ' שמיני.
רוח הבהמה: ראה קהלת ג, כא.
ותתן טרף לביתה: משלי לא, טו.
מאמר זוהר: נסמן לעיל ע' קסג.
בהמות בהררי אלף: תהלים נ, י.
בכל יום מתחדשים מלאכים: ראה חגיגה
יד, א.

עמוד קעג

מצמיח חציר לבהמה: תהלים קד, יד.
ובוהר נק': זחיא קפא, א. זח'ב רנד, ב.
אהבת עולם אהבתיך: ראה ירמי' לא, ג.
כתפארת אדם: ישעי' מד, יג.
ע"ב .. טעמים: ראה ע"ח שער טנת"א פ"א.

עמוד קעד

לית ברכתא שריי: ראה זח'ג לד, א. זח'ב
קנה, א. קנו, ב.
ויברא .. ויברך: ראה בראשית א, כז-כח.
ג' שותפים יש באדם: נדה לא, א.
בחכ' אתברירו: נסמן לעיל ע' פד.
שנכנס יין יצא סוד: עירובין סה, א.
מי שטרח בע"ש: ע"ז ג, א.
אורייתא מח"ע נפקת: נסמן לעיל ע' מד.
אבא יונק ממזל הח': נסמן בע' רצה.
דנוצר אותיו צינור: ראה תו"א סט, א.
אמרי בינה ש' הקיש פס"ד. לקוית מטות פג,
א. דרמ"צ קכו, א.
וידוע בסה"ק: ראה תו"א כב, סע"א. אוה"ת
ויחי שעד, א.

עמוד קעה

יאר ה' פניו: נשא ו, כד.
ש"ע נהורין: ראה זח'ג קכת, ב. ע"ח שער
אי"א פ"ד.
באדר: ראה זח'ג קכט, א.
ובפנים .. ק"נ אורות: ראה זח'ג קלה, ב.
ע"ח הנ"ל.
כי יקרא ק"ן צפור: תצא כב, ו.
כמ"ש בוהר ע"פ: ש"ש א, טו. וראה זח'ג
פד, א.

עמוד קסט

את זלעו"ז: קהלת ז, יד.
אני הו"י לא שנית: מלאכי ג, ו.
כי חלק: האזינו לב, ט.
גם חושך: תהלים קלט, יב.
חלק אלוה ממש: ראה תניא פ"ב.
אמרו בוהר: זח'ג יג, ב.
מיס רביס: ש"ש ח, ז.

עמוד קעז

או תתענג: ישעי' נח, יד.
וקראת לשבת עונג: ישעי' נח, יג.
פוחח .. דידוין: תהלים קמה, טז. וראה
לקוית תצא מ, ג.
עריבים עלי ד"ס: ראה ע"ז לה, א וברשי
שם.

נכנס יין: עירובין סה, א.
לעבדה זו רמיח: נסמן לעיל ע' קכה.
וירא אלקים: בראשית א, ד.
כי טוב .. בתורה: ראה חגיגה יב, א. פלח
הרמון ויחי קכה, ג.

עמוד קעא

ולכן ארו"ל: שבת לא, א.
עיני תמיד אל ה': תהלים כה, טו.
הסיבי עיניך: ש"ש ו, ה.
עיניך יונים: ש"ש א, טו.
דמוקדין ל"י: ראה זח'ג פד, א.
לאסתכלא ביקרא דמלאכא: ראה זח'א לח,
א"ב.

מי שטרח בע"ש: ע"ז ג, א.
כשם שבא לראות: ראה חגיגה ב, א.
עיני ה' אל יריאיו: ראה תהלים לג, יח.

עמוד קעב

ישראל מפרנסים: ראה זח'ג ז, ב.
גרש וכרמל: ראה ויקרא ב, יד.
כמ"ש בע"ח: ראה לקוית ש"ש יח, א.
במדבר יז, ב. תוי"א יתרו עב, ב.
רוחצות בחלב: ש"ש ה, יב.
להבין שרשי הדברי: — נדפס (בשינויים)
בתו"א מו, ד.

לאסתכלא ביקרא דמלכא: ראה זחיא לח,
א.ב.
עיני תמיד: תהלים כה, טו.

מבול על הארץ: ראה שם, יו.
תוהו לתיקון: ראה עיז ש' התיקון פ"ה.

עמוד קפ

המחשבה .. שמתלבשת אף בהרגל: ראה
גם לקוית קרח נב, ד. בלק עד, ד.
מיש בס"י: ראה שם פ"א, מ"ז.

עמוד קפב

המצות מעשיות עדיפי .. מן הכוונה: ראה
תניא פליח.

עשה דוחה ל"ת: ראה שבת קלב, ב.
כדאמר' במ"ק: יט, ב. וראה כתובות יו, א.
העוסק במצוה: ראה סוכה כה, א.
בזוה"ק פ' בלק: קפו, א.
ההדיוט .. יקר .. שבצדיקים: להעיר מביב
ט, ב. גדול .. ממש (תוי"א הנ"ל).
מבחי' חכמה: דתהו לקויש חי' ע' 244.
וירא ראשית לו: ברכה לג, כא. וראה מגלה
עמוקות אופן יב.

עמוד קפג

עניו מכל אדם: ראה בהעלותך יב, ג.
כמיש בפרע"ח: ראה לקוית במדבר ח, ד.
אפליגו הספרדים ובאשכנזים: ראה
תשובות וביאורים ס"י (ע' 44) בארוכה.

עמוד קפד

להבין .. ולא ידע: ראה ברכה לד, ו. סוטה
יג, סע"ב. לקוית במדבר יב, א.
שיר המעלות: תהלים קכו, א. — נדפס
(בשינויים) בתוי"א כה, ג. אוה"ת מקץ תתשב.

עמוד קפה

שמע ישראל: ואתחנן ו, ד.
ואין עוד מלבדו: ראה ואתחנן ד, לה.
שש שנים תזרע: בהר כה, ג.
ויניחהו בג"ע: בראשית ב, טו.
שזה .. מצוה: ראה הערה בלקויש חי' ע'
189.
הפעם אודה: ויצא כט, לה.

עמוד קעו

עיני ה': ראה תהלים לג, יח.
עיניך יוניס: שהיש א, טו. ד, א.
וקראת לשבת עונג: ישעי' נח, יג.
זכריהו על הי"ן: פסחים קו, א.
תלת גו תלת: ראה ע"ח ש' הכללים פ"ג.

עמוד קעז

בינה אם הבנים: זחיא ריט, א. וראה הערה
בספר המאמרים תשי"ד ע' 52. תשי"ט ע' 112.
כמו שמצינו: גיטין נו, ב.
שמועה טובה: משלי טו, ל.
רוחצות בחלב: שהיש ה, יב.
שארז"ל: ראה שבת קנג, א.

עמוד קעח

לבון הלכתא: זחיא כז, א.
דעי"פ שברו: ראה ישעי' נה, א.
ויאמר משה: ראה שמות ד, י"ג. — נדפס
(בשינויים) בתוי"א שמות נא, ג"ד.
א"י בס' התמונה: ראה הערה בספר
המאמרים קונטרסים ח"ג ע' קלא. לקמן ע'
רסב.
ו' אלפי שני: ר"ה לא, א.
הארז"ל: ראה לקוית — להארז"ל —
קדושים. ספר הליקוטים — להארז"ל —
תשא קדושים. שער מאמרי רשב"י לאד"ר
דקליה ובעמה"מ שער עולם התהו פמ"ז
דכ"ה, א. וראה אוה"ח שמות י, א ד"ה
והרח"ז. הערה בספר מאמרים קונטרסים ח"ג
ע' קלא.

עמוד קעט

ואינו .. ויתהלך: ראה בראשית ה, כד, כב.
כי מן המים: שמות ב, י.
ונחנו מה: בשלח טז, ח.
והאיש משה: בהעלותך יב, ג.
קץ .. לפני: נח ו, יג.

רגלי יורדות: משלי ה, ה.
 כוכבא דשביט: ברכות נח, ב.
 התנין הגדול: ראה יחזקאל כט, ג.
 יעשו חרטומי מצרים: ראה וארא ז, יא-יב.

ויגש אליו: ויגש מד, יח.
 ויחלוס יוסף: וישב לו, ה.
 עושה שלום: איוב כה, ב. וראה ביאורו לך
 ח, ג.

עמוד קצב

להבין מ"ש: נדפס (בשינוים) באוה"ת מקץ
 ע' תתב. (ומע' קצז) בתו"א ויגש מד, ב.
 שהם לא היכרוהו: מקץ מב, ח.
 ויתנכר אליהם: ראה שם, ז.
 על חלומותיו: וישב לו, ח.
 הנה בעל החלומות: שם, יט.
 ויתנכלו: ראה שם, יח.
 ה' אשר התהלכתי: ח"ש כד, לט.
 האבות הן המרכבה: ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו.
 תועבת מצרים: ראה ויגש מז, לד.
 שעל פיו .. מצרים: ראה מקץ מא, מ.
 ובלעדו לא ירים: ראה שם, מד.
 הוא המשביר: שם מב, ו.
 והמביא .. פרעה: ראה ויגש מז, יד.
 ולב מלכים: משלי כה, ג.
 ועווב .. יוסף: ראה וישב לט, ו.
 ויבא הביתה: שם, יא.
 בכיסו ובחושבניו: בתרגום כתבי חושבניו.

עמוד קצג

שאין מספר לגדודיו: ראה חגיגה יג, ב.
 עיניך פקוחות: ירמ' לב, יט.
 אדם נידון בכל יום: ר"ה טז, א.
 אני הו"י לא שנית: מלאכי ג, ו.
 ואין עוד מלבדו: ראה ואתחנן ד, לו.
 שכולא קמ"י כלא: זח"א יא, ב.
 מהארץ לרקיע: ראה חגיגה יג, א.
 ועשו מלחמות הרבה: ראה סדר הדורות
 ב"א ר"ע, רפ"ח, רנ"ה.
 המעשה מהבעש"ט: ראה גם תו"ח ויחי קח,
 ג.

עמוד קצד

יוסף .. הדר: ראה גם תו"א קג, ב.
 הדר מלך החז: ראה וישלח לו, לט.
 לפני מלך מלך: שם, לא.

עמוד קפו

השוה ומשוה: פיוט האוחזו..וכל מאמינים.
 אלביש שמים קדרות: ישע"י ג, ג.

עמוד קפז

ולא יכנף עוד: ישע"י ל, כ.
 עין בעין: ישע"י נב, ח.
 וה"י ביום ההוא: ראה זכרי' יד, ט.
 ג' דברים .. המשיח: כ"ה בהכ"י. ובאוה"ת
 הנ"ל ושמו של משיח. וראה פסחים נד, א.
 במקום שבע"ת עומדים: נסמן לעיל ע' לו.
 וכמיש בוורה: ראה זח"א קכט, ב.
 ולכך ארז"ל: ראה גם לקו"ת שמ"ע צב, ב.

עמוד קפח

ויאמר ה': ראה וארא ז, ח"ט. — נדפס
 (בשינוים) בתו"א נו, ד. אוה"ת וארא ב'תרו.
 וינצלו את מצרים: בא יב, לו.
 וארז"ל: ראה פסחים קיט, א.

עמוד קפט

לי יאורי: יחזקאל כט, ג.
 דקרו ל"י: מנחות בסופה.
 ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.
 וארז"ל .. ארבע גליות: ראה ב"ר טז, ד.
 וראה לקו"ש חט"ז ע' 91.
 ובוורה: ראה זח"א כז, א.

עמוד קצ

וידעו מצרים: וארא ז, ה. בשלח יד, ד.
 וידעו .. לשון שבירה: ראה שופטים ח, טז.
 סוס ורוכבו: בשלח טו, א.

עמוד קצא

מרכבות פרעה: בשלח טו, ד.
 מאמינים בני מאמינים: שבת צז, א.
 ויאמן העם: שמות ד, לא.

בתיקון .. בתהו: ראה גם לקו"ת אמור לו, ג.
בשביל ישראל: מכאן עד ע' קצו וז"ש בן פורת לא הוזכר באוה"ת הנ"ל.
מאמינים בני מאמינים: שבת צו, א.

עמוד קצה

כמ"ש בזהר: ראה זח"א רי, א.
ז"ש יוסף לאחיו: ראה ויגש מה, ה. ז.
ודוד עבדי: ראה יחזקאל לו, כה. כד.
ורועה אחד: שם, כד.
ז"ש אסף: ראה תהלים פ, ב.

עמוד קצו

בן פורת יוסף: ויחי מט, כב.
פורת פותר תופר: ראה גם תר"א כט, א.
תרי"ח ויחי קא, ד.
פורת .. תופר: ראה גם לקו"ת קרח נה, א.
פורת לשון ריבוי: ראה גם תר"א קה, ד.
פרו ורבו: בראשית א, כח. נח ט, ז.
יוסיף דעת: ראה קהלת א, יח.
כאשר פתר: ראה מקץ מא, יג.
אלביש שמים: ראה ישעי' ג, ג.

עמוד קצו

לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.
וזהו שרש .. וד"ל: ע"כ באוה"ת הנ"ל.
אור זרוע לצדיק: תהלים צו, יא. — ג' נדפס (בשינויים) בתר"א ויגש מד, ב.
דהוה נהיר מסייפי: ראה זח"א מה, סע"ב.
דגניו .. לעת"ל: זח"א רסד, א. תגיגה יב, א.
אהבה הנולדה מהתבוננו: לקו"א פמ"ג.
אהבה המסותרת: לקו"א פמ"ד.

עמוד קצה

נכנס יין יצא סוד: עירובין סה, א.
ז"ש בזהר: בתר"א מד, ג מציון דקס"ו ע"ב ודקס"ו ע"א (ושם איתא צדיק).
פ"י .. במל: ראה הגה"ה בתר"א מד, ג בחצאי ריבוע.
וכמרו"ל מה גן: זח"ב ד, א.

וילקט יוסף: ראה ויגש מז, יד.
שלש מטמנות: ראה פסחים קיט, א.
הנה ידוע: ראה ע"ח שער האוואה פ"א.

עמוד קצט

ויאסור יוסף מרכבתו: ויגש מו, כט. —
נדפס (בשינויים) באוה"ת ויגש ע' 2224. תר"ח ויחי קה, א.
נתי"ל: ע' קצד.
וישתחו ישראל: ויחי מז, לא.
לחלוק כבוד למלך: מכילתא בא יב, לא (ע"פ ויתחזק .. המטה (ויחי מה, ב)). אוה"ת הנ"ל. וראה מגילה טז, ב.

עמוד ר

כי אם זכרתני: ראה וישב מ, יד. — ג' נדפס בשינויים באוה"ת וישב ע' תחצצר. תר"ח ויחי קז, א.
ולא זכר: וישב מ, כג. מקץ מא, א.
ודרו"ל: ראה ב"ר פפי"ט, ג. רש"י ס"פ וישב.
ולא נענש כלל: ראה אוה"ת הנ"ל.
אכפרה פניו במנחה: וישלח לב, כא.
וישתחו ז"פ: ראה וישלח לג, ג.
וקראו אדוני: וישלח לב, ה. ו. לג, ח. יג. יד.
טו. וראה שם, ה.
ולאום מלאום יאמץ: תולדות כה, כג.
שזלעו"ז עשה האלקים: קהלת ז, יד.

עמוד רא

כל הדברים יגיעים: קהלת א, ח. — ג' נדפס במאה שערים כח, א. וראה תר"ח ויחי קז, ג.
בן פורת: ויחי נ, כב.
כל המעשים: ראה קהלת א, יד.

עמוד רב

כי טובים דודיך מ"ן: ראה שה"ש א, ב. —
ג' נדפס בשינויים בתר"א נב, ד.
עריבים עלי ד"ס: ראה ע"ז לה, א וברשי' שם.
לאהבה את ה': ראה נצבים ל, כ.
כי .. ד' לשונות: ר"ה ג, א.

בוהר ספרא בצניעותא: זחיב קעו, ב.
בוצינא דקרדוני: נסמן לעיל ע' ב.

עמוד רה

שכחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.
ממך הכל: דהיא כט, יד.
ועברתי בארץ מצרים: בא יב, יב.
אני ולא מלאך: ספרי דברים כו, ח.
שהתורה .. קדמה: ראה מדרש תהלים צ,
ד. הערה בספר המאמרים תשי"ח ע' 272.
אאלפך .. בינה: ראה איוב לג, לג. שבת
קד, א.

א' מקום כבודו: נוסח כתר.
שקדוש ג' תי: זחיג קכה, סעיב.
ית' לקמן: ראה אוה"ת שה"ש ס"ע תשנט.

עמוד רו

בעצם היום הזה: בא יב, מא. — נדפס
בשינויים בתוי"א ס, א.
הנה ארזיל: ראה מדרש שמואל פ"ב.
ויאמר שמואל: ראה שמו"א טו, א"ב.
שצבאות נמנה: שבועות לה, א"ב.
שבמקום .. גדולתו: כן הוא בכ"מ בדא"ח,
ממגילה לא, א. וראה הערה בספר המאמרים
תשי"ח ע' 228.
וכמא' אליהו: הקדמת ת"ז יז, ב.
שמות .. הכלים: ראה לקו"ת בהר מג, ב.
דאיהו וגרמוהי חד: ראה ת"ז ג, ב.
אלה תולדות: בראשית ב, ד.
זה שמי לעולם: שמות ג, טו.

עמוד רז

שמי עם ייה: הקדמת ת"ז ד, סעיב. ה, א.
ועוד. ובס' המאמרים קונטרסים ח"ג ע' רא
בוהר ראה זח"א כד, א. רנג, א. ועוד.
אבל לא כלים .. דבי"ע: ראה אוה"ת יתרו
ע' תשמח.
שאינן .. דבר: שבת קד, א.

עמוד רח

אין מספר לגדודיו: חגיגה יג, ב.
היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג.

כי עמך: תהלים לו, י.
ממך הכל: דהיא כט, יד.
בכל לבבך: ראה ואתחנן ו, ה.
שטעמים הוא בחכמה: ראה לקו"ת ויקרא
ד, א. במדבר יא, ג. וראה עטרת ראש
דרושים לעש"ת נט, ב.
כולם בחכ' עש"ת: תהלים קד, כד.
שהחכמי נחשבת לעש"י: ראה גם לקו"א
פ"ב.
אני הוי: מלאכי ג, ו.
נכנס יין: עירובין סה, א.

עמוד רג

ששת ימים: ראה תשא לא, יז.
בעשרה מאמרות: אבות פ"ה, מ"א.
בראשית נמי מאמר: ר"ה לב, א.
ברכת המצות .. עובר לעשייתו: פסחים ו,
ב.
כמיש בע"ח: ראה לקו"ת במדבר ח, ד.

עמוד רד

ברכת ה' משלי י, כב.
והי' ברכה: לך יב, ב.
מלכותך מל' כ"ע: תהלים קמה, יג.
ואין מלך בלא עט: בחיי וישב לח, ל. ר"פ
בלק. כד הקמח ר"ה (ב) ד"ה ועוד. (ע' שע"ט).
וראה סה"מ ה"תשי"ד ע' 17 בהערה.
אשר .. באשרי: ת"ז ת"ל עד, ב. תט"ל ע"ט,
א.
באשרי .. בנות: ויצא כט, יג.
הקב"ה מניח תפילין: ברכות ו, א.
הקב"ה מתעטף בציצית: ראה ר"ה יז, ב.
אשרי איש: ראה תהלים קיב, א.
מי אנכי: ע"ד ש"ב ז, יח.
כמיש בע"ח: ראה ע"ח שער מטי ולא מטי
פ"א.
נקי חז"ל .. סופרים: ראה קדושין ל, א.
סופר .. ספר: ראה גם לקו"ת סוכות פ, ב.
שה"ש ז, א. מו, ג.
סופר וספר וסיפור: ס"י פ"א, מ"א.
א"י סופר: ישע"י לג, יח. — נדפס בשינויים
בתוי"א שמות נג, ב.

וכהדיון קמצא: ב'ר פכ'א, ה.

למשה .. יסוד אבא: ראה לקו'ש ח'ז ע'
244.

עמוד רט

הנני מביא: ראה בא י, ה.
והרבה ארבה: ראה יהושע כד, ג.
ה' יחתו מריביו: שמו'א ב, י. — נדפס
במאה שערים כז, ב. וראה גם לקמן ע' רצב.

כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.
השוה ומשוה: פיוט האוחז ביד.
ומתחת זרועות עולס: ברכה לג, כז.
וינצלו את מצרים: בא יב, לו.
וערב רב: ראה בא יב, לח.
רב לך: ואתחנן ג, כז.

עמוד ריג

אשרי הגבר: תהלים צד, יב.
וכשרז'ל בעכנ: סנהדרין מג, ב.
ויפול על פניו: יהושע ז, ו.
ויאמר אהה: ראה שם, ז.
ומה תעשה: שם, ט.
ויאמר .. חטא: שם י, יא.
שמחך הכל: דה'א כט, יד.

עמוד רי

יש להם שמות ע"ב: ראה ע"ח ש' רפ"ח
ניצוצין פ"ב.
ויקרא האדם: בראשית ב, כ.
זה שמי לעולם: שמות ג, טו. — נדפס
בשינויים בתו'א נב, ג.
בתו': נסמן לעיל ע' רז. וראה גם לקו'ת
פקודי ג, ב.
שרש מל'ת נעלה .. דעשה: ראה גם ס'
מאמרים קונטרסים ח"ג ע' רא.
א"י סופר: ישע'י לג, יח.
בג' דברים: ראה ס"י פ"א, מ"א. לקו'ת
שה"ש ז, א.

עמוד ריד

חנן ורחום: ראה ילקוט שמעוני עקב סוף
רמו תתעג.
או תשמח בתולה במחול: ראה ירמ'י לא,
יב. — נדפס (בשינויים) באוה'ת ירמ'י ע'
תתפד.
בס' ע"ח כולו: באוה'ת שם ליתא תיבת
כולו.

עמוד ריא

אללפך חכמה: ראה איוב לג, לג.
שבא' .. י' וי': ראה גם תו'א מקץ לד, ג.
וארא נט, א. ועוד. אמיב שער הק"ש פס"ב.
ובתפילין .. י'וד': ראה גם לקו'ת חוקת
סד, רע"א. שו"ע אדה"ז סל"ז, ס"ב.
אורי"י מח"ע נפקת: נסמן לעיל ע' מד.
אית ספר .. ספר: זחיב ע, א.
לא תאכל חלב: ראה ויקרא ג, יז, ז, כג.
לית מחש' תפ"י ב"י: הקדמת ת"ז יז, א.
מכלל .. הן: נדרים יא, א.
ושמרתם את משמרת'י: אחרי מות יח, ל.
כדרז'ל ע"ז: ראה מו"ק ה, א.

עמוד רטו

מ"ש .. בע"ח: ראה מ"ח מס' תפלת
האצילות פ"ח, מ"ג.

עמוד רטז

ולפי שכלו יהולל איש: משלי יב, ח.

עמוד ריז

כבוד .. גדולת: ע"ד מג"א א, ד.

עמוד ריח

שמש ידע מבואו: תהלים קד, יט.
וירח לא ידע מבואו: ר"ה כה, א.
מל' מכ"ע: תהלים קמה, יג.
אין מלך בלא עם: נסמן לעיל ע' רד.

עמוד ריב

שאבא יסד ברתא: נסמן לעיל ע' כג.
וידבר הו"י: שמות ו, יוד. ועוד.

עמוד ריט

שית אלפי שני: ראה ר"ה לא, א.

מראה מקומות

תקמג

א"ח עטי"ב: משלי, יב. ד.
אומר עצתי תקום: ישעי' מו, י.
אשר נשבעת לאבותינו: מלכה ז, כ.
בך ארץ גדוד: תהלים יח, ל.

עמוד רכו

בעשרה מאמרות: אבות פ"ה, מ"א.
עתיד הקב"ה: סוף עוקצין.
להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.

עמוד רכז

שכר מצוה מצוה: אבות פ"ד, מ"ב.
עשר ולא תשע: ס"י (מנטובא שכ"ב) פ"א, מ"ג.
הנז' בע"ה: דרוש עגולים ויושר ענף ב.

עמוד רכט

שעגולים הוא בחי' נפש: ע"ח שם ענף ג.
בחי' אוחד: כ"ה בהכתי".
מ"ש בס"י: ראה פ"א, מ"ז.

עמוד רל

חטה אומרת: בפרק שירה פ"ג (ושם שבולת חטים).
ממורו: ראה לקמן ע' רלט.
כל בעלי השיר: שבת נא, ב (במשנה).
עוז וחדוה במקומו: דהיא טו, כז.
הן אראלים צעקו: ראה ישעי' לג, ז.
במס' חגיגה: ה, ב.
במקום שאתה מוצא גדולתו: נסמן לעיל ע'
לו, וראה תו"א טז, א. לעיל ע' רד.

עמוד רלא

שורה במדת — וכמ"כ: כ"ה בהכתי".
אנת חכים: ראה הקדמת ת"ז יז, ב.
ולאו מכל אינון מדות: שם.
שהחכמה נחשבת לעש"י: ראה גם לקו"א פ"ב.
אני הו"י לא שנית: מלאכי ג, ו.
ולית מחשבה תפיסא ב"י: ראה ת"ז שם, א.
עתיק לשון נעתק: ראה גם לקו"א דרושים לר"ה סא, ג.

עמוד רכ

זה השער לה': תהלים קיח, כ.
וכמ"ש בע"ה: דרוש עגולים ויושר ענף ג.
בס"י: ראה שם פ"א, מ"ז.

עמוד רכב

תורה ברבים: ראה ספר המאמרים תשי"ח ע' 232 בהערה.
המגיד מראשית אחרית: ראה ישעי' מו, י.
קשה לזווגם כק"ס: סוטה ב, א. סנהדרין כב, א.

יקוון המים: בראשית א, ט.
ורוח אלקים: בראשית א, ב.
לדוקט הארץ: תהלים קלו, ו.
יורדי היס באניות: תהלים קז, כג.
בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.
עשרה מאמרות: ראה אבות פ"ה מ"א.
שכולא קמ"י כלא: זח"א יא, ב.
ל"י מזד תפיסא: ראה הקדמת ת"ז יז, א.
אלה תולדות: בראשית ב, ד.
ודרו"ל: ראה מנחות כט, א.

עמוד רכג

דבר מלך שלטון: קהלת ח, ד.
כי לא מחשבוני: ישעי' נה, ח.
כי אל דעות: שמ"א ב, ג.
כולם בחכמי עשית: תהלים קד, כד.
והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
וד"ש בס"י: ראה פ"א, מ"ז.

עמוד רכד

אין כל חדש: ראה קהלת א, ט.
יובן הפלוגתא: ראה חגיגה יב, א.
למה נקרא שמה ארץ: ב"ר פ"ה, ח.
אם רץ לבד: ס"י פ"א, מ"ח.
נכספה וגם כלתה: תהלים פד, ג.
ישראל עלו במחשבה: נסמן לעיל ע' מג.
נהר דינור נגיד: דניאל ז, י.
ומקדם אשר לא נעשה: ראה ישעי' מו, י.

עמוד רכה

כמ"ש בס"י: פ"א, מ"ז.

עמוד רלב

והחכמי מאין תמצא: איוב כת, יב.
נהר דינור נגיד ונפיק: דניאל ז, י.
בראשי .. ורוח .. המים: בראשית א, אי.ב.
ויאמר .. מים: שם, ו.

עמוד רלג

ויבדל בין מים: ראה שם, ז.
יקוו המים: שם, ט.
יורדי היס: תהלים קז, כג.
לרוקע הארץ: תהלים קלה, ו.
בין אצ"י לבריאה .. פרסא: ראה גם תוי"א
יב, ג ואילך.
ארץ גדוד: תהלים יח, ל.
אלקים אל דמי לך: תהלים פג, ב.
אם רץ לבי: ס"י פ"א, מ"ח.
בגין דישתמודען .. רצה כך: ראה המשך
תרס"ז ע' ד ואילך.

עמוד רלד

כל מה שיש ביבשה: ראה חולין ככו, א.
בשוא גליו: תהלים פט, י.
מאן דכס"ף: ראה זח"א סט, ב.
ששם חול גבול ים: ע"ד ירמ"ה, כב.
קשה לזווגם: נסמן לעיל ע' רכב.

עמוד רלה

הרם את מטך: בשלח יד, טו.
לגזור יים לגזרים: תהלים קלו, יג.
שנקרע היס לייב קרעים: ראה תנחומא
בשלח י. פרדר"א, פמ"ב.
ואל אישך תשוקתך: בראשית ג, טו.

עמוד רלו

איח עטי"ב: משלי יב, ד.
שנקבה תסובב גבר: ירמ"ה לא, כא.
אז ישיר משה: בשלח טו, א. — נדפס
(בשינויים) באוה"ת בשלח ע' תצ. וראה ג"כ
ע' ביתרסד. ע' ביערת.
שירה .. גאה: ראה שם, ב.
איחא במדרש: ראה שמור"ר רפכ"ג.

נכון כסאך מאז: תהלים צג, ב.
עמד וימודד ארץ: חבקוק ג, ו.
אי"ת .. מאורסה: ברכות נז, א.
העוסק בתורה לשמה: אבות פ"ו, מ"א.
התורה .. שיתלבש בה: ראה תוי"א ע, ד.
לקו"ת שה"ש א, ד.
במצות מברך עובר לעשייתן: פסחים ז, ב.

עמוד רלז

וכמ"ש ועשייתם אותם: בחוקתי כו, ג.
אי"ת אותם .. אתם: ע"ד סנהדרין צט, ב.
וראה יפה תואר לויק"ר פל"ה, ז.
כאלו עשאוני: ראה זח"ג קיג, א. ויק"ר
הנ"ל.
ט"פ חשע: ראה גם תוי"א לו, ד. לקו"ת
שה"ש יח, א.
הלוך ונסוע: לך יב, ט.
הנותן צדקה .. החסד דאצ"י: ראה תניא
פכ"ג.

דארון נושאיו נשא: ראה סוטה לה, א.
שרש בגדי לבן: ראה הקדמת ת"ז ג, ב
ובכסא מלך שם. לקו"ת אחרי כה, ג. עטרת
ראש שער יוה"כ פ"ב.
והעביר ישראל בחוכו: תהלים קלו, יד.
זוהי עלי' גדולה: ראה תניא פכ"ז וקרבת ה'
.. בעלמא דאתכסיא.

ראתה שפחה: ראה מכילתא בשלח טו, ב.
כמשנת"ל: ע' רלד.
בשוא גליו אתה תשבחם: תהלים פט, י.

עמוד רלח

וכמשנת"ל: ע' רלד.
ישראל עלו במחש: נסמן לעיל ע' מג.
וראה לקו"ת מסעי צב, א. צג, ב.
בח"י משה שבכא"וי: ראה תניא פמ"ב.
בוקע ים לפני משה: תפלת ערבית (מי
כמוכה).
הרם .. ובקעיהו: ראה בשלח טו, טו.
אבל בח"י חיצוני: ראה תוי"א ג, ד.
לגזור .. והעביר: תהלים קלו, יג. וראה
ג"כ שער האמונה פמ"ג.
וילך ה': ראה בשלח יד, כא.

מראה מקומות

תקמה

ששרפים הם בבריאה: ראה גם לקוית
אמור לב, ב.

תפלה .. בחשאי: ראה לקוית סוכות עט, ג.
ותחן טרף לביתה: משלי לא, טו.

עמוד רמג

בני אימי ניחרו בי: שהיש א, ו.
לגוזר . . וניער: תהלים קלו, יג. יד. טו.
משנזל: ע' רלט.
בשוא גליו: תהלים פט, י.
כניל בתורה: ע' רלט.
ויעברו בתוך היס: נחמי ט, יא.

עמוד רמד

באשר משפטו פעלו: ראה צפני ב, ג.
וכמיש בעיח: שער המוחין פ"ג.
וראיתם על האבנים: שמות א, טז.
שהירכיים מצטננות: ראה סוטה יא, ב.

עמוד רמה

קטן אינו מליד: סנהדרין סח, ב.
אלה המלכים: ראה וישלח לו, לא.
שארזיל עיפ: ישעי' נד, יג. סוף ברכות.

עמוד רמו

שורה שהוא — מימ לא יוליד: כיה בכת"י.
עד יעבור: בשלח טו, טז. וראה לקוית
בשלח ב, ג.

ויולך ה': ראה בשלח יד, כא.
מכון לשבתך: בשלח טו, יז.
ראו כי ה': בשלח טז, כט.
וקראת לשבת עונג: ישעי' נח, יג.
והכינו את אשר יביאו: בשלח טז, ה.
עיכ הוא נותן לכס: ראה בשלח טז, כט.

עמוד רמו

ואלה .. חנס: משפטים כא, א"ב. — נדפס
בתרי"ח שמות ע' חט, א. וראה תוי"א עד, ג.
ונחתני עשב בשדך: עקב יא, טו.
וזרעתי את בית ישראל: ראה ירמיה לא, כו.
ב' בחי' .. בכנסת: ראה גם תוי"א מא, א.
כג, ד. פד, ד.

עתיק יומין שהוא לשון נעתק: נסמן לעיל
ע' רלא.

עמוד רלט

מיש מורו עיה: ראה לעיל ע' רכט.
בל בעלי שיר: נסמן לעיל ע' רל.
וניער פרעה: תהלים קלו, טו.
כד ארי' ואריוחא: ראה זח"ג ער, סע"א.
סנהדרין קו, א. שער האמונה פמיד.
שורה ניער — ודיל ודיל: כיה בכת"י.

עמוד רמ

מכון לשבתך: בשלח טו, יז.
ולא יכנף: ישעי' ל, כ.
עין בעין ידאו: ישעי' נב, ח.
דמטו רגלין ברגלין: בעי' שסט באד"ר.
וראה זחיב רנה, א.
ועמדו רגליו: זכרי' יד, ד.
וישב ה' על כסא קדשו: ראה תהלים מז, ט.
רגלי' יורדות מות: משלי ה, ה.
וילחם עמלק: ראה בשלח יז, ח.
יבולע המות לנצח: ע"ד ישעי' כה, ח.
ואת רוח הטומאה: ראה זכרי' יג, ב.
ימחה זכר עמלק: ראה בשלח יז, יד.

עמוד רמא

שמשרעיה .. דמטרונ"י: זח"ג כ, א. נג, ב.
ערה, ב.
וירא ראשית לו: ברכה לג, כא.
ונחנו מה: בשלח טז, ז.
שלגדולתו אין חקר: תהלים קמה, ג.
וכלא קמ"י כלא חשיבי: זח"א יא, ב.
הודו לה': דה"א טז, ח.
בינה .. דינין מתערין מינה: זח"ג י, סע"ב.
יא, רע"א. ע"ח שער אי"א פ"ח. שער אריא
פ"ב. שער האמונה ע' 153.

עמוד רמב

אחרי הרעש אש: מ"א יט, יב.
תמן קאתי מלכא: ראה ברכות נח, א.
ואהבת את ה': ואתחנן ו, ה.

עשב .. ע"ב וש"ן: ראה זח"א כה, ב. ת"ז
תכ"א סב, ב. תניא פו, ב.

עמוד רנא

כי כולם ידעו: ירמ" לא, לג.
מצמיח חציר לבהמה: תהלים קד, יד.
בהמה דאכלה אלף טורין: נסמן לעיל ע'
קסג

המלאכים .. בהמות וחיות: ראה גם תניא
ספלי"ט.

פני אר"י .. מהשמאל: ראה יחזקאל א, י.
אומרים קדוש: ישע"י ו, ג.
וצבא השמים: נחמ"י ט, ו.
לאהבה את ה': ראה נצבים ל, כ.
כלה שארי ולבבי: תהלים עג, כו.
כל בעלי השיר: נסמן לעיל ע' רל.

עמוד רנב

מלכותך מל' כ"ע: תהלים קמה, יג.
כדפרש"י: ראה ר"פ קדושים.
שורה והיינו — הוי': אוציל הוי"ו.
ישראל עלו במחשבה: נסמן לעיל ע' מג.
בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.
שארז"ל: ראה חולין צא, סע"ב.

עמוד רנג

דלא מקדשי .. כחדא: ראה זח"א רלא, א.
משה משה: שמות ג, ד. זח"ג קלת, א. קפז,
ב. וראה ספר המאמרים תשי"ד ע' 197.
נשמות למלאכים: ראה גם אגה"ת פ"ד.
כמשפט הראשון: ראה בראשית מ, יג.
אוה"ת משפטים ע' אקיט.
משפט איהו רחמי: ראה הקדמת ת"ז יז, ב.
לעולם ירגיז: ראה ברכות ה, א.

עמוד רנד

קונה שמים וארץ: לך יד, כב.
בורא שמים וארץ: ראה ישע"י מ, כח. מב,
ה. מה, יח. סה, יז. בראשית א, ב, ד.
קונה הכל: ברכת אבות.
בורא הכל: ברכת יוצר.
ואם בריאה: קרח טז, ל.

יוסיף דעת יוסיף מכאוב: ראה קהלת א, יח.
נעשה אדם: בראשית א, כו.
שאדם אדמה לעליון: ראה של"ה ג, א.
ועוד.

עמוד רמח

שנמשל כבהמות נדמו: ראה תהלים מט,
יג"כא.

וכולא קמ"י כל"ח: זח"א יא, ב.
משה הוא מז' רועים: סוכה נב, ב.
משה .. שממש"ך .. הדעת: ראה גם תניא
פמ"ב.

עמוד רמט

שלגדולחו אין חקר: תהלים קמה, ג.
שהדעת .. הרגשה: ראה תניא ספמ"ו.
לקרית במדבר ב, ד.

מאמינים בני מאמינים: שבת צו, א.
כי עמק מקור חיים: תהלים לו, י.
וכל אשר לאיש: איוב ב, ד.
משה .. גואל ראשון .. אחרון: ראה שמור
פ"ב, ד. זח"א רנג, א. וראה לקו"ש ח"א ע' 8
בהערה.

ואנכי אה"י .. שלח נא ביד תשלח: שמות ד,
יב. טו. יג. וראה פדרי"א פ"מ. לקו"ש ח"א
ע' 8.

אבות נקי רועים: ובלקו"ת בחקותי מה,
סע"ב מהשבעה רועים. וראה סוכה נב, ב (שם)
לא נזכר יצחק) ובתיקונים לזהר חדש תיקונא
קדמאה (קד, א) רע"ן קדישין.

בלק"א: פ"ג.

וידעתם כי אני ה': וארא ו, ז.
לית מחשבה תפיסא: ראה הקדמת ת"ז יז,
א.

עמוד רנז

שבתחלת הדבור: וכ"ה בתו"א עה, א.
ולקמן בראשית שליחותו, ולעיל ע' רמט
בנוסחא שני במצרים. ובאוה"ת משפטים ע'
איכבד שא' להם ביצי"מ וידעתם את ה'.
ויאמן העם: שמות ד, לא.
ומלאה הארץ דעה: ראה ישע"י יא, ט.

מראה מקומות

תקמוז

ילכו מחיל אל חיל: תהלים פד, ח.

עמוד רס

ימים יצרו .. בהם: תהלים קלט, טז.
לאשתבאה בגופא דמלכא: זח"א ריו, ב.
ויחדיו יהיו תמים: תרומה כו, כד.

עמוד רסא

היום לעשותם: ואתחנן ז, יא. וראה עירובין כב, א.
כרועה ירעה עדרו: ראה ישעי' מ, יא.
צדיקים אין להם מנוחה: ברכות בסופה.
וראה לקויש חייז' ע' 173. חטיו ע' 137.

עמוד רסב

להבין שרש הדברים: נדפס בתורת שמות ע' תיב.
אי' בסי' התמונה: ראה לעיל ע' קעח.
כמשנ"ל: שם ע' קעט.
וזרעתי את ביי: ראה ירמ' לא, כו.
על הכסא .. אדם: ראה יחזקאל א, כו.
אדם בגימ' מה: ראה פרדס שהי"כ בערכו.
מאריא א, קסו.
אדם .. אדמה לעליון: ראה שליה ג, א.
ויאצל מן הרוח: ראה בהעלותך יא, כה.
לנביאים .. נתנבאו בכה: ראה ספרי ר"פ מטות.

וכמאמר לאו .. לאחזאה: ראה הקדמת ת"ז יז, ב. סידור אדה"ז.

עמוד רסג

כי מן המים: שמות ב, יא.
כי תקנה עבד: משפטים כא, ב.
הניל בתורה: ע' רנו.
לפי שכלו יהולל איש: משלי יב, ח.
נק' .. האצי' בשם אדם: ראה אוה"ת בלק ע' תתקפד.

אנת חכים: ראה ת"ז וסידור שם.
ואל מי תדמינו: ישעי' מ, כה.

עמוד רסד

אעיג .. מזלייהו חזי: מגילה ג, א.

עמוד רנה

בעבר הנהר ישבו: יהושע כד, ב.
ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י. זח"ב קכג, ב.
גן סדרי דאורייתא: ראה זח"א קד, ב.
לקויש ח"ג ע' 933. חטיו ע' 435.
הגן .. מל': ראה פרדס שהי"כ מערכת גן.
דעבר לישנא דאקדמי: ראה פסחים ז, ב.
כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.
אדם ובהמה חושיע: תהלים לו, ז.

עמוד רנו

וכולם .. מן דין: ראה ת"י ישעי' ו, ג.
אברהם אברהם: וירא כב, יא.
הליכות עולם לו: חבקוק ג, ו.
כי מן המים: שמות ב, י.
יהי רקיע: בראשית א, ו.

עמוד רנז

שיש בכלל מאתים מנה: ב"ק עד, א.
שית אלפי שני: ר"ה לא, א.
ואברהם זקן: ח"ש כד, א. ראה זח"א קכט, א.
א, רכז, א.
והיתה נפש אדוני: שמואי כב, כט.
רמיח פקודין: נסמן בע' סו.

עמוד רנה

או"ר גדפין: ראה תניא פ"מ.
כעדר הרחלים: שה"ש ו, ו.
צאינה וראינה: שה"ש ג, יא.
רוחצות בחלב: שה"ש ה, יב.
ליבון הלכתא: ראה זח"א כז, א.
שאו"ר דרבנן: ראה לקמן ע' רסא. רפ.
בנוסח א' התפלה שתקנו רבנן.
ק"ש דאורייתא: ראה שו"ע אדה"ז רסג"ח.

עמוד רנט

עברי אנכי: יונה א, ט ובמצודת ציון שם.
אם צדקה: איוב לה, ז.
זכרנו את הדגה: בהעלותך יא, ה, ובספרי.
וראה לקויש ח"ג ע' 807 בהערה.

עמוד רסט

בפ' יתרו: כ, א.
ברוך עושך: גוסח קידוש לבנה
נגד ד' עולמות: פעיח שער יט, פיג. סידור
הארזיל.
עבד עברי .. מטיט: ראה זחיב צד, א.
מגיץ אופן ריץ.
מטיט עבדו זקן ביתו: חיש כד, ב. וראה
זחיא ככו, ד. קסא, ב.

עמוד ער

דבר אתה עמנו: ראה יתרו כ, טז.
ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.
חכ' . . עדן: פרדס שעהיכ מערכת חכמה.
בינה . . נהר: זחיב קכג, ב.
חרין רועין: ראה זחיג ד, א.
כמיש באיוב קטן וגדול: איוב ג, יט.
השוה ומשוה: פיוט האוחז ביד — מוסף
לריה.

עמוד רעא

שית אלפי שני: ריה לא, א.
לפניך נגלו תעלומות: ראה ברכת זכרונות.
תעלומות סתרי כל חיי: שמוע' יוהכ'פ
(אתה יודע).
עיניך פקוחות: ירמי לב, יט.

עמוד עכר

בחכמה אתברירי: נסמן בע' פד.
חכמה כח מה: זחיג לד, א.
כרועה ירעה עדרו: ראה ישעי' מ, יא.

עמוד רעג

שורה הרועה: כיה בכת'י.
השיץ' . . ג' אבות: ראה תיז תכיב טו, א.
תניא פו, ב.
ישראל עלה במחשבה: נסמן בע' מג.

עמוד עדר

כי הוא חייך: נצבים ל, כ.
ונחנו מה: בשלח טז, ז.

פרסא ופרגוד: ראה עיח ש' סדר אביע
פיא. עמק המלך שער עולם הבריאה רפיא.
פיג. פיז.

שורה לביע — תורה: אוציל תולדה.
ואנכי עפר ואפר: וירא יח, כז. ראה אגהיק
סטיי. לקוית קרח נה, ג. שערי אורה ע' מז.
רוח הבהמה: ראה קהלת ג, כא.
שורה להחיות — ביג: בעלי גבול.
שארי .. מחנה מיכאל: ראה זחיג קנד, א.
ריז, רעיא.

ארר' שאג: עמוס ג, ח.
כארר' ישאג: הושע יא, י.
ופני אדם לארבעתן: ראה מים רבים תרליו
ע' נא בהערה.
אדם ובהמה תושיע: תהלים לו, ז.
ונתתי עשב בשדך: עקב יא, טו.

עמוד רסה

עשב שם עיב: נסמן בע' רנ.
תדשי הארץ: בראשית א, יא.
מצמיח חציר לבהמה: תהלים קד, יד.

עמוד רסו

גלוי וידוע: עירובין יג, ב. וראה תויא יד,
ד.
הרמב"ם ז"ל כתב: ראה הלי יסוהית פיב,
הי.

בבהמות בהררי אלף: תהלים נ, י.
דתלמוד בבריאה: ראה תניא פימ. אגהיק
כו. קויא ד. תויא מט, ג. נט, א.

עמוד רסז

ואלה המשפטים: משפטים כא, א.
שהדעת .. המדות וקיומן: ראה תניא פיג.
כי א"ל דעות ה': שמויא ב, ג.
ויבא יוסף הביתה: ראה וישב לט, יא.

עמוד רסח

צופה .. כל הדורות: מוסף לריה.
אשר התהלכתי לפניו: חיש כד, מ.
ויחלך חנוך: בראשית ה, כא.

ובלתי ידח ממנו נדח: שמואל ב יד, יד.

וימלוך וימח: ראה וישלח לו, לבי-ג.
תיבת גומא: שמות ב, ג.

עמוד רפא

כולם כא' עונים: ברכת יוצר.
כמיש פני ארי: ראה יחזקאל א, י.
נמשל כבהמות נדמו: נסמן לעיל בע' רמח.
דבאתעדלית אתעדליע: ראה זחיא פח, א.
קסד, א. רלה, א. רמד, א.
דרוח אייתי רוח: ראה זח'ב קסב, ב.
ליא קוצין: ראה זח'ג קלב, א. ע'ח ש' איא
פי'א. סידור מב, א. אוה'ת מיכה ע' תצא.
קדוש . . תי': זח'ג קכח, ב.
קדוש יהי גדל פרע: נשא ו, ה.
דקדושתא תליא בשערא: ראה זח'ג שם,
ככו, ב.
דאל נהירו דחכמתא: זח'ג סה, א.
וארא אל אברהם: וארא ו, ג.

עמוד רפב

גופא תקינת: ראה הקדמת תיז יו, ב.
ואברהם זקן: נסמן בע' רנו.
ויקברו ימי דוד: מ'א ב, א. זח'א קכט, ב.
וראה שם צט, א.
כזורק אבן במרגמא: ראה משלי כו, ח.
לאשתאבה בגופא דמלכא: זח'א ריו, ב.

עמוד רפד

הנני בא אליך: יתרו יט, ט.
ימים יצרו: תהלים קלט, טז.

עמוד רפה

ואתה מחי את כולם: נחמי ט, ו.
וזרקתי עליכם: יחזקאל לו, כה.
מצות בטילות לעיל: ראה נדה סא, ב.
לקריש ח'ה ע' 244. חטיץ ע' 141.
כיצד מלבישן: ראה יומא ה, ב.
ביחזקאל: ראה שם מג, יט. מה, יט. מו, ד.
ואת רוח הטומאה: זכרי' יג, ב.

עמוד רפו

ילכו מחזיל אל חיל: תהלים פד, ח.

עמוד ערה

לאהבה את ה': נצבים שם.
וישראל מאמינים בני מאמינים: שבת צו, א.
גנבא אפוס מחחרחא: ע' ברכות סג, א.
וראה ספר המאמרים תשיט ע' 110 בהערה.
לעולם ירגיז אדם: ברכות ה, א.
כמיש בלקיא: פכ'ט.
משה משה: נסמן בע' רנג.

עמוד רעו

כמשנתיל: ע' רס.
וכנפיהם פרודות: יחזקאל א, יא.
ומשם יפרד: בראשית ב, י.
אברהם אברהם: וירא כד, יא. הנסמן בע'
רנג משה משה.
דאיהו וגרמוהי חד: הקדמת תיז ג, ב.

עמוד רעז

כעדר הרחלים . . רוחצות בחלב: שה"ש ו,
ו, ה, יב.
ליבון הלכתא: זח'א כז, א.
והיתה נפש . . אלקיד: שמו"א כה, כט.

עמוד רעח

באמרו אנכי: יתרו כ, ב.
משפטים כתרגומו הלכתא: נסמן בע' רנג
כמשפט.
דקדושתא דא לעילא: ראה זח'א רלא, א.
דבברי דזיל: נסמן בע' רנב.

עמוד רעט

עתיד . . שיי עולמות: ראה עוקצין בסופה.

עמוד רפ

חפלה דרבנן: ראה לקויש חיד ע' 223.
הנפילים אשר היו בארץ: ראה בראשית ו,
ד. פדריא פכיב. זח'א לו, א.
יעקב י' עקב: ע'ח שיג, ספ"ב. וראה
בפרסם שעה"כ בערכו.

כתיב מנוחה: ראה סוף תמיד.

חנם בלא מצוח: נסמן בע' רנט זכרנו.

תפלה למשה: ראה תהלים צ, א"ב.

ומעון אותיות נועם: לקרות תהלים שם.
ספר הליקוטים תהלים שם, יו.

עמוד רצא

השוה ומשוה: פיוט האוחז ביד (מוסף לרי"ה).

לפניך נגלו . . . הכל גלוי: ברכת זכרונות.
וראה תוי"א יד, ד.

כל תעלומות סתרי כל חי: ראה אתה יודע (שמר"ע יוהכ"פ).

ואברהם זקן: נסמן בע' רנו.

ויקרבו ימי דוד: נסמן בע' רפב.

והיתה נפש אדוני: שמר"א כה, כט.

שכר מצוה מצוה: אבות פ"ד, מ"ב.

עמוד רפז

כמיש ביחזקאל: ראה שם מו, א.

זורעתי את בית ישראל: נסמן בע' רמו.

נעשה אדם: בראשית א, כו.

אדם אדמה לעליון: נסמן בע' רמו.

ויאצל מן הרוח: ראה בהעלותך יא, כה.

וכמאמר אליהו: ראה הקדמת ת"ז יו, ב.

עמוד רצב

הינוקא בפ' בלק: ראה זחיג קצא, א.

ימים יצרו: תהלים קלט, טו.

רוחצות בחלב: שה"ש ה, יב.

ליבון הלכתא: זחיג כו, א.

דקדשי לי . . . כחדא: ראה זחיג רלא, א.

לכבודי בראתיו: ראה ישעי' מג, ז.

דבר ה' . . . צבאט: תהלים לג, ו.

עמוד רפח

ויבא יוסף הביתה: ראה וישב לט, יא.

אשר התהלכתי לפניו: ח"ש כד, מ.

שנמשל כבהמות נדמו: נסמן בע' רמה.

פני אר"י . . . מהשמאל: ראה יחזקאל א, י.

ראה זחיג קנד, א"ב. ריו, א.

כי תקנה: משפטים כא, ב.

עושיך . . . קוניך: ראה פעי"ח שייט, פ"ג.

סידור האריזיל (קידוש לבנה).

עמוד רצג

שורה המלאכים — ל"ע: ליצירה עשי.

מקבלין דין מן דין: ראה ת"י ישעי' ו, ג.

קדוש . . . ת"י נימין: זחיג קכת, ב.

משה משה: נסמן בע' רנג.

אני . . . לא שניתי: מלאכי ג, ו.

אברהם דפטיק טעמא: וירא כב, יא. וראה

הנסמן בע' רנג משה.

ואנכי עפר: נסמן בע' רסד.

זכרנו את הדגה: נסמן בע' רנט.

שית אלפי שני: ר"ה לא, א.

אין טפה יורדת: ראה זחיג רמו, ב. ובלקוטי

הגהות לתניא ע' קמה.

מצות בטלות: נסמן בע' רפד.

ומביא רא"י מהמשנה: כ"ה בהכתי". וראה

יומא ה, ב.

עמוד רפט

משנז"ל: ע' רנו.

ונתתי עשב בשדך: עקב יא, טו.

ש' ע"ב ושיון: נסמן בע' רנ.

מצמיח חציר . . . חדא: נסמן בע' רסג.

דשא עשבי: בראשית א, יא.

אין לך עשב: נסמן בע' ו.

כי מן המים: שמות ב, י.

ונחנו מה: בשלח טז, ז.

עמוד רצ

אל דעות ה': שמר"א ב, ג.

ויודע דעת עליון: בלק כד, טז.

כעדר הרחלים: שה"ש ו, ו.

כרועה ירעה עדרו: ראה ישעי' מ, יא.

בעבר הנהר: יהושע כד, ב.

ישראל . . . עלו במד: נסמן בע' מג.

חלק אלוקה ממעל: ראה תניא פ"ב.

עמוד רצד

עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.

וראו כל בשר: ישעי' מ, ה.

יורא ישראל: תרי"א סב, א.

מראה מקומות

תקנא

מיכאל באחת: ברכות ד, ב.

עמוד רצט

היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג.

ועלמות אין מספר: שה"ש ו, ח.

ויצו . . השלישי: וישלח לב, כ.

וישת לו עדרים: ויצא ל, מ.

העלאת מן . . התהו: ראה לעיל ע' עב.

שבחכי אתברירו: נסמן בע' פד.

שער ריש' כעמר נקי: ראה דניאל ז, ט.

ענין יונים: שה"ש ד, א. וראה ה, יב.

עמוד שא

אני הוי' לא שניתי: מלאכי ג, ו.

הזמן . . מחודש ונברא: ראה סידור עה, ב

בשם ההי"מ. אמיב שער הקיש פליו. לקו"ש

ח"י ע' 176.

שית אלפי שני: ר"ה לא, א.

י' פרסאו' ביום: פסחים צד, א.

עמוד שג

אין קדוש כהוי: שמוא ב, ב.

בוהר ע"ז הפסוק: זחיג מד, א. וראה לקרית

שה"ש כא, ב.

קדושים . . מובדלים: קדושים יט, ב. וראה

תריכ ופרש"י שם.

שאין קישוי אלא לדעת: יבמות נג, ב.

והאדם ידע: בראשית ד, א.

עמוד דש

ק"ו בן בנו: ע"ד זבחים ג, ב.

תולה ארץ על בלימה: איוב כו, ז.

המבואר בלק"א: פמ"ח.

את השמים ואת הארץ: ירמ' כג, כד.

דלית אתר פנוי מיני: ת"ז תנ"ז צא, ב. ת"ע

ככב, ב.

אור המקיף מצחצח: ראה ע"ח שער

העקודים רפ"ב. סוף ש' השתלשלות י"ס.

ובשער הכללים בתחלתו. תוא צא, ג. קיג, ג.

ועשית בגדי קודש: ראה תצוה כח, ב. ג. ד.

ה. — נדפס (בשינויים) בתוא פב, א. אוה"ת

תצוה ע' איתקפו.

להבין מאמר ה': נדפס במגדל עוז ע' רמא.

וכי דולטר אני: ראה סנהדרין יא, ב. לעיל

ע' ריא.

ענין פקוחות: ירמ' לב, יט.

כי טוב ה': ירמ' לג, יא.

שעשו"י המלך בעצמותו: ראה עמק המלך

שער זה.

עמוד רצה

הפיל פור: אסתר ו, ז. תוא צג, ד. קכג, ג.

שינין כעדר רחלים: שה"ש ו, ו. — נדפס

(בשינויים) בלקרית שה"ש לו, ד.

המאמר הנ"ל: בע' רפא.

מעילא ותתא כחדא: ראה זחי"א רלא, א.

קדוש יהי': נשא ו, ה.

אנת חכים: ראה הקדמת ת"ז יז, ב.

כל נהוראן: ראה ת"ז ת"ע קלה, ב.

אבא יונק ממזל החי: ע"ח ש' אי"א ספ"ט. ש'

אוי"א ספ"ח. ש' הזיווגים ספ"ב. ש' הולדת

אוי"א וו"ן פ"ו. ש' העיבורים פ"ב. ש' הנסירה

ספ"ג.

עמוד רצו

לא קאים אינש: ע"ז ה, ב.

וק"ו בן בנו: ע"ד זבחים ג, ב.

יושב בסתר . . כי אתה: תהלים צא, א. ט.

עמוד רצז

ה' צלך: תהלים קכא, ה.

לית מחשבה תפיסא: ראה הקדמת ת"ז יז,

א.

כצנה רצון תעטרנו: תהלים ה, יג.

שית אלפי שני: ר"ה לא, א.

אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.

סלסלה ותרוממך: משלי ד, ח.

עמוד חצר

אם ישים אליו לבו: איוב לד, יד.

משרתיו אש לווהט: תהלים קד, ד.

רוח אייתי רוח: ראה זחי"ב קסב, ב.

שנעוץ תחלתן בסופן: ראה ס"י פ"א, מ"ז.

מלאכים . . נשמות: ראה גם תוא ד, ב.

בס ולא בדברים בטלים: ראה יומא יט, ב
וברשיי.

לאו אורחא דמלכא: ראה זחיג קמט, ב.
כל העוסק בתורה: ראה אבות רפ"ו.
ראשית חכמה: תהלים קיא, י.
ולעבדו . . עבודה שבלב: ואתחנן יא, יג.
ספרי שם. תענית ב, א.

ושמרו דרך ה': וירא יח, יט.
משפט וצדקה ביעקב: תהלים צט, ד.

עמוד שז

יונתי תמתי: שה"ש ו, ח. וראה לקוית
שה"ש לח, ב. לד, ד. תרי"א נא, א.
מי לי בשמים: ראה תהלים עג, כה-כו.
שיהא לב אחד: ראה סוכה מה, ב.
כפוסח על שתי הסעיפים: ראה מ"א יח,
כא.

בטל רצונך: אבות פ"ב, מ"ד.
אם ישים אליו: איוב לד, יד.
דרוח אייתי רוח: ראה זחי"ב קסב, ב.
ונשא אהרן: ראה תצוה כח, כט.
אהרן הוא שושבינא דמטרוניא: נסמן בע'
רמא.

וששה משמות בניי: ראה תצוה כח, י.
לקוית מסעי צד, א. ראה כז, ג.
הוא אהרן ומשה: ראה וארא ו, כו.
כי מן המים משיתיהו: שמות ב, י.

עמוד שח

ותמלא כדה ותעל: ח"ש כד, טז. ראה ת"ז
זכ"א מו, ב. לקוית עקב יז, א. תוי"ח ח"ש
קכת, א. קל, ד. קלד, ד. אמ"ב ש' הקיש
פס"ד.

דהתורה . . נובלות חכמה: ראה ב"ר פי"ז,
ה.

ויברך אותם משה: פקודי לט, מג.
וידוע שאמר ויהי נועם: ראה רשיי שבועות
טו, ב ד"ה ושיר, והכי איתא בתוי"כ (אבל
בתוי"כ לפננו ר"פ שמיני (טו) ספרי פינחס
סדר עולם רבה פ"ו. תוספתא דמנחות פ"ז, ג.
והם (בניי) רשיי פקודי כאו.

זכר ונקיבה בראם: ראה בראשית ה, ב.

אהרן הוא משבעה רועים: ראה תיקונים
בז"ח קד, א.

אברהם מז' רועים: סוכה נב, א.
אהרן אותיות נראה: ראה שה"ש תשי"א ע'
152 מאמר הבעש"ט. זחיג קג, א. לקוית
בהעלותך ל, סע"א.
עין בעין: שלח יד, יד.

ברא כרעא דאבוה: יונת אלם רפ"ב. תורת
חיים סנהדרין פכ, ב. ד"ה בקשו וברשיי
כתובות צב, א ד"ה כבעל חוב ראובן כרעא
כר.

ואברהם זקן . . יומין עילאין: נסמן בע'
רנז.

ימים יצרו: תהלים קלט, טז.
כמבואר בוהר ובגמ' ראה ח"א רכד, א.
אבות פי"ז, ב.

עמוד שה

עד יערה עלינו: ישעי' לב, טו.
בוהר: ראה זחי"א רכד, א. זחי"ב ה, סע"א.
זחיג נב, ב. קכו, ב.

דיקנא דכהנא רבה: ראה זחיג קלב, ב.
כשמן הטוב: ראה תהלים קלג, ב.
ואהבת את ה': ואתחנן ו, ה.
לאהבה את ה': נצבים ל, כ.
שיהא שם שמים: יומא פו, א.
אהבתי אתכם: מלאכי א, ב.
אהבת עולם: ראה ירמ"י לא, ב.
אמרתי עולם . . יבנה: תהלי פט, ג.

עמוד שו

אנת זכים: ראה הקדמת ת"ז יז, ב.
מטבע הטוב להטיב: עמק המלך שער
שעשועי המלך רפ"א. שומר אמונים ויכוח
שני ס"ד. שער היחוד והאמונה פ"ד.

חית והדלית: ראה שו"ע אדה"ז חאו"ח
סס"א, ס"ז.

לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.
באמרם הוי' אלקינו: ואתחנן ו, ד.
אשר אנכי מצוץ: ואתחנן ו, ו. ז.

דאורייתא מחכי עילאה נפקת: נסמן בע'
מד.

מראה מקומות

תקנג

זקן אהרן: תהלים קלג, ב. וראה זח"ג קלב,
ב. פע"ח ש' הסליחות פ"ח בלשון האריז"ל
ב"ה אמר יצחק.

אשר עין בעין: שלח יד, יד.

נראה אותיות אהרן: נסמן בע' דש.

צמצום הנק' מקום פנוי: ראה ע"ח ש"א
ענף ב.

עמוד שיג

בספרי הקבלה: ראה הנסמן באוה"ת הנ"ל
ע' אתרה.

שיהא ש"ש: יומא פו, א.

אשר מלאותיו רוח חכמה: תצוה כח, ג.

לב בח"י ז"א: ראה קהלת יעקב בערכו.

אבא מקנן באצ"י: ראה ניצוצי אורות לזח"ג
ק"ו, א. ספר המאמרים תשי"ג ע' 133 בהערה.

עמוד שיד

כי מן המים משיתיהו: שמות ד, י.

ונחנו מה: בשלח טז, ז.

הוא משה . . ומשה: שמות ו, כח-כו. וראה

לקו"ת מסעי פח, ג.

משה . . שושבינא דמטרוניחא: נסמן בע'

רמ"א.

הנק' בפרדס: שער יא. ועיין במא"א אות

צדיק סעיף יח.

כי עין בעין: ראה שלח יד, יד.

עמוד שטו

כד אסתכל: נסמן בע' קעה.

עין ה' אל יראיו: תהלים לג, יח.

וכשם שבא לראות: ראה חגיגה ב, ב.

ועלה האיש ההוא: שמו"א א, ג.

וירא ראשית לו: ברכה לג, כא.

ויברך אותם משה: פקודי לט, מג.

חתנים מלשון חות דרגא: ראה יבמות סג,
א.

עמוד שטז

ע"ס בלי מ"ה: ס"י פ"א, מ"ב.

לאכללא שמאלא בימינא: ראה זח"ג קעו,

א.

ואמרו בוהר: ראה זח"א נה, ב. קסה, א.
ג' שותפין באדם: נדה לא, א.

עמוד שטז

ההתורה נק' מאורסה: ראה פסחים מט, ב.

חתן ל' חות דרגא: ראה יבמות סג, א.

ועשיתם אתם כאלו עשאוני: בחוקותי כו, ג.

זח"ג קיג, א. וראה ויק"ר פליה, ז.

אתם קרוים אדם: יבמות סא, א.

אשר יעשה אותם האדם: אחרי מות יח, ה.

וראה ועשה כתבניתם: ראה תרומה כה, מ.

ויברך אותם פרו ורבו: ראה בראשית א,

כח.

אחת שאלתי: תהלים כז, ד.

יביאו לבוש מל': מג"א ו, ח.

עמוד שי

ולא תחורו: ראה שלח טו, לט-מ.

אין אדם . . שטות: סוטה ג, א.

נשגב שמו לבדו: תהלים קמת, יג.

לך הגדולה: ראה ד"ה א כט, יא.

עמוד שיא

דנעוץ תחלתן בסופן: ראה ס"י פ"א, מ"ז.

האבות שהן המרכבה: ב"ר פמ"ז, ו.

בלק"א: פ"ח.

איש אשר כברכתו: ויחי מט, כח.

עמוד שיב

בסוף מעשה . . במחשבה תחלה: ראה פיוט
לכה דודי.

הנני בורא חדשה: ראה ירמ"י לא, כא.

אשת חיל עט"ב: משלי יב, ד.

כי יקח איש: תצא כב, יג.

ולא יכנף עוד: ישעי' ל, כ.

עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.

היום לעשותם: ואתחנן ז, יא.

וכמ"ש בוהר: ראה זח"כ קמז, א.

להבין שרשי הדברים: נדפס באוה"ת תצוה
ע' א'תרד בתוס' הגהות וכו'.

ועשית בגדי קדש: תצוה כח, ב.

דאבא יונק ממזל החי: נסמן בע' רצה.

יהי רקיע: בראשית א, ו.
ויאמר . . . ציצית: ראה שלח טו, לזילת.

עמוד שכג

קדמון לכל הקדומים: ת"ז תייט מב, א.
ת"ע ככ, א. וראה ע"ח שער א' ענף ב. ד.
מחשבה הקדומה . . . אחת: ראה לקוית
שה"ש יז, ד.
נסקרו בסקירה אחת: ראה ר"ה יח, א.
קורא הדורות מראש: ישעי' מא, ד. וראה
לקוית מסעי צה, ב.

עמוד שכה

עולם הנאצלים . . . ת"ת: ראה מה שמציין
בביאורו הנ"ל ע' רס בסופו.

עמוד שכז

ועמדו רגליו ביום ההוא: זכרי' יד, ד.

עמוד שכז

ובלות חכמה שלמעלה: ב"ר פי"ז, ה.

עמוד שכח

משל הקדמוני: שמו"א כד, יד וברש"י. ראה
גי"כ מהדו"ב פכ"ד. אמי"ב שער הקי"ש פע"ה.
ותמלא כדה: נסמן בע' שח.

עמוד שלא

ישראל עלה במחשבה: נסמן בע' מג. וראה
ביאורי הזהר הנ"ל ע' ערב.
שורה המאציל — הוא: נכפל בכתי"י.

עמוד שלב

קושי' הפילוסופים: ראה רמב"ם הלי'
תשובה ספ"ה.

עמוד שלג

ויברא ה' את האדם: ראה בראשית א, כו.
נעשה אדם: שם, כו.
נורא עליה: תהלים סו, ה. וראה תנחומא
וישב ד.
ויאמר אלקים: ראה בראשית ב, טז"ז.

מה נורא המקום הזה: ויצא כת, יז.
יושב אוהלים: תולדות כה, כו. וראה זח"א
קסו, ב. זח"ב ככו, ב.
נורא תהלות: בשלח טו, יא.
כמי"ש בזוהר: נסמן בע' שח.

עמוד שיו

דרמי"ח פקודין . . . אברים: נסמן בע' סו.
יביאו לבוש מלכות: מג"א ו, ח.
ז"א . . . ט"ס: ראה תו"א עב, א.
דממה דאשתאר מההוא נהורא: ראה זח"ב
רכט, א.

עמוד שיט

טד"ן עשתה ותמכור: משלי לא, כד"כה. —
נדפס (בשינויים) בביאורו (להצ"צ) ע' רנו
(רע"א).

אתה הראת לדעת: ואתחנן ד, לה.
ואה"י אצלו אמון: משלי ח, ל.
בדבר ה': תהלים לג, ו.
ויאמר אלקים: בראשית א, ג.
שיחא אלפי שני: ר"ה לא, א.
שורה המקרים — קודמה: אוצ"ל קדומה.
צופה ומביט: ברכת זכרונות.

עמוד שכ

לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.
אלף שנה כיום אתמול: ראה תהלים צ, ד.

עמוד שכא

המעשה דבעש"ט: ראה בנוסחא שני ע'
של. דרי"מ ע' נט. רד, ב. ביאורו הנ"ל ע'
רנח. רע"א.

תורה נדרשת בכלל ופרט: ראה שבועות
כו, א.

מבראשית ברא: בראשית א, א.
התורה קדמה אלפיים שנה: נסמן בע' רה.
אאלפך . . . בינה: ראה איוב לג, לג. שבת
קד, א.

עמוד שכב

התורה . . . בעולם הבריאה: ראה לקוית
(להאריז"ל) ר"פ בראשית.

מראה מקומות

תקנה

המשכן מיריעות עזים: בתויא היריעות של המשכן.

ואח"כ פ' שבת: ובתויא בפ' כי תשא לא, יג. ועשו לי מקדש: תרומה כה, י.

דהמצוות . . . הלבושים . . . והתורה . . . מזון: ע"ח שמ"ג, פ"ג. וראה לקו"ש ח"ב ע' 544.

אני הו"י לא שנית: מלאכי ג, ו.

מלכותך מכ"ע: תהלים קמה, יג.

יחיד חי העולמים: ברכת ברוך שאמר.

ישתבח שמו: ברכת ישתבח.

בדברי אלקים ומלך עולם: ראה ברכת יוצר.

ומרדכי יצא: מג"א ח, טו.

רמ"ח פקודיך . . . דמלכא: נסמן בע' סו.

שום תשים עליך מלך: שופטים יז, טו.

עמוד שמ

ארומך אלקי המלך: תהלים קמה, א.

ואתה מחי' . . . לבדך: ראה נחמ" ט, ו.

ועש דוד שם: ש"ב ח, יג.

בדרך כלל נכללים: ראה תניא פ"כ.

חצבה עמודי' שבעה: משלי ט, א.

תר"ך עמודי אוד: ראה פרדס ש"ח, פ"ג.

תכלת . . . כו': כ"ה גם בתויא.

ז' דברים בוי: ראה מג"א ח, טו. והגיה

בתויא ע"ז.

ותורתך בתוך מעי: תהלים מ, ט.

ואהבת את ה': ואתחנן ו, ה.

ואהבת . . . לשון אבה: ראה דרך אמונה צא,

א.

והפי' דאחד: ראה שו"ע אדה"ז סס"א, ס"ו.

תמליכהו בשמים וארץ: ראה ברכות יג, ב.

עמוד שמא

כשם שאין בלבך: פסחים נו, א.

כי אל דעות ה': שמואל א ב, ג.

כי ידעתיו: ראה וירא ית, יט.

ע"כ ידעתי אתכם: ראה עמוס ג, ב.

עמוד שמב

שבו שבת מכל מלאכתו: בראשית ב, ג.

סדר זרעים . . . לחסד: ראה טעמי המצות

עמוד שלד

אין אדם עובר עבירה: סוטה ג, א. הבא לטהר . . . לטמא: ראה שבת קד, א. עתיד הקב"ה לעשות קניגיא: ראה ויק"ר פ"ג, ג.

לויחן זה יצרת: תהלים קד, כו.

העושו יגש חרבו: איוב מ, יט.

שזלעו"ז עשה האלקים: קהלת ז, יד.

ולאום מלאום יאמץ: תולדות כה, כג.

אם תגביהי כנשר: עובדי' א, ד.

דקיימי סיהרא באשלמותא: זח"א קג, א.

עמוד שלה

וכמ"ש . . . במ"א בארוכה: ראה תוי"ח תולדות יב, ד.

והוא מסכות: איוב לו, יב.

אלמלא הקב"ה עוזרו: ראה קדושין ל, ב. שהכרית כל זכר: ראה מלכים א יא, טו-טז.

עמוד שלז

סור מרע ועשה טוב: תהלים לד, טו.

אם צדקת מה תתן לו: איוב לה, ז.

שעשועי המלך בעצמותו: ראה בעמק

המלך שער זה. לקו"ת שה"ש כו, א.

עמוד שלז

והפכתי אבלם לששון: ראה ירמי לא, יב.

כולא כלא חשיב: זח"א יא, ב.

בגדים שבשל בהן קדרה: שבת קיד, א.

פורה דרכת: ישעי' סג, ג.

ויתרון החכמה מן הסכלות: ראה קהלת ב,

יג.

עמוד שלח

אלביש שמים קדרות: ישעי' ג, ג.

פתחת שקי: תהלים ל, יב.

כי אין לבוא אל המלך: ראה מג"א ד, ב.

ואת רוח הטומאה: זכרי' יג, ב.

עמוד שלט

ויקהל משה . . . לכנס: ויקהל לה, א"ב. — נדפס (בשניונים) בתויא פו, ג.

ואתחנן סדר קביעות התורה בכל יום. משנת חסידיים מסכת תלמוד תורה פ"א, מ"י. ותורה אור: משלי ו, כג.

וכפתר תחת שני הקנינים: תרומה כה, לה. יאר ה' פניו אליך: נשא ו, כד. חכמת אדם תאיר פניו: קהלת ח, א. חכמות זה סדר קדשים: שבת לא, א. לכו לחמו בלחמי: משלי ט, ה. ותורתך בתוך מעי: תהלים מ, ט.

עמוד שמג

ישראל מפרנסין לאביהם: זח"ג ז, ב. כלה שארי ולבבי: תהלים עג, כו. סולם מוצב ארצה: ויצא כח, יב. וראה זח"א רטו, ב. ח"ג שו, ב. אליך ה': תהלים כה, א.

עמוד דשמ

להבין שורש הדברים: נדפס (בשינויים) באוה"ת ויקהל ע' ב'תרצא. בינה אם הבנים: זח"א ריט, א. וראה הערה בספר המאמרים תשי"ד ע' 52. תשי"ט ע' 112. ת"ת דאימא נעשה בחי' כתר דז"א: ראה ע"ח שער מוחין דצלם רפ"ה ורפ"ז. שער דרושי הצלם דרוש ד, ודרוש ה. שער מיעוט הירח פ"א. שורה ולכך — של כל: כ"ה בכתי"י.

עמוד שמה

אין הדעת נמנה: ראה גם אמרי בינה ח"ג ע' 33 וש"נ. כי אל דעות: שמו"א ב, ג. שבת שבתון לה': ויקהל לה, ב. כל אשר חפץ: תהלים קלה, ו. נשים דעתן קלה: כשבת לג, ב.

עמוד שמו

חכמת אדם: קהלת ח, א. וכפתר תחת שני הקנינים: תרומה כה, לה. מול פני המנורה: בהעלותך ח, ב. אין טפה יורדת: נסמן בע' רצג. קושר כתרין לקונו: חגיגה יג, ב.

לא תבערו אש: ויקהל לה, ג.

עמוד שמו

החכמה . . יהי אור: ראה ספר המאמרים תשי"ד ע' 22.

ישת חשך סתרו: תהלים יח, יב. ומשה נגש: יתרו כ, יח. ומשם יפרד: בראשית ב, י. דאיהו וחיוהי: ראה הקדמת ת"ז ג, ב. אש תמיד תוקד: צו ו, ו. אורייתא מחכמה עילאה נפקת: נסמן בע' מד. אלפיים שנה . . קדמה התורה: נסמן בע' רה.

אאלפך חכמה: ראה איוב לג, לג. תר"ך עמודי אור: נסמן בע' שמ. נובלות חכמה שלמעלה: ב"ר פ"ז, ה.

עמוד שמו

זרעים חסד: נסמן בע' שמב. ותורת חסד על לשונה: משלי לח, כו. ואברהם זקן . . יומיו . . לבושין: ח"ש כד, א. זח"א קכט, א. רכד, א. פושעי ישראל מלאים מצות: חגיגה בסופה.

עמוד שמת

האומר אין לי אלא תורה: ראה יבמות קט, ב. הקורא ק"ש בלא תפילין: ברכות יד, ב. סולם מוצב ארצה . . תפלה: נסמן בע' שמג. אליך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א.

עמוד שנת

תפלה מוחין חדשים: ראה פע"ח ש' הק"ש פ"ד"ה.

עמוד שנא

הנאמר בוהר: ראה זח"ב כג, ב. פע"ח שער השבת פ"ג.

כי ששתי: תשא לא, יז.

עמוד שס

ויברך אלקים: בראשית ב, ג.
וקראת לשבת עונג: ישעי' נח, יג.
כלתה נפשי: תהלים פד, ג.

עמוד שסא

בורר אסור בשבת: שבת עג, א.
אלמלא היו שומרין: ראה שבת קיח, ב.
מע"ל הנ"ל: רג, ב.

עמוד שסב

רחיצה בחמין בע"ש: ראה פע"ח שער
השבת פ"ג. משנת חסידים מסכת יום הששי
פ"ח, מ"א.

עמוד שסג

ארי הוא דרביע: עירובין עח, ב.
כמו רבא: ראה שבת קיט, א.
שיבולע המות לנצח: ע"ד ישעי' כה, ח.
ורוח הטומאה יעביר: ע"ד זכרי' יג, ב.

עמוד שסד

ואסרה איסר: מטות ל, ד.

עמוד שסה

שורה דסעודת — עצמ': אוצ"ל עצומ'.

עמוד שסו

לעולם דברך נצב בשמים: ראה תהלים
קיט, פט.
כמיש בע"ח: ראה שכיג פ"ה. שלי"ה, פ"א.
שורה אמר — חקל"י: אוצ"ל חלק"י.

עמוד שסז

שורה זב"ז — שהחוט: אוצ"ל שהקו והחוט.
שזדונות . . . כזכיות: ראה יומא פו, ב.
תשובה קדמה לעולם: ראה פסחים נד, א.

עמוד שסח

להבין . . . ר"א פתח: נדפס (בשינויים)
בביאור"ז לכ"ק אדמור"ר ה"צ ע' שיג.

עמוד שנב

להבין מאמר הזהר: נדפס (בשינויים)
בביאורי הזהר ח"ב ע' תתמא.
ביני וביני בני: תשא לא, יז.
ושמרו בני ישראל: תשא לא, טז.
ותקם בעוד לילה: משלי לא, טו.

עמוד שנג

ויעכבוהו . . . יצטער מאד: ראה הגה
בביאור"ז הנ"ל ס"ע תתמב.
ומשם יפרד: בראשית ב, י.
גם חושך לא יחשיך: תהלים קלט, יב.
שורה מפני — שנח: אוצ"ל שמח.
מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה,
יג.

עמוד שנד

אין מלך בלא עס: נסמן בע' רד.
שורה תמיד — עצמות: אוצ"ל עצבות.
נעוץ חחלתן בסופן: ראה ס"י פ"א, מ"ז.
ראשית חכמה: משלי ד, ז.

עמוד שנו

פ"י נקודה . . . ספ"י וספ"י: ראה ביאור"ז
הנ"ל ע' תתמג.
והוא . . . בעונג העליון: ראה שם ביאור"ז
הנ"ל.
וירא אליו ה': וירא יח, א.

עמוד שנז

ויכולו . . . וישבות: בראשית ב, א"ב.
ששת ימי' תעבוד: יתרו כ, ט.
איהו וגרמוהי: ראה הקדמת ת"ז ג, ב.

עמוד שנח

אלה המלכים: ראה וישלח לו, לא"ג.
בלק"א: פ"ז.

עמוד שנט

יהי אור תדשא הארץ: בראשית א, ג"א.
וירא אלקים: בראשית א, לא.
את שבתותי תשמרו: תשא לא, יג.

אל מלך דמשק: במלכים טז, ז מלך אשור.
 וראה ע' שעט.
 כי תלאו גם את אלקי: ישעי' ז, יד.
 בוקע ים לפני משה: ברכת אמת ואמונה.
 שאבא יסד ברתא: נסמן בע' כג.
 שורה דאצי' — דקי': דקריעת ים סוף.
 ויטע מלאך: ראה בשלח יד, יט.

עמוד שעד

כהמס דונג מפני אש: תהלים סח, ג.
 אתר אית במדברא: ראה זח"א קעח, ב.

עמוד שעה

ועמדו רגליו ביום ההוא: זכרי' יד, ד.
 מות . . . ואבדון: ראה איוב כח, כב.
 יונתי בחגוי הסלע: ראה שה"ש ב, יד.
 מי זה . . . פורה: ישעי' סג, א. ג.
 גוול אביו ואמו: ראה משלי כח, כד.
 והשיב את הגזילה: ויקרא ה, כג.
 מס' שבת: לא, א.

עמוד שעו

ואכלת את שלל אויביך: שופטים כ, יד.
 כל מה שהסוס רץ: ראה פסחים ג, א.
 כי חפץ חסד הוא: מיכה ז, יח.
 לו ישמעאל יחי': לך לך יז, יח.

עמוד שעו

אלקים בגימ' הטבע: פרדס שייב, פ"ב
 ובשליה (פט, א) דאיתא בזהר (קפט, א)
 דמרומו בזהר.
 אותותינו לא ראינו: תהלים עד, ט.
 קושטא קאי: שבת קד, א.

עמוד שעח

נטה את ירך: ראה בשלח יד, טז.
 אנת אשתמודע: ראה הקדמת ת"ז יז, ב.

עמוד שעט

אל רחוט: תשא לד, ו.

שאל לך אות: ראה ישעי' ז, יא.
 ונתחם לי אוח אמת: יהושע ב, יב.
 דברייח התיכון . . . יעקב: זח"א קפו, סע"א.
 תתן אמת ליעקב: מיכה ז, כ.
 אמת . . . ראש . . . סוף: ראה ב"ר פפ"א, ב.
 דעת . . . כולל חסדים וגבורות: ראה גם
 לק"א ספ"ג. ספמ"ג.

שורה איקרי — דאת: בזהר דבשמא.
 שעלה . . . מלך ארס: ישעי' ז, א.
 שורה שיהי' — שהא: אוצ"ל שה"א.

עמוד שסט

ב"ש וביה . . . חיים: ראה עירובין יג, ב.
 ותתן טרף: משלי לא, טו.
 רפיח . . . בגי' טרף: ראה ד"ה והוא עומד
 תרסיג ע' 4.
 טרף לשון חטיפה: ראה רש"י נח ת, יא.
 שורה וטרופת — היצה: אינו ברור
 בהכתי".
 שורה כדומה — ה, י"ד: אינו ברור
 בהכתי".
 דמטו רגלון ברגלון: נסמן בע' רמ.

עמוד שעג

ליעקב אשר פדה: ראה ישעי' כט, כב.
 רגלי' יורדות: משלי ה, ה.
 גלו לבבל שכינה עמהם: מגילה כט, א.

עמוד שעב

שורה וד"ל — וד"ל: כ"ה בגוכי"ק.
 איזה דרך שיבור לו: ראה אבות רפ"ב.
 שאחו ה"י לא מעלי: ראה סנהדרין קג, ב.
 לא אשאל . . . אנסה: ישעי' ז, יב.
 הנה . . . העת: ראה שם, יד.
 אדני . . . מלכות: ראה שהיחיה"א פ"ז.
 מלכות מלכות כ"ע: תהלים קמה, יג.

עמוד שעג

נשמות הגרים תחת כנפי השכינה: ראה
 זח"א יג, סע"א.
 כנפיים . . . או"ר: ראה תניא פ"מ.

מראה מקומות

תקנט

עמוד שפ

שקיבל אבנים ובלטיטראות: ראה רש"י בשלח שם.
הנני שולח לך מלאך: ראה משפטים כג, כ.
הנה לא ינום: תהלים ככא, ד.

עמוד שפא

זכור . . והי' . . לך: תצא כה, יז. יט —
נדפס (בשינויים) בתוי"א פד, ב. וראה תוי"א
צה, א. פג, א. לקרית ראה יח, ג. אוה"ת תצוה
ע' ב'תשעו.
מלחמה לה' . . דור: בשלח יז, טו.
שאינן השם שלם: ראה הנחומא סי'פ תצא.
רש"י בשלח שם.

עמוד שפג

ואזניך תשמענה: ישעי' ל, כא.
שום תשים: שופטים יז, טו.
להודיע לבני האדם: תהלים קמה, יב.
שאינן מלך בלא עס: נסמן בע' רד.
רוח אייתי רוח: ראה זח"ב קסב, ב. וראה
זח"א צט, ב.
אם ישים אלו לבו: איוב לד, יד.
יאר ה' פניו: נשא ו, כה.
אני ה' אלוקיכם: וארא ו, ז.

עמוד שפד

את השמים . . מלא: ירמ' כג, כד.
את הוי' האמרת: תבוא כו, יז.
והיו הדברים האלה: ואתחנן ו, ו.
מושיב מלכים לכסא: ראה איוב לו, ז.
וישב ה' מלך לעולם: תהלים כט, י.
אינו דומה שונה פרקו: ראה חגיגה ט, ב.
ולא תתורו: בשלח טו, לט.

עמוד שפה

רמ"ח פקודין: נסמן בע' טו.
מגילה עפה: זכרי' ה, א"ב. וראה עירובין
כא, א.
דאת זלעזי: קהלת ז, יד.
ראשית גויס: בלק כד, כ.
כי עם קשי עורף: ראה תשא לד, ט.
ומלק את ראשו: ויקרא ה, ח.

עמוד שפז

ואהבת את ה': ואתחנן ו, ה.
דישראל . . ישר אל: פרדס שעה"כ בערכו.
ויקרא לו אל: וישלח לג, כ.
על הכסא . . אדם: ראה יחזקאל א, כו.
כל הנחלים הולכים: קהלת א, ז.
בדבר ה' . . הלכה: ראה שבת קלח, ב.

עמוד שפו

מלכותא בלא תגא: סנהדרין צט, ב.
לא ידעתי את ה': שמות ה, ב.
כהמס דונג: תהלים סח, ג.
מחה תמחה זכר: ראה בשלח יז, יד מחה;
תצא כה, יט תמחה.

ויצא ה' ונלחם: זכרי' יד, ג.

ה' ילחם לכם: בשלח יד, יד.

י' . . החזקה: ראה תרי"א צה, ג.

י' דך בעורך אויבך: ויחי מט, ח.

ויחלוש יהושע: בשלח יז, יג.

עמוד שפו

ואת רוח הטומאה: זכרי' יג, ב.
להבין שרשי הדברים: ג'דפס (בשינויים)
בתרי"א פה, ב. וראה אוהית תצוה ע' ביתשפ"א.

שאין השם שלם: נסמן בעי' שפא.

עמוד שפח

לאהבה . . חייך: ראה נצבים ל, כ.
דבשי הנ"ל: ראה לעיל ע' שפא.

עמוד שפט

מי לי . . חפצתי: תהלים עג, כה.
אחרי ה' ילכו: הושע יא, י.
לכתך אחרי במדבר: ירמ"י ב, ב.
ארץ . . ודבשו: ראה שמות ג, ח.

עמוד שצ

יאר ה' פניו: נשא ו, כה.
בכל . . וביציט: ראה ברכות נד, א.
טעמו וראו: תהלים לד, ט.
לבבתני אחותי . . בא' מעיניך: שה"ש ד, ט.
לך אמר לבי: תהלים כז, ח.
כי . . חיים: תהלים לו, י.

עמוד שצא

ותתן טרף: משלי לא, טו.
ויטב . . המדבר: ראה בשלח יג, יח.
רוח הבהמה: ראה קהלת ג, כא.
על הכסא . . אדם: ראה יחזקאל א, כז.

שאין מלך בלא עס: נסמן בעי' רד.

כמיש בלקיא: שהיחזיקא פ"ו.

השונה פרקו: ראה חגיגה ט, ב.

עולה של תורה: במדבר פי"ח, כא. מדרש

שמואל פכ"ט. תדאיר רפב.

מלכותא בלא תגא: סנהדרין צט, ב.

עמוד שצב

בתורה . . למעלה: בעי' שפב.
עולמך תראה בחייך: ברכות יז, א.
פנימי' אבא . . עתיק: ראה הערה בס'
המאמרים ה'שית ע' 49.

כי . . וסלחת: תשא לד, ט.

אנא . . הזה: תשא לב, לא.

רב . . עון: ראה תשא לד, ר"ז.

ועובר על פשע: מיכה ז, יח.

כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.

ואם צדקת: ראה איוב לה, ז.

עמוד שצג

ראשית גוים: בלק כד, כ.

עמוד שצד

עמלק עם לק: זחיג קצט, ב.
ויוסף הורד מצרימה: וישב לט, א.
אנכי ארץ . . אעלך: ויגש מו, ד.

עמוד שצה

לא ידעתי: וארא ה, ב. וראה לקו"ת
להאריזל ר"פ בא.

כי אני הכבדתי: בא י, א.

יודע את רבוננו: ראה ד"ה זכור תרסיג ע'

5. רש"י נח י, ט. לך לך יג, יג. בחוקותי כו,

יד.

עמוד שצו

זכור . . בדרך: תצא כה, יז. וראה בשלח יז,
יד"טו.

בדרך בעלותו ממצרים: שמו"א טו, ב.

ויזנב בך: תצא שם, יח.

י' דך בערף: ויחי מט, ח.

ואוניך שמענה: ישעי' ל, כא.

מראה מקומות

תקסא

שמייכאל כה"ג: ראה זח"א (ס"ת) פ, סע"א.
פא, רע"א. זח"ב רלא, א. זח"ג לג, א.
לאשתאבא . . דמלכא: ראה זח"א ריו, ב.
יצב גבולות עמים . . בני אדם: ראה האוינו
לב, ח.
ישראל עלה במחשבה: נסמן בע' מג.
ויגר מזה: תהלים עה, ט.
חמר . . על דורדייא: ראה זח"ג קכה, ב.

עמוד תב

אך שמר"י: תהלים עה, ט.
ופרעה הקריב: בשלח יד, י. ראה לקיט שם.
וכמבואר בזהר: ח"א פא, ב.
הוי אשור: ישעי' י, ה.
הרצועה לאלקא: נסמן בע' י.
אתר אית במדברא: ראה זח"א קעה, ב.
ואם . . כתבת: תשא לב, לב.
וימחו מספר חיים: תהלים סט, כט.
בג' ספרים: ראה ס"י בתחלתו.

עמוד תג

יבא המלך: מגלת אסתר ה, ד.
אם תגביה כנשר: ראה עובדי' א, ד.
לפני שבר גאון: משלי טז, יח.

עמוד תד

אית ספר ואית ספר: זח"ב ע, א.
איש צר ואויב: מג"א ז, ו.
ראשי תיבות . . הוי": ראה מנות הלוי שם.
אם רעב . . מים: משלי כה, כא.
כי גחלים: שם כב.
וכמבואר בזהר: ראה זח"ב רלז, ב.
פרי החג . . ע' שרים: ראה סוכה נה, ב.
יבא המלך . . המלך: מג"א ה, ח.
מחה תמחה: נסמן בע' שפו.

עמוד תה

מלחמה לה' בעמלק: בשלח יז, טז.
תמותת רשע רעה: תהלים לד, כב.
בפרוח . . עדי עד: תהלים צב, ח.
ואחריתו עדי אבד: בלק כד, כ.

מחה תמחה: נסמן בע' שפו.

עמוד שצו

להבין הטעם שלא נזכר: נדפס באוה"ת
מג"א ע' ב'תמ בתוס' הגהות.
לא מאסתים: בחוקתי כו, כד.

עמוד שצח

ושק אישים כסותם: ישעי' ג, ג.
וימי . . האלה: מג"א ט, כח. וראה רמב"ם
הל' מגילה פ"ב, ה"ח.
ובבואה לפני המלך: אסתר ט, כה. —
נדפס (בשינויים) בתו"א צו, ד.
שית אלפי שני: ראה ר"ה לא, א.
ילכו מחזיל אל חזיל: תהלים פד, ח.

עמוד שצט

והי' מדי שבת: ראה ישעי' סו, כג.
כי . . כיום אתמול: ראה תהלים צ, ד.
כי עמד: תהלים לו, י.
לכו חזו: תהלים מו, ט, ובמנחת שי שם.
ברכות ז, ב.
מלכות מלכות: תהלים קמה, יג.
הארץ הדום רגלי: ראה ישעי' סו, א.
ובזה הנערה באה: אסתר ב, יג.
נהר דינור: ראה ספר המאמרים ה'ש"ת ע'
45.

ענין העמוד: ראה הערה בדי"ה אל תצר את
מואב ע' 66.

עמוד ת

בערב . . הנשים שני: אסתר ב, יד.
היום לעשותם: ואתחנן ז, יא. ערובין כב, א.
מי לי בשמים: תהלים עג, כה.
יפה שעה אחת: ראה אבות פ"ד מי"ז.
אנת חכים . . שמהן: ראה הקדמת ת"ז יז,
ב.

עמוד תא

רץ לברך: ס"י פ"א, מ"ח.
הנשמו' . . שמייכאל . . מקריבן: ראה חגיגה
יב, ב (בע"י ובב"ח). שו"ע אדה"ז סק"כ, ס"ב.

אמר עם הספר: מגיא ט, כה. וראה אוה"ת
מגיא ע' ב'שעה.

אין מלך בלא עם: נסמן בע' רד.
מלכות מלכות: תהלים קמה, יג.
בחכמה אתביריו: נסמן בע' פד.

עמוד תז

ואת רוח הטומאה: זכרי' יג, ב.
דאיהו חיוהי: ראה הקדמת ת"ז ג, ב.

הלל ושמאי . . אבות העולם: עדיות פ"א,
מ"ד.

עמוד תח

הקיצו . . טלך: ישעי' כו, יט.
טלא דנטיף מעתיקא: ראה זח"ג קכח, ב.
ח"ב סא, ב.

ובאו . . פחד ה': ישעי' ב, יט.
אית שמות: ברכות ז, ב.
היום . . לקבל שכרם: ואתחנן ז, יא. ערובין
כב, א.
אשת חיל: משלי יב, ד.

בינה אם הבנים: נסמן בע' קעז.
בג' ספרים: ראה ספר יצירה בתחלתו.
אית ספר: ראה זח"ב ע, א.
וימחו מספר חיים: תהלים סט, כט.
כתבנו בספר החיים: ראה אבינו מלכנו
(לעשי"ת).

עמוד תט

בדרז"ל ובוהר: נסמן בע' תא.
לאשתאבא בגופא דמלכא: זח"א ריו, ב.
כי עמך . . חיים: תהלים לו, י.
בהפטרה . . ויאמר: לפי נוסח הספרדים,
מנהגנו — ראה סידור ע' יג [שכג], א
(להתחיל כה אמר).
ויאמר שמואל . . ממזרים: ראה שמו"א טו,
א"ב. — נדפס (בשינויים) באוה"ת נ"ך ע'
תשנ.

בצלם אלקים: נח ט, ז.
שאי' לו . . דמות הגוף: ראה פיוט יגדל.
דאתם קרוי"י אדם: יבמות סא, א.

עמוד חי

דמטו רגליו ברגליו: זח"ב רנח, א.
ואתה תשופנו עקב: בראשית ג, טו.
דנוגה מעורב טו"ר: ראה תניא פ"א, פ"ו.

עמוד תיא

ראשית גוים עמלק: בלק כד, כ.
דאין אדם . . שטוח: סוטה ג, א.

לא יגורך רע: תהלים ה, ה.
כי גחלים: משלי כה, כב.
בפרוח רשעים: תהלים צב, ח.

עמוד תטו

עמלק . . יודע את רבונו: נסמן בע' שצה.
יודע דעת עליון: ראה בלק כד, טז.
מלכותא בלא תנא: סנהדרין צט, ב.
לכתך אחרי במדבר: ירמי' ב, ב.
ותתן טרף לביתה: משלי לא, טו.

באבוד רשעים רנה: ראה משלי יא, י.
לעיל . . ישחוט ליצה"ר: ראה סוכה נב, א.
ראשית גוים: בלק כד, כ.
תמותת רשע רעה: תהלים לד, כב.
דמך בראשך: ראה מ"א ב, לו.
ושרש . . שית אלפי שני: ראה ר"ה לא, א
(וראה לעיל ע' שצח).

עמוד תטז

שתוק כך עלה במחשבה: מנחות כט, ב.

א"ת שמות: ברכות ז, ב.

ודבר ה' . . נפרץ: שמואל א ג, א.

תכא

צבאות . . נצח והוד: ראה פרדס שער השמות פי"ב.
ויספג שמואל . . חרבך: שמו"א טו, לג.

עמוד תכב

כי יד על כס יה: בשלח יז, טז.
שאינן השם . . שלם: ראה תנחומא ס"פ תצא. רשי' בשלח שם.
תקוה לכסיל ממנו: משלי כו, יב. כט, כ.
כי בחר ה': תהלים קלב, יג.
כי עם קשה . . וסלחת: ראה תשא לד, ט.

עמוד תכג

בוהר . . וכה תעשה: נדפס (בשינויים) בביאור' עב, א.
וכה תעשה להם לטהרם: ראה בהעלותך ח, ז.
והובא אל הכהן: תזריע יג, ט.
שורה הכהן — איה: אי הכי.
והובא את בדיו: שמות כז, ז.
מצורע חשוב כמת: נדרים סד, ב.
שורה מצד — בסוד: בע"ח גרמת.
ימותן ולא בחכמה: איוב ד, כא.
החכמה תחיי: ראה קהלת ז, יב.
אם הבנים שמחה: תהלים קיג, ט.
בבינה . . דדינין מתערין מינה: נסמן בע' רמא.

עמוד תכד

לך ה' . . הגבורה: דה"א כט, יז.
וישמחו . . שמך: ברכת והשיאנו ובסידור אדה"ז כל ישראל.
ישמח ישראל בעושיו: תהלים קמט, ב.
ואם רץ . . לאחד: נסמן בע' צד.

עמוד תכה

וצבא השמים: נחמ"י ט, ו.

נצח והוד . . ערבי נחל: ראה זח"א רכ, ב.
ובאור החמה שם.

הראני . . כבודך: תשא לג, יח.
וראית את אחורי: שם, כג.
שמשה זכה לבניה: ראה ר"ה כא, ב. וראה גם לקו"ת ואתחנן ג, ד.
והיו עיניך רואות: ישעי' ל, כ.
עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.

עמוד תיו

ויאמינו בה': בשלח יד, לא.

עמוד תיח

מלחמה לה' . . דור: בשלח יז, טז.
מחה תמחה: נסמן בע' שפו.
והי' בהניח ה': ראה תצא כה, יט.

עמוד תיט

ויזנב בך: תצא כה יח.
ולזכרון בין עיניך: בא יג, ט.
דרי דרי: מגילה יב, א.
חיי אלף דרי: ראה סנהדרין צז, ב.
ויגע בכף ירכו: וישלח לב, כו.

עמוד תכ

תרין פלגי גופא: זח"ג רלו, א.
שר של עשו: ב"ר פע"ז, ג.
וגם נצח ישראל: ראה שמו"א טו, כט.
משה ואהרן בכהניו: תהלים צז, ו.
דשקול הי' שמואל: ראה תנחומא קרח ה.
נשמת משה . . אהרן: ראה לקו"ש חט"ו ע' 244.

ונתת מהודך עליו: פינחס כז, כ.
לכבוד ולתפארת: תצוה כח, ב.
נבואה . . נצח והוד: ראה פרדס שעה"כ בערכו.

פני משה . . לבנה: ב"ב עה, א.
דאיהו . . בהוד: מק"מ לזח"א כו, ב.
לא יאכלו בני . . בגמ': ראה וישלח לב, לג. פסחים פג, ב.

עמוד תכז

יעקב הוא י' עקב: ע"ח שיג ספי"ב. פרדס
שעה"כ בערכו.
יעקב אותיות יבקע: ראה ע"ח ש' הכללים
פ"י. ש' הארת המוחין ספי"א. זהר הרקיע
לוח"ג קד, א.

יבקע כשחר אורך: ישעי' נח, ח.
יבקע צורים: תהלים עח, טו.
עוטה אור כשלמה: תהלים קד, ב.
ה' מלך . . לבש: תהלים צג, א.
עור בעד עור: איוב ב, ד.
אבן הבדולחא: ראה זחי"ג קלה, ב.
במט' פרה: ראה תוספתא סוטה פ"א, ו.
סוטה טז, ב.

בלקוטי תורה: ראה טעמי המצות ושער
המצות וספר הליקוטים (להאריז"ל) פ' חוקת.

עמוד תכט

מצה . . מיכלא דמהימנותא: ראה זחי"ב מא,
א. הערה בספר המאמרים התשי"ח ע' 166.
אילן שאכל אדה"ר: ראה ברכות מ, א.
שורה כו' — הייתה: בברכות שם חטה
הייתה.
ואמרתם זבח פסח: בא יב, כז.

עמוד תל

או ידלג עור ופסח: ראה ישעי' לה, ו.
ואכלתם אותו בחפזון: בא יב, יא.
לית דין צריך בשש: ברכות מ, א.

עמוד תלא

חמץ תאפינה: אמור כג, יז.
אדם . . עולט קטן: בלקוית במדבר ה, א.
אדרי"ג פלי"א. וראה הערה בסה"מ קונטרסים
חי"ג ע' קלו.

עמוד תלב

שורה שהאדם — שכל: אוצ"ל שכלול.
של — שיחזרו: בע"ח שם וע"י הראותו אל
הכהן כו' גורם למעלה שאותן האורות יחזרו.
תשובה תשוב ה: ראה זחי"ג (רע"מ) ככב, א.

עמוד תלג

לאפשה . . שער לבן: ראה תזריע יג, כא,
כו.
נובלות חכמה שלמעלה: ב"ר פי"ז, ה.

עמוד תלד

וכפר בעדו . . אשתו: אחרי טז, יז. משנה
רפי"ק דיומא.
נתאוה הקב"ה . . בתחתונים: ראה תניא
פלי"ז ובלקוטי הגהות שם.
אמרו המלאכים: תהלים ח, ב. שבת פח, ב.
בתקוני זהר: ראה זחי"ב קמ, ב. ובדרך אמת
שם.
לעולם ליגמר אינש: ראה ע"ז יט, א.
וכלים מכלים שונים: מג"א א, ז.

עמוד תלה

גהגדה: נדפס (בשינויים) בסידור רצו, ג.
וראה לקוית צו, יא, ג. אוה"ת ויקרא ע'
תשלא.

והגדת לבנך . . ממצרים: בא יג, ח.
והי' כי יביאך . . מצות: בא יג, ד. ואילך.
פסח מצרים: ראה פסחים כת, ב.
בעשור לחודש: בא יב, ג. וראה רש"י שם.
סידור הני"ל. לקוית צו יא, ג.
על מצות ומרורים: בהעלותך ט, יא. וכ"ה
גם בסידור הני"ל. לקוית שם. וראה בא יב, ח
ומצות על מרורים.

בכ"י אר"ז"ל: ראה פע"ח שי"כ, פ"א.
ושמרתם את השבת: תשא לא, יד.
אם הבנים שמחה: תהלים קיג, ט.
שבת . . למעלה מבחי' שמחה: ראה הערה
בספר המאמרים תשי"ט ע' 130. לקו"ש ח"ד ע'
1090.

וקראת לשבת עונג: ישעי' נח, יג.
כדרש' רז"ל: פסחים ק"ח, ב.

עמוד תלו

כמי"ש בהגדה: ראה פ"ס לפיכך.

עמוד תלז

להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.
כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.

מראה מקומות

תקסה

וכמיש בפרע"ח: שכ"א פרק ז ד"ה כנגד.
כמיש בפרע"ח: שם.

עמוד תמד

כמיש בפרע"ח שם: ד"ה מה (וע"ז אנו
משיבין).

זכרנו את הדגה . . מצות: ראה בהעלותך
יא. ה. ובספרי שם.

אם צדקת . . לו: איוב לה, ז.
ורבו פשעיך: שם, ו.

ויוציאנו ה' . . בפרע"ח: ראה תבא כו, ת.
ופרע"ח הנ"ל.

ונפלינו אני ועמך: תשא לג, טז.
בקש משה: ראה ברכות ז, א וברש"י שם.

גם את הדבר: ראה תשא שם, יז.
ראה ארך אפים . . לרשעים: ראה סנהדרין

ק"א, סע"א.

נושא עון . . פשע: מיכה ז, יח.
ויאמר . . כדבריך: שלח יד, כ.

ויקד ארצה . . ראה: תשא לד, ת. סנהדרין
שם.

עמוד תמה

בוהר . . תוספתא: נדפס (בשינויים)
בביאורי הזהר מג, ד.

ויסע מלאך האלקי: בשלח יד, יט.
כמיש בע"ח: שער מ"ב פ"א

עמוד תמו

שורה לששה — הג' גו כליילין: אוצ"ל הג'
כלולין

ותתן טרף לביתה: משלי לא, טו.

עמוד תמח

וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו.
כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

וירא ראשית לו: ברכה לג, כא.

עמוד תמט

אין אשה כורתת ברית: ראה סנהדרין כב,
ב.

כי בוועליך עושיך: ראה ישעי' נה, ה.

עמוד תלח

בוהר בר"מ: ראה ת"ז ת"ע קלה, ב.
חכמה כח מה: זחיג לד, א.

ונחנו מה: בשלח טז, ת.

ואחר האש . . דקה: מ"א יט, יב.

דתמן קאתי מלכא: ראה ברכות נח, א.

והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

בירושלמי: ראה ירושלמי שבת פט"ז, ה"ג.
רבינו יונה: בס' היראה.

עמוד תלט

ממצוא חפצך: ישעי' שם.

דאורייתא מחכמה עילאה נפקת: נסמן בע'
מד.

נובלות חכמה של מעלה: ב"ר פ"ז, ה.

אלה מועדי ה': אמור כג, ד.

תרין ריעין דלא מתפרשין: זחיג ד, א.

עמוד תמ

אין החינוק יודע: ברכות מ, א.

מצה מיכלא דמהימנותא: נסמן בע' תלג.

שבעה שבועות תספר: ראה טז, ט.

וה' הולך לפניהם: ראה בשלח יג, כא. ראה

הפסוקים בסידור הנ"ל חצר, ג. בלקי"ת הנ"ל

צו יב, ב. ובזחיג קג, ב.

ענגא דאהרן: ראה זחיג שם.

דאהרן שבזכותו . . העננים: תענית ט, א.

יומם יצוה ה' חסדו: תהלים מב, ט.

עמוד תמא

שענן ההולך . . הורג: מכילתא בשלח יג,
כא.

ועברתי בארץ מצרים: בא יב, יב.

יסוד אבא . . קצר: ע"ח ש' הכללים פ"י.

לקרית (להאריז"ל) דברים א, יח.

עמוד תמב

בוהר ע"פ המלאך הגואל: ויחי מח, טז.

וראה זחיג קפז, א"ב.

עמוד תמג

כל ישראל בני מלכים: שבת סז, א.

אז ישיר . . . במחוקק: חוקת כא, יזיח.
חלקת מחוקק ספון: ברכה שם.

עמוד תנה

לך ה' הגדולה: דהיא כט, יא.
דאיהו וגרמוהי חד: ראה הקדמת ת"ז ג, ב.

עמוד תנ

אבא יסד ברתא: נסמן בעי כג.
מלכות מלכות כ"ע: תהלים קמה, יג.
אין מלך בלא עם: נסמן בעי רד.
כמיש בוורה: ראה חגיגה יג, ב. זחיב נח, א.

היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג.
אלף אלפים ישמשוני: דניאל ז, י.
בכת א' מספר: חגיגה יג, ב.

עמוד תנא

ויאמר . . . אור . . . רקיע: בראשית א, ג. ו.
בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.

עמוד תנב

שורה ואחכנפו — כגופיא: בוהר כנופיא.
בווהר לקמן ע"פ והבריח: בביאוהיז הניל
מה, א. בוהר בד"א לקמן . . . הפסוקים דויסע
(זחיב נא, סעיב).

והבריח התיכון . . . יעקב: זחיב קעה, ב.
ודמות על ראשי החיי: ראה יחזקאל א, כב.
כג.

כי קרח . . . תחת האותיות: ראה ת"ז תט"ז
לט, ב. תסיט קכט, ב. אוהית לך ע' תרעז.
ובקהלת יעקב בערך חיריק לפי דעת הרב זה
. . . בנצח.

כן שמע: ראה גם לקוית שמ"ע מז, ב.

עמוד תנג

ואחר האש . . . מלכא: מ"א יט, יב. וראה
ברכות נח, א.

עמוד תנד

והאופנים ברעש גדול: ברכת יוצר.
לא ברעש ה': מ"א שם, יא.
והחיות . . . כמראה הבוק: יחזקאל א, יד.
שורה והרגשת — כנוליד: אוציל כגליל.
משליח קרחו: תהלים קמז, יז.

עמוד תנו

שורה צרורא — תחומן: בוהר חתימן.
בד' מחנה שכניה: ראה זחיג קיה, ב.
שהים עומד עליהם: ראה מ"א ז, כה.
נעשה אדם: בראשית א, כו.
ותחת . . . ישראל: יחזקאל א, כג.
וה' הולך לפניו: בשלח יג, כא.
ישראל . . . ז"א . . . מלכות: ראה ביאוה"ז
לכ"ק אדמו"ר הצי"צ ח"ב ע' תשעא.
וילך מאחריהם: בשלח יד, יט.

עמוד תנו

להבין שרש הדברים: נדפס (בשינויים)
בכיאורי הוהר מז, ב.

כמיש בפרע"ח: ראה שער כא, פ"ג.
אלה . . . וימלוך: ראה וישלח לו, א"ג.
שהוי' אלקיננו . . . אלקיך: ואתחנן ו, ד"ה.

עמוד תנח

במקום שבע"ת עומדים: ברכות לד, ב.
וראה הערה בספר המאמרים ה' תשי"ט ע'
183.

דמשכי ל"י בחילא: ראה זחיא קכט, ב.
שורה הלזה — בבחי': אולי מיותר.

עמוד תנט

השכירה . . . באור' ובניצוצין ובכלים: ראה
ע"ח ש' רפיח ניצוצין פ"א.
אבן מאסו . . . פנה: תהלים קית, כב.

עמוד תס

פ"י עתיק: ראה גם לקוית ר"ה סא, ג.
המעתיק הריים: איוב ט, ה.

עמוד תסא

ממארז"ל במרע"ה: ראה מנחות כט, ב.

עמוד תסב

כשורה שלגבי — ולז"א: ולזה אמר.

מראה מקומות

תקסז

עמוד תסג

ודוד . . מל': נסמן בע' ה.
יעקב י' יעקב: ע"ח ש"ג, ספ"ב. וראה פרדס
שעה"כ בערכו.
יעקב . . יסוד אבא: ראה שעה"פ וישלח
לב, כט.

בחכמה הוא כח מה: זח"ג לד, א.
בחכמה . . אתברירו: נסמן בע' פד.
ונחנו מה: בשלח טז, ח.

עמוד תסד

איהו וגרמוהי חד: ראה הקדמת ת"ז ג, ב.
שהיחווה"א פ"ד.
כי כאשר יעלה בלבבו: ראה תניא פ"כ.
בשרש . . הדבור: ראה אגה"ק ס"ה.
דאבא יסד ברתא: נסמן לעיל בע' כג.

וצבא . . לך משתחויס: נחמי ט, ו.
ויהי ערב . . יום אחד: בראשית א, ה.

עמוד תסה

שנויה . . ערבות: נסמן בע' תסז.

עמוד תעא

יבקע צורים במדבר: תהלים עח, טו.
יבקע אותיות יעקב: נסמן בע' תל.
שהחכמה כח מה: זח"ג לד, א.
מה דלא סגי בלא"ה: ראה תורא תרומה פא,
ב.

עמוד תסו

באד"ר ז"א בעתיקא תלי: בלקו"ת צו יט, ב.
באדרי"ז דרצי"ב [א].
אנת חכיס: ראה הקדמת ת"ז יז, ב.
עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.

עמוד תעב

תתן אמת ליעקב: מיכה ז, כ.
ו . . אות אמת: זח"ג בתחלתו.
ונתתם לי אות אמת: יהושע ב, יב.
כי שמש ומגן: תהלים פד, יב.
בלקיא ח"ב: פ"ז.
מי ימלל גבורות ה': תהלים קו, ב.
וידעת היום: ואתחנן ד, לט.
בלקיא: ח"ב ספ"ד.
נקי . . מלכות . . א"ל: זח"ג קיט, ב.
אויא . . תרין ריעין: ראה זח"ג ד, א.

עמוד תסז

שורה בעודן — בעוד: אוצ"ל עוד או
מיותר.
שכולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

עמוד תסט

שורה תחומין: בזהר חתימן.
ד' מחנה שכינה: ראה זח"ג קיח, ב.
בזהר . . פתח ר' אלעזר: נדפס (בשינויים)
בביאוריה"ז קלח, ד. אוה"ת שמות ע' לט.
אתם עדי: ראה ישעי' מג, י.
העידותי בכס היום: נצבים ל, יט.
ויאמר לי עבדי: ישעי' מט, ג.
ואתה א"ת עבדי: ירמי' ל, י.
א"ת: אל תירא.
וא"ד: ואית דאמרי.
ולמען דוד עבדי: ישעי' לו, לה.
למען תדעו . . לפני לא נוצר . . יהי' ישעי'
שם.

עמוד תעג

להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.
שורה יש — כדכתיב קנה: אולי מיותר.
קנה . . בינה: משלי ד, ה.
שורה דאבא — דש' י': אוצ"ל דש"י.
ישת חשך סתרו: תהלים יח, יב.
דלית מחשבה תפיסא: ראה ת"ז בהקדמה
יז, א.

קרא . . ליעקב א"ל: ראה מגילה יח, א.
קדמון לכל הקדומים: נסמן בע' שכג.

עמוד תע

תפיסא וכמ"ש: באוה"ת שם ע' מה כמ"ש
בע"ח וראה הערה שם.
כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
הוא גלי . . שרי: דניאל ב, כב.

יעקב . . ת"ת: זח"ג שב, א.

האש זרה . . ציוה אותם: שמיני י, א.
 שורה בני — וע"ז: אוצ"ל ועז"א.
 בהקריבם אש זרה: במדבר ג, ד.
 יבולע המות לנצח: ע"ד ישעי' כה, ח.
 ורוח הטומאה: ע"ד זכרי' יג, ב.
 במים . . בטנה: ראה נשא ה, כו.
 ונקת . . זרע: שם, כח.

הנה שרש . . דאי"ק: ראה אוה"ת הנ"ל ע'
 מו בהערה.
 שורה הוא — ולז"א: ולזה אמר.

עמוד תעד

בר"מ . . והניף: נדפס (בשינויים) בביאוריו
 אמור קמ, ג והגהות בביאוריו לכ"ק אדמו"ר
 הצ"צ ח"ב ע' תתקנ. וראה שם ע' תתקמו
 (אוה"ת ברכה ע' א'תלתט). תתקכו. תתקלו.
 תתקנה.

והניף הכהן: ראה אמור כג, יא.
 ארו"ל: ראה הנסמן בביאוריו הנ"ל ע'
 תתקנ. תתקכו.
 לא תרצו . . לא תנאף: יתרו כ, יג.

עמוד תעה

על חרבך חחי: ראה תולדות כו, מ.
 אלה המלכים . . וימלודך: ראה וישלח לו,
 לא ואילך.

כמיש באדר"ק: זחיג קלה, א.
 ועשו הוא אבי אדם: ראה וישלח לו, ט.
 רצועה לאלקאה: נסמן בעי' י.
 יחתו מריביו: ראה גם לעיל ע' ג, ריב.
 שלא יגרך רע: ראה תהלים קה, ה.
 שאין רע יורד מלמעלה: ראה ב"ר פנ"א, ג.
 שורה מפעולתם — במקות: אוצ"ל במכות.
 באור פני מלך: משלי טז, טו.
 וכמארז"ל ע"פ: ראה ירמ"י כג, יט. חגיגה
 יג, ב.

רצוא ושוב כמראה הבזק: יחזקאל א, יד.

עמוד תעו

אש . . הדיוט: ראה עירובין סג, א.
 כדאמ' רבא: ראה יומא עו, ב. תניא פ"ז
 ובשינויי נוסחאות לשם.

עמוד תעז

שורה שהיא: אוצ"ל שהיו.

עמוד תעח

בשבת . . הגהינום שובת: ראה זח"א מת, א.
 רלו, ב. ועוד.

עמוד תפ

מצרף לכסף: ראה משלי כו, כא. ראה גם
 אוה"ת תשא ע' א'תתפח ואילך. דרך מצותיך
 ע' 130 (עה"פ משלי יז, ג).
 תפלות נגד קרבנות: ראה ברכות יג, ב.
 את קרבני לחמי: פנחס כח, ב.
 וחגתם חג לה: שם כט, יב.
 חגיו יניקהו: בביאוריו קמא, ד חגים ינקפו
 — ישעי' כט, א.

עמוד תפא

הנאמ' בגמ': בביאוריו להצ"ע ע' תתקלו
 במד"ר דנשא פ"ט [ט, תנחומא נשא ו].
 וצבתה בטנה של זו: זה לא נזכר במדרשים
 הנ"ל כיא בוהר כאן.
 שורה ההעלא' — שריח: אוצ"ל שרוח.
 ותקם בעוד לילה: משלי לא, טו.

עמוד תפב

בשניהם שצלו פסחיהם: ראה נזיר כג, א.
 כמוץ אשר תדפנו: תהלים א, ד.
 ונחה עליו: ישעי' יא, ב.
 רוח שמנשב . . מלמטה למעלה: ראה
 רמב"ם ה"ל יסוה"ת פ"ז, ה"ב.
 רוח . . מלמעלה למטה . . מלמטה למעלה:
 ראה ביאוריו הנ"ל ע' תתקלה.
 במס' שבת: ראה שם קנו, א.
 פ"י ליסטים: רש"י שם.

עמוד תפג

כי הדם הוא הנפש: ראה יב, כג.
 כרת ה': לך טו, יח.
 תרתין אחת: זחיג צו, א. נדפס בשינויים

עמוד תפט

א"י מקום כבודו: קדושת כתר.
מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג.
הליכות . . לו: חבקוק ג, ו.
רמיח פקודין . . דמלכא: נסמן בע' סו.
תריץ עמודי אור: פרדס שיח, פיג.

עמוד תצ

מלכו' כל עולמי' . . ודור: תהלים קמה, יג.
אין אני והוא: סוטה ה, א.
לי יאורי: יחזקאל כט, ג.
דבר ה' זו הלכה: שבת קלח, ב.
ואשים דברי בפיך: ישעי' נט, טז.

עמוד תצא

מצות צריכות כוונה: ראה שרע אדה"ז
ס"ס, סיה.
כל האומר: יבמות קט, ב.
כי לא מחשבותי: ישעי' נה, ח.
מי . . בינה: זח"ב קיז, א.
מי דקיימא לשאלה: ראה זח"א א, ב.
בינה . . אם הכנים: נסמן בע' קעז.

עמוד תצב

דבש וחלב: שה"ש ד, יא.
לאו דאית לך: ראה הקדמת ת"ז יז, ב.
סדכ"ס: זח"ב פט, א.
ולית מחד תפיסא: ת"ז שם, א.
שהקב"ה יושב ושונה: ראה תדא"ר פי"ח.
אם הבנים שמחה: תהלים קיג, ט.
צהבו פניו של רבי: חולין ז, ב.
יאר ה' פניו: נשא ו, כד.

עמוד תצג

ואה"י אצלו . . ארצו: משלי ח לא-לב.
ושעשועי . . בניאי: שם, לב.
נובלות חכמה שלמעלה: ב"ר פי"ז, ה.
פמ"ד, יז. ע"ח שער הכללים ספ"א.
כאשר יאמר משל הקדמוני: שמ"א כד יד
(יג).

אנת חכים: ראה הקדמת ת"ז יז, ב.
נכנס יין יצא סוד: עירובין סה, א.

בביאוה"ז קמב, א. וראה ביאוה"ז לכ"ק
אדמו"ר הציץ ח"ב ע' תתקלט ד"ה ולתוספות.
וחקם בעוד לילה: משלי לא, טו.
גלו לאדום: ספרי מסעי לה, לד.
יכולת המות: ע"ד ישעי' כה, ח.
רוח הטומאה: ע"ד זכרי' יג, ב.

עמוד תפד

שנת"ל לעיל רוח ריח: ע' תפה.
ונחה עליו רוח: ישעי' יא, ב.
כמוץ אשר תדפינו: תהלים א, ד.
אין בן דוד בא: ראה סנהדרין צח, א.
כמ"ש בפרע"ז: ראה ע"ח ש' דרושי אבי"ע
פ"א.

עמוד תפה

נפש ח"י רוח ממלא: בראשית ב, ז.
והחיות רצוא ושוב: יחזקאל א, יד.
וגביהן אש: כ"ה בהכתי".
ז' שבועות תספר לך: ראה טו, ט.

עמוד תפז

מי יחנך: ראה שה"ש ח, א-ב. — גדפס
(בשינויים) באוה"ת שה"ש ע' רדעת וראה
לקו"ת שה"ש מד, א.
למען אחי ורעי: תהלים קכב, ט. זח"ב
קכב, א. וראה אוה"ת הג"ל ס"ע תרעת.
דבמקום שבע"ח עומדים: ברכות לד, ב.
וראה הערה בספר המאמרים ה'תש"ס ע' 183.
במי נמלך: ראה ב"ר פי"ח, ז.
כי ידעתיו: וירא יח, יט.
ס"פ ואתחנן: ואתחנן ו, כה.
העמדנו עלינו מצות: ראה נחמי' י, לג.
למעין באד"ר: ראה זח"ג קכת, ב.
עושה פלא: בשלח טו, יא.
בבחי' העש"י בלבד: ראה ת"רא מו, א.
לעושה נפלאות: תהלים קלו, ד.

עמוד תפח

כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.
אם אסק . . הנך: ראה שם קלט, ח.
כי בשמים ממעל: ראה ואתחנן ד, לט.

היין המשמח אלקים: ראה שופטים ט, יג.
 שיא ענף ד. שיב סוף ענף ב. שיג פ"ב. אגה"ק
 סיכ. סידור קמא, ג.

עמוד תצד

כל ימיו בתשובה: שבת קנג, א.
 וכמבואר בגמ': ע"ז יו, א.
 בש"ש רבה: ה, יב.
 כולם עומדים ברום עולם: ברכת יוצר.
 שורה שהרי — דאין: כ"ה בכתי.
 לא . . . בלכתן: יחזקאל א, יז.

עמוד תצה

וכד אתכפיא . . . בזוהר: בתניא פכ"ז בזהר
 פ' תרומה [קכח]. וראה לקרית פקודי ג, א"ב.
 חוקת סה, ב"ג.
 קובי"ה בגלותא: ראה זח"א ר"י, א. ח"ב כ, ב.
 ישוב ירחמינו יכבוש עונותינו: מיכה ז, יט.
 כימי צאתך מאמ"צ: שם, טו.
 פנים בפנים: ואתחנן ה, ד.
 אנכי . . . מי שאנכי: ראה גם לקרית פינחס
 פ, ב.
 כל שאינו בהסתר פנים: חגיגה ה, סע"א.

עמוד תצו

אס ישראל עושין: סנהדרין צו, ב.

עמוד תצז

כל דינין מתעברין: ראה זח"ב קלה, ב.
 ברי"מ דמשי . . . בחיובתא: ראה זח"ג קנג,
 ב. ביאוה"ז להצ"צ ע' תתרמז.
 להבין שרשי הדברים: נדפס (בשניונים)
 באוה"ת שה"ש ע' תרפח.

עמוד תצח

צדקת בדברייך: ראה תהלים נא, ה.
 צדקה ממני: וישב לח, כו.
 צדק . . . ענין היושר: מר"ג ח"ג פנ"ג.
 כמבואר בע"ח: שיא ענף ב.
 אני הוי' לא שנית: מלאכי ג, ה.
 הכריח בע"ח: ראה לקרית ויקרא
 (בהוספות) נא, א.

עמוד תצט

דרגלי . . . דא"ק מסתיימין בעשי: ראה ע"ח

עמוד תק

כי ישרים דרכי הוי': ראה הושע יד, י.
 שורה בעולם — הירוד: כ"ה בכתי.
 דאין רע יורד למעלה: ראה ב"ר פנ"א, ג.
 דלא יגורך רע: תהלים ה, ה.

עמוד תקא

שהזדונות נעשו כזכות: ראה יומא פו, ב.
 כל ימיו בתשובה: שבת קנג, א.
 ופלגשו ושמה ראומה: וירא כב, כג. וראה
 ביאוה"ז פקודי נז, ד. ד"ה אל תצר ע' 10 בשם
 הה"מ ובהערה שם.

עמוד תקב

דבמקום דבע"ח עומדים: נסמן בע' לו.
 בראתיו יצרתיו אף עשיתיו: ישעי' מג, ז.
 שלשה פתחו באף: לקח טוב ג, א.
 ילכו מחיל אל חיל: תהלים פד, ח.
 ואברהם זקן . . . בזוהר: ח"ש כד, א. זח"א
 קכט, א.
 הלוך . . . הנגבה: לך יב, ט.
 באינן יומין עילאין: זהר שם.

עמוד תקג

בוהר: ראה שם, ע"ב.
 דע"י דאתכפייא סט"א: נסמן בע' תצה.
 אברהם מרכבה תמידית: ראה תניא פכ"ג.
 פל"ד. פליט. תשובות וביאורים ע' 6.
 כמאמר רבי עליו: ע"ז יו, א.

עמוד תקד

ואל אישך תשוקתך: בראשית ג, טז.
 דבחכמה אתברירו: נסמן בע' פד.
 איח עט"ב: משלי יב, ד.

מראה מקומות

תקעא

ברב ברונא: ברכות ט, ב.
ושמחת בחגיג: ראה טז, יד.
וקראת לשבת עונג: ישעי נח, יג.
אסור לאדם שימלא שחוק: ברכות לא, א.
שחוק בגימ' ב"פ אור: ע"ח שער לידת
המוחין פ"ב. שער מאמרי רזיל ברכות כאן.
כי אתה אבינו: ישעי סג, טז. שבת פט, ב.
צחוק עשה לי: וירא כא, ו.

עמוד תקט

משחקת בחבל ארצו: משלי ח, לב.
ומלאו פני תבל: ישעי כז, ו.
ושעשועי את בניא: משלי שם.
ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.
כי אתה נרי: שמו"ב כב, כט.
מלך יחיד: ברכת ישתבח.
אל יתהלל . . המתהלל: ראה ירמ' ט, כב-כג.

נובלות חכמה שלמעלה: ב"ר פי"ז, ה.
נועץ תחלתו בסופו: ראה ס"י פ"א, מ"ז.

עמוד תקי

בסופר וספר וסיפור: ס"י פ"א, מ"א.
אשקך מיין הרקח: שה"ש ח, ב.
חורתו אומנתו: ראה שבת יא, א.
עושה פלא: בשלח טו, יא.
פלא אותיות אלף: ראה ת"ז ת"ע קלה, א.
אאלפך חכמה: ראה איוב לג, לג.

עמוד תקיא

לאתבא צדיקייא בתיובתא: נסמן בע' תקא.
בטח בה' ועשה טוב: תהלים לו, ג.
איש ואשה זכו: סוטה יז, א.
תשובה תפלה וצדקה: ראה פיוט ונתנה
חוקף.

עמוד תקיב

בוזרה . . פתח ר' יצחק: נדפס (בשינויים)
בביאוה"ז קמב, ג. וראה ביאוה"ז לכ"ק
אדמו"ר הצ"צ ע' תמא.

בוזרה פ' בחוקותי: זח"ג קיד, ב.
דומה דודי לצבי: שה"ש ב, ט.

עמוד תקה

אז תשמח בתולה: ירמ' לא, יב.
כימי צאתך: מיכה ז, טו.
אם עושים תשובה: סנהדרין צז, ב.
מי יתנד כאח: שה"ש ח, א.
לאו דאית לך: הקדמת ת"ז יז, ב.
כרוב אחד: תרומה כה, יט. ויקהל לו, ח.

עמוד תקו

אפי' בשעה שאתה: ברכות כט, ב.
קוסטא דחיותא: זח"א פג, א.
עורה למה תישן ה': ראה תהלים מד, כה.
זח"ג קל, א. קלו, סע"ב. קלו, א. קמב, ב. רצג,
ב. ספר הליקוטים כאן. תו"א מקץ לה, א.
ביאוה"ז סז, א.
רמח פקודין . . אברים: נסמן בע' סו.
היום לעשותם: ואתחנן ז, יא. עירובין כב,
א.

אנהגך אביאך: שה"ש ח, ב.
צהבו פניו של רבי: חולין ז, ב.
ואה"י אצלו אמון: משלי ח, לא.
דאורייתא מחכמה . . נפקת: נסמן בע' מד.

עמוד תקז

והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב. וראה
אוה"ת הג"ל ע' תש.
כח . . עילת העלות: ראה זח"ג פג, א.
יחיינו מיומים: הושע ו, ב.
חז"ב . . שמקבלים . . מב' מזלות: ראה ע"ח
ש' הכללים פ"ה.

קנה חכמה: משלי ד, ה.
ב"פ קנה בגימ' יש: ראה פ"ע ש' ר"ה פ"ג.
ד"ה אל תצר ע' 17 ובהערה שם.
להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.
כאיל תערג: תהלים מב, ב.
יותר משהעגל: ראה פסחים קיב, א.
משחקת לפניו: משלי ח, לא.
חכמת אדם: קהלת ח, א.

עמוד תקח

יאר ה' פניו: נשא ו, כה.

וכמו שאמר ר"ג: ראה ברכות טז, א
(במשנה).

כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.
דקרו ל' אלקא דאלקייא: מנחות בסופה.
אני הוי' לא שנית: מלאכי ג, ו.
אותותינו לא ראינו: תהלים עד, ט.
במסתרים . . ש"י: ירמ' יג, יז. חגיגה ה, ב.
שורה וזהו — ת"נ: תבכה נפשי.
ועל ישראל גאותו: ראה תהלים סח, לה.

עמוד תקטז

בריאה . . רע . . ונבדל מן הטוב: ראה
ביאורו לכ"ק אדמו"ר הצי"צ הנ"ל ע' תמד.
רצון אותיות צנור: ראה תשובות וביאורים
סט"ז הערה 1.
בדרוש אחשורוש: ראה תו"א קיז, א. קטז,
ד.

עמוד תקיז

משגיח מן החלונות: שה"ש ב, ט.
אח"פ: ראה ביאורו לכ"ק אדמו"ר הצי"צ
שם.

וידבר ה' אל משה: וארא ו, י.
זה היום עשה ה': תהלים קיח, כד.

מל' . . משכני: ראה בזהר כאן ע"א משכני
דא שכינתא.

אנכי שלומי אמוני ישראל: שמואל ב, יט.
כמ"ש בווהר: בביאורו לכ"ק אדמו"ר
הצי"צ הנ"ל מציין חקת דקי"פ ע"ב.
אחד אי"ח דל"ית: ראה פעי"ח שער הקי"ש
פ"ב.

אנת חכים . . כלל: ראה הקדמת ת"ז יז, ב.
וכענין מארז"ל איידי: בביאורו הנ"ל
וכמאמר ובביאורו לכ"ק אדמו"ר הצי"צ הנ"ל
וכענין.

עמוד תקיד

אלה המלכים: ראה וישלח לו, א ואילך.
שאי"ן מלך בלא עם: נסמן בע' רד.
אר"ז: אמרו רז"ל.
גלו לאדום: ספרי מסעי לה, לד.
לי יאורי . . עשיתיני: יחזקאל כט, ג.

ת"ח . . שמינית שבשמינית: ראה סוטה ה,
א. לקוטי לוי אגרות ע' שה. הערות וציונים
להנחות הר"פ ע' קצב (ע' יב). לקריש ח"ז ע'
297.

עמוד תקטו

שנפלה עטרת ראשינו: איכה ה, טז.

ספר זה נדפס לזכות

שניאור זלמן בן אסתר
ווגתו חוה בת שרה ברכה
בנו יצחק מאיר בן חוה
בתו אסתר בת חוה
בנו נתן בן חוה
כלתו חנה רבקה בת רחל דוואשע
חתנו מנחם נחום בן גיטל
כלתו צבי מרים בת שיינא חוה
נכדו מנחם מענדל בן חנה רבקה
נכדתו שרה ברכה בת חנה רבקה
נכדתו אסתר בת חנה רבקה
נכדו אברהם יהושע העשל בן חנה רבקה
נכדו צבי הירש בן חנה רבקה
נכדתו נחמה דינה בת חנה רבקה
נכדו נתן בן חנה רבקה
נכדתו פריידא מלכה בת חנה רבקה
נכדו ישראל בן חנה רבקה
נכדתו רבקה בת אסתר
נכדתו שרה ברכה בת אסתר
נכדתו מלכה בת אסתר
נכדתו חנה בת אסתר
נכדו אברהם יהושע העשל בן אסתר
נכדו יוסף יצחק בן אסתר
נכדו נתן בן אסתר
נכדו שלמה בן אסתר
נכדו אברהם יהושע העשל בן צבי מרים
נכדתו חנה בת צבי מרים
נכדו משה מרדכי בן צבי מרים
נכדתו אסתר בת צבי מרים
נכדתו דבורה לאה בת צבי מרים